

KÚRIAI DÖNTÉSEK

BÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

2026/04
74. évfolyam

2026. április

TARTALOM

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.050/2024/14. határozat	575
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.026/2025/9. határozat	580
A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.033/2025/12. határozat.....	584
A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.073/2025/4. végzés	589
A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.075/2025/4. végzés	590

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

67	A közérdek (közérdekű ügyet) elsősorban a tárgya és tartalma szerint kell megítélni, a további szempontoknak, így a közlés körülményeinek, módjának, céljának a tartalommal összefüggésben lehet jelentőségük. A valóságbizonyítás elrendelésének alapját képező magánérdek fogalmába olyan gazdasági, erkölcsi, egzisztenciális, vagyoni vagy családi érdekkört érintő kérdések tartozhatnak, amelyeknél egyidejűleg fennáll az a további ismérv is, hogy azok jogosak is. Amennyiben a közérdek (jogos magánérdek) azonosítható, a valóság bizonyításának további feltételeként az is vizsgálendő, hogy kifejezetten ez indokolta-e a becsületsértő tartalom megjelentetését	593
68	A dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás összetett bűncselekmény, amely magában foglalja a lopás eszközcselekményeként megvalósult rongálást. A rongálás akkor állapítható meg halmazatban a lopással, ha hiányzik az összetett bűncselekményhez szükséges eszköz-cél kapcsolat. Ugyanakkor a törvényi egység felbomlik, amennyiben a rongálásnak a büntetési tétele a dolog elleni erőszakkal megvalósult lopás büntetési tételénél súlyosabb. A bűnhalmazat megállapítása esetén a lopás nem értékelhető egyben a dolog elleni erőszakkal elkövetett minősítés alapján is ..	600
69	A hűtlen kezelés elkövetési magatartása a vagyonezelési kötelezettség szándékos megszegése. Amennyiben a bűncselekmény tárgyát képező megbízási díj összegének meghatározása/jóváhagyása ténylegesen nem a terhelt mint a helyi önkormányzat költségvetési szerv vagyonezelőjének a döntése volt, hanem a fenntartóé, úgy büntetőjogi felelőssége hűtlen kezelésben nem állapítható meg	603
70	Az elfogultság azt jelenti, hogy a bíró a jog által megkívánt kritériumokon kívül eső szempontokat is értékeli a döntéshez vezető út és a bírói döntés során. Ilyen szempontok	

	azonosításának hiányában a bírói döntés és az ahhoz vezető út – a bizonyítási eljárás lefolytatása, a beszerzett bizonyítékok értékelése, a tényállás megállapítása és annak másodfokú revíziója – sem támadható elfogultság címén.....	611
71	Csalás miatt az elkövető csak magánindítványra büntethető, ha a sértett a hozzátartozója. A büntetőeljárás lefolytatását akadályozó magánindítvány hiánya utóbb nem pótolható akkor, ha az elkövető személyét ismerő jogosult a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló törvényes határidőt elmulasztja	619
72	Amennyiben a vádindítványt nem az arra jogosult emelte, annak orvoslására a pótmagánvádas eljárás későbbi szakaszában nincs törvényes lehetőség, annak észlelését követően a bíróságnak az eljárást nyomban, mérlegelés nélkül meg kell szüntetnie	622
73	A másodfokú ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek, ha a másodfokú bíróság a törvényi egységet alkotó cselekmény egyes részcselekményei tekintetében dönt eltérően az elsőfokú bíróságtól, továbbá akkor sem, ha a terhelt terhére rótt további bűncselekmény azzal alaki halmazatban áll.....	625
74	Perújítás alapja fogalmilag nem lehet olyan tény, amely az ítélet jogerőre emelkedése után következett be, illetve az sem, hogy az általa ismert tény az alapügyben eljáró bíróság miként értékelte.....	627
75	A büntetőeljárásban a bíróság eljárásával szemben bejelentett adatvédelmi kifogást az eljárás elhúzódása miatti kifogás egyes szabályai szerint kell elbírálni. A nyilvánvalóan alaptalan kifogást vissza kell utasítani.....	629

POLGÁRI KOLLÉGIUM POLGÁRI SZAKÁG

76	I. A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a sérelem bekövetkeztekori értékviszonyokra is figyelemmel kell lenni, ezért az értékviszonyokban a jogsértés és az ítélethozatal között bekövetkezett jelentős változás sem maradhat értékeletlenül. II. A bírói gyakorlatban formálódó érték színvonal az összeg meghatározásának csak nagyságrendi behatárolásához ad szempontot, a személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé az eltérő összegek ennél pontosabb összevetését	631
77	Az Infotv. és a Ctv. is – részben azonos cél (közérdek védelme) érdekében – de más szempontok alapján szabályozza a tárgyi	

- hatálya alá tartozó adatok megismerésének módját. A cégnyilvántartásban levő, kötelezően nyilvántartott közérdekű adatokat – az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésére is figyelemmel – mindenki megismerheti, ezért ezek vonatkozásában az Infotv.-ben meghatározott megtagadási okok nem értelmezhetők, az Infotv.-ben előírt érdekmérlegelési teszt nem végezhető el..... [635](#)
- [78](#) I. A másodfokú bíróság a felülbírálati jogköreit erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. A fellebbezési kérelem, valamint a fellebbezés indokolásának tartalmából kell kikövetkeztetnie, hogy a fellebbező melyik felülbírálati jogkör gyakorlását kéri.
- II. A másodfokú bíróság a fellebbezés indokaihoz is kötve van. Nem bírálhatja felül az elsőfokú ítéletet olyan kérdésben, amit a fellebbezés tartalma, az abban kifejtett indokok egyáltalán nem érintenek.
- III. Az elévülési kifogás csak abban a körben bírálható el, amelyre vonatkozóan maga a fél tény- és jogállítást egyaránt megfogalmazott..... [640](#)
- POLGÁRI KOLLÉGIUM
GAZDASÁGI SZAKÁG**
- [79](#) I. A felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem érdemi vizsgálat nélküli visszautasításának szabályozása a Cstv. 25. § (1) bekezdésében nem homogén, ezért nincs pergátló hatása valamennyi ott megnevezett visszautasítási oknak.
- II. Mivel a Cstv. kifejezetten rendelkezik a 22. § (1) bekezdés *b*) pontjában a felszámolási eljárás megindítására jogosult kérelmezőkről, a 25. § (1) bekezdés *a*) pontjában szabályozott visszautasítási oknak egyértelműen azonosítható az a perakadályokra jellemző alapvető – a lényegüket adó és az eljárás egészét végighatároló – jogi sajátossága, hogy az eljárás bármely szakaszában kizárja a kérelem érdemi elbírálását.
- III. Amennyiben az adós fizetése képtelenségének megállapítására és felszámolása elrendelésére irányuló kérelmet nem a törvényben erre feljogosított személy terjeszti elő, a kérelmező eljárásbeli legitimációjának hiánya pergátló körülménynek minősül. Ebből az okból az eljárás megszüntetésének van helye ..... [645](#)
- [80](#) I. Azokat a tényeket, amelyekből a szerződésszegés szándékosságára lehet következtetni – a bizonyítás bizonyítási érdekből következő általános szabálya alapján – a károsultnak kell bizonyítania.
- II. A szerződés teljesítésének elmaradása, így a pénztartozás határidőben való megfizetésének az elmulasztása önmagában nem értékelhető szándékos szerződésszegésként ..... [647](#)
- [81](#) I. Árleszállítás (díjleszállítás) esetén a jogosultat csak a leszállított tőkekövetelés után számítható késedelmi kamat illeti meg. Az árleszállítás (díjleszállítás) a tőkekövetelés összegét csökkenti. Ezért nem lehetséges a leszállított összegnek a teljes követelés érvényesített költségében és kamatában való elszámolása.
- II. A fél a felülvizsgálati kérelmében köteles a megsértett jogszabályi rendelkezés megjelölésével és az álláspontja szöveges kifejtésével előadni a szakértői vélemény aggályosságával kapcsolatos álláspontját, mégpedig a jogerős ítéletben írt indokolásra reflektálva. Nem elegendő a szakértői véleményre tett korábbi észrevételeire utalni..... [652](#)
- [82](#) Amennyiben a jogosult elmulasztotta a Cstv. 40. §-ában előírt keresetindítási határidőt, nem használhatja a Ptk. szabályait arra, hogy a mulasztása jogkövetkezményeit elhárítsa. Ebből következően, ha a Cstv. 40. §-a szerinti keresetet elő lehetett volna terjeszteni az alapul szolgáló tényállás alapján, de az arra jogosult azt elmulasztotta, a Ptk.-ra történő hivatkozással előterjesztett keresete csak akkor alapos, ha a Cstv. 40. § (1) bekezdésében megfogalmazott törvényi tényállástól eltérő, más releváns tényeken alapuló többlettényállás áll fenn, és azt bizonyítja. A keresetindítási határidő jogvesztő jellege miatt a mulasztás oka közömbös, és az elévülés nyugvásának szabályaitól eltérően nem lehet tekintettel lenni arra, hogy a jogosult menthető okból, önhibáján kívül volt-e akadályozva a jogérvényesítésben..... [660](#)
- POLGÁRI KOLLÉGIUM
MUNKAÜGYI SZAKÁG**
- [83](#) Az Ebktv. által megcélzott védelem, így az úgynevezett egyéb helyzetre tekintettel fennálló is, csak egy meghatározott, adott környezetben értelmezhető, nem pedig általánosságban. Ez a környezet lehet a munkáltatói környezet, a munkáltató által foglalkoztatott más személyek köre. Ebben a körben kell vizsgálni azt, hogy az érintett személy részesült-e más munkavállalókhöz képest eltérő, hátrányos bánásmódban. A „nem cigány” megjelölés bevonható az Ebktv. 8. § *t*) pontjának hatálya alá, azaz vizsgálandó, hogy a munkáltató jognyilatkozata nem ütközött-e ebbe a tilalomba..... [669](#)
- KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM**
- [84](#) A telekadó fizetési kötelezettséget szabályozó önkormányzati rendelet helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 7. § *b*) pontjába ütközésének a tényét csak a Kúria Önkormányzati Tanácsa állapíthatja meg, a Kp. XXV. fejezete szerinti eljárás keretében..... [675](#)

- [85](#) A gazdálkodó alapításától 3 éven belül előterjesztett vámügyi egyszerűsítések (AEOC) engedély iránti kérelem elbírálására irányuló eljárásban a vámhatóság szélesebb körű mérlegelési joggal rendelkezik annak megállapítására, hogy a gazdálkodó működése a vámügyi szabálykövetőség és megbízhatóság szempontjából rejt-e magában kockázatot.. [678](#)
- [86](#) Annak eldöntéséhez, hogy közigazgatási jogvitának van-e helye valamely ügyben, a Kp. által felállított többszintű definíció valamennyi elemének vizsgálata szükséges. Önmagában az, hogy a támadott cselekmény alakzerű döntésben nem ölt testet, nem zárja ki, hogy az az érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatását eredményezi. Ha a tájékoztató levél tartalma alapján joghatás kiváltására alkalmas, akkor az – az egyéb feltételek fennállása esetén – közigazgatási perben vitatható. Az már az ügy érdemére tartozó kérdés, hogy a tájékoztató levelet a közigazgatási szerv hatáskörében eljárva hozta-e meg..... [681](#)
- [87](#) A Jat. 15. § (1) bekezdés *b*) pontjából nem következik a kérelemre indult, folyamatban lévő eljárásban az időközben (azaz a kérelem benyújtását követően) módosult anyagi jogi jogszabályi rendelkezések alkalmazhatósága, mivel ez a szabályozási átmenet az új eljárási jogi jogszabályi rendelkezések vonatkozásában érvényesül..... [684](#)
- [88](#) Az ingatlanügyi hatóságnak mint regisztratív szervnek az ingatlan-nyilvántartási állapotot alapul véve kell vizsgálnia, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok megfelelnek-e az Inyvtv. által megkövetelt formai és tartalmi követelményeknek, a vételi jog gyakorlása esetén az ingatlan megvásárlására vonatkozó egyoldalú nyilatkozatot a kötelezett, azaz az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos felé megtették-e ..... [687](#)
- [89](#) Az iratbetekintés a hatóságnál történő, a kezelésében lévő iratanyag megismerését, a hatóságnál történő hozzáférést jelenti. Az Ákr. 33. § (4) bekezdéséből nem következik az ügyiratok másolatának megküldési kötelezettsége. Ha a hatóság eljárása során szerzői jog által védett tervdokumentációt bizonyítékként felhasznál, akkor az az Szjt. 41. § (2) bekezdése szerinti szabad felhasználás körébe tartozik, ezért az főszabály szerint az iratbetekintés során megtekinthető..... [691](#)
- [90](#) A közigazgatási perben hozott ítéletnek a keresetben foglalt jogsérelmek mentén a bíróság teljes körű, egyértelmű, ellentmondásmentes állásfoglalását kell tartalmaznia a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűségéről. Ha a bíróság valamely jogszabályi hivatkozás vagy az arra vonatkozó érvelés alapján olyan következtetést von le, amelynek folytán az egyéb hivatkozások okszerűtlenné válnak vagy figyelembevételek az ügy

- eldöntéséhez már nem szükséges, az utóbbiak részletes értékelését a bíróság mellőzheti. A mellőzés tényére és okára az indokolásnak ilyen esetben is ki kell térnie..... [695](#)
- [91](#) Az önkormányzat a közterület-használattal kapcsolatos rendeletében nem írhat elő a közterületen álló közvilágítási-, villany- és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése esetére közterület-használati engedély beszerzését, valamint használati díj megfizetését ..... [699](#)

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA HATÁROZATAI

- [I](#) C-48/24 Vilnius tarptautinė mokykla ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet .... [703](#)
- [II](#) C-490/24 Stichting Koskea ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet..... [709](#)
- [III](#) C-680/24 - WizzAir Hungary ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet..... [712](#)
- [IV](#) C-864/24 Valora Effekten Handel ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet..... [716](#)

FÓRUM

- Lovas Dóra:Napfény alatt: A napelemes kiserőművek jogi útvesztői ..... [721](#)

CONTENTS

UNIFORMITY COMPLAINT PANEL

Decision Jpe.II.60.050/2024/14. of the Uniformity Complaint Panel of the Curia...	575
Decision Jpe.II.60.026/2025/9. of the Uniformity Panel of the Curia	580
Decision Jpe.II.60.050/2024/14. of the Uniformity Complaint Panel of the Curia...	584
Order Jpe.I.60.073/2025/4. of the Uniformity Complaint Panel of the Curia...	589
Order Jpe.I.60.075/2025/4. of the Uniformity Complaint Panel of the Curia...	590

CRIMINAL CHAMBER

67	The public interest (matter of public interest) must be assessed primarily on the basis of its subject matter and content; other factors, such as the circumstances, manner, and purpose of the communication, may be relevant in connection with the content. The concept of private interest, which forms the basis for ordering the establishment of facts, may include issues concerning economic, moral, existential, financial, or family interests, provided that they simultaneously meet the additional criterion of being legitimate. If a public interest (legitimate private interest) can be identified, it must also be examined - as a further condition for proving the truth - whether this specifically justified the publication of the defamatory content ..	593
68	Theft committed using force against property is a compound offense that includes the destruction of property as a means of committing the theft. The destruction of property may be considered a concurrent offense with the theft if the means-end relationship required for a compound offense is absent. However, unity by law breaks if the penalty for the vandalism is more severe than the penalty for theft committed with violence against property. In the event of a finding of concurrent offenses, the theft cannot be assessed solely on the basis of the classification of theft committed using force against property	600
69	The conduct constituting embezzlement is the intentional breach of a fiduciary duty. If the determination or approval of the amount of the commission fee constituting the subject of the criminal offense was not actually the decision of the defendant as the asset manager of the local government's budgetary agency, but rather that of the maintaining authority, then criminal liability for embezzlement cannot be established.....	603

70	Bias means that a judge considers factors beyond the criteria required by law during the process leading to a decision and in the judicial decision itself. In the absence of such factors, neither the judicial decision nor the process leading to it - the conduct of the evidentiary proceedings, the evaluation of the evidence obtained, the determination of the facts, and the review of those facts on appeal - can be challenged on the grounds of bias.....	611
71	In cases of fraud, the perpetrator may be prosecuted only upon a private action if the victim is a relative. The absence of a private prosecution that prevents the conduct of criminal proceedings cannot be remedied later if the person entitled to file the private prosecution, who knows the identity of the perpetrator, misses the statutory deadline for filing the private prosecution	619
72	If the indictment was not filed by the person entitled to do so, there is no legal remedy for this at a later stage of the substitute private prosecution proceedings; upon discovering this, the court must immediately dismiss the case without further consideration	622
73	No appeal may be filed against a second-instance judgment if the second-instance court reaches a different conclusion from the first-instance court regarding individual acts constituting a single offense under the law, nor if the additional offense attributed to the defendant constitutes a formal concurrence with that offense	625
74	Conceptually, the basis for a retrial cannot be a fact that occurred after the judgment became final, nor can it be the manner in which the court hearing the original case assessed a fact known to it.....	627
75	In criminal proceedings, a data protection objection raised against the court's proceedings must be adjudicated in accordance with the specific rules governing objections based on the excessive length of the proceedings. An objection that is manifestly unfounded must be dismissed ...	629

CIVIL CHAMBER CIVIL DIVISION

76	I. When determining the amount of compensation for non-pecuniary damages, the economic conditions prevailing at the time the harm occurred must also be taken into account; therefore, any significant change in economic conditions that occurred between the time of the infringement and the rendering of the judgment must not be disregarded.	
-----------	--	--

II. The standard of value emerging in judicial practice provides a basis only for determining the amount; the differences in personal rights violations and their adverse consequences do not allow for a more precise comparison of the varying amounts 631

77 Both the Data Protection Act and the Company Act regulate the manner in which data falling within their respective scopes may be accessed - partly for the same purpose (the protection of the public interest) - but based on different criteria. Data of public interest that is mandatorily recorded in the company registry - in accordance with Article VI(3) of the Basic Law - is accessible to everyone; therefore, the grounds for refusal specified in the Data Protection Act do not apply in this context, and the balancing of interests test prescribed by that Act cannot be conducted..... 635

78 I. The court of second instance exercises its powers of review within the limits set forth in the appeal, the intervening appeal, or the counterclaim. The court must infer from the content of the appeal and the grounds for the appeal which type of review the appellant is requesting to be exercised.
 II. The appellate court is also bound by the grounds for the appeal. It may not review the first-instance judgment on any issue that is not at all addressed by the content of the appeal or the grounds set forth therein.
 III. A claim regarding the statute of limitations may only be adjudicated to the extent that the party itself has formulated both factual and legal arguments regarding it 640

**CIVIL CHAMBER
 COMMERCIAL DIVISION**

79 I. The provisions governing the dismissal of a petition for liquidation proceedings without a substantive review in Section 25(1) of the Bankruptcy Act are not uniform; therefore, not all of the grounds for dismissal listed therein have a preclusive effect.
 II. Since the Bankruptcy Act expressly provides in Section 22(1)(b) for applicants entitled to initiate liquidation proceedings, the ground for rejection regulated in Section 25(1)(a) clearly embodies the fundamental legal characteristic typical of procedural obstacles - one that defines their essence and permeates the entire proceeding - namely, that it precludes the substantive adjudication of the claim at any stage of the proceeding.
 III. If a claim seeking a declaration of the debtor's insolvency and an order for liquidation is not filed by a person authorized by law to do so, the petitioner's lack of standing in the proceedings constitutes a bar to the proceeding. For this reason, the proceeding must be terminated. 645

80 I. The injured party must prove the facts from which the intentional nature of the breach of contract can be inferred, in accordance with the general rule of the burden of proof.
 II. Failure to perform the contract, such as failure to pay a debt by the due date, cannot in itself be considered a wilful breach of contract 647

81 I. In the event of a price reduction (fee reduction), the entitled party is only entitled to default interest calculated on the principal amount of the claim that has been reduced. The price reduction (fee reduction) reduces the amount of the principal claim. Therefore, it is not possible to offset the reduced amount against the costs and interest of the entire claim.
 II. In its request for review, the party is required to present its position regarding the concerns raised by the expert opinion by identifying the violated statutory provision and providing a written explanation of its position, specifically addressing the reasoning set forth in the final judgment. It is not sufficient to refer to previous comments made on the expert opinion..... 652

82 If the entitled party has failed to meet the deadline for filing a claim prescribed in Section 40 of the Bankruptcy Act, they may not rely on the provisions of the Civil Code to avoid the legal consequences of their failure. Consequently, if an action under Section 40 of the Bankruptcy Act could have been brought based on the underlying facts but the entitled party failed to do so, an action brought by invoking the Civil Code is well-founded only if it is based on additional facts that differ from the statutory facts set forth in Section 40(1) of the Bankruptcy Act and proves such additional facts. Due to the preemptory nature of the statute of limitations, the cause of the failure to act is irrelevant, and unlike the rules governing the suspension of the statute of limitations, no consideration may be given to whether the entitled party was prevented from enforcing their rights for a justifiable reason beyond their control 660

**CIVIL CHAMBER
 LABOUR DIVISION**

83 The protection provided by the Equality Act including that applicable to so-called "other situations," can only be interpreted within a specific, given context, not in general terms. This context may be the workplace environment, or the group of other individuals employed by the employer. It is within this context that it must be examined whether the person concerned was subjected to different, disadvantageous treatment compared to other employees. The designation "non-Roma" falls under the scope of Section 8(t) of the Equality Act meaning that it must be examined whether

	the employer's legal statement violated this prohibition	669		documentation protected by copyright as evidence, such use falls within the scope of fair use under Section 41(2) of the Copyright Act; therefore, as a general rule, it may be viewed during document inspection	691
	ADMINISTRATIVE DIVISION				
84	Only the Municipal Chamber of the Curia of Hungary may determine whether a municipal ordinance governing the obligation to pay property tax conflicts with Section 7(b) of Act C of 1990 on Local Taxes, within the framework of the procedure set forth in Chapter XXV of the Code of Administrative Procedure	675	90	A judgment rendered in an administrative administrative proceeding must contain the court's comprehensive, clear, and consistent statement regarding the legality of the disputed administrative action, in light of the legal violations alleged in the complaint. If the court draws a conclusion based on a reference to a statutory provision or the relevant argument, as a result of which other references become irrelevant or their consideration is no longer necessary for deciding the case, the court may omit a detailed assessment of the latter. In such cases, the reasoning must also address the fact and reason for the omission	695
85	In the procedure for assessing an application for an Authorized Economic Operator (AEO) certificate submitted within three years of the business's establishment, the customs authority has broader discretion to determine whether the business's operations pose a risk in terms of customs compliance and reliability.....	678	91	In its ordinance governing the use of public spaces, the local government may not require the obtaining of a permit for the use of public spaces or the payment of a fee in connection with the leasing, utilization, or transfer of rights to use public lighting, electrical, and telephone poles located on public property.....	699
86	To determine whether a case involves an administrative dispute, it is necessary to examine all elements of the multi-tiered definition established by the Code of Administrative Procedure. The mere fact that the contested act does not take the form of a formal decision does not preclude it from resulting in a change in the legal status of the affected legal entity. If the content of the informational letter is capable of producing legal effects, then - provided the other conditions are met - it may be challenged in administrative litigation. Whether the administrative body issued the informational letter within the scope of its authority is a question pertaining to the merits of the case.....	681		JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE THE EUROPEAN UNION	
87	Section 15(1)(b) of the Act on Law-making does not imply that substantive legal provisions that have been amended in the meantime (i.e. after the filing of the application) are applicable in proceedings initiated upon application and currently pending, as this transitional provision applies with respect to the new procedural legal provisions.....	684	I	Judgment of 12 December 2026 delivered in case C-48/24 Vilniaus tarptautinė mokykla	703
88	As the registering authority, the real estate authority must examine, based on the status of the real estate registry, whether the documents serving as the basis for the registration comply with the formal and substantive requirements set forth in the Act on Real Estate Registration in the event of the exercise of the right of purchase, whether the unilateral declaration regarding the purchase of the real estate was made to the obligor, i.e., the owner registered in the real estate registry.....	687	II	Judgment of 12 February 2026 delivered in case C-490/24 Stichting Koskea	709
89	Access to documents refers to the examination of documents held by the authority and access to them at the authority's premises. Section 33(4) of the Act on General Public Administration Procedures does not impose an obligation to send copies of case files. If, in the course of its proceedings, the authority uses design		III	Judgment of 12 February 2026 delivered in case C-680/24 - WizzAir Hungary.....	712
			IV	Judgment of 12 February 2026 delivered in case C-864/24 Valora Effekten Handel.....	716
				FORUM	
				Dóra Lovas: Under the Sunlight: The Legal Labyrinth of Small-Scale Solar Power Plants	721

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsának
Jpe.II.60.050/2024/14. számú
határozata**

Rendelkező rész

A Kúria a jogegységi panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a Kúria eljárás tanácsát a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasítja.

A panasz elbírálásával összefüggésben felmerült költséget az állam viseli.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek között 2013. május 29-én határozott idejű bérleti és üzemeltetési szerződés jött létre, de az alperes a felperes által kiállított díjbekérők alapján a bérleti díjat nem fizette meg. A felperes módosított keresetében 380 507 000 forint és áfa, valamint késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes a kereset elutasítását kérte.
- [2] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 380 507 000 forint és áfa bérleti díjat és annak kamatát. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte elsődlegesen annak az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítását.
- [4] Az alperes a felülvizsgálati kérelemmel egyidejűleg – mivel a Pp. 408. § (2) bekezdése a felülvizsgálatot kizárja – a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett. A felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (2) bekezdés *b*) pontjának mindkét fordulatára és a 409. § (3) bekezdésére hivatkozással kérte.
- [5] A Pp. 409. § (3) bekezdésére alapítottan arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet több jogkérdésben is eltér a Kúria közzétett határozataitól. Az első jogkérdést a jogalkotó feladatai átvételének tilalmában jelölte meg, álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogsértést követett el azzal, hogy a jogalkotó helyett maga határozta meg a bérleti díj összegét. Kérélmé alátámasztásaként a Kúria több közzétett határozatát megjelölte az általa hivatkozott bekezdések és azok szövegének feltüntetésével. {Pfv.20.619/2020/6., Indokolás [17] és [18]; Pfv.20.914/2022/8., Indokolás [54]; Kfv.38.098/2015/4. megjelölt része és Pfv.20.627/2021/5., Indokolás [15]} Második jogkérdésként a „magánszakértői véleményre

irányadó jogszabályok” megsértését jelölte meg. Állította, hogy a másodfokú bíróság az ítéletét aggályos szakértői véleményre alapította, ezáltal eltért a Kúria megjelölt közzétett határozataitól. {Pfv.20.154/2022/8., Indokolás [50]; Pfv.20.307/2021/2., Indokolás [19]; Gfv.30.208/2023/4., Indokolás [35] és [37]; Kfv.45.017/2024/8. megjelölt része és Pfv.20.585/2023/5., Indokolás [30]} A harmadik megjelölt jogkérdés a „szakértő alkalmazására irányadó további szabályok” megsértése volt. Előadta, hogy a jogerős ítélet megállapításával ellentétben nem nyilvánvaló, hogy a magánszakértő a bérleti díjat nettó összegben határozta-e meg. A bérleti díj áfa tartalma és az amortizáció viszonyát olyan szakkérdésnek nevezte meg, amely szakértő igénybevételét indokolja, és amelynek hiányában nem lehet jogszerűen és különösen érdemi indokolás nélkül valamelyik fél hátrányára eltérni a magánszakértő által megfogalmazottaktól. Állította, hogy a jogerős ítélet e körben eltér a Kúria Pfv.21.194/2023/15. számú határozata indokolásának [39] bekezdésében foglaltaktól.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

- [6] A Kúria a Gfv.30.174/2024/2. számú végzésével a felülvizsgálatot megtagadta. A végzés indokolása szerint a felülvizsgálat engedélyezése nem szolgálhat az egyedi ügyben történt esetleges jogszabálysértés kiküszöbölésére, a rendkívüli és kivételes jogorvoslatra csak a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott feltételek valamelyikének fennállása esetén van lehetőség. A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet nem találta alaposnak sem a Pp. 409. § (2) bekezdés *b*) pontja, sem a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján.
- [7] A Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezési kérelem tekintetében kifejtette, hogy ilyen esetben az eltérés megjelölésének konkrétan kell lennie, pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontnak kell ütköznie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal. Be kell mutatni azt a lényegi háttér tényállást, azaz az ügyazonosságot, ami az összehasonlítás alapfeltétele, és ki kell mutatni, hogy a támadott határozat konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó, mely jogértelmezést, hol nem tartotta be, hol tér el a támadott határozat jogkérdésben a Kúria közzétett jogértelmezésétől. Fel kell tárnai az ügyek összehasonlító tényállását, az ügyben felmerült jogkérdést, az alkalmazandó jogot, egy konkrét jogszabály konkrét határozatban való értelmezését kell összevetni egy hasonló helyzetben történt más értelmezéssel (Jpe.I.60.011/2021/3., Jpe.I.60.014/2021/5., Jpe.II.60.002/2022/3.).
- [8] A határozat indokolása szerint az alperes kérelme e követelményeknek nem felelt meg, mert csak arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet mindhárom megjelölt jogkérdés vonatkozásában ellentétes az általa megjelölt kúriai határozatokkal. Nem mutatta

be ugyanakkor a lényegi háttér tényállást és a szükséges ügyszabályosságot, amely az összehasonlítás alapfeltétele. A Kúria így nem tudta megállapítani az ügyszabályosságot és a jogkérdésben való eltérést sem tudta érdemben vizsgálni, ezért nem volt megállapítható a mérlegelést nem tűrő engedélyezési ok fennállása sem.

A jogegységi panasz

- [9] A Kúria végzése (a továbbiakban: támadott határozat) ellen az alperes (a továbbiakban: panaszos) terjesztett elő a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdése alapján jogegységi panaszt, amelyben azt állította, hogy a Kúria a végzésével az általa megjelölt, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatoktól jogkérdésben indokolatlanul tért el. Kérte ezért, hogy a Jogegységi Panasz Tanács a felülvizsgálatot megtagadó végzést helyezze hatályon kívül és a Kúriát mint felülvizsgálati bíróságot a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasítsa. A jogegységi panasz indokolása szerint a Kúria a támadott határozatában indokolatlanul tért el jogkérdésben a Gfv.30.045/2023/2., a Gfv.30.125/2023/2. és a Pfv.20.400/2024/4. számon közzétett határozatoktól és számos más hasonló tartalmú kúriai határozattól.
- [10] A panaszos arra hivatkozott, hogy a megjelölt referenciahatározatokban a Kúria álláspontja szerint a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezés iránti kérelem esetében a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontja alapján a félnek nemcsak a Kúria közzétett határozatát kell megjelölnie, hanem annak azt a részét is, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. A megjelölt konkrét határozatrész csak akkor alkalmas az engedélyezés körében érdemi vizsgálat lefolytatására, ha annak tartalma az előbbieken kifejtetteknek megfelelően jogkérdésként értelmezhető. Ezzel szemben a Kúria a támadott határozatában azt fejtette ki, hogy a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemnek a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontjában meghatározott tartalmi követelményein felül, egyben a jogegységi panasszal szemben támasztott, a Bszi.-ben meghatározott azon tartalmi követelményeknek is meg kell felelniük, amelyeket a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának gyakorlata alakított ki.
- [11] Panaszolta, hogy nem állapítható meg a támadott határozatból, hogy a Kúria eljárás tanácsa által a kérelemmel szemben megfogalmazott követelmények milyen jogszabályi rendelkezésen, vagy milyen, a Kúria által a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem vonatkozásában kialakított gyakorlaton alapulnak. Álláspontja szerint a támadott határozat szerinti jogértelmezésnek nincs észszerű indoka, mert – tekintettel az eltérő jogszabályi rendelkezésekre és a két jogorvoslat eltérő céljára is – nem indokolt, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemmel szemben ugyanazok a követelmények érvényesüljenek, mint a jogegységi panasszal szemben. Előadta, hogy a határozat indokolása is ellentmondásos, mert a hivatkozott Pp. 411. § (1) bekezdése a Kúria lehetséges döntéseit arra az esetre határozza meg, ha a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem érdemi elbírálásra alkalmas, míg a határozat az ezt megelőző részében azt tartalmazza, hogy az engedélyezés iránti kérelem érdemi elbírálásra alkalmatlan volt.
- [12] Mindezek alapján a panaszos szerint a Kúria támadott határozata a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem körében úgy tért el a Kúria BHGY-ban közzétett Gfv.30.045/2023/2. számú határozatának [12] bekezdésében, a Gfv.30.125/2023/2. számú határozatának [13] bekezdésében és a Pfv.20.400/2024/4. számú határozatának [15] bekezdésében foglalt jogértelmezéstől, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került – és a jogkérdés természetéből adódóan nem is kerülhetett – sor. A referenciahatározatokban megjelenő tartalmi követelményeknek a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme megfelelt, az általa felvetett jogkérdéseket megfogalmazta, ezt a Kúria eljárás tanácsa is megállapította. Hangsúlyozta, hogy nemcsak a közzétett határozatok, hanem a közzétett határozatoknak azokat a részeit is megjelölte, amelyekről – álláspontja szerint – a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltért.
- Az ellenérdekű fél nyilatkozata**
- [13] Az ellenérdekű fél nyilatkozatában elsődlegesen – figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint a támadott határozat nem tért el a Kúria közzétett határozataitól – a panasz elutasítását, másodlagosan – mivel a panasz tartalma nem felel meg a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésének és 41/C. § (3) bekezdésének, és ezért a panasz visszautasításának lett volna helye – az eljárás hivatalbóli megszüntetését, harmadlagosan – miután a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése szerint ez ügyben nincs helye jogegységi panasz eljárásnak – a Bszi. 41/C. § (10) bekezdés a) pontja alapján szintén az eljárás hivatalbóli megszüntetését kérte.
- [14] Indokai szerint a Pp. 409. § (3) bekezdése és a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése alapján indult rendkívüli perorvoslati eljárások célja azonos: a jogegység és az egységes jogalkalmazás biztosítása. A Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés kimunkálásának részleteit már a bírói gyakorlat alakította ki, így e tekintetben irányadóak a támadott határozat által hivatkozott, jogegységi panasz ügyekben meghozott döntések is. A Bszi. 41/D. § (1) és (5) bekezdése, illetve a Bszi. 42. § (1) és (3)–(4) bekezdései alapján nem kétséges, hogy a jogegységi panasz ügyekben meghozott határozatokat a bíróságoknak és így a Kúriának is alkalmaznia kell, és nem csak a jogegységi panasz ügyekben. Az, hogy a „jogkérdésben való eltérésre” milyen módon lehet hivatkozni, független attól, hogy a Pp.-ben vagy a Bszi.-ben szabályozott eljárásban hivatkoznak arra. Utalt e körben a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: 1/2021. PK vélemény) 9. pontjában foglaltakra, és így arra, hogy a vitatott kérdésben a Kúria gyakorlata egységes és eltér a hivatkozott referenciahatározatokban foglaltaktól.
- [15] Előadta továbbá, hogy a panaszos nem mutatta be, hogy a támadott határozat meghozatala során a Kúria konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely jogértelmezést hol nem tartotta be,

nem tárta fel az ügyek összehasonlítható tényállását, nem mutatta be a lényegi háttértényállást és a szükséges ügyazonosságot, amely az összehasonlítás alapfeltétele. A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasító határozat nem vehető össze a felülvizsgálatot megtagadó határozattal, így mindezek alapján a jogegységi panasz visszautasításának lett volna helye, ezért az eljárás hivatalbóli megszüntetését kérte. Kérte ezt azért is, mert a kérelem nem felel meg a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésében foglaltaknak, mert a panaszos által vélt eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor.

- [16] Kifejtette, hogy eltérő jogértelmezés mellett kiüresedne a Kúria eddigi gyakorlata, mert a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján lehetséges lenne felülvizsgálatot kezdeményezni oly módon, hogy „a fél behivatkozik néhány kúriai határozatot és megjelöl azokból pár pontot”, amelyekről álláspontja szerint a támadott határozat eltér. Érvelése szerint ez ellentétes lenne azzal a jogalkotói akarattal, amely szerint ez a Pp. szerinti rendkívüli jogorvoslati eljárás, a felülvizsgálat kivételes engedélyezése is a jogegység biztosítását szolgálja, mert így az a fél egyedi jogsérelmének, az általa tévesnek vélt ítéleti döntésnek az orvoslását eredményezné.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntése és annak jogi indokai

- [17] A jogegységi panasz megalapozott.
- [18] A panaszos által előterjesztett jogegységi panasz megfelelt a Bszi. 41/C. § (3) bekezdésében leírt és annak alapján a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa által kifejtett tartalmi követelményeknek. A panaszos a hivatkozott és a támadott határozatokból idézett részek összevetése alapján konkrétan megfogalmazta a jogkérdést, pontosan megjelölte az álláspontja szerint eltérően értelmezett jogszabályi rendelkezést, kimutatta az ügyazonosságot, ezért a Jogegységi Panasz Tanács a panaszt befogadta. (Jpe.I.60.011/2021/3., Jpe.I.60.014/2021/5., Jpe.II.60.002/2022/3.)
- [19] A Bszi. 41/B. § (2) bekezdése szerint a Kúria határozata ellen akkor van helye jogegységi panasznak, ha a Kúria ítélező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tért el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor. E jogszabályi rendelkezés alá esik az az eset is, amikor az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróság határozatában azért nem került sor, mert arra nem is volt mód, azaz, mint a perbeli, amikor a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet bírálta el. Ellenkező értelmezés mellett a felülvizsgálat engedélyezése iránti ügyekben meghozott határozatok esetében kizárt lenne jogegységi panasz benyújtása, ami nem áll összhangban a Bszi. 41/B. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakkal. A panaszos által a jogegységi panaszban megjelölt határozatok megfelelnek a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek is, a határozatokat a Kúria 2012. január 1. napja után hozta és közzétette azokat a BHGY-ban. Az érdemi vizsgálat során tehát a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa mindhárom megjelölt referenciahatározat esetében vizsgálta az attól való eltérést.

- [20] A jogegység követelményét Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 25. cikk (3) bekezdése tartalmazza: ennek értelmében a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét. A Kúria akkor teljesíti ezt a feladatát, ha a közzétett döntéseiben elfogadott jogértelmezést, elvi megállapítást, a *ratio decidendi*-t az azonos ügyekben követi. {Jpe.I.60.005/2021/5., Indokolás [29]; Jpe.II.60.072/2023/13., Indokolás [49]}
- [21] A jogegység fogalmát az egyes eljárási törvények nem definiálják, arra a Bszi. jogegységi, jogegységi panasz eljárásra vonatkozó rendelkezéseiből vonható le egyes esetekre – negatív oldalról – következtetés annyiban, hogy a jogegység hiányát a korábbi döntéstől való indokolatlan eltérés okozza. A jogegység követelménye tehát nem lehet absztrakt, mivel a bíróságok az alkalmazott jogszabályokat egyrészt konkrét tényállás vonatkozásában értelmezhetik, másrészt ezt csak az adott ügyben előterjesztett kérelmek keretei között tehetik meg. Ebből következően nem teljes tényállás-azonosság, hanem az érintett határozatoknak az általuk elbírált tény- és jogkérdésekre vonatkozó lényegi összevethetősége az, ami megkövetelhető, mert a jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy az ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben a jogértelmezés is azonos legyen. {Jpe.I.60.005/2021/5., Indokolás [30]; Jpe.II.60.030/2022/8., Indokolás [43]; Jpe.II.60.072/2023/13., Indokolás [50]}
- [22] A Kúria a támadott és a referenciahatározatokban egyaránt a felülvizsgálat kivételes engedélyezése iránt a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján előterjesztett kérelmet bírálta el, és a Kúria ezekben a végzésekben az engedélyezés iránti kérelemnek a Pp. 410. § (2) bekezdés *c)* pont *cd)* alpontjában meghatározott tartalmi követelményeire vonatkozó jogszabályi rendelkezést értelmezte. Általában valóban eltérő követelményeket kell vizsgálni egy felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasító és egy felülvizsgálatot megtagadó határozat esetében, de egy adott jogszabályhely értelmezése tekintetében ez nem jelenthet eltérést. A támadott és a referenciaként hivatkozott határozatok jelen esetben egyaránt a felülvizsgálat megtagadásáról rendelkeztek, de a támadott határozat azért volt megtagadó, mert a panaszos nemcsak a Pp. 409. § (3) bekezdése, hanem a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján is kérte a felülvizsgálat kivételes engedélyezését. A Kúria eljárás tanácsa ennek megfelelően a megengedhetőséget a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontjára alapított kérelem tekintetében érdemben vizsgálta, és elbíráta (megtagadta), míg a 409. § (3) bekezdésén alapuló kérelem esetében a döntését kizárólag arra alapította, hogy az engedélyezés iránti kérelem nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek, így az eltérés érdemben nem volt vizsgálható. A referenciahatározatok szintén abban a kérdésben foglaltak állást, hogy a Pp. 410. § (2) bekezdés *c)* pont *cd)* alpont alapján milyen tartalmi követelmények támaszthatóak a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemmel szemben akkor, ha a fél az engedélyezést a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján kéri. Mivel egyéb értékelhető körülmény nem merült fel, a jogegységi panasszal támadott és a megjelölt referenciahatározatok összevethetőek voltak.

- [23] A Kúria a támadott és a referenciahatározatokban azt egybehangzóan mondta ki, hogy a felülvizsgálatot a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján akkor kell engedélyezni, ha a jogerős ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, vagyis a Kúria által 2012. január 1-je után meghozott és a BHGY-ban közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul. A referenciahatározatok alapján a félnek ezen engedélyezési okra való történő hivatkozás esetén – ahhoz, hogy az engedélyezés iránti kérelme érdemben elbírálható legyen – a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont cd) alpontja szerint nemcsak a Kúria közzétett határozatát kell megjelölnie, hanem annak azt a részét is, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. A megjelölt konkrét határozatrész csak akkor alkalmas az engedélyezés körében érdemi vizsgálat lefolytatására, ha annak tartalma az előbbieken kifejtetteknek megfelelően jogkérdésként értelmezhető. A referenciahatározatok tehát lényegében a Pp. hivatkozott rendelkezését tartalmazták az indokolásukban. {Gfv.30.045/2023/2., Indokolás [12]; Gfv.30.125/2023/2., Indokolás [13]; Pfv.20.400/2024/4., Indokolás [15]}
- [24] A támadott határozatban azonban a Kúria a referenciahatározatoktól részben eltérően azt fejtette ki, hogy a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezés iránti kérelemben az eltérés megjelölésének konkrétan kell lennie, pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontnak kell ütköznie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal. Be kell mutatni tehát azt a lényegi háttértényállást, azaz a szükséges ügyszabályosságot, ami az összehasonlítás alapfeltétele. Ki kell munkálni, hogy a támadott határozat konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely jogértelmezést hol nem tartotta be, hol tért el a támadott határozat jogkérdésben a Kúria közzétett jogértelmezésétől. Fel kell tárnai az ügyek összehasonlítható tényállását, az ügyben felmerült jogkérdést, az alkalmazandó jogot; egy konkrét jogszabály, konkrét határozatban való értelmezését kell összevetni egy hasonló helyzetben történt más értelmezéssel.
- [25] Mindezek alapján megállapítható, hogy a Kúria a támadott határozatában magasabb szintű követelményt és további tartalmi elemeket fogalmazott meg a Pp. 410. § (2) bekezdése és a (2) bekezdés c) pont cd) alpont alapján a kérelmet benyújtó féllel szemben, mint a referenciahatározatokban. Míg a referenciahatározatok alapján a fentiek szerint a fél eleget tesz a jogszabályi előírásoknak és az engedélyezés iránti kérelme érdemben elbírálható, ha megjelöli azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől álláspontja szerint a támadott határozat jogkérdésben eltér és ez a határozatrész jogkérdésként értelmezhető, addig a támadott határozat szerint ehhez ezen felül be kell mutatnia a háttértényállást, a szükséges ügyszabályosságot is. A támadott és a referenciahatározatok közötti jogkérdésben való eltérés tehát kimutatható.
- [26] A felülvizsgálati és a jogegységi panasz eljárás valóban azonos célt, a jogalkalmazás egységét hivatott szolgálni, de nem azonos a két eljárás tárgya (jogerős ítélet/Kúria határozata), ennek megfelelően más a két jogintézmény joggyakorlatban kifejtett szerepe is (kizárt felülvizsgálati eljárás megengedhetősége/Kúria határozatának jogegységi szempontú vizsgálata), amelynek folytán azok szabályozása is eltérő az alábbiak szerint.
- [27] A polgári eljárásokban benyújtható felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem szabályait a Pp., a polgári, közigazgatási vagy büntető ügyekben is előterjeszhető jogegységi panasz eljárás szabályait a Bszi. tartalmazza.
- [28] A Pp.-ben szabályozott felülvizsgálat a rendes jogorvoslaton felüli, a jogalkotó által biztosított kivételes jogorvoslati lehetőség, amelynek biztosításával az e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező Kúria számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettség is keletkezik, hogy ezen rendkívüli jogorvoslati lehetőség az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön {3002/2025. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [35]}. Ennek megfelelően kell tehát értelmezni mind a felülvizsgálati eljárást, mind az ahhoz szorosan kapcsolódó és annak szerves részét képező felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárás szabályait.
- [29] A Kúria a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján a tartalmilag hiánytalan felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem alaposságáról dönt, így a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelem esetén arról, hogy a jogerős ítéletben kifejtett jogértelmezés a felülvizsgálati és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben egyaránt megsértettként megjelölt – és a közzétett kúriai kötelező erejű határozatokban is értelmezett – jogszabályi rendelkezések tekintetében eltér-e a fél által megjelölt kúriai határozat hivatkozott részében kifejtett jogértelmezéstől. A Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezési kérelem esetén erre tekintettel a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont cd) alpontja alapján a félnek az engedélyezés iránti kérelmében – a jogszabály által meghatározott egyéb tartalmi követelmények mellett – meg kell jelölnie a Kúria hivatkozni kívánt közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől álláspontja szerint a támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér.
- [30] A fentiek szerinti jogszabályi követelményeknek megfelelő felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben tehát nem kell a támadott határozatban kifejtett részletességgel levezetni és indokolni, hogy miért végezhető el ez a jogegységi szempontú összevetés, hiszen a Pp. 409. § (3) bekezdése, 410. § (2) bekezdés b) pontja és c) pontjának cd) alpontja, továbbá a 411. § (1) bekezdése együttes értelmezése alapján ez magának az engedélyezési eljárásnak a tárgya. Ezen jogszabályi rendelkezések alapján szükségképpen maga a Kúria kell, hogy elvégezze az engedélyezés iránti eljárásban a jogerős ítélet és a felhívott kúriai határozatok jogegységi szempontú összevetését, amelynek során vizsgálnia kell a jogerős ítélet szerinti tényállás és a hivatkozott kúriai határozat szerinti tényállás hasonlóságát (mivel a bíróságok az alkalmazott jogszabályokat a konkrét tényállás vonatkozásában értelmezik), az alkalmazott és értelmezett jogszabályi rendelkezések, továbbá az ügy által felvetett jogkérdés azonosságát is, azaz az összevethetőséget, hiszen e nélkül a kérelem alaposságáról nem tud állást foglalni. Amennyiben

- az ekként lefolytatott jogegységi szempontú összevetés alapján a Kúria eljáró tanácsa arra a következtetésre jut, hogy az engedélyezés iránti kérelemben előadottak alapján a jogerős ítélet és a Kúria közzétett határozata közötti eltérésre hivatkozás megalapozott, a fél által állított jogszabálysértésre tekintettel a felülvizsgálatot engedélyezi. Amennyiben a megjelölt kúriai határozat és a jogerős ítélet szerinti jogértelmezés közötti összevetés a fentebb hivatkozott tényezők lényegi különbözősége miatt nem végezhető el, vagy a jogértelmezés azonossága miatt az eltérés nem állapítható meg, akkor az engedélyezési kérelem érdemi alaptalansága folytán a felülvizsgálatot megtagadja.
- [31] A Kúria jogegységi panasz eljárása mindezekkel szemben egy olyan *sui generis* bírósági eljárás, amely nem tartozik a rendes jogorvoslati eljárások közé, de a Pp. vagy más eljárási szabályok által biztosított rendkívüli perorvoslati eljárások közé sem, mert a jogegységi panasz eljárást a rendkívüli jogorvoslati utat biztosító felülvizsgálati eljárásokban hozott döntésekkel szemben lehet igénybe venni. {3517/2023. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3171/2025. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [31]; Jpe.I.60.011/2021/3., Indokolás [20]; Jpe.I.60.014/2021/5., Indokolás [15]}
- [32] A jogegységi panasz tárgya ennek megfelelően az, hogy a Kúria a felülvizsgálati vagy felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárás során meghozott határozatában eltért-e valamely BHGY-ban közzétett, így kötelező erejű korábbi határozatától, vagy ezen eljárásai során orvosolta-e a felülvizsgálattal támadott jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemben és a felülvizsgálat engedélyezési iránti kérelemben egyaránt megjelölt referenciahatározatoktól való eltérését (Jpe.II.60.040/2024/4.). A lényegi eltérésekből eredően nem feltétel és nem is követelmény, hogy a Pp. 409. § (3) bekezdése szerinti felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem és Bszi.-ben szabályozott jogegységi panasz azonos tartalmi követelményeknek feleljen meg, azaz a Bszi. 41/C. § (3) bekezdése értelmezése körében kialakult joggyakorlat a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd* alpontja vonatkozásában nem irányadó.
- [33] A Kúria a Pp. hivatkozott rendelkezését értelmezheti, de nem teheti további feltételek megfogalmazásával nehezebbé a fél számára a kérelem benyújtását, nem fogalmazhat meg vele szemben további követelményeket, nem követelhet meg olyan tartalmi elemeket, amelyek a jogszabály szerint nem szükségesek. Az ugyanis a Pp. 409. § (3) bekezdésében, valamint a 410. § (2) bekezdés c) pont *cd* alpontjában megfogalmazott kritériumoknak a *contra legem* jogértelmezését jelentené. {3002/2025. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [42], [45], [46]} Nem lehet tehát alapja a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem érdemi vizsgálata elmaradásának az, ha a kérelmet benyújtó fél a Pp. rendelkezésein túlmutató, további tartalmi elemeket nem tüntetett fel, nem adott elő beadványában. Nem lehet megkövetelni ugyanazokat a tartalmi követelményeket a Pp. hatályos rendelkezései alapján benyújtott felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemmel szemben, mint amelyeket a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Bszi. jogegységi panaszra vonatkozó rendelkezései alapján a jogegységi panasszal szemben támaszt. A jogegységi panasz ügyekben meghozott határozatok irányadóak a felülvizsgálati és így a felülvizsgálat engedélyezése iránti ügyekben is, de értelemszerűen azon jogszabályi rendelkezések értelmezése tekintetében, amelyet értelmeztek.
- [34] A Jogegységi Panasz Tanács a Jpe.I.60.029/2021/9. számú határozatában a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) vonatkozásában elemezte a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát megelőző előkészítő jellegű (ott: befogadási) eljárás tartalmát, és olyan következtetésekre jutott {Indokolás [19]-[21]}, amelyekből a Pp. felülvizsgálati szabályait tekintve okszerűen következnek az előzőekben kifejtettek. Közös a jogegységi panasz eljárásban és a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján lefolytatandó felülvizsgálati eljárásban, hogy a Kúria mindkettőben a jogkérdésben való eltérést vizsgálja. Különbözik viszont a két eljárás egyebek mellett abban, hogy ha a felülvizsgálat engedélyezéshez kötött, a felülvizsgálati kérelemmel élő félnek az engedélyezésre a Pp. 412. §-a értelmében a felülvizsgálati kérelemtől elkülönített (csatolt) kérelmet kell előterjesztenie, amiről a Kúria külön végzéssel határoz. Az ügyszakosságról mint a jogkérdésben való eltérés megállapíthatóságának előfeltételéről a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem alapján dönt. Az ügyszakosság megállapíthatósága esetén az eltérés kérdéséről az engedélyezett felülvizsgálati eljárást lefolytatva, a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján az ítéletében határoz. A jogegységi panasz eljárásban viszont nincs az engedélyezési (a Kp. alkalmazásában: befogadási) eljárásnak megfelelő tartalmú, az ügyszakosságra kiterjedő vizsgálat. Emiatt az egyéb eljárásjogi feltételek mellett az ügyszakosságot (összevethetőséget) már a panaszban olyan részletességgel be kell mutatni, hogy az érdemi vizsgálat során annak alapján dönteni lehessen az érintett jogkérdésben való eltérésről. Ebből következően a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztőjétől nem követelhető meg a kérelme olyan részletzettségű kimunkálása, mint a jogegységi panasz esetében.
- [35] Ez a Kúria által is elfogadott jogértelmezés nem egyszerűsíti le és nem üresíti ki a felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárást, mert a kérelem előterjesztőjének a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd* alpontjában megfogalmazott tartalmi követelményeken felül értelemszerűen a Pp. más rendelkezéseiben meghatározott további tartalmi követelményeknek is megfelelő kérelmet kell előterjesztenie. A Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés megjelölésének szükségessége magán a Pp. 409. § (3) bekezdésén alapul, míg a megsértett jogszabályhely megjelölése a Pp. 410. § (2) bekezdés b) pont szerinti kötelező tartalmi elem. A félnek ennek megfelelően az általa mind a felülvizsgálati kérelemben, mind az engedélyezés iránti kérelemben megsértettként megjelölt jogszabályi rendelkezés vonatkozásában felmerült és megfogalmazott jogkérdésben a jogerős ítéletben és a Kúria közzétett határozatában kifejtett álláspont (jogértelmezés) közötti eltérést is kell megjelölnie a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*

- alpont szerint, mégpedig az ott meghatározott módon. Meg kell jelölnie így különösen az ügy érdemére kiható jogszabálysértést a jogszabály pontos megjelölésével, a felvetett jogkérdést, be kell mutatnia, hogy a támadott határozatot hozó bíróság konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely jogértelmezés tekintetében tért el jogkérdésben a Kúria – általa megjelölt – közzétett határozatától, azaz pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontot kell ütköztetnie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal ahhoz, hogy annak alapján a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme érdemben vizsgálható legyen. Amennyiben a kérelem ezeknek a feltételeknek nem felel meg, azt a Kúriának nem kell érdemben vizsgálnia, de további, a Pp. rendelkezései alapján nem megkövetelhető tartalmi elemek, így a háttértényállás és az ügyazonosság bemutatásának hiánya, nem lehet akadály a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem érdemi elbírálásának.
- [36] A támadott határozat indokolásában is megjelenő hivatkozásra figyelemmel a Kúria kiemeli azt is, hogy a kollégiumi vélemény, így az 1/2021. PK vélemény nem lehet hivatkozási alap egy bírósági határozatban a jogkérdés elbírálása során. A bíróságok, így a Kúria kollégiumai az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében véleményt nyilváníthatnak vitás jogalkalmazási kérdésekben, de ez a vélemény, sem a Kúria sem más bíróságok részére nem kötelező jellegű jogértelmezési eszköz, normatív ereje nincs. A kollégiumi vélemény a jogalkalmazás során, mint „értelmezési segédlet” vehető figyelembe, aminek kötelező erejű normaként való hivatkozása, alkalmazása veszélyeztetheti a jogbiztonságot, a bírói döntések transzparenciáját és kiszámíthatóságát. {3417/2024. (XI. 28.) AB határozat, Indokolás [45]; 3002/2025. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [45]} A kollégiumi vélemény szerinti jogértelmezés tehát akkor lehet irányadó, ha azt a Kúria valamely eljáró tanácsa saját jogértelmezésként elfogadta, és egyedi ügyében eljárva a BHGY-ban közzétett határozatában leírta. A jogértelmezés azonban értelemszerűen ez esetben sem kollégiumi véleményként, hanem mint a Kúria BHGY-ban már közzétett határozatában megjelent jogértelmezés hivatkozható.
- [37] A támadott határozat tehát jogkérdésben eltért a panaszos által hivatkozott referenciahatározatoktól, az eltérés nem volt indokolt, ezért a Kúria a Bszi. 41/D. § (2) bekezdése alapján a panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezte, és a Kúria eljáró tanácsát a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasította.
- Elvi tartalom**
- [38] I. Megalapozott a jogegységi panasz abban az esetben, ha a Kúria ítélkező tanácsa a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet azért nem bírálta el érdemben, mert a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemmel szemben a Pp. vonatkozó rendelkezéseinek túlmutató, további követelményeket, tartalmi elemeket határozott meg.
- [39] II. A felülvizsgálati eljárásban az összevethetőségről a Kúria a befogadási/engedélyezési szakaszban dönt, azt ebben a szakaszban vizsgálja, ezért a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztőjétől nem követelhető meg az a részletesség, amely a jogegységi panasz esetében elvárta.
- Záró rész**
- [40] A Bszi. 41/D. § (4) bekezdése alapján a panasz elbírálásával összefüggésben felmerült költséget, így a megfizetett illetéket az állam viseli, ezért a panaszos az általa átutalással megfizetett 3 500 000 (hárommillió-ötszázezer) forint illeték visszatérítését az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 80. § (1) bekezdés i) 9ö9bja és 81. § (2) bekezdése alapján a székhelye szerint illetékes állami adóhatóságtól kérheti.
- [41] A panaszos a jogegységi panasz eljárásra költséget nem igényelt, ezért a Kúriának erről rendelkeznie nem kellett.
- [42] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.
- Budapest, 2026. február 2.
- Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Puskás Péter s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Agnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró
- A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.026/2025/9. számú
határozata**
- Rendelkező rész**
- A Kúria a felperes jogegységi panaszát elutasítja. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 84 000 (nyolcvannégyezer) forint jogegységi panasz eljárásban felmerült költséget.
- Indokolás**
- A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás**
- [1] A perbeli ingatlan a felperes kizárólagos tulajdonában áll. A felperes jogelődje az alperessel és a házastársával 1983. május 18-án határozatlan idejű lakásbérleti szerződést kötött a 38,34 m² alapterületű lakásra.
- [2] A felek között korábban per volt folyamatban a bérleti és költszolgáltatási díjak megállapítása, valamint elmaradt bérleti díj megfizetésének tárgyában (a továbbiakban: előzményi per). Az előzményi perben eljáró elsőfokú bíróság a 2022. június 8-án kelt ítéletében megállapította a perbeli ingatlan alperest terhelő bérleti díját és a költszolgáltatási díjakat 2004 márciusától kezdődően. Kötelezte az alperest elmaradt díjként 1 294 686 forint és késedelmi kamata megfizetésére. A bíróság az alperes részére részletfizetést engedélyezett azzal, hogy az első részlet 2022. július 15-ig esedékes, és bármelyik részlet elmulasztása

- esetén az egész tartozás egy összegben esedékessé válik.
- [3] Az előzményi perben az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a 2023. március 9-én kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, és az alperest terhelő bérleti díjat 2021. március 21-től, illetve 2022. március 21-től eltérő összegben állapította meg. Az ítéletének indokolásában rögzítette, hogy felülbírálati során nem érintette az elsőfokú ítéletnek a különszolgáltatási díjakra, valamint a 2021. február 28-ig terjedő időre a bérleti díjak megállapítására vonatkozó rendelkezéseit. Ezt követően a másodfokú bíróság kijavító végzést hozott, amelyben az ítélete indokolását azzal javította ki, hogy a felülbírálati nem érintette az 1 294 686 forint hátralék és késedelmi kamata megfizetésére vonatkozó rendelkezést. A kijavító végzést az alperes 2023. május 12-én vette át.
- [4] A felperes 2023. május 17-én felszólította az alperest, hogy az 1 294 686 forint és kamatai tartozását (összesen 1 695 441 forintot) 8 napon belül fizesse meg, mert ennek elmulasztása esetén él a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 25. § (1) bekezdésében foglalt felmondási jogával. Az alperes e levelet 2023. május 19-én átvette, az abban foglaltaknak azonban nem tett eleget, ezért a felperes 2023. május 31-én a bérleti jogviszonyt felmondta.
- [5] A felperes a keresetében a perbeli lakás kiürítésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 193. § (1) bekezdése, a 433. § (2) bekezdése és az Ltv. 25. § (1) és (5) bekezdése alapján. Hivatkozott arra, hogy az alperes az előzményi perben hozott jogerős ítéletben foglaltakat nem teljesítette, 1 294 686 forint tartozást halmozott fel, így lakbérfizetési kötelezettségének nem tett eleget. Az írásbeli felszólításban tűzött póthatáridő 2023. május 27-én eredménytelenül eltelt, ezért a bérleti szerződést az Ltv. 23. § (1) bekezdés c) pontja alapján felmondta, figyelemmel az Ltv. 25. § (1) és (5) bekezdésében foglaltakra is.
- [6] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felmondás érvényességét, utalt arra, hogy a részletfizetés kezdő időpontja a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 345. § (1) bekezdése alapján az előzményi perben hozott másodfokú határozat közlését követő tizenötödik nap, a felperes pedig azzal szólította fel a tartozás egyösszegű megfizetésére, hogy annak határideje 2022. július 16-án lejárt. Ezen túlmenően hivatkozott az alperes arra is, hogy a felmondást a havonként esedékes díj megfizetésének elmulasztása alapozhatja meg, a felperes jelen igényének érvényesítése csupán végrehajtási eljárás alapjául szolgálhat. Álláspontja szerint a felperes eljárása sértette a régi Ptk. 4. § (4) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1:3. §-át és a 6:62. § (1) bekezdését is.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában utalt arra, hogy az előzményi perben hozott jogerős ítéletben foglaltak teljesítésének elmulasztása nem szolgálhat a bérleti szerződés felmondásának alapjául, annak lehetséges jogkövetkezése a végrehajtás megindítása. Megjegyezte azt is, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró alperestől nem volt elvárható annak ismerete, hogy mely fellebbezéssel nem támadott ítéleti rendelkezések emelkedtek jogerőre.
- [8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet eltérő indokolással hagyta helyben. Nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy csak a folyamatos lakbérfizetési kötelezettség elmulasztása alapozhatja meg a felmondást, megállapította, hogy a felszólítás az Ltv. 25. § (1) bekezdésének megfelelt. A másodfokú bíróság megítélése szerint a teljesítés megkezdése szempontjából annak van jelentősége: az alperes abban a hiszemben volt, hogy a marasztalási összeg nem végleges, fellebbezése folytán annak csökkentése lehetséges. Arról, hogy az előzményi perben eljáró másodfokú bíróság a fellebbezést hogyan értelmezte, a felek egyértelműen csak a 2023. május 4-én kelt kijavító végzésből értesülhettek, amelyet az alperes 2023. május 12-én vett át. A másodfokú bíróság hivatkozott arra, hogy a Ptk. 1:4. § (1) bekezdése szerint, ha a törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi jogviszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az alperes csak 2023. május 12-én került abba a helyzetbe, hogy belássa: fizetési kötelezettsége beállt. Mindez azt eredményezi, hogy a felperes nem alapíthatta a felmondását az előzményi perben hozott ítéletben meghatározott részletfizetés elmulasztására, ezért az nem felelt meg az Ltv. 25. § (1) bekezdésének.
- [9] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének megfelelő ítélet meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Ltv. 25. § (1) bekezdését, 6. § (2) bekezdését, 12. § (1) bekezdését, a régi Ptk. 193. § (1) bekezdését, 433. § (2) bekezdését, továbbá jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.20.607/2018/10. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatától (a továbbiakban: referenciahatározat), mivel a jogerős ítéletben a bíróság a felróhatóság kérdésének beemelésével lényegében méltányossági jogkör gyakorolt. A referenciahatározatában a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bérleti szerződés megszűnése miatt indult perben a bíróság nem értékelheti a jogvita elbírálása során azt, hogy a bérlő a lakbérfizetési késedelmét kimentette-e.
- [10] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata**
- [11] A Kúria a Pfv.21.227/2024/5. számú ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. A támadott határozat indokolása szerint a felperes a felülvizsgálati kérelmében megsértett jogszabályhelykint nem jelölte meg a Ptk. 1:4. § (1) bekezdését, emiatt – a Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel – a jogerős ítéletnek az a jogi következtetése, hogy a perbeli felmondás a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésének alkalmazásával alkalmatlan volt a joghatás

- kiváltására, nem szüntette meg a bérleti szerződést, a felülvizsgálati eljárásban nem volt vizsgálható. Tekintettel arra, hogy a jogerős ítélet a fenti alapelv megfelelő alkalmazásával tartotta jogszerűtlennek a felperes felmondását, nem sértheti önmagában a felülvizsgálati kérelemben ténylegesen megjelölt anyagi jogi rendelkezéseket, amelyek a lakbér összegére és a megfizetésének határidejére, a lakásbérleti szerződés felmondására, illetve a bérlet megszűnése miatt az ingatlan kiürítésére vonatkoznak. E jogszabályi rendelkezések ugyanis – a jogerős ítéletben kifejtettek szerint – a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés miatt alkalmatlanok az adott tényállás mellett a kereset alátámasztására.
- [12] A támadott határozatban a Kúria megállapította azt is, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben nem tért el a referenciahatározattól. Annak releváns jogértelmezése szerint az Ltv. 24. § (1) bekezdés a) pontjának és a 25. § (1) bekezdésének megfelelő felmondás rendeltetésszerű, és önmagában megszünteti a felek bérleti szerződését. A bíróság méltányosság gyakorlására nem jogosult, utólag nem vizsgálhatja a felmondásra alapot adó lakbérfizetési késedelem kimentésének a kérdését és a felmondásnál lehetséges bérbeadói méltányosság alkalmazásának a mellőzését. A jelen esetben – érvelt – a másodfokú bíróság nem méltányosságot gyakorolt, mivel nem azokat a körülményeket bírálta el méltányosan, ami miatt az alperes nem fizette meg a bérleti díjat. Ettől eltérően a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az alperestől azért nem volt elvárható a teljesítés korábbi megkezdése, mivel korábban nem volt abban a helyzetben, hogy a fizetési kötelezettségének beálltát felismerje. Ebből a szempontból tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes önhibáján kívül mikor került abba a helyzetbe, hogy a teljesítési kötelezettsége beálltával szembesüljön.
- A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata**
- [13] A támadott határozat ellen a felperes (a továbbiakban: panaszos) terjesztett elő jogegységi panaszt a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdésére hivatkozással, amelyben arra tekintettel kérte annak hatályon kívül helyezését és a Kúria új eljárásra utasítását, hogy a támadott határozat „eltért a Kúria Pfv.20.607/2018/10. számú precedensképes határozatától és az eltérés nem volt indokolt”.
- [14] A panaszos álláspontja szerint a panasszal érintett ügyben a releváns tényállási elemek azonosak és azonos az alkalmazandó jogszabály is: az Ltv. 25. § (1) és (5) bekezdése. Mindkét ügy tárgya lakáskiürítés, mindkét ügyben lakbértartozás miatti felmondáson alapult a kereset, egyik ügyben sem volt vitatott a lakbértartozás ténye és mindkét ügyben azt vizsgálta a bíróság, hogy bérlői oldalról figyelembe vehető-e bármilyen körülmény, amely a felmondás jogellenességéhez vezet.
- [15] A jogegységi panaszban foglaltak szerint a referenciahatározat abban a jogkérdésben foglalt állást, hogy amennyiben van fennálló lakbértartozás, a bérbeadó felszólítása és felmondása alakilag és tartalmilag megfelelő, a bíróság vizsgálhatja-e a lakáskiürítési perben azt, hogy a lakbértartozás kialakulásához milyen okok vezettek, a bérlőt terheli-e önhiba és a bíróság gyakorolhatja-e méltányossági jogot a bérlő nemfizetésével kapcsolatban.
- [16] A panaszos utalt arra, hogy a referenciahatározatban a Kúria helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy a lakáskiürítési perekben az Ltv. nem teszi lehetővé a bíróságok számára annak vizsgálatát, hogy „a bérlői késedelemre” milyen okból került sor.
- [17] Meglátása szerint a támadott határozat azért ellentétes a referenciahatározattal, mert az előbbi a bérlői önhiba esetleges hiányának a kérdését is az érdemi döntésre kiható vizsgálat tárgyává tette, ezáltal méltányossági jogkört gyakorolt a bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az alperest nem terhelte önhiba a fizetési késedelemben.
- [18] Mindezek alapján a panaszos szerint a jogegység azért bomlott meg a támadott határozat meghozatalával, mert a referenciahatározatban a Kúria kategorikusan elzárkózott a bérlői késedelem okainak a vizsgálatától, míg a „sérelemes határozat a bérlői késedelem okait a kiürítési perben érdemi elbírálása körébe vonta és elfogadhatónak tartotta, ha abban önhiba nem terhelte a bérlőt”.
- [19] Az alperes a nyilatkozatában kérte a jogegységi panasz elutasítását. Álláspontja szerint ugyanazonosság hiányában az ügyek összevethetőségének nincs helye, a hivatkozott határozatokat a Kúria eltérő tényállás és anyagi jogi háttér mellett hozta. A referenciahatározatban a Kúria azt vizsgálta, hogy a bérlő szociális helyzete értékelhető-e a fizetési késedelem kimentéseként, a támadott határozat pedig azt, hogy a bérlő késedelemben esik-e olyan követelés kapcsán, amiről még nem szerzett tudomást. A támadott határozatban a Kúria nem vizsgálta azokat az anyagi jogi jogszabályokat [régii Ptk. 4. § (1) bekezdés, Ltv. 24. § (1) bekezdés a) pont, Ltv. 25. § (1) bekezdés], amelyek vizsgálata a referenciahatározat tárgyát képezte.
- A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai**
- [20] A jogegységi panasz nem alapos.
- [21] A panaszos a jogegységi panaszát a Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján terjesztette elő. E jogszabályi rendelkezés értelmében jogegységi panasznak van helye – a pervezetésre vonatkozó végzés kivételével – a Kúriának az eljárási törvény alapján további fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal (a továbbiakban együtt: felülvizsgálati kérelem) nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a BHGY-ban közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést határozatában nem orvosolta.
- [22] Amint arra a Kúria a Jpe.I.60.002/2021/7. számú és a Jpe.I.60.005/2021/5. számú határozataiban is rámutatott: a jogegység fogalmát az egyes eljárási törvények nem definiálják, a Bszi. jogegységi eljárásra és jogegységi panasz eljárásra vonatkozó rendelkezéseiből, annak egyes eseteire vonható le – negatív oldalról – következtetés, amelynek értelmében a jogegység hiányát a korábbi döntéstől való indokolatlan eltérés okozza. A jogegység követelménye tehát sohasem absztrakt, hanem

- mindig konkrét ügyekhez, jogértelmezéshez köthető, az csak meghatározott és megjelölt bírói döntések tekintetében merülhet fel. Következésképpen – a jogegységi panasz eljárásokban eddig kialakult gyakorlatot követve – a jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy ugyanazon jogkérdést felvető ügyben (ügyazonosság) a jogértelmezés is azonos legyen. Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő háttérűek a bírói döntések, akkor sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység.
- [23] Mindezek alapján a Kúria elsősorban az ügyazonosság megállapíthatóságát vizsgálta a Bszi. 41/B. § (1) bekezdés alapján megjelölt referenciahatározat vonatkozásában, figyelemmel arra is, hogy a releváns tényállásbeli különbség kizárja, hogy a jogkérdésben való eltérés egyáltalán felvethető legyen (Jpe.II.60.008/2022/8.).
- [24] Helytállóan utalt a panaszos a jogegységi panaszában arra, hogy az összevetett ügyek vonatkozásában több tekintetben megállapítható a tényállásbeli hasonlóság: mindkét ügyben lakáskiürítés az ügy tárgya, amelyre irányuló kereset lakbértartozás miatti felmondáson alapul, amelyet megelőzőtt a bérbeadó Ltv. 25. § (1) bekezdése szerinti felszólítása.
- [25] Mindezek mellett azonban lényeges különbség a releváns tényállási elemek körében az, hogy a támadott határozattal felülvizsgált ügyben a referenciaügytől eltérően nem az volt a vizsgálat tárgya, hogy a bérlő késedelmének ténye mire vezethető vissza, hanem éppen az, hogy az irányadó tényállás mellett megállapítható-e a bérlő késedelmének ténye a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésére is figyelemmel.
- [26] Erre tekintettel helyezkedett a Kúria eljáró tanácsa a támadott határozatában arra az álláspontra, hogy a fenti jogszabályi rendelkezés felülvizsgálati kérelemben való megjelölésének hiányában a jogerős ítélet nem sértheti önmagában a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályhelyeket – köztük az Ltv. 25. § (1) bekezdését – sem.
- [27] A jelen ügyben – a jogegységi panaszban foglalt hivatkozástól eltérően – a jogerős ítélet meghozatala során a másodfokú bíróság nem gyakorolt, nem is gyakorolhatott méltányossági jogkört a bérlői kéredelem okainak vizsgálata során, hiszen nem azt vizsgálta, hogy az alperes miért nem fizette meg a bérleti díjat, mivel az előzményi pernek éppen a tartozás fennállta ésösszecszerúsége volt a tárgya.
- [28] A támadott határozattal felülbírált jogerős ítélet tehát – a referenciahatározattól eltérően – nem a bérlői kéredelem okát vizsgálta és értékelt, hanem éppen azt állapította meg a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésére is figyelemmel: az alperestől nem volt elvárható 2023. május 12-ét megelőzően, hogy felismerje fizetési kötelezettségének fennálltát.
- [29] Az ügyek összevethetőségének vizsgálata során tehát megállapítható, hogy releváns tényállásbeli különbséget eredményez az ügyek között az, hogy a referenciahatározattal elbírált ügyben fel sem merült az a körülmény: a bérlőtől elvárható volt-e annak felismerése, hogy a teljesítési kötelezettsége beállt.
- [30] Ez a releváns tényállásbeli különbség vezetett ahhoz, hogy a Kúria a referenciahatározatában és a támadott határozatában nem is ugyanazokat az anyagi jogszabályokat értelmezte, hiszen a támadott határozatban foglaltak szerint nem történt meg az Ltv. 25. § (1) bekezdésének önálló értelmezése a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozás hiányában.
- [31] A részben azonos anyagi jogi háttér mellett a releváns tényállásbeli különbségek tehát azt eredményezték, hogy nem állapítható meg az ügyazonosság a támadott határozat és a referenciahatározat között, ezért a Kúria a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján a jogegységi panaszt elutasította.

Elvi tartalom

- [32] A jogegységi panasz akkor lehet eredményes, ha a jogegységi panasz eljárásban összevetett ügyekben megjelenő, legalább részben azonos jogszabályi háttér mellett a releváns tényállási elemek megegyeznek és az azonos jogszabályi rendelkezésekre vonatkozó eltérő jogértelmezés is megjelenik.

Záró rész

- [33] A panaszos a jogegységi panasz eljárás illetékét megfizette, azt a jogegységi panasz elutasítására figyelemmel viselni köteles. A Kúria a Bszi. 41/C. § (2) bekezdésére figyelemmel az alperes jogegységi panasz eljárásban felmerült költségét a Pp. 81. § (2) bekezdése, 82. § (1) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése és (5) bekezdése alapulvételével állapította meg, és annak megfizetésére kötelezte a panaszost.
- [34] A Kúria a panaszt a Bszi. 41/C. § (8) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [35] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. február 16.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Suba Ildikó s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsának
Jpe.I.60.033/2025/12. számú
határozata**

Rendelkező rész

A Kúria a felperes jogegységi panaszát elutasítja. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 253.365 (kétszázötvenháromezerháromszázhatvanöt) forint jogegységi panasz eljárásban felmerült költségét.

Indokolás**A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás**

- [1] A Társaság neve-t (a továbbiakban: Társaság) 2015. december 10-től jegyezték be a cégnyilvántartásba. A társasági szerződés 9.3. pontja az üzletrész átruházását a taggyűlés beleegyezéséhez kötötte.
- [2] A peres felek között adásvételi szerződés jött létre, amelynek tartalma szerint az alperes a Társaságban meglévő, 1 800 000 forintos törzsbetétéhez igazodó, 60%-os üzletrész 50%-át névértéken, azaz 900 000 forintért eladta a felperesnek, aki a vételárát a szerződés aláírásával egyidejűleg megfizette az eladó részére készpénzben, és ezt az eladó a szerződés aláírásával elismerte. Az írásbeli szerződésen nincs feltüntetve a megkötésének az időpontja.
- [3] A peres felek 2015. december 2-án írásbeli megállapodást is kötöttek (a továbbiakban: Megállapodás), amelynek tartalma szerint az alperes a Társaságban meglévő, 1.800.000 forintos törzsbetétének névleges tulajdonosa bizományosként, de az üzletrészből 30%-ot a felperes javára és utasításai alapján tulajdonol. A Megállapodás 2.1. pontja szerint a felperes javára tulajdonolt üzletrészhez kapcsolódó minden jog a felperest illeti, a Társaságban lévő tagsági jogokat az alperes kizárólag a felperes jóváhagyásával, a felperes utasításai alapján gyakorolhatja. A felek a 2.3. pontban megállapodtak, hogy az alperes nem jogosult a felperes javára tulajdonolt 30%-os üzletrészt elidegeníteni; amennyiben a névleges üzletrész tulajdonjogáról le kíván mondani, akkor annak tulajdonjoga a felperesre száll át, tulajdonjogát a létesítő okiratban és a cégnyilvántartásban át kell vezetni.
- [4] Az alperes és tagtársa 2020. április 15-én eladták a Társaságban lévő üzletrészeiket harmadik személynek.
- [5] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a szerződés teljesítése (osztalékrészesedés) címén 186 012 000 forint és járulékai, továbbá szerződésszegéssel okozott kár megtérítése címén 755 631 000 forint és járulékai megfizetésére. A szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránti keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:142. §-ára és 6:143. § (3) bekezdésére alapította. Kártérítési keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy a Társaság megalapításakor a felek megállapodása szerint a felperes a cégalapításkor tagként még nem kerül bejegyzésre a cégjegyzékbe, hanem a 30%-os részesedését az alperes üzletrészéhez számították, így szerzett az alperes összesen 60%-os üzletrészt. Annak érdekében, hogy a felperesnek a Társaságban történő részesedése és bejegyzett taggá válása biztosított és szabályozott legyen, a peres felek a Társaság alapításával egyidejűleg üzletrészadásvételi szerződést és egy Megállapodás címet viselő szerződést kötöttek egymással. A felperes a Társaság alapításakor a Ptk. 3:169. § (2) bekezdése szerinti bejelentést nem tette meg, emiatt a felperes üzletrészének a felperes általi megszerzése a Társasággal szemben nem hatályosult. Az alperessel mint átruházóval szemben viszont hatályosult az átruházás a Megállapodás és az adásvételi szerződés értelmében. A Megállapodás 2.1. pontját a felek úgy értelmezték, hogy az alperes a Ptk. 3:100. §-a alapján

a közös képviselője a közös tulajdonú üzletrészeknek. Az alperes 2019 tavaszáig a felperes javára és utasításai szerint járt el a felperes üzletrésze vonatkozásában, ezt követően viszont a felperest a döntésekből kihagyta, a 2020. április 2-án elrendelt osztalék kifizetés során megkapott osztalékból pedig a felperes üzletrészére eső összeget a felperesnek nem adta át, majd 2020. április 15-én a felperes üzletrészt a felperes tudta és hozzájárulása nélkül – a Megállapodás 2.3. pontját megszegve – eladta. Az alperes azzal, hogy a felperes üzletrészt eladta, kárt okozott a felperesnek, és köteles ezt a kárt megtéríteni. A felperes kára az üzletrésze eladásakor képviselt piaci értéke, amely a felperes vagyonában értékcsökkenést eredményezett, amely minimálisan is megegyezik a vevő által a felperes üzletrészéért fizetett vételár összegével.

- [6] Az alperes ellenkérelme a keresetek elutasítására irányult. Állítása szerint az adásvételi szerződés nem hozott létre közös tulajdont, a felek egyike sem kérte a Társaság taggyűlésének beleegyezését az alperes és a felperes közötti üzletrész átruházásához, a Ptk. 6:118. § (1) és (3) bekezdésére, valamint 6:119. § (1) bekezdésére figyelemmel pedig hatálytalan szerződés teljesítése nem követelhető. Tagadta a Megállapodás létrejöttét, vitatta érvényességét és hatályosságát. Álláspontja szerint nem szegett szerződést, mivel a perbeli szerződések nem érvényesek és hatályosak. Vitatta, hogy a felperest kár érte volna az üzletrész értékesítésével, utalva arra, hogy a felperes nem volt tagja a Társaságnak.
- [7] Az elsőfokú bíróság rész- és részközbenes ítéletével szerződés teljesítése címén kötelezte az alperest 186 012 000 forint és járulékai megfizetésére, továbbá megállapította, hogy az alperes kártérítési felelőssége fennáll a felperessel szemben a felek között létrejött módosított Megállapodás 2.3. pontjának megszegése miatt. Arra a következtetésre jutott, hogy a peres felek által kötött üzletrészadásvételi szerződés nem közös tulajdon létrehozására irányult, mert ennek kifejezésre juttatása elmaradt, valamint ehhez a Ptk. 3:173. §-a szerint az üzletrész felosztására, továbbá a Ptk. 3:167. § (6) bekezdése szerint a taggyűlés beleegyező határozatára és az üzletrész megszerzésének a bejelentésére is szükség lett volna. Mindezek hiánya azonban az elsőfokú bíróság szerint nem eredményezte az adásvételi szerződés létre nem jöttét, érvénytelenségét vagy hatálytalanságát, mivel ezek elmaradása csak a felperes taggá válásának volt akadálya, így az átruházó jogügylet a Társasággal szemben nem vált hatályossá. A szerződő felek között ettől függetlenül hatályosult a szerződés, és egy olyan kötelmi viszony jött létre, amelyre hivatkozással a kötelmi jogi igényérvényesítés lehetséges. A kártérítési kereset vonatkozásában megállapította, hogy az alperes a Társaságban fennálló üzletrész tulajdona értékesítésével megszegte a módosított Megállapodás 2.3. pontját. Ebből a felperesnek kára származott, ugyanis elesett az általa megvásárolt üzletrész értékétől, az alperes pedig mentesülésre okot adó körülményre nem hivatkozott.
- [8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú rész- és részközbenes ítélet részítéleti, az alperest marasztaló rendelkezéseit helybenhagyta, míg a részközbenes

- ítéleti részét megváltoztatta, és e körben a keresetet elutasította. Indokolása szerint a felperes a kártérítési követelését a Ptk. 6:142. §-a alapján az üzletrészadásvételi szerződéssel megszerzett üzletrészének a Megállapodás 2.3. pontjában foglalt tilalom ellenére történő eladására és az ennek folytán bekövetkező vagyonsökkenésre alapította, aminek jogalapja attól függ, hogy az adásvételi szerződéssel megszerezte-e az alperes üzletrészének a felét. Rámutatott, hogy a Társaság társasági szerződése az üzletrész kívülálló személyre történő átruházásához a taggyűlés beleegyezését kötötte ki, és az üzletrész felosztása esetére is megállapította a taggyűlés ehhez történő hozzájárulásának szükségességét. Az alperes üzletrészének felosztása nem történt meg, valamint annak kívülálló személyre történő átruházásához a Társaság taggyűlése nem adta a hozzájárulását. A társasági szerződés ilyen tartalmú kikötése esetén a Társaság hozzájárulása hiányában megkötött adásvételi szerződés teljes egészében hatálytalan, és a felperes nem hivatkozott a felek egyéb olyan megállapodására, amely alapján az általa előadottak szerint az üzletrész átruházását követelhetné. Mivel a felperes az üzletrészadásvételi szerződés alapján az alperes üzletrészének szerződés szerinti hányadát nem szerezte meg, az üzletrész nem lehetett a felperes vagyonában. Így az üzletrész értékesítésével a felperes vagyona nem csökkent, ezáltal a felperest kár nem érthette.
- [9] A másodfokú bíróság a felperes egyéb fellebbezési hivatkozásait a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Pp.) 7. § (2) [helyesen: (1)] bekezdés 12. a) pontja szerinti keresetváltoztatásnak minősítette, amelyet a Pp. 373. § (1) bekezdése értelmében, a (2)–(5) bekezdésekben foglaltak fennállta, illetve az ezekre történt hivatkozás hiányában nem talált megengedettnak, ezért azt érdemben nem vizsgálta. E hivatkozások lényege, hogy amennyiben a felperes az üzletrész nem szerezte meg, az üzletrészadásvételi szerződés alapján akkor is jogosult követelni, hogy az alperes az üzletrésze felosztását követően ruházza át rá a szerződés szerinti üzletrészét, és a kára abban áll, hogy az elidegenítés révén az üzletrészt már nem tudja megszerezni.
- [10] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet elsőfokú részközbenesítő ítéletet megváltoztató és a kártérítési keresetet elutasító rendelkezésének a hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú részközbenesítő ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú vagy az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 2. § (1)–(2) bekezdéseit, 7. § (1) bekezdés 8. és 12. pontjait, 110. § (3) bekezdését, 183. § (1) és (4) bekezdéseit, 185. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 341. § (4) bekezdését, 370. § (1) bekezdését és 371. § (1) bekezdés a)–d) pontjait, 373. § (1) bekezdését, a Ptk. 1:4. § (2) bekezdését, 3:167. § (6) bekezdését, 6:118. § (1) és (2) bekezdéseit, 6:117. § (1)–(2) bekezdéseit, 6:142. §-át, 6:143. §-át, valamint a 6:144. § (2) bekezdés útján alkalmazandó 6:522. §-át jelölte meg. A felperes szerint a jogerős ítélet eljárásjogi szempontból azért jogszabálysértő, mert a másodfokú bíróság kizárólag a felperesnek a keresetlevélben foglalt nyilatkozatait vette
- figyelembe, a perfelvétel során később tett nyilatkozatokat nem. A keresetlevélben levezetett kárszámítás azon alapult, hogy a felperes az adásvételi szerződés alapján megszerzte az üzletrészt, ez a jogszerzés csak a Társasággal szemben nem hatályosult, de az üzletrésznek az alperes általi elidegenítésével, annak a felperest illető hányada kikerült a felperes vagyonából, ami a felperes vagyonában értéksökkenést idézett elő. A keresetlevélben megjelölt kár ezért *damnum emergens* (vagyonsökkenés) típusú kár. Ezen túlmenően a felperes még a perfelvételi szakban előadott egy másodlagos kárszámítást is arra az esetre, ha a bíróság álláspontja szerint a felperes nem szerezte volna meg az üzletrészt. E szerint az alperes a Megállapodás 2.3. pontja alapján a felperes üzletrészhányadát a felperesre volt köteles átruházni, amit elmulasztott, így az nem került be a felperes vagyonába, ami egy *lucrum cessans* (elmaradt vagyonnövekmény) típusú kár.
- [11] Okfejtése szerint ez a másodlagos kárszámítás nem érinti sem a kereset jogalapját (az továbbra is a Ptk. 6:142. §-a), sem a kereset összecszerúségét, így előterjesztése nem minősült keresetváltoztatásnak, azonban ha annak is minősült volna, a Pp. 185. § (1) bekezdése alapján akkor is megengedett volt. A jogerős ítélet így sérti a Pp. 110. § (3) bekezdését, mert a másodfokú bíróság a fél által a perfelvételi szakban előadottakat, és az ezen nyilatkozatokkal kiegészített kereseti kérelmet ahelyett, hogy tartalma szerint vette volna figyelembe, a másodlagos kárszámítás vonatkozásában teljes egészében figyelmen kívül hagyta; sérti a Pp. 2. § (1)–(2) bekezdéseit, mert a felperes keresetét – amelyhez kötve van – nem a felperes valamennyi perbeli előadása (tényállítási és jogi érvelés) figyelembevételével bírálta el, hanem kizárólag az elsődleges kárszámítás alapulvételével; sérti a Pp. 183. § (1) és (4) bekezdéseit, mert megvonta a felperestől azt a jogát, hogy joghatályos perfelvételi nyilatkozattal meghatározza a jogvita kereteit; sérti továbbá a Pp. 279. § (1) bekezdését, mert a kártérítés feltételeit, így különösen a kár bekövetkeztét mint perben jelentős tényeket nem a felperes tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján állapította meg, hanem a felperesnek a másodlagos kárszámításra vonatkozó perfelvételi nyilatkozatainak a figyelmen kívül hagyásával; sérti a Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontját, mert keresetváltoztatásnak minősítette a felperesnek egy olyan nyilatkozatát (a másodlagos kárszámítás előadását), amely nem minősült annak; sérti a Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pontját, mert új jogállításának és jogalapnak tekintette a felperes másodlagos kárszámítását, miközben nem az; végül sérti a Pp. 185. § (1) bekezdését és 373. § (1) bekezdését, mert a másodlagos kárszámítás előadását meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősítette. Ezen túlmenően részletesen vitatta az elsődleges kárszámításon alapuló kereset elutasításának anyagi jogi helyességét is.
- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, részletesen cáfolva a felperes felülvizsgálati kérelmében

foglaltakat. Az eljárásjogi jogszabálysértések tekintetében kiemelten hivatkozott arra, hogy a felperes ugyan valóban tett a keresetlevélben foglalt nyilatkozataitól eltérő tényállításokat, csak hogy az nem felelt meg a Pp. 170. § (2) bekezdés *a)*, *b)* és *c)* pontjai szerinti perjogi levezetésnek, így keresetváltogatásnak sem minősülhetett a Pp. 185. § (2) bekezdése alapján. Hangsúlyozta, hogy a felperes köteles viselni az ellentmondó perfelvételi nyilatkozatai következményeit a Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti mérlegelés során is, ez nem adhat alapot kirívóan okszerűtlen és jogszabálysértő mérlegelés megállapítására. Állította, hogy az elsőfokú ítélet nem a felperes által másodlagosnak nevezett kárszámításon alapult, a felperes a fellebbezési ellenkérelme szerint is a Ptk. 6:143. § (1) bekezdése szerinti tapadókárt érvényesítette, amely kizárja, hogy az elsőfokú ítélet következménykárt (elmaradt vagyoni előnyt) állapíthasson meg. A jogerős ítélet megfelel az anyagi jogszabályoknak is, az alperes e körben is osztotta a jogerős ítéletben kifejtett indokokat.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

- [13] A Kúria Gfv.30.217/2024/7. számú ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta. Határozatának a jogegységi panasz elbírálása szempontjából releváns indokolása szerint a felülvizsgálat tárgya kizárólag a felperes kártérítési keresete és az abban hozott jogerős ítéleti döntés volt. Ez a keresetlevélben előterjesztettek szerint azon alapult, hogy az alperestől 2015 decemberében adásvételi szerződéssel megszerezte az alperesnek a Társaságban fennállt üzletrésze 50%-át, az üzletrészen így közös tulajdon keletkezett; az alperes azzal, hogy a felperes által az adásvételi szerződéssel megszerzett üzletrészt a Megállapodás 2.3. pontja megszegésével harmadik személynek értékesítette, a felperesnek kárt okozott, mert ily módon a felperes üzletrésze ellentételezés nélkül kikerült a felperes vagyonából. Az elsőfokú bíróság is ezt a keresetet bírálta el, hiszen indokolása [35]–[37] bekezdésében kizárólag ezt ismertette, továbbá a [124] és [137] bekezdésekből egyértelműen kiderül, hogy következtetése szerint a felperes az adásvételi szerződéssel megszerezte az üzletrészt, a kára pedig abból ered, hogy elesett az általa megvásárolt üzletrészt értékétől.
- [14] A felperes másodlagos kárszámításra alapított érvelése kapcsán a Kúria rámutatott arra is, hogy a Pp. 170. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti kereseti *petitum*, azaz a marasztalási összeg azonossága nem feltétlenül jelent azonos keresetet, mert ahhoz a Pp. 170. § (2) bekezdés *b)* és *c)* pontjában szabályozott tartalmi elemek egyezősége is szükséges. Ez utóbbi elemek különbözősége azonos *petitum* mellett is eltérő keresetet, ha pedig a felperes feltételesen, az elsődlegesen megjelölt keresetében előadott tény- és jogállítási alaptalansága esetére terjeszt elő más tény- és jogállítást, a Pp. 173. § (2) bekezdésében írt látszólagos (esetlegesen) tárgyi keresethalmazatot eredményez.
- [15] A felperes a keresetlevelében előadottakhoz képest a perfelvétel során a 2021. augusztus 26-i előkészítő iratában nem, de a 2021. november 19-én benyújtott előkészítő iratának a 7-10. pontjaiban és a 2022. január 5-én előterjesztett perfelvételi irata 33. pontjában előadta, hogy amennyiben az adásvételi szerződés alapján nem szerezte volna meg az üzletrészt, az alperes szerződésszegése abban áll, hogy az alperes köteles volt átruházni az adásvételi szerződés és/vagy a Megállapodás 2.3. pontja alapján a Társaság 30%-os üzletrészt a felperesre, így az alperes szerződésszegő módon harmadik személy részére értékesítette az üzletrészt. Az alperes szerződésszerű magatartása esetén a 30%-os üzletrészt a felperes vagyonába került volna, és a felperesnek lehetősége lett volna arra, hogy maga értékesítse az üzletrészt és megkapja a vevő által fizetett vételár arányos – az üzletrésze eső – részét, ezért az alperes szerződésszegése az üzletrésze értékével megegyező kárt okozott a felperesnek. A felperesnek ezen ellentmondásos és következtelen érvelései azonban csak mint az alperes védekezését cáfoló érvelései jelentek meg, a felperes nem ezekre alapította a keresetét, mert kereseti tényállításait és jogállításait nem változtatta meg, keresetmódosítást, a már előterjesztettel keresethalmazatban álló újabb keresetet nem adott elő. Az üzletrészt a felperes vagyonába kerülésének, vagy annak felperes általi értékesítésének az elmaradása miatti kárigény eltérő tényálláson és eltérő jogállításon alapul.
- [16] Jelen esetben tehát a felperes a vagyoncsökkenésből álló kárigénye alaptalansága esetére állított a Megállapodástól eltérő, más szerződés megszegésével (is) felmerült más, elmaradt haszonból álló kárt, azonban ez az igény a [45] bekezdésben kifejtettek értelmében érdemi vizsgálat tárgya csak abban az esetben lehetett volna, ha egyrészt a felperes azt ellentmondásoktól mentesen, egyértelműen megjelöli, másrészt, ha korábbi kártérítési keresetét a Pp. 185. § (2) bekezdése szerinti módon megváltoztatva, ezt a hivatkozását esetlegesen keresethalmazatban előterjeszti. A felperes keresetváltogatást azonban az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő, esetlegesen halmazat fennállását nem is állította.
- [17] A felperes a kizárólag az elsődleges kárszámítás alaposágát vizsgáló elsőfokú ítélet indokolása ellen nem fellebbezett, az anyagi pervezetés elmaradását nem sérelmezte és ezzel összefüggésben más eljárási szabálysértést sem állított, az anyagi pervezetés megfelelőségét lehetővé tevő jogszabálysértést a felülvizsgálati kérelmében sem hívott fel, így arra a Kúria nem lehetett figyelemmel. A felperes a felülvizsgálati kérelemben „másodlagos kárszámításnak” nevezett, a fellebbezési ellenkérelmében előadottakhoz képest is megváltoztatott, *lucrum cessans* iránti kártérítési igényét egyértelműen csak a felülvizsgálati kérelmében adta elő. Az alperes védekezését cáfoló, a perfelvételi szakban előadott ellentmondásos érvelés pusztán előadása ugyanis önmagában nem elégíti ki a Pp. 170. § (2) bekezdés *b)*, *c)* és *d)* pont szerinti követelményeket. A Kúria megállapítása szerint helytállóan jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes fellebbezési ellenkérelmében előadott jogállításai a Pp. 7. § (2) bekezdés 12. *a)* pontja szerinti keresetváltogatásnak minősül, amely a Pp. 373. § (1) bekezdése értelmében, a (2)–(5) bekezdésekben foglaltak fennállta, illetve az ezekre történt hivatkozás

hiányában nem megengedett. Ennek megfelelően a Kúria nem találta megsértettnek a másodfokú bíróság részéről a felperes által felhívott eljárásjogi és anyagi jogi rendelkezéseket. A Kúria a felperes elbírált keresetével kapcsolatos anyagi jogi hivatkozásokat sem találta alaposaknak, és részletesen kifejtette e döntése jogi indokait is.

A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata

- [18] A Kúria Gfv.30.217/2024/7. számú határozatával (a továbbiakban: támadott határozat) szemben a felperes (a továbbiakban: panaszos) terjesztett elő jogegységi panaszt, amelyet a bíróságok szervezeteről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdésére alapított. Kérte a Kúria Gfv.30.217/2024/7. számú ítéletének hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését. Allítása szerint a Kúria a jogegységi panasszal támadott határozata meghozatalakor indokolatlanul tért el a korábban meghozott és egyöntetű jogértelmezést adó Pfv.20.807/2023/5. számú (megjelent BH 2024.184. számon is), Gfv.30.373/2022/4. számú (megjelent BH 2023.246. számon is) és Pfv.20.007/2024/5. számú határozataitól.
- [19] Rámutatott, hogy felülvizsgálati kérelme kizárólag a Ptk. 6:142. §-ára alapított kártérítési követelését érintette, amelynek vonatkozásában a Kúria „indokolásbeli pontosítással” tartotta fenn hatályában a jogerős ítéletet. Ennek során a Kúria – a jogerős ítélettel szemben – érdemben, jogszabályi hivatkozásokkal és azok jogértelmezését megadva foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy (i) kártérítési követelés érvényesítésekor mi minősül a Pp. 170. § (2) bekezdés *b*) pontja szerinti „érvényesíteni kívánt jognak” és (ii) a panaszos által az elsőfokú eljárás perfelvételi szakában már előadott, és a fellebbezési ellenkérelmében még részletesebben is kifejtett „másodlagos kárszámítás” a Pp. 173. § (3) bekezdése szerinti látszólagos (eshetőleges) tárgyi keresethalmazatot eredményez. A Kúria ennek részletes indokolásával minősítette a panaszos két alternatív kárszámítását két eltérő, keresettel érvényesített jognak. A Kúria ítélete a jogegységi panasz szempontjából releváns jogkérdés tekintetében a Pp. 170. § (2) bekezdés *a*), *b*) és *c*) pontjain alapul, amelyekre a jogerős ítélet indokolásában utalás sincs, ezért a panaszos első ízben a jogegységi panaszában tudja csak sérelmezni e jogszabályi rendelkezéseknek a referenciahatározatoktól eltérő értelmezését.
- [20] A jogegységi panaszában hivatkozott kúriai határozatok által elbírált, összevetésre alkalmas jogkérdésként azt jelölte meg, hogy kártérítési követelés érvényesítése esetén mi minősül a Pp. 170. § (2) bekezdés *b*) pontja szerinti „érvényesíteni kívánt jognak”, aminek megválaszolása a következő jogértelmezési kérdéseket veti fel: (i) a kár kárösszetevők szerinti minősítése tényállításnak minősül-e a jogérvényesítő részéről, és ennek megváltoztatása eltérő jogérvényesítést jelent-e; (ii) a bíróság kötve van-e a panaszos által megjelölt kárösszetevőkhöz; (iii) azonos káreseményre és azonos jogalapra alapított kártérítéshez való jog egyetlen, keresettel érvényesíteni kívánt jognak

minősül, vagy pedig kárösszetevőnként külön-külön érvényesíteni kívánt jognak.

- [21] Hivatkozása szerint a keresete a per során mindvégig a Ptk. 6:142. §-án alapult, a követelés összege is mindvégig változatlanul az üzletrész értéke maradt, csupán a kárszámítás körében adott elő két eltérő számítási módot: (i) a keresetlevélben foglalt érvelés szerint megszerezte az üzletrészt, ami az alperes szerződésszegése folytán kikerült a vagyonából; (ii) a később előadott, másodlagos jogi érvelés szerint ha nem szerezte meg az üzletrészt, akkor az is az alperes szerződésszegése miatt hiányzik a vagyonából, mert az alperes ezt a panaszosra lett volna köteles átruházni.
- [22] Rámutatott, hogy a Kúria támadott határozata két külön kártérítéshez való jognak minősítette a keresetlevelében írt *damnum emergens* típusú és a később előadott, *lucrum cessans* típusú kártérítési igényt, holott a két kárszámítás között mindössze annyi volt csak a különbség, hogy a panaszos megszerezte-e az igénye alapjául szolgáló üzletrészt, ami viszont jogkérdés, nem pedig ténykérdés.
- [23] Kifejtette, hogy a referenciaként hivatkozott kúriai határozatok közül a Pfv.20.807/2023/5. számú ítélet indokolása szerint a káresemény minősül ténynek, a kár jogi értékelés eredménye, bekövetkezésének vagy hiányának megítélése ezért nem a tényállás része, nem ténykérdés, hanem a tényekből levont jogi következtetés, így anyagi jogi jogkérdés, ezzel szemben viszont a panasszal támadott határozata meghozatalakor a Kúria a panaszosnak a kárral kapcsolatos előadásait (azaz annak levezetését, hogy a konkrét történeti tények miként szubszumálhatók a Ptk. 6:142. §-a alá) tényállításnak tekintette, holott az eltérő levezetések pusztán a következetesen állított történeti tények eltérő jogi minősítésében tértek el egymástól. A Kúria Gfv.30.373/2022/4. számú ítéletének indokolásából kiemelte, hogy a jogcímhez kötöttség a kártérítés iránti anyagi jog érvényesítéséhez való kötöttséget jelent, ami nem azonos a kárösszetevőkhöz (kárfajtákhoz) való kötöttséggel. Ebből arra következtetett, hogy egy adott káreseményen alapuló kártérítéshez való jog ugyanaz a jog marad attól függetlenül, hogy a bíróság azt az alkalmazandó anyagi jogi szabályok alapján vagyonban bekövetkezett értékcsökkenésnek (*damnum emergens*) vagy pedig elmaradt vagyoni előnynek (*lucrum cessans*) minősíti. A Kúria a támadott határozat meghozatalakor ellenben ezt az eltérő minősítést két eltérő jognak tekintette. A Kúria Pfv.20.007/2024/5. számú ítélete indokolásában a következő választ találta az általa megfogalmazott jogkérdésre: egy káresemény miatt felmerült egy kártérítési jogviszonyból eredően egyetlen kártérítési jogot lehet érvényesíteni, amely több elemből is összetevődhet, így például a különféle címen érvényesített járadékkövetelések nem alkotnak tárgyi keresethalmazatot. A Kúria támadott határozata viszont – a panaszos véleménye szerint – a jogkérdést ettől is eltérően válaszolta meg, ugyanis a panaszos azonos káreseményen alapuló kártérítési követelését két eltérő jognak minősítette, miközben a panaszos mindvégig ugyanazon hátrányos következmény kompenzálását kérte, csak annak jogi indokolását adta elő két módon. Ezeknek az eltéréseknek a bemutatását követően a felperes részletesen kifejtette, hogy miért tartja indokolatlannak a

- támadott határozatnak e korábbi határozatoktól való eltérését.
- [24] Az ellenérdekű fél a jogegységi panasz elutasítását kérte. Részletesen kifejtette azt az álláspontját, amely szerint jogkérdésben nincs eltérés a Kúria ítélete és a panaszban megjelölt referenciahatározatok között, nem állapítható meg ügyszabadság sem. Utalt arra, hogy a panaszos a felülvizsgálati kérelmében már azon indokok mentén támadta a jogerős ítéletet, amelyeket a jogegységi panasz is tartalmaz, így különösen, hogy a panaszos álláspontja szerint a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben nem is kellett keresetváltogatást előterjesztenie, mert egyetlen érvényesíteni kívánt joga volt, ez pedig a Ptk. 6:142. §-a. A panaszosnak a felülvizsgálati kérelmében már megjelent érvelése szerint az alsóbb fokú bíróságnak (a jogerős ítéletet meghozó Fővárosi Ítéltáblának) el kellett volna bírálnia a panaszos mindkét kárszámítását. Mindez – az alperes álláspontja szerint – azt igazolja, hogy panaszos a jogegységi panasz eljárás annak természetével ellentétesen, nem a jog egységesítése érdekében, hanem a felülvizsgálati eljárás folytatásaként, a Kúria ítélete elleni „szuper-felülvizsgálatként” kívánja igénybe venni, amit a Kúria gyakorlata tilalmaz {Jpe.I.60.011/2021/3., Indokolás [20]}. Az alperes álláspontja szerint, amennyiben fenn is állna ügyszabadság a támadott határozat és a referenciahatározatok bármelyike között, és a Kúria ítélete eltért volna a referenciahatározatok bármelyikétől, erre az eltérésre már a jogerős ítéletben – azaz alsóbb fokú bíróság által – sor került volna. Így már ezen okból sem állhat fenn a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése szerinti jogalap a jogegységi panasz előterjesztésére vonatkozóan, amire figyelemmel – miután a jogegységi panasz ilyen esetben a Bszi. 41/C. § (6) bekezdése alapján nem utasítható vissza és ezen okból az eljárás a Bszi. 41/C. § (10) bekezdése alapján hivatalból nem szüntethető meg – a jogegységi panasz elutasításának van helye.
- A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntése és annak jogi indokai**
- [25] A jogegységi panasz nem alapos.
- [26] A jogegységi panasz a Bszi. 41/C. § (3) bekezdésében írt követelményeknek megfelelt: a panaszos megjelölte azt a kúriai határozatot, amellyel szemben a panaszt előterjesztette, azokat a közzétett kúriai határozatokat is, amelyekről a jogkérdésben való eltérést állította, és kifejtette az eltérésre vonatkozó jogi álláspontját is. Erre való tekintettel – visszautasítási ok hiányában – a Kúria a jogegységi panaszt befogadta.
- [27] A Bszi. 41/B. § (1) bekezdés alapján jogegységi panasznak van helye – a pervezetésre vonatkozó végzés kivételével – a Kúriának az eljárási törvény alapján további fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata) jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést határozatában nem orvosolta. A (2) bekezdés alapján jogegységi panasznak van helye akkor is, ha a Kúria ítélező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor. Mindkét esetben csak a BHGY-ban közzétett kúriai határozatra lehet eredményesen hivatkozni.
- [28] A panaszos a kérelmét a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére alapította. Állítása szerint azért valósult meg a Kúria közzétett határozataitól jogkérdésben való eltérés kizárólag a jogegységi panasszal támadott kúriai határozatban, mert a jogerős ítélet nem tartalmazza azokat a jogszabályi hivatkozásokat, amelyek jogértelmezését megadva érdemben foglalkozott a Kúria a következő kérdésekkel: (i) kártérítési követelés érvényesítésekor mi minősül a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontja szerinti „érvényesíteni kívánt jognak”; (ii) a panaszos által az elsőfokú eljárás perfelvételi szakában már előadott és a fellebbezési ellenkérelmében még részletesebben is kifejtett „másodlagos kárszámítás” a Pp. 173. § (3) bekezdése szerinti látszólagos (eshetőleges) tárgyi keresethalmazatot eredményez-e. A Kúria ennek részletes indokolásával minősítette a panaszos két alternatív kárszámítását két eltérő, keresettel érvényesített jognak. A Kúria ítélete a jogegységi panasz szempontjából releváns jogkérdés tekintetében a Pp. 170. § (2) bekezdés a), b) és c) pontjain alapul, amelyekre a jogerős ítélet indokolásában utalás sincs.
- [29] Ezek az indokolásbeli különbségek azonban nem alapozzák meg a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésének alkalmazhatóságát.
- [30] A jogerős ítélet indokolásának [142] bekezdése szerint a panaszos a fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott arra is, hogy amennyiben az üzletrészt nem szerezte meg, az üzletrészadásvételi szerződés alapján akkor is jogosult követelni, hogy az alperes az üzletrésze felosztását követően ruhazza át rá a szerződés szerinti üzletrészt. E hivatkozása értelmében a kára abban áll, hogy az elidegenítés révén az üzletrészt már nem tudja megszerezni. A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a panaszosnak ez az új jogállítása – amely ellentétben áll azzal a jogállításával, hogy az üzletrész a szerződés megkötésével rá átszállt – a Pp. 7. § (2) bekezdés 12. a) pontja szerinti keresetváltogatásnak minősül, amely a Pp. 373. § (1) bekezdése értelmében a (2)-(5) bekezdésekben foglaltak fennállta, illetve az ezekre történt hivatkozás hiányában nem megengedett, ezért ez az új jogállítás érdemi vizsgálatra nem volt alkalmas.
- [31] A jogerős ítélet felülvizsgálata során a Kúria egyetértett a jogerős ítéletnek ezzel az indokával. A panaszos már a felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára azért, mert (i) a másodfokú eljárásban előadott új jogállításnak tekintette a másodlagos kárszámítást, miközben azt a panaszos az elsőfokú eljárás perfelvételi szakában már előadta; (ii) keresetváltogatásnak minősítette a másodlagos kárszámítás előadását, azt „új jogállítás”-nak minősítve, miközben a panaszos továbbra is pontosan ugyanazt a jogát érvényesítette: a Megállapodás 2.3. pontjának megsértésére tekintettel a Ptk. 6:142. § alapján őt megillető kártérítéshez való

- jogát; (iii) önellentmondásosnak minősítette a panaszos állításait, miközben a panaszos perfelvételi nyilatkozatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a keresetlevélben előadott kárszámítás a felperes elsődleges előadása, míg a későbbi perfelvételi iratokban előadott kárszámítás a panaszos másodlagos – az alperes védekezésére tekintettel előadott – nyilatkozata (a felülvizsgálati kérelem indokolásának 80-82. pontjai), és ezek a hivatkozások a felülvizsgálati kérelem hangsúlyos elemei voltak. Ezekre reagálva a Kúria részletesen megindokolta, miért nem találta jogszabálysértőnek a másodfokú bíróság vitatott jogértelmezését. Ennek során felhívott olyan jogszabályhelyeket is, amelyek a jogerős ítélet indokolásában nem szerepeltek és amelyeket – vélhetően ezért – a felülvizsgálati kérelem sem jelölt meg megsértettként. De éppen amiatt, mert ezek a jogszabályhelyek nem váltak a felülvizsgálat tárgyává, csak a megsértettként megjelölt jogszabályhelyek tágabb összefüggéseinek bemutatására szolgáltak annak a következtetésnek alátámasztásaként, hogy a jogerős ítélet vitatott indokai miért nem sértik a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat. Vagyis csupán a jogerős ítélet indokainak tágabb körű, részletesebb kifejtése történt meg, mégpedig nem annak belső szükséglete miatt, hanem a felülvizsgálati kérelemre tekintettel. Egyértelműen kiderül a Kúria támadott határozata indokolásának [54] bekezdéséből, amelyben a jogerős ítélet anyagi jogi indokainak egy részét mellőzte, hogy a panaszos által hivatkozott, az [55] bekezdésben írt „indokolásbeli pontosítás” nem a panasz tárgyává tett eljárási jogi kérdésben történt. Egyértelműen kiderül a Kúria támadott határozata indokolásának [54] bekezdéséből, amelyben a jogerős ítélet anyagi jogi indokainak egy részét mellőzte, hogy a panaszos által hivatkozott, az [55] bekezdésben írt „indokolásbeli pontosítás” nem a panasz tárgyává tett eljárási jogi kérdésben történt.
- [32] Amint arra a Kúria a Jpe.I.60.002/2021/7. számú és a Jpe.I.60.005/2021/5. számú határozataiban is rámutatott: a jogegység fogalmát az egyes eljárási törvények nem definiálják, a Bszi. jogegységi eljárásra és jogegységi panasz eljárásra vonatkozó rendelkezéseiből, annak egyes eseteire vonható le – negatív oldalról – következtetés, amelynek értelmében a jogegység hiányát a korábbi döntéstől való indokolatlan eltérés okozza. Az az eltérés, amit a panaszos állított, megjelent már a jogerős ítéletben is. A Kúria határozata ezen nem változtatott, hanem további indokokkal támasztotta alá annak helyességét. A Bszi. 41/B. § (2) bekezdésében írt eltérés az ügy érdemére kiható jogértelmezési különbségben kell jelentkezzen. Az eltérésnek a panaszban megjelölt jogkérdés megítélésében kell megvalósulnia {Jpe.II.60.036/2024/23., Indokolás [52], 7. mondat}. A jogegységi panasz eljárásokban kialakult gyakorlatot követve ezért a jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyszabályosság) a jogértelmezés is azonos legyen {Jpe.II.60.054/2022/14., Indokolás [28], 4. mondat}.
- [33] A jogegységi panasz tárgyává tett jogkérdésben, hogy „kártérítési követelés érvényesítése esetén mi minősül a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontja szerinti érvényesíteni kívánt jognak”, és ehhez képest a másodfokú bíróság helyesen jutott-e arra a következtetésre, hogy a panaszos másodlagos kárszámításnak nevezett jogi érvelésének alapossága csak megengedett keresetváltoztatás esetén lett volna érdemben vizsgálható, a Kúria maradéktalanul egyetértett a jogerős ítélettel, határozata ahhoz képest nem tartalmaz olyan jogértelmezésbeli eltérést, amely abban nem jelent volna meg.
- [34] Mindezek folytán a Kúria a jogegységi panaszt a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alkalmazásával elutasította.

Elvi tartalom

- [35] Nem ad alapot a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésének alkalmazhatóságára, ha a Kúria a panasszal támadott határozatában a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel csupán további indokokkal támasztja alá azt a jogerős ítéletbe foglalt jogértelmezést, amellyel a panaszban megjelölt jogkérdés megítélése tekintetében egyetért a jogerős határozatot hozó bírósággal.

Záró rész

- [36] A jogegységi panasz eredménytelensége folytán a Bszi. 41/C. § (2) bekezdés i) pontja alapján alkalmazandó Pp. 82. §-a értelmében a panaszos viseli az eljárásban felmerült saját költségét, beleértve az általa megfizetett eljárási illetéket is.
- [37] Az ellenérdekű fél a jogegységi panasz eljárással felmerült ügyvédi költsége megtérítését kérte. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 1. § (1) bekezdése, 2. § (2) bekezdése és a 3. § (5) bekezdése alapján alkalmazandó 3. § (2) bekezdésére figyelemmel 28,5 munkaóra (jogegységi panasz áttanulmányozására és jelen nyilatkozat megszerkesztésére tekintettel) ügyvédi munkadíjat számított fel azzal, hogy az ellenérdekű fél jogi képviselője AFA-alany, így az 5. § (1) bekezdése szerinti AFA-val növelt ügyvédi munkadíj megfizetésére kérte kötelezni a panaszost. A megjelölt munkaórák számát a Kúria nem találta eltúlzottnak, ezért annak figyelembevételével állapította meg a felmerült költséget a rendelkező részben foglaltak szerint.
- [38] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. február 9.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tánzos Rita s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsának
Jpe.I.60.073/2025/4. számú
végzése**

Rendelkező rész

A Kúria a felperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

- [1] A felperes (a továbbiakban: panaszos) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdése alapján jogegységi panaszt terjesztett elő a Kúria Kfv.37.545/2025/5. számú, a Budapest Környéki Törvényszék 101.K.701.292/2024/17. számú ítéletét hatályon kívül helyező, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasító végzésével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben. Álláspontja szerint a támadott határozat jogkérdésben eltér a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett Kfv.37.388/2024/8. számú (BH 2025.48. számon is megjelent) határozattól. A panaszos a támadott határozat hatályon kívül helyezését, a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A panaszos végrehajtás felfüggesztése – a Bszi. 41/C. § (1) bekezdésére figyelemmel helyesen: azonnali jogvédelem – iránti kérelmet is előterjesztett.
- [2] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.
- [3] A Kúria a jogegységi panaszt Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – visszautasítja, ha az eljárási illetéket nem vagy hiányosan fizették meg.
- [4] A jogegységi panasz eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése értelmében illetékköteles. A Bszi. 41/C. § (2) bekezdés h) pontja értelmében ugyanakkor a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) költségkezdvezményekre vonatkozó szabályai a jogegységi panasz eljárásban is irányadók, a panaszos csak arra vonatkozó mentesség vagy kedvezmény esetén mentesül az illetékfizetési kötelezettség alól. Mindezek értelmében a jogegységi panasz befogadásához elvárható, hogy a panaszos vagy hiánytalanul fizesse meg az illetéket, vagy nyújtson be teljes körű, szabályszerű, érdemben elbíráható költségkezdvezményre irányuló kérelmet. {Jpe.II.60.048/2025/5., Indokolás [4]}
- [5] A panaszos a jogegységi panaszban az illeték összegét – mivel az eljárás tárgyának értéke nem állapítható meg – az Itv. 50. § (1) bekezdésére és az Itv. 39. § (3) bekezdés d) pontjára hivatkozással 70 000 forintban jelölte meg. Ugyanakkor úgy nyilatkozott, hogy az általa megjelölt összegű illetéket „a tárgyi költségfeljegyzési jogra tekintettel” nem rója le. A panaszos az általa hivatkozott költségkezdvezményt pontosabban nem jelölte meg.
- [6] A jogegységi panasz eljárás alapjául szolgáló ügyben a felperes az elsőfokú ítélet indokolásából következően az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján mentesült az illeték megfizetése alól {Budapest Környéki Törvényszék 101.K.701.292/2024/17., Indokolás [48]}. Az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja értelmében a felet – ideértve a beavatkozót és az érdekeltet is – illetékfeljegyzési jog illeti meg, a jogegységi panasz eljárás kivételével a közigazgatási bírósági eljárásban, a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos pert és a szerződő fél által indított közigazgatási szerződéssel kapcsolatos pert kivéve. E rendelkezés alapján az illetékfeljegyzési jog nem illeti meg a jogegységi panasz eljárásban az arra egyébként jogosult felet (a panaszost), ezért a jogegységi panasz benyújtásakor az Itv. 50. § (1) bekezdése szerinti

eljárási illetéket meg kellett volna fizetnie. {Jpe.II.60.032/2024/3., Indokolás [5]}

- [7] A Kúria rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolta teszi {Jpe.I.60.055/2024/7., Indokolás [5]}, így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.
- [8] A fentiek alapján a Kúria a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés c) pontja alapján a jogegységi panaszt visszautasította. Erre tekintettel – utalva a Bszi. 41/C. § (5) bekezdésére is – a panaszos végrehajtás felfüggesztése (helyesen: azonnali jogvédelem) iránti kérelmének érdemi elbírálását mellőzte.

Elvi tartalom

- [9] Az Itv. 62. § (1) bekezdése szerinti illetékfeljegyzési jog nem illeti meg jogegységi panasz eljárásban az arra egyébként jogosult felet (a panaszost), ezért a jogegységi panasz benyújtásakor az Itv. 50. § (1) bekezdése szerinti eljárási illetéket meg kellett volna fizetnie.

Záró rész

- [10] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az Itv. 57. § (1) bekezdés a) pontja szerint illetékmentes.
- [11] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. január 26.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartók Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró

A Kúria

**Jogegységi Panasz Tanácsának
Jpe.I.60.075/2025/4. számú
végzése**

Rendelkező rész

A Kúria a III. rendű felperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

- [1] A III. rendű felperes (a továbbiakban: panaszos) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdése alapján jogegységi panaszt terjesztett elő a Kúria Kfv.37.709/2025/4. számú ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben, amelyben a Kúria a felperesek felülvizsgálati kérelmeinek befogadását megtagadta. A panaszos a jogegységi panaszban a támadott határozat hatályon kívül helyezését, továbbá a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja

- szerint a támadott határozat jogkérdésben eltér a Kfv.35.440/2018/7. és Mpk.10.526/2017/6. számú határozatoktól. A panaszos továbbá azonnali jogvédelem biztosítását is kérte.
- [2] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.
- [3] A Kúria a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *c)* pontja alapján – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – visszautasítja, ha az eljárási illetéket nem vagy hiányosan fizették meg. A Kúria a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *d)* pontja alapján – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – visszautasítja, ha az elkésett.
- [4] A rendelkezésre állt adatokból az volt megállapítható, hogy a jogegységi panasz 2025. december 16-án érkezett a Kúriára. A Magyar Államkincstár számlakivonata alapján az illeték könyvelési napja és értéknapja is 2025. december 17. napja volt. A letöltési igazolás alapján a panaszos jogi képviselője a támadott határozatot 2025. november 18-án töltötte le. Ugyanakkor a rendelkezésre álló meghiusulási igazolás alapján megállapítható volt, hogy a panaszos jogi képviselője a támadott határozat érkezéséről két alkalommal (2025. október 29. és 2025. november 6.) értesítést kapott. A Bszi. 41/C. § (2) bekezdés *c)* pontja alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 137. § (2) bekezdése értelmében, ha a kézbesítés azért volt sikertelen, mert a címzett az iratot nem vette át – postai szolgáltató útján történő kézbesítés esetén az a bírósághoz „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza – az iratot a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni. A digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (Dáptv.) 27. § *c)* pontja értelmében a hivatalos elérhetőségre kézbesített küldemény kézbesítettnek minősül, ha a hivatalos elérhetőséget biztosító szolgáltató azt igazolja vissza, hogy a küldeményt a címzett másodszori értesítése ellenére nem vette át, a második értesítés igazolásban feltüntetett időpontját követő ötödik munkanapon. A szolgáltató a kézbesítés meghiusulásáról 2025. november 14-én állított ki meghiusulási igazolást. Ennek megfelelően a kézbesítési fikció 2025. november 13-án állt be, így ettől a naptól számítandó a jogegységi panasz benyújtására nyitva álló határidő. A panasz benyújtására nyitva álló határidő utolsó napja tehát 2 nap üzemszüneti nappal (2025. december 10. és 2025. december 11.) számolva 2025. december 15. napja volt. Ezek alapján a jogegységi panasz elkésett.
- [5] Ha jogszabályból más nem következik, továbbá a Kúriának nincs hivatalos tudomása róla és a panasz vagy mellékletei sem teszik ellenőrizhetővé, hogy az illeték átutalása mikor történt meg, akkor az illeték megfizetése időpontjának a jóváírás napját kell tekinteni. Amennyiben ez a Bszi. 41/C. § (1) bekezdésében írt 30 napos határidőn kívül esik, abban az esetben az illeték késedelmes megfizetése a panasz Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *c)* pontja szerinti visszautasításához vezet. {Jpe.I.60.010/2021/2., Indokolás [5]}
- [6] A panaszos a jogegységi panasszal egyidejűleg – tartalmát tekintve – igazolási kérelmet is előterjesztett arra hivatkozással, hogy „Felperesi jogi képviselő 2025. december 15. napján kb. 20:00 óráról folyamatosan próbálta feltöltés útján benyújtani a jogegységi panaszt, amely azonban a KAÜ működési hibájából, anomáliájából, mint elháríthatatlan akadályból adódóan, 2025. december 15. 24:00 órát követően, ekként 2025. december 16. napján 01:00 óra után lett eredményes, így a jogegységi panasz törvényes határidőn belül kerül előterjesztésre. A 2025. december 15. napján 20:00 óráról 2025. december 16. 01:00 óráig fennálló működési hiba olyan elháríthatatlan akadálynak minősül, amely a jogi képviselőt a perbeli cselekmény teljesítésében – azaz a jogegységi panasz előterjesztésében – gátolták. Mindezek alátámasztására Felperes F/4. szám alatt képernyőfelvételeket is csatol.”
- [7] Ezzel összefüggésben a Kúria mindenekelőtt rámutat, hogy a Bszi. 41/C. § (2) bekezdése tartalmazza, hogy a jogegységi panasz eljárás lefolytatása során a Pp. mely szabályait kell megfelelően alkalmazni. A Pp. szabályai közül a jogegységi panasz eljárásban nem alkalmazandók a mulasztás és annak igazolására vonatkozó szabályok. {Jpe.II.60.056/2022/3., Indokolás [5]}
- [8] Mindazonáltal utal a Kúria arra is, hogy a birosag.hu oldalon elérhető üzemzavar naptár szerint 2025. december 15. (hétfő) 22:00 és 2025. december 16. (kedd) 01:00 között ütemezett karbantartást végeztek a Központi Azonosítási Ügynökön (KAÜ). A tájékoztatás szerint a karbantartás ideje alatt a KAÜ működésében legalább fél óra kiesés volt várható, amely kihatással volt a csatlakozott szakrendszerek elérhetőségére is. Ugyanakkor sem a 2025. december 15. napot, sem pedig a 2025. december 16. napot nem minősítették a Pp. 617. § szerint olyan napnak, amely a napokban és munkanapokban megállapított határidőkbe nem számít bele.
- [9] Ezek alapján a Kúriára 2025. december 16. napján érkezett jogegységi panasz elkésett, a mulasztás igazolására sem a Bszi., sem a Pp. jogegységi panasz eljárásban alkalmazandó szabályai nem adnak lehetőséget.
- [10] Mindezek alapján a Kúria - a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *c)* és *d)* pontjai alapján visszautasította. Emiatt – utalva a Bszi. 41/C. § (5) bekezdésére is – az azonnali jogvédelem iránti kérelem érdemi elbírálását mellőzte.
- [11] A Kúria rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolta teszi {Jpe.I.60.055/2024/7., Indokolás [7]}, így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

Elvi tartalom

- [12] A jogegységi panasz eljárásban a mulasztás igazolására sem a Bszi., sem a Pp. jogegységi panasz eljárásban alkalmazandó szabályai nem adnak lehetőséget.

Záró rész

- [13] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 57. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján illetékmentes, ezért a panaszos az Itv. 80. § (1) bekezdés *i)* pontja alapján a jogegységi panasz eljárásban megfizetett 70 000 (hetvenezer)

forint illeték visszatérítését a lakóhelye szerint illetékes állami adóhatóságtól kérheti.

- [14] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. január 26.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tánzos Rita s.k. bíró

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

67A közérdeket (közérdekű ügyet) elsősorban a tárgya és tartalma szerint kell megítélni, a további szempontoknak, így a közlés körülményeinek, módjának, céljának a tartalommal összefüggésben lehet jelentőségük.

A valóságbizonyítás elrendelésének alapját képező magánérdek fogalmába olyan gazdasági, erkölcsi, egzisztenciális, vagyoni vagy családi érdekkört érintő kérdések tartozhatnak, amelyeknél egyidejűleg fennáll az a további ismérv is, hogy azok jogosak is.

Amennyiben a közérdek (jogos magánérdek) azonosítható, a valóság bizonyításának további feltételeként az is vizsgálendő, hogy kifejezetten ez indokolta-e a becsületsértő tartalom megjelentetését [Btk. 229. § (1) és (2) bek.].

- [1] A járásbíróóság a tárgyaláson kihirdetett ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett rágalmazás vétségében [Btk. 226. § (1) bek., (2) bek. b) pont]. Ezért őt megrovásban részesítette, valamint rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.
- [2] A terhelt fellebbezése alapján eljáró törvényszék mint másodfokú bíróság a végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás a következő.
- [4] A terhelt és magánvádló között a házastársi kapcsolat megromlott, melynek következtében elváltak. A felek között a három közös kiskorú gyermek elhelyezésében, illetőleg az utolsó közösen használt ingatlan kizárólagos használati jogában vita volt, a volt házastársak közötti viszony elmérgesedett.
- [5] A terhelt a válást követően kb. 4 hónappal kilenc napos időszakban a Facebook közösségi hálózaton: 1. „magánvádló felhasználó” gyermekjáték hirdetés tartalmazó, nyilvánossá tett posztjához hozzászólásként, 2. „1. számú város” több ezer követővel bíró hivatalos oldala, az 1. számú felnőtt háziorvosi körzetre vonatkozó nyilvános bejegyzést tartalmazó posztjához hozzászólásként és 3. a „2. számú községi információ” több ezer tagot számláló privát csoportban bejegyzésként közzétette a rendőrség „büntetőügyek egyesítéséről szóló határozatát”, melyből kitűnik, hogy a könnyű testi sértéssel elkövetett kapcsolati erőszak büntetnének megalapozott gyanúja miatt a magánvádló ellen folyamatban lévő büntetőügyhöz további ügy került egyesítésre.
A „2. számú községi információ” csoportban közzétett határozat mellé megjegyzésként hozzáfűzte az alábbiakat: „Tisztelt községi lakosok! Tájékoztatlak titeket, hogy a községben élő magánvádló ellen büntetőeljárás van folyamatban. A magánvádló kapcsolatunk fennállása alatt folytatólagosan bántalmazott előbb a 3. számú városban, majd később 2. számú községben is engem, melynek következtében a velem élő kiskorú gyermekemmel kénytelenek voltunk elhagyni

otthonunkat. Véleményem szerint az eset közérdeklődés felkeltésére alkalmas.”

Az „1. számú város” hivatalos oldalán hozzászólásként közzétett határozat mellé megjegyzésként hozzáfűzte az alábbiakat: „A 2. számú községben élő magánvádló ellen büntetőeljárás van folyamatban. A magánvádló folytatólagosan bántalmazott engem előbb 3. számú városban, majd később 2. számú községben is, mely cselekmények miatt kénytelen voltam a gondozásomban lévő kiskorú gyermekemmel elhagyni az otthonunkat. Az 1. számú város környéki gyermekvédelmi rendszer – habár tudott az édesanya viselkedéséről – képtelen volt megfékezni.”

A terhelt a fentiekben túl a „4. számú község2” több ezer tagot számláló, privát csoportban a magánvádló sértettre vonatkozó, a büntetőügyek egyesítésére vonatkozó fenti határozaton túl az alábbi bejegyzést próbálta közzétenni: „Kedves 4. számú községi lakosok! Tájékoztatlak titeket, hogy a magánvádló, egykori 4. számú községi lakos ellen büntetőeljárás van folyamatban. A magánvádló kapcsolatunk fennállása alatt folytatólagosan bántalmazott előbb 3. számú városban majd 2. számú községben is engem és emiatt a gondozásomban élő kiskorú gyermekemmel el kellett hagynunk otthonunkat. Továbbá a magánvádló és édesanyja olyan minősíthetetlen magatartást folytattak velem szemben 4. számú község közterületen, hogy szabálysértési eljárás keretében elmarasztalták őket. Az eset minden bizonnyal a közérdek felkeltésére alkalmas lehet.

A 4. számú község2 közösségi oldal adminisztrátora a bejegyzés közzétételét – azzal az indokolással, hogy magánügyi dolgokat nem oszthat meg – megtagadta, így a közzététel a csoport tagjai előtt nyilvánosan nem volt látható. A terhelt célja a bejegyzés honlapra történt feltöltésekor a 4. számú község2 csoport tagjai felé történő nyilvános közzététel volt, mely nyilvános közzététel a csoport adminisztrátora általi törléssel megghiúsult.

A terhelt a magánvádlóval kapcsolatos tényállásainak a nagy nyilvánosság elé tárását a magánvádlóval szembeni egyéni, feldolgozatlan érdeksérelméből fakadó bosszú motiválta, miután a gyermekvédelmi intézmények, különböző hatóságok a sértettel fennálló jogvitáiban nem az általa megfelelőnek tartó intézkedéseket tették, illetve vélt vagy valós mulasztást tanúsítottak.

A magánvádló a megjelenés napján, 2024. június 1. napján a 2. számú község családsegítő szolgálat munkatársaitól a „2. számú községi információk” weboldalon történt közzétételről, míg a csoport adminisztrátorától a „4. számú község2” csoport tagjaival megosztani készült bejegyzésről tudomást szerzett, és a 3. számú város rendőrkapitányságon feljelentéssel élt. A magánvádló megjelölt időszakban, pontosan meg nem határozható napon a magánvádló posztja alatti hozzászólásról közös ismerősüktől, míg az 1. számú város hivatalos oldalához tett bejegyzésről a családsegítő szolgálat

- munkatársaitól szerzett tudomást. A magánvádló a megjelölt 9 napos időtartam utolsó napján a bíróságon – részben a 3. számú városi feljelentését is megismételve – feljelentéssel élt, kérve a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását.
- [6] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 648. § *a), b)* és *d)* pontjának, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont, valamint *b)* pont *ba)* és *bb)* alpontok megjelölésével, továbbá a Be. 649. § (2) és (6) bekezdéseire hivatkozással.
- [7] A terhelt a felülvizsgálati indítványát többször kiegészítette, továbbá bírósági határozatokat, hatósági eljárásokban keletkezett iratokat, újságcikkeket, e-maileket és internetes oldalakra mutató elérési útvonalakat csatolt.
- [8] Indokolásában jogszabályellenesnek és törvénytelennek tartotta az eljáró bíróságok azon megállapítását, amely szerint sem közérdek, sem magánérdek nem indokolta a magánvádlóval kapcsolatban nyilvánosan tett kijelentéseit. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság indokolása szerint minden nyilvános tényközlése igaz volt, melyek – állítása szerint – a közérdeklődés felkeltésére alkalmasak voltak és azok jogos magánérdeket is szolgáltak.
- [9] Kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az Alkotmánybíróság 3325/2024. (VII. 29.) számú határozat [33] bekezdésében foglalt szempontrendszert, amikor a közérdek fennállását nem vizsgálták a vélemény tárgya, a közlés apropója, aktualitása az arra adott reakciók, a kialakult eszmecsere alapján.
- [10] Sérelmezte, hogy a bíróságok nem voltak tekintettel arra sem, hogy észrevételeket fogalmazott meg a gyermekvédelmi rendszerrel kapcsolatban – mely nem volt képes reagálni a családjukban történetekre –, egy gyermek érdekében szólalt fel, és közügynek számító hatósági eljárásokkal összefüggésben tett állításokat.
- [11] Kiemelte, hogy a gyermekjóléti rendszer működése, illetve annak hiányossága közügy, amelyet egyedi eseteken keresztül lehet bemutatni, egy vagy több kiskorú gyermek sorsa pedig soha nem lehet magánügy. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet 4. oldala is rögzítette, hogy a gyermekvédelmi intézmények és hatóságok nem megfelelő intézkedéseket tettek és valós mulasztást követtek el, melyek következtében menekülnie kellett a gyermekével. Hozzátette, hogy a nyilvánossághoz is azért fordult, hogy megfékezze a folyamatos bántalmazásokat és felhívja a figyelmet a gyermekvédelmi rendszer tehetetlenségére.
- [12] Kijelentette azt is, hogy csakis olyan platformokon posztolt, melyek a magánvádlóval, egykori közös életükkel és kapcsolati rendszerükkel, azaz saját „társadalmi közegükkel” összefüggésbe hozhatók, akiknek jogos igényük merülhet fel a köreiket érintő közügyekről szóló tájékoztatás iránt.
- [13] Álláspontja szerint az eljáró bíróságok eltértek a BH 2000.285. számon közzétett határozattól, amikor úgy foglaltak állást, hogy közérdeken csak a társadalom egészének érdekei érthetők, holott a határozat kifejezetten kimondja, hogy közérdek alatt nem csak a társadalom egészének általános érdekei, hanem egy szűkebb közösséget érintő tényállítások halmaza is érthető. Megítélése szerint a lakosságnak joga van tudni arról, hogy ellene a magánvádló és édesanyja 4. számú község frekvenciált közterületen szabálysértést követett el, mely közérdekű információnak minősül és a közérdeklődés felkeltésére alkalmas lehet, ami indokoltá tette a 4. számú község2 nevű Facebook csoportban történő közzététel megkísérlését.
- [14] A közérdek meghatározását érintő eltérésre hivatkozott a BH 2023.151. számon közzétett határozat [59]-[61] bekezdései kapcsán is, melyek szerint a Facebook nemcsak a nyomós magánérdek, hanem a közérdek színhelye is lehet és mint ilyen, nem rekeszhető ki a véleménynyilvánítás szabadságának fórumai közül. Meglátása szerint tévedtek a bíróságok, amikor arra hivatkoztak, hogy az interneten közzétett nyilatkozataihoz nem fűződik közérdek, melynek megítélése kapcsán nem a közlés módja, hanem annak tartalma, üzenete a mérvadó. Kiemelte azt is, hogy a hivatalos bejelentéseit a nyilvános közzététel előtt már az összes elérhető hatóságnál megtette, így rosszhiszeműség nem róható a terhére.
- [15] Szintén eltérést észlelt a Kúria Bfv.I.1345/2021/17. számú, felülvizsgálati eljárásban hozott határozat [45] bekezdésétől is, amely kifejti, hogy közszereplőnek nem minősülő, de hivatásánál fogva a közösség érdeklődésére számot tartó személlyel összefüggésben tett nyilatkozatok valósága köz érdekét szolgálhatja. Kijeztette, hogy bár ő maga nem közszereplő, viszont közfeladatot ellátó személy, végzettségei révén átlátja a szociális ellátórendszer működését, emellett zenészi tevékenysége, médiaszereplései alapján is a közérdeklődés felkeltésére alkalmas tevékenységeket végez. Így az ellene és gyermeke ellen elkövetett bűncselekmények nagy nyilvánosság előtti feltárása a köz érdekét szolgálhatja.
- [16] Hivatkozott más büntetőügyekben hozott ítéletekre is, amelyek alapjául szolgáló ügyek hasonlóságot mutatnak a jelen esettel. Rámutatott arra is, hogy – a BH 2000.285. számon közzétett eseti döntésre is figyelemmel – büntethetőséget kizáró ok fennállása miatt a felmentése lett volna indokolt.
- [17] Álláspontja szerint a tényállításainak nyilvános közzétételét a jogos magánérdek is indokolta, a közlések az ügyeiket előrendítették, tehát szükségszerűek voltak. E körben is utalt a Kúria Bfv.I.1345/2021/17. számú határozatára, amely szerint közvetlenül az egyént érintő ügyben, saját gyermekével összefüggésben megvalósult eljárások kapcsán tett valós nyilatkozatok a jogos magánérdek körébe – esetében lánya és a saját magánérdekébe – tartozóak.
- [18] Tévesnek tartotta azt az álláspontot, mely szerint ne számolhatna be a nyilvánosság előtt az ellene vagy lánya ellen elkövetett bűncselekményekről és azok következményeiről, hiszen erre sor kerül akkor is, amikor erről rokonoknak, pszichológusnak, más szakembereknek, munkatársainak mesélnie kellett. Értelmezhetetlennek tartotta azt a bírói álláspontot, amely szerint jogos magánérdeket csakis hatósági úton lehet érvényesíteni, és sérelmezte, hogy őt és nem a bántalmazásokat elkövető magánvádlót vonják felelősségre.
- [19] Az eljáró bíróságot tisztességtelennek és felkészületlennek tartotta, akik tévesen jutottak arra a

- következtetésre, hogy tényállításait csakis a magánvádló „lejárata” motiválta.
- [20] Mindezek alapján elsődlegesen arra tett indítványt, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és az eljárást szüntesse meg, másodlagosan bűncselekmény hiányában mentse fel az ellene emelt vád alól, míg harmadlagos indítványa a másodfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult. Kérte továbbá a jogerős ítélet végrehajtásának – ideértve a büntügyi költség és az illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket is – felfüggesztését is.
- [21] A magánvádló észrevételében a felülvizsgálati indítványt megalapozatlannak tartotta. Kifejtette, hogy az eljárás bíróságok anyagi és eljárási jogszabályt nem sértettek, helyesen állapították meg, hogy a terhelt a rágalmozás vétségének törvényi tényállását teljes egészében kimerítette, és megvalósult a nagy nyilvánosság előtti elkövetés minősítése esete is. Egyetértett a valóság bizonyítása elrendelésének mellőzésével is, a bíróság ennek megfelelő indokát adta. A terhelttel szemben alkalmazott megrovást az elkövetés körülményeihez és ismétlődő jellegéhez képest enyhének, de törvényesnek tartotta. Álláspontja szerint az ügyben a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértések egyike sem valósult meg.
- [22] A Be. 648. § d) pontja szerinti felülvizsgálati ok kapcsán előadta, hogy a terhelt által hivatkozott bírósági határozatok túlnyomó többsége a jelen ügygel nem állítható párhuzamba, ezekből a terhelt – ahogyan az alapügyben hozott határozatokból is – többször csak a magára nézve kedvező szövegrészeket ragadta ki, a védekezését cáfoló megállapításokat azonban nem. A terhelt által hivatkozott törvényszéki ítélet kapcsán kifejtette, hogy annak terheltjét a bíróság azért mentette fel, mert nem tényállításokat, hanem értékítéleteket közölt, így abban az esetben – szemben a jelen ügygel – nem valósult meg a rágalmozás vétségének törvényi tényállása.
- [23] A terhelt által megjelölt Bfv.I.1345/2021/17. számú kúrai határozat kapcsán utalt arra, hogy a terhelt figyelmen kívül hagyta a [45] bekezdés azon részét, amely szerint „közszereplőnek nem minősülő, de hivatásánál fogva a közösség érdeklődésére számot tartó tevékenységet végző sértett ezen hivatásával összefüggő, annak keretein túllépő tényállítások valónak bizonyulása a köz érdekét szolgálhatja, ezért e tekintetben a tény állítását közérdek indokolhatja.” Erre tekintettel a felhívott határozat jelen ügygel nem mutat párhuzamot, ugyanis a tényközlések nem a magánvádló hivatását, közösség érdeklődésére számot tartó tevékenységét érintették.
- [24] A BH 2023.151. számú határozatra hivatkozva rámutatott, hogy a Kúria nem általánosságban, hanem a közszereplő politikusokat érintő közvita kapcsán mondta ki, hogy a Facebook nem zárható ki a véleménynyilvánítási szabadság által védett közlési fórumok közül. Hangsúlyozta, hogy a jelen esetben tett terhelti állítások nem tartoznak a véleménynyilvánítási szabadság által védett közlések közé, mivel a magánvádló nem közszereplő.
- [25] A Kúria Bfv.I.803/2022/8. számú határozatára utalással kitért arra is, hogy a valóság bizonyítása mellőzendő, ha a terhelt szándéka nem valamely közügy megvitatása és előre vitele, hanem a bosszúállás. Jelen ügyben az irányadó tényállás részét képezi, hogy a terheltet állításai során a feldolgozatlan érdeksérelmeiből fakadó bosszú motiválta, mely megállapítás a felülvizsgálatban nem támadható. Érvelése szerint a terhelt által választott közlési mód, fórum, és tartalom nem volt alkalmas gyermekjóléti rendszerről való közérdekű tájékoztatásra, különösen, hogy több közlésében is kizárólag a magánvádlóra, korábbi együttélésükre és sérelmeire vonatkozó személyes megjegyzéseket tett. Kifejtette, hogy a terhelt vele kapcsolatban megfogalmazott állításai alkalmasak voltak a társadalom tagjaiban negatív értékítélet kialakítására, különösen arra figyelemmel, hogy azokat a terhelt helyi közösségi fórumokon hozta nyilvánosságra.
- [26] A terhelt a magánvádló észrevételét követő beadványaiban kifejtette, hogy a Kúria Bfv.I.1345/2021/17. számú határozata alapjául szolgáló ügyben nem csak azért kerülhetett sor a valóság bizonyítására, mert a terhelt tényállásai közérdeket érintettek, ott ugyanis a jogos magánérdek is szerepet játszott. Utalt továbbá arra is, hogy épp a magánvádló az, aki igyekszik az általa hivatkozott törvényszéki ítéletet a valóságtól eltérő tartalommal felruházni.
- [27] A terhelt védője észrevételében kifejtette, hogy a terhelt valós tényeket közölt, a bántalmazásnak a kislányuk is szemtanúja volt, ezért a magánvádlóval szemben kapcsolati erőszak miatt eljárás van folyamatban. Kétségének adott hangot arra nézve, hogy ha a terhelt baráti, családi körben elmondhatta az őt ért sérelmeket, miért követne el bűncselekményt azzal, ha ezt a közösségi média segítségével szélesebb körben is közli. Álláspontja szerint mivel az elkövetéskor a jogos magánérdek fennállt, a terhelt nem büntethető, ezért indítványozta a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését.
- [28] A felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben alaptalan.
- [29] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi- és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe.
- [30] A terhelt indítványában a felülvizsgálat okaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját, az (1) bekezdés b) pont ba) és bb) alpontját, a Be. 649. § (2) bekezdését, valamint a Be. 649. § (6) bekezdését jelölte meg.
- [31] A Kúria a Be. 659. § (5) bekezdése alapján – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálhatja felül.
- [32] A Be. 652. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni az indítvány előterjesztésének okát és célját is, vagyis a felülvizsgálati indítványt meg kell indokolni. Éppen ezért önmagában a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozás vagy valamely felülvizsgálati ok pusztá megemlítése, a hivatkozást alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában, a felülvizsgálatot nem teszi lehetővé, az ilyen indítvány a törvényben kizárt [Bfv.II.1.597/2017/2. (BH 2018.42.)].
- [33] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság

- a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítélet tényállásában leírt cselekmény nem bűncselekmény, vagy a bíróság a tényállásban egyértelműen rögzített büntethetőséget kizáró, vagy büntethetőséget megszüntető ok ellenére mégis megállapította a terhelt bűnösségét.
- [34] Ehhez képest a Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont *ba)* és *bb)* alpontja alapján akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, illetve alkalmazott törvénysértő intézkedést. Az ilyen indítvány a bűnösség megállapítását nem, csupán a kiszabott büntetés (intézkedés) nemét és/vagy mértékét kifogásolja, a cselekmény téves minősítésére vagy a Btk. büntetés kiszabására vonatkozó más, kötelező és mérlegelést nem tűró szabályának megsértésére hivatkozással.
- [35] A felülvizsgálati indítvány tartalmi vizsgálata alapján megállapítható, hogy a terhelt valójában kizárólag a bűnösségének kimondását sérelmezte a folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétségében, mivel álláspontja szerint a Btk. 229. § (2) bekezdése szerinti büntethetőséget kizáró ok fennáll, ugyanakkor a terhére megállapított bűncselekmény minősítésének törvénysértő voltát, vagy a Btk. más szabályának megsértését nem állította, e felülvizsgálati okhoz kapcsolódó érvelést nem adott elő, az indítványát e körben nem indokolta.
- [36] Ebből következően a terhelt anyagi jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati indítványa a Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja alapján bírálható el.
- [37] A felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat a jogerős ügydöntő határozat jogi – és nem ténybeli – a hibájának orvoslására szolgál, ezért a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a tényálláshoz kötöttség érvényesül, vagyis a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [38] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tények állításával a bűnösség megállapításának vitatására nincs törvényes lehetőség, a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható (BH 2004.102.).
- [39] Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.).
- [40] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény) kívülálgban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akaratlan viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Az elkövető elkövetéskori tudattartalmára valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki) tényből lehet következtetni, s mint ilyen, ténykérdés. A tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása közvetett bizonyítás. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, amely ekként jogkérdés [Kúria Bfv.III.794/2020/9. (BH 2021.251.)]. A tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.). Amennyiben tehát az irányadó tényállás tartalmazza az elkövető cselekvésével kapcsolatos tudati tényeket, akkor ezekre is érvényesül a támadhatatlanság szabálya.
- [41] A felülvizsgálat során nemcsak a tényállás támadhatatlan, hanem az a mérlegelő tevékenység is, amely e tényállás megállapításához vezetett. Ebből következően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének vitatására sem.
- [42] A Btk. 226. § (1) bekezdése szerinti rágalmozás vétségét követi el, aki valakiről, más előtt, a becsület csorbítására alkalmas tényt állít vagy híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ.
- [43] A bűncselekmény minősített esete valósul meg, ha a rágalmozást nagy nyilvánosság előtt követik el [Btk. 226. § (2) bek. *b)* pont]. Nagy nyilvánosságon a bűncselekménynek a sajtótermék, médiaszolgáltatás, sokszorosítás vagy elektronikus hírközlő hálózaton való közzététel útján történő elkövetését is érteni kell [Btk. 459. § (1) bek. 22. pont].
- [44] A rágalmozás bűncselekményének jogi tárgya a személyiségi jogok részét képező becsület; ezáltal büntetőjogi védelmet élvez a személy társadalmi megbecsülése és az emberi méltóság; elkövetési magatartása pedig a becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelés, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata.
- [45] A rágalmozás szándékos bűncselekmény; a bűnösség megállapításához szükséges, hogy az elkövető tudata átfogja, hogy a tényközlés más előtt történik, és objektíve alkalmas a sértett személy becsületének csorbítására (EBH 1999.87., BH 1999.540.). Nem feltétele azonban a bűnösségnek a sértési célzat, és közömbös annak motívuma is.
- [46] Ezért a bűnösség megállapítása szempontjából közömbös a tényállítás valótlanságának tudata, a valóságtartalom tisztázatlansága, vagy annak az elkövető tudatában való mikénti feltevése, feltételezése, és az ebben való jó-, vagy rosszhiszeműség. A szándékosság megállapításához elégséges, ha az elkövető tudata átfogta, hogy tényközlésének tartalma – az általa állított, híresztelt tény – becsület csorbítására alkalmas (Kúria Bfv.III.46/2021/17. [34] bekezdés, BH 1999.540.).
- [47] Mindez azt is jelenti, hogy sem az adott tény valósága, sem a tényközlés közérdektől vagy jogos magánérdektől vezéreltsége, ilyen motívuma, illetve célzata önmagában, közvetlenül nem zárja ki a becsület csorbítására objektíve alkalmas tartalmú tényközlés jogellenességét.
- [48] Ennek megfelelően a Kúria elsőként azt vizsgálta, hogy a felrótt magatartás tény állítása-e (híresztelése, tényre közvetlenül utaló kifejezés stb.).

- [49] A tény fogalma alá tartozik valamely, a múltban bekövetkezett vagy a jelenben (a megnyilatkozásokor) tartó cselekmény, magatartás, történés (jelenleg, esemény), továbbá állapot, így az ember múltban fennállt vagy jelenben fennálló tudatállapota is (BH 1994.171.).
- [50] A tényállítás pedig olyan – a sértett magatartását egyedileg felismerhetően meghatározó – megnyilatkozás, amelynek tartalma a múltban bekövetkezett vagy jelenben tartó cselekmény, történés, állapot (BH 2009.135.).
- [51] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a terhelt azzal, hogy a magánvádló ellen kapcsolati erőszak büntetvének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben meghozott, az ügyek egyesítéséről szóló határozat közzététele mellett olyan kijelentéseket fogalmazott meg, miszerint „a magánvádló ellen büntetőeljárás van folyamatban”, „a kapcsolatunk fennállása alatt folytatólagosan bántalmazott”, továbbá a magánvádló és édesanyja „olyan minősíthetetlen magatartást folytattak velem szemben 4. számú község közterületen, hogy szabálysértési eljárás keretében elmarasztalták őket”, egyértelműen tényállításnak minősülnek. Mindezen tényállítások azonosíthatóan a sértett személyére vonatkoznak és alkalmasak a becsület csorbítására.
- [52] A becsület csorbítására való alkalmasság ugyanis objektív ismérv; így objektíve, a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás figyelembevételével kell eldönteni, hogy az adott tény állítása, híresztelése, kifejezésének használata alkalmas-e a becsület csorbítására. Ekként nem a passzív alany, a sértett egyéni megítélése, szubjektív értékítélete, esetleges érzékenysége alapján kell ezt az alkalmasságot vizsgálni {Kúria Bfv.II.376/2021/4. [62] bekezdés (BH 2022.32.), Bfv.III.1.561/2018/8. (BH 2019.216), EBH 2014.B.16., BH 2011.186.}.
- [53] Becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése, amely az emberi méltóságot támadja, vagy alkalmas arra, hogy a sértettől, tulajdonságairól, magatartásáról a környezetében kialakult kedvező társadalmi megítélést, az elismertségét kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja (BH 2024.257., BH 2007.4.). A töretlen bírói gyakorlat szerint általában becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése, amely valósága esetén büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhat a sértett ellen {Kúria Bfv.II.376/2021/4. [62] bekezdés (BH 2022.32.), Bfv.III.1.561/2018/8. (BH 2019.216), EBH 2014.B.16., BH 2011.186.}.
- [54] Nem kétséges az sem, hogy a terhelt a becsületsértő állításokat „más előtt” tette, mivel ezek közzétételére a Facebook közösségi oldalon nyilvános posztokhoz hozzászólásként, illetve több ezer tagot számláló privát csoportban bejegyzésként került sor, illetve a terhelt egy másik – szintén több ezer tagot számláló – privát csoportban is kísérletet tett egy bejegyzés megjelentetésére. Mindezek a nagy nyilvánosság előtti elkövetés minősítő körülményét megalapozzák.
- [55] Jelen esetben tehát a rágalmozás tényállásszerű, így az elsőfokú bíróság ennek megállapítása után helyesen tért át annak vizsgálatára, hogy fennáll-e jogellenességet (társadalomra veszélyességet) kizáró ok, illetve büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok az adott ügyben megállapítható-e.
- [56] A terhelt érvelése szerint a kijelentései közügyben történő megszólalásnak tekinthetők, melyek megtételét közérdek, illetve jogos magánérdek is indokolta, így az eljáró bíróságok ezzel ellentétes megállapításait törvénysértőnek tartotta.
- [57] A társadalomra veszélyesség valamilyen cselekményének az a sajátossága, hogy sérti vagy veszélyezteti a büntetőjogilag védett jogi tárgyak valamelyikét. A társadalomra veszélyesség a törvényhozói értékeléstől függetlenül is létezik, és a bűncselekménnyé nyilvánítás indoka. Büntetőjogi jelentőségre azonban a jogalkotói értékelés eredményeként tesz szert. A társadalomra veszélyesség törvényi értékelése a törvényi tényállás útján történik, és a törvényi tényállási elemek (elsősorban az objektív elemek) alakítják, így a tényállásszerű cselekmény általában veszélyes a társadalomra. Mégis előfordulhatnak – ha kivételesen is – olyan tényállásszerű cselekmények, amelyek nem sértik vagy veszélyeztetik az adott bűncselekmény jogi tárgyát, és ezért nem veszélyesek a társadalomra. Ezt a lehetőséget a törvény elismeri azzal, hogy a társadalomra veszélyességet továbbra is a bűncselekmény fogalmi ismérvei között tesz tartotta. Ha bármelyik bűncselekményi ismérv hiányzik, nincs bűncselekmény. [Bhar.I.520/2017/3. [22]–[23] bekezdés (EBH 2018.B.1.)]
- [58] Ugyanakkor: a tényállásszerűség megvalósulása esetén a társadalomra veszélyesség hiánya csak kivételesen, a büntető anyagi jogi szabályokban meghatározott büntethetőséget kizáró okok mellett állapítható meg általában, a becsület csorbítására alkalmas cselekményeknél pedig a társadalomra veszélyesség hiányát a jogalkotó jellemző módon éppen a valóságbizonyítás intézményében jeleníti meg; a becsület csorbítására alkalmas cselekmény ugyanis nélkülözi a társadalomra veszélyességet, ha az állított tény valóban bizonyul, és emellett a tény közlését közérdek vagy jogos magánérdek indokolta. Ebben az esetben a társadalomra veszélyesség hiánya az eredményes valóságbizonyítás következtében a közérdekből vagy jogos magánérdekből állított tény valóságában jelenik meg, amely a tényállásszerűség ellenére a társadalomra veszélyesség hiányában a jogellenességet zárja ki [Bfv.I.160/2023/6. [116] (BH 2024.57.)].
- [59] A becsületcsorbításra egyébként objektíve alkalmas tényállítás (híresztelés, tényre közvetlenül utaló kifejezés használata) eleve nélkülözi a jogellenességet:
- ha hivatalos személy által a hivatali hatáskörben ügyintézés során, és azzal összefüggésben történt (ami nem más, mint a hivatásbeli kötelesség teljesítése (BH 1991.338., 1994.295., 1998.570., EBH 2000.295., EBH 2003.846.);
  - ha ügyfél által peres vagy más jogilag szabályozott (hatósági) eljárásban, jogosultság, illetve kötelezettség gyakorlása során, az adott eljárás tárgyát képező ügy érdemével összefüggésben történt; ideértve a hatósági ügyet megindító magatartást (beadványt) is (BJD 1195., 3556., 4167., EBH 1999.4., EBH 1999.87., EBH 2004.1011., EBH 2011.2394.,

- EBH 2014.B.3., BH 2004.267., BH 2004.305., BH 2009.135., BH 2014.264.);
- ha a véleménynyilvánítás (bírálat, jellemzés, nézet és kritika) szabadsága alá tartozik és hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus vonatkozásában, annak e minőségére tekintettel történt [36/1994. (VI. 24.) AB határozat 3.].
- [60] Ezekben az esetekben a kifogásolt cselekmény (szintén) nem bűncselekmény, azonban ennek oka nem a tényállásszerűség hiánya, hanem a jogellenesség – tehát társadalomra veszélyesség – hiánya. Nem állapítható meg ugyanakkor a jogellenesség hiánya, ha a megnyilatkozás szándékosan, vagy a foglalkozási, hivatásbeli kötelesség gondatlan megszegéséből fakadóan hamis közlés, vagy gyalázkodó tartalmú [36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolás III/2/2., 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolás 40.].
- [61] A Btk. 229. § (1) bekezdésére figyelemmel sem a rágalmozás, sem a becsületsértés miatt nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valónak bizonyul.
- [62] A Be. 229. § (2) bekezdése kimondja, hogy a valóság bizonyításának akkor van helye, ha tény állítását, híresztelését, illetve az arra közvetlenül utaló kifejezés használatát a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke indokolta.
- [63] A közérdek és a jogos magánérdek megléte a cselekmény tárgyi oldalához tartozó objektív jellegű ismérv. A terhelt a büntetőjogi felelősség alól pedig akkor mentesül, ha a meglévő köz- vagy jogos magánérdek a cselekmény elkövetését indokolta is tette, mert a tényállítások nyilvánosságra hozatala alkalmas volt ezek védelmét és érvényesítését elősegíteni (BH 2008.81. indokolás).
- [64] Amennyiben tehát a közérdek (jogos magánérdek) azonosítható, a valóság bizonyításának további feltételeként az is vizsgálendő, hogy kifejezetten ez indokolta a becsületsértő tartalom megjelentetését.
- [65] A bizonyítás sikere – Btk. 15. § *h*) pontja szerinti – büntethetőséget kizáró okot képez. Ezért a valóság bizonyítása elrendelésének elmulasztása a Be. 649. § (1) bekezdés *a*) pont *aa*) alpontja szerinti anyagi jogszabálysértést valósíthat meg, és így felülvizsgálati okot képez [EBH 2019.B.2.III., Kúria Bfv.I.803/2022/8. (BH 2023.152.)].
- [66] A rágalmozás bűncselekménye esetén büntethetőséget kizáró ok valósul meg, ha a közérdekből vagy méltányolható magánérdekből tett tényállítás valónak bizonyul, amely abban az esetben is megállapítható, ha a társadalom egyes közösségeinek a szűkebb körét érinti; a valóság bizonyítása elrendelésének elmulasztása olyan anyagi jogi jogszabálysértésként értékelhető, amely a meghozott határozat hatályon kívül helyezését eredményezheti [Bfv.III.950/2019/3. (BH 2020.258.IV.)].
- [67] A Kúria erre tekintettel nem értett egyet azzal az elsőbírói megállapítással, miszerint a közérdek a társadalom egészének érdekeivel azonosítható, hiszen mind a közérdek, mind a jogos magánérdek fennállhat egyes társadalmi csoportok, szűkebb közösségek vonatkozásában is.
- [68] A valóság bizonyításának elrendelhetősége szempontjából az ítélkezési gyakorlat a közérdek fogalmát tágan értelmezi. Mindig közérdekűnek tekintendő a közhatalmat gyakorló szervek összetétele (létrejötte), működése, érdemi döntései körébe tartozó kérdés, de általánosságban is a nagyobb számú személyt (például társadalmi csoportot) közvetlenül érintő esemény.
- [69] Közérdekű lehet egy adott közszereplő (vagy azok csoportját) érintő kijelentés, de közügyben történő, a közügy megvitatását előmozdító felszólalás is [Kúria Bfv.I.803/2022/8. (BH 2023.152.)].
- [70] Jelen esetben fel sem merülhet a magánvádló közszereplői minősége, ilyen megállapítást az irányadó tényállás, illetve a tényálláson kívüli indoklás nem tartalmaz, és erre maga a felülvizsgálati indítvány sem hivatkozott. A terhelt arra vonatkozó állításai pedig semmilyen jelentőséggel nem bírnak, miszerint bár ő maga nem közszereplő, ugyanakkor az általa végzett tevékenységek összessége a közérdeklődés felkeltésére alkalmas.
- [71] Emellett a Kúria megvizsgálta azt is, hogy a terhelt kijelentései mögött közügy, közvita tárgya azonosítható-e.
- [72] E körben az elsőfokú bíróság ismertette és szem előtt tartotta az Alkotmánybíróság a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatának [39] bekezdésében foglaltakat, mellyel egyébként egyező tartalmú a terhelt által felhívott 3325/2024. (VII. 29.) számú határozat [33] bekezdése is. Mindkét határozat azt rögzíti, hogy a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges döntenie, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvez.
- [73] Az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy a véleménynyilvánítás gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értéktelenség vagy tényállításnak minősül-e. Hangsúlyozta, hogy a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása. Ezen kívüli nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsütlésében öltenek testet [13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39] bekezdés, 3329/2017. (XII.8.) indokolás [32] bekezdés].
- [74] Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) határozataiban szintén azt hangsúlyozta, hogy a „közérdek olyan kérdésekre vonatkozik, amelyek

- olyan mértékben érintik a nagyközönséget, hogy az jogosan érdeklődhet irántuk, megragadják a nyilvánosság figyelmét, vagy jelentős mértékben foglalkoztatják az embereket, különösen ha a polgárok jólétét vagy a közösség életét érintik” {13/2019. (IV. 8.) AB határozat, Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország [GC] (18030/11), 2016. november 8., 161-162. bekezdés}.
- [75] A közérdeket (közérdekű ügyet) elsősorban a tárgya és tartalma szerint kell megítélni, a további szempontoknak, így a közlés körülményeinek, módjának, céljának a tartalommal összefüggésben lehet jelentőségük.
- [76] A magánérdek fogalmába olyan gazdasági, erkölcsi, egzisztenciális, vagyoni vagy családi érdekkört érintő kérdések tartozhatnak, amelyeknél egyidejűleg fennáll az a további ismérv is, miszerint azok jogosak is.
- [77] A Kúria a terhelt által is hivatkozott Bfv.I.1345/2021/17. számú határozatának [45] bekezdésében – a jelen ügytől eltérő tényállással kapcsolatban – azt állapította meg, hogy a valóság bizonyításának helye van akkor, ha a közszereplőnek nem minősülő, de hivatásánál, foglalkozásánál fogva a közösség érdeklődésére számot tartó tevékenységet végző sértettnek ezen hivatása ellátásával összefüggő, annak egyedi keretein túllépő tényállások valónak bizonyulása a köz érdekét szolgálhatja, ezért e tekintetben a tény állítását közérdek indokolhatja. Emellett közvetlenül a terheltet érintő körben, saját gyermekének elhelyezésével, kapcsolattartásával összefüggésben az ő érintettségével megvalósuló eljárásban végzett ügyvédi tevékenység esetében a tényállítást indokolhatja, hogy annak valósága a vádlott jogos magánérdekét érinti.
- [78] Jelen ügyben a terhelt olyan tényállításokat közölt, melyek a magánvádló által elkövetett bűncselekményekre, a vele szemben indult büntetőeljárásokra, illetve a szabálysértési eljárásban született, a magánvádlót elmarasztaló határozatra vonatkoztak, azonban – szemben a terhelt érvelésével – nélkülözik a gyermekvédelmi, gyermekjóléti rendszer szabályszerű rendjével, működésével, hiányosságaival kapcsolatos tényeket, az intézmények eljárásaival, döntéshozatalával, esetleges mulasztásaival kapcsolatos olyan általános felvetéseket, melyek az állampolgári ellenőrzés megnyilvánulásai lennének, s melyek alkalmat adnának a közügyekhez kapcsolódó, tényeken alapuló nyilvános diskurzus elindításához. Következésképpen az irányadó tényállásban foglalt terhelti közlések nem tartoznak a közügyek vitatása körébe, azok nem érintik sem a társadalom egészét, sem pedig annak valamely szűkebb közösségét.
- [79] A terhelt az ismertett állításait a Facebookon egy gyermekjáték hirdetést tartalmazó, valamint 1. számú város I. számú felnőtt háziorvosi körzetre vonatkozó bejegyzéshez fűzte, továbbá a „2. számú községi információ” csoportban tette közzé, illetve erre tett kísérletet a „4. számú község2” csoportban is. Ennélfogva az is kijelenthető, hogy a terhelt által választott mód nem volt alkalmas az ügyének előbbre vitelére, és ezen az sem változtat, ha ezt megelőzően már megtette a feljelentését, vagy hatósági eljárásokat indított.
- [80] Mindemellett az irányadó, felülvizsgálatban nem támadható tényállás tartalmazza azt is, hogy a terhelt milyen indokból tette közzé a magánvádlót érintő közléseit. E körben azt rögzíti, hogy a tényállítások nagy nyilvánosság elé tárását „az egyéni, feldolgozatlan érdeksérelméből fakadó bosszú motiválta, miután a gyermekvédelmi intézmények, különböző hatóságok a sértettel fennálló jogvitáiban nem az általa megfelelőnek tartó intézkedéseket tették, illetve vélt vagy valós mulasztást tanúsítottak”.
- [81] Mindezek alapján az alapügyben eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a valóság bizonyításának elrendelésére nincs alap, ugyanis a terhelti kijelentésekben olyan közérdek vagy jogos magánérdek nem volt azonosítható, mely a terhelt tényállításait indokolta volna.
- [82] Ekként törvényesen került sor a terhelt bűnösségének megállapítására a Btk. 226. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés *b)* pontja szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett rágalalmazás vétségében.
- [83] A terhelt a Be. 649. § (2) bekezdésére is hivatkozott, azonban azt konkrétan nem jelölte meg, hogy az adott ügyben álláspontja szerint mely eljárási szabálysértés valósult meg.
- [84] A Kúria a támadott határozatokat – a Be. 659. § (6) bekezdésére figyelemmel – a Be. 649. § (2) bekezdés *a)–f)* pontjában kimerítően felsorolt abszolút eljárási szabálysértéseket illetően is felülbírálta, és megállapította, hogy hatályon kívül helyezést eredményező eljárási hibát az eljáró bíróságok nem valósítottak meg.
- [85] A terhelt által szintén megjelölt Be. 648. § *d)* pontja alapján a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén. További törvényi feltétel azonban, hogy a felülvizsgálati indítvány – ezen okra hivatkozással – csak akkor terjeszthető elő, ha az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezte vagy a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett [Be. 649. § (6) bek.].
- [86] A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérésre alapított felülvizsgálati okra történő hivatkozásnak csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén van lehetőség:
- a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ügydöntő határozatot a bíróság 2020. július 1. napján vagy azt követően hozta,
  - a felülvizsgálattal támadott határozattól való eltérést megalapozó határozatot a Kúria hozta és az 2012. január 1. napját követően a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétételre került,
  - valamint a felülvizsgálati indítvány tartalmazza annak megjelölését, hogy az állított eltérés a büntető anyagi jog mely szabályának (1) bekezdésében meghatározott megsértését eredményezte, vagy a 649. § (2) bekezdésében meghatározott, mely eljárási szabálysértést eredményezett. Amennyiben ezen feltételek közül bármelyik hiányzik, a felülvizsgálati

- indítvány alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása kizárt.
- [87] A Be. 652. § (1) bekezdéséből eredő törvényi követelmény, hogy az indítványozónak meg kell jelölnie a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatának azon részét is, amelytől a felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat eltér. Ez utóbbi magában foglalja az ügyszabadság és a jogi megítélés eltérő elbírálásának bemutatását, azaz azon jogilag releváns tények megjelölését, amelyek a hivatkozott és a támadott határozat alapjául szolgáló tényállásban azonosak, majd annak kifejtését, hogy ezen azonos tényeket a bíróság a két határozatban mennyiben bírálta el eltérően (Kúria Bfv.II.746/2021/9., Kúria Bfv.II.185/2023/12., Kúria Bfv.I.895/2023/10).
- [88] A Bírósági Határozatok Gyűjteményében szereplő kúriai határozat jogértelmezése csak akkor vehető figyelembe más ügyben, ha az annak alapjául szolgáló tényállás a jelentőséggel bíró elemekben megegyezik az elbírálendő ügy tényállásával; azaz egyik ügy tényállása sem tartalmaz olyan további vagy más (eltérő) tény vagy körülményt, amely jogilag jelentős, és ezért eltérő joghatást von maga után [BH 2021.97. [39]; Kúria Bfv.II.959/2020/6.].
- [89] Jelen ügyben a jogerős, ügydöntő határozat meghozatalára 2020. július 1. napját követően került sor, azonban a terhelt által hivatkozott egyik határozatot, a BH 2000.285. számon megjelent, a Bfv.I.1208/1997/3. számú végzést a Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság hozta 2012. január 1. napját megelőzően, így értelemszerűen a Bírósági Határozatok Gyűjteményében sem történt meg a közzététele, így a Be. 649. § (6) bekezdésében foglalt okból felülvizsgálat alapját nem képezheti.
- [90] A Kúria Bfv.I.427/2022/7. (BH 2023.151.), illetve a Kúria Bfv.I.1345/2021/17. számú eseti döntései egyaránt precedenshatározatnak tekintendők, melyektől az eljáró bíróságok nem tértek el, azokkal ellentétes jogi álláspontot nem fejtettek ki.
- [91] A Bfv.I.427/2022/7. (BH 2023.151.) számú határozat alapjául szolgáló tényállás szerint a terhelt a Facebook közösségi oldalon az önkormányzati képviselő magánvádlóra vonatkozóan tett közzé bűncselekmény elkövetésére utaló állításokat. E határozat [45] bekezdése – egyebek mellett – azt rögzíti, hogy a közéleti szereplők részéről is rendszeresen használt internet felület a közügyek megvitatásának egyik, a társadalom által elfogadott színterévé vált, az ezzel kapcsolatos tartalmak megszokottá váltak. Nem rekeszthető ki ezért a véleménynyilvánítási szabadság által védett közlések (közügyek vitatásának) fórumai közül.
- [92] Ezzel ellentétes megállapítást az alapügyben eljáró bíróságok nem tettek, a közérdek fogalmát pedig – a fenti elveknek megfelelően – e határozatban kifejtettekkel összhangban helyesen értelmezték.
- [93] A Kúria Bfv.I.1345/2021/17. számú határozata – mely ténybeli alapjait illetően szintén nem mutat egyezést jelen ügy tényállásával – vonatkozásában ugyancsak nem áll fenn eltérés, hiszen jelen ügyben a „hivatásánál, foglalkozásánál fogva a közösség érdeklődésére számot tartó tevékenységet végző sértett” nem volt.
- [95] Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyet, és a megtámadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- (Kúria Bfv.I.892/2025/25.)
- 68** **összetett bűncselekmény, amely magában foglalja a lopás eszközcselekményeként megvalósult rongálást. A rongálás akkor állapítható meg halmazatban a lopással, ha hiányzik az összetett bűncselekményhez szükséges eszköz-cél kapcsolat. Ugyanakkor a törvényi egység felbomlik, amennyiben a rongálásnak a büntetési tétele a dolog elleni erőszakkal megvalósult lopás büntetési tételénél súlyosabb. A bűnhalmazat megállapítása esetén a lopás nem értékelhető egyben a dolog elleni erőszakkal elkövetett minősítés alapján is [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. b) pont bb) alpont, 371. § (1) bek.].**
- [1] A járásbíróság ítéletével a III. r. terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. b) pont, bb) és bc) alpont], társtettesként elkövetett rongálás büntetésében [Btk. 371. § (1) bek., (3) bek. a) pont] és társtettesként elkövetett lopás büntetésében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. b) pont, bb) és bc) alpont, (4) bek. b) pont I. ford.]. Ezért őt mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre és 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra a büntetés háromnegyed részének a kitöltését követő napon bocsátható. A bíróság vele szemben 667 forint összegre vagyoneklobzást rendelt el. Rendelkezett továbbá a polgári jogi igényről, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.
- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a III. r. terhelt tekintetében megváltoztatta, a büntetését 3 év 2 hónap szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra súlyosította. Pontosította a bűnügyi költségvetés vonatkozó rendelkezést és a III. r. terhelt személyi adatait, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a III. r. terhelt tekintetében helyben hagyta.
- [3] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a felülvizsgálati indítvánnyal érintett tényállás lényege a következő:
- 4.) tényállási pont: Az I. r., a II. r. és a III. r. terhelt 2020. január 3. napján 18 óra 30 perc és 2020. január 5. napján 13 óra 45 perc közötti időben az 1. számú sértett által működtetett 1. számú Kft. irodájába az ajtókat becsiszolva bementek, és onnan a sértett tulajdonát képező 2000 forint készpénzt eltulajdonítottak. A terheltnek a sértettnek a lopással 2000 forint, a rongálással 880 581 forint kárt okoztak.
- 6.) tényállási pont: Az I. r., a II. r. és a III. r. terhelt 2020. január 14. napján 18 óra 00 perc és 22 óra 17 perc közötti időben a 2. számú sértett által működtetett 2. számú Kft. irodájába a hengerzárat kitorve behatoltak, és onnan a sértett tulajdonát képező 400 000 forint készpénzt, 1 darab 29 599 forint értékű kézi porszívót és 1 darab 104 981 forint értékű kávéfőzőt tulajdonítottak el. A terheltnek a

- sértettek a lopással 534 580 forint, a rongálással 47 950 forint kárt okoztak.
- [4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a III. r. terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozatok megváltoztatása és enyhébb büntetés kiszabása érdekében.
- [5] Indokai szerint a 4.) tényállási pont esetében a szándékuk nem a rongálás, csak az eltulajdonítás volt. Ő figyellel biztosította társai cselekményét, ezért nem valósított meg rongálást, ebben a bűncselekményben bűnszegéd volt. Kifejtette, hogy a jogerős ítélettel eltérő minősítés más büntetési tételkeretet eredményez. Sérelmezte, hogy a bíróság az ítélet 6.) tényállási pontja szerinti bűncselekmény vonatkozásában nem megfelelően mérlegelte a vallomásokat. A sértetti ingatlanba a terhelt kétszer térek vissza, ezek közül csak az első alkalommal volt jelen, amikor nem tulajdonítottak el semmit. Kifogásolta, hogy egy másik terhelttel szemben súlyosabban minősülő bűncselekmények miatt enyhébb szankciót alkalmazott a bíróság.
- [6] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Indokai szerint a 4.) tényállási pont vonatkozásában elkövetési értéként kizárólag a 2000 forint vehető figyelembe, míg a dolog elleni erőszak, mint minősítő körülmény megállapításának – figyelemmel a 42/2007. BK vélemény II/a. pontjára is – nincs helye. A III. r. terhelt esetében semmi nem utal arra, hogy bűnözői életmódra rendezkedett volna be, vonatkozásában a rendszeres haszonszerzésre törekvés nem teljesül.
- [7] Álláspontja szerint minősítő körülmény hiányára figyelemmel a III. r. terhelt 4.) tényállási pontban írt cselekménye nem minősülhet lopás vétségének is, míg a 6.) tényállási pontban írt lopási cselekménye csak a dolog elleni erőszak miatt minősül súlyosabban. A III. r. terhelt a 4.) tényállási pontban lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértést valósított meg, azonban, mivel a különös visszaesőre irányadó büntetési tételkeret és közép mérték nem változott, az ítélet megváltoztatásának nincs helye. Kifejtette, hogy különböző ügyek különböző terheltjeivel kapcsolatos rendelkezések összehasonlításának a felülvizsgálati eljárásban nem lehet helye, irreleváns, hogy más elkövetővel szemben, más eljárásban milyen szankciót alkalmaztak. Mindezek alapján a megtámadott határozatok III. r. terhelt vonatkozásában történő hatályban tartását indítványozta.
- [8] A III. r. terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a felülvizsgálati indítványában írtakat fenntartva kifejtette, hogy az üzletszerű elkövetés megállapítása nem helytálló. Azt a bíróság nyomatékossá súlyosító körülményként értékelte, ezért a büntetés enyhítését indítványozta.
- [9] A III. r. terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítvány – a következők szerint – részben alapos.
- [10] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat jogi – és nem ténybeli – hibájának orvoslását teszi lehetővé. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [11] A Be. 649. § (1) bekezdés *b*) pont I. fordulat *ba*) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki.
- [12] A III. r. terheltet a 4.) tényállási pontban rögzített cselekmény miatt a bíróság társtettesként elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b*) pont, *bb*) és *bc*) alpont], és társtettesként elkövetett rongálás büntetében [Btk. 371. § (1) bek., (3) bek. *a*) pont] mondta ki bűnösnek.
- [13] A bíróság tehát a (szabálysértési értékre, dolog elleni erőszakkal, üzletszerűen elkövetett) lopás vétségét és a (nagyobb kárt okozó) rongálás büntetést a III. r. terhelt terhére halmazatban állapította meg.
- [14] A dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás összetett bűncselekmény, amely magában foglalja a lopás eszközcselekményeként megvalósult rongálást. A rongálás akkor állapítható meg halmazatban a lopással, ha hiányzik az összetett bűncselekményhez szükséges eszköz-cél kapcsolat. Ugyanakkor a törvényi egység felbomlik, amennyiben a rongálásnak a büntetési tétele a dolog elleni erőszakkal megvalósult lopás büntetési tételénél súlyosabb (BH 1991.263.). A bűnhalmazat megállapítása esetén a lopás nem értékelhető egyben a dolog elleni erőszakkal elkövetett minősítés alapján is.
- [15] A lopás, a rongálás és a magánlaksértés bűncselekményét érintő egyes minősítési és halmazati kérdésekről szóló 42/2007. BK vélemény szerint dolog elleni erőszakkal (...) elkövetett lopás esetében I. a keletkezett kár összege a lopás szerinti minősítése szempontjából nem vehető figyelembe; II. a rongálás vagy a magánlaksértés a törvényi egység folytán a lopással bűnhalmazatban csak akkor állapítható meg, ha a rongálásnak, illetve a magánlaksértésnek valamennyi tárgyi és alanyi ismérve a lopástól különülten megvalósult; a) a tárgyi és alanyi ismérvek elkülönülésének hiányában is meg kell állapítani a lopás és a rongálás bűncselekményeinek bűnhalmazatát, ha a rongálásnak a 2012. évi C. törvény Különös Részében előírt büntetési tétele az adott esetben a dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntetési tételénél súlyosabb; b) míg a magánlaksértésnek a 2012. évi C. törvény 221. § (4) bekezdése szerinti büntetési alakzata kerül bűnhalmazatba a lopás vétségével. A bűnhalmazati minősítés említett eseteiben a lopás nem értékelhető dolog elleni erőszakkal elkövetettnek.
- [16] A jelen ügy 4.) tényállási pontjában irányadó tényállás szerint a terhelt az ajtókat befeszítve bementek az 1. számú sértett által működtetett irodába, és onnan 2000 forint készpénzt tulajdonítottak el, a rongálással 880 581 forint kárt okoztak.
- [17] A Btk. 370. § (2) bekezdés *b*) pont *bc*) alpontja szerint a büntetés 2 évig terjedő szabadságvesztés, ha a szabálysértési értékre megvalósított lopást dolog elleni erőszakkal valósítják meg, míg a Btk. 371. § (3) bekezdés *a*) pontja alapján a 881 581 forint kárt okozó rongálás büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés.
- [18] Mindezek alapján jelen esetben a lopás nem értékelhető dolog elleni erőszakkal elkövetettnek, e minősítő körülmény és a halmazat megállapítására nem volt lehetőség.

- [19] Ehhez képest vizsgálendő, hogy az üzletszerű minősítő körülmény az irányadó tényállás alapján megállapítható-e.
- [20] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.
- [21] Az üzletszerűség megállapításának két feltétele: tárgyi oldalon az ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények megvalósítása, alanyi oldalon pedig ennek révén a rendszeres haszonszerzésre törekvés.
- [22] Az üzletszerűség alanyi feltételeként pedig annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó haszon elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akaratelhatározást is.
- [23] Az üzletszerűség alanyi oldalon a rendszeres haszonszerzésre törekvést kívánja meg, vagyis azt, hogy az elkövető az ugyanolyan, vagy hasonló bűncselekmények véghezvitelét jövedelemszerző forrásnak tekintse. Ebből a szempontból tehát nem az egyes cselekmények között eltelt hosszabb vagy rövidebb időtartamnak van jelentősége, hanem annak, hogy a cselekmények elszigeteltek, alkalmoszerűek-e, vagy azokat a rendszeres haszonra törekvés – mint életmód – összekapcsolja-e.
- [24] Az eljárás tárgyául szolgáló egyetlen vagyon elleni bűncselekmény is alapja lehet az üzletszerű elkövetés megállapításának, ha ezzel a bűncselekménnyel közvetlen időbeli kapcsolatban álló ugyanolyan vagy hasonló más bűncselekmények miatt a terheltet az eljárást megelőzően már elítélték (Kúria Bfv.III.266/2023/11. számú határozat).
- [25] Ugyanakkor a III. r. terheltet érintően az üzletszerűsége vonatkozó ténybeliség – sem a 4.), sem a 6.) tényállási pontot érintően – nem szerepel a vádiratban, és ilyet az ítéleti tényállás sem rögzít.
- [26] Az irányadó tényállásból kitűnően a III. r. terhelt társaival 2020. január 5. és 2020. január 14. napjain, tehát alig két hét különbséggel követte el a lopási cselekményeket.
- [27] Az ítélet az üzletszerűség megállapításához tartozó jogi indokot nem hozott fel, azt megalapozó körülmény az előéleti adatokban nem szerepel, nem tekinthető ilyenek a korábbi vagyon elleni bűncselekmények elkövetése miatti elítélése sem a terheltnek, figyelemmel a távoli elkövetési időpontokra.
- [28] Az üzletszerűség megállapításának ténybeli alapja nincs.
- [29] Ekként helytállóan mutatott rá a Legfőbb Ügyészség, hogy az üzletszerűség – mint minősítő körülmény – megállapítására nem törvényesen került sor.
- [30] Ezért az ítélet 4.) tényállási pontjában írt cselekmény nem minősül lopás vétségének is, míg a 6.) tényállási pontban írt lopási cselekmény kizárólag a dolog elleni erőszak miatt minősül súlyosabban.
- [31] A kifejtettekből következően a III. r. terhelt a 4.) tényállási pont szerinti cselekvőségével nem a jogerős ítéletben rögzített, a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint büntetendő lopás vétségét, hanem lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértést [2012. évi II. tv. (továbbiakban: Szabs. tv.) 177. § (1) bek. a) pont I. ford.] valósított meg.
- [32] Következésképpen a III. r. terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a lopás vétségében ezért a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.
- [33] A Btk. 462. § (2) bekezdés b) pont első fordulata szerint nem bűncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha a lopást ötvénezer forintot meg nem haladó értékre követik el.
- [34] Az elkövetés idején hatályos Szabs. tv. rendelkezéseinek alapulvételével a 177. § (1) bekezdés a) pont I. fordulata szerinti lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértést valósít meg, aki ötvénezer forintot meg nem haladó értékre lopást követ el.
- [35] A Kúria megállapította, hogy a III. r. terhelt fenti cselekményével nem bűncselekményt, hanem – a védett jogtárgy egyszeri megsértésére tekintettel 1. rendbeli – a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés a) pont I. fordulata szerinti lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértést követett el.
- [36] Ugyanakkor a Szabs. tv. 6. § (6) bekezdése szerint a cselekmény elkövetésétől számított 2 év elteltével felelősségre vonásnak nincs helye.
- [37] Jelen ügyben az objektív elévülési határidő 2022. január 5. napján eltelt.
- [38] A Szabs. tv. 83. § (1) bekezdés h) pontja alapján az eljárást meg kell szüntetni, ha elévülés miatt nincs helye felelősségre vonásnak.
- [39] Mindezek alapján a III. r. terheltet a tényállás 4.) pontja szerinti cselekmény vonatkozásában az ellene társtettesként elkövetett lopás vétsége miatt emelt vád alól fel kell menteni, és a tulajdon elleni szabálysértés miatti eljárást meg kell szüntetni.
- [40] Ehhez képest a III. r. terhelt terhén fennmaradó két, súlyosabban büntetendő bűncselekmény miatt kiszabott büntetés változatlan tételkeretek közötti, így nyilvánvalóan nem törvényesítő büntetés.
- [41] Az indítványozó kifogásolta, hogy az ítélet 6.) tényállási pontja szerinti bűncselekmény vonatkozásában a bíróság nem megfelelően mérlegelte a vallomásokot, továbbá mindkét tényállásban rögzítettekől eltérően történtek a cselekmények.
- [42] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [43] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [44] Az indítvány a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül, valamint eltérő cselekvőséget állítva a jogerős ítéleti tényállást támadta, ez azonban felülvizsgálati eljárásban nem lehetséges, eredményre nem vezethet.

- [45] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.
- [46] Ekként a Kúria a III. r. terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján megváltoztatta, és a törvénynek megfelelő határozatot hozott; a III. r. terheltet az ellene társtettesként elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b*) pont *bb*) és *bc*) alpont] miatt emelt vád alól felmentette, és a tulajdon elleni szabálysértés [Szabs. tv. 177. § (1) bek. első ford.] miatt indult eljárást a Szabs. tv. 83. § (1) bekezdés *h*) pontjára figyelemmel, a Be. 567. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján megszüntette. Egyebekben a megtámadott határozatot a III. r. terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.III.1.427/2024/13.)

69 **A hűtlen kezelés elkövetési magatartása a vagyonkezelési kötelezettség szándékos megszegése. Amennyiben a bűncselekmény tárgyát képező megbízási díj összegének meghatározása/jóváhagyása ténylegesen nem a terhelt mint a helyi önkormányzat költségvetési szerv vagyonkezelőjének a döntése volt, hanem a fenntartóé, úgy büntetőjogi felelőssége hűtlen kezelésben nem állapítható meg [Btk. 376. § (1) bek.].**

- [1] A törvényszék ítéletével a III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntetésében [Btk. 376. § (1) bek., (4) bek. *a*) pont]; a VII. r. és a VIII. r. vádlottat bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntetésében [Btk. 376. § (1) bek., (4) bek. *a*) pont].
Ezért a III. r. vádlottat 2 év börtön fozozatú szabadságvesztésre, valamint 2 év költségvetési szervnél magasabb beosztású közalkalmazottként végzett intézményvezetői foglalkozástól eltiltásra, a VII. r. és a VIII. r. vádlottat egyaránt 2 év börtön fozozatú szabadságvesztésre ítélte. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtását valamennyi vádlott esetében 3 év próbaidőre felfüggesztette.
Megállapította, hogy a vádlottak a szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése esetén feltételes szabadságra legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható.
A törvényszék az 1. számú Kft.-vel szemben 20 238 720 forint összegre vagyonelkobzást rendelt el és 5 000 000 forint pénzbírságot szabott ki, míg a 2. számú Kft.-vel szemben 3 794 760 forint összegre rendelt el vagyonelkobzást, és 750 000 forint pénzbírságot szabott ki.
Rendelkezett a bűnjelekről, valamint egyetemlegesen kötelezte a vádlottakat 67 428 forint, továbbá az 1. számú Kft.-t 263 946 forint, a 2. számú Kft.-t 253 500 forint bünygyi költség megfizetésére.
- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az ítéletábla mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a III. r. vádlottat az ellene hűtlen kezelés büntette [Btk. 376. § (1) bek., (4) bek. *a*) pont], a VII. r. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette [Btk. 376. § (1) bek., (4) bek. *a*) pont] és a VIII. r. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette [Btk. 376. § (1) bek., (4) bek. *a*) pont] miatt emelt vád alól felmentette.
- [3] A másodfokú bíróság ítéletével szemben az ügyészség jelentett be fellebbezést a III. r., a VII. r. és a VIII. r. vádlott terhére bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása miatt, illetve a 2. számú Kft. és az 1. számú Kft. vonatkozásában vagyonelkobzás és pénzbüntetés alkalmazása érdekében.
- [4] A fellebbviteli főügyészség átiratában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg ítéletében, hogy a III. r. vádlott tudta, hogy már intézményvezetői kinevezése előtt is 1. számú ügyvéd látta el az adatvédelmi tisztviselői feladatokat, ismerte az erre vonatkozó szerződést, illetve azt, hogy a 3. számú Kft.-vel kötött szerződést követően is 1. számú ügyvéd fogja ellátni ezt a feladatot nagyságrendileg ugyanazon megbízási díjért.
- [5] Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság az eltérő tényállás megállapítására vonatkozó eljárási szabályok megsértésével, a másodfokú eljárásban tilalmazott bizonyítékok felülmérlegelésével állapított meg az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállást.
- [6] A Legfőbb Ügyészség átiratában a mindhárom vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést változatlanul fenntartotta.
- [7] Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás valamennyi vádlott tekintetében minden lényeges kérdést illetően megalapozott, azonban a másodfokú bíróság törvénysértően állapított meg eltérő tényállást, mivel azt az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységének támadásával tette és figyelmen kívül hagyta, hogy az indokolási kötelezettség teljesítése körében értékelendő bizonyítéktérkékelés során tett logikai következtetés nem azonos az ítélet megalapozottságával összefüggő tényekből további tényekre vont következtetésekkel.
- [8] Ugyanakkor kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított, visszaállítandó tényállás is kisebb hiányosságokban szenved, mivel nem tartalmazza az adatvédelmi tisztviselői feladatok ellátásával összefüggésben keletkezett számlákat, azt, hogy ha az Egyesített Szociális Intézmény (a továbbiakban: ESZI) a szerződéses viszonya alatt minden hónapban kifizette volna a megbízási díjakat, összességében mekkora összegű vagyoni hátrány érte volna, valamint, hogy az ESZI a cégeknek ténylegesen mely időszakon belül, hány alkalommal, és mekkora összegeket utalt át.
- [9] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásban meg kell jelölni a következőket:
- az ESZI-t, ha a 3. számú Kft. részére a szerződéses viszony 19 hónapja tekintetében elutalta volna a megbízási díjat (figyelemmel az 1. számú ügyvéd ügyvédi irodája részére a 3. számú Kft. által szerződés szerint havonta fizetendő 248 920 forint összegre is) 24 033 480 forint vagyoni hátrány érte volna. Ugyanakkor ténylegesen 2019. július 3. és 2020. szeptember 30. napja között összesen 16 alkalommal utalt át megbízási díjat, így összesen 24 221 440 forint

- átutalására került sor a 3. számú Kft.-nek, amely cég 2019. július 11. és 2021. január 7. napja között összesen 16 alkalommal utalt át alkalmanként 248 920, azaz összesen 3 982 720 forintot 1. számú ügyvéd ügyvédi irodájának;
- a szerződéses viszony az ESZI és a 2. számú Kft. között formálisan 2021. január 4. napjától, ténylegesen azonban 2021. február 1. napjától 2021. december 31. napjáig állt fenn;
  - amennyiben az ESZI a 2. számú Kft. részére a megbízási díjat a 11 hónapig fennálló szerződéses viszony minden hónapjában kifizette volna, az ESZI-t 13 914 120 forint vagyoni hátrány érte volna;
  - az ESZI a 2. számú Kft. bankszámlájára ténylegesen csak 2021. április 1. napján kéthavi összegnek megfelelő megbízási díjat, míg 2021. április 30. napján egyhavi megbízási díjat, összesen 4 541 520 forintot fizetett meg, illetőleg a 2. számú Kft. 2021. április 12. napján 1. számú ügyvéd ügyvédi irodájának kéthavi megbízási díjat, azaz 497 840 forintot utalt át.
- [10] Emellett is szükségesnek tartotta a tényállásba átemelni az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzített alábbi ténymegállapításokat:
- a III. r. vádlott jogkörében állt szerződést kötni, nem kellett hozzá fenntartói utasítás, avagy jóváhagyás {elsőfokú ítélet indokolás [167] bekezdés}.
  - A III. r. vádlott ismerte a rá, mint intézményvezetőre vonatkozó szabályokat, a saját munkaköri leírását, kötelezettségeit. Ismerte, hogy adatvédelmi jogszabályoknak kell megfelelni {elsőfokú ítélet indokolás [172] bekezdés}.
  - A III. r. vádlott tudta azt, hogy vezetővé való kinevezését megelőzően 1. számú ügyvéd foglalkozott az ESZI-nél korábban az adatvédelmi feladatokkal, és ezt milyen díjazás ellenében tette, és azt is tudta, hogy az adatvédelmi tisztviselői feladatok ellátása tárgyában a 3. számú Kft.-vel, valamint a 2. számú Kft.-vel való szerződéskötéseket követően is 1. számú ügyvéd fogja ellátni a korábban is ellátott feladatokat (elsőfokú ítélet indokolás [145], [172] bekezdés).
  - A III. r. vádlott tudta azt, hogy a 3. számú Kft.-vel és a 2. számú Kft.-vel adatvédelmi tisztviselői feladat ellátására kötött szerződések túlarazottak (elsőfokú ítélet indokolás [172] bekezdés).
  - A III. r. vádlott az adatvédelmi feladatok ellátására kötött, a valós teljesítés értékének több, mint hatszoros díját rögzítő szerződések megkötése kapcsán megszegte a rá, mint önkormányzati költségvetési szervet vezető személyre vonatkozó, az ESZI szervezeti és működési szabályzatát, valamint a saját munkaköri leírását, amelyek értelmében az intézmény költségvetésének tervezésekor és végrehajtásakor gondoskodik a takarékos, észszerű gazdálkodásról, azaz a jó gazda gondosságával jár el. Amely egyébként is általános elvárhatósági szabály a vagyonkezelésben (elsőfokú ítélet indokolás [164] bekezdés).
- [11] Továbbá helyesbitendőnek tartotta az ítéleti tényállást annyiban, hogy a III. r. vádlott társai közreműködésével elkövetett cselekmény következtében nem az önkormányzatot, hanem az ESZI-t érte a vagyoni hátrány, mivel az ESZI az önkormányzat által részére biztosított költségvetési összeggel maga rendelkezett.
- [12] Ugyanakkor az ügyészi indítvány „az ítéleti tényállás bizonyítás anyagával való összhangja” megjelölésű részében több, az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában szereplő ténymegállapítást tartott helytállónak, és azokat mint az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását alátámasztó következtetéseket idézte érvelésében.
- [13] Ilyenek voltak – egyebek mellett – a következők:
- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletének a [150] bekezdésében tett azon ténymegállapítás, hogy a VII. r. vádlott cége és az ESZI szükségtelenül kötött további, e tárgykörbe tartozó szerződéseket.
- [15] Továbbá az a ténymegállapítás, hogy a 2. számú Kft.-vel történő szerződéskötést megelőzően csak látszólag szerzett be különféle árajánlatokat, tényleges versenyzetetésre nem került sor. {Az elsőfokú ítélet [158] bekezdésben írtak szerint „a meghívásos versenytárgyalás kiírása csak színjáték volt”.}
- [16] A Legfőbb Ügyészség a fentiekkel történő kiegészítéssel indítványozta az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás visszaállítása mellett, hogy a harmadfokú bíróság állapítsa meg a III. r., a VII. r. és a VIII. r. vádlott bűnösségét a vád szerint terhükre rótt bűncselekményben, azt a III. r. és a VII. r. vádlott esetében minősítse a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetettének, amely cselekményt a VII. r. vádlott bűnsegédként követett el, míg a VIII. r. vádlott cselekményét minősítse a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetettének, amely cselekményt a VIII. r. vádlott bűnsegédként követett el.
- [17] Mindhárom vádlottat ítélje szabadságvesztésre, amelynek végrehajtási fokozata börtön, és a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre függessze fel; a III. r. vádlottat költségvetési szervnél magasabb beosztású közalkalmazottként végzett intézményvezetői foglalkozástól, míg a VII. r. és a VIII. r. vádlottat gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól határozott időre tiltsa el; a VII. r. és a VIII. r. vádlottal szemben szabjon ki pénzbüntetést; állapítsa meg, hogy a vádlottak a kiszabott szabadságvesztés büntetések végrehajtása esetén legkorábban a szabadságvesztések kétharmad részének letöltését követően bocsáthatók feltételes szabadságra; rendeljen el vagyonekobzást az 1. számú Kft.-vel szemben 20 238 720 forint, a 2. számú Kft.-vel szemben 3 794 760 forint összeg erejéig, és e társaságokkal szemben szabjon ki pénzbírságot is. A bűnjelek tekintetében az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal egyezően rendelkezzen; kötelezze az 1. számú Kft.-t és a 2. számú Kft.-t mindazon eddigiekben felmerült bűnügyi költség megfizetésére, amely annak folytán merült fel, hogy az eljárás során a jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedés szükségességét kellett vizsgálni; valamint kötelezze a vádlottakat

- egyetemlegesen az eddigiekben az előzőek kivételével felmerült bűnügyi költség megfizetésére.
- [18] A Kúria a másodfellebbezést a Be. 620. § (1) bekezdés zárófordulata szerint nyilvános ülésen bírálta el.
- [19] A nyilvános ülésen perbeszédében a Legfőbb Ügyészség képviselője változatlan tartalommal fenntartotta az ügyészi fellebbezésben foglaltakat. Utalt a harmadfokú eljárás megnyitának jogi alapjára és kiemelte, hogy a másodfokú bíróság törvénysértően állapított meg az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő tényállást az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységét támadva. Relatív eljárási szabálysértésnek jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság nyilvános ülést tartott, bizonyítást nem vett fel, ehhez képest eltérő tényállást állapított meg a vádlottak tudattartalma vonatkozásában. A vádlottak tudattartalmára levont következtetés ténykérdés, mely vonatkozásban a másodfokú bíróságnak változtatásra, bizonyítás felvétele nélkül eltérő tényállás megállapítására csak az elsőfokú ítélet megalapozatlansága esetén lett volna lehetősége.
- [20] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria – az ügyészség által megjelölt kiegészítéssel – az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás visszaállítás mellett a másodfokú bíróság ítéletét mindhárom vádlott vonatkozásában változtassa meg, és állapítsa meg a III. r., a VII. r. és a VIII. r. vádlott bűnösségét a vád szerint terhükre rótt cselekményben, azt a III. r. és a VII. r. vádlott esetében minősítse a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés *a*) pontja szerint minősülő jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetnének, amely cselekményt a VII. r. vádlott bűnsegédként követett el, míg a VIII. r. vádlott cselekményét minősítse a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés *a*) pontja szerint minősülő jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette kísérletének, amely cselekményt a VIII. r. vádlott bűnsegédként követett el. A büntetés kiszabására, a jogkövetkezményekre vonatkozóan szintén az írásbeli indítványával egyezően nyilatkozott.
- [21] A III. r. vádlott védője a felszólalásában – korábbi nyilatkozatait változatlanul fenntartva – az ügyészi indítvány elutasítását kérte. Mind a tényállás megváltoztatása kérdésében, mind a hűtlen kezelés tekintetében elfoglalt jogi állásponttal kapcsolatban egyetértett a másodfokú bíróság által kifejtettekkel.
- [22] A VII. r. vádlott védője perbeszédében az addigi nyilatkozatait változatlanul fenntartotta, és a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.
- [23] A VIII. r. vádlott védője a másodfokú bíróság ítéletét megalapozottnak értékelve annak helybenhagyására tett indítványt.
- [24] Az 1. számú Kft. és a 2. számú Kft. érdekében eljáró ügyvédek az ítéletábrá ítéletének helybenhagyását indítványozták.
- [25] Az utolsó szó jogán a III. r. vádlott nem kívánt nyilatkozni, míg a VIII. r. vádlott tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését.
- [26] A fellebbezési főügyészség által bejelentett fellebbezés a következők szerint nem alapos.
- [27] A másodfellebbezés alapján harmadfokú eljárásnak van helye. Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés jogát a Be. 579. § (1) bekezdése általánosságban – a Be. 580. §-ában foglalt szűk körű kivételekkel, további feltétel előírása nélkül – biztosítja. Ezzel szemben a Be. 615. § (1) bekezdése a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés lehetőségét kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén biztosítja.
- [28] A jogorvoslati, felülbírálati és a döntési jogkör összefügg. A jogorvoslati terjedelmének korlátozottsága kihat a felülbírálat terjedelmére, és maga után vonja a döntési jogkör meghatározottságát. Ugyanakkor a döntési jogkör fogalmilag nem lehetséges felülbírálati jogkör nélkül.
- [29] A Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdése – a (2a) bekezdésben írt korlátok között – meghatározza a másodfellebbezés törvényi okát, a (3) bekezdése pedig a másodfellebbezés törvényi jogát.
- [30] A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezés alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak.
- [31] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélet ellen (másod)fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósággal ellentétes.
- [32] A Be. 615. § (2) bekezdés *b*) pont első fordulata értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat felmentette.
- [33] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállásban rögzített cselekmény miatt a vádlottakat – a III. rendűt mint tettest, a VII. r. és VIII. rendűt mint bűnsegédeket – hűtlen kezelést büntette [Btk. 376. § (1) bek. és (4) bek. *a*) pont] miatt ítélte el, ezzel szemben a másodfokú bíróság a vádlottakat felmentette.
- [34] Mivel a másodfokú bíróság döntése ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletével, lehetőség nyílt az ellentétet, illetve eltérést engedő új eljárási fokra, a másodfellebbezés törvényi joga megnyílt.
- [35] Az ellentétes rendelkezés mint a másodfellebbezés törvényi okának rendeltetése az, hogy lehetőség nyíljon az ellentétet, illetve eltérést eldöntő – így az elsőfokú bűnösségmegállapítás, illetve a felmentés ellenében igénybe vehető – új eljárási fokra.
- [36] Nem önmagában az eltérés, ellentét (objektív), hanem annak sérelmezése (szubjektív) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.
- [37] Utóbbiról rendelkezik a Be. 615. § (3) bekezdése, ami a másodfellebbezés törvényi joga, s ehhez kötődik a felülbírálat Be. 618. § szerinti szabályozása.
- [38] Ennek lényege, hogy az ellentétes döntés elengedhetetlen, de nem eleve, feltétlen (hivatalból), hanem csak akkor jelent harmadfokú eljárásra jogot, ha az ilyen, avagy azzal összefüggő rendelkezést a jogosult sérelmezi. Tehát nem automatikusan van helye harmadfokú eljárásnak, hanem csak akkor, ha a jogosult (Be. 616. §) a törvény adta jogával élve, valamely törvényi okból sérelmezi a másodfokú határozatot.
- [39] Jelen ügyben a másodfellebbezés törvényi jogával az ügyészség élt.
- [40] Az ügyészség fellebbezése a Be. 615. § (3) bekezdés *a*) pontja szerinti, az ellentétes döntést sérelmezve mindhárom vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását célozta. Ebből következően a felülbírálat teljeskörű. Ez jelenti tehát a tényállás

- megalapozottságának vizsgálatát, a felülbírálat tény- és jogkérdést is érintő.
- [41] A joghatályos fellebbezés alapján a Kúria – első körben – a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben felülbírálta a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.
- [42] A felülbírálat tárgya értelemszerűen és főszabályként először az eljárási szabályok – azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok – megtartása, ezt követően pedig a tényállás megalapozottsága.
- [43] Mindezek előrebocsátásával (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárná [Be. 625. § (1) bek. és (2) bek.].
- [44] A vádlottakat érintő (teljes körű) felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a másodfellebbezéssel érintett része megalapozott-e.
- [45] A harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető (Be. 619. §).
- [46] Eszerint a harmadfokú bíróság értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – a részéről tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított, és a másodfokú bíróság által módosítás nélkül is megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás.
- [47] A másod- és a harmadfokú bíróság számára egyaránt adott ugyanis a megalapozatlanság vizsgálatának törvényi lehetősége, és ugyanazok értendők a megalapozatlanság okai alatt [Be. 592. § (1) bek.].
- [48] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát – változatlanul – a bizonyítás főszabálya adja, miszerint a Be. 167. § (3) és (4) bekezdései alapján a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.
- [49] Ahogyan arra a másodfokon eljáró ítélőtábla is rámutatott, ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének – akár közvetett, akár közvetlen bizonyítás útján való – meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése, ami a bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát, a közvetlen bizonyítékvizsgálat, bizonyítékkal szembesülés tiszteletben tartását jelenti.
- [50] Ugyanakkor a jelenleg hatályos Be. felmentést ad e kötöttség alól és – a törvényi feltételek teljesülése esetén – megengedi, hogy a másodfokú bíróság – a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy – eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon (Be. 593. §).
- [51] Ennek elsődleges és általános feltétele, hogy a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.
- [52] A Be. 592. § (2) bekezdése szerinti részleges megalapozatlanságot a másodfokú eljárásban minden esetben ki kell küszöbölni. Következik ez már csak abból is, hogy a Be. 607–611. §-ai nem határoznak meg a részleges megalapozatlansághoz kapcsolódó hatályon kívül helyezési okot.
- [53] A Be. 592–594. §-ai a részleges megalapozatlanság másodfokon történő kiküszöbölésének lehetőségét teljes körben biztosítják; a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma [Be. 593. § (2) bek.] nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a téves helyett a helyes ténybeli következtetés levonása az elfogadott bizonyítékból nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem az éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze.
- [54] A másodfokú bíróság azt rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *d)* pontja szerinti okból részben megalapozatlan, azaz a tényállás hiányos, ellentétes az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett (másodfokú ítélet [51] és [124] bekezdés).
- [55] A másodfokú bíróság a részbeni megalapozatlanságot kiküszöbölendő az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás alapulvételével a tényállásba nem tartozó részeket onnan mellőzte, illetve az általa helyesnek tartott megállapításokkal kiegészítette, ekként részben eltérő tényállást állapított meg, amivel valamennyi vádlott bűnösségének kérdésére is kiható változtatást eszközölt {másodfokú ítélet [130]-[133] bekezdés}.
- [56] A másodfokú bíróság tényállást javító tevékenysége a következő volt:
- mellőzte az ítélet [15] bekezdéséből azt a megállapítást, hogy a VII. r. és a VIII. r. vádlott a tényleges verseny elkerülése, a megbízási díjak számukra kedvező meghatározása érdekében, más gazdasági társaságokat is bevonva működtek együtt;
  - az ítélet [17] bekezdéséből mellőzte az arra vonatkozó megállapítást, miszerint a III. r. vádlott tudta, hogy I. számú ügyvéd adatvédelmi tisztviselői minőségben is ismert volt;
  - mellőzte a [23] és a [29] bekezdésekben rögzítetteket is, ami szerint a III. r. vádlott ismerte az I. számú ügyvéddel kötött adatvédelmi szerződést, és tudta, hogy I. számú ügyvéd az adatvédelmi tisztviselői feladatokat nagyságrendileg ugyanazon megbízási díjért vállalta el;
  - mellőzte az ítélet [31] bekezdésében foglalt számításokat; valamint
  - a [32] bekezdés tekintetében mellőzte a valós teljesítés értékére vonatkozó megállapítást és kiegészítette azzal, hogy nem volt megállapítható, hogy a III. r. vádlott megszegte volna a rá mint önkormányzati szervet vezető személyre vonatkozó munkaköri leírást, amelynek értelmében az intézmény

- költségvetésének tervezésekor és végrehajtásakor gondoskodik a takarékos és észszerű gazdálkodásról;
- a [33] bekezdést akként pontosította, hogy az abban rögzítettek nem állapíthatók meg, azaz, hogy a III. r. vádlott kötelességszegéssel az önkormányzatnak vagyoni hátrányt okozott, illetve a VII. r. és a VIII. r. vádlott a szerződések megkötésével ahhoz segítséget nyújtott, és a 2. számú Kft.-nél, valamint a 3. számú Kft.-nél jelentkező összeg jogtalan vagyoni előny lett volna.
- [57] A másodfokú bíróság az általa megváltoztatott, ekként megalapozottá tett tényállásból mindhárom vádlott bűnössége tekintetében az elsőfokú bíróságétól eltérő jogi következtetésre jutott.
- [58] Ennek eredményeként az egyik ítélet alapján a vádlottak cselekménye bűncselekmény, a másik szerint viszont nem.
- [59] A másodfokú ítélet felülbírálata kapcsán a kérdés, hogy a másodfokú bíróság megtehetette-e eljárásjogilag azt, amit tett, illetve helyesen tette-e azt, amit egyébként megtehetett.
- [60] A Be. 593. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint a másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát kiküszöböli, ennek során az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének vagy részbeni felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének vagy részbeni megszüntetésének van helye, a (2) bekezdés első mondata értelmében pedig, ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti.
- [61] A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan. Következésképpen törvényesen járt el akkor, amikor ennek korrekciója érdekében a megalapozatlan tényállás javítását elvégezte.
- [62] Tehát megtehetette eljárásjogilag, amit tett, hiszen, ha nincs teljes megalapozatlanság, azt meg is kell tennie [Be. 593. § (1) és (2) bek.].
- [63] Az iratoknak megfelelő, a rendelkezésre álló bizonyítékokon nyugvó megalapozott tényállás nélkül a büntetőjogi felelősségre vonatkozó eltérő jogi értékelésnek nincs meg a ténybeli alapja.
- [64] Ez valójában nem más, mint a megalapozott, valóságghú tényállás iránti igény, mely alapján a megfelelő jogkövetkeztések levonhatók.
- [65] Ehhez képest pedig a másodfokú bíróság helyesen rögzítette mindazon alapvető szempontokat, amelyek a tényállásjavító tevékenysége során meghatározóak, és tartalmilag is helyesen, okszerű következtetés révén tette mindezt. A másodfokú bíróság tevékenysége nem sértette a felülmérlegelés tilalmát, az eljárási törvény rendelkezései alapján járt el.
- [66] A másodfokú bíróság tényállásjavító tevékenysége az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokon alapult, és az észlelt megalapozatlansági hibák kiküszöbölését célozta. Az elsőfokú ítélet megalapozatlanságára egyébként az ügyészi másodfellebbezés is részletesen hivatkozik.
- [67] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Így nem mondhatja például azt egy, az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, illetve nem egészítheti ki vagy módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás, vagy vallomásrész alapján.
- [68] A másodfokú bíróságnak tehát az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokat kell alapul vennie; attól – megalapozott tényállás esetén – akkor sem térhet el, ha saját meggyőződése esetlegesen eltérő. A tényállás módosítása (ide értve az eltérő tényállás megállapítását is) csak az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapján történhet.
- [69] Helyesen rögzítette az ítéletábra az indokolásának [125] bekezdésében, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított ténynek a megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns (ide nem értve a kifejezetten el nem fogadott bizonyítékot).
- [70] Miként arra is helytállóan utalt a [126] bekezdésben, hogy az iratellenesség kiküszöbölése a fellebbviteli bíróság részéről az elsőfokú bíróság által nem a valós tartalma szerint figyelembe vett bizonyíték tekintetében kifejtetteket javítja ki az ügyiratok alapján, téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti. Azonban a tényállás módosításának alapja minden esetben az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték.
- [71] Kétségtelen ugyanakkor, hogy a Be. 619. § (3) bekezdés *a)* pontja szerint, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, akkor ennek korrekcióját, a tényállás kiegészítését, illetve helyesbítését a helyes tényállás megállapítása érdekében – miként a másodfokú bíróság – a harmadfokú bíróság is megteheti.
- [72] Ahogyan a Be. 619. § (3a) bekezdése alapján azt is, hogy ha a másodfokú bíróság az 593. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel törvénysértő módon állapított meg az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállást, a harmadfokú bíróság az ítéletnek a másodfokú bíróság eltérő tényállás megállapítását eredményező részét kirekeszti és a másodfokú bíróság által felmentett vagy megszüntetéssel érintett vádlott bűnösségét állapíthatja meg, míg a (3b) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság a (3a) bekezdés alapján irányadó tényállást az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok, ténybeli következtetés alapján kiegészítheti, helyesbítheti.
- [73] Az ügyészség másodfellebbezése ez utóbbit célozta.
- [74] A harmadfokú bíróság reformációs jogkörének nyilvánvaló korlátja, hogy a harmadfokú bírósági

- eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 619. § (2) bek.].
- [75] Az ügyészség tehát másodfellebbezésében a másodfokú bíróság és az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlansága mellett is érvelt.
- [76] A Kúria a tényállás megalapozottságának további vizsgálata során észlelte, hogy a másodfokú bíróság tényjavító tevékenysége valóban nem volt teljeskörű, a másodfokú bíróság által elfogadott tényállás továbbra is részben megalapozatlansági hibában szenved, hiányos maradt [Be. 592. § (2) bek. a) pont].
- [77] Ehhez képest a megalapozatlanság kiküszöbölésének az iránya a kérdés. E körben a Kúria a másodfokú bíróság felmentés irányába ható tényjavító tevékenységével értett egyet.
- [78] Ezért a Kúria a Be. 619. § (3) bekezdés a) pontja szerint, az iratok alapján a tényállást a következőkkel egészíti ki, illetve helyesbíti:
Mindenekelőtt a tényállási részbe átemeli a másodfokú bíróság további lényeges – a másodfokú ítélet indokolási részében rögzített – ténymegállapításait, amelyeket a határozatának [78], [79] és [86] bekezdéseiben rögzített az alábbiak szerint.
- A 3. számú Kft. által kötött szerződések vizsgálata során megállapítható, hogy a GDPR-ral kapcsolatos feladatok elvégzését az ESZI-nél a 3. számú Kft. közel azonos megbízási díj ellenében vállalta, mint egyéb szervek, intézmények esetében {másodfokú ítélet [78] bekezdés}.
  - A III. r. vádlott által vezetett ESZI-vel kötött szerződés 1 192 000 forint + áfa/hó volt, azonban a szerződés nem csupán az ESZI-re vonatkozott, hanem magában foglalta a családsegítő szolgálatot, a gyermekjóléti szolgálatot, a szolgáltatóközpontot, a közösségi pszichiátriai ellátást, az 1. számú utca Idősek Klubját, a 2. számú utca Idősek Klubját, a 3. számú utca Idősek Klubját és az Időskorúak Gondozóházát. Az egyes tagintézményekre vetített havi megbízási díj 149 000 forint + áfa volt, ahogyan az a szerződésben is rögzítésre került {másodfokú ítélet [79] bekezdés, megbízási szerződés 5. pont}.
  - A 3. számú Kft.-vel való szerződés megkötésére akkor került sor, amikor az ESZI-nek az adott évre vonatkozóan már elfogadott költségvetése volt, így a III. r. vádlottnak a fenntartóhoz kellett fordulnia annak érdekében, hogy a szerződésben meghatározott összeget biztosítsák. A megbízási díj összegét tekintve a fenntartó kifogást nem emelt, és arra a fedezetet biztosította {másodfokú ítélet [86] bekezdés}.
- [79] A továbbiakban pedig a bizonyítás anyaga alapján rögzíti a következőket.
- A III. r. vádlott a hivatalba kerülését követően az adatvédelmi feladatok ellátása érdekében a polgármesteri hivatal népjóléti osztálya vezetőjének ajánlására (akinek a polgármesteri hivatal jegyzője javasolta) kereste meg telefonon a VII. r. vádlottat mint a 3. számú Kft. ügyvezetőjét {tényállás [16] bekezdése}.
  - A III. r. vádlott a megbízási szerződés megkötéséhez szükséges többletforrás biztosítása érdekében az önkormányzat polgármesteréhez fordult a 2019. május 30. napján kelt fedezetkérő levelében, amiben az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679. számú rendeletére hivatkozással rögzíti, hogy a megbízási szerződés díja 2019-es évre vonatkozóan 8 344 000 forint + áfa, azaz bruttó 10 596 880 forint, a költségvetési keret ugyanakkor erre a célra 2 492 000 forint + áfa, azaz bruttó 3 164 840 forint. Erre tekintettel kéri, hogy az ESZI részére az önkormányzat biztosítson fedezetet a különbözet finanszírozására a fenti rendeleti előírásoknak való megfelelés érdekében. Az igényelt összeg: 5 852 000 + áfa, azaz bruttó 7 432 000 forint (nyomozati iratok, levél).
  - A fenti előterjesztés elfogadását követően, miután az igényelt forrás rendelkezésre állt, másnap, 2019. május 31. napján kötötte meg az ESZI képviseletében eljáró a III. r. vádlott a 3. számú Kft.-vel a megbízási szerződést.
  - A III. r. vádlott a VII. r. vádlott 2020. szeptember 17. napján keltezett, többletforrás kezdeményezésére a 2020. szeptember 24-én adott válaszában a VII. r. vádlott részére azt a tájékoztatást adta, hogy a megbízási díj összegének emelésére nincs mód. Amennyiben változatlan megbízási díj ellenében nem kívánják a továbbiakban ellátni a feladatot, úgy javasolja a megbízási szerződés 2020. december 31. napjával közös megegyezéssel történő megszüntetését {tényállás [24] bekezdése, nyomozati iratok, levél}.
  - A tényállás [25] bekezdés második mondatát kiegészíti, ekként az a következőképpen szól. „A megbízási szerződés díjként – annak utólagos felülvizsgálatát követően az összeget csökkentve – szintén havi 1 192 000 forint + áfa, azaz 1 513 840 forint megbízási díjat tartalmazott.”
  - Mellőzi továbbá a tényállásból, hogy „magával az önkormányzattal az adatvédelmi tisztviselői feladatok ellátására a szerződést 2020. szeptember 7-én kötötte meg a VII. r. vádlott által képviselt gazdasági társaság” {elsőfokú ítélet [13] bekezdés}.
- [80] Az ekként kiegészített (és helyesbített) tényállás megalapozott, és irányadó a harmadfokú eljárásban is [Be. 619. § (1) bek.].
- [81] A III. r., a VII. r. és a VIII. r. vádlott bűnössége azonban e tényállás alapján nem állapítható meg.
- [82] A Btk. 376. § (1) bekezdése szerint hűtlen kezelést követ el, akit idegen vagyon kezelésével bízta meg, és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz. A (4) bekezdés a) pontja alapján a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a hűtlen kezelés jelentős vagyoni hátrányt okoz.
- [83] A hűtlen kezelés jogi tárgya a vagyon megóvásához fűződő tulajdonosi érdek.
- [84] E bűncselekmény lényege: vagyoni hátrányt okozó visszaélés az idegen vagyon kezelésére vonatkozó megbízással; elkövetési magatartása a vagyonkezelési kötelezettség megszegése. A vagyonkezelési kötelezettség tartalmát megállapíthatják jogszabályok, hatósági határozatok, megbízási szerződések, belső szabályzatok, a társaság legfőbb szervének utasításai és belső szokásjogi szabályok egyaránt. Mindezeknek közös lényege, hogy a vagyonkezelőnek a rendes

- gazdálkodás szabályai szerint kell eljárnia, és nem tanúsíthat olyan magatartást, amely a tulajdonos vagyoni érdekeinek sérelmével jár. Vagyis a vagyongazdálkodás megbízása teljesítése során a tulajdonos érdekeinek megfelelően és javára köteles eljárni.
- [85] A hűtlen kezelés olyan szándékosan megvalósítható bűncselekmény, amely csak akkor állapítható meg, ha az idegen vagyon kezelésével megbízott személy magatartása, és a tulajdonos oldalán bekövetkezett vagyoni hátrány között okozati összefüggés fennáll; vagyis a törvényi tényállásból az is következik, hogy a vagyoni hátrány elszennvedője végső soron a vagyon tulajdonosa lehet. Az elkövető szándékának a vagyoni hátrány bekövetkezésére is ki kell terjednie, amely lehet eshetőlegesen szándék is.
- [86] A hűtlen kezelés tette csak az lehet, aki a dolgot kezeli, akire a vagyongazdálkodás megbízása kiterjed.
- [87] Nem kétséges, hogy a büntetőjogi felelősség kérdését illetően a III. r. vádlott cselekvőségének értékelése az elsődleges, hiszen a VII. r. és a VIII. r. vádlott elkövetői minősége az elsőfokú ítélet tényállása és a vád szerint is értelemszerűen a bűncselekményre korlátozódott.
- [88] Eldöntendő kérdés tehát, hogy az ESZI intézményvezetőjeként mint vagyongazdálkodó a III. r. vádlott a szóban forgó szerződések megkötésével büntetőjogi tilalomba ütköző – a hűtlen kezelés törvényi tényállásába illeszkedő – elkövetési magatartást tanúsított-e, magatartása és a vagyoni hátrány között fennáll-e az okozati összefüggés, alanyi oldalon pedig a bűnössége (szándékosság) megállapítható-e.
- [89] A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az úgynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismérv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, amely az alanyi tudati/gondolati világgal függ össze (és mint ilyen, szükséges ismérv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.
- [90] Ehhez képest a Kúria, egyetértve az ítélet indokolásával, a rendelkezésre álló bizonyítékok, az irányadó tényállás alapján a következőket emeli ki.
- [91] Tény, hogy a III. r. vádlott intézményvezetőként, ekként vagyongazdálkodóként kötött szerződést a VII. r. vádlott cégével, azonban az ügylet (és az ügy) sajátossága, hogy a szerződés szerinti összeg jóváhagyása, így végső soron a szerződés megkötése nem a III. r. vádlotton múlt, az a polgármester (a fenntartó) döntése volt.
- [92] Tény ugyanis, hogy a szerződés megkötésének idején az ESZI-nek az adott évre vonatkozóan már elfogadott költségvetése volt.
- [93] Miként tény az is, hogy amennyiben a szerződés megkötésére év közben kerül sor, és a már elfogadott költségvetésben meghatározott keret meghaladja a megkötendő szerződésben szereplő megbízási díj, úgy az intézményvezetőnek a forrás biztosításához előterjesztést kellett tennie a fenntartó felé.
- [94] Ennek megfelelően tény, hogy a III. r. vádlott – mivel a folyó évi költségvetés többletforrást nem biztosított – az önkormányzat polgármesteréhez fordult a 2019. május 30. napján kelt (a konkrét összegeket tartalmazó) fedezetkérő levelében, és csak annak elfogadását követően köthette meg az ESZI képviselőjével a 3. számú Kft.-vel a megbízási szerződést.
- [95] Ez pedig azt jelenti, hogy a konkrét esetben a III. r. vádlott vagyongazdálkodó jogosultságától (és kötelezettségétől) függetlenül az érdemi döntés meghozatala, ami egyet jelentett a megbízási díj meghatározásával és elfogadásával, ténylegesen nem volt a III. r. vádlott hatókörébe tartozó, fenntartói, azaz önkormányzati döntést igényelt.
- [96] Következésképpen nem állapítható meg a III. r. vádlott részéről olyan kötelezősége magatartás, amely az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás körében a költségvetési fedezetet biztosító szerv, a fenntartó tudta vagy akarata ellenében való lett volna.
- [97] Ugyanakkor mindezen tények nem teszik a III. r. vádlottat feltétlen felelősség nélkülivé, azonban ahhoz, hogy a büntetőjogi felelőssége ezek ellenére megállapítható legyen, olyan egyéb ténybeli körülmények fennállása szükséges, amelyek viszont jelen ügyben nincsenek.
- [98] Épp ellenkezőleg.
- [99] E körben a következő tényeknek van jelentőségük.
- [100] A III. r. vádlott szociális munkásként 2018-tól dolgozott az ESZI-nél (előtte a Máltai Szeretetszolgálatnál végzett segítő munkát), és mindössze 2 hónapja (2019. április 1. napjától) volt intézményvezető.
- [101] Az ESZI-nél 2019 januárjától nem volt adatvédelmi tisztviselő, miután az előző évben a korábbi intézményvezető felmondta a korábbi adatvédelmi tisztviselő szerződését.
- [102] A III. r. vádlott korábban nem ismerte sem a VII. r., sem pedig a VIII. r. vádlottat, velük nem volt kapcsolatban.
- [103] Ellenben a VII. r. vádlott cége már az ESZI-vel kötött megbízási szerződés megkötését megelőzően, 2018. évben és 2019. évben is több hasonló jellegű szerződést kötött az önkormányzat intézményeivel.
- [104] Ehhez képest a VII. r. vádlott személyét, cégét az önkormányzat népjóléti osztályának vezetője – akinek az önkormányzat jegyzője javasolta a VII. r. vádlott cégét – ajánlotta a III. r. vádlottnak.
- [105] Ekként az irányadó tényállás alapján az első szerződés (a VII. r. vádlott cégével) megkötéséhez vezető folyamatban, a cég kiválasztásában az új, egyébként a korábbi megbízási díjhoz képest valóban jelentős többletforrást igénylő megbízási díj összegének (bár az összeg a szerződés 5. pontja szerint több tagintézményt érintett) meghatározásában, illetve elfogadásában a III. r. vádlott nem játszott meghatározó szerepet, a végső döntést nyilvánvalóan nem ő hozta.
- [106] Ehhez képest van jelentősége annak, hogy a második szerződés (a VIII. r. vádlott cégével) megkötését megelőzően a III. r. vádlott a VII. r. vádlott megbízási díj emelésére vonatkozó igényét nem fogadta el, majd a megbízási szerződést emiatt közös megegyezéssel megszüntették.
- [107] Ezt követően pedig egy egyszerű beszerzési eljárásban kiírt pályázat nyertesével, a VIII. r. vádlott cégével kötötte meg a megbízási szerződést

- ugyanazon összegért, mint amekkora díjazásért a VII. r. vádlott gazdasági társasága.
- [108] Ez viszont azt is jelenti, hogy a III. r. vádlott a fenntartó által előző évben jóváhagyott szerződéses összegtől, a biztosított kerettől nem tért el, kötelességszegő vagyongazdálkodási magatartás ez esetben sem állapítható meg.
- [109] Mindezzel összefüggésben, figyelemmel a legfőbb ügyészségi indítványban szereplő indoklásra, az ebben, illetve az első- és a másodfokú ítéletben is több esetben felmerült vád kereteire történő utalásra, a Kúria a következőkre mutat rá.
- [110] A bíróság vád alapján ítélezik [Be. 6. § (1) bek.].
- [111] A vádelv alapján a bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkezdhet; csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet, és csak olyan tények alapján, amelyet a vád tartalmaz [Be. 6. § (3) bek.].
- [112] Mindez azt jelenti, hogy a vád perjogi rendeltetése alapvetően az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse.
- [113] A Kúria kiemeli, hogy a Be. 6. § (3) bekezdése a bíróság vádhoz kötöttségét személyi és tárgyi értelemben is meghatározza. A személyi vádhoz kötöttség azt jelenti, hogy a bíróság csak a megvádolt, a vádiratban – egyértelműen és azonosíthatóan – meghatározott azon személy büntetőjogi felelősségéről dönthet, akinek a büntetőjogi felelősségre vonását a vádló indítványozza. A tárgyi vádhoz kötöttség azt jelenti, hogy a bíróság kizárólag olyan cselekményt, olyan ténnyt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz. A vád e körben tartalmazza a cselekmény történeti tényállását, a vád szerinti bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, és a cselekmény Btk. szerinti minősítését is.
- [114] A vádelv eljárási garanciája egyidejűleg több részelemből építkezik:
- (1) a büntetőeljárás bírósági szakaszát kizárólag a vád lendítheti működésbe, vagyis a bíróság előtti büntetőeljárás megindításának nélkülözhetetlen előfeltétele a vád,
  - (2) a bíróság eljárása vádhoz kötött, vagyis a vád jelöli ki az eljárás kereteit, a büntetőeljárás során egyfelől a tettazonosság elve, másfelől a bíróság vádkimerítési kötelezettsége érvényesül (33/2013. (XI. 22.) AB határozat [15] bekezdés).
- [115] A bírósági eljárás kereteit pontosan meghatározó vádirat áll összhangban a védelemhez fűződő jogositványok hatékony érvényesítésével is.
- [116] A büntetőjogi felelősség megállapítása csak és kizárólag a vád tárgyává tett lényeges (releváns) tények alapulvételével történhet, olyan bűncselekményre vonatkozó tényeket a bíróság nem állapíthat meg, amelyet a vád nem tartalmazott [Be. 6. § (3) bek.] (BH 2025.83., Kúria Bfv.III.454/2024/25. számú határozat).
- [117] Ehhez képest az ügyészi másodfellebbezés érdemi indoklása (7-10. oldal) olyan terhelő ténymegállapítással érvel kimerítően – látszólagos versenyzetetés –, amely az elsőfokú bíróság által megállapított – visszaállítandó – tényállásban nem, de a vádban sem szerepelt.
- [118] Az elsőfokú ítélet tényállása kizárólag a [15] bekezdésben tartalmazta, és csupán általánosságban azt, hogy a VII. r. és a VIII. r. vádlott a tényleges verseny elkerülése, a megbízási díjak számukra kedvező meghatározása érdekében más gazdasági társaságokat is bevonva működtek együtt.
- [119] Ezen általános utalással szemben azonban a tényállás további részében egyáltalán nem tartalmaz arra vonatkozó ténymegállapítást, hogy a VII. r. és a VIII. r. vádlott akár az első, akár a második szerződés során, előtt bármikor is egyeztettek volna.
- [120] A másodfokú bíróság a tényállásjavító tevékenysége során ezen általános megállapítást is helytállóan mellőzte a tényállásból, feloldva egyben az abból fakadó, a konkrét ténymegállapításokkal szembeni belső ellentmondást.
- [121] Ehhez képest is kifejezetten ellentétes volt a második szerződés előtt történt eseményekre, a szerződés megkötésére vonatkozó elsőfokú tényállás (amely tényállásrész megalapozatlan voltára az ügyészi másodfellebbezés nem hivatkozott), és az elsőfokú ítélet indoklása (amely ellentétes indoklásra viszont az ügyészi másodfellebbezés mint bűnösséget alátámasztó, megalapozott következtetésre hivatkozott).
- [122] Harmadfokú eljárásban a Be. 619. § (3a) és (3b) bekezdés alapján akként visszaállítani az elsőfokú tényállást – a másodfokon történt felmentés ellenében –, hogy a vádlott bűnösségének, büntetőjogi felelősségének az egyik lényeges alapvetését olyan ténymegállapítás képezze (legyen annak az alapja), amely nem csupán az elsőfokú ítéleti tényállásban le nem írt cselekvőség, releváns tény, hanem a leírtakkal kifejezetten ellentétes, nem lehetséges.
- [123] Továbbmenvve, miként az elsőfokú ítéleti tényállás, úgy a vádirat is csak általánosságban tartalmazott összefonódásra, nem jogszerű eljárásra utaló tényállásrészt, de a vád tárgyává tett két megbízási szerződés kapcsán valójában semmilyen konkrét, arra vonatkozó ténymegállapítást nem rögzített.
- [124] Ráadásul mindazon tényállás szerinti közvetlen előzmények, amelyek akár az első, akár a második szerződés megkötéséhez vezettek, ellentétben álltak az említett, általánosságban tett terhelő megállapításokkal.
- [125] Mindez összességében azt is jelenti, hogy a másodfellebbezés a harmadfokú bíróságtól egyrészt egy megalapozatlan tényállás visszaállítását, másrészt ezen túlmenően annak megalapozottá tételét is várja, ami jelen esetben a bűnösség megállapítása érdekében történő eltérő tényállás megállapítását jelentené.
- [126] Ez nyilvánvalóan nem lehetséges.
- [127] Más kérdés, hogy a bizonyítás anyaga részben tartalmazza azon információkat, amelyek úgy az elsőfokú ítélet indoklásában, miként az ügyészi indítványokban megjelentek, azonban a büntetőbíróság feladatát a vád keretei határozzák meg.
- [128] Az ítéletábra ennek megfelelően az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát, ellentmondásos indoklását, vádon túlterjeszkedő következtetéseit törvényesen korrigálta {a leplezett eszközök alkalmazásának eredményét illető álláspontja is helytálló; másodfokú ítélet [121]-[122] bekezdés}.
- [129] Ehhez képest, ilyen körülmények között a III. r. vádlottnak a tényállás szerint ténylegesen betöltött szerepe alapján a hűtlen kezelés bűncselekményének elkövetése nem állapítható meg.

[130] Mindennek pedig az a következménye, amire az ítéletábra jutott a másodfokú felülbírálat során, azaz a felmentés rendelkezés meghozatalára, úgy a III. r., miként a járulékos cselekménnyel érintett VII. r. és VIII. r. vádlott esetén is.

[131] Ekként a Kúria az ügyészség által bejelentett másodfellebbezést elbírálva az ítéletábra ítéletét a III. r., a VII. r. és a VIII. r. vádlott tekintetében a Be. 623. § értelmében helybenhagyta. A harmadfokú eljárásban felmerült büntetői költséget a Be. 613. § (1) bekezdése, és a Be. 617. §-ára figyelemmel a Be. 575. § (1) bekezdés alapján az állam viseli.

(Kúria Bhar.III.344/2025/23.)

70 Az elfogultság azt jelenti, hogy a bíró a jog által megkívánt kritériumokon kívül eső szempontokat is értékelt a döntéshez vezető út és a bírói döntés során. Ilyen szempontok azonosításának hiányában a bírói döntés és az ahhoz vezető út – a bizonyítási eljárás lefolytatása, a beszerzett bizonyítékok értékelése, a tényállás megállapítása és annak másodfokú revíziója – sem támadható elfogultság címén [Be. 14. § (1) bek. e) pont, 608. § (1) bek. b) pont].

[1] A törvényszék ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (6) bek. a) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont, (6) bek. b) pont], 4 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont, (5) bek. b) pont], 5 rendbeli csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont, (5) bek. b) pont], 4 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont, (4) bek. b) pont], 17 rendbeli csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont, (4) bek. b) pont] és 3 rendbeli csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. b) pont bc) alpont, (3) bek. b) pont]. Ezért öt halmazati büntetésül 9 év börtön fokozatban végrehajtható szabadságvesztés büntetésre, 9 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozással eltiltásra és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A vádlottal szemben 1 071 985 150 forint erejéig vagyoneklobzást rendelt el, továbbá rendelkezett a magánfelek által bejelentett polgári jogi igényekről, a lefoglalt és bűnjelként kezelt pénzről és a büntetői költségről.

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a vádlott elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés és össz büntetésbe foglalás, a védő elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében, valamint a magánfelek részére megállapított kötelezettségekkel és kártérítésekkel szemben jelentett be fellebbezést.

[3] Védelmi fellebbezések alapján eljárva az ítéletábra mint másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, továbbá a vádlott

letartóztatását a Be. 602. §-a alapján az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig fenntartotta.

[4] A másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeképpen arra a megállapításra jutott, hogy a bíró a vádlott kihallgatása közben a 2023. február 17-i tárgyaláson hangot adott – jól hallhatóan, sóhajtozással – nemtetszésének, ami nem megengedhető magatartás. A 2023. május 8-i tárgyalás szünetében elhangzott beszélgetésből egyértelműen megállapítható, hogy a bíró tárgyaláson kívül beszélt az ügyvel kapcsolatban a vádat képviselő ügyésszel, ami szintén elfogadhatatlan magatartás. Az ugyanezen időpontban elhangzó kifejezések – tekintve, hogy még a bizonyítási eljárás elején tartott a bíróság – arra utalnak, hogy már ekkor eldöntötte a bíró a vádlott bűnösségét. A bizonyítási eljárásban a tárgyalásvezetés ezt csak megerősítette.

[5] Az ítéletábra álláspontja szerint a bíró többször megsértette a fegyveregyenlőség elvét is. Az elsőfokú bíróság a vádlott kérdészi jogával összefüggésben sértette a vádlott hatékony védelemhez való jogát, a kérdészi jogának korlátozása pedig kihathat a büntetőjogi főkérdések elbírálására.

[6] Az elsőfokú bíróság olyan helyettes védő jelenléte mellett is folytatott le bizonyítási eljárást, akinek a személye ellen a vádlott tiltakozott. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyancsak sérült a vádlott védelemhez való joga a 2023. szeptember 25. napján tartott tárgyaláson is, amikor a bíróság nem engedélyezte, hogy a vádlott a védőjével beszéljen. Az a körülmény, hogy a vádlott számos iratot nem kapott meg az elsőfokú bíróságtól, melyet több ízben is kért, szintén korlátozta őt a védekezésében.

[7] Az eljáró bíró elfogultságára [Be. 14. § (1) bek. e) pont] utal az a körülmény, hogy a bizonyítási eljárás megkezdése előtt állást foglalt a vádlott bűnössége felől. A tárgyalásvezetéssel kapcsolatos aggályok, a védelemhez való jog korlátozása lényegében ezt a meggyőződést csak tovább erősítették.

[8] Az ítéletábra álláspontja szerint a megállapított eljárási szabálysértések az ítélet érvényességére is kihathattak, ezért az elsőfokú ítéletet a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja alapján, valamint a Be. 609. § (2) bekezdés b) pontja alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, továbbá a vádlott letartóztatását a Be. 602. §-a alapján az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig fenntartotta.

[9] A végzésnek a vádlott letartóztatását fenntartó rendelkezése ellen a vádlott és a védő jelentett be fellebbezést. A Kúria korábbi végzésével e rendelkezést helybenhagyta azzal, hogy a kényszerintézkedés az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, vagy fellebbezés esetén a fellebbezést elbíráló bíróság határozatának meghozataláig tart.

[10] A másodfokú bíróság jelen felülbírálat tárgyát képező végzésének hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító rendelkezése ellen – az arra jogosultak közül – a fellebbviteli főügyészség jelentett be fellebbezést.

- [11] A fellebbezés indokai szerint az ítéletábra hatályon kívül helyező végzésében kifejtettek a bíró részéről olyan tartalmak, amelyek nem helyénvalóak ugyan, azonban az ítélet érvényességét érdemben nem befolyásolják. A bíró által mondottak tartalmából nem vonható olyan következtetés, miszerint a bíró valamely bizonyíték értékelését előre eldöntötte volna.
- [12] Az elsőfokú eljárásban mind a terheltnek, mind pedig a védőnek lehetősége volt a terhelttel szemben érvényesített büntetőjogi igény megismerésére, azzal kapcsolatosan álláspontjaikat, érveiket mindvégig kifejtették, észrevételeket és indítványokat terjeszthettek elő, indítványt tettek a tárgyalási jegyzőkönyv kijavítására, kiegészítésére is. Ezen joguk gyakorlásában az elsőfokú bíróság a terheltet és a védőt nem korlátozta, és ezen jogukat a terhelt és a védő az eljárás során gyakorolta is.
- [13] A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint az ítéletábra hatályon kívül helyező végzésében felsoroltak nem alkalmasak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének megalapozására, ezért a másodfokú eljárás során az ítéletábra alapos ok hiányában, törvénysértően rendelkezett az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről.
- [14] A fellebbviteli főügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 630. § (2) bekezdése alapján az ítéletábra végzését helyezze hatályon kívül és utasítsa az ítéletábrát a másodfokú eljárás lefolytatására.
- [15] A Legfőbb Ügyészség átiratában a fellebbezést fenntartotta.
- [16] A Legfőbb Ügyészség az ügyiratok alapján azt állapította meg, hogy a vádlott által a bíró ellen bejelentett elfogultsági kifogást a törvényszék elbíráta, és a kizárását megtagadta.
- [17] A vádlott a kizárási kifogásában – részben – a jelen fellebbezés során megítélendő körülményre hivatkozott az eljáró bíró elfogultsága kapcsán: így a sóhajtozására, a gesztikulálására, miszerint az általa tett észrevételeket unja, a tárgyalási jegyzőkönyvek késedelmes megküldésére, a hang- és képfelvételek meg nem küldésére, a helyettes védő kirendelésére, és ezek alapján a tisztességes eljáráshoz, a védekezéshez való jogának, valamint a fegyveregyenlőség elvének a megsértésére. Ugyanakkor az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezésben a vádlott és/vagy védője a bíró kizárásának megtagadását nem kifogásolta.
- [18] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az első fokon eljáró bíró elfogultnak nem tekinthető. Az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás mikéntje, a beszerzett bizonyítékok mérlegelése fel sem veti az első fokon eljáró bíró pártatlanságának kételyét, az ügy kimenetelének általa történt eleve eldöntöttségét. A védő által hivatkozott és az ítéletábra által osztott, az eljáró bíróval szembeni kifogások nem vetik fel az ügy általa történt előre eldöntöttségét, esetleges szubjektív megnyilvánulásai pedig az ítélet érvényét nem érintik.
- [19] Önmagában az, hogy az elsőfokú eljárásban eljáró bíró a vádlott védőjével való ellenőrzés nélküli tanácskozás lehetőségét nem a vádlotti kérést követően azonnal, hanem a tárgyalás rendjének megtartására is figyelemmel az iratismertetést követően engedélyezte, a vádlottat nem akadályozta eljárási jogainak gyakorlásában.
- [20] Az ítéletábrának azon hivatkozása, hogy az első fokon eljáró bíró a vádlott védelemhez való jogát a helyettes védő kirendelésével kapcsolatban is megsértette, és ezek mint relatív eljárási szabálysértések a hatályon kívül helyezés okaiként szolgálnak, téves. A kép- és hangfelvételek, valamint a nyomozati iratok, tárgyalási jegyzőkönyvek késedelmes megküldése, egyesek megküldésének elmaradása, a vádlott jelenlétében lefolytatott bizonyítási eljárásra is figyelemmel, a büntetőjogi főkérdésekre lényeges kihatással nem járó relatív eljárási szabálysértésnek minősülnek. A tanúk vallomásait érintő esetleges érvénytelenség pedig a másodfokú eljárásban orvosolható.
- [21] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az ítéletábra törvénysértően állapította meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére vezető Be. 608. § (1) bekezdés *b*) pontja és a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti okok fennálltát. Mindezekre figyelemmel arra tett indítványt, hogy a Kúria a tanácsulésen az ítéletábra végzését helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.
- [22] A Legfőbb Ügyészség átiratára a vádlott védője észrevételt tett. Álláspontja szerint a Legfőbb Ügyészség által kifejtettek minden irányban alaptalanok. Az ítéletábra helyesen állapította meg az első fokon eljáró bíró elfogultságát, indokai tényszerűek, okszerűek és megalapozottak. Az elfogult, azaz kizárt bíró eljárását orvosolni pedig kizárólag az ítélet hatályon kívül helyezésével lehet.
- [23] Az ítéletábra végzésében helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú bíró tárgyalás vezetése során történt megnyilvánulásai olyan nem helyénvaló és érvényességet is megdöntő bírói megnyilvánulások, amelyek összességében feltétlen hatályon kívül helyezési okot eredményeznek.
- [24] Téves a Legfőbb Ügyészség azon érvelése, hogy az elsőfokú bíró szubjektív megnyilvánulásai nem érintik az általa meghozott ítélet érvényét. A szubjektív elsőfokú bírói megnyilvánulások jól szemléltetik az elsőfokú bíró elfogultságát, alapját és egyben magyarázatát adják a további tárgyalási magatartásainak és megnyilvánulásainak, amelyeket összefüggésükben kell értékelni. Az elsőfokú bíró által elkövetett eljárási szabálysértések ezen halmaza tehát az által válik abszolút hatályon kívül helyezési okká, hogy mindezeket az elsőfokú bíró elfogultsága motiválta.
- [25] A védő kifejtette, hogy a vádlott védelmének ellátására az elsőfokú ítélet kihirdetését követően, a másodfokú eljárásban kapott meghatalmazást. Ezt követően került abba a helyzetbe, hogy áttanulmányozhassa az elsőfokú bíróság eljárásának az iratanyagát, megismerje azon tárgyaláson készült kép- és hangfelvételeket, amelyeket a vádlott is bizonyíthatóan csak az elsőfokú ítélet kihirdetését követően ismerhetett meg. Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozatában foglaltak értelmében a bíró elfogultságára hivatkozás felülvizsgálati okot képezhet minden olyan konkrét körülmény érvényesítése esetén, amelyről az arra hivatkozó általa bizonyítottan a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomás. Jelen ügyben ez történt.
- [26] Nem helytállóak a Legfőbb Ügyészségnek a kizárás megtagadása körében tett megállapításai sem, mert

- kizárólag azokra a tényekre és körülményekre fókuszál, amelyeket a vádlott már az elsőfokú eljárásban elfogultsági kifogásként előterjesztett és amelyeket a törvényszék elbírált és a bíró kizárását megtagadta. Teljes egészében figyelmen kívül hagyta ugyanakkor azon tárgyaláson készült kép- és hangfelvételeket, amelyeket bizonyíthatóan csak az elsőfokú ítélet kihirdetését követően, a másodfokú eljárásban kapott védői meghatalmazását követően ismert meg. Ehhez mérten pontosította a korábban eljáró védő által az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezést és terjesztette elő a hatályon kívül helyezési indítványát. Utalt a védő arra is, hogy a bíró kizárását megtagadó végzést meghozó bíró sem láthatta a tárgyaláson készült kép- és hangfelvételeket, ezért szükségtelen volt a fellebbezésben ezt külön sérelmezni.
- [27] Álláspontja szerint az ítéletábra helyesen és törvényesen járt el akkor, amikor részletekbe menő alapossgal megvizsgálta azokat a tényeket és körülményeket, amelyek összefüggésükben és összességükben megalapozták az elsőfokú bíró elfogultságának és az arra alapított hatályon kívül helyezésnek a megállapítását.
- [28] A védelmet megillető jogok magukban foglalják az ügy megismerését és az előbbrevitelét célzó jogokat is. Az ügy megismerését biztosító jogok közé tartozik a hatósági határozatok, intézkedések megismerésére, az iratbetekintésre való jog is. Jelen esetben a védelemhez fűződő jogok többszörösen is sérelmet szenvedtek, még pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez szükséges mértékben.
- [29] Kifogásolta a védő a tárgyalás helyettes védő kirendelésével történő megtartását. Jelen esetben a tárgyalás elhalasztásának lehetősége fennállt, mivel az eljárási cselekmény eredményessége nem került veszélybe, illetve a büntetőeljárás jelentős elhúzóditását sem jelentette volna a határnapra idézett tanúk következő tárgyaláson való kihallgatása.
- [30] Mindezek alapján a védő a Legfőbb Ügyészségnek az elsőfokú ítélet ítéletábra általi hatályon kívül helyezésének törvénysértő volta miatti nyilatkozatának elutasítását kérte.
- [31] A vádlott is tett észrevételeket a Legfőbb Ügyészség átiratára, amivel szemben panasszal élt, illetve indítványozta, hogy azt a Kúria a döntése meghozatalakor ne vegye figyelembe. Álláspontja szerint a Legfőbb Ügyészség átirata a fellebbviteli főügyészség által bejelentett fellebbezés kiegészítése. Az egyébként is alaptalan fellebbezés kiegészítésére a Legfőbb Ügyészségnek azonban nem volt törvényes lehetősége.
- [32] Az ítéletábra azért osztotta a védő eljárási szabálysértésekre hivatkozó álláspontját, mert megtekintette a tárgyalásokról készült kép- és hangfelvételeket, amit sem a fellebbviteli főügyészség, sem a Legfőbb Ügyészség nem tett meg. Ennek hiányában azonban hitelesen, objektív tényekre, bizonyítékokra alapozott döntést nem lehet hozni.
- [33] Sérelmezte a vádlott, hogy a kizárási indítványát elbíráló bíró ellen is előterjesztett kizárási indítványt, azonban azt sem a törvényszék, sem az ítéletábra nem bírálta el.
- [34] A vádlott utalt arra is, hogy az eljáró bírónak – esküjéhez híven – kötelessége a törvények betartása, eljárása nem hasonlítható az ügyész, vagy a védő eljárásához, akik „akár még hazudhatnak is”.
- [35] Az eljáró bíró azon tájékoztatása, hogy a kép- és hangfelvételek nincsenek meg, azok technikai problémák miatt nem kerültek elmentésre, a vádlott álláspontja szerint „nettó hazugság”. Ugyancsak valótlan volt az eljáró bíró részéről a bekért adathordozóra és az adatmennyiségre vonatkozó tájékoztatás. A hang- és képfelvételekből ugyanakkor megállapítható, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvek tartalma eltér a tárgyaláson elhangzottaktól.
- [36] Mindezek alapján a vádlott azt indítványozta, hogy a Kúria a fellebbviteli főügyészség fellebbezését utasítsa el, s a fellebbezéssel támadott végzést hagyja helyben, továbbá letartóztatását vizsgálja felül és azt szüntesse meg.
- [37] A fellebbviteli főügyészség által bejelentett fellebbezés alapos.
- [38] A Be. 627. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontja szerint a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító végzése ellen fellebbezésnek van helye, ha a hatályon kívül helyezés oka a Be. 608. § (1) bekezdésében, illetve a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés. Az ítéletábra a fellebbezéssel támadott végzésében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését a Be. 608. § (1) bekezdés *b)* pontjára, illetve a Be. 609. § (1) bekezdésében írt – annak (2) bekezdés *b)* pontjában konkretizált – eljárási szabálysértésekre alapította, s ennek alapján a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzése ellen fellebbezésnek helye volt.
- [39] A Kúria mindenekelőtt rámutat arra, hogy a hatályon kívül helyezés ellen bejelentett fellebbezést elbíráló bíróság a hatályon kívül helyező végzés törvénynek megfelelő voltát és a fellebbviteli bíróság e döntéshez vezető eljárását vizsgálja.
- [40] A hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálásakor azt kell megítélni, hogy az érdemi határozathozatal feltételeinek hiányáról és ezért a hatályon kívül helyezésről a másodfokú bíróság törvényesen rendelkezett-e. A támadott (hatályon kívül helyező) rendelkezés ugyanis nem az ügy eldöntését vagy az ügy lezárását, hanem az eljárás újratekintését jelenti.
- [41] A fellebbezéssel támadott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító rendelkezés tartalma az, hogy nem volt érdemi döntés hozható. A hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálásakor azt kell megítélni, hogy az érdemi határozathozatal feltételeinek hiányáról és ezért a hatályon kívül helyezésről a másodfokú bíróság helyesen vagy indokolatlanul rendelkezett-e. A felülbírálat minden esetben a felülbírálat tárgyának rendeltetéséhez igazodik. Ezért a hatályon kívül helyezés elleni fellebbezés elbírálása ténylegesen nem ügy, nem irat, hanem lényegében határozatvizsgálat (EBH 2019.B.9.).
- [42] Mindezek tükrében a jelen ügyben az vizsgálendő az ítélet eljárási szabálysértésre alapított kasszációja esetében, hogy az ítélet meghozatalában valóban törvény szerint kizárt bíró [Be. 608. § (1) bek. *b)* pont] vett-e részt, illetve a büntetőeljárásban részt vevő személyek a vádemelés után a törvényes jogaikat gyakorolhatták-e, vagy ezek gyakorlásában őket korlátozták-e oly módon, hogy az lényeges

- hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására [Be. 602. § (2) bek. *b*) pont].
- [43] A fellebbezéssel támadott, hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító rendelkezés tartalma tehát nem az, hogy miért jó vagy nem jó a felülbírált döntés, hanem az, hogy miért nem volt hozható érdemi döntés, illetve miért nem eredményezett ilyen (érdemi) döntésre alkalmas helyzetet a lefolytatott eljárás. Nyitva hagyja azonban az eljárás tárgyában hozható jövőbeni döntés lehetőségét, mibenlétét. A fellebbezés elbírálása során eldöntendő kérdés pedig az, hogy a hatályon kívül helyező döntés alapos volt-e.
- [44] Érdemi döntés esetében a döntés (tehát a jogkövetkeztetés) és annak ténybeli alapja közötti viszony a vizsgálat tárgya; a hatályon kívül helyezés felülbírálata során azonban ez a viszonyítás nem végezhető el. A hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálásakor ugyanis éppen azt kell megítélni, hogy az érdemi határozathozatal feltételeinek hiányáról – és ezért a hatályon kívül helyezésről – a másodfokú bíróság helyesen vagy indokolatlanul rendelkezett-e. A Be. 611. § (1) bekezdése szerint a hatályon kívül helyező végzés indokolása tartalmazza a hatályon kívül helyezés okát, továbbá a fellebbviteli bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatását. A Kúria jelen eljárásában valójában e törvényi előírás, elvárás a felülbírálat szempontja és kerete.
- [45] Emellett természetesen a megtámadott határozatot hozó bíróság eljárásának vizsgálatát is el kell végezni [Be. 627. § (2) bek.; Be. 626. §, Be. 618. § (1) bek. *b*) pont]. Erre tekintettel a Kúria már most rögzíti, hogy a megtámadott határozat meghozatala kapcsán nem észlelt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést. Mindezek előrebocsátása után a Kúria a jelen ügyben az alábbiakat állapította meg.
- [46] Az ítéletábla a másodfokú felülbírálat eredményeképpen arra a megállapításra jutott, hogy az elsőfokú bíróság két okból is hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést követett el: egyrészt az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt [Be. 608. § (1) bek. *b*) pont, ún. abszolút hatályon kívül helyezési ok], másrészt az elsőfokú bíróság a bírósági eljárás során korlátozta a vádlottat a törvényes jogai gyakorlásában [Be. 609. § (1) bek., (2) bek. *b*) pont], amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, illetve a büntetés kiszabására (ún. relatív hatályon kívül helyezési ok).
- [47] A Be. 608. § (1) bekezdés *b*) pontjában írt abszolút hatályon kívül helyezési okkal kapcsolatban a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a Be. 14. § (1) bekezdés *e*) pontja értelmében bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. Ezen kizárás ok pedig akkor állapítható meg, ha az ügy, illetve annak keretében a bizonyítási eljárás lefolytatása körülményeinek elemzése azt eredményezi, hogy a bíró elfogulatlanságát illetően észszerű és konkrét indokoknál fogva kétely keletkezett.
- [48] Általánosságban rögzíti a Kúria, hogy az ügyek tárgyilagos megítélése abban az esetben garantált, ha a bírák képesek kizárólag az ügy tényeit, a tények alapjául szolgáló bizonyítékokat, valamint a tények megítéléséhez szükséges jogszabályokat elszigetelten vizsgálni és értékelni. Minden olyan körülmény, amely ezen kívül esik és egyúttal a felekhez, vagy magához az ügyhöz kapcsolódik, azért sodorja veszélybe az adott ügy tárgyilagos elbírálását, mert képes befolyásolni a bíró mérlegelési tevékenységét [25/2013. (X. 4.) AB határozat, indokolás [43] bekezdés].
- [49] A bírói eljárások pártatlanságának az egyedi ügyekben történő tényleges megőrzését az eljárási törvény egyes rendelkezései és a rendelkezések következetes jogalkalmazói érvényesítése garantálja [25/2013. (X. 4.) AB határozat, indokolás [48] bekezdés}. Mindez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy az eljárási szabályok sérelme a bírói elfogultság csalhatatlan bizonyítékeként lenne értékelendő. Az eljárási törvény szabályainak esetleges megszegése a bírósági eljárásban résztvevő felek – így a terhelt – számára sérelemként jelentkezhet, az eljárási szabályszegéssel okozott sérelemnek azonban nem szükségképpen, sőt, még csak nem is rendszerinti oka a bírói elfogultság. Elfogultságról kizárólag akkor van szó, ha az eljárási szabálysértést és az ezzel kiváltott sérelmet az eszköz-cél kapcsolat fűzi össze. Az elfogultság tehát szándékos, a terhelt javát célzó, avagy helyzetének elnehezítésére törekvő bírói magatartásban ölt testet.
- [50] Következésképpen, annak a vitatása, hogy a bírósági eljárás lefolytatása során az eljáró bíró az eljárási cselekmény egyes szabályait milyen mértékben tartotta meg, azok sérelmével folytatta-e le a bizonyítási eljárást, ezzel kapcsolatos indokolási kötelezettségének eleget tett-e, és ha igen, milyen mértékben, önmagában nem adhat alapot annak megállapítására, hogy az ügyben eljáró bírótól az ügy elfogulatlan megítélése nem várható el [Bfv.I.1.336/2020/17. [108] bekezdés].
- [51] A (szándékosan) részrehajló bírói eljárás az eljárási törvény rendelkezéseivel, illetve a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 22. § (1) bekezdésében írt bírói esküvel ellentétes. A törvényi elvárásoktól eltérő magatartás rendellenes, és e rendellenesség szükségképpen a külvilág számára is észlelhető bírói megnyilvánulásokban mutatkozik meg. Az elfogultság ekként sem többet, sem kevesebbet nem jelent mint a jog által megkívánt kritériumokon kívül eső szempontok értékelését a döntéshez vezető út és a bírói döntés során. Ilyen szempontok azonosításának hiányában a bírói döntés és az ahhoz vezető út – a bizonyítási eljárás lefolytatása, a beszerzett bizonyítékok értékelése, a tényállás megállapítása és annak másodfokú revíziója – sem támadható elfogultság címén.
- [52] A bíró személyes pártatlanságát vélelmezni kell az ellenkező bizonyításáig. Utal a Kúria arra is, hogy jelen ügyben a vádlott által előterjesztett kizárási indítvány elbírálása során a bíró ügy nyilatkozott, hogy nem érzi magát elfogultnak.
- [53] Az Alkotmánybíróság a 67/1995. (XII. 7.) számú határozatában az Emberi Jogok Európai Bírósága kettős, mégpedig szubjektív és objektív megközelítésű tesztjéből indul ki. Ennek alapján vizsgálni kell az eljáró bíró konkrét magatartását az adott ügyben, azt, hogy volt-e olyan megnyilvánulás, amelyből a pártatlanságának hiányára lehet

- következtetni, s ezt a fellebbező egyáltalán sérelmezi-e. Jelen esetben a védő ezt sérelmezte.
- [54] A pártosság szubjektív állítását követi az objektív megközelítés: annak vizsgálata, hogy függetlenül a bíró személyes magatartásától van-e jogos, indokolt, objektíve igazolható ok a pártatlanság hiányának feltételezésére.
- [55] A Be. részletes szabályokat tartalmaz a bíró tárgyalásvezetési tevékenységére, ezen belül a bizonyítási eljárásban betöltött szerepére. Az előkészítő ülésre vonatkozó Be. 508. §-a alapján a bíróság a vádlott nyilatkozata alapján és az ügyész észrevételének meghallgatása után megállapíthatja a bizonyítás keretét és terjedelmét, valamint a bizonyítás felvételének sorrendjét és mellőzheti a bizonyítást az ügyész, a vádlott és a védő által valószínűsíthető tények tekintetében, az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb tárgyi súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.
- [56] A tárgyalási szakban is a bíró vagy a tanács elnöke dönt az indítványozott bizonyításról és annak sorrendjéről a Be. 519. § (2) bekezdése alapján, a (4) bekezdés szerint a bizonyítási indítványt abból a szempontból vizsgálja meg, hogy az indítványozott bizonyítás a tényállás tisztázásához szükséges-e. Ha pedig az indítványozott bizonyítás nem szükséges a tényállás tisztázásához, az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseivel ellentétesen előterjesztett indítványt a bíróság érdemi indokolás nélkül is elutasíthatja.
- [57] A bírónak – ahogy az a Kúria Hkf.III.876/2022/10. számú döntéséből is kitűnik – a tárgyaláson mindvégig meg kell őriznie a pártatlanság látszatát és nem adhat hangot annak, hogy a beszerzett bizonyítékokat miként ítéli meg, nem vetítheti előre a határozat tartalmát, és arra sem kerülhet sor, hogy a bíróság előre értékeli a megismert bizonyítékokat.
- [58] Az ügy tárgyilagos megítélését garantáló magatartás hiánya kétségtelen megjelenhet a bizonyítási eljárás során az eljárási cselekményekben, az a közvetlenség keretében a bizonyítás mikéntjéhez és a tények alapjául szolgáló bizonyítékok bírói mérlegelési tevékenységéhez is kapcsolódhat. A pártatlanság sérelmét jelentheti különösen az eljáró bíró azon magatartása, olyan megnyilvánulása, amelyből következik az ügy eleve eldöntött volta.
- [59] Amennyiben a bíró a bizonyítási eljárás befejezését megelőzően az ügy kimenetelét eleve eldöntött megnyilvánulást tesz, azaz prejudikál, akkor ezzel eleve feleslegessé teszi a bizonyítási eljárás lefolytatását, illetve a bizonyítékok mérlegelésének másik alapvető elemét, a belső meggyőződés kialakítását.
- [60] A bizonyítási eljárás során a bíró részéről szubjektív véleménynek nincs helye. A szakmailag nem megalapozott, személyessé váló mondatok az eljáró bíró elfogultságát alapozhatják meg.
- [61] Az elfogultság vizsgálata során azonban különbséget kell tenni a nem helyénvaló, de érvényességet nem befolyásoló, illetve a nem helyénvaló és egyben érvényességet befolyásoló megnyilvánulás között.
- [62] A bíró az ítélekezés során személyesen jár el, döntése kizárólag a saját személyes döntése, azonban az ügy, amit eldönt, nem személyes ügy. Semmiképpen nem helyénvaló a bizonyítási eljárás során, a tárgyaláson a bíró személyes megnyilvánulása, azonban mindez nem feltétlen jelent érvényességi problémát. Ezt minden ügyben körültekintően és ügyhöz kötötten kell vizsgálni.
- [63] Másként fogalmazva – és a konkrét ügyre vonatkoztatva – vannak a tárgyalás vezetése során helyénvaló bírói megnyilvánulások és nem helyénvaló, de érvényességet nem befolyásoló megnyilvánulások, s vannak nem helyénvaló és érvényességet is megdőntő bírói megnyilvánulások, amelyek lehetnek feltétlen hatályon kívül helyezési okok. Ilyen lehet jelen ügyben a másodfokú bíróság által hivatkozott elfogultság, amely esetben az eljáró bíró tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített eljárása (magatartása) nem csupán az eljárás résztvevői, de a külső szemlélő számára is azt a látszatot kelti, hogy az ügy elfogulatlan elbírálása tőle nem várható el.
- [64] Az ítéletábra két szinten vizsgálta az elsőfokú bíróság eljárását; egyrészt azt, hogy a bizonyítás felvétele során történt bírói megnyilvánulások a pártatlanság, a tárgyilagos megítélés követelményét megsértették-e, másrészt pedig azt, hogy ezáltal azok befolyásolták-e az elsőfokú eljárás törvényességét.
- [65] A másodfokú bíróság az elfogultságot illető észszerű kételyt a következők alapján látta igazoltnak.
- [66] A bíró a 2023. február 17-i tárgyaláson hangot adott – jól hallhatóan, sóhajtozással – nemtetszésének, ami nem megengedhető magatartás. A képfelvételek alapján az is többször előfordult, hogy a bíró a nehezen visszaemlékező tanú kihallgatása során igen erőteljes bólogatással reagált az elmondottakra, nyilván ezzel támogatva őt abban, amit elmondott. Az ítéletábra álláspontja szerint ez a magatartás azért kifogásolható, mert ha a tanú nem emlékszik arra, hogy korábban mi is történt vele, mivel a nyomozás során őt kihallgatták, ilyenkor a nyomozati vallomása felolvasható és ezek után a vallomás értékelésre kerülhet.
- [67] A 2023. május 8-i tárgyalás szünetében elhangzott beszélgetésből egyértelműen megállapítható, hogy a bíró tárgyaláson kívül beszélt az ügygel kapcsolatban a vádat képviselő ügyéssel, ami elfogadhatatlan magatartás. A beszélgetésből kiderül, hogy az ügyész arra tett utalást, hogy a vádlott beismerné bűnösségét, mégpedig azért, hogy ne essen el az összébüntetésbe foglalás lehetőségétől, hiszen a jogerős büntetését töltő vádlott esetében ennek feltétele a szabadságvesztések folyamatos töltése.
- [68] Az ugyanezen időpontban elhangzó, arról folyó beszéd, hogy hova lett a „lővé”, „azt öt év alatt simán el lehetett tapsolni”, „mindennap fölvettem egymilliót a bankból”, „emlegettek egy lakást” stb. nyilvánvaló, hogy a vád tárgyává tett cselekményekkel összefüggésben a vád szerint a vádlotthoz kerülő vagyronról beszélt a bíró.
- [69] Ezek a kifejezések – tekintve, hogy még a bizonyítási eljárás elején tartott a bíróság – arra utalnak, hogy már ekkor eldöntötte a bíró a vádlott bűnösségét. A bizonyítási eljárásban a tárgyalásvezetés ezt csak megerősítette.
- [70] A Kúria ellenben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hangfelvétel alapján arra lehet következtetést vonni, miszerint az ügyész a bíró felé intézett mondanivalójában a vádlott esetleges beismerésére utalt, aminek annyiban van jelentősége, hogy ez a bizonyítási eljárás lefolytatását nagy mértékben befolyásolja, következésképpen a bíró számára nem

- hagyható figyelmen kívül. A közlés körülményei a hangfelvételtől meg derülnek ki, csupán az, hogy a védő kereste meg ezen vádlotti szándékkal az ügyészt, arra pedig nincs adat, hogy akár az ügyész, akár a bíró beismerésre presszionálta volna az egyébként az eljárás során érdemben védekező vádlottat. A tárgyaláson a vádlott nem ismerte be bűnösségét, a bíróságnak pedig nincs lehetősége az ügyész és a védelem kapcsolatfelvételét befolyásolni. A bíró ezen megnyilvánulásából nem lehet a pártatlanságára következtetni, mint ahogy abból sem, hogy a vádlott vallomástétele közben a 2023. február 17-én megtartott tárgyaláson sóhajtott, a tanú kihallgatása során bólogatott, illetve a tárgyaláson kívül azt mondta a jegyzőkönyvvezetőnek, hogy „a terhelt hisztizhet”.
- [71] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az, hogy a 2023. május 8. napján tartott tárgyalás szünetében a bíró – feltehetően a jegyzőkönyvvezető felé – tett kijelentései arra utalnak, hogy a bíró a bizonyítási eljárás lefolytatása előtt már eldöntötte a vádlott bűnösségét.
- [72] Ezzel szemben ezen kijelentések kapcsán azt lehet megfogalmazni, hogy a bíró a bizonyítás menetéről – a meglévő, az ügy ismeretéről áruklódó információi alapján – a valósághű tényállás feltárására törekedve fogalmazta meg nem nyilvánosan a gondolatait.
- [73] Ezen kifejezésekből nem következik a bűnösség eldöntése. A bizonyítás ezen pontján még csupán a vádlott kihallgatására került sor. A tényállás tényleges feltárására ezután került sor, s ennek elvégzésére a törvényszék további 15 tárgyalási napot tűzött ki, ami nyilvánvalóan szükségtelen, ha a bűnösség kérdését már előre eldöntötte és a tényállást kell ezen döntéséhez igazítani.
- [74] Összességében tehát az a megállapítás tehető, hogy a védelem által megfogalmazott és az ítéletábla által osztott, a bíróval szembeni kifogások nem vetik fel az ügy általa történt előre eldöntöttségét, esetleges szubjektív megnyilvánulásai – mint a sóhajtás, a bólogatás, a hisztizésre való utalás – felvetheti a nem helyénvaló magatartást, de az ítélet érvényét nem érintik. Ilyen kijelentést a tárgyaláson a másodfokú határozat szerint sem tett az eljáró bíró. A tárgyaláson kívül az eljáró bíró által tett, a kép- és hangfelvételen rögzített mondatokból nem következik a bűnösség eldöntöttsége. A bíró a pervezetés, a bizonyítás felvétele során nem adott félreérthetetlen hangot annak, hogy a beszerzett bizonyítékokat miként ítéli meg, nem vetítette előre a bizonyítékok értékelését, mérlegelését, a meghozandó határozatának tartalmát.
- [75] Megjegyzi a Kúria azt is, hogy a bírónak felrótt szóbeli megnyilvánulások kivétel nélkül tárgyaláson kívül, olyan magánbeszélgetésekben hangzottak el, melyek a tárgyalás és az arról szóló jegyzőkönyv részét nem képezik, adminisztratív hiba hiányában azok rögzítésre sem kerültek volna és a kijelentések címzettjein kívül másnak a tudomására sem jutott volna. Nem várható el, hogy a bíró a nyilvános tárgyaláson kívül, a munkatársaival való magánbeszélgetés során is ugyanolyan pontosan fogalmazva juttassa kifejezésre az ügygel kapcsolatos aktuális gondolatait, mint ahogy az az eljárás során tett, bíróként való megnyilvánulásai során elvárt. Az elfogultságot az jelenti, ha a bíró az aktuális véleményétől a bizonyítási eljárás lefolytatása során és az után sem képes – szükség
- esetén – eltérni. Erre azonban sem az eljáró bíró kijelentései, sem pedig – azokat követően – a rendkívül terjedelmes bizonyítási eljárás lefolytatása nem utal.
- [76] A másik szint, amit az ítéletábla vizsgált, hogy az elsőfokú eljárásban történt-e olyan bírói magatartás, amelyből következően a védelem a vádemelés után a törvényes jogai gyakorlásában korlátozva volt.
- [77] A másodfokú bíróság az eljáró bíró tárgyalásvezetési tevékenységét illetően azt állapította meg, hogy többször megsértette a fegyveregyenlőség elvét. A másodfokú bíróság a kép- és hangfelvételek alapján részletezte az elsőfokú bíróság – álláspontja szerint – egyoldalú magatartását a vádlott kérdésesi jogával összefüggésben, mely ugyancsak sértette a vádlott hatékony védelemhez való jogát, hiszen a kérdésesi jog korlátozása kihathat a büntetőjogi főkérdések elbírálására.
- [78] Az ítéletábla több olyan esetet rögzített, amikor az ügyész minden további nélkül feltehetett olyan kérdést a tanúknak, ami vagy feltételezés volt, vagy nem tényekre vonatkozott, vagy a kérdésben benne volt maga a válasz, avagy már korábban feltett kérdést tett fel újra, csak másként fogalmazva, annak ellenére, hogy a tanú korábban úgy nyilatkozott, hogy nem emlékszik a történetekre.
- [79] Az ítéletábla által rögzített esetek a következők:
- 1. számú tanú kihallgatásakor a védő által feltett kérdésre ő válaszolt, saját gondolatának is hangot adva;
  - a 2023. május 10. napján megtartott tárgyaláson 2. számú tanú kihallgatásakor az ügyész számára meg nem engedett kérdés feltevését engedélyezte, ezzel szemben 3. számú tanú kihallgatásakor a vádlottat – észrevétele kapcsán – arról tájékoztatta, hogy a tanúnak nincs tudomása a vádiratban lévő kárértékekről, és ha eltérés van, akkor annak mi az oka;
  - ugyanezen tanú kihallgatása során, a tanú által az ügyésznek adott válasz arra enged következtetni, hogy az ügyész kérdése nem a tanú által tapasztalt tényekre, hanem a benyomásaira vonatkozott, ezen kérdést pedig az eljáró bíró megengedte;
  - a 2023. május 11. napján megtartott tárgyaláson 4. számú tanút az ügyész szintén a benyomásairól kérdezhetette;
  - ugyanakkor az eljáró bíró a vádlottat 5. számú tanú kihallgatásakor figyelmeztette, hogy őt ne a véleményéről, hanem a tényekre vonatkozóan kérdezze;
  - a 2023. május 11. napján megtartott tárgyaláson kihallgatott 6. számú tanú kihallgatásakor, az eljáró bíró feltételes kérdés feltevését engedélyezte az ügyésznek, míg ezt a vádlott számára nem engedélyezte;
  - a 2023. július 27. napján megtartott tárgyaláson 7. számú tanúnak a bíró olyan kérdést tett fel, amely magában foglalta a választ, míg a vádlott által helytelenül megfogalmazott kérdés tekintetében őt figyelmeztette.
- [80] Az ítéletábla kifogásolta, hogy a vádlott számára az ilyen jellegű kérdések feltételét megtiltotta a bíróság és folyamatosan figyelmeztette arra, hogy feltételezéseket ne kérdezzen, ne adja a tanúk szájába a választ, ne befolyásolja őket.
- [81] A Kúria utal arra, hogy a bizonyítási eljárásról 104 órányi kép-és hangfelvétel készült, ahol a másodfokú

- bíróság 7 esetet bemutatva állapította meg – helytelen kérdésfeltevés okán – a fegyveregyenlőség megsértését. A Be. 168. § (1) bekezdése szerint tanúként az hallgatható ki, akinek a bizonyítandó tényről tudomása lehet. Az eljáró bíró, az ügyész, vagy a terhelt kérdésének tehát valamilyen bizonyítandó tényről való tudomásszerzést kell céloznia. Amennyiben a tanú nem tényről, hanem a benyomásairól nyilatkozik, az a tényállás megállapításának alátámasztására nem alkalmas, vagyis hiábavaló. A bíró pervezetése, kihallgatási taktikája tág határokon belül változó lehet és amíg az emberi méltóságot nem sérti, alapvetően nem kifogásolható. Az, hogy az eljáró bíró a 18 tárgyalási napot rögzítő 104 órányi kép- és hangfelvételen néhány esetben olyan kérdést engedélyez az ügyésznek és – helyesen – nem engedélyez a terheltnek, ami értékelés alapja nem lehet, nem alapozza meg sem az eljáró bíró pártatlanságát, sem a fegyveregyenlőség megsértését.
- [82] A másodfokú határozat [180] pontja szerint eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott kifejezett tiltakozása ellenére olyan helyettes védő jelenléte mellett folytatott le bizonyítási eljárást, akinek a személye ellen a vádlott tiltakozott. A helyettes védő kirendelésével kapcsolatban a másodfokú határozat úgy fogalmazott, hogy az vitatható, majd azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a vádlott védelemhez való jogát a helyettes védő kirendelésével és az így lefolytatott bizonyítási eljárással [Be. 3. § (1) bek., (4) bek.].
- [83] Kifogásolta a másodfokú bíróság, hogy nem igazolt a helyettes védő idézése a 2023. július 11-i határnapra, mert annak nincs nyoma – a rövid úton való idézésének sem – az ügyiratban. Ezen felül nem igazolt az az elsőfokú bírói állítás sem, hogy a védő megkapta a vádiratot, az pedig kérdéses, hogy a védő a 92 oldalas vádiratot bármennyire is megismerhette.
- [84] A Be. 49. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a védő helyettesítésére helyettes védőt rendel ki, ha a védő az eljárási cselekményen szabályszerű idézés ellenére nem jelenik meg. A (2) bekezdés szerint az (1) bekezdés a) és c) pontjában meghatározott feltételek fennállása esetén a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság akkor is helyettes védőt rendel ki, ha a védő a távolmaradását előzetesen kimentette, azonban helyettesítéséről nem gondoskodott, és az eljárási cselekmény elhalasztása az eljárási cselekmény eredményes elvégzését veszélyeztetné, vagy a büntetőeljárás lefolytatását jelentősen késleltetné.
- [85] A helyettes védő kirendelésével az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt, a helyettes védő kirendelésének Be. 49. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés szerinti feltételei fennálltak. A tanúk kihallgatását – helyettes védő részvétele mellett – indokolja az a körülmény is, hogy az ekkor kihallgatott két tanú harmadik alkalommal került idézésre. A helyettes védő idézése tényként kezelhető, tekintettel arra, hogy a szükségességének felmerülését követően egy órán belül a bíróságon megjelent. A 174. számú jegyzőkönyv rögzíti a bíró nyilatkozatát a vádirat kézbesítéséről. Tényként rögzíthető, hogy a vádlott a helyettes védő személyét nem fogadta el, ami – ha a védő személyét tartotta volna bármilyen okból számára nem megfelelőnek – tartalmilag más védő kijelölésének az igényét jelentené. A vádlott azonban nem a helyettes védő személyét kifogásolta, hanem a tárgyalás helyettes védő részvételével való megtartását, amire a Be. 46. § (7) bekezdése nem ad lehetőséget.
- [86] Ezt azzal indokolta, hogy a helyettes védő az ügyet nem ismerhette meg a hatékony védekezéshez szükséges módon. A helyettes védő a vádiratot, a kihallgatandó tanúk nyomozás során beszerzett vallomását – jegyzőkönyvben rögzítetten – megkapta, azokat tanulmányozhatta. A jegyzőkönyv azt nem tartalmazza, hogy az iratok megismerésére biztosított idő tartamát a helyettes védő kifogásolta. A helyettes védő nyilvánvalóan nem ismeri az iratok tartalmát olyan mélységig mint az ügyben eljáró meghatalmazott vagy kirendelt védő, ebből fakadóan ez korlátját jelenti a bizonyítási eljárás befejezésének, illetve a perbeszéd megtartásának. Ezért a Be. 49. § (3) bekezdése – amit az elsőfokú bíróság maradéktalanul betartott – a helyettes védő perbeli helyzetéből fakadó relatíve alacsonyabb szintű ügyismerete kapcsán kellő garanciát nyújt. Másképp fogalmazva, a vádlottnak módja van megfelelő okkal, a törvényes keretek között a védő személyének befolyásolására, arra azonban nincs módja, hogy a törvényi feltételek teljesülése esetén a helyettes védő eljárását teljes egészében kizárja.
- [87] Az elsőfokú bíróság tehát ezen eljárásával nemhogy az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést nem valósított meg, hanem kifejezetten a törvénynek megfelelően járt el.
- [88] A másodfokú bíróság álláspontja szerint {[189] pont} sérült a vádlott védelemhez való joga a 2023. szeptember 25. napján tartott tárgyaláson is, amikor a bíróság nem engedélyezte, hogy a vádlott a védőjével beszéljen.
- [89] A vádlott a Be. 3. § (1) bekezdése alapján az eljárás minden szakaszában jogosult a hatékony védelemhez, s a (2) bekezdése alapján a vádlott a védelemhez való jogát személyesen, illetve védő közreműködésével gyakorolja. Ennek körében a Be. 39. § (1) bekezdés e) pontja szerint a terheltnek joga, hogy a védőjével ellenőrzés nélkül tanácskozzon.
- [90] Jelen esetben nem arról van szó, hogy az eljáró bíró nem engedélyezte a terheltnek a védőjével való tanácskozást, hanem arról, hogy a bíróság a vádlottnak a már elrendelt iratismertetés megkezdését megelőzően előterjesztett kérelmére nem azonnal, hanem csak az iratismertetés befejezése után engedélyezte azt. Utal a Kúria arra is, hogy ugyanezen a tárgyalási napon a vádlott hasonló kérését korábban azonnal teljesítette az eljáró bíró, s 9 óra 5 perc és 9 óra 23 perc között ellenőrzés nélkül tanácskozhatott a védőjével. A korábbi tárgyalásokon is azonnal tanácskozhatott a védőjével, így a 2023. február 17. napján és a május 8. napján megtartott tárgyaláson is. Utal a Kúria arra is, hogy 2023. szeptember 25. napján megtartott tárgyaláson a vádlott indítványozta 8. számú tanú tanúkénti kihallgatását, amely indítványnak az eljáró bíró helyt adott és a tanú kihallgatására nyomban sor került.
- [91] A másodfokú bíróság álláspontja szerint ([192]–[193] pont) korlátozta az elsőfokú bíróság a vádlottnak az ügy megismerését célzó jogait is. Az ügy megismerését biztosító jogok közé tartozik az iratbetekintésre való jog is [Be. 39. § (1) bek. j) pont].

- [92] Mivel a jelen ügyben a védelem ezt a jogát késedelmesen gyakorolhatta, ezért megvalósult a Be. 609. § (2) bekezdés *b*) pontja szerinti eljárási szabálysértés.
- [93] Ezt támasztja alá az a körülmény, hogy a vádlott számos iratot nem kapott meg az elsőfokú bíróságtól, illetve az is, hogy a vádlott által 2023. február 27. napján kért tárgyalásokról készült kép- és hangfelvételeket az elsőfokú ítélet kihirdetését követően több mint két hónap elteltével és egyszerre küldte meg a vádlottnak.
- [94] Az ügyiratok késedelmes megküldése, egyes ügyiratok megküldésének hiánya relatív eljárási szabálysértés, ami mellett értékelendő az a körülmény is, hogy a vádlott a bizonyítási eljárásban végig jelen volt, a bizonyítási eljárás részleteivel tisztában volt, a jegyzőkönyveket kézhez vehette. A 107. számú jegyzőkönyv kijavítását kérte is a vádlott, e körben az indítványának a törvényszék 207. sorszám alatti végzésével részben helyt adott. A végzés ellen a vádlott által bejelentett fellebbezés nyomán eljáró ítélőtábla végzésével az elsőfokú végzést helyben hagyta. Ezt követően is kérte a vádlott a 107. és a 247. számú jegyzőkönyv kijavítását, kiegészítését, amit a törvényszék a 249. sorszám alatti végzésével elutasított.
- [95] A Kúria a teljesség érdekében utal arra, hogy az iratok szerint a vádlott által kért iratmásolatokat 2023. március 3-án azzal a tájékoztatással küldte meg, hogy a nyomozati iratok közt nem lelhetőek fel 9. számú tanú és 10. számú tanú tanúvallomásai, ezért azokat a bíróság nem tudja megküldeni.
- [96] Az ügyben eljáró bíró 2023. július 6-án megkereste a törvényszék informatikai osztályát a kép- és hangfelvételek megküldése iránt. Az informatikai osztály 2023. szeptember 22-én tájékoztatta az eljáró bírót, hogy az előkészítő ülés felvétele nem található a Központi Médiatárban, egyebekben 32 GB-os pendrive szükséges a felvételek átmásolásához. Az eljáró bíró 2023. szeptember 27-én, majd október 31-én ismét megkereste a törvényszék informatikai osztályát a felvételek megküldése iránt. A felvételek késedelmes megküldése, a felvételek méretéről az informatikai osztály által adott téves tájékoztatás, az újabb adathordozó-kérés az eljáró bírónak nem róható fel.
- [97] Utal a Kúria arra is, hogy az iratokból megállapíthatóan a vádlott az eljáró bíróval szemben a 2023. július 11-i tárgyaláson kizárási indítványt jelentett be, melyet a törvényszék végzésével elbírált és a bíró kizárását megtagadta.
- [98] A vádlott kizárási indítványában sérelmezte, hogy jogszerűtlenül és megalapozatlanul rendelte el a letartóztatását az eljáró bíró, aki korlátozta a szabad kezézési jogát, a bizonyítási indítványait elutasította, a tárgyalási jegyzőkönyveket több hónap elteltével sem biztosította, a tárgyalásokról rögzített kép- és hangfelvételeket nem adta át, a 2023. június 11. napján megtartott tárgyalást kirendelt helyettes védővel folytatta le úgy, hogy a helyettes védőnek nem állt elég idő a tárgyalásra való felkészülésére. A vádlott a bíró elfoglaltságára alapított kizárási indítványát utóbb a fellebbezésben is megfogalmazott eljárási szabályokat sértő magatartására alapította, amelyek alapján a törvényszék a kizárást megtagadta, ugyanakkor a védelmi fellebbezés a kizárást megtagadását nem kifogásolta.
- [99] A Be. 609. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 607. § (1) bekezdésében, valamint a 608. § (1) bekezdésében fel nem sorolt, és a másodfokú eljárásban nem orvosolható olyan eljárási szabálysértés történt, amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására.
- [100] A Be. 609. § (2) bekezdés *b*) pontja szerint az (1) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértésnek minősül különösen, ha a büntetőeljárásban részt vevő személyek a vádemelés után a törvényes jogukat nem gyakorolhatták, vagy ezek gyakorlásában őket korlátozták. A másodfokú bíróság részben ezen utóbbi okot jelölte meg a hatályon kívül helyezés alapjaként, azonban annak indokolásával adós maradt, hogy az általa – részben tévesen – felrótt relatív eljárási szabálysértések milyen lényeges hatással voltak a büntetőjogi főkérdésekre, így az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve ezen eljárási szabálysértések miatt nem orvosolhatók a másodfokú eljárásban.
- [101] Az ítélőtábla tehát törvénytől állapította meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére alapított Be. 608. § (1) bekezdés *b*) pontjának és a Be. 609. § (1) bekezdésének a fennállását.
- [102] A kifejtettek tekintettel a Kúria az ítélőtábla másodfokú végzését a Be. 630. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az ítélőtáblát a másodfokú eljárás lefolytatására utasította [Be. 629. § (2) bek. *b*) pont I. ford.].
- [103] A Kúriának a Be. 630. § (5) bekezdése alapján határoznia kellett a vádlottal szemben fenntartott személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésről, amelynek a Be. 276. § (1) bekezdés *a*) és *b*) pontjában írt általános feltétele továbbra is fennáll.
- [104] A vád tárgyává tett bűncselekmények számosak és jelentős tárgyi súlyúak, az elsőfokú bíróság a vádlottat 9 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte. A nem jogerős ügydöntő határozat meghozatalát követően a kényszerintézkedés célja – a Be. 552. § (2) bekezdésében írt önálló ok esetén – főszabályként már nem a vádlott eljárási cselekményeken való jelenlétének a biztosítása, hanem az esetleges büntetés végrehajthatóságának, foganatba vétele feltételeinek a megteremtése (BH 2004.135.).
- [105] Jelen esetben a nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés tartama olyan, amely a vádlottat szökésre, elrejtőzésre motiválhatja. Ennek kapcsán a Kúria utal arra, hogy a Bv.tv. 37. § (1) bekezdés *a*) pontja már öt évi szabadságvesztés kiszabása esetén felveti a büntetés azonnali foganatba vételének lehetőségét is. A szökés, elrejtőzés megakadályozása pedig olyan közérdek, amely az eljárás jelen szakaszában megelőzi a nem jogerősen hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítélt személyi szabadságának tiszteletben tartását.
- [106] Utal a Kúria arra is, hogy a szökés, elrejtőzés, az elérhetlenné válás veszélyét nem a „büntetési tétel

önmagában” alapozza meg, hanem az, hogy a felrótt bűncselekmény büntetési tételében jelentkező korábbi elvont törvényi fenyegetettség a nem jogerős ítéletben immár a kiszabott büntetésben konkretizálódik és azt a vádlott személyi körülményei nem ellensúlyozzák olyan mértékben, ami a kényszerintézkedés – vagy annak ebben a formában való – fenntartását már szükségtelessé teszi. Jelen esetben olyan, a társadalmi beágyazottság különösen magas fokára utaló körülmény – nagyértékű, nem mobilizálható legális vagyon, társadalmi ismertség, szoros és kiterjedt családi kapcsolatok – az élettársi viszonyban élő, senkinek az eltartásáról nem gondoskodó vádlott esetében nem állnak fenn, melyek a nem jogerősen kiszabott kilenc év szabadságvesztésből fakadó szökési veszély kiküszöbölésére alkalmasak lennének.

[107]A vádlott szabadlábra kerülése esetén ugyancsak fennáll a bűnismétlés veszélye is figyelemmel arra, hogy többszörösen büntetett előéletű, korábban csődbüntett miatt két alkalommal, illetve költségvetési csalás miatt egyszer ítélték el. A jelen eljárásban terhére rótt bűncselekményeket a nem jogerős ítélet szerint sorozat-jelleggel, üzletszerűen követte el. Mindez azt jelenti, hogy a nem jogerős ítélet szerint a korábbi elítélések sem tartották vissza attól, hogy több újabb bűncselekményt kövessen el, függetlenül a korábbi bűncselekmények elkövetésének idejétől [Be. 276. § (2) bek. c) pont cb) alpont].

[108]A letartóztatás alkalmazását a Be. 277. § (4) bekezdés a) és e) pontjában írtak ugyancsak indokolják, enyhébb kényszerintézkedés alkalmazása az eljárás jelen szakaszában, az azzal elérni kívánt célokra is tekintettel nem merül fel.

[109]Mindezekre tekintettel a Kúria a Be. 630. § (5) bekezdése alapján a vádlott letartóztatását a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a fellebbezések elbírálásának előkészítése során hozandó határozatáig, de legfeljebb a nem jogerős határozattal kiszabott szabadságvesztés tartamáig fenntartotta, a vádlott letartóztatás megszüntetésére irányuló indítványát elutasította.

(Kúria Hkf.II.990/2025/11.)

71 Csalás miatt az elkövető csak magánindítványra büntethető, ha a sértett a hozzátartozója. A büntetőeljárás lefolytatását akadályozó magánindítvány hiánya utóbb nem pótolható akkor, ha az elkövető személyét ismerő jogosult a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló törvényes határidőt elmulasztja [Be. 378. § (1), (2) és (3) bek.].

[1] A járásbíróság ítéletével az I. r. terhelte bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetésében [Btk. 373. § (1) bek., (4) bek. a) pont]. Ezért öt 500 napi tétel, napi tételenként 1200 forint, így összesen 600 000 forint pénzbüntetésre ítélte. A magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasította, rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről.

[2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. terhelte tekintetében akként változtatta meg, hogy a folytatólagos elkövetésre

utalást mellőzte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. terhelte tekintetében helybenhagyta.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. r. terhelte védője – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottan – terjesztett elő felülvizsgálati indítványt az I. r. terhelte felmentése érdekében.

[4] A felülvizsgálati indítvány indokai szerint az I. r. terhelte terhére rótt bűncselekmény elévült, mert a csalás tárgyát képező ingatlan az adásvételi szerződés 2012. március 29. napján történt aláírásakor, de legkésőbb az ingatlan-nyilvántartásba történő változásbejegyzés (2012. április 4.) időpontjában kikerült a sértettek vagyonából, amellyel a kár bekövetkezett, így a csalás befejezetté vált. Az irányadó öt éves elévülési idő kezdő időpontját ettől kell számítani, melyhez képest a nyomozás 2019. január 3. napján történt elrendeléséig a vád tárgyává tett bűncselekmény elévült.

[5] Részletesen elemezte az eljáró bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét, vitatta annak ténymegállapításait, utalt az első- és a másodfokú ítélet iratellenes megállapításaira, a sértettek ellentmondásos nyilatkozataira. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem teljesítette az indokolási kötelezettségét.

[6] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt a tényállást támadó, továbbá a bizonyítékok bírói mérlegelését kifogásoló, és az indokolási kötelezettség megsértését állító részében törvényben kizártnak, míg az elévülés kérdésével összefüggésben alaptalannak tartotta.

[7] Álláspontja szerint az irányadó tényállás részletesen tartalmazza, hogy a sértettek sérelmére megvalósított, több mozzanattól álló bűncselekmény első eleme volt a 2012. március 29. napján készült adásvételi szerződés.

[8] Az idős, beteg és – a terheltekkel fennálló közeli hozzátartozói viszonyra is figyelemmel – a terheltekben feltétlenül megbízó sértetteket az I. r. és a II. r. terhelte fondorlatos módon, több adásvételi szerződést megkötve és pénzügyi tranzakciót lebonyolítva, módszeresen ejtette tévedésbe, amely több mozzanattól álló cselekménysorozatnak csak az első elemét képezte a védő által hivatkozott adásvételi szerződés.

[9] A terheltek szándéka eredendően a szóban forgó ingatlan tehermentes értékének megfelelő vételár jogellenes megszerzésére irányult, amelyet érintően a károkozó magatartás nem fejeződött be az első adásvételi szerződés megkötésével, hanem csak a 2014. február 19-i ügylettel ért véget. Ez az oka annak is, hogy az elkövetéskori büntetőtörvény nem az 1978. évi IV. törvény, hanem a Btk.

[10] Az elévülés határidejének számítása szempontjából ez az időpont az irányadó, hiszen ekkor vált a terheltek bűncselekménye befejezetté. Ehhez képest a nyomozás elrendeléséig az elévülési idő még nem telt el.

[11] A nyilatkozatában a Legfőbb Ügyészség kitért arra is, hogy az I. r. terhelte és a két sértett között fennálló hozzátartozói viszonyra figyelemmel vizsgálni kell azt is, hogy az ügyben terjesztettek-e elő joghatályos magánindítványt.

- [12] Ezzel összefüggésben akként foglalt állást, hogy az irányadó tényállásból levezethető, hogy a sértettek csak hosszú évekkkel a papíron történt elszámolás után, a terheltek által 2018 nyarától-őszétől tanúsított, radikálisan megváltozott magatartás hatására, a fiuk javaslatára, a jogi képviselővel történt kapcsolatfelvételt követően, kizárólag a feljelentés megtételének időpontjában, vagyis 2018. december 17. napján döbbsenek rá arra, hogy a terheltek a sérelmükre bűncselekményt követtek el.
- [13] Ezért a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló törvényi határidő számítása szempontjából további vizsgálódásra az alapügyben eljáró bíróságok részéről valójában nem volt szükség, bár arra nem is került sor.
- [14] Ebből következően a feljelentést megtevő 1. számú sértett (az I. r. terhelt testvérének házastársa) által a terheltekkel szemben előterjesztett magánindítvány joghatályos, és nem képezte akadályát a büntetőeljárás lefolytatásának.
- [15] Utalt ugyanakkor arra, hogy az ingatlan tulajdonjogának jogellenes megszerzésével elkövetett csalás rendbeliségét a tulajdonosok száma határozza meg. Ebből pedig egyfelől az következik, hogy az I. r. terhelt által megvalósított vagyon elleni bűncselekmény helyesen 2. rendbeli csalás bűntettének minősül, másfelől pedig az, hogy a magánindítvány joghatályos voltát mindegyik sértett sérelmére megvalósított csalás tekintetében vizsgálni kell.
- [16] E körben az állapítható meg, hogy csak 1. számú sértett tett magánindítványnak minősülő feljelentést, 2. számú sértett (az I. r. terhelt testvére) azonban nem.
- [17] A magánindítvány ugyanakkor a felülvizsgálati eljárásban már nem pótolható.
- [18] Mindez azt jelenti, hogy az I. r. terhelt bűnösségének alapját csak az 1. számú sértett sérelmére elkövetett csalás képezi, az emiatt kiszabott pénzbüntetés azonban törvényes.
- [19] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.
- [20] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára a védő két észrevételt tett.
- [21] Az első észrevételében továbbra is amellel érvelt, hogy az I. r. terhelt terhére rótt bűncselekmény elévült. Emellett immár hivatkozott arra is, hogy az I. r. terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására joghatályos magánindítvány hiányában került sor.
- [22] E körben utalt arra, hogy a sértettek a jogi képviselőjük közreműködésével 2018. október 29. napján írásbeli felhívást intéztek a terheltekhez a vélt kárak megtérítése érdekében. Ebben a felhívásban a terhelteket nevezték meg a nekik kárt okozó személyekként, így ekkor már bizonyosan tudomással bírtak a sérelmükre elkövetett bűncselekmény elkövetőjéről.
- [23] Ehhez képest 1. számú sértett 52 nappal később, 2018. december 17. napján tett feljelentést, amely magánindítvány ekként elkészült.
- [24] Mindezek alapján ebben az észrevételében azt indítványozta, hogy a Kúria az I. r. terheltet mentse fel, és a vele szembeni eljárást szüntesse meg.
- [25] A második észrevételében kifejtette, hogy az irányadó tényállás a magánindítvány körében semmilyen adatot nem rögzít, így nem tartalmaz arra vonatkozó ténymegállapítást, hogy a magánindítvány megtételére jogosult sértett a bűncselekmény elkövetéséről mikor szerzett tudomást.
- [26] Mivel a jogerős ügydöntő határozatból a magánindítvány joghatályos voltára vont jogi következtetés ténybeli alapjai hiányoznak, e kérdésben a felülvizsgálati eljárásban nem lehet állást foglalni.
- [27] Mindezekre tekintettel az utóbb érkezett észrevételében azt indítványozta, hogy amennyiben az I. r. terhelt felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének nincs helye, a Kúria a megtámadott határozatot helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.
- [28] Az I. r. terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alapos.
- [29] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.
- [30] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ban megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [31] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bek.]. Ez alóli kivétel a Be. 659. § (6) bekezdés szerinti rendelkezés, eszerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.
- [32] Az eljárási okból történő felülvizsgálat tehát hivatalbóli.
- [33] A Be. 649. § (2) bekezdés *b)* pont első fordulata szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát magánindítvány hiányában hozta meg.
- [34] A Kúria ezzel összefüggésben rámutat a következőkre.
- [35] A Btk. 30. § *a)* pontja szerint a büntetőjogi felelősségre vonást akadályozza a magánindítvány hiánya.
- [36] Ehhez kapcsolódik a Be. azon szabálya, hogy magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén csak a jogosult indítványára indítható meg vagy folytatható a büntetőeljárás [Be. 378. § (1) bek.].
- [37] Ha az adott bűncselekmény magánindítványra üldözendő, és a magánindítvány hiányzik, és nem is pótolható:
- a nyomozás során a nyomozó hatóság és az ügyészség megszünteti az eljárást [Be. 398. § (1) bek. *h)* pont];
  - a bíróság a tárgyalás előkészítése során az eljárást ügydöntő végzéssel megszünteti [Be. 492. § (1) bek. *i)* pont];
  - az elsőfokú bíróság a tárgyalás során az eljárást ügydöntő végzéssel megszünteti [Be. 567. § (1) bek. *g)* pont];
  - a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti [Be. 607. § (1) bek. *a)* pont];

- a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság és az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti [Be. 625. (1) bek.].
- [38] Mindebből következően magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén az eljárás valamennyi szakaszában vizsgálni kell azt, hogy a sértett terjesztett-e elő joghatályos magánindítványt, mert amennyiben nem (és az nem is pótolható), az eljárást meg kell szüntetni.
- [39] A Be. 378. § (2) bekezdése alapján magánindítványnak kell tekinteni a magánindítvány előterjesztésére jogosult feljelentését és bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja. Ugyanezen § (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a magánindítványt attól a naptól számított egy hónapon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett.
- [40] Mindezek alapján jelen ügyben vizsgálandó, hogy
- a terheltnek felrótt bűncselekmény magánindítványra üldözendő-e;
  - amennyiben igen, van-e magánindítvány;
  - amennyiben igen, ez joghatályos-e, vagyis az arra jogosulttól származó és határidőben előterjesztett-e.
- [41] Az eljáró bíróság az I. r. terheltet társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bek., (4) bek. a) pont] mondta ki bűnösnek.
- [42] A jogerős ítéletben írt tényállás szerint a bűncselekmény sértettje 2. számú sértett, aki az I. r. terhelt testvére, valamint 1. számú sértett, aki az I. r. terhelt testvérenek a házastársa.
- [43] A Btk. 459. § (1) bekezdés 14. c) pontja értelmében hozzátartozó a testvér és a testvér házastársa.
- [44] A Btk. 382. § egyértelmű rendelkezése, hogy csalás miatt az elkövető csak magánindítványra büntethető, ha a sértett a hozzátartozója.
- [45] Mindezekből az következik, hogy a sérelmükre elkövetett bűncselekmény miatt mindkét sértett jogosult volt magánindítvány előterjesztésére.
- [46] Helyesen utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy mivel az elkövetés tárgya a közös tulajdonukat képező ingatlan volt, és mindketten az I. r. terhelt hozzátartozói voltak, így a sértettek külön-külön voltak jogosultak magánindítvány előterjesztésére.
- [47] A Legfőbb Ügyészség és a védő is hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet nem tartalmaz a magánindítványra vonatkozó ténymegállapítást.
- [48] Ezzel összefüggésben a Kúria rögzíti a következőket.
- [49] A magánindítványra vonatkozó ténymegállapítás az ítéleti tényállásnak – legalábbis a szűkebb értelemben vett történeti tényállásnak – egyébként nem a szükségszerű eleme. Ezt támasztja alá az is, hogy a magánindítvány joghatályosságát nem érinti az, hogy annak rögzítése ítéletszerkesztési hibából fakadóan elmaradt; így az eljárás magánindítvány hiányában történő megszüntetésének nyilvánvalóan nincs helye – a joghatályos magánindítvány megléte mellett – pusztán azon okból, hogy annak ítéleti tényállásban történő rögzítése elmaradt. Másrészt a magánindítvány léte nem a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatos, a bűncselekmény elemeit és minősítését megalapozó történeti tény, hanem a magánindítvány büntethetőségi akadály jellegének megfelelően az annak előterjesztésére jogosult akaratától függően bekövetkező eljárási tény. Eppen ezért teszi a törvény kifejezetten lehetővé a magánindítvány hiányának felülvizsgálat keretében történő támadhatóságát.
- [50] A magánindítvány megléte és joghatályos volta jogkérdés; a magánindítvány előterjesztésére vonatkozó ténymegállapítások alapján levont jogi következtetés, melyre nem vonatkozik a tényálláshoz kötöttség, illetve a tényállás támadhatatlansága a felülvizsgálat során (Kúria Bfv.II.721/2020/9. szám, BH 2021.65.), (Kúria Bfv.III.227/2024/10. szám, BH 2025.5.).
- [51] Mindezek tükrében a Kúria az iratok alapján a következőket állapította meg:
- 1. számú és 2. számú sértettek képviselőjében eljáró ügyvéd a 2018. október 5. napján kelt levelében felszólította az I. r. terheltet és a férjét, hogy 15 napon belül fizessenek meg a sértetteknek összesen 20 621 377 forintot, ellenkező esetben feljelentést tesznek jelentős kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás büntetése miatt. E felszólító levelében az eljáró ügyvéd kitért arra is, hogy az I. r. terhelt és férje sértettekkel szemben tanúsított – a jelen felülvizsgálati eljárásban támadott jogerős ügydöntő határozat tényállásban is rögzített – magatartása miatt minősül csalás büntetettének, illetve e bűncselekmény miatt nem évült még el;
  - mivel az I. r. terhelt és férje elzárkózott a kártérítés megfizetésétől, 1. számú sértett 2018. december 17. napján csalás miatt feljelentést tett az I. r. terhelttel és a férjével szemben.
- [52] Ez az 1. számú sértett által tett feljelentés magánindítványnak tekintendő, mert abból kitűnik, hogy az ellene bűncselekményt elkövető I. r. terhelt megbüntetését kívánja. Mivel azonban a feljelentéshez nem tartozik a feleségétől, 2. számú sértettől származó, az ő képviselőjére is vonatkozó meghatalmazás, e magánindítvány kizárólag 1. számú sértett által előterjesztett.
- [53] Kérdés ezek után, hogy az 1. számú sértett által előterjesztett magánindítvány joghatályos-e.
- [54] A Be. fentebb idézett 378. § (3) bekezdése alapján a magánindítványt attól a naptól számított egy hónapon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett.
- [55] Nyilvánvaló tény, hogy 1. számú sértett 2018. október 5. napján, a képviselőjében eljáró ügyvéd által jegyzett felszólító levél megszerkesztésekor tisztában volt azzal, hogy sérelmére az I. r. terhelt és a férje bűncselekményt követett el.
- [56] Ebből következően ettől számított egy hónapon belül, 2018. november 5. napjáig [Be. 137. § (3) bekezdés harmadik mondat] lehetett volna lehetősége joghatályos magánindítvány előterjesztésére.
- [57] Ehhez képest 2018. december 17. napján tett feljelentést, amely miatt a magánindítvány elkészett, így nem joghatályos.
- [58] A büntetőeljárás lefolytatását akadályozó magánindítvány hiánya utóbb nem pótolható akkor, ha az elkövető személyét ismerő jogosult a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló törvényes határidőt elmulasztja {Kúria Bfv.III.369/2021/11. számú határozat [58] bekezdés}.
- [59] Ekként a Kúria a Be. 649. § (2) bekezdés b) pont első fordulatában írt okból, a Be. 663. § (2) bekezdése

szerint az első- és a másodfokú bíróság határozatát az I. r. terhelt tekintetében hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette.

- [60] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott, az I. r. terheltet terhelő pénzbüntetés és bűnügyi költség címén befizetett összegnek a visszatérítéséről – a Be. 856. § (1) bekezdés *a*) pontjára figyelemmel – a Be. 857. § (1) bekezdés *c*) pontjára tekintettel rendelkezett.

(Kúria Bfv.III.1.445/2024/11.)

72 Amennyiben a vádindítványt nem az arra jogosult emelte, annak orvoslására a pótmagánvádas eljárás későbbi szakaszában nincs törvényes lehetőség, annak észlelését követően a bíróságnak az eljárást nyomban, mérlegelés nélkül meg kell szüntetnie [Be. 567. § (1)–(2) bek.].

- [1] A járásbíróság a 2024. május 8. napján kihirdetett ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) és (2) bek.] és testi sértés büntettségében [Btk. 164. § (1) bek., (4) bek. *b*) pont]. Ezért őt 1 évre próbára bocsátotta. Az ellene emelt kapcsolati erőszak büntette [Btk. 212/A. § (1) bek., (2) bek. *b*) pont], kapcsolati erőszak büntette [Btk. 212/A. § (1) bek., (2) bek. *a*) pont], kapcsolati erőszak vétsége [Btk. 212/A. § (1) bek. *a*) pont] és kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bek.] miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett a bűnügyi költség megfizetéséről.
- [2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. A vádlottat az ellene 1 rendbeli testi sértés vétsége [Btk. 164. § (1) és (2) bek.] miatt emelt vád alól felmentette. A vádlottat testi sértés büntettségében [Btk. 164. § (1) bek., (4) bek. *b*) pont] bűnösnek kimondó rendelkezést, valamint a kapcsolati erőszak büntette [Btk. 212/A. § (1) bek., (2) bek. *b*) pont], kapcsolati erőszak vétsége [Btk. 212/A. § (1) bek. *a*) pont] és kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bek.] miatt emelt vád alól történő felmentő rendelkezést mellőzte. A vádlottal szemben kapcsolati erőszak büntette [Btk. 212/A. § (1) bek., (2) bek. *b*) pont], kapcsolati erőszak vétsége [Btk. 212/A. § (1) bek. *a*) pont] és kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bek.] miatt indult büntetőeljárást megszüntette. A vádlottal szemben kiszabott 1 év próbára bocsátás intézkedést megrovásra enyhítette. Pontosította a bűnügyi költség megfizetésére vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A másodfokú bíróság ítélete ellen a pótmagánvádló és jogi képviselője által bejelentett fellebbezés alapján eljárva az ítéletábrla mint harmadfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.
- [4] A hatályon kívül helyező rendelkezés indokálul az ítéletábrla kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 608. § (1) bekezdés *d*) pontjában írt abszolút hatályú eljárási szabálysértést vétett, mert a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [5] Kifejtette, hogy mivel a pótmagánvádas eljárásban a büntetőeljárási cselekvőképességgel és törvényes képviselővel nem rendelkező kiskorú sértettek részére sem a járásbíróság, sem a törvényszék nem rendelt ki ügygondnokot, az elsőfokú bírósági eljárásban a tárgyalás, a másodfokú eljárásban a nyilvános ülés olyan személy (az ügygondnok, a kiskorú sértettek jogi képviselője) távollétében került megtartásra, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező. Márpedig, ha a pótmagánvádló a kiskorú sértettek nevében nem is terjeszthetett elő joghatályosan vádindítványt, a kiskorú sértettek vonatkozásában a törvényes képviselő, illetve ennek hiánya esetén az eseti gyám vagy ügygondnok közreműködése útján fennállt a pótmagánvádlóként fellépés lehetősége.
- [6] Indokai szerint a pótmagánvádló sérelmére elkövetett cselekmények vonatkozásában törvényesen került sor a vádindítvány benyújtására és a cselekmények érdemi elbírálására, ennek ellenére nem látott lehetőséget arra, hogy az első- és a másodfokú ítéletnek csak a kiskorú sértettek sérelmére elkövetett cselekményekre vonatkozó részét, rendelkezéseit helyezze hatályon kívül.
- [7] Mindezek alapján az ítéletábrla az első- és a másodfokú ítéletet a Be. 608. § (1) bekezdés *d*) pontja alkalmazásával hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.
- [8] A harmadfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése ellen a vádlott és védője a harmadfokú végzés hatályon kívül helyezése és az ítéletábrla új harmadfokú eljárás lefolytatására utasítása érdekében jelentett be fellebbezést.
- [9] A védő a fellebbezésének indoklásában kifejtette, hogy a jogi képviselővel fellépő pótmagánvádlónak a vádindítvány előterjesztésekor már tudnia kellett volna, hogy a Ptk. 4:163. § (3) bekezdése alapján köteles bejelentést tenni a gyámhatóságnak az eseti gyám kirendelése céljából, mivel a gyermekek érdekében érdekellentét miatt nem járhat el.
- [10] Álláspontja szerint a pótmagánvádló és a vádlott közös kiskorú gyermekei jelen büntetőeljárás pótmagánvádas eljárási szakaszában nem minősülnek sértettnek, és a kiskorú gyermekek képviselőjének nyilatkozata hiányában nem minősülnek pótmagánvádlónak sem.
- [11] Indokai szerint a kiskorú gyermekek sértetti státuszát sem a nyomozó hatóságként eljáró ügyészség, sem az elsőfokú bíróság nem állapította meg. Ezért az ítéletábrla helytelen jogértelmezéssel a kiskorúaknak sértetti minőséget vindikált, és egy jogvesztő határidőn túli nyilatkozatuktól teszi függővé az eljárásbeli szerepüket.
- [12] A pótmagánvádas eljárásban a sértett jogi képviselője kötelező, amely nem csak a pótmagánvádlóra, hanem a sértettként megjelölt kiskorú gyermekekre is vonatkozik.
- [13] Sérelmezte, hogy sérülne a védelemhez való jog, ha a nyomozati szak befejeztével sértettnek nem tekinthető kiskorúak esetében a pótmagánvádló egyedi döntése adhatna alapot arra, hogy a gyermekek pótmagánvádlóként jelen legyenek egy olyan eljárási részben, ahol nem lehetnének már a büntetőeljárás alanyai, és a vádlott sem lehetne vádlotti pozícióban gyermekeivel szemben.
- [14] Ezért indítványozta, hogy a Kúria az ítéletábrla végzését a Be. 630. § (2) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül és a harmadfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

- [15] A pótmagánvádló a jogi képviselője útján a fellebbezésre tett észrevételében kifejtette, hogy a bíróságnak, az ügyészségnek és a nyomozó hatóságnak az eljárás bármely szakaszában hivatalból kell vizsgálnia a büntetőeljárásban részt vevő személyek büntetőeljárási cselekvőképességét.
- [16] Szerinte jelen ügyben a pótmagánvádlóként történő fellépésnek a Be. 787. § (3) bekezdésében foglalt kizáró okok egyike sem áll fenn sem a pótmagánvádló, sem a kiskorú sértettek tekintetében.
- [17] A vádlott és védője fellebbezése alapos.
- [18] A harmadfokú bíróságnak az első- és a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító végzése ellen fellebbezésnek van helye a Be. 627. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján akkor, ha a hatályon kívül helyezésre a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés; a Be. 627. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján, ha a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés, a Be. 627. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján, ha a Be. 592. § (1) bekezdése szerinti teljes megalapozatlanság miatt, míg a Be. 627. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján a 625. § (4) bekezdésében meghatározott ok miatt került sor.
- [19] Jelen ügyben a harmadfokú bíróság a végzésében a hatályon kívül helyezés okaként a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontját jelölte meg; ekként a végzés ellen fellebbezésnek helye van, és így a Be. 627. § (3) bekezdés *a)* és *c)* pontja szerinti jogosult által előterjesztett fellebbezés joghatályos.
- [20] A Be. Tizenhetedik Része szerinti eljárásban a jogorvoslat tárgya kizárólag a másodfokú vagy a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése, és a fellebbviteli bíróság ahhoz vezető eljárása. Az eljárás célja pedig annak vizsgálata, hogy a megtámadott végzés törvényt sértő-e.
- [21] A támadott (hatályon kívül helyező) rendelkezés ugyanis nem az ügy eldöntését vagy az eljárás lezárását, hanem az eljárás újrafelvételét jelenti. Ehhez képest a fellebbezéssel támadott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító rendelkezés tartalma nem az, hogy miért jó vagy nem jó ez a döntés, hanem az, hogy miért nem volt hozható érdemi döntés, illetve miért nem eredményezett ilyen (érdemi) döntésre alkalmas helyzetet a lefolyt eljárás. Nyitva hagyja azonban az eljárás tárgyában hozható jövőbeni döntés lehetőségét, mibenlétét (ide nem értve a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban érvényesülő súlyosítási korlátokat). Érdemi döntés esetében a döntés (tehát a jogkövetkeztetés) és annak ténybeli alapja közötti viszony a vizsgálat tárgya; a hatályon kívül helyezés felülbírálata során azonban ez a viszonyítás nem végezhető el. A hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálásakor ugyanis éppen azt kell megítélni, hogy az érdemi határozathozatal feltételeinek hiányáról – és ezért a hatályon kívül helyezésről – a másodfokú vagy a harmadfokú bíróság helyesen vagy indokolatlanul rendelkezett-e.
- [22] Nyilvánvaló, hogy minden felülbírálat a tárgyanak – jelen esetben a hatályon kívül helyezés – rendeltetéséhez igazodik. Ehhez képest hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálása valójában nem ügy-, nem irat-, hanem túlnyomórészt határozatvizsgálat.
- [23] Így, amennyiben a hatályon kívül helyezés indoka a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés, úgy vizsgálendő, hogy a megjelölt feltétlen eljárási szabálysértés valóban megvalósult-e; ha pedig a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés, akkor az eljárási szabálysértés megvalósulásán túl az is, hogy e szabálysértés lényeges hatással volt-e az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására, és ha igen, az orvosolható lett volna-e a másodfokú eljárásban.
- [24] A Be. 611. § (1) bekezdése szerint a hatályon kívül helyező végzés indokolása tartalmazza a hatályon kívül helyezés okát, továbbá a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatását. A Kúria jelen eljárásában valójában e törvényi előírás, elvárás a felülbírálat szempontja és kerete.
- [25] Jelen ügyben ez a következőket jelenti.
- [26] A harmadfokú bíróság támadott végzése az első- és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése törvényi okaként a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontját jelölte meg.
- [27] Ezen törvényi rendelkezés alapján abszolút eljárási szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [28] A harmadfokú bíróság álláspontja szerint az érdemi felülbírálatot az első- és a másodfokú bíróságnak a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti abszolút hatályú eljárási szabálysértése zárta ki {harmadfokú végzés [96] bekezdés}.
- [29] A Kúriának érdemben azt kellett vizsgálnia, hogy alapos volt-e az ítéletábra hatályon kívül helyező döntése.
- [30] Jelen ügyben a harmadfokú bíróság azt rögzítette, hogy: „Figyelemmel arra, hogy a pótmagánvádas eljárásban a büntetőeljárási cselekvőképességgel és törvényes képviselővel nem rendelkező kiskorú sértettek részére sem a járásbíróság, sem a törvényszék nem rendelt ki ügygondnokot, az elsőfokú bírósági eljárásban a tárgyalás, a másodfokú eljárásban a nyilvános ülés olyan személy (az ügygondnok, a kiskorú sértettek jogi képviselője) távollétében került megtartásra, akinek a jelenléte – figyelemmel a vád képviselőjére, az ügyészi feladatok ellátására – a törvény értelmében kötelező. Márpedig, ha a pótmagánvádló a kiskorú sértettek nevében nem is terjeszthetett elő joghatályosan vádindítványt, kiskorú 1. számú sértett és kiskorú 2. számú sértett vonatkozásában a törvényes képviselő, illetve ennek hiánya esetén az eseti gyám vagy ügygondnok közreműködése útján fennállt a pótmagánvádlóként fellépés lehetősége. Mindezekre tekintettel az ítéletábra – a pótmagánvádlónak és jogi képviselőjének a másodfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezését elbírálva, egyidejűleg az eljárás megszüntetésével érintett, de jogorvoslattal nem támadható cselekmények vonatkozásában hozott döntés körében is vizsgálva az eljárási szabályoknak az első- és másodfokú bírósági eljárásban történő megtartását – a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés fennállását megállapította, emiatt a Be. 625. § (2) bekezdés *a)* pontja és (3) bekezdése alapján az elsőfokú és a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és a

- járásbíróságot új eljárásra utasította.” {harmadfokú végzés [95]-[96] bekezdés}
- [31] Ez az érvelés nem helytálló.
- [32] A Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [33] A Kúria egyetértett a harmadfokú végzés indokolásának [91] bekezdésében foglaltakkal, mely szerint „a büntetőeljárás nyomozati szakában eljáró ügyészségnek is észlelnie kellett volna, hogy a pótmagánvádló nem képviselheti a kiskorú sértetteket, illetve nem nyújthat be a nevükben vádindítványt, és ennek megfelelően intézkednie kellett volna ügygondnok kirendelése iránt. Ehhez képest a nyomozás megszüntetése miatt előterjesztett panaszt elutasító ügyészségi határozat eleve téves kioktatást tartalmazott a tekintetben, hogy a pótmagánvádló a saját és a kiskorú gyermekek nevében vádindítványt nyújthat be.” {harmadfokú végzés [91] bekezdés}
- [34] Amíg azonban ezen okfejtés helytálló, és a helyes döntés alapját képezi, addig az ítéletábra ezt követő okfejtése, eljutva a harmadfokú végzésből az előzőekben már idézett [95] bekezdéshez, az érdemi döntésre is kihatással bíró módon az alábbiak szerint téves.
- [35] A Be. 567. § (2) bekezdés *c)* pontja akként rendelkezik, hogy a bíróság nem ügydöntő végzésével az eljárást megszünteti, ha a vádat nem az arra jogosult emelte.
- [36] A Be. 567. § (3) bekezdés egyértelmű szabálya, hogy a bíróság a Be. 567. § (1)-(2) bekezdésben meghatározott ok észlelésekor nyomban megszünteti az eljárást.
- [37] Mindezekből az következik, hogy amennyiben a vádindítványt nem az arra jogosult emelte, annak orvoslására a pótmagánvádas eljárás későbbi szakaszában nincs törvényes lehetőség, annak észlelését követően a bíróságnak az eljárást nyomban, mérlegelés nélkül meg kell szüntetnie.
- [38] Éppen ezért téves a harmadfokú bíróság okfejtése, mely szerint a járásbíróság a vádindítvány benyújtását követően akkor járt volna el helyesen, ha a Be. 73. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a kiskorú sértettek részére ügygondnokot rendel ki, részére a vádindítványt és a gyermekek sérelmére elkövetett cselekménnyel összefüggő ügyiratokat megküldi, és felhívja őt arra, hogy nyilatkozzon, kíván-e a kiskorú sértettek nevében vádindítványt benyújtani {harmadfokú végzés [93] bekezdés}.
- [39] Ugyanis már az elsőfokú bíróságnak is meg kellett volna szüntetnie az eljárást a Be. 567. § (2) bekezdés *c)* pontja alapján, amennyiben észleli, hogy a Ptk. 4:163. § (1) bekezdés értelmében a kiskorú sértettek törvényes képviselőjeként nem járhat el a pótmagánvádló, ezért az ő vonatkozásukban nem az arra jogosult emelt vádat.
- [40] Miután az eljárás megindítása eleve törvénytörő, nincs eljárási lehetőség arra, hogy a bíróság azt utóbb ügygondnok kirendelésével orvosolja.
- [41] Másként szólva, a bíróság az adott esetben (és körben) valójában semmilyen érdemi eljárási cselekményt nem folytathat le, a vádindítvány hiányát utólag nem pótolhatja, erre törvényes lehetősége nincs, az eljárási akadályt ügygondnok kirendelésével el nem háríthatja.
- [42] A Kúria megjegyzi, hogy azt a harmadfokú bíróság is megállapította – a törvényszékekkel egyetértve –, hogy a kiskorú sértettek nevében a pótmagánvádló törvényes képviselőként nem volt jogosult eljárni, a vádindítvány a gyermekek sérelmére elkövetett cselekmények tekintetében nem a jogosulttól származik {harmadfokú végzés [84], [88] bekezdés}.
- [43] A Be. 371. § (1) bekezdése alapján, ha a panaszt elbíráló ügyészség a sértettnek a feljelentés elutasítása vagy az eljárás megszüntetése miatt előterjesztett panaszát elutasítja, a határozatában tájékoztatja a sértettet a pótmagánvádlóként történő fellépés lehetőségéről, feltételeiről, valamint a pótmagánvádló jogairól és kötelezettségeiről.
- [44] Jelen ügyben az ügyészség határozata a nyomozás megszüntetéséről és a panasz elutasításáról, egyaránt téves jogorvoslati kioktatást tartalmazott, továbbá azokat nem a jogosult kapta kézhez.
- [45] A jogorvoslati kioktatás mindkét esetben azt tartalmazta, hogy a pótmagánvádló, mint a kiskorú sértettek törvényes képviselője a megszüntető határozattal szemben tizenöt napon belül panaszt terjeszthet elő, illetve két hónapon belül pótmagánvádlóként léphet fel (nyomozati iratok 389. és 423. oldal).
- [46] Mindez pedig értelemszerűen azt jelenti, hogy nem történt meg a nyomozást megszüntető és a panaszt elutasító határozat szabályszerű közlése a kiskorú sértettek irányába.
- [47] Nyilvánvaló, hogy az ügyben nyomozást folytató ügyészség feladata – lett volna – a Be. 71. § (1) bekezdése szerinti hivatalbóli vizsgálat, az adott perbeli helyzet észlelése és a Be. 73. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint ügygondnok kirendelése iránti intézkedés megtétele, valamint ezt követően a nyomozást megszüntető és a panaszt elutasító határozat szabályszerű közlése a kiskorú sértettek nevében eljáró ügygondnokkal.
- [48] Ez a törvényi feladat a bíróságra át nem hárítható, különösen azért nem, mert a bíróság törvényi kötelessége a vád jogszerűségének vizsgálata, melynek során amennyiben megállapítja, hogy azt nem az arra jogosult emelte, köteles az eljárást megszüntetni.
- [49] A harmadfokú bíróság szerint a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező (a kiskorú sértettek ügygondnoka).
- [50] Ez az érvelés azonban nyilvánvalóan ellentmondásba kerül azzal az egyébként helyesen tett megállapítással, hogy a vádat nem az arra jogosult emelte. Ugyanis a jogosulatlan vádemelést érintő körben nem is lehetett volna a tárgyalást megtartani, így a tárgyalás szabályosságának vizsgálata erre nézve okszerűtlen.
- [51] Másképpen szólva, nem kérhető számon a bíróságon az ügygondnok távolmaradása egy olyan tárgyaláson, amelyet a bíróság (e részében) eleve nem tarthatott volna meg, mivel nem volt érvényes vád.
- [52] Az eljárás megindítása törvényi feltételeinek hiánya pedig kizárja a hivatkozott eljárási szabálysértésből fakadó hatályon kívül helyezés lehetőségét.
- [53] Mindezekből következően a Be. 567. § (2) bekezdés *c)* pontja alapján már az elsőfokú bíróságnak meg

- kellett volna szüntetnie az eljárást e vonatkozásban. Ezt a járásbíróság elmulasztotta, azonban a másodfokú bíróság az eljárásban észlelte és kimerítő részletességgel, helytállóan indokoltan e rendelkezést pótolta.
- [54] Mindez azonban nem zárja el a pótmagánvádlót az ekkénti fellépés lehetőségétől a törvényes feltételek biztosítása esetén ([47] bekezdés, Be. 111. § (1) bekezdés).
- [55] A Kúria tehát a Be. Tizenhetedik Része szerinti eljárásban azt állapította meg, hogy a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti eljárási szabálysértés az ügyben nem valósult meg, ami azt jelenti, hogy a hivatkozott okból az első- és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nincs törvényes alap.
- [56] Ekként a Kúria az ítéletábrla harmadfokú határozatát a Be. 628. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti tanácsulésen, a Be. 630. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a harmadfokú bíróságot a harmadfokú eljárás lefolytatására utasította [Be. 629. § (2) bek. *b)* pont].
- [57] A harmadfokú eljárást a jelen határozatban foglaltak figyelembevételével a harmadfokú bírósági eljárás szabályai szerint kell lefolytatni a joghatályosnak tekinthető másodfellebbezés vonatkozásában (Be. Tizenhatodik Rész).
- (Kúria Hkf.III.664/2025/10.)*
- 73** **A másodfokú ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek, ha a másodfokú bíróság a törvényi egységet alkotó cselekmény egyes részecskéiményei tekintetében dönt eltérően az elsőfokú bíróságtól, továbbá akkor sem, ha a terhelt terhére rótt további bűncselekmény azzal alaki halmazatban áll [Be. 615. § (1) és (2a) bek.].**
- [1] A törvényszék ítéletével a XI. r. vádlottat folytatólagosan, bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntette [1978. évi IV. tv. (a továbbiakban: korábbi Btk.) 310. § (1) bek. *a)* pont, (5) bek. *b)* pont], 2 rendbeli, folytatólagosan, bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntette [korábbi Btk. 310. § (1) bek. *a)* pont, (4) bek. *b)* pont], bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntette [korábbi Btk. 310. § (1) bek. *a)* pont, (4) bek. *b)* pont], folytatólagosan, bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntette [korábbi Btk. 310. § (1) bek. *a)* pont, (3) bek. *b)* pont], bűnsegédként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntette [korábbi Btk. 310. § (1) bek. *a)* pont, (3) bek. *b)* pont], 4 rendbeli, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (korábbi Btk. 276. §) és 2 rendbeli, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre, 5 év gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója vagy gazdasági társaság vezető tisztviselője, illetve felügyelőbizottságának tagja foglalkozástól eltiltásra, 200 napi tétel – napi tételenként 2500 forint, összesen 500 000 forint – pénzbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a XI. r. vádlott a kiszabott szabadságvesztésből nem bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] Az ítélet ellen a XI. r. vádlott védője által bejelentett fellebbezés folytán eljáró ítéletábrla mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a XI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 1 rendbeli, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. §). A XI. r. vádlott „további” költségvetési csalás büntettként értékelt cselekményeiből 5 rendbeli a korábbi Btk. 310. § (5) bekezdés *b)* pontja és 1 rendbeli a korábbi Btk. 310. § (4) bekezdés *b)* pontja szerint minősített, egyúttal felhívta a korábbi Btk. 310. § (2) bekezdés *b)* pont *bb)* alpontját is. A költségvetési csalások minősítéséből mellőzte a folytatólagos és a bünszervezetben elkövetés megállapítását, ehelyett a halmazati büntetést a XI. r. vádlottal mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekintette kiszabottnak. Mellőzte a pénzbüntetés kiszabására és annak átváltoztatására vonatkozó rendelkezéseket, egyebekben pedig a törvényszék ítéletét a XI. r. vádlott tekintetében helybenhagyta.
- [3] A másodfokú bíróság az ügydöntő határozata kihirdetését követően a vádlott és védő, továbbá határozatában az ügyész részére a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés *b)* pontja alapján fellebbezési jogot biztosított.
- [4] A másodfokú bíróság ítélete ellen a XI. r. „vádlott nevében és a védelem saját jogán” a XI. r. vádlott védője jelentett be fellebbezést, elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése végett.
- [5] A Legfőbb Ügyészség átiratában a XI. r. vádlott védője által bejelentett másodfellebbezést törvényben kizártnak tartotta.
- [6] Álláspontja szerint ugyanis a másodfokú bíróság a XI. r. vádlott esetében nem rendelkezett újabb, anyagi halmazatban álló bűncselekmény miatti bűnösség megállapításáról, hanem az elsőfokú bíróság által nem értékelt, a II/2/g. pontbeli részecskéiménnyel törvényi egységben álló II/2/h. pontbeli cselekményt is jogi értékelés tárgyává tette, és az elsőfokú bíróságnak a II/2/g. pont alapján megállapított költségvetési csalás minősítését ennek megfelelően változtatta meg.
- [7] Ez azt jelenti, hogy az ítéletábrla valójában az elsőfokú bíróság által is megállapított azonos tényeket minősítette másként jogilag, amellyel párhuzamosan a II/2/h. pont tekintetében a valóságos anyagi halmazatra figyelemmel jogilag értékelte a magánokirat-hamisítást is. Az pedig a Be. 615. § (2a) bekezdése alapján nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának van helye. Úgy látta ezért, hogy a XI. r. vádlott tekintetében nem nyílt meg a harmadfokú felülbírálat lehetősége, és a másodfokú bíróság a jogszabály téves értelmezésével biztosította a XI. r. vádlott tekintetében a fellebbezési jogot, amely azonban – a BH 2011.276.II. számon közzétett eseti döntés elvi tartalmának megfelelően – nem eredményez felülbírálati kötelezettséget.
- [8] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a XI. r. vádlott védője által bejelentett másodfellebbezést utasítsa el.
- [9] A XI. r. vádlott védője által bejelentett másodfellebbezés törvényben kizárt.

- [10] Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés jogát a Be. 579. § (1) bekezdése általánosságban – a Be. 580. §-ában foglalt szűk körű kivételekkel, további feltétel előírása nélkül – biztosítja. Ezzel szemben a Be. 615. § (1) bekezdése a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés bejelentését kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése miatt teszi lehetővé.
- [11] A jogorvoslati, felülbírálati és a döntési jogkör összefügg. A jogorvoslat terjedelmének korlátai kihatnak a felülbírálat terjedelmére, maga után vonva a döntési jogkör meghatározottságát. Ugyanakkor a döntési jogkör fogalmilag nem lehetséges felülbírálati jogkör nélkül. Mindez a következőket jelenti.
- [12] A Be. 615. § (1) és (2) bekezdése meghatározza a másodfellebbezés törvényi okát, a (3) bekezdés pedig a másodfellebbezés törvényi jogát.
- [13] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélet ellen (másod)fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósággal ellentétes.
- [14] A Be. 615. § (2) bekezdése szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság
- olyan vádlott bűnösségét állapította meg, vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett, vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
  - az első fokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
  - a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.
- [15] A másodfellebbezés rendeltetése ekként az, hogy a bűnösség megállapítására vagy a felmentésre vonatkozó, a büntetőeljárás során elsőként meghozott ítéleti rendelkezés elleni jogorvoslat a másodfokú bíróság eljárásában is biztosított legyen.
- [16] A jelen esetben a másodfokú bíróság a fellebbezési jogosultságot a Be. 615. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján biztosította, kifejtve, hogy a XI. r. vádlott bűnösségének további bűncselekményben való megállapítása a másodfellebbezés jogát megalapozó ellentétes döntésnek minősül. [Megjegyzendő, a bűnösség további bűncselekményben való megállapítása helyesen nem a Be. 615. § (2) bekezdés *a*) pontja, hanem a *c*) pont alapján biztosítaná a másodfellebbezés lehetőségét.]
- [17] A törvényszék – egyebek mellett – a II/2/g. tényállási pontban elkövetett, az V. r. terhelt tettesi alapcselekményéhez kapcsolódó költségvetési csalás büntette [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés *a*) pont, (4) bekezdés *b*) pont] miatt állapította meg a XI. r. terhelt bűnösségét (elsőfokú ítélet [1026], [1032] bekezdés). Ehhez képest az ítéletábra akként foglalt állást, hogy a XI. r. vádlottnak az elsőfokú ítélet III/2/b. tényállási pontjában leírt cselekményei a II/2/h. tényállási pontbeli, tettesként ugyancsak az V. r. terhelt által véghezvitt (elsőfokú ítélet [1026] bekezdés, másodfokú ítélet [1061] bekezdés) költségvetési csalás büntetéhez nyújtott további bűnsegélyként értékelhetők (másodfokú ítélet [1026] bekezdés). Emiatt pedig szükségesnek tartotta a XI. r. vádlott bűnösségének megállapítását a II/2/h. pontban az V. r. terhelt terhére rótt magánokirat-hamisítás vétségéhez (korábbi Btk. 276. §) nyújtott bűnsegély miatt is (másodfokú ítélet [1060] bekezdés).
- [18] Amint arra az ítéletábra is utalt, az azonos tettes által megvalósított, a költségvetési csalás bűncselekményének törvényi tényállási elemeit kimerítő valamennyi részcselekmény törvényi egységet alkot. Ez azt jelenti, hogy az V. r. terhelt II/2/g. és II/2/h. pontbeli tettesi alapcselekményei is törvényi egységbe olvadnak. Mivel pedig a II/2/g. pontbeli tettesi alapcselekményhez nyújtott bűnsegély miatt már a törvényszék is megállapította a XI. r. vádlott bűnösségét, ezért a törvényi egység további, a II/2/h. pontban írt részcselekményéhez kapcsolódó bűnsegély felrovásával a másodfokú bíróság nem állapította meg a XI. r. vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett [Be. 615. § (2) bek. *c*) pont]. Ezzel szemben e döntés folytán a XI. r. vádlottal szemben már első fokon is megállapított bűnösség terjedelme bővült, ami az első fokon is a terhére rótt költségvetési csalás eltérő (súlyosabb) minősítésében nyilvánult meg.
- [19] Az előbbiektől tükrében a másodfellebbezési jog beálltát meghatározó kérdés, hogy a bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatti bűnösség ítéletábra általi kimondása a Be. 615. § (2) bekezdés *c*) pontja szerint az elsőfokú bírósággal ellentétes döntésnek minősül-e. Ellentétes döntésről pedig csak akkor lehet szó, ha a másodfokú bíróság által a terhelt terhére rótt magánokirat-hamisítás vétsége a már az elsőfokú bíróság által is megállapított, és az ítéletábra ellentétes döntésével nem érintett (csupán eltérően minősített), a II/2/g. és II/2/h. pontban megállapított költségvetési csalás büntetével anyagi (elkülönülő tettesi alapcselekményekkel megvalósított) halmazatban áll. Ezzel szemben az alaki (egyetlen tettesi alapcselekménnyel megvalósított) halmazatban álló bűncselekmények esetében valójában egyazon magatartás jogi értékelésének változatairól, ekként minősítésről van szó. Pontosán ezt fejezi ki az eljárási törvény 615. § (2a) bekezdése, amely szerint nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.
- [20] Nincs helye tehát harmadfokú felülbírálatnak a másodfokú ítéletben megállapított olyan bűncselekmény kapcsán, ami a vádlott terhére már az elsőfokú bíróság által megállapított bűncselekménnyel alaki halmazatban áll (BH 2019.267., BH 2024.180.).
- [21] A költségvetési csalás és az annak érdekében elkövetett hamis magánokirat felhasználásának (illetve a korábbi Btk. szerinti magánokirat-hamisítás vétségének) az alaki halmazata valóságos [Bfv.II.190/2021/8. (BH 2021.299.II.)]. E körben teljességgel közömbös, hogy az adott esetben az ítéletábra által megállapított, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége a terhelt terhére már első fokon is megállapított költségvetési csalás első fokon a XI. r. vádlottnak fel nem rótt részcselekményéhez kapcsolódik. Jelentősége kizárólag annak van, hogy a másodfokú bíróság által a XI. r. vádlottnak felrótt, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége alaki halmazatban áll

- azzal a (törvényi egységet alkotó) költségvetési csalás büntetvével, amelyet már az elsőfokú bíróság is megállapított a XI. r. vádlott terhére [amelynek tekintetében tehát nem került sor a Be. 615. § (2) bekezdése szerint ellentétes döntés hozatalára a másodfokú bíróság részéről].
- [22] Mindezek alapján a XI. r. vádlottat érintően az ítélet tábla döntése nem ellentétes az elsőfokú bíróság döntésével, így a Be. 615. § (2a) bekezdésében írtak szerint a másodfokú bíróság eljárásában a bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatti bűnösség kimondása helyett a minősítés megváltoztatásának lett volna helye, akként, hogy a másodfokú bíróság a XI. r. vádlott bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettként (II/2/g., II/2/h.) értékelt cselekményét további egy rendbeli, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségként is minősíti.
- [23] Ekként az ítélet tábla tévesen biztosított jogorvoslati jogot a másodfokon kihirdetett ítéletével szemben. A bíróság által tévesen biztosított fellebbezési jog – ha azzal élnek is – nem nyitja meg a lehetőséget a fellebbezési eljárásra, az nem jelent felülbírálati kötelezettséget sem; ilyen esetben a fellebbezés elutasításának van helye [Kúria Bhar.I.995/2019. (BH 2020.101. II.), BH 2011.276. II.].
- [24] A védő „a vádlott nevében” is fellebbezést jelentett be, erre azonban nem volt jogosult.
- [25] A védői jogállás általános szabálya szerint a védő – a Be. eltérő rendelkezésének hiányában – teljeskörűen gyakorolhatja a terhelt mindazon jogát, amely jellegénél fogva nem csak a terhelt személyéhez kötődik. A védő e jogokat önállóan, védői jogokként gyakorolhatja [Be. 42. § (1) bek.].
- [26] E törvényi rendelkezés azt jelenti, hogy a terheltet megillető fellebbezési jog főszabályként a védőt is megilleti. Ugyanakkor – és ez a lényege – azt fejezi ki, hogy a védő a büntetőeljárás önálló eljárási jogosultságokkal felruházott és kötelezettségeket szem előtt tartani köteles, a terhelttől elkülönült szereplője. Azaz, a védő a büntetőeljárás önálló perbeli személye, ezért jogai nem átruházott, hanem önálló eljárási jogosítványok {8/2013. (III. 1.) AB határozat [27], 1320/B/1993. AB határozat}.
- [27] Másként szólva, a védő a büntetőeljárásban önálló jogokkal és kötelezettségekkel bíró személyként nem a terhelt perbeli képviselőjét látja el. A képviselőt ugyanis – a polgári jog általános szabályaival összhangban [Ptk. 6:11. § (1) bek.] – azt jelenti, hogy a képviselt személy (jelen esetben: eljárásbeli) jogait képviselője útján gyakorolja.
- [28] A büntetőeljárásban azonban meghatalmazott képviselő – mint önálló eljárási jogosultságokkal nem rendelkező segítő – kizárólag a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt helyett járhat el, e személyek Be-ben biztosított jogait a saját nevében gyakorolva [Be. 61. § (1) és (2) bek.].
- [29] A védő azonban az előbbieket szerint nem a terhelt perbeli képviselője, ezért a terheltet megillető jogorvoslati jog gyakorlásáról sem nyilatkozhat a saját nevében.
- [30] (Törvényben kizárt) másodfellebbezést így egyedül a védő jelentett be a másodfokú bíróság ítélete ellen, ezért a másodfellebbezést elutasító rendelkezés is kizárólag a védői fellebbezés elutasítására terjedhet ki.
- [31] Ekként a Kúria a XI. r. vádlott védője által előterjesztett másodfellebbezést mint törvényben kizártat a Be. 617. §-ára figyelemmel, a Be. 597. § (1) bekezdése és a Be. 588. § (1) bekezdés első fordulata alapján, a Be. 598. § (1) bekezdés a) pont első fordulat szerint tartott tanácsülésen elutasította, továbbá a Be. 458. § (2) bekezdés a) pontjára és a 459. §-ére alapítva felhívta az ítélet táblát az ítélet jogerősítési záradékkal ellátására.
- (Kúria Bhar.II.1225/2025/11.)
- 74** Perújítás alapja fogalmilag nem lehet olyan tény, amely az ítélet jogerőre emelkedése után következett be, illetve az sem, hogy az általa ismertényt az alapügyben eljáró bíróság miként értékelte [Be. 637. § (1) bek. a) pont].
- [1] Az ítélet tábla végzésével elutasította a terhelt által a törvényszék, illetve az ítélet tábla mint másodfokú bíróság ítélete ellen benyújtott perújítási indítványt.
- [2] Az alapügyben a bíróság a terheltet társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette [Btk. 176. § (1) bek. 4. ford., (3) bek.] miatt 6 év 6 hónap, börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [3] A perújítási indítványt elutasító végzés ellen a terhelt nyújtott be fellebbezést.
- [4] A fellebbezéshez fűzött indokolás szerint az indítványozó által benyújtott új bizonyítékok maradéktalanul igazolták, hogy egészségi állapota „a jogerőre emelkedést követően folyamatosan romlott, romlik”, ezért „a szabadságvesztés elviselése nem áll már arányban az elítéléskor hozott határozatok megalapozó bűnösségi körülményekkel”, mert a csatolt orvosi dokumentumok szerint egészségi állapota az elmúlt 4–5 évben jelentős mértékben, legalább 30%-kal romlott, amely a kiszabott büntetés lényeges enyhítését alapozhatja meg. A Kúria egy korábbi határozatának indokolására való hivatkozással kifejtette, hogy betegségeinek fennállása, kialakulásuk időpontjának megítélése, illetve „börtöntűrő képessége” korlátozott voltának megállapítása szakkérdés, amely kizárólag perújítási nyomozás elrendelésével és ennek keretében igazságügyi orvosszakértői vélemény beszerzésével tisztázható. Az így beszerzendő szakértői vélemény alapján pedig egyértelmű lenne, hogy betegségei az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában is fennálltak, és az azóta eltelt időben tovább súlyosbodtak.
- [5] Hangsúlyozta, hogy látáskárosodását a jogerős ítélet egyáltalán nem értékelte, egyéb egészségügyi problémáit pedig az eljáró bíróságok „tévesen vették figyelembe”, azoknak nem kellő súlyt tulajdonítva, elsősorban azért, mert a 2019-ben beszerzett, hitelesnek nem tekinthető igazságügyi orvosszakértői vélemény „megtévesztette” és „rossz döntés meghozatalára kényszerítette” őket. Álláspontja szerint csak a beszerzendő új orvosszakértői vélemény szolgálhat megnyugtató magyarázattal arra, hogy a jogerős ítélet meghozatalának időpontjában fennállt betegségeit „maradéktalanul és valóban kellő enyhítő

- nyomatékkal értékelték-e az eljáró bíróságok”. Az „aránytalanul elviselhetetlen büntetés letöltése” ugyanis nem illeszkedik a Btk. 79. §-ában szabott büntetési célokhoz.
- [6] A kiszabott büntetés „lényeges” enyhítésének jelentését értelmezve leszögezte, hogy állapotára tekintettel számára már a büntetés egyetlen nappal történő mérséklése is lényeges lenne, ugyanakkor a törvényi minimumnak megfelelő, 5 év tartamú szabadságvesztés kiszabását már csökkent „börtöntűrő képességéhez” igazodónak tartotta volna.
- [7] Mindezek alapján a fellebbezéssel támadott végzés megváltoztatására és a perújítás, illetve a perújítási nyomozás elrendelésére tett indítványt.
- [8] A Legfőbb Ügyészség átiratában a fellebbezést nem tartotta alaposnak.
- [9] Az ítéletábra indokait osztva kifejtette, hogy a terhelt jogerős döntés meghozatalakor aktuális egészségi állapota ismert volt, annak utólagos megváltozása perújítás alapját nem képezheti, mert azt az alapügyben értelemszerűen nem is lehetett volna figyelembe venni. A kétségkívül rossz egészségügyi állapothoz a jogerős ítélet által fűzött enyhítő hatás pedig a perújítási eljárásban nem vitatható.
- [10] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria az ítéletábra végzését hagyja helyben.
- [11] A terhelt fellebbezése nem alapos.
- [12] A bíróság jogerős határozata végleges, mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról. Az ügydöntő határozat a jogerőre emelkedését követően kizárólag rendkívüli jogorvoslattal vagy különleges eljárás eredményeként változtatható meg [Be. 456. § (1) bek.]. A perújítás tehát rendkívül jogorvoslatként a jogerő áttörésének kivételes eszköze, amelynek igénybevételére kizárólag a jogerős ítélet ténybeli hibája, éspedig a Be. 637. § (1) bekezdés a)–g) pontjában perújítási okként meghatározott ténybeli hibája esetén nyílik mód.
- [13] Ekként a bíróság jogerős ügydöntő határozatával befejezett büntetőeljárás esetén perújításnak – egyebek mellett – akkor van helye, ha az alapügyben akár felmerült, akár fel nem merült tényre vonatkozó olyan új bizonyítékot hoznak fel, amely valószínűvé teszi, hogy a terheltet fel kell menteni, vagy enyhébb büntetést kell kiszabni [Be. 637. § (1) bek. a) pont aa) alpont első és második ford.].
- [14] Az ítéletábra végzésében helyesen vázolta a jogerős ítélettel szembeni ténybeli kifogás lehetőségét biztosító perújítás egymásra épülő feltételrendszerének mibenlétét.
- [15] E lépcsőzetesen felépülő feltételrendszer első elemeként az indítványnak nem csupán új – újonnan felmerült vagy korábban nem értékelt – adatot kell tartalmaznia, de egyúttal bizonyítékot is kell hordoznia. Bizonyíték pedig a bizonyítási eszközből megismerhető tény, amiből következtetés vonható a bizonyítandó – büntető anyagi vagy eljárásjogi szabály alkalmazása szempontjából jelentőséggel bíró – tényre. Ennek megfelelően a bizonyítási eszköz a bizonyíték forrása, a bizonyíték pedig a bizonyítási eszköz által hordozott információ, adat, amely a tényállás megállapítása során a bíróság mérlegelési körébe esik.
- [16] Az új bizonyíték rendelkezésre bocsátása továbbá meghatározott céllal történik, éspedig a jogerős ítéletben foglalt ténymegállapításhoz képest új vagy eltérő tény megállapítása érdekében. A perújítás lényege ugyanis, hogy perdöntő tény hiányzik az alapügyből.
- [17] A jelen esetben a perújítási indítvány tényállítása (az új bizonyíték révén megállapítani kívánt perdöntő, azaz a büntetéskiszabásra vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezés megváltoztatását igénylő tény) egyfelől az volt, hogy az I. r. terhelt jogerős ítéletben is értékelt betegségei jelentősen súlyosbodtak, másfelől pedig az, hogy az I. r. terhelt az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában az alapügyben eljáró bíróságok által a büntetés kiszabása körében figyelembe nem vett betegségeket is szenvedett.
- [18] Az elsőként említett érvrendszert illetően: magától értetődő, hogy a jogerős ítélet ténybeli hibáját csakis a jogerős ítélet meghozatalának időpontjában fennállott kórállapot figyelmen kívül hagyása jelenti. Ami a jogerős ítélet meghozatalának időpontjában nem létezik, azt a bíróság sem veheti figyelembe. A nem létező tény értékelésének mellőzésével az ítélet nem szenved ténybeli hibában. Ténybeli hiba hiányában nincs jogsérelem, jogsérelem nélkül nincs jogorvoslat. Következésképpen, a jogerős ítélet meghozatalakor már létező, és a bíróság által is ismert megbetegedés súlyosbodása perújításnak soha nem képezheti alapját (BH 2009.353). Az alapügyben eljáró bíróság által ismert egészségügyi állapot további elnehezülését ezért nem rendkívüli jogorvoslat keretében, hanem a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.) rendelkezéseinek alapulvételével, a büntetés végrehajtása során kell figyelembe venni [pl. Bv.tv. 116. § (1) bek., 160-161. §].
- [19] A terhelt jogerős ítélet meghozatalakor is fennállt, azonban a bíróság által nem ismert betegsége ugyanakkor olyan új ténymegállapítást jelenthet, amely esetlegesen – a kiszabott büntetés lényeges enyhítésére alapot adó jellege esetén – már perújítás elrendelését vonhatja maga után. A Kúria – a 2/2023. (VII. 5.) BK véleményével fenntartott – 56/2007. BK véleményének II/12. pontja szerint ugyanis az elkövető betegsége, jelentős mérvű rokkantsága vagy egyéb olyan körülmény, amely a büntetés elviselését megnehezíti, enyhítő hatású, és akkor is értékelendő, ha a bűncselekmény elkövetése után állott elő.
- [20] A Be. 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt törvényi okon alapuló perújítás feltételeként megkívánt új bizonyítékként tehát kizárólag a jogerős ítéletben figyelembe nem vett ezen új tényt (az egészségügyi kórállapot fennálltát) igazoló okirat (szakértői vélemény) fogadható el.
- [21] A szakértő – az indítványhoz mellékelt kiegészítő szakértői véleményének alapját képező – 2021. június 1-jén kelt igazságügyi orvosszakértői véleménye (OVH:109/2021.) a jogerős ítéletet meghozó ítéletábra előtt is ismert volt, azt az I. r. terhelt védője 136. sorszám alatt csatolta az alapügy irataihoz.
- [22] E szakértői vélemény a Be. 198. § (1) alapján kétségkívül nem magánszakértői véleménynek, hanem védői, illetve terhelti észrevételnek minősült, ami azonban a konkrét esetben egyáltalán nem jelenti

- azt, hogy tartalmát az ítéletábra figyelmen kívül hagyta volna. Ellenkezőleg: az I. r. terhelt egészségügyi állapotának feltárására irányuló igazságügyi orvosszakértői bizonyítás elrendelésére irányuló indítványokat éppen azért utasította el, mert nem vonta kétségbe az alapbetegségeinek meglétét, illetve az állapotrosszabbodás lehetőségét {Bfv.II.365/2020/136. [42] bekezdés}. Ez azt jelenti, hogy az ítéletábra az észrevételként értékelendő szakértői vélemény tartalmát nem csupán ismerte, de azt kifejezetten elfogadta. A szakértői vélemény alapügyben is ismert és elfogadott tartalma szerint pedig az I. r. terhelt az elsőfokú bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltakon túl kétoldali látásromlásban is szenvedett, tekintetében az I. fokú Szakértői Bizottság 2019 októberében 61% ÖEK-t állapított meg, míg 2020 novemberében 63% ÖEK-t véleményezett. Az ebben foglaltaktól eltérő (új) tény a perújítási indítvány sem hivatkozott, így eltérő (új) ténymegállapítás igényének hiányában – értelemszerűen – új bizonyítékot sem csatolt. Sőt, a szakértő az indítványhoz csatolt, 2023. július 12-én kelt kiegészítő orvosszakértői véleménye kifejezetten rögzíti, hogy a szakértő az OVH:109-1/2021. számon adott véleményében foglaltakat változatlanul fenntartja. Azaz, a kiegészítő szakértői vélemény az I. r. terhelt 2021. június 9-i egészségügyi állapotára illetően nemhogy nem új, de éppenséggel azt a véleményt erősíti meg, amit már az ítéletábra is ismert és figyelembe vett a jogerős ügyszólatározat meghozatalakor.
- [23] Az ítéletábra álláspontjával szemben ezért szó sincs róla, hogy a terhelt az indítványához csatolt okiratok benyújtásával új bizonyítékot ajánlott volna fel.
- [24] Ekként, a jogerős ítéletben foglaltakhoz képest új vagy eltérő tényállítás és az új vagy eltérő tény alátámasztására szolgáló új bizonyíték megjelölésének hiányában a perújítás elrendelésére vezető követelményrendszer további elemei már nem is vizsgálhatók, hiszen a nem létező új vagy eltérő tény nyilvánvalóan perdöntő sem lehet. Új tény hiányában pedig az önmagában nem lehet perújítás tárgya, hogy az eljárás bíróságok a büntetés tartamának kialakítása során a terhelt általuk ismert egészségi állapotának mekkora büntetéseszkölként hatást tulajdonítottak, ennek újraértékelése perújítást nem alapoz meg.
- [25] Az ítéletábra tehát törvényesen járt el, amikor – a perújítás elrendeléséhez a Be. 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt valamennyi feltétel együttes teljesülésének hiányában – elutasította a terhelt által előterjesztett perújítási indítványt.
- [26] Mindezek alapján a Kúria a támadott határozatot a Be. 645. § (4) bekezdés második fordulata szerinti tanácsulésen, a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- (Kúria Bpkf.II.1335/2025/3.)
- 75**A büntetőeljárásban a bíróság eljárásával szemben bejelentett adatvédelmi kifogást az eljárás elhúzóda miatt kifogás egyes szabályai szerint kell elbírálni. A nyilvánvalóan alaptalan kifogást vissza kell utasítani [2011. évi CXII. törvény 71/A. § (2) bek. a) pont, 71/C. § (1) bek. a) pont].
- [1] A Kúria a rágalmazás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a határozatával – a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv – a kerületi bíróság elsőfokú és a törvényszék mint másodfokú bíróság másodfokú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [2] A Kúria a határozatát – a Bírósági Integrált Információs Rendszer adataiból megállapíthatóan – a védőnek 2025. november 25-én 9 óra 2 perckor, a magánvádló jogi képviselőjének pedig 2025. november 25-én 9 óra 3 perckor kézbesítette elektronikus úton. A terhelt a határozatot – az iratok között található tértivevény tanúsága szerint – 2025. november 26-án személyesen vette át a Kúria iratkezelő irodájában.
- [3] A terhelt a Kúria elnökének címezve 2025. december 1-jén – tartalma szerint – adatvédelmi kifogást terjesztett elő arra hivatkozva, hogy a magánvádló jogi képviselője 2025. november 25-én 9 óra 45 perckor arról tájékoztatta, miszerint az ügyében a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ügyszólatározatot hatályában fenntartotta, holott ekkor erről ő még nem tudhatott.
- [4] Állította, hogy a Kúria a magánvádló jogi képviselőjének a határozatát 10 óra után küldte ki, amit a jogi képviselő 11 óra 28 perckor töltött le. Mindemellett jelezte, hogy korábban ő már többször érdeklődött a Kúria kezelőirodájánál a határozat felől, ahol csupán annak a meghozataláról tájékoztatták, azonban a döntés érdeméről nem.
- [5] Mindezekre alapítottan – mivel a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat a személyes adatait is tartalmazza – indítványozta, hogy az általa előadottakat a Kúria adatvédelmi incidensként kezelje.
- [6] A terhelt által előterjesztett adatvédelmi kifogás nyilvánvalóan alaptalan.
- [7] Magyarország Alaptörvénye VI. cikk (3) bekezdése szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez.
- [8] Ehhez kapcsolódóan az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 4. § (1) bekezdés második mondata alapelvként rögzíti, hogy az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok gyűjtésének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.
- [9] A bírósági döntés meghozatalára irányuló peres és nemperes eljárásokban (a továbbiakban: alapügy), az azokra vonatkozó előírások alapján a bíróságok által végzett adatkezelési műveletekkel kapcsolatban a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésének ellenőrzésére adatvédelmi kifogás (a továbbiakban: kifogás) útján kerül sor [Infotv. 71/A. § (1) bek.].
- [10] A kifogás alapján a bíróság azt vizsgálja, hogy az eljáró bírő, ülnök vagy igazságügyi alkalmazott az adatkezelési tevékenysége során a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályi és uniós jogi előírásoknak megfelelően járt-e el [Infotv. 71/B. § (1) bek.].
- [11] A kifogást az érintett arra hivatkozással terjesztheti elő, hogy a személyes adatai kezelésével kapcsolatban jogsérelem következett be, vagy annak közvetlen veszélye áll fenn, valamint, hogy a természetes személyeknek a személyes adatok

- kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelet (a továbbiakban: GDPR), illetve az Infotv. 14. §-ban meghatározott érintetti jogainak érvényesítése során az adatkezelő jogszerűtlenül járt el [Infotv. 71/B. § (2) bek. a) és b) pont].
- [12] Kétségtelen, hogy a bíróságok az igazságszolgáltatási feladataik ellátása során végzett adatkezelési műveletek jellegük szerint minden esetben egy adott (konkrét) peres vagy nemperes eljáráshoz (alapügyhöz) kapcsolódnak.
- [13] Az Infotv. 71/A. § (1) bekezdésének szabályai ezen alapügyhöz kapcsolódóan teszik lehetővé az eljárásban résztvevő bármely érintettnek (természetes személynek), hogy ha megítélése szerint az alapügyben személyes adatok kezelésével kapcsolatban jogsérelem következett be, vagy az alapügyben eljáró bíróság az érintettet az adatkezelővel szemben megillető jogok érvényesítése során nem az uniós vagy a magyar jogszabályok szerint járt el, úgy adatvédelmi kifogást terjesszen elő.
- [14] A kifogás alapján azt kell (és lehet) vizsgálni, hogy vajon a bíróság az eljárás során végzett adatkezelési tevékenysége során a személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályi és uniós jogi előírásokat betartotta-e.
- [15] Az Infotv. 71/C. § (1) bekezdés a) pontja szerint a kifogást elbíráló bíróság indokolt határozattal a kifogást visszautasítja az Infotv. 53. § (3) bekezdés a)–d) pontja szerinti esetekben.
- [16] Az Infotv. 53. § (3) bekezdés c) pontja alapján ilyen eset az, ha a bejelentés nyilvánvalóan alaptalan.
- [17] A törvény értelmében az adatvédelmi kifogás önmagában (általánosságban) nem terjeszthető elő, ugyanis egy pontosan meghatározott konkrét jogsérelem (jogszabálysértés) bekövetkeztének megállapítása vagy az érintettet megillető valamely jog érvényesülésének a biztosítása esetén van helye. Következésképpen csupán a kifogás hangoztatása annak ténybeli és jogi alapjai (a jogsérelem) meghatározása nélkül, illetve az érintettet megillető jog érvényesülési deficite bemutatásának hiánya értelemszerűen csak az alaptalanságához vezethet.
- [18] Mindez egyben azt is jelenti, hogy az adatvédelmi kifogás nem általános jellegű, hanem mindig konkrét. Lehetősége valamely folyamatban lévő eljárás vonatkozásában, annak keretein belül áll fenn, ahhoz kötődik.
- [19] Rámutat a Kúria, hogy az adatvédelmi kifogás a bírósági adatkezelési műveletek ellenőrzésére szolgál és csak akkor lehet alapos, ha az adatkezelés az Infotv. vagy GDPR rendelkezéseit, illetve egyéb, a személyes adatok kezelésére vonatkozó valamely jogszabályt sérti.
- [20] Az Infotv. 71/A. § (2) bekezdés a) pontja meghatározza, hogy a kifogás elbírálására a Be. 143. § (3) bekezdését, valamint a Be. 144. § (3) bekezdését és (8) bekezdés a) pontját az Infotv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.
- [21] A jelen ügy tárgyát képező kifogás szempontjából releváns Be. 144. § (3) bekezdés negyedik fordulata szerint a Kúria mulasztásával szemben előterjesztett kifogást a Kúria másik tanácsa az ügyiratok felterjesztésétől számított tizenöt napon belül tanácsulésen bírálja el.
- [22] A Be. 144. § (8) bekezdés a) pontja rögzíti azt is, hogy a kifogás elbírálására egyebekben a bíróság mulasztásával szemben előterjesztett kifogás esetén a végzés elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó rendelkezéseket kell értelemszerűen alkalmazni.
- [23] Mivel az ügyiratokból minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a jelen ügyben a terhelt ellen indult büntetőeljárás során csak olyan személy ismerte meg a terhelt személyes adatait, aki a törvényben meghatározott feladatait látta el és csak ebből a célból (célhoz kötötten), a jogosultak között megismerés sorrendjére pedig a törvény semmiféle kötöttséget nem határoz meg, ezért megállapítható az is, hogy semmilyen jogsértés nem történt, ugyanis a Kúria eljáró tanácsa az eljárás során a törvénynek megfelelően gondoskodott a személyes adatok védelméről [Be. 98. § (1) bek.].
- [24] Ekként a Kúria a nyilvánvalóan alaptalan adatvédelmi kifogást az Infotv. 71/C. § (1) bekezdés a) pontja alapján – az Infotv. 53. § (3) bekezdés c) pontjára utalással – tanácsulésen eljárva, a Be. 144. § (3) bekezdés negyedik fordulata szerint az ügyiratok felterjesztésétől számított tizenöt napon belül visszautasította.

(Kúria Bpkf.II.2/2026/3.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

POLGÁRI SZAKÁG

76I. A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a sérelem bekövetkeztekori értékviszonyokra is figyelemmel kell lenni, ezért az értékviszonyokban a jogsértés és az ítélethozatal között bekövetkezett jelentős változás sem maradhat értékeletlenül.

II. A bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal az összeg meghatározásának csak nagyságrendi behatárolásához ad szempontot, a személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé az eltérő összegek ennél pontosabb összevetését [2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:52. § (2)–(3) bek., 6:534. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I–II. rendű felperesek házastársak, a III–IV. rendű felperesek a közös gyermekeik.
- [2] A 2016. július 2-án született III. rendű felperes 2017. november 4-én felső légúti vírusos tünetekkel került az alperes egészségügyi intézménybe. Aznap délelőtt az alperes gyermekházi orvosi ügyeletén vizsgálták, diagnózisként heveny gégegyulladás rögzítettek, és állapotrosszabbodás esetén kontrollra rendelték vissza. Mivel a tünetek kezelés ellenére nem javultak, a III. rendű felperes aznap este az I–II. rendű felperesekkel ugyanezen ügyeleti rendelésen jelent meg, ahol a sürgősségi osztályra való felvételét javasolták. A III. rendű felperes állapota 2017. november 5-én hajnalban rosszabbodott, és további ápolás céljából az intenzív osztályra helyezték. A koponya CT-vizsgálat kiterjedt oxigénhiányos agykárosodást mutatott. Az alkalmazott kezelés hatására a III. rendű felperes állapotában érdemi változás nem következett be.
- [3] A III. rendű felperes esetében a drámai állapotrosszabbodás, a kórlefolyás és a tünetek alapján már korábban fel kellett volna ismerni, hogy nála a feltételezett gégegyulladás helyett egy sokkal súlyosabb betegség, a gégefödgyulladás alakult ki, amely miatt korábban, a hajnali órákban indokolt lett volna a légzésbiztosítást légcsőtubus behelyezése vagy gégemetszés útján elvégezni. A kellő időben elvégzett légútbiztosítás révén elkerülhető lett volna a III. rendű felperes agykárosodása.
- [4] A III. rendű felperes ellátása során az alperes szakorvosai diagnosztikus tévedésben voltak, amelyet a tünetek és a III. rendű felperes állapotának nem kellő körültekintéssel végzett, helytelen értékelése okozott. A diagnosztikus tévedés miatt terápiás késedelem következett be, amely közvetlenül okozta a III. rendű felperes súlyos oxigénhiányos agykárosodását.
- [5] A III. rendű felperes az alpereshez kerülésekor a korának megfelelő fejlettségi szinten volt, a saját lábán járt, bár még nem volt szobatiszta. A gyermekkel megfelelően lehetett kommunikálni.
- [6] A III. rendű felperes 2017. november 5-től nem tud lábra állni, nem tud felülni, négy végtagra kiterjedő izombénulás áll fenn nála, az izmai feszesek, nem tud

beszélni, csak fekszik. A korábbi kommunikációját teljesen elveszítette, a neki címzett információkat nem érti meg. A gyermek tetraplégias, kontaktus nem teremthető vele, mereven néz, a beszédre nem reagál, a fájdalomingerre pedig csak minimális reakciója van. Mind a négy végtagra kiterjedő fokozott izomtónus észlelhető nála, a végtagjait aktívan mozgatni nem tudja. Nem fejleszhető, az állapotában lényeges változás, javulás nem, ugyanakkor a vitális paraméterek (légzés, keringés) tekintetében rosszabbodás várható. Korábban gyomorszondán, jelenleg ahhoz hasonló készülék által táplálható. A gyógyszerkezeltése is a gyomorszondán keresztül történik. Gégekanülje van, ezen keresztül történik a torkából a váladék leszívása.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperesek megváltoztatott keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperes a III. rendű felperes nem megfelelő, nem a szakma szabályai szerinti kezelésével megsértette az I., II. és IV. rendű felperesek teljes, egész és egészséges családban éléshez való jogát, valamint a III. rendű felperesnek az élethez, testi épséghez és egészséghez való jogát. Az alperest az I–II. rendű felperesek javára személyenként 35 000 000 forint, a III. rendű felperes részére 60 000 000 forint, míg a IV. rendű felperes részére 25 000 000 forint sérelemdíj és ezen összegek 2017. november 5-től a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni. Emellett az alperesnek az I–II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak javára többletápolás, többlet gondozás, háztartási többlet-humánórát fordítás költsége, gyógyászati segédeszközök költsége, pelenkázás költsége, közlekedési üzemanyagköltség és kíséret költsége megtérítésére, valamint az I. rendű felperes részére jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezését kérték.
- [8] Az alperes megváltoztatott ellenkérelmében a kereset jogalapját nem vitatta. A felperesek által követelt sérelemdíjak összegét eltúlzottnak tartotta.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította: az alperes azzal, hogy a III. rendű felperesnél a kórlefolyás és a tünetek ellenére, melyek gégefödgyulladásra mutattak, idejében és hatékonyan nem biztosította a légutakat, megfelelő időben nem alkalmazott intubációt (légcsőtubus behelyezést), vagy tracheotomiát (gégemetszést), mely végett a III. rendű felperesnél szíveállás és azzal összefüggésben súlyos fokú agykárosodás következett be, megsértette az I–II. és IV. rendű felperesek teljes, egész és egészséges családban éléshez való jogát, valamint a III. rendű felperes élethez, testi épséghez és egészséghez való jogát. Az alperest az I. rendű felperes javára 28 000 000 forint,

- a II. rendű felperes javára 25 000 000 forint, a III. rendű felperes javára 38 000 000 forint és a IV. rendű felperes javára 22 000 000 forint sérelemdíj, valamint ezen összegek után 2025. január 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ezen túlmenően kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I–II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 17 687 786 forintot és abból különböző részösszegek után eltérő időpontoktól járó késedelmi kamatot, valamint 2025. január 1-jétől véghatáridő nélkül havi 260 346 forint költségpótló járadékot. Kötelezte továbbá az alperest 9 716 393 forint és annak 2022. június 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamat, valamint 2025. január 1-jétől véghatáridő nélkül havi 187 065 forint jövedelempótló járadék I. rendű felperes részére való megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [10] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 77. § (3) bekezdésére, 244. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-ára és 6:272. §-ára is hivatkozással kiemelte, hogy az alperes a kereseti követelés jogalapját nem vitatta, a más eljárásban kirendelt és a perben felhasználni engedélyezett orvosszakértői vélemény alapján képező orvosi dokumentáció tartalmával egyező tényeladást tett. A személyiségi jogsértés megállapítását, a sérelemdíj-fizetési kötelezettséget és a kártérítési felelősséget megalapozó ténymegállapításait az alperesnek és beavatkozójának jogalapot nem vitató nyilatkozatára és az ellentmondásmentes, egyben aggálymentes igazságügyi orvosszakértői véleményre alapította.
- [11] A sérelemdíj megfizetése iránti kereset esetében a Ptk. 2:52. §-át alkalmazta. Hangsúlyozta a sérelemdíj kompenzációs funkcióját. Utalt arra, hogy a sérelemdíj iránti igény elbírálásakor a személyiségi jogukban megsértettek helyzetét, a lelki folyamataikat, az általuk átélt eseményeket és ezek személyiségükre gyakorolt hatását kell értékelni.
- [12] A III. rendű felperest megillető sérelemdíj mértékének meghatározásánál mindenekelőtt figyelemmel volt arra, hogy a gyermek az alpereshez kerülésekor a korának megfelelő fizikai és szellemi színvonalon volt, ennek megfelelően egy fejlődésben lévő baba életét élte egészségesen, segítség nélkül a saját lábán járt, bár még nem volt szobatiszta, és megfelelően lehetett vele kommunikálni. Az I–II. rendű felperesek személyes előadása és az azt megerősítő tanúvallomások, valamint a csecsemő- és gyermekgyógyász szakorvos, ifjúság- és iskolaegészségügyi szakorvos igazságügyi szakértő aggálymentes szakvéleménye alapján megállapította, hogy a III. rendű felperes a fentiekkel szemben 2017. november 5-től nem tud lábra állni, nem tud felülni, négy végtagra kiterjedő izombénulás áll fenn nála, az izmai feszesek, nem tud beszélni, csak fekszik. Rögzítette, hogy a III. rendű felperes a korábbi kommunikációját teljesen elveszítette, a neki címzett információkat nem ért meg, tetraplégias, kontaktus nem teremthető vele, a beszédre nem reagál és a végtagjait aktívan mozgatni nem tudja. Megállapította azt is, hogy a III. rendű felperes nem fejleszthető, állapotában lényeges változás, javulás nem, ugyanakkor a vitális paraméterek tekintetében rosszabbodás várható, táplálása és gyógyszerzése is a gyomorszondán keresztül történik.
- [13] Hivatkozott arra, hogy a felperesek a sérelemdíj mértékét az ítélethozatal idején fennálló ár- és értékviszonyok szerint kérték meghatározni, ha a bíróság a megváltoztatott keresetet eltúlzottnak tartja. A sérelemdíj összegét ezzel a kérelemmel egyezően – miután az utóbbi évek inflációjának mértéke kivételesen indokolt rendkívüli körülmény, a károsodáskori és a jelenlegi ár- és értékviszonyok között jelentős növekedés mutatkozik, az inflációs adatok köztudomásúak – az elbírálás idején érvényesülő ár- és értékviszonyok alapulvételével határozta meg. Az eset összes körülményének vizsgálata, a felperesek nyilatkozatai, a tanúvallomások, a III. rendű felperes állapotát leíró dokumentumok, a szakértői vélemények, a köztudomású tények és az ítélkezési gyakorlat alapján, a jogsértéssel közvetlenül okozott hátrány mibenlétének figyelembevétele és a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében meghatározott szempontok mérlegelésével megállapította, hogy az ítélet rendelkező részében feltüntetett összegű sérelemdíjak szükségesek és egyben elegendők a felpereseket ért hátrányok kompenzálására. Az ezt meghaladó sérelemdíj megfizetése iránti keresetet elutasította. A sérelemdíjak után járó késedelmi kamatról a Ptk. 6:534. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.
- [14] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, és az alperes által fizetendő sérelemdíj összegét az I–II. rendű felperesek esetében személyenként 30 000 000 forintra, a III. rendű felperes esetében 50 000 000 forintra felemelte, és az I–IV. rendű felpereseknek járó sérelemdíjak tekintetében az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2024. december 10-én határozta meg. Az elsőfokú bíróság ítéletét – a per főtárgya vonatkozásában – egyéb fellebbezett részében helybenhagyta.
- [15] Rámutatott arra, az elsőfokú bíróság – a felperesek által sem vitatottan – a III. rendű felperes egészségkárosodása folytán őket ért hátrányokat teljeskörűen feltárta, és részletesen ismertette a III. rendű felperes rendkívül súlyos, lényegében a legalapvetőbb életfunkciók tekintetében is igen nagy fokban korlátozott egészségi állapotát.
- [16] Értékelte a felpereseknek azt a fellebbezési érvelését, amely szerint az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíjak mértéke elmarad az összehasonlításra alkalmasnak tartott bírói döntésekben megjelenő összegektől. A Kúria Pfv.III.22.392/2016/6. számú határozatára utalással ugyanakkor az ítélkezési gyakorlatot következetesnek nevezte abban, hogy bár nem mellőzhető a más ügyekben hozott döntések értékelése, ez nem jelenthet mechanikus, számszerűsíthető összevetésen alapuló vizsgálatot. Hangsúlyozta, hogy a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal az összeg meghatározásának csak a nagyságrendi behatárolásához ad szempontot, a személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé az eltérő összegek ennél pontosabb összevetését. A Kúria Pfv.III.20.210/2017/4. és Pfv.III.20.566/2021/5. számú határozatából azt is

- kiemelte, hogy a bíróságnak ítéletében nem arról kell számot adnia, hogy mennyiben tér el más, korábbi döntésektől, hanem azt, hogy az adott ügy egyedi körülményei milyen mértékű sérelemdíj meghatározását indokolják.
- [17] Ennek megfelelően abból indult ki, hogy a felpereseket ért rendkívül súlyos sérelem és annak nagyon komoly következményei kompenzálásához vitathatatlanul jelentős összegű sérelemdíj szükséges.
- [18] Kifejtette: az inflációnak a sérelemdíj összegére ugyan nincs közvetlen, matematikai képlet alapján kifejezhető következménye, ami azonban nem jelenti azt, hogy az ár- és értékviszonyok változása a sérelemdíj mértékének meghatározásánál figyelmen kívül maradhatna. Hivatkozása szerint a bírói gyakorlat már a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény hatálya alatt felismerte, hogy a károkozás és az ítélethozatal között az ár- és értékviszonyokban bekövetkezett jelentős változást kezelni kell. Az ilyen esetekre a bírói gyakorlat által kidolgozott megoldásként írta le azt, hogy a vagyoni kompenzáció meghatározásakor az ítélethozatal időpontjában fennálló értékviszonyokból kell kiindulni, melyhez igazodóan a károkozó késedelmi kamat fizetésére az érték meghatározásának időpontjától kezdődően kötelezhető. Arra is utalt, hogy a Ptk. megalkotásakor a jogalkotó a bírói gyakorlatot jogszabályi szintre emelte, azt a Ptk. 6:534. § (1) bekezdésébe beépítette. Megítélése szerint az értékviszonyok jelentős változása a perbeli esetben nyilvánvalóan bekövetkezett, és az a felperesek által hivatkozott bírói ítéletek meghozatalának időpontját követően is megállapítható volt.
- [19] Mindezen szempontokat értékelve, valamint a sérelemdíj magánjogi büntetés funkcióját körében a jogsértés súlyát és a felróhatóság magasabb fokát is figyelembe véve a fentebb részletezett rendkívül súlyos hátrányok kiegyensúlyozására a III. rendű felperes esetében 50 000 000 forint, a róla gondoskodó szülők, az I-II. rendű felperesek esetében személyenként 30 000 000 forint, míg a IV. rendű felperes esetében az elsőfokú bírósággal egyezően 22 000 000 forint sérelemdíjat tartott szükségesnek, és ennek megfelelően emelte fel az alperest az I-III. rendű felperesek tekintetében terhelő marasztalási összeget. A Ptk. 6:534. § (1) bekezdésére figyelemmel megalapozottnak találta a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontjának a felperesek által igényelt módosítását, és azt valamennyi felperes vonatkozásában az elsőfokú ítélet meghozatalának időpontjában határozta meg.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [20] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezése mellett az alperesnek a III. rendű felperes részére 60 000 000 forint sérelemdíj és annak 2024. december 10-től a kifizetés napjáig számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezést kérték.
- [21] Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 279. § (1) és (3) bekezdését, a Ptk. 2:52. § (2) és (3) bekezdését, valamint 6:522. §-át jelölték meg.
- [22] Állították, hogy a másodfokú bíróság kifogástalanul állapította meg a bizonyított hátrányokat, az elbírálás alapjául szolgáló szempontokat. Álláspontjuk szerint azonban a másodfokú bíróság a III. rendű felperesnek az ítélethozatal időpontjára vetített sérelemdíj iránti igényét kirívóan okszerűtlen mérlegelés keretében bírálta el, ugyanis a tőkemarasztalás meghatározása során jelentősen eltért a 2024. decemberi ár- és értékviszonyoktól, valamint a kialakult bírói összegszerű gyakorlattól, amikor a keresetben kért 60 000 000 forint helyett 50 000 000 forint tőkeösszegben marasztalta az alperest.
- [23] A másodfokú bírósággal egyetértve előadták, hogy a legsúlyosabb egészségi állapotban lévő gyermek a III. rendű felperes, és ennek figyelembevételét tartották indokoltnak. Utaltak arra, hogy az elbírálás szempontjából az ítélezési gyakorlat egy keretet ad, amelyet figyelmen kívül hagyni nem lehet. Az általuk megjelölt bírói határozatokkal azt kívánták alátámasztani, hogy a keresetben kért 60 000 000 forintnál 10 000 000 forinttal alacsonyabb összegű marasztalás olyan jelentős eltérés a mérlegelés során, amely megvalósítja a kirívóan okszerűtlen bizonyítékértékelést, és egyben sérti a teljes kártérítés elvét. Az utóbbiak indokaként azt jelölték meg, hogy a sérelemdíj elbírálására a kártérítés szabályait kell alkalmazni, amelynek része a teljes kártérítés elve.
- [24] A fellebbezésükben már megjelölt határozatok közül hivatkoztak a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.680/2023/4/II. számú jogerős ítéletére. Jól beláthatóan neveztek, hogy bár a másodfokú bíróság elvi síkon rögzítette az ár- és értékviszonyokban a fellebbezésben feltüntetett ítéletek meghozatalának időpontjától az adott ügyben történt elbírálás időpontjáig bekövetkezett további változásokat, mégis ugyanazt a tőkemarasztalást alkalmazta, mint amit a Fővárosi Ítéltábla az egy évvel korábban meghozott fenti határozatában. Ezt már csak azért sem tartották az elbíráláskori ítélezési gyakorlatnak megfelelőnek, mert az adott ügyben az egészségkárosodás mértéke és jellege a legsúlyosabb.
- [25] Hasonlóan súlyos ügyben hozott határozatként utaltak a Győri Ítéltábla Pf.III.20.132/2023/7/I. számú, 2023 elején hozott, egy gyermek károsult javára szintén 50 000 000 forint tőkeösszegű marasztalást tartalmazó jogerős ítéletére, valamint a Fővárosi Törvényszék 6.P.20.965/2022/118. számú, egy felnőtt nő károsult részére 60 000 000 forint tőkeösszeget megítélő nem jogerős ítéletére, amelynél az elbírálás 2021 végén történt.
- [26] Megállapíthatónak tartották, hogy a 2022. és 2023. év volt az, amikor az elbírálás időpontjára vetített összegszerű bírói gyakorlat az 50 000 000 forintos tőkemarasztalást alkalmazta. Ehhez képest az azóta is folytatódó, az ár- és értékviszonyokban bekövetkezett változásokra tekintettel a 2024. év végén az 50 000 000 forintos tőkemarasztalást nem tekintették alkalmasnak arra, hogy a reparációs és a pónalizációs funkciót betöltse, az ítélezési gyakorlattal összhangban álljon.
- [27] Előadták, hogy a különbség 10 000 000 forint, ami egyben azt jelenti, hogy a reális követeléshez képest több mint 10%-kal tért el a másodfokú bíróság az ítélezési gyakorlattól. Köztudomású ténynek neveztek, hogy a 2023. és 2024. évben az összesített, a Központi Statisztikai Hivatal szerinti ár- és

- értékviszony-változás ezt a mértéket jelentősen meghaladta, a nem hivatalos köztudomású tény, a valóság pedig ennél jóval magasabb ár- és értékviszony-változásra utalt.
- [28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.
- [29] Érvelése szerint a felperesek a Kúriának a jogerős ítéletben is hivatkozott döntéseiben kikristályosodott gyakorlatával szemben a felülvizsgálati kérelemben éppen a helytelennek tartott mechanikus összevetést végezték el. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság az értékviszonyok változását, az infláció hatását részletesen elemezte, és figyelembe vette, ennek megfelelően hozta meg a döntését.
- [30] Utalt arra, hogy a felperesek által megjelölt bírósági döntések más tényállások mellett születtek, azokban az eljáró bíróságoknak más körülményeket kellett értékelniük és mérlegelniük, ezért a jogerős ítélettel összevetésre alkalmatlanok.
- [31] Azt is kiemelte, hogy a bírói mérlegelés eredményeképpen meghatározott összegszerűség a felülvizsgálati eljárásban csak rendkívül kivételes esetben támadható. Ennek ismeretében lényegesnek tartotta: a felperesek sem vitatták, hogy a bíróságok az őket ért sérelmeket kifogástalanul feltárták. Nem valóságnak nevezte a felpereseknek azt a hivatkozását, hogy a másodfokú bíróság az ítélet meghozatalakor fennálló értékviszonyokat nem megfelelően értékelte, az elsőfokú ítéletet e körben ugyanis éppen ezeknek az értékviszonyoknak a figyelembevételével is változtatta meg, és emelte fel a III. rendű felperest megillető marasztalási összeget.
- [32] Álláspontja szerint önmagában az eltérés mértéke miatt sem beszélhetünk kirívó okszerűtlen mérlegelésről, a felülvizsgálati eljárásnak pedig nem lehet célja az egyébként megalapozott tényállás alapján, a vonatkozó szabályokat, ítélkezési gyakorlatot és az eset összes körülményét figyelembe vevő bírói mérlegelés felülmérlegelése.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [33] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [36] A sérelemdíj összegét meghatározó jogerős ítélet akkor sérti a Ptk. 2:52. § (3) bekezdését és – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) a 206. § (3) bekezdésével azonos tartalmú – Pp. 279. § (3) bekezdését, ha a másodfokú bíróság nem mérlegeli az eset összes körülményét, vagy mérlegelése nem felel meg a logika követelményeinek (Kúria Pfv.III.20.296/2020/6.). Önmagában nem támadható a sérelemdíj összegszerűsége, ha a mérlegelés nem okszerűtlen, és nem ellentétes a logika szabályaival (Kúria Pfv.IV.21.993/2018/7.). A sérelemdíj összegének felülmérlegeléssel történő módosítására csak a mérlegelés körében irányadó körülmények jogszabálysértést megvalósító okszerűtlen értékelése ad alapot (Kúria Gfv.VII.30.284/2020/3.). A sérelemdíj összegét érintő felülvizsgálati támadás esetén – a nem vagyoni kártérítéssel egyezően – azt is vizsgálni kell, hogy a másodfokú bíróság a felperest ért nem vagyoni hátrányokat teljeskörűen feltárta-e, azokat a sérelemdíj mértékének meghatározásakor kellő súllyal értékelte-e, ennek során figyelemmel volt-e a sérelem bekövetkeztekori értékviszonyokra és a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlatra (Kúria Pfv.III.21.191/2021/3., Pfv.III.21.133/2020/10.). A bíróságnak a sérelemdíj mértékének meghatározásakor az irányadó bírói gyakorlatot és az abban megjelenített értékviszonyokat – a Pp. 279. § (3) bekezdésével azonosan rendelkező – régi Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegelési tevékenysége során kell értékelnie (Kúria Pfv.III.20.029/2020/8.).
- [37] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben nem állították, hogy a másodfokú bíróság a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében példalózó jelleggel nevesített körülmények valamelyikének figyelmen kívül hagyásával vagy nem megfelelő értékelésével határozta meg a III. rendű felperes javára megítélt sérelemdíj összegét. A másodfokú bíróság a sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójára is tekintettel volt, és az alapvetően azzal kapcsolatos mutató körülményként a jogsértés súlyát és a felróhatóság fokát kiemelten értékelte. A felperesek a jogintézmény említett funkciója mellett annak elsődleges szerepe, a kompenzáció érvényesítésének elmaradását kizárólag abból az okból sérelmeztek, hogy a másodfokú bíróság az értékviszonyok változását nem teljeskörűen vette figyelembe. Ezzel összefüggésben abból kellett kiindulni, hogy mivel a sérelemdíj mértékének meghatározásakor a sérelem bekövetkeztekori értékviszonyokra is figyelemmel kell lenni, ezért – a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíj esetén is megfelelően alkalmazandó Ptk. 6:534. §-ára tekintettel – az értékviszonyokban a jogsértés és az ítélethozatal között bekövetkezett jelentős változás sem maradhat értéketlenül [Kúria Pfv.III.20.104/2024/5. (BH 2024.182.)]. A másodfokú bíróság a megváltoztatott keresetnek megfelelően, a Ptk. 6:534. § (1) bekezdésének alkalmazásával a határozathozatalakor fennállt értékviszonyok szerint határozta meg a sérelemdíjak összegét, és – az elsőfokú bíróságtól eltérően – az alperest az elsőfokú ítélet meghozatalának időpontjától kötelezte késedelmi kamat megfizetésére. Ennek indokaként az értékviszonyoknak a szóban forgó jogszabályhely által megkövetelt és a felperesek részéről állított jelentős változását jelölte meg. Ehhez képest a felperesek felülvizsgálati támadása azon alapult, hogy a másodfokú bíróság ennek a változásnak a mértékét azért határozta meg tévesen, mert a III. rendű felperes javára megítélt sérelemdíj mértéke nem felelt meg a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlatnak.
- [38] Nem vitatható, hogy az ár- és értékviszonyok utóbbi években bekövetkezett változása a sérelemdíjak összegszerűsége vonatkozásában emelkedő tendenciát eredményezett, de ez továbbra sem jelenti azt, hogy a mérték meghatározásakor évenkénti automatikus emelés lenne indokolt. A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az összehasonlításra és egyben az értékviszonyok bemutatására alkalmas bírósági határozatként két ítéletábrai és egy első fokon hozott, nem jogerős törvényszéki ítéletre hivatkoztak. Az értékviszonyok elmúlt években bekövetkezett változása mértékének alátámasztását önmagában az említett két jogerős ítélet a felperesek által hangsúlyozott tényállásbeli hasonlóságok ellenére sem tette lehetővé. Erre azért sem lehetnek alkalmasak, mert – ahogyan azt a Kúria a jogerős ítélet indokolásában is feltüntetett Pfv.III.20.210/2017/4. és Pfv.III.20.566/2021/5.

számú közzétett határozata tartalmazza – a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal az összeg meghatározásának csak nagyságrendi behatárolásához ad szempontot, a személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé az eltérő összegek ennél pontosabb összevetését. Az összevethetőségnek ebből a szükségszerű akadályából következően a sérelemdíj mértéke meghatározásának a felperesek által hiányolt, pontos számszaki levezetés alapján nem lehetett helye. Ennélfogva pedig olyan megállapítást sem lehetett tenni, hogy a III. rendű felperes keresetében követelt összegű sérelemdíj minősült realinak, és attól a másodfokú bíróságtól a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett százalékos mértékben tért el.

- [39] Mivel a másodfokú bíróság által a III. rendű felperes javára megítélt sérelemdíj nagyságrendileg megfelel az elbíráláskori értékviszonyoknak, és ebből az okból is alkalmas a III. rendű felperest ért rendkívül súlyos hátrányok hozzávetőleges kiegyenlítésére, ezért a jogerős ítéletnek ez a rendelkezése a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett jogszabályhelyek egyikét sem sértette.
- [40] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

(Kúria Pfv.III.20.776/2025/5.)

77 Az Infotv. és a Ctv. is – részben azonos cél (közérdek védelme) érdekében – de más szempontok alapján szabályozza a tárgyi hatálya alá tartozó adatok megismerésének módját. A cégnyilvántartásban levő, kötelezően nyilvántartott közérdekű adatokat – az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésére is figyelemmel – mindenki megismerheti, ezért ezek vonatkozásában az Infotv.-ben meghatározott megtagadási okok nem értelmezhetők, az Infotv.-ben előírt érdekmérlegelési teszt nem végezhető el [2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 3. § 5. bek., 26. § (2), (5)–(6) bek., 31. § (2) bek.; 2006. évi V. törvény (Ctv.) 10. §, 17/A. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2025. január 7-én az alperesnek megküldött adatigénylésében a ...-al kötött, egy vasutas cégben levő tulajdonrésze megvásárlására vonatkozó adásvételi szerződés (a továbbiakban: Szerződés) és minden melléklete megküldését kérte.
- [2] Az alperes minisztérium 2025. január 31-i válaszában közölte, hogy a kért adatok a tárca feladat- és hatáskörébe tartozó további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálják, ezért az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 27. § (6) bekezdése alapján az adatigénylés teljesítését megtagadta.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [3] A felperes keresetében a pert megelőzően előterjesztett kérelmében megjelölt adatok kiadására kérte az alperes kötelezését. A kereset jogalapjaként az Infotv. 3. § 5., 6. pontját, a 26. § (1) bekezdését és a 27. § (3) bekezdését jelölte meg.

- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a Szerződésből nem ismerhető meg különösen a 2. oldal 1. bekezdésben az eladó székhelyének címe, az eladót képviselő, nevében eljáró két igazgatósági tagnak a neve; a 2. oldal 2. bekezdésben a vevő nevében eljáró miniszter neve, a minisztérium címe; a 3. oldal teljes (G) bekezdése: a társaság alaptökéjének forintban történt megjelölése, a társaság részvényeinek száma, egy részvény névértéke, az eladó társaság tulajdonában álló részvények száma és bruttó névértéke, a vevő társaság tulajdonában álló részvények száma és névértéke; a 3–4. oldal teljes (I) bekezdése: a vevő tulajdonában álló részvények száma és bruttó névértéke; a 4. oldal teljes (J) bekezdése: a részvények megvásárlására vonatkozó tárgyalásokat a felek mikor kezdeményezték, arra milyen módon került sor; 4. oldal teljes (K) bekezdése: a megállapodási szándék kifejezése mikor és milyen módon történt; a 6. oldal definíciók és értelmezés: az „Eladó Bankszámlája” tartalma, az eladó bankszámláját vezető pénzügyi vezető neve, IBAN száma, és bankszámlaszáma, a 8. oldal 3.1. pontban a vevő által fizetendő vételár EUR összege; a 17. oldal 17.2. pontban az eladó címe, a közvetlen címzett igazgatósági tag neve, telefonszáma, e-mail címe, a vevő minisztérium neve, címe, a közvetlen címzett miniszter neve, telefonszáma és e-mail címe; a 19. oldalon a vevő nevében eljáró minisztérium és miniszter neve, az eladó nevében eljáró, aláíró igazgatósági tagok neve, névaláírása, és a vevő részéről a pénzügyi és jogi ellenőrzést végzők aláírása.
- [5] Az alperes érvelése szerint a szerződő felek képviselőiben eljáró személyek, a vevő és az eladó részéről a Szerződést aláíró személyek neve, a képviselői és kapcsolattartási adatok nem közérdekű adatok. Nem közérdekű adat az eladó bankszámlája sem, ezen adatok kiadására az alperes nem köteles.
- [6] Az Infotv. 27. § (6) bekezdése alapján nem ismerhető meg a Szerződés (G) és (I) bekezdése, valamint a 3.1. pontban a részvények száma, névértéke, és a vételárra sem, mert ezen adatok kiadása az alperes törvényes működési rendjét, vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, különösen az adatot kezelő álláspontjának a döntések előkészítése, egyes bírósági eljárásokban való részvétele során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.
- [7] Állította, hogy az adatok kitarakása azért indokolt, mert az adásvételi szerződés megkötése és a tőkeemelés egy egységes folyamat része, amely a Magyar Állam társaságon belüli meghatározó befolyásának megszerzésére irányult. Az elvégzett érdekmérlegelése alapján a Magyar Állam nemzeti vagyon védelméhez fűződő érdeke megelőzi az adatok nyilvánosságra kerüléséhez fűződő közérdeket.
- [8] Kiemelte, hogy a Szerződés (J) és (K) bekezdésében foglalt adatok szintén további, a Magyar Állam egy későbbi stratégiai és vállalatirányítási, tőkeemeléssel összefüggő döntését alapozzák meg, amelyről a Kormány az 1351/2024. (XI. 14.) Korm. határozatban (a továbbiakban: Korm. határozat) rendelkezett. A tőkeemelés tárgyában meghozott közgyűlési határozat hatályon kívül helyezése iránt a Győri Törvényszéken peres eljárás van folyamatban,

a kért adatok nyilvánosságra kerülése a per kimenetelét is befolyásolná, veszélyeztetné a nemzeti vagyont értékét.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a Szerződés kiadására, a következő részeinek a felismerhetetlenné tétele/kitakarása mellett: a Szerződés 2. oldal 1. pontban az eladót képviselő két igazgatósági tag neve; a 17. oldal 17.2. pontban az eladó és a vevő részéről értesítendő közvetlen címzettek neve, telefonszáma, e-mail címe; a 19. oldalon az eladó nevében aláíró igazgatósági tagok neve, aláírása, a vevő részéről a pénzügyi és a jogi ellenőrzést végző személyek aláírása. A felismerhetetlenné tett/kitakart részek tekintetében a keresetet elutasította.
- [10] Az elsőfokú ítélet indokai szerint az alperes közfeladatot lát el, az általa kezelt adat közérdekű adat, ezért a teljes Szerződés a nyilvánosság elől nem zárható el. Mivel személyes adatnak minősül a Szerződés 2. oldal 1. bekezdésében az eladó nevében a Szerződés megkötéskor eljáró, a Szerződést az eladó nevében aláíró két igazgatósági tag neve, a 17. oldalán a 17.2. pontban az eladó és a vevő részéről értesítendő közvetlen címzettek neve, telefonszáma, e-mail címe, a 19. pontban az eladó nevében eljáró igazgatósági tag neve, telefonszáma, e-mail címe, ezért az Infotv. 30. § (1) bekezdése alapján az alperesnek ezeket az adatokat felismerhetetlenné kell tennie.
- [11] Rámutatott, hogy nyilvános adatbázisokból bárki számára megismerhető nyilvános adatoknak minősülnek a Szerződés 2. oldal 1. bekezdésében az eladó székhelye, a 2. oldal 2. bekezdésben és a 17.2. pontban a vevő nevében eljáró minisztérium neve és címe, az eljáró miniszter neve, a 3. oldal (G) és (I) bekezdésében a társaság alaptökeje, és részvényeinek száma, ezért a kiadásuk nem tagadható meg. A pénzügyi intézet neve, a bankszámlaszám és az IBAN szám szintén nyilvános adat, ezért nem minősíthető olyan ismeretnek, ami az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. §-ában foglalt fogalmi elemeket kimeríti. A Szerződésben megvásárolt részvények értéke, a vevő részvényeinek száma és névértéke, továbbá a vételár közérdekű adatnak minősül, amelynek megismerése iránti igény nem tagadható meg a nyilvánossághoz fűződő közérdek érvényesülése, a nemzeti vagyont felhasználásának átláthatósága miatt. A Szerződés 4. oldal (J) és (K) bekezdésében foglalt, a megállapodás körülményeire, a tárgyalási mechanizmusra vonatkozó adatok nyilvánossága az alperes esetleges későbbi üzleti stratégiájának veszélyeztetésére nem alkalmas, a peres eljárás kimenetelét sem befolyásolhatja, ezért az alperes által megjelölt megtagadási ok nem alapos.
- [12] Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.
- [13] A jogerős ítélet indokai szerint az alperes megtagadása okként nem hivatkozott arra, hogy az adat megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, ezért az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott rendelkezési elvet és az érdemi döntés korlátait [Pp. 342. § (1) bekezdése] megsértve vizsgálta, hogy az Infotv. 27. § (3) bekezdése alapján az adatok kiadása megtagadható-e, ezért mellőzte az ezzel kapcsolatos érveket. Rámutatott, hogy önmagában ez az eljárási szabálysértés az ügy érdemére nem hatott ki.
- [14] Kiemelte, az elsőfokú bíróság a kiadni kért adatokat közérdekű adatként, személyes adatként és nyilvános adatként azonosította, ezért az alperes közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos fellebbezési érvelése nem vizsgálható. Az Alkotmánybíróság gyakorlatára utalva hangsúlyozta, hogy a „közérdek-teszt” alapján arról kellett állást foglalnia, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságra hozatalához vagy a nyilvánosság időleges kizárásához fűződik-e nagyobb érdek.
- [15] A másodfokú bíróság megítélése szerint jelen ügyben az Infotv. 27. § (5) és (6) bekezdésében megjelölt megtagadási ok azért nem áll fenn, mert a Szerződés adattartalma további döntés megalapozásaként nem értelmezhető, ezt megalapozó tény az alperes sem adott elő. A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy a felek által teljesített Szerződés egyes rendelkezései, a felek tárgyalási stratégiája (G, I, J, K bekezdések, 3.1. pont) miként függ össze az említett szerkezeti, stratégiai átalakítással, amelynek lehetőségét ugyan a Szerződés megteremthette, azonban azok érdemére, tartalmára adatokat a Szerződés nem tartalmaz. Mivel a Korm. határozatban foglalt határidő 2024. december 31-én lejárt, ezért nem minősül további döntést megalapozó eljárásnak az abban foglalt, az alaptökeemelésre vonatkozó felhatalmazás sem. A törvényességi felügyeleti eljárás is befejeződött, a cégbíróság Magyar Állam tőkeemelését a cégnyilvántartásba bejegyezte. Emellett az alperes nem adott elő olyan körülményt, ami alapján az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását veszélyeztetné [Infotv. 27. § (6) bekezdés második fordulója]. Ennek alátámasztására nem alkalmas a közgyűlési határozat felülvizsgálata iránt folyamatban lévő peres eljárás sem, mert a per tárgya nem a Szerződés, hanem a társasági határozat felülvizsgálata. Mindezek alapján a kért adatok kiadása az Infotv. 27. § (5) és (6) bekezdésére hivatkozással nem tagadható meg.
- [16] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:245. § (1) bekezdése és a 3:247. § (1) bekezdése alapján a Szerződés (G) és (I) pontjában foglalt részvényekkel összefüggő adatok nyilvánosak, a részvénykönyvből megismerhetők. Emellett a Szerződés 2. oldal 2. pontjában a vevő képviselőként eljáró miniszter címe, székhelye, továbbá a 17. oldal 17.2. pontjában a vevőt képviselő minisztérium és miniszter neve, címe, telefonszáma és e-mail címe, valamint a 19. oldalon a vevő nevében eljáró miniszter neve szintén nyilvános, bárki számára elérhető adatok, felismerhetetlenné tételük szükségtelen. Az eladó bankszámláját a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 24. § (1) bekezdés j) pontja értelmében a cégjegyzék valamennyi cég esetében tartalmazza, a Ctv. 12. § (1) bekezdése alapján a

cégiratokat bárki ingyenesen megtekintheti, ezért a közhiteles nyilvántartásból kinyerhető adatok nyilvánosság-korlátozása nem indokolt.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [17] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalma szerint – kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az első-, vagy a másodfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára.
- [18] Megsértett jogszabályként hivatkozott az Infotv. 3. § 5. és 6. pontjára, a 27. § (6) bekezdésére, a 30. § (5) bekezdésére, a 31. § (2) bekezdésére, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 7. § (1) és (2) bekezdésére, az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) 2. § (1) bekezdésére, a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésére. Utalt arra is, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria precedens határozatától.
- [19] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint a másodfokú bíróságnak az adatigénylés teljesítését nem az Infotv. 27. § (5) bekezdése, hanem az Infotv. 27. § (6) bekezdésében foglaltak alapján kellett volna megítélnie, mivel nem hivatkozott az Infotv. 27. § (5) bekezdése szerinti megtagadási okra. Ennek ellenére a másodfokú bíróság keresetnek helyt adó érdemi határozata azon a megfontoláson alapul, hogy a kért adatok nyilvánossága az Infotv. 27. § (5) bekezdése alapján nem korlátozható.
- [20] Hangsúlyozta, hogy az Infotv. 27. § (6) bekezdése alapján az adat megismerésének megtagadására a döntést – a Szerződés megkötését és teljesítését követően – követően is van lehetőség. A Szerződés lényeges adatai a szerkezetátalakítás során elengedhetetlen részét képezik a jövőbeli strukturális átalakításoknak, a Szerződés megkötése megalapozta a tőkeemeléssel összefüggő későbbi döntést, ami szükséges a későbbi stratégiai és vállalatirányítási döntések meghozatalához is.
- [21] Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Infotv. 30. § (5) bekezdését, mivel nem a bíróság, hanem az adatkezelő feladata az érdekmérlegelési teszt elvégzése. Ezt a mérlegelő tevékenységet elvégezte, amelynek eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy a megtagadás alapjául szolgáló közérdek – az Nvtv. 7. § (1) és (2) bekezdése alapján a közfeladat ellátásának biztosítását, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását és e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását, továbbá az Ávtv. 2. § (1) alapján a nemzeti vagyon hatékony, költségtakarékos, értékmegőrző, értéknövelő felhasználásának biztosítását, illetve közvetett hasznosítását, valamint az állami vagyon gyarapítását – nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél.
- [22] Mérlegelte azt is, hogy a Szerződésben foglalt adatokat kiadása befolyásolhatná egy folyamatban lévő per kimenetelét és veszélyeztetné az állami vagyon értékét, valamint a bírósági eljárásban a szabad, befolyástól mentes érdemi védekezését. Döntését az Infotv. 30. § (2) bekezdésének megfelelően indokolta, a nyilvánosság korlátozásának okait kétséget kizáróan bizonyította. Ezen alapelveket az első- és a másodfokú bíróság nem mérlegelte, a jogerős ítélet indokolása ezért nem felel meg a Pp. határozatok indokolásával szemben támasztott követelményeknek sem [Pp. 346. § (4), (5) bekezdés].
- [23] Felülvizsgálati álláspontja szerint a másodfokú bíróság félreértelmezte a Kúria Pfv.IV.21.217/2021/5. számú határozatának az elvi tartalmát, mivel megtagadási okként nem hivatkozott az Infotv. 27. § (2) bekezdés g) pontjára.
- [24] Sérelmezte, hogy bár megtagadási okként nem jelölte meg az Infotv. 27. § (3) bekezdését, az elsőfokú bíróság az üzleti titok védelmével összefüggő indokolásában állást foglalt arról, hogy a kért adatok közérdekből nyilvános adatként minősíthetők-e. Ezért a másodfokú bíróság az Infotv. 3. § 6. pontját megsértve minősítette értelmetlennek az e tárgyban kifejtett fellebbezési érvelését.
- [25] A Szerződés egyes kitakarásra kerülő adatokkal összefüggésben kifejtette, hogy a Szerződés 1. pont 1. és 2. bekezdésben, a 17.2. pontban és az aláírási sorban a képviseleti és kapcsolattartási adatok nem minősülnek az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti közérdekű adatnak. A képviseleti jogosultsággal kapcsolatos információk bárki számára nyilvános elérhető adatok, amelyek az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjeszthetők. Jelen pernek azonban nem célja az említett adatok megismerhetősége, ezért kiadásukra nem kötelezhető.
- [26] A Szerződés (J) és (K) bekezdésben foglalt tárgyalási mechanizmust feltáró adatok nyilvánosságra kerülése a feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását veszélyeztetné, ezért a jogerős ítélet említett adatok kiadására kötelező rendelkezése sérti az Infotv. 27. § (6) bekezdését. Az elsőfokú bíróság ezt a megtagadási okot nem vizsgálta, helyette az Infotv. 27. § (3) bekezdése alapján foglalt állást arról, hogy a nyilvánosság nem korlátozható, a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét megsértve [Pp. 346. § (4) és (5) bekezdés] ezt a jogszabálysértést nem értékelte. Az eladó bankszámlája sem minősíthető közérdekű adatként, a jogerős ítélet ezért sérti az Infotv. 3. § 5. pontját is.
- [27] Allította, a Szerződés (G) és (I) bekezdése, valamint a 3.1. pontjában foglalt részvényekkel, a részvények névértékével, illetve a vételárral kapcsolatos adatok megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése, illetve egyes bírósági eljárásokban való részvétele során történő szabad kifejtését veszélyeztetné. Ezért a jogerős ítélet sérti az Infotv. 27. § (6) bekezdését is. A Ctv. 12. § (1) bekezdése és a Ptk. 3:247. § (1) bekezdése ugyan a cégiratokba, továbbá a részvénykönyvbe való betekintés lehetőségét biztosítja, azonban arról e jogszabályok nem rendelkeznek, hogy ezen adatok közérdekű adatigénylés keretében is kiadhatók.
- [28] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelemben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján.

- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [30] A felülvizsgálati kérelem alaptalan a következők szerint.
- [31] A Kúriának a felülvizsgálati kérelem alapján azt kellett megítélnie, hogy az eljáró bíróságok helytállóan ítélték-e meg, hogy az alperes jogszerűen tagadta-e meg az adatmegismerési igény teljesítését.
- [33] A másodfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy a felperes keresete az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében védett alapjogot (információs szabadság) érinti és alkalmazta a döntés megalapozását szolgáló adat megismerhetőségének megítéléséhez az Alkotmánybíróság gyakorlatán alapuló közérdek tesztet.
- [34] Arra is helytállóan utalt, hogy az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontrendszer értelmében főszabály szerint a teszt második eleménél az adatelvet kell alkalmazni; a dokumentum egésze (mint irat) megismerhetősége nem tagadható meg, csak a szóban forgó adatoké, az alapjog tárgya nem a dokumentum maga, hanem a benne található adatok megismerhetősége. Ugyanakkor figyelmen kívül hagyta, hogy az Alkotmánybíróság sem zárja ki, hogyha az iratban található információelemek olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy az egyes elemek leválasztása értelmezhetetlen adatot eredményezne, akkor nincs lehetőség arra, hogy a dokumentum egyes részeinek megismerhetőségéről a bíróság külön-külön döntsön. Önmagában az, hogy az iratban található adatok egymástól nem elválaszthatóak és egységesen kell megítélni az adattömeg megismerhetőségét, nem sérti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését {3063/2023. (II. 16.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [35] Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságnak a jogszabályok által kijelölt értelmezési kereteken belül kell azonosítaniuk az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, valamint a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezniük {3112/2022.(III.23.) AB határozat, Indokolás [25], 3353/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [47]}. Ezért a Kúriának a Szerződés megismerhetősége körében az Infotv. vizsgált rendelkezéseinek értelmezése során az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontrendszert kell alkalmaznia.
- [36] A perben az nem vitatott, hogy az alperes az Infotv. 26. § (1) bekezdése alapján közfeladatot lát el és kezeli a keresetben megjelölt adatokat. Felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az Infotv. 27. § (6) bekezdése szerinti megtagadási okokra hivatkozott, a Szerződés teljes tartalma tárgyában, illetve sérelmezve a másodfokú bíróság által felhívott Infotv. 27. § (5) bekezdésének az alkalmazását, mivel nem hivatkozott erre a megtagadási okra.
- [37] Az Alkotmánybíróság a 4/2021. (I. 21.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) összefoglalta a döntés megalapozását szolgáló adatokhoz kapcsolódó gyakorlatát. Rámutatott, hogy a döntést megalapozó adatok zártasága lényegében a közfeladatot ellátó szervek zavartalan működését hivatott biztosítani rendkívül szigorú feltételek mellett, illetve a részleteket az Info tv. 27. § (5) és (6) bekezdése tartalmazza {Indokolás, [83]-[88]}. Az alperes érvelésével szemben ugyanis az Infotv. 27. § (5) és (6) bekezdése együttesen határozza meg ezeknek az adatoknak a megismerhetőségét. Egy, a közfeladatot ellátó szerv a feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatala előtt, illetve bizonyos esetekben az után is az őt terhelő bizonyítási kötelezettségek mellett, a jogalapra és indokoltságra is kiterjedő bírói kontroll fényében tízéves időtartamon belül – az Infotv. alapján – jogosult bizonyos adatok zártan kezelésére {Abh, Indokolás [90]}.
- [38] Az Infotv. 27. § (6) bekezdése meghatározza a vizsgálat szempontjait, és kimondja, hogy a döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény – az (5) bekezdésben meghatározott időtartamon belül – a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálja (első fordulat), vagy az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét (második fordulat) vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné (harmadik fordulat).
- [39] Az eljáró bíróságok az alperes érdemi védekezése alapján a zárt iratként csatolt Szerződés tartalma alapján helytállóan elemezték az Infotv. 27. § (6) bekezdésében meghatározott feltételeket, mivel csak az adatigénylés tárgyát képező dokumentum tartalmának vizsgálatával állapítható meg ténylegesen az, hogy olyan közérdekű adatokat foglal-e magában, amelyekre valamely nyilvánosság korlátozási indok konkrétan kiterjed, és amelyeknek így feltétlenül szükséges a nyilvánosságtól való elzárása {6/2016. (III. 11.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [40] A Kúria is elvégezte az Alkotmánybíróság szempontrendszer alapján a Szerződés vizsgálatát és elemzését. Ez alapján megállapította, hogy az eljáró bíróságok helytállóan ítélték meg, hogy annak tartalma – a kitakart adatokon túlmenően – nem szolgálja (szolgálhatja) az állított jövőbeli döntés megalapozását.
- [41] Az alperes ennek körében előadott és a felülvizsgálati kérelmében megismételt érvelésével szemben a felek megkötötték és teljesítették is a Szerződést, a cégbíróság alapján a változást a cégjegyzékbe bejegyezte; a Szerződés adattartalma nem utal további döntésre, a szerkezeti változásra, ezért döntés megalapozását szolgáló adatként nem értelmezhető. Az alperes nem jelölt meg olyan konkrét okot, amely bizonyítja azt a tényállítást, hogy a részvények megszerzését célzó Szerződés egyes rendelkezései – figyelemmel arra is, hogy a felperes keresetlevele konkrétan tartalmazza az eladó személyét – a felek tárgyalási stratégiája (J, K bekezdések, 3.1. pont), illetve a nyilvános cégiratokból megismerhető adatok (G, I,) további jövőbeli döntés megalapozását is szolgálják és közvetlen kapcsolatban állnak egy esetleges későbbi szerkezeti, stratégiai átalakításával, befolyásolják ezeket a döntéseket. A Szerződés ugyan megteremthette a későbbi döntések meghozatalának az előfeltételét a részvények megvásárlása és a Magyar Állam befolyásszerzése mértékének megváltozása miatt. Az államnak egy cégben szerzett többségi részesedése és ezzel összefüggésben végzett irányítási, szervezési tevékenysége azonban nem minősül olyan „folyamatban lévő eljárásnak”, amely

- során hozandó döntések megalapozását a részvényvásárlásra vonatkozó szerződés adatai biztosítanák. Nem támasztja alá az alperes érvelését a hivatkozott kormányhatározat sem, figyelemmel az abban szereplő határidőre (2024. december 31.) és tartalmára. Az alperes nem jelölte meg, hogy a Szerződés miért minősül döntés megalapozását szolgáló adatnak a tőkeemelés tárgyában folyamatban levő peres- és nemperes eljárásban, az összefüggés tárgyában előadott konkrét tényállítás hiányában ez megtagadási okként nem értelmezhető.
- [42] Az alperes ellenkérelmében és fellebbezésében sem adott elő olyan körülményt, amely arra utalna, hogy az adat megismerése a közfeladatot ellátó szerv törvényes működési rendjét veszélyezteti [Info tv. 27. § (6) bekezdés második fordulata]. A jogerős ítélet csak olyan jogkérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (Kúria Pfv.IV.20.097/2023/7/2.), ezért ez a jogszabálysértés a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható [Pp. 406. § (1) bekezdés, 423. § (3) bekezdés].
- [43] Az alperes a feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátása, a megjelölt bírósági eljárásokban való részvétele során történő szabad vélemény kifejtésének veszélyeztetetése [Infotv. 27. § (6) bekezdés harmadik fordulat] körében két közgyűlési határozat felülvizsgálata iránti perre hivatkozott, amelyben a bíróság a törzstőkeemelés és az Alapszabály módosítása tárgyában hozott döntéseket vizsgálja, a per tárgya a társaságon belüli befolyásszerzés jogszerűsége. Előadta ugyanakkor azt is, hogy a Győri Törvényszék cégtörvényességi felügyeleti eljárásban hozott döntése – az Osztrák Köztársaság kérelmét elutasító határozata – alapján a Magyar Állam tőkeemelését bejegyezték.
- [44] A Kúria egyetért az eljárt bíróságokkal abban a kérdésben, hogy a megjelölt bírósági eljárások nem minősülnek az Infotv. 27. § (6) bekezdésének harmadik fordulatában írt megtagadási oknak. Az alperes nem adott elő olyan érvelést, amelyből az következne, hogy egy létrejött és már teljesített adásvételi szerződés rendelkezéseinek megismerése milyen módon veszélyeztetné a beavatkozóként fellépő alperes védekezését egy olyan perben, amelynek tárgya a Szerződést követően hozott, de nem a részvényes személyének változását érintő társasági határozat jogszerűsége. Azt sem jelölte meg, hogy a hivatkozott perben milyen jogszabályi rendelkezések és érvek alapján vizsgálja a bíróság a közgyűlési határozatok jogszerűségét. Ennek hiányában nem állapítható meg oksági kapcsolat a részvények tulajdonának megszerzése és az ennek folytán megszerzett befolyás alapján hozott közgyűlési határozat jogszerűsége között. Azt sem fejtette ki, hogy a részvények vételárának megismerését az Alaptörvény 39. cikkével szemben miért indokolt megtagadni, ehhez kapcsolódóan a (J) és (K) pont tartalma milyen, a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdeket alapoz meg.
- [45] Az alperes a Szerződésben kitalarni kért további adatok tárgyában arra hivatkozott, hogy az adatigénylés elsősorban a részvények vételárának megismerésére irányult, ezért a „képviselőre vonatkozó adatok irrelevánsak, az Infotv. 26. § (2) bekezdése értelmében a közérdekből nyilvános személyes adatok a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjeszthetők”. Felülvizsgálati álláspontja szerint az Infotv. alapján nem ismerhetőek meg a cégnyilvántartásban szereplő adatok.
- [46] Az Infotv. és a Ctv. is – részben azonos cél (közérdek védelme) érdekében – de más szempontok alapján szabályozza a tárgyi hatálya alá tartozó adatok megismerésének a módját. Az Infotv. hatályba lépését megelőzően ezt a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 22. §-a ki is mondta, hogy a közhiteles nyilvántartásból történő adatszolgáltatásra nem vonatkoznak a törvény III. fejezetében írt szabályok. Az Infotv. ezt a rendelkezést ugyan nem tartalmazza, de ez nem is szükséges, mivel eltérő az adatmegismerés módja és tárgyi hatálya a Ctv. alapján biztosított adatok nyilvánosságától, a cégnyilvántartásban levő adatok megismerhetőségétől.
- [47] A közhitelességről és a közhiteles nyilvántartások egységes vezetéséről szóló 2024. évi LXXXII. törvény [4] bekezdése szerint a közhitelességben kifejeződik a közbizalom, amelynek biztosításához a közhiteles adatok bejegyzésének, törlésének és módosításának közhatalmi, jogilag szabályozott és garanciákkal bíró eljárásban kell történnie. A közhiteles nyilvántartások tartalma a közérdeket szolgálja.
- [48] A Ctv. célja – preambuluma szerint –, hogy korszerű jogi keretek megteremtésével, az Európai Unió szabályozásával összhangban állapítsa meg a vállalkozások cégalapításának, nyilvántartásba vételének rendjét, és a vállalkozók alkotmányos jogai érdekében, a gazdasági forgalom biztonsága, valamint a hitelezői érdekek vagy más közérdek védelme céljából biztosítsa a közhiteles cégnyilvántartás adatainak teljes körű nyilvánosságát, közvetlenül vagy elektronikus úton. A Ctv. egyes rendelkezései [10. § (1) és (2) bekezdése, 17/A. §] biztosítják, hogy a cégnyilvántartásban levő, kötelezően nyilvántartott közérdekű adatokat – az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésére is figyelemmel – mindenki megismerhesse. Ezért ezek vonatkozásában az Infotv.-ben meghatározott megtagadási okok nem értelmezhetőek, így az Infotv.-ben előírt arányossági érdekmérlegelési teszt nem végezhető el, a jogszabály ugyanis a közérdek védelméből rendeli el a nyilvánosságukat és csupán a megismerhetőségük módját szabályozza (Ctv. 12–17/A. §).
- [49] Az eljárt bíróságok helytállóan vizsgálták, hogy a kitalarni kért adatok valóban megismerhetőek-e a cégnyilvántartásból. A Kúria egyetért az eljárt bíróságokkal abban a kérdésben, hogy az eladó részvényeivel kapcsolatos adatok bárki számára megismerhetőek. Az Alkotmánybíróság – igaz még az Alkotmány 61. cikkét értelmezve – a Ptk. 3:247. §-ával azonos rendelkezést tartalmazó, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 202. § (10) bekezdésében írt szabály értelmezése tárgyában kimondta, hogy a „betekintés jogának szabályozásával a jogalkotó átláthatóvá teszi a gazdasági társaságot, jelentős segítséget ad a részvénytársasággal kapcsolatba lépni kívánó kívülállók üzleti döntéseinek meghozatalához, az esetleges kockázatok felméréséhez, védi a hitelezői

- érdekeket.” (563/B/2007. AB határozat, ABH 2008, 2723, 2730.) A döntés emellett utalt a betekintési jognak a vállalatok közötti összefonódások ellenőrzésében, a gazdasági verseny szabadságának és tisztaságának biztosításában betöltött szerepére. Emellett a cég létesítő okirata is tartalmazza a részvényesek – így az eladó – törzsrészvényeinek adatait, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott a Szerződés (G) és (I) pontjában levő adatok esetén megtagadási okként az Infotv. 27. § (6) bekezdésére.
- [50] A 89/666/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 2005/56/EK és a 2009/101/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a központi nyilvántartások, a kereskedelmi nyilvántartások és a cégjegyzékek összekapcsolása tekintetében történő módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2012. június 13-i 2012/17/EU IRÁNYELVE (BRIS irányelv) meghatározza azokat a cégszervezeteket és cégiratokat, amelyeket valamennyi tagállami nyilvántartásban a céggel összefüggésben a nyilvántartásban kell tárolni. A Szerződést kötő eladó Ausztriában bejegyzett gazdasági társaság, ezért az alperes állításával szemben a Szerződésben feltüntetett cégszervezeti szerepelnek a nyilvános cégiratokban, azok az Európai Bizottság által üzemeltetett európai igazságügyi portálon (e-Justice portál) bárki számára megismerhetők.
- [51] Az alperes másodlagos felülvizsgálati kérelmében nem adott elő az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést [Pp. 406. § (1) bekezdés], ezért ezt a kérelmét a Kúria nem vizsgálta.
- [52] A Kúria észlelte, hogy bár a felperes keresetében a Szerződés mellékleteinek a kiadását is kérte, a 2025. március 10-i perfelvételi tárgyaláson az elsőfokú bíróság zárt iratként a mellékletek csatolására is felhívta az alperest, azonban zárt iratként csupán a Szerződést csatolta. Nem nyilatkozott arról, hogy van-e melléklete, a felperes pedig nem változtatta meg a keresetét. Az eljáró bíróságok döntése a Szerződés mellékletére nem terjedt ki, az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része azt tartalmazza, hogy „a fenti felismerhetetlenné tett/kitakart részek tekintetében” utasítja el a keresetet. A másodfokú bíróság nem orvosolta ezt a hibát, ezért a Kúria a Pp. 341. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel részítéletnek tekintette az eljáró bíróságok határozatát és ekként bírálta el.
- [53] A Kúria a kifejtettekre tekintettel úgy ítélte meg, hogy a jogerős (rész)ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelem alapján vizsgált jogszabályokat, ezért azt ebben a részében hatályában fenntartotta.

(Kúria Pfv.IV.21.333/2025/7.)

78I. A másodfokú bíróság a felülbírálati jogköreit erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. A fellebbezési kérelem, valamint a fellebbezés indokolásának tartalmából kell kikövetkeztetnie, hogy a fellebbező melyik felülbírálati jogkör gyakorlását kéri.

II. A másodfokú bíróság a fellebbezés indokaihoz is kötve van. Nem bírálhatja felül az elsőfokú ítéletet olyan kérdésben, amit a fellebbezés tartalma, az abban kifejtett indokok egyáltalán nem érintenek.

III. Az elévülési kifogás csak abban a körben bírálható el, amelyre vonatkozóan maga a fél tény- és jogállítást

egyaránt megfogalmazott [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 2. § (2) bek., 370. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az adós és a hitelező között 2012. február 8-án hitelszerződés jött létre, amelynek biztosítékeként az alperes készfizető kezességét vállalt. A hitelszerződés további biztosítéka volt a cég2 által 2012. február 15-én vállalt 80%-os készfizető kezesség. A hitelező 2012. december 10-én felmondta a hitelszerződést. Az adós tartozása ekkor 5 243 512 forint volt, amelyből 2013. január 16-án a cég2 a készfizető kezességvállalása alapján 4 185 978 forintot megfizetett. A hitelező a fennmaradt követelését a cég3-ra engedményezte.
- [2] Az cég3 2016. január 15-én és 2020. június 23-án fizetési felszólítást küldött az alperesnek.
- [3] A cég2 alperessel szembeni követelésének jogosultjává 2020. november 19-én a felperes vált. Az alperes az ő felszólítására sem teljesített.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes 2024. május 16-án előterjesztett kérelmére kibocsátott fizetési meghagyással szembeni ellentmondás folytán perré alakult eljárásban keresetében az alperes 3 044 165 forint és ezután 2020. november 19-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelezését kérte. Előadta: a cég2 eleget tett a készfizető kezességvállalásnak, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 276. § (1) bekezdése alapján annak biztosítékával együtt reá szállt a hitelező követelésének arányos része és az alperessel szemben a régi Ptk. 198. §-a, 276. § (1) bekezdése, 274. § (2) bekezdés a) pontja alapján megtérítési igénye keletkezett, amely engedményezés folytán őt illeti. A cég3 a cég2 megbízásából 2016. január 15-én és 2020. június 23-án fizetési felszólításokat intézett az alpereshez, amelyek megszakították a követelés elévülését.
- [5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érdemi védekezésében előadta, hogy közte és a felperes jogelődje között nem keletkezett olyan kötelelem, amelyre a felperes a követelését alapíthatná. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a felperes követelése elévült. Álláspontja szerint a jelen esetben az elévülés megszakítására a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:25. §-a az irányadó, az itt szabályozott, az elévülés megszakítását eredményező jogi tények egyike sem következett be.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével helyt adott a keresetnek. Határozatának indokolásában a régi Ptk. 276. § (1) bekezdésére hivatkozással rámutatott: a cég2 a hitelező felé kezességet teljesített, így a követelés az azt biztosító jogokkal együtt reá szállt. Az alperes kezességvállalása megelőzte a cég2 kezességvállalását, ezért a cég2-nek az általa teljesített összeg erejéig megtérítési igénye keletkezett az alperessel szemben. A cég2 e követelését engedményezte a felperesre. A 2016. január 15-én és a 2020. június 23-án kelt fizetési felszólítások megszakították a követelés elévülését [rég Ptk. 327. § (1) bekezdés]. Az elsőfokú bíróság

- elutasította az alperes azon bizonyítási indítványát, amely a kezességvállalása szerinti 20%-os teljesítés bizonyítására irányult, tekintettel arra, hogy a per tárgya a felperesi jogelőd készfizető kezességvállalása alapján történt teljesítés volt.
- [7] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság kijavított ítéletével a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (3) bekezdése alapján megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, és elutasította a keresetet.
- [8] A jogerős ítélet felülvizsgálat szempontjából releváns indokolásában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban módosította, hogy a cég2 követelésének esedékessége a készfizető kezességként történt teljesítésének napja (2013. január 16.). Helytelen tartalma miatt mellőzte az elsőfokú ítélet [4] bekezdését, amelyben rögzítettek szerint az alperes továbbra sem tett eleget a szerződés alapján fennálló fizetési kötelezettségének, az cég3 a cég2 megbízásából 2016. január 15-én és 2020. június 23-án is felszólította a teljesítésre. Rámutatott: az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a perbeli tényállásra a régi Ptk. 276. § (1) bekezdését; a cég2 mint teljesítő kezes lépett a jogosult hitelező helyébe. A perben azt kellett vizsgálni, hogy az általa kifizetett összeg vonatkozásában elévült-e a követelés.
- [9] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a 2016. január 15-én kelt fizetési felszólítás a cég3-tól és nem a hitelezőtől, illetve a cég2-től származott. A 2013. február 13-án kelt engedményezési nyilatkozattal a hitelező a cég3-ra nem a perbeli követelést, azaz a cég2 által megfizetett összeget engedményezte.
- [10] A jogerős ítélet [24] bekezdésében kifejtettek szerint „[a] perbeli követelés ... a 2016. január 15-én kelt fizetési felszólításon kívül esik”. Ez a fizetési felszólítás a hitelező még fennálló, a cég3-ra engedményezett követelésére (1 180 241 forint) vonatkozott. A másodfokú bíróság szerint: „Mindebből eredően a 2016. január 15-i írásbeli felszólítás nem a perbeli követelés jogosultjától származik.”
- [11] A másodfokú bíróság rámutatott: „Az 1/F/10. alatt csatolt iratban a jogutódlás a cég2 és a felperes között történt meg, és ebben az engedményezésben nincs benne a cég3” {jogerős ítélet [25] bekezdés}. Ez azt jelenti, hogy 2013. január 16-tól kezdődően öt év elteltéig nem történt fizetési felszólítás az arra jogosult részéről, így a felperes követelése 2018. január 16. napjával elévült. Az elévült követelés a régi Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint bírósági úton nem érvényesíthető {jogerős ítélet [27] bekezdés}.
- [12] Megjegyezte továbbá, hogy: a 2020. június 23-án kelt fizetési felszólítás sem az arra jogosulttól származott, ennek azonban azért nincs jelentősége, mert 2020. júniusára a felperes alperessel szembeni követelése elévült {jogerős ítélet [26] bekezdés}.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [13] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítéletet helybenhagyó határozat hozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 2. § (2) bekezdését, 237. § (3) bekezdés *b)* és *c)* pontját, 266. § (1) bekezdését, 342. § (1) és (3) bekezdését, 346. § (5) bekezdését, 370. § (1) bekezdését, 373. § (1) bekezdését, valamint a régi Ptk. 214. § (1) bekezdését, 219. § (1) bekezdését, 222. §-át, 327. § (1) bekezdését, továbbá jogkérdésben eltér a Kúria Gfv.30.298/2024/6. (megjelent: BH2025. 116.), és Fpkf.30.361/2022/2. számú precedenshatározataitól. Kérte a felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (3) bekezdése és 409. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján.
- [14] Előadta: a másodfokú bíróság olyan tényre alapítottan utasította el a keresetet, amely sem az első-, sem a másodfokú eljárásnak nem képezte tárgyát, illetve a másodfokú határozat meghozatala során az ellenkérelem-változtatás tilalma miatt nem volt figyelembe vehető. A másodfokú bíróság a fizetési felszólítások vizsgálatával jogszabálysértően következtetett a követelés elévülésére.
- [15] A felperes érvelése szerint a másodfokú bíróság lényegében arra alapította a kereset elutasítását, hogy a fizetési felszólítások nem az arra jogosulttól (nem a követelés jogosultjától) származnak, ezért nem alkalmasak az elévülés megszakítására. A pernek azonban sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem volt tárgya annak vizsgálata, hogy a fizetési felszólítások az arra jogosulttól származnak-e. A keresetet tartalmazó iratában tényállítást tett arra vonatkozóan, hogy a cég3 a cég2 megbízásából 2016. január 15-én és 2020. június 23-án írásbeli fizetési felszólítást küldött az alperesnek. Az alperes ezzel szemben mindvégig azzal védekezett, hogy ezek a felszólítások azért nem alkalmasak az elévülés megszakítására, mert a perbeli jogviszony a Ptk. szabályai szerint bírálható el. Az elévüléssel kapcsolatban egyéb védekezést nem terjesztett elő, különösen nem hivatkozott arra, hogy a fizetési felszólítások ne a jogosulttól származnának. Az alperes a fizetési felszólítások tartalmát, illetve azt, hogy jogosult volt-e részére felszólítást küldeni a cég3 a cég2 nevében, nem vitatta. Az a felperesi tényállítás, amely szerint a fizetési felszólítás megbízási jogviszony keretében történt, eljárásjogi értelemben elismertnek minősült [Pp. 266. § (1) bekezdés]. A másodfokú bíróság azonban erre irányuló kérelem hiányában – megsértve a Pp. 2. § (2) bekezdését és 342. § (1), (3) bekezdését – érdemi vizsgálatnak vetette alá a fizetési felszólítások tartalmát. Azzal, hogy olyan kérdést vizsgált és bírált el, amely nem volt a másodfokú eljárás tárgya, túllépte felülbírálati jogkörét és megsértette a Pp. 370. § (1) bekezdését. Amennyiben az alperes fellebbezése tartalmazta volna azt a védekezést, miszerint a fizetési felszólítások nem a jogosulttól származnak, úgy az a Pp. 373. § (1) bekezdése szerint tiltott ellenkérelem-változtatásnak minősült volna. Amennyiben a másodfokú bíróság az előbbiektől eltérő álláspontra helyezkedett, köteles lett volna erről anyagi pervezetés körében tájékoztatni a feleket [Pp. 237. § (3) bekezdés *b)*, *c)* pont]. Anyagi pervezetés esetén nyilatkozhatott volna arról, hogy az alperes által átvett fizetési felszólítások tartalmukat tekintve miért alkalmasak az elévülés megszakítására, és bizonyítékot ajánlhatott volna fel annak igazolására, hogy a cég2 és a cég3 között megbízási jogviszony állt fenn a követelés behajtására.
- [17] A felperes álláspontja szerint a bírói gyakorlat is alátámasztja a felülvizsgálati érvelését. A jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Gfv.30.298/2024/6. számú precedenshatározata felülvizsgálati

- kérelemben idézett részeitől, és az eltérésnek a másodfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltak ellenére indokát sem adta. Abban a jogkérdésben, hogy a másodfokú bíróság alapíthatja-e az ítéletét olyan körülményre, amely sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya, a Kúria úgy foglalt állást, hogy a másodfokú bíróság ítélete csak olyan kérdés vizsgálatán, azaz elsőfokú ítélet olyan felülbírálatán alapulhat, amely már az elsőfokú eljárásnak is a tárgya volt, és amely kérdést a felek valamelyike a másodfokú bíróság elé tárt. A felperes rámutatott: a másodfokú bíróság ezzel ellentétes jogértelmezése a Pp. 2. § (2) bekezdését és a 370. § (1) bekezdését sérti.
- [18] A felperes felülvizsgálati kérelmében a fizetési felszólítás másodfokú bíróság általi vizsgálatával kapcsolatban a régi Ptk. 214. § (1) bekezdése, 219. § (1) bekezdése, 222. §-a, 327. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 346. § (5) bekezdése megsértésére hivatkozott.
- [19] A régi Ptk. 214. § (1) bekezdésével és a Ptk. 327. § (1) bekezdésével kapcsolatban rámutatott: a jogerős ítélet azért sérti ezeket a jogszabályokat, mert a másodfokú bíróság szerint egyfelől a jogosult írásbeli nyilatkozata annak ellenére nem váltja ki a kívánt joghatást, hogy az nem vitatottan megérkezett a kötelezethez, másfelől a fizetési felszólítás nem szakítja meg az elévülést.
- [20] További érvelése szerint a fizetési felszólítás a jogosulttól kell, hogy származzon, de a jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben az már nem követelmény, hogy ennek a felszólításból igazoltnak is kell lennie. Az a tény, hogy a cég2 követelése vonatkozásában küldött fizetési felszólítást nem a jogosult, hanem megbízottja, az cég3 írta alá, nem változtat azon a tényen, hogy a nyilatkozat fizetési felszólításnak minősül és a jogosulttól származik. Az F/8. és F/9. sorszámú csatolt fizetési felszólítások tartalma szerint a megbízás a megbízó követelése érvényesítésére vonatkozott, amely kiterjedt a követelés érvényesítésére irányuló fizetési felszólítás megbízó nevében történő megküldésére is. A megbízási jogviszony ugyanis a régi Ptk. alatt kialakult bírói gyakorlat szerint magában foglalja a jognyilatkozat megtételére jogosító meghatalmazást. A perben nem vitatott, így valóban elfogadott felperesi tényállítás szerint a cég3 a cég2 megbízásából érvényesítette annak követelését, azaz küldött fizetési felszólításokat. A másodfokú bíróság azzal, hogy e tényállítás ellenére a jogerős ítéletben azt állapította meg, hogy a felszólítások nem a jogosulttól származnak, megsértette a régi Ptk. 219. § (1) bekezdését és 222. §-át.
- [21] A felperes szerint álláspontját alátámasztja a Kúria Fpkf.30.361/2022/2. számú precedenshatározata [17], [20], [21] bekezdése. A jogerős ítélet indokolása nem tartalmazza, hogy a másodfokú bíróság miért tért el e határozattól. Szerinte a jelen per tényállása és a hivatkozott precedenshatározat tényállása hasonló, a vizsgált jogkérdés pedig megegyező, hiszen mindkét esetben olyan fizetési felszólítások által kiváltott joghatásról kellett a bíróságnak állást foglalnia, amely igazolhatóan megérkezett, és azt nem a jogosult, hanem meghatalmazottja (megbízottja) írta alá úgy, hogy meghatalmazását egyidejűleg nem csatolta a felszólításhoz. A Kúria a precedenshatározatban akként foglalt állást, hogy a címzetthez megérkezett fizetési felszólítás abban az esetben is kiváltja a kívánt joghatást, ha azt nem a jogosult, hanem nevében eljáró képviselő írta alá és a fizetési felszólítás nem tartalmazza a meghatalmazást. Ezzel szemben a jogerős ítélet indokolása szerint az alpereshez igazoltan megérkezett felszólítás nem váltja ki a kívánt joghatást, mert tartalma nem igazolja, hogy a nyilatkozat aláírója a jogosult megbízottja.
- [22] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.
- [23] Előadta: az elsőfokú eljárás során és fellebbezésében is arra hivatkozott, hogy közte és a felperes, illetve annak jogelődje között nem keletkezett közvetlen kötelmi jogi jogviszony, amely alapján megilletethetné a felperest a perben érvényesített követelés. Álláspontját mindvégig azzal indokolta, hogy a hitelező és a cég2 közötti szerződés 8. pontjában a felek megállapodtak: ha a készfizető kezés a szerződés alapján a hitelintézetnek teljesít, akkor a rá átszálló követeléseket a biztosítékokból, illetve minden egyéb törvényes módon az adóstól és a kezestől, vagy más kötelezettekől a hitelintézet hajtja be. A jogutódlási láncolatból hiányzik az a láncszem, amely alapján megállapítható lenne, hogy a hitelező a saját javára fenntartott behajtási jogosultságot engedményezte. Abból a tényből, hogy az adós elleni felszámolási eljárásban a cég2 saját jogán jelentett be hitelezői igényt, csupán vélelmezhető a részére történt engedményezés. A per iratai között nem található olyan szerződési okirat, amely alátámasztotta volna, hogy engedményezés alapján a cég3 a jogutód, és a rendelkezésre álló okiratok alapján az sem bizonyított, hogy a felperes mikor, milyen módon vált a közbenső jogszerzők jogutódlójává.
- [24] Nézete szerint a megküldött felszólító levelek azért nem alkalmasak sem a követelés érvényesítésére, sem az elévülés megszakítására, mert az engedményezésről a hitelezőtől kapott tájékoztatás hiányában csak a saját veszélyére teljesíthetett volna. A hitelező és a cég2 közötti szerződés 8. pontja alapján a hitelező javára fenntartott behajtási jogosultság kizárja az „okirati engedményezés nélküli jogutódlást”. Ahhoz, hogy a felperes által 2016. január 6-át megelőzően vagy azt követően küldött „közlés” az elévülést megszakítsa, hiányzik a jogutódlás okirati bizonyítékokkal igazolandó láncolata. Az átvett okirat nem jogosulttól származik, így nem lehet alkalmas kötelelem keletkezésére. A hitelező részéről történt engedményezési okiratra csupán hivatkozó levél közlésekor a valóságban már nem is volt engedményezhető követelés.
- [25] Fenntartotta, hogy a kereseti követelés azért minősül elévült követelésnek, mert az elévülés a Ptk. hatálya alatt kezdődhetett meg, és azt semmilyen jogcselekmény nem szakította meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A Kúria a Pfv.2. sorszámú végzésében a Pp. 411. § (1) bekezdése szerint eljárva, a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján engedélyezte a felülvizsgálatot, mert annak érdemi vizsgálata vált szükségessé, hogy a Pp. 2. § (2) bekezdése és 370. § (1) bekezdése értelmezése során a jogerős határozatot hozó bíróság indokoltan tért-e el a Kúria Gfv.30.298/2024/6.

- számú precedenshatározatában foglaltaktól abban a jogkérdésben, hogy a másodfokú bíróság ítélete csak olyan kérdés vizsgálatán, azaz az elsőfokú ítélet olyan felülbírálatán alapulhat, amely már az elsőfokú eljárásnak is tárgya volt, és amely kérdést a felek valamelyike a másodfokú bíróság elé tárt.
- [28] A Kúria a felülvizsgálati keretek között eljárva, a felülvizsgálat eredményeként azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.
- [29] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát egyrészt abban jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság olyan körülményre alapította a határozatát, amely sem az első-, sem a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya. E körben a Kúria a következőkre mutat rá.
- [30] A Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság a Pp. 369. §-a szerinti felülbírálati jogköreit erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja, ez áll ugyanis összhangban a felek perbeli rendelkezési jogával [Pp. 2. § (2) bekezdés]. A felek e jogukat a fellebbezés Pp. 371. §-a szerinti tartalmi elemeinek meghatározásával gyakorolhatják. Főszabály szerint nincs lehetőség arra, hogy a másodfokú bíróság a felek által nem vitatott jogkérdéseket is felülbírálat körébe vonjon. A felülbírálati jogkör gyakorlásakor nemcsak az képez korlátot, hogy a fél az ítélet mely rendelkezését, mely részét támadja, milyen tartalmú határozat meghozatalát kéri, hanem a fellebbezés indokolása is, vagyis az, hogy a fellebbező mire hivatkozik, mivel indokolja a fellebbezését. A fellebbezés indokolásában kötelezően feltüntetendő minden részlem korlátot képez. A másodfokú bíróságnak a fellebbezési kérelem és a fellebbezés indokolásának tartalmából kell kikövetkeztetnie, hogy a fellebbező melyik felülbírálati jogkör gyakorlását kéri.
- [31] Mindezekhez képest a jelen ügyben az alperes fellebbezésének tartalma és a per adatai alapján a következő volt megállapítható.
- [32] A felperes keresetében a hitelezőnek az adós helyett teljesítő készfizető kezés cég2 rá engedményezett megtérítési igényének biztosítékát, az alperes által vállalt készfizető kezességet érvényesítette. A fizető kezés az adóssal szembeni követelést törvényi engedmény, a régi Ptk. 276. § (1) bekezdése alapján szerzi meg, és megtérítési igényének biztosítéka is e törvényi rendelkezésen alapul. A régi Ptk. 276. § (1) bekezdése kimondja: amennyiben a kezés a jogosultat kielégíti, a követelés az azt biztosító és a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogokkal, valamint a végrehajtási joggal együtt reá száll.
- [33] Az elsőfokú eljárásban az alperes ellenkérelmében egyrészt a cég2 és közte fennálló kötelelem hiányára (kereshetőségi jog hiánya), másrésztől elévülésre [anyagi jogi kifogás, Pp. 7. § (1) bekezdés 1. pont] hivatkozással vitatta a keresetet. A felperes az elévülési kifogással szemben azzal védekezett, hogy a cég2 megszakította az elévülést. E körben tényállítása már keresetlevelében (2. oldal hatodik bekezdés) az volt, hogy a cég3 a cég2 megbízásából a 2016. január 15-én (F/8.) és a 2020. június 23-án (F/9.) kelt leveleiben felszólította az alperest a teljesítésre. Az alperes ezt a tényállítást nem tette vitássá, a fizetési felszólításokkal összefüggésben csak arra hivatkozott, hogy azok nem minősülnek az elévülést megszakító jogi ténynek, mert az elévülés megszakítására álláspontja szerint nem a régi Ptk. szabálya, hanem a Ptk. 6:25. §-a irányadó. Az alperes tehát a fizetési felszólítások elévülést megszakító joghatását kérdőjelezte meg.
- [34] Az elsőfokú bíróság helytállóan, a felperes kereseti tényállítása és az alperes ellenkérelme tartalmának megfelelően, az azok által behatárolt eljárási keretek között állapította meg a tényállást ítéletének [4] bekezdésében.
- [35] Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében (12. sorszámú irat) – annak tartalma [Pp. 110. § (3) bekezdés] szerint – arra hivatkozott, hogy a felszólítás tárgyát képező követelés jogosultja a cég3, ebből következően kizárólag a saját nevében küldött felszólítást. Azt azonban továbbra sem vitatta, hogy a felszólításnak a perbeli követelés (is) tárgya volt. Ezt a kérdést az alperes a felperes Pf.3. sorszámú fellebbezési ellenkérelmére előterjesztett Pf.5. és Pf.6. sorszámú észrevételeiben, és a fellebbezési tárgyaláson (Pf.8. sorszámú jegyzőkönyv) sem érintette.
- [36] A bíróság az elévülési kifogást az abban előadott tények és indokok, jogi érvek alapján vizsgálhatja, az abban foglaltaktól eltérő okból, hivatalból az elévülést nem állapíthatja meg; azaz az elévülési kifogás csak abban a körben bírálható el, amelyre vonatkozóan maga a fél tény- és jogállítást egyaránt megfogalmazott {Kúria Gfv.30.333/2024/8/II. [64], [77] bekezdések}.
- [37] Ennek megfelelően a jelen ügyben a másodfokú bíróság a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti, fentebb írt felülbírálati jogkörében eljárva – a Pp. már említett 2. § (2) bekezdésében megfogalmazott rendelkezési (kérelemhez kötöttség) elvéből is következően – az alperes elévülési kifogását kizárólag az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében előadott tény- és jogállítások alapján, az azok által meghatározott eljárásjogi keretben vizsgálhatta volna.
- [38] Mindezek ellenére a másodfokú bíróság jogerős ítéletének [24] bekezdésében azt állapította meg, hogy a 2016. január 15-i írásbeli felszólítás nem a perbeli követelésre vonatkozott, és ebből eredően nem a perbeli követelés jogosultjától származik. A követelés elévülését ebből kiindulva vezette le {jogerős ítélet [25] bekezdés}, és jegyezte meg azt is, hogy a 2020. június 23-i fizetési felszólítás sem az arra jogosulttól származik {jogerős ítélet [26] bekezdés}. E megállapításoknak azonban nem volt az alperes által előadott tény-, és jogállítási alapja.
- [39] Helytállóan hivatkozott ezért a felperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a másodfokú bíróság ekként olyan kérdést vizsgált és bírált el jogerős ítéletében, amely nem volt a másodfokú eljárás tárgya, így túlterjeszkedett felülbírálati jogköre korlátain. A Kúria rámutat: a fellebbezési korlátok helyes értelmezése mellett a perbeli követelés tekintetében a fizetési felszólítások tartalmával – így azzal, hogy a fizetési felszólítások kitől származtak, illetve azok a perbeli követelésre (is) vonatkoztak-e – a másodfokú bíróság érdemben nem foglalkozhatott volna, és nem vonhatott volna ebből következtetést sem a perbeli követelés jogosultjának személyére, sem a perbeli követelés elévülésére nézve.

- [40] A jogerős ítélet erre tekintettel az ügy érdemére kihatóan sérti a Pp. 370. § (1) bekezdését, és azon keresztül a Pp. 2. § (2) bekezdését, továbbá indokolatlanul tér el jogkérdésben a Kúria Gfv.30.298/2024/6. számú precedenshatározatától.
- [41] A megállapított eljárásjogi szabálysértés önmagában alapot adott a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, amely miatt a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott további jogszabálysértések, és a felhívott másik precedenshatározattól jogkérdésben eltérés vizsgálata szükségtelen volt.
- [42] A másodfokú bíróság jogerős ítéletének [22] bekezdésében helytállóan ítélte alkalmazandónak a régi Ptk. rendelkezéseit a felek jogviszonyára vonatkozóan, és jogi indoklásából kikövetkeztethetően azt is, hogy annak alapján az írásbeli fizetési felszólítás alkalmas lehet az elévülés megszakítására. Ugyanakkor a fentiek miatt a jogerős ítéletben foglaltak szerint nem lett volna megállapítható a keresettel érvényesített követelés elévülése. Az alperes elévülési kifogásában ténylegesen előadott okból a perbeli követelés nem évült el.
- [43] A másodfokú bíróság az elévüléssel kapcsolatos téves jogi álláspontja következtében nem vizsgálta az alperesnek a hitelező és a cég2 közötti készfizető kezességvállalási szerződés 8. pontjával kapcsolatos fellebbezési előadását, és nem foglalt állást a felperes ezt érintően tett fellebbezési ellenkérelmi hivatkozása (Pp. 373. §) tárgyában sem. Emiatt a másodfokú bíróság döntése nem terjedt ki arra, hogy megilleti-e a felperest a keresetében érvényesített jog.
- [44] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

(Kúria Pfv.I.20.780/2025/7.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

GAZDASÁGI SZAKÁG

79I. A felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem érdemi vizsgálat nélküli visszautasításának szabályozása a Cstv. 25. § (1) bekezdésében nem homogén, ezért nincs pergátló hatása valamennyi ott megnevezett visszautasítási oknak.

II. Mivel a Cstv. kifejezetten rendelkezik a 22. § (1) bekezdés b) pontjában a felszámolási eljárás megindítására jogosult kérelmezőkről, a 25. § (1) bekezdés a) pontjában szabályozott visszautasítási oknak egyértelműen azonosítható az a perakadályokra jellemző alapvető – a lényegüket adó és az eljárás egészét végigható – jogi sajátossága, hogy az eljárás bármely szakaszában kizárja a kérelem érdemi elbírálását.

III. Amennyiben az adós fizetési képtelenségének megállapítására és felszámolása elrendelésére irányuló kérelmet nem a törvényben erre feljogosított személy terjeszti elő, a kérelmező eljárásbeli legitimitációjának hiánya pergátló körülménynek minősül. Ebből az okból az eljárás megszüntetésének van helye [1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 25. § (1) bek. a) pont, 22. § (1) bek. b) pont, 27. § (2) bek. a) pont, 26. §, 6. § (3) bek.; 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) Pp. 240. § (1) bek. a) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A hitelező a ... helyrajzi számú ingatlan (a továbbiakban: ingatlan) 5196/51840 arányú tulajdonosaként kötött – az ingatlan többi tulajdonosával együtt – 2024. január 19-én adásvételi szerződést az adóssal az ingatlan tulajdonjogának átruházására. A kikötött 40 000 000 forint vételárból a hitelezőt megillető vételár rész 4 009 259 forint volt, melyet az adós a vételár első részleteként legkésőbb 2024. január 26-ig volt köteles megfizetni a hitelező bankszámlájára. A szerződés az első vételár részlettel kapcsolatban tartalmazta még, hogy abból 4 000 000 forint foglalónak minősül, illetve, hogy az első vételár részletre kizárólag a hitelező jogosult.
- [2] Az adós a második vételár részletet (15 990 741 forint) 2024. március 31-ig, a harmadik vételár részletet (20 000 000 forint) 2024. május 31-ig tartozott megfizetni olyan bontásban, ahogyan azt a szerződés az arra jogosult további eladók (tulajdonostársak) megjelölésével nevesítette.
- [3] Az adós az első vételár részletet késedelemmel ugyan, de megfizette a hitelezőnek 2024. január 31-én. Megfizetett továbbá a második vételár részletből 500 000 forintot.
- [4] A hitelező 2024. június 6-án felszólította az adóst a fennmaradó vételár teljesítésére. Az adós a fizetési felszólítást 2024. június 25-én átvette, a vételárhátralékot azonban nem fizette meg.

A hitelező kérelme és az adós ellenkérelme

- [5] A hitelező a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 27. § (2) bekezdés a) pontjára alapított kérelmében a fenti adásvételi szerződésben kikötött második és harmadik vételár részlet alapján fennálló tartozása miatt kérte az adós fizetési képtelenségének megállapítását és a felszámolása elrendelését.
- [6] Az adós ellenkérelmében – a hitelező felé fennálló kiegyenlíthetlen tartozása hiányában – az eljárás soron kívüli megszüntetését kérte.

Az első- és a másodfokú határozat

- [7] Az elsőfokú bíróság a felszámolási eljárást soron kívüli megszüntette a Cstv. 27. § (6) bekezdése alapján, mivel álláspontja szerint az adós az első vételár részlet teljesítésével eleget tett a szerződéses fizetési kötelezettségének, miáltal a hitelező nem rendelkezett az adóssal szemben olyan követeléssel, amely a Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pontja szerint a hitelezői minőségét megalapozta volna. Kitért egyúttal arra is a végzésében, hogy a hitelező fizetési felszólítása sem bírt azzal a joghatással, hogy az adós ne vitathassa a továbbiakban a hitelező követelését.
- [8] A hitelező fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [9] A jogerős végzés indokolása szerint a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy hitelezői minőség hiányában nem álltak fenn az ügyben az adós fizetési képtelenségének a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételei. A kérelem alapját képező vételár részlet vonatkozásában a hitelező nem minősült a Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pontja ca) alpontja szerinti hitelezőnek, az adóssal szemben fennálló nem vitatott, vagy elismert, lejárt pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése hiányában.
- [10] Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy az eladók az adásvételi szerződés alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:31. §-ában foglaltak szerint léphettek fel: osztható szolgáltatást többen úgy követelhettek, hogy minden jogosult csak az őt megillető részre támaszthatott igényt. Az adásvételi szerződés tulajdonjog-bejegyzésre vonatkozó rendelkezéséből sem következett az eladók jogosulti együttessége (Ptk. 6:32. §) vagy a Ptk. 6:33. §-a szerint a jogosulti egyetemlegesség. Az első vételár részletet érintő foglaló kikötése, és az, hogy annak jogi sorsa még nem dőlt el, sem tette megállapíthatóvá, hogy az adós az eladónként meghatározott és osztható szolgáltatást meghaladóan tartozott volna a hitelező felé, és hogy a késedelme vele szemben fennállt.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzésének másodlagos indokolása tárgyában rámutatott, hogy lejárt vagyoni követelés hiányában az adósnak valóban nem volt mit vitatnia a hitelező

fizetési felszólítását megelőzően a hitelező irányában, ezért a vitatás elkésettsege fel sem merülhetett az ügyben. Az adós a csődjogi fizetési felszólítást megelőző hitelezői „megintés” hiányában, önmagában az adásvételi szerződésből nem ismerhette fel azt, hogy a hitelező az adásvételi szerződést a kérelmében foglaltak szerint értelmezi és vele szemben követelést támaszt. A hitelezőnek ezért két felszólítást kellett küldenie az adós részére, és az adós a követelést a második fizetési felszólítás kézhezvételéig vitathatta a felszámolási eljárás elhárítása érdekében. Mivel két felszólításra nem került sor, a hitelező nem tette a kérelem alapját képező követelést csődjogi értelemben lejárttá (4/2013. PJE határozat III. pont).

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

- [12] A hitelező felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzés hatályon kívül helyezését – tartalma szerint – az elsőfokú bíróság végzésének a megváltoztatását, az adós fizetésképtelenségének megállapítását és felszámolása elrendelését kérte.
- [13] Arra hivatkozott, hogy a jogerős végzés az adásvételi szerződés téves értelmezésével a Ptk. 6:32. §-ába, 6:215. § (1) bekezdésébe, a foglaló és a vételár megfizetése tekintetében a Ptk. 5:38. § (2) bekezdésébe, 6:3. § *a)* pontjába, 6:31. §-ába, 6:42. § (1) bekezdésébe, 6:185. § (2) bekezdésébe, az első vételárrészlet késedelmes megfizetésével kapcsolatban a Ptk. 6:46. §-ába, 6:48. § (1) bekezdésébe, a hitelezői minőséggel kapcsolatban a Cstv. 3. § (1) bekezdés *c)* pont *ca)* alpontjába, a fizetésképtelenség megítélésében a Cstv. 27. § (2) bekezdés *a)* pontjába, (3) bekezdésébe, a felek által nem hivatkozott bírósági határozat figyelembevétele miatt pedig a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (2) bekezdésébe, 346. § (4) és (5) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.
- [14] Fenntartotta, hogy a Ptk. hivatkozott rendelkezései szerint megalapozza a hitelezői minőségét az adásvételi szerződés tartalma: a vételár-követelése ugyanis csak akkor szűnt volna meg, ha az adós a jogi értelemben oszthatatlan tartozását, vagyis az ingatlan egészének átruházása ellenében kikötött teljes vételárat megfizeti. Hangsúlyozta, hogy a számára járó első vételárrészletet az adós késedelmesen teljesítette, melynek értékelése elmaradt, és azt sem vette figyelembe a másodfokú bíróság, hogy a foglaló kikötése miatt ez a vételárrészlet is csak akkor minősülne megfizetettnek, ha a szerződés teljesedésbe ment volna.
- [15] Sérelmezte, hogy elmaradt a fizetésképtelenségi feltételek vizsgálata körében annak értékelése, hogy az adós elismerte a tartozása fennállását. Megjegyezte egyúttal, hogy eljárási legitimitációja hiányában a Pp. 176. § (1) bekezdés *g)* pontjának alkalmazása merülhetett volna fel.
- [16] Az adós felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős végzés hatályban fenntartására irányult, annak helyes indokai alapján.
- A Kúria döntése és annak jogi indokai**
- [17] A Kúria a jogerős végzést a felülvizsgálati kérelem korlátaira tekintet nélkül, a Pp. 423. § (1) bekezdésében írt kivételszabály alkalmazásával vizsgálta felül, és az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.
- [18] A Kúria abból indult ki, hogy a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem visszautasításának szabályozása a Cstv. 25. § (1) bekezdésében nem homogén: nem tulajdonítható pergátló hatás valamennyi ott megnevezett visszautasítási oknak.
- [19] Szemben a Cstv. 25. § (1) bekezdés *f)* pontjában nevesített visszautasítási okkal, amelyet a Kúria korábban a Gfv.III.30.032/2025/4. számú határozatában már értelmezett, és kimondta, hogy amennyiben a bíróság nem észlelte a 27. § (2) bekezdés *a)* pontjára alapított kérelem érdemi elbírálásának akadályaként a fizetési felszólítás hiányát vagy tartalmi hibáját, és áttért az adós fizetésképtelenségének érdemi vizsgálatára, ezt követően arról, hogy a kérelem bírósághoz érkezése időpontjáig nem történt meg az adós írásbeli felszólítása, vagy az nem tartalmazza a 27. § (3) bekezdés szerinti tartalmi elemeket, a fizetésképtelenség együttes feltételeinek vizsgálatával, a kérelem érdemi elbírálásával foglalhat már csak állást, és az adós fizetésképtelensége hiányában az eljárás soron kívüli megszüntetéséről kell rendelkeznie [Cstv. 25. § (1) bekezdés *f)* pont, 26. §, 27. § (2) bekezdés *a)* pont, (3) bekezdés, (6) bekezdés]; az előzőek szerint minősülő visszautasítási októl eltérő a Cstv. 25. § (1) bekezdésének *a)* pontja szerinti visszautasítási ok, amely szerint a bíróság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja, ha azt nem az arra jogosult terjesztette elő. Ez utóbbi visszautasítási eset nem előre, nem a fizetésképtelenségi feltételek tartalmi vizsgálatára [Cstv. 27. § (2) bekezdés *a)* pont, (3) bekezdés], hanem ellenkező irányba, a felszámolási eljárás megindítására, a Cstv. 22. § (1) bekezdés *b)* pontjában taxatív meghatározott lehetséges kérelmezőkre (adós/hitelező/végelszámoló) mutat.
- [20] A Cstv. 22. § (1) bekezdés *b)* pontjában és a 25. § (1) bekezdés *a)* pontjában foglalt rendelkezések a törvény szabályozási rendszerében szoros logikai kapcsolatban állnak.
- [21] Mivel a Cstv. kifejezetten rendelkezik a 22. § (1) bekezdés *b)* pontjában a felszámolási eljárás lehetséges kérelmezőiről, a 25. § (1) bekezdés *a)* pontjában szabályozott visszautasítási oknak egyértelműen azonosítható az a perakadályokra jellemző alapvető – a lényegüket adó és az eljárás egészét végighatároló – jogi sajátossága, hogy az eljárás bármely szakaszában kizárja a kérelem érdemi elbírálását.
- [22] Amennyiben az adós fizetésképtelenségének megállapítására és felszámolása elrendelésére irányuló kérelmet nem a törvényben erre feljogosított személy terjeszti elő, a kérelmező eljárásbeli legitimitációjának hiánya pergátló körülménynek minősül.
- [23] A Cstv. 25. § (1) bekezdés *a)* pontjából és a 22. § (1) bekezdés *b)* pontjából együttesen tehát az következik, hogy a 27. § (2) bekezdés *a)* pontjára alapított kérelmet előterjesztő hitelezői jogállásának hiánya kizárja a kérelem érdemi elbírálását és az állított fizetésképtelenségi feltételek vizsgálatát, amit a bíróságnak az eljárás bármely szakaszában hivatalból kell észlelnie, így az adós értesítése (Cstv. 26. §), az eljárás megindításához fűződő joghatályok beállása után az eljárás megszüntetéséről kell

- rendelkeznie a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint megfelelően alkalmazandó Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján.
- [24] A kérelmező hitelezői jogállásának megítélésében a Kúria maradéktalanul egyetértett a másodfokú bíróság álláspontjával. A felülvizsgált határozat helytálló indokainak megismétlése nélkül a következőket emeli ki a felülvizsgálati kérelemmel összefüggésben.
- [25] A felszámolási eljárást hitelezőként kezdeményező fél hitelezői jogállásának nem bármely, az adóssal szemben keletkezett követelésre nézve, hanem szigorúan az adott felszámolási kérelem tárgyává tett adósi tartozásra vetítetten kell megállapíthatónak lennie [Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pont, 22. § (1) bekezdés b) pont, 3. § (1) bekezdés c) pont ca) pont]. Jelen ügyben mindez azt jelenti, hogy irreleváns a felülvizsgálati kérelem valamennyi hivatkozása a hitelezőt megillető első vételárészlet nem szerződészerű megfizetésével és az első vételárészletet érintő foglalo kikötésével kapcsolatosan is. A hitelező eljárásbeli legitimációjának az adós fizetéseképtelensége alapjául általa megjelölt további vételárészletek tekintetében kellett teljesülnie.
- [26] Az eljáró bíróságok a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül következtek a második és a harmadik vételárészlet jogosultjainak a szerződésben kikötött személyi köréből – amelybe nem tartozott bele a hitelező – a hitelező e jogállásának ügybeli hiányára.
- [27] Nem jogszabálysértő a másodfokú bíróságnak az a jogértelmezése, hogy az adásvételi szerződés az ott kikötött vételárat – annak megbontott, több részletben, több jogosult részére való átutalását előírva – oszthatónak tekintette. A felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértés [Ptk. 6:31. §, 6:32. §] tehát nem következett be. A kötelezett adós a vételárat nem egészként, nem együttesen jogosult eladók felé volt köteles teljesíteni, hanem megbontva, mindegyik jogosultnak az őt megillető – ilyenként a szerződésben összegszerűen meghatározott – részt [Ptk. 6:31. §].
- [28] A felülvizsgálati kérelem hivatkozásaival ellentétben a másodfokú bíróság nem foglalt ellentétesen állást sem a kötelelem többalanyúsága, sem az adásvételi szerződés fogalmáról (Ptk. 6:31–6:33. §, 6:215. §). Erdemi álláspontja bizonyítékértékelő és szerződésértelmező munka eredménye volt. A hitelező azonban sem a Pp. 279. § (1) bekezdésének, sem pedig a Ptk. 6:86. §-ának megsértésére nem hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében.
- [29] A kifejtettek értelmében a Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdésében írt kivétel szabályt alkalmazta és a Cstv. 25. § (1) bekezdés a) pontjában írt perakadály miatt a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint megfelelően alkalmazandó Pp. 405. § (1) bekezdése, 379. §-a és 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogerős végzést – az elsőfokú végzésre kiterjedően – teljes egészében hatályon kívül helyezte és az eljárást hivatalból megszüntette.

(Kúria Gfv.III.30.105/2025./4.)

80. Azokat a tényeket, amelyekből a szerződészegés szándékosságára lehet következtetni – a bizonyítás bizonyítási érdekből

következő általános szabálya alapján – a károsultnak kell bizonyítania [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 237. § (1)–(3) bek., 265. § (1) bek., 370. § (4) bek.].

II. A szerződés teljesítésének elmaradása, így a pénztartozás határidőben való megfizetésének az elmulasztása önmagában nem értékelhető szándékos szerződészegésként [2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:155. § (1) bek., 6:143. § (3) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] [1] A felperes jogelődje vevőként és az alperes eladóként 2021. december 6-án adásvételi előszerződést kötött a perbeli ingatlanon épülő társasház több lakására. A felperes jogelődje a szerződésben foglalt fizetési kötelezettségének eleget tett.
- [2] A felperes jogelődje 2023. február 23-án felszólította az alperest, hogy az előszerződések tárgyát képező lakások határidőre történő elkészüléséről nyilatkozzon. A felszólítás hatására a felek tárgyaltak, amelynek eredményeképpen 2023. május 19-én előszerződést felbontó megállapodást kötöttek. Ebben rögzítették, hogy az ingatlanok vételárészleteinek összegét az alperes a megállapodás aláírásától számított harminc napon belül egyösszegben visszafizeti oly módon, hogy az előleg jogcímén jóváírt tételek összegét 100%-ban, míg a foglalo jogcímén jóváírt tételek összegét 150%-ban vállalja megfizetni. A fentiek alapján az alperesnek összesen 110 813 021 forintot kellett volna megfizetni a felperesnek. A 30 napos teljesítési határidő eredménytelenül eltelt, a felperes póthatáridőt adott az alperesnek, ami 2023. június 23-án járt le, ennek ellenére az alperes a jelen perbeli kereset benyújtásáig (2023. június 27.) sem fizette meg a tartozását.
- [3] Miután a felek közös megegyezéssel felbontották az adásvételi előszerződéseket, a felperes úgy döntött, hogy a megállapodás alapján őt megillető összegből megvásárol befektetési céllal egy ingatlant. A felperes, illetve az eladó adásvételi előszerződést kötött 2023. május 23-án, amelyben a vételárat 170 000 000 forintban határozták meg azzal, hogy a felperes a szerződés aláírásának napján megfizet az eladónak 100 000 000 forintot, amelyből 17 000 000 forint foglalo. Az előszerződés szerint a fennmaradó vételárat a felperes a végleges adásvételi szerződés aláírásának napjától számított 30 napon belül köteles megfizetni. Az alperes nem fizette meg az előszerződést felbontó megállapodás szerint a felperest megillető összeget, aki ezért nem tudta megfizetni a kezdő vételárészlet, így nem jöhetett létre a végleges adásvételi szerződés. A felperes az eladó felszólítására 2023. július 26-án utalta át a foglalo összegét.
- [4] A perbeli keresetlel előterjesztését követően az alperes 2023. július 7-én, majd 2023. szeptember 14-én összesen 110 557 801 forintot utalt át a felperesnek.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes megváltoztatott keresetében egyrészt előleg és foglalo visszafizetése címén 22 418 288 forint tőke és kamata, 255 601 forint tőke és kamata, valamint az 5 947 768 forint késedelmi kamat, másrészt kárterítés címén további 17 000 000 forint és annak 2023. július 27-től járó, a Polgári

- Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:155. § (1) bekezdése szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 6:143. § (3) bekezdése alapján. Utóbbi követelése kapcsán előadta, hogy az alperes megtagadta a szerződés teljesítését, ami szándékos szerződésszegésnek minősül. Érvelése szerint az alperes a „szerződést csak szándékosan tudta megszegni, hiszen egy szerződéses fizetési kötelezettségnek csakis szándékosan nem lehet eleget tenni”.
- [6] Az alperes az előleg és foglaló jogcímén a keresetet túlnyomó részben elismerte, érdemi ellenkérelme egyebekben a kereset – kártérítés jogcímén igényelt – további részének az elutasítására irányult.
- Az első- és a másodfokú ítélet**
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 22 418 288 forintot és annak 2023. június 7-től, 255 601 forintot és annak 2023. május 23-tól a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamatát, 5 947 768 forint késedelmi kamatot, továbbá 17 000 000 forintot és annak 2023. július 27-től járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkammattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [8] Határozatának indokolásában az előleg és foglaló visszafizetése címén követelt összegek vonatkozásában azt rögzítette, hogy az alperes e követelést elismerte, csupán a foglaló másfélszeresét meghaladó összeg után járó kamatot vitatta. Utóbbit a Ptk. 6:48. §-a alapján az elsőfokú bíróság alaposnak találta, ennek megfelelően határozott a kereset e részéről.
- [9] A kártérítés jogcímén igényelt kereset vonatkozásában a Ptk. 6:142. §-a és 6:143. §-a kapcsán kiemelte, hogy a felperes annak tényalapjaként azt jelölte meg, hogy az adásvételi szerződést felbontó megállapodást az alperes megszegte, az abban foglalt határidőben az átadott előleget és foglalót nem fizette vissza. Emiatt a felbontó megállapodás megkötését követően a felperes a harmadik személlyel kötött adásvételi előszerződésben foglaltakat nem tudta teljesíteni.
- [10] Az elsőfokú bíróság egyetértett a felperesnek azzal az érvelésével, amely szerint a szerződésszegéssel okozott kárt az alperesnek kell megtérítenie a Ptk. 6:143. § (3) bekezdése alapján, mert az ott írt szándékosság a szerződésszegésre és nem a károkozásra vonatkozik. Rámutatott, hogy a szerződés teljesítésének megtagadását szándékos szerződésszegésnek kellett tekinteni, amely a perbeli esetben megvalósult, amikor az alperes megtagadta a felbontó szerződés teljesítését. Megállapította, hogy az okozati összefüggés az alperes szerződésszegő magatartása és a kár bekövetkezése között fennáll, a felperes alappal bízhatott abban, hogy az alperes a felbontó megállapodásban foglaltaknak eleget téve, határidőben visszafizeti az előleget és foglalót. Kiemelte, hogy a felbontó szerződést követően ebben a tudatban kötött adásvételi előszerződést és vállalta a foglaló megfizetését. Utalt arra, hogy a teljesítési határidőt is úgy állapította meg, hogy a felbontó szerződés alapján visszajáró pénzüsszeghez már hozzájusson. Az alperes magatartása következményének tekintette, hogy nem teljesítése folytán az előszerződés megszüntetésre került.
- [11] Nem találta alaposnak az alperes védekezését, amely szerint a perbeli kár nem volt előre látható, a károkozás ugyanis nem az adásvételi előszerződés megkötésével, hanem az azt megszüntető szerződés megszegésével volt okozati összefüggésben. Indokolása szerint a felperesnek azzal sem kellett számolnia, hogy a szerződéses partnere szándékos magatartásával megszegi a szerződést. Megítélése szerint az alperes volt abban a helyzetben, hogy a felperest tájékoztassa annak érdekében, hogy számolni tudjon a következményekkel, adott esetben ne vállaljon a visszajáró összeg terhére kötelezettséget. A felperes részéről nem tekinthette a tájékoztatási kötelezettség megsértésének, hogy bízott az alperes szerződésszerű teljesítésében. Miután a kár nem a vállalkozások közötti szerződésből, hanem annak megszegése folytán következménykárként állt be, a késedelmi kamatigény körében az elsőfokú bíróság nem látott lehetőséget a jegybanki alapkamatot meghaladó mértékű kamat érvényesítésére, ezért e körben a keresetet elutasította.
- [12] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és a 17 000 000 forint és annak járulékai megfizetésére irányuló keresetet elutasította.
- [13] Határozatának indokolásában előre bocsátotta, hogy fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek az előleg és foglaló visszafizetésére kötelező, valamint a kártérítés megfizetése iránti keresetet részben elutasító rendelkezése. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, de a kártérítés megfizetése iránti keresetre vonatkozó érdemi döntésével és annak jogi indokaival a másodfokú bíróság nem értett egyet.
- [14] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az alperes a fellebbezésében hivatkozott először arra, hogy a szükséges fedezet hiánya vezetett a perbeli szerződésszegéshez, ezért ezt az előadást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 373. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta. A jogerős ítélet szerint a kár előreláthatósága körében előadottak sem bírtak jelentőséggel, mivel a fellebbezés elsődlegesen jogalapjában támadta az elsőfokú ítéletet.
- [15] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a perbeli esetben történt „nem fizetés” szándékos szerződésszegésként értékelhető-e az alperes részéről. E körben abban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy abban az esetben, ha valamelyik fél a teljesítést jogos ok nélkül megtagadja (Ptk. 6:183. §), az szándékos szerződésszegésként értékelhető. Kifejtette, hogy a teljesítés megtagadása azonban feltételezi, hogy a szerződésszegő fél egyértelműen és félreérthetetlenül kifejezze azt a szándékát, hogy nem kíván teljesíteni.
- [16] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a felperes csak állította jogi tényként az alperes szándékos szerződésszegését, e körben azonban olyan történeti tény nem adott elő, amiből arra lehetett volna

következtetni, hogy az alperes alapos ok nélkül nem kívánt teljesíteni. Helyesnek tartotta az alperes arra történeti hivatkozását, hogy a teljesítés megtagadása nem állapítható meg, azt a történeti tények, a nem vitás tényállás nem támasztja alá. Kiemelte: önmagában a teljesítés elmulasztása, a pénztartozás határidőben való megfizetésének elmaradása nem értékelhető szándékos szerződésszegésként. Nem értett egyet a felperes érvelésével, hogy a teljesítés elmaradására csak szándékosan kerülhet sor. A másodfokú bíróság szerint ebből következően az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok, a megállapított történeti tények alapján megalapozatlanul következtetett szándékos szerződésszegésre, ezért a Ptk. 6:143. § (3) bekezdésére alapítottan az alperes marasztalására – megítélése szerint – nem kerülhetett sor.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését – és az ezzel érintett részében – elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú, harmadlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Allította, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 6:518. §-át, 6:519. §-át, 6:522. § (2) bekezdését, 6:527. §-át, 6:532. §-át, 6:143. § (3) bekezdését, a Pp. 237. § (1), (2) és (3) bekezdését, 265. § (1) bekezdését, 370. § (4) bekezdését és 346. § (4) és (5) bekezdését, valamint jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.20.302/2021/5. számú határozatától.
- [18] A megsértettként megjelölt anyagi jogszabályok tekintetében arra hivatkozott, hogy az alperes szándékosan szegte meg az előszerződést megszüntető szerződésben megállapított fizetési kötelezettségét, ezért a Ptk. 6:143. § (3) bekezdése alapján a teljes kárát meg kell térítenie, az előreláthatósági feltétel nem alkalmazható. Utalt arra, hogy a kommentár-irodalom szerint azt a felet, aki a szerződést szándékosan szegi meg (például megtagadja a teljesítést), a Ptk. nem védi az előreláthatósági klauzulával. A szerződés teljesítésének megtagadása tehát szándékos szerződésszegésnek minősül, és szinte jelen esetben is ez áll fenn, hiszen az alperes megtagadta a szerződés teljesítését azáltal, hogy nem tett eleget fizetési kötelezettségnek, így megállapítható, hogy szándékos szerződésszegést követett el. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a BH 2024.266. számon közzétett határozatban foglaltakra.
- [19] A felperes állítása szerint a jelen esetben kétségtelenül tudatos szerződésszegés történt, hiszen igazolta, hogy „számtalan alkalommal eredménytelenül szólította fel az alperest a teljesítésre, ebből viszont az következik, hogy az alperes tudatos, így szándékos szerződésszegést követett el”. Kiemelte, hogy az alperesnek kellett volna azt bizonyítani a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján, hogy nem volt szándékos a szerződésszegése, de e kötelezettségének nem tett eleget. A jogerős ítélet ezért – állítása szerint – sérti a Pp. 265. § (1) bekezdését az ügy érdemére kiható módon, hiszen rá róta azt a kötelezettséget, hogy a szerződés „nem teljesítésének szándékosságát” bizonyítsa, holott „egy szerződés nem teljesítése kizárólag szándékos lehet”, ezért ebben az esetben az alperesnek kellett volna azt bizonyítania, hogy a teljesítés elmaradása nem volt szándékos.
- [20] Arra hivatkozott, hogy a fentiek alapján a másodfokú bíróság abban a kérdésben tért el a Pfv.V.20.302/2021/5. számú ítélet [43] és [44] bekezdésében foglaltaktól, hogy szerinte nem minősül szándékos szerződésszegésnek az, hogy az alperes többszöri felszólítás ellenére sem teljesített. Utalt arra, hogy ezzel szemben a referenciáként hivatkozott kúriai határozat kimondja, hogy tudatos és szándékos szerződésszegésnek minősül az, ha a fél szerződéskötési kötelezettsége ellenére nem köt szerződést. A fentiek alapján a jelen ügy és a hivatkozott ügy között az ügyszabadságot abban látta, hogy az utóbbiban a szerződő fél nem tett eleget szerződéskötési kötelezettségének, amit a Kúria szándékos szerződésszegésnek minősített, jelen ügyben az alperes szintén nem tett eleget szerződésen alapuló fizetési kötelezettségének, és így ez szintén szándékos és tudatos szerződésszegésnek minősül álláspontja szerint a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben.
- [21] Hivatkozása szerint a másodfokú bíróság azzal szegte meg a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében foglalt indoklási kötelezettségét, hogy „egyértelműen okszerűtlen következtetést vont le akkor, amikor megállapította, hogy az alperes részéről a szerződés nem teljesítése nem volt szándékos”. Továbbá állította, hogy a „szándékos szerződésszegés tekintetében arra sem reagált érdemben, hogy a Ptk. idézett Kommentárja miért nem támasztja alá a felperesi álláspontot”.
- [22] A másodfokú bíróság azon megállapításával szemben, hogy nem tett olyan tényállítást, amely a szándékosságot alátámasztotta volna, az elsőfokú eljárás 32. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített nyilatkozatára hivatkozott.
- [23] Előadta, ha a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével, akkor erről őt tájékoztatnia kellett volna, mivel ez elmaradt, a másodfokú bíróság szerinte az ügy érdemére kihatóan megsértette a Pp. 370. § (4) bekezdését. A Pp. 237. § (1)-(3) bekezdéseit idézve hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta azon álláspontját, hogy a szerződés nem teljesítése feltételezi a szándékosságot, így nem alkalmazott további anyagi pervezetést e tekintetben. Azzal érvelt, hogy amennyiben azonban egy szerződés nem teljesítése nem minősül szándékosnak, úgy abban az esetben az elsőfokú bíróságnak az anyagi pervezetés körében tájékoztatnia kellett volna őt, hogy a szándékosság bizonyítása, illetve ezzel kapcsolatos tényállítás megtevése az ő kötelezettsége. Ezért szerinte a jogerős ítélet nemcsak azért jogszabálysértő, mivel a másodfokú bíróság nem alkalmazott anyagi pervezetést, holott az szükséges lett volna, hanem azért is, mert ha az álláspontja szerint a szerződés nem teljesítése jelen esetben nem volt szándékos az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben, akkor abból az következik, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése nem volt megfelelő, így viszont új eljárásra kellett volna utasítani, hogy eleget tegyen az anyagi pervezetési kötelezettségének.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [26] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő, és jogkérdésben nem tér el a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott kúriai határozattól.
- [27] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat, a felülvizsgálati eljárás nem egyenes folytatása a jogerősen lezárt pernek. Tárgya a jogerős ítélet [Pp. 406. § (1) bekezdés], ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben kell érvelést tartalmaznia, mégpedig a Pp. 413. § (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározott tartalommal.
- [28] A felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban kiemeli azt is, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától a fél, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az, akire az ítélet rendelkezést tartalmaz, az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással kérheti. A Pp. 413. § (1) bekezdésének *b*) pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárásjogi, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja.
- [29] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyt konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott törvényi követelményekkel (Pfv.IV.20.998/2020/4., Pfv.V.20.917/2021/8., Pfv.IV.20.035/2023/7.).
- [30] A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Érdemben ugyanis csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja (Kúria Pfv.IV.20.242/2023/6.).
- [31] A felperes felülvizsgálati kérelmében több anyagi jogi jogszabály megsértésére is hivatkozott, ugyanakkor – a Ptk. 6:143. § (3) bekezdését kivéve – nem fejtette ki, hogy álláspontja szerint a megsértettként megjelölt anyagi jogi jogszabályi rendelkezéseket a jogerős ítélet mennyiben, milyen okból sérti. Az előzőekből következően e rendelkezések megsértése szöveges körülírásának elmaradása kizárta a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát abban a részében, amely a Ptk. 6:518. §-ának, 6:519. §-ának, 6:522. § (2) bekezdésének, 6:527. §-ának és 6:532. §-ának a megsértésére vonatkozott. A Kúria utal arra, hogy a peres felek között szerződéses jogviszony állt fenn, és a felperes – a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben – a keresetét is szerződésszegéssel okozott kárra alapította. A Kúria a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott anyagi jogi jogszabálysértések közül, azok alkalmazása hiányában eleve nem is vizsgálhatta volna a deliktuális kárfelelősségre történő fenti hivatkozásokat, hiszen a felek közötti jogviszonyra a kontraktuális felelősség szabályai az irányadóak.
- [32] Az eljáró bíróságok a felülvizsgálattal érintett körben a jogvitát a kártérítés megfizetésére irányuló kereset alapjaként hivatkozott Ptk. 6:143. § (3) bekezdése alapján bírálták el. A Kúria megítélése szerint ezt az anyagi jogi rendelkezést, továbbá az ezzel kapcsolatos jogi következtetéshez köthető, és a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási jogi rendelkezéseket [Pp. 237. § (1)-(3) bekezdés, 265. § (1) bekezdés, 370. § (4) bekezdés] a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okokból az alábbiak szerint nem sérti.
- [33] Az elsőfokú bíróság az alperesnek a teljesítés elmulasztásában megnyilvánuló szerződésszegését úgy minősítette, hogy az alperes megtagadta a szerződés teljesítését. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján megállapított – és a fellebbezésben, valamint a felülvizsgálati eljárásban sem támadott – tényállást vette alapul. Annak alapján azonban a jogi következtetés volt eltérő (ellentétes) az elsőfokú bíróságétól, és akként foglalt állást, hogy a teljesítés elmaradása önmagában nem eredményez szándékos szerződésszegést.
- [34] A másodfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy azokat a tényeket, amelyekből a szerződésszegés szándékosságára lehet következtetni – a bizonyítás bizonyítási érdekből következő általános szabálya alapján – a károsultnak, azaz a konkrét esetben a felperesnek kellett volna bizonyítania. Ezért a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 265. § (1) bekezdését.
- [35] A téves felülvizsgálati érveléssel szemben a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott körben a másodfokú bíróságot nem terhelte anyagi pervezetési kötelezettség. A felperes ugyanis csak annyit állított, hogy az alperes részéről történt nem teljesítés kizárólag szándékos magatartás lehet, mert a fizetési kötelezettség elmulasztása szerinte egyenlő a teljesítés megtagadásával. Nem állított tehát a szándékosság körében semmilyen olyan további tény, ami bizonyítást igényelt volna. A felülvizsgálati kérelmében hivatkozott tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata – a felülvizsgálati érveléssel szemben – nem az alperes magatartása szándékosságának az alátámasztására irányult. Az kizárólag a felperest ért kár előreláthatóságával kapcsolatos érvelés volt, ahogyan azt éppen a felperes felülvizsgálati kérelemben is idézett nyilatkozatának utolsó mondata is igazolja, amely szerint az előadottak

- vizsgálata azért szükségtelen, mert az „előreláthatóságot nem kell vizsgálni”.
- [36] A másodfokú bíróság tehát önmagában a rendelkezésre álló adatokból és a megállapított tényállásból vont le eltérő jogi következtetést, ezért fel sem merült, hogy az érintett körben az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését ne tartotta volna megfelelőnek. Abban a kérdésben pedig, hogy az eljáró bíróságok a felek által szolgáltatott bizonyítékokat alkalmasnak tartják-e adott esetben az állított és a perben releváns tény bizonyítására, illetve mindezekből az ügy érdemére vonatkozóan milyen jogi következtetés vonható le, kizárólag az ítéletükben kell állást foglalniuk, nem pedig előzetesen az anyagi jogi pervezetés keretében. Következésképp a jogerős ítélet a Pp. 237. § (1), (2) és (3) bekezdését, valamint a Pp. 370. § (4) bekezdését nem sérti.
- [37] A Kúria az ekként a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott releváns eljárásjogi szabályok megsértése nélkül lefolytatott eljárásban, az eljáró – és az alperes szerződésszegő magatartásának megítélése körében eltérő jogi álláspontot elfoglaló – bíróságok közül a másodfokú bírósággal értett egyet. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a szerződés teljesítésének az elmaradása, a konkrét esetben a pénztartozás határidőben való megfizetésének az elmulasztása önmagában nem értékelhető szándékos szerződésszegésként. A teljesítés elmaradásából önmagában ugyanis nem következik, hogy a szerződés teljesítését a fél megtagadta. Ezért a Kúria nem értett egyet a felperesnek azzal az érvelésével, amely szerint „egy szerződés nem teljesítése kizárólag szándékos lehet”. Emiatt a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okból nem sérti a Ptk. 6:143. § (3) bekezdését.
- [38] A felperes aaptalanul állította a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseinek a megsértését is. A másodfokú bíróság ítéletének indokolása érthető és logikus indokát adja annak, hogy megítélése szerint a konkrét esetben, az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően a rendelkezésre álló adatok alapján miért nem volt megállapítható az alperes szerződésszegésének a szándékossága. A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben a jogerős ítélet indokolása [26] bekezdésében kifejezetten kitért arra, a kommentáron alapuló, felperes által előadott érve is, hogy a teljesítés jogos ok nélküli megtagadása szándékos szerződésszegésként értékelhető. Részletesen tartalmazza ugyanakkor azt is, hogy a másodfokú bíróság megítélése szerint a konkrét esetben ez, azaz a teljesítés megtagadása miért nem állapítható meg. A felperes felülvizsgálati érvelése szerint azért állította az indokolási kötelezettség megsértését, mert ezzel a jogi következtetéssel nem értett egyet. Ez ugyanakkor az ügy érdemére tartozó kérdés, de a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseinek a sérelmét fogalmilag sem eredményezheti. A Kúria megítélése szerint ezért a jogerős ítélet indokolása nem szenved olyan tartalmi hiányosságban, amely az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértést jelentene, az indokolás megfelel a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében foglaltaknak.
- [39] A Kúria hangsúlyozza, hogy a peres eljárások tekintetében a bíróságok indokolási kötelezettségére nézve az Alkotmánybíróság számos határozatában már állást foglalt. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgággal megvizsgálja, és annak értékeléséről határozatában számat adjon. Az Alkotmánybíróság a 3354/2020. (X. 14.) AB határozat [25] pontjában és a 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32] pontjában kifejtette, a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásait is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.
- [40] A felperes felülvizsgálati kérelmében aaptalanul hivatkozott végül arra is, hogy a jogerős ítélet a megjelölt kúriai határozattól jogkérdésben eltér. E körben előre kell bocsátani, hogy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre alapított felülvizsgálati kérelemben eredménnyel csak olyan precedenshatározat hivatkozható, amelynek a jogerős ítélettel való összevethetősége a ténybeli alap és az elbírált jog tekintetében megállapítható.
- [41] Az ügyben és a referenciahatározatban is egyaránt abban a jogkérdésben kellett állást foglalni, hogy az adott tényállás alapján Ptk. 6:143. § (3) bekezdésének alkalmazását lehetővé tevő tudatos (szándékos) szerződésszegés megállapítható-e. Ebben a kérdésben azonban minden esetben csak az adott ügy releváns tényállása alapján lehet megalapozott jogi következtetésre jutni. Ugyanakkor a jelen ügy és a precedensként hivatkozott ügy tényállása jelentősen eltért egymástól, hiszen a hivatkozott referenciahatározatban a szerződő felet szerződéskötési kötelezettség terhelte, amit – az ott rendelkezésre álló bizonyítékok, így a levelezés és a perben tett saját nyilatkozata alapján – a szerződő fél szándékosan tagadott meg. A jelen ügyben a fentiekől eltérően az alperes a pénz fizetésére irányuló kötelezettségét a felperes felszólításai ellenére nem teljesítette határidőben, de az alperes magatartásának a szándékosságát semmilyen további történeti tény, bizonyíték, vagy alperesi nyilatkozat sem támasztott alá. Következésképp a két ügyben a tényállások különbözősége miatt fel sem merült az összevethetőség, a referenciahatározatban pedig olyan megállapítás, hogy „egy szerződés nem teljesítése kizárólag szándékos lehet” nem szerepel. A Kúria megítélése szerint ezért az ügyekben felmerült azonos jogkérdéstől függetlenül az egymástól alapvetően eltérő tényállásokból következően fogalmilag kizárt, hogy a felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet jogkérdésben eltért, eltérhetett volna a megjelölt kúriai precedenstől.
- [42] A kifejtettek értelmében a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, és az ott hivatkozott kúriai határozattól a jogkérdésben való eltérés sem állapítható meg. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Gfv. III.30.159/2025/6.)

81I. Árleszállítás (díjleszállítás) esetén a jogosultat csak a leszállított tőkekövetelés után számítható késedelmi kamat illeti meg. Az árleszállítás (díjleszállítás) a tőkekövetelés összegét csökkenti. Ezért nem lehetséges a leszállított összegnek a teljes követelés érvényesített költségében és kamatában való elszámolása [2013. évi V. törvény (Ptk.) 5.139. §, 6:46. §].

II. A fél a felülvizsgálati kérelmében köteles a megsértett jogszabályi rendelkezés megjelölésével és az álláspontja szöveges kifejtésével előadni a szakértői vélemény aggályosságával kapcsolatos álláspontját, mégpedig a jogerős ítéletben írt indoklásra reflektálva. Nem elegendő a szakértői véleményre tett korábbi észrevételeire utalni [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279. §, 413. § (1) bek. b), c) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint bérbeadó és az alperesi jogelőd mint bérlő nyílt közbeszerzési eljárás lefolytatását követően, 2018. március 5-én bérleti szerződést kötöttek, amelynek tárgya 50 darab használt autóbusz bérbeadása volt, amelyek közül 28 darab hibrid (Volvo 7900 Hibrid) és 22 darab dízel üzemű (10 darab Mercedes Citaro G, valamint 12 darab Volvo 7700A típusú) jármű volt. Az autóbuszok felsorolását a szerződés 4. számú melléklete tartalmazta. A felek a szerződést 2018. április 27-én módosították: a felperes 10 darab Mercedes gyártmányú, dízel üzemű jármű helyett azonos gyártmányú és típusú, azokkal egyenértékű más autóbusz bérbeadását vállalta. A felek a szerződést határozott időtartamra, 2019. december 31-ig kötötték. A bérleti díj havi 90 000 000 forint+áfa volt, amit a szerződés melléklete autóbuszokra is lebontott akként, hogy a hibrid járművek bérleti díja havi 2 400 000 forint, 12 darab Volvo gyártmányú, dízel üzemű járműé egyenként 1 000 000 forint, 10 további dízel üzeműé pedig egyenként 1 080 000 forint volt.
- [2] A felperes az ajánlatában szereplő autóbuszokat a Cégtől (a továbbiakban: zálogjogosult) lízingszerződés megkötése útján szerezte be, amely társaság azokat kifejezetten abból a célból vásárolta meg a Cég2-től, hogy a felperes részére nyíltvégű pénzügyi lízingbe adja. Az alperesi jogelőd a felperes által bérlet járműveket 5%-os díjtöbbletet érvényesítve albérletbe adta az alperesnek.
- [3] A bérleti szerződés 1.3. pontja szerint a bérbeadó szavatolta, hogy az autóbuszok az átadás-átvételkor (bérlet kezdő időpontja) rendeltetésszerű használatra alkalmasak, rendelkeznek érvényes hatósági műszaki vizsgával, érvényes magyar forgalmi engedéllyel, és a forgalmi engedélyük tartalmazza is közforgalmú személyszállításra való alkalmasságot igazoló bejegyzést.
- [4] A szerződés 3.1. pontja szerint a bérleti díj tartalmaz minden a szerződésben foglalt, szerződésszerű teljesítéshez szükséges díjat és költséget, valamint az elhasználódással járó értékcsökkenést is. A 3.4. pont kimondta, hogy nem tartoznak a bérleti díjba az autóbuszok üzemeltetése során felmerülő parkolási és autópálya használati díjak, a közlekedési és egyéb bírságok, a GFB biztosítás, hatósági díjak, adók, illetékek. Ezeket a költségeket a bérlő vagy – külön megállapodás alapján – az albérlő viseli. A 3.5. pont értelmében a bérlő szolgáltatási díjfizetési kötelezettségét nem érinti, ha az autóbuszokat nem használja, nem használhatja, kivéve a 2.8. pontban foglaltakat, továbbá ha ez a bérbeadónak felróható okból következik be. A 3.6. pont szerint bérlő viseli az autóbuszok üzemben tartásával, használatával kapcsolatos összes közvetlenül vagy közvetetten felmerülő kiadást: birtoklásával összefüggő költségeket (védelmi berendezés költségei); biztosítási díjakat, saját kár összegét; a karbantartással, üzemben tartással és használatával kapcsolatos minden költséget (mint pl. átvizsgálási, karbantartási és javítási díjak, pótalkatrészek költségei, hatósági költségek, bírságok, adók) kivéve a 2.2. pontban foglalt esetben; a szerződés megkötésekor még nem ismert, üzemeltetéshez kapcsolódó költségeket (különösen új adók vagy illetékek kivetése). A 3.7. pont úgy rendelkezik, hogy az autóbuszok használata során keletkezhetnek olyan rendkívüli, kiemelkedően magas javítási, helyreállítási költségek, amelyek nem tartoznak a szokásos karbantartási, javítási események körébe (pl. fődarabok felújítási igénye, fődarab csere, nagy értékű „kis-fődarabok”, részegységek cseréje – javítása, karambolos sérülések helyreállítása). Ilyenkor a felek megvizsgálják a költségráfordítás indokoltságát, gazdaságosságát, és együtt döntenek a javításról, annak módjáról és a költségek viseléséről (annak megosztásáról). A 3.11. pont alapján a bérlő bármely fizetési kötelezettségét (bérleti díjat, késedelmi kamatot, valamint a bérbeadó által kifizetett és bérlőre terhelt költségeket) átutalással vagy a bérbeadó bankszámlájára történő közvetlen befizetéssel oly módon köteles teljesíteni, hogy azt a bérbeadó által megadott bankszámlán az esedékesség napjáig jóváírják. A bérleti szerződés időtartama alatt, az átadás-átvételt követő naptól a bérlő bérleti díjfizetési kötelezettségét a bérleti szerződésben foglaltak, illetve a bérbeadó szerződéssel összhangban lévő értesítése szerint köteles teljesíteni attól függetlenül, hogy az autóbuszok birtoklásában, használatában az eszköz meghibásodása vagy üzemképtelensége miatt korlátozva volt.
- [5] A 4.2. pont értelmében a bérlő a bérleti díjat havonta, a tárgyhónap 5. napjáig kiállított számla alapján a kiállításától számított harminc napon belül köteles átutalással kiegyenlíteni.
- [6] A felperes az autóbuszokat az alperesi jogelőd birtokába adta, aki megkezdte azok használatát és a bérleti díjfizetést. Az átadás-átvételkor több autóbusz esetében fennállt a kompresszor szimering hibája, a kipufogórendszer könyökcső és harmonikacső hibája, valamint a motorhűtőrendszer tágulási tartályának hibája, így ezen alkatrészek cseréje volt indokolt. Az autóbuszoknál jelentkező – számos más járműalrendszert is érintő – sorozatos meghibásodásokkal kapcsolatban a felek között 2018. őszén egyeztetések kezdődtek. Az alperesi jogelőd 2018. november 21-i iratában jelezte a felperes felé a szavatossági igényét, a bérleti díjat pedig 7 hibrid jármű vonatkozásában 2018. novemberétől a szerződés megszűnéséig, 2019. decemberéig nem fizette összesen 298 704 000 forint összegben.
- [7] Az autóbuszok szervizelését a Cég3 végezte akként, hogy a szolgáltatásról a Cég4 részére állított ki számlát, ez utóbbi társaság pedig az alperes (albérlő) részére. Az elvégzett javítások közül összesen

- 21 272 138 forint volt az autóbuszok átadásakor a járművekben meglévő rejtett hibák reális javítási költsége.
- [8] A zálogjogi nyilvántartásba 2018. június 18-án zálogjogot jegyeztek be a zálogjogosult javára a felperessel mint zálogkötelezettel szemben. Zálogtárgyként a perbeli bérleti szerződésből a felperest megillető valamennyi esedékes vagy jövőben esedékessé váló követelést tüntették fel, a zálogjoggal biztosított követelés pedig a zálogjogosult és a felperes között megkötött vagy a jövőben megkötendő valamennyi zártvégű pénzügyi lízingszerződés és nyíltvégű pénzügyi lízingszerződésből fakadó esedékes vagy a jövőben esedékessé váló követelés (különösen, de nem kizárólag lízingdíj tőke, lízingdíj kamat, maradványérték, díjak és költségek), valamint ezen lízingszerződések megszűnéséből fakadó esedékes vagy jövőben esedékessé váló kártérítési követelés.
- [9] A zálogjogosult 2021. január 21-én kelt iratában tájékoztatta az alperesi jogelődöt arról, hogy zálogjogával élni kíván, és a Ptk. 5:111. és 5:139. §-ára hivatkozással felhívta, hogy a bérleti szerződésből fakadó esetleges fizetési kötelezettségét 224 144 552 forint erejéig a zálogjogosult részére teljesítse. Az alperesi jogelőd válaszában tájékoztatta a zálogjogosultat a felek közötti perekről – így jelen perről is – rámutatva arra, hogy a felperes bérleti díjkövetelést meghaladó ellenkövetelést érvényesít a perben, továbbá – a perbeli legitímáció egyértelműsítése érdekében – kérte annak tisztázását, hogy ki a követelés jogosultja. A zálogjogosult 2021. március 5-i iratában úgy nyilatkozott, hogy „egyelőre nem él a Ptk. 5:139. § által biztosított azon jogával, hogy az eredeti jogosult helyett érvényesítse a követelést, teljesítési utasításunk egyelőre kizárólag a zálogjogosult »kezeléshez« való fizetésre vonatkozó felhívásnak tekintendő”.
- A kereseti kérelem és az alperes védekezése**
- [10] A felperes keresetében 298 704 000 forint és az egyes számlák esedékességét követő naptól a kifizetésig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:155. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [11] Keresete jogalapjaként a Ptk. 6:331. § (1) bekezdésére hivatkozott és állította, hogy az alperesi jogelőd tizennégy hónapra nem fizette meg 7 hibrid autóbusz bérleti díját.
- [12] Az alperes a kereset elutasítását kérte.
- [13] Vitatta a felperes perbeli legitímációját azon az alapon, hogy a felperest az alperessel szemben a bérleti szerződés alapján megillető követeléseket a zálogjogosult zálogjoga terheli, a zálogjogosult pedig 2021. január 21-én a Ptk. 5:111. és 5:139. §-a szerinti teljesítési utasítást adott, így a követelés érvényesítésére a felperes már nem jogosult.
- [14] A Ptk. 6:98. §-a alapján megtámadta a szerződést a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalanságára hivatkozva. Az autóbuszok beszerzési értékéből kiindulva a számviteli törvény szerinti értékcsökkenési szabályok alkalmazása és a pert megelőzően a Szakértői Iroda által készített szakvélemény alapján az autóbuszok értékéhez képest a hibrid járművek esetében eltúlzott mértékűnek vélte a bérleti díjat, mert a felperes egy év alatt az autóbuszok értéke 33%-ának megfelelő bérleti díjra tesz szert különösebb kockázat és költségek nélkül.
- [15] Az alperes szavatossági kifogást is előterjesztett a felperes hibás teljesítése miatt. Hivatkozott az átadás-átvételtkor már fennállt, de akkor még rejtve maradt konstrukciós és sorozathibákra, amelyek kezdettől meghibásodásokhoz vezettek a hibrid autóbuszok esetében. A konstrukciós hibák fennálltát alátámasztottnak látta a gyártó által elrendelt visszahívások és a Szakértőtől pert megelőzően készített szakvéleményével is. A felperes nem tett eleget a szavatossági kötelezettségének, a hibás teljesítés tényét vitatta, így az alperes nem volt köteles arra, hogy kijavítást vagy kicserélést kérjen. A kijavítás költsége bruttó 145 435 444 forint volt. Kifogását kezdetben beszámítást tartalmazó iratban terjesztette elő, a beszámítást 2020. szeptember 4-re elvégezve, majd azt visszavonta és ugyanolyan összegben az érdemi ellenkérelme tárgyává tette anyagi jogi kifogásként. Elsődlegesen árleszállítást, másodlagosan a felperesnek a javítási költségek viselésére kötelezését kérte a Ptk. 6:159. § (2) bekezdés b) pontja alapján. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat értelmében az árleszállítás körében az egyik legmeghatározóbb szempont, hogy az adott hiba milyen költségen lenne kijavítható, ezért nincs akadálya annak, hogy a bíróság a költségek összegével egyező mértékben határozza meg az árleszállítást.
- [16] Vizontkeresetében 199 200 372 forint és ennek az egyes számlák kiegyenlítésétől a kifizetésig a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni a felperest a részére jogalap nélkül megfizetett bérleti díj címén. Vizontkeresete jogalapjaként a Ptk. 6:336. § (2) bekezdésére és a bérleti szerződés 3.5. pontjára hivatkozott. Előadta, hogy a hibrid autóbuszok sorozathibái folytán összesen 2026 nap időtartamban nem tudta használni a járműveket, így az ennek megfelelő időre kifizetett bérleti díj jogalap nélküli. Kifejtette, hogy a felperes szakcég, elvárható tőle, hogy az autóbuszok állapotát ismerje, tudott a szerződést megelőző gyártói visszahívásokról, és ismernie kellett a szervizelőzsményeket. Legkésőbb az alperes konstrukciós hibákra vonatkozó jelzésétől kezdődően nem hivatkozhat felróhatóságának hiányára.
- [17] A felperes az alperes védekezésére figyelemmel kifejtette, hogy nincs akadálya követelése érvényesítésének. A zálogjogosult nem rendelkezik vele szemben zálogjoggal biztosított követeléssel, így teljesítési utasítást sem adhat az alperesnek. Ezen túl utalt arra, hogy a követelés elzalogosítása nem változtatja meg a jogosult személyét, aki továbbra is a felperes marad, továbbá maga a zálogjogosult is úgy nyilatkozott, hogy nem kívánja érvényesíteni a követelést.
- [18] Az érvénytelenségi kifogással kapcsolatban előadta, hogy az alperes nem jogosult a szerződés megtámadására feltűnő értékaránytalanságra hivatkozással, mert az esetleges feltűnő értékaránytalanságot felismerhette, illetve annak kockázatát vállalta. Az ajánlattevőnek a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) előírásai értelmében kötelessége objektív módszerekkel felmérni a

- szolgáltatás becsült értékét, amit 2 016 670 000 forintban állapított meg, míg a felperes ajánlatának összértéke ennél alacsonyabb (1 980 000 000 forint) volt. Az alperesi jogelőd emellett az ország legnagyobb autóbusszflotta-kezelője, beszerzési tevékenységét a Nemzeti Autóbussz Beszerzési Bizottság segíti. Az alperesi jogelőd ráadásul magasabb áron adta albérletbe az autóbusszokat, mint amennyiért maga bérelte, így az ügyleten hasznot realizált. Hangsúlyozta a felperes azt is, hogy a feltűnő értékaránytalanság csak a teljes szolgáltatás és a teljes bérleti díj vonatkozásában értelmezhető, a vizsgálat nem korlátozódhat a hibrid autóbusszokra.
- [19] A hibás teljesítés miatti kifogás tekintetében a felperes arra az álláspontra helyezkedett, hogy azt az alperes eredetileg beszámítást tartalmazó iratban terjesztette elő, amit visszavonni nem lehet, ehhez a felperes nem járult hozzá, így a beszámítást érdemben kell elbírálni. A beszámítást egyébiránt kizárja a Kbt. 135. § (6) bekezdése. Érdemben vitatta, hogy hibásan teljesített, sem konstrukciós, sem sorozathibák nem merültek fel. Hangsúlyozta, hogy a szerződés 1.3. pontjában a felek a bérbeadó szavatosságát – eltérve a Ptk. 6:332. § (1) bekezdésétől – egyetlen időpillanatra, az autóbusszok átadás-átvételére korlátozták, a javítási költségeket pedig a szerződés 3.6. pontja alapján a bérlő viseli. Vitatta, hogy az autóbusszokban rejtett hibák lettek volna. Álláspontja szerint nem érvényesíthet az alperes „második lépcsős” szavatossági jogokat, mert kijavítást soha nem kért. Az árleszállítással kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az a bírói gyakorlat értelmében nem azonos a kijavítási költséggel, amelynek összegét is vitatta.
- [20] A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a szerződés 3.5. pontja nem a bérleti díjra, hanem a 3.4. pontban felsorolt fizetési kötelezettségekre vonatkozik. Az irányadó szerződési feltétel a 3.11. pontban szerepel, ami feltétel nélküli fizetési kötelezettséget ír elő a bérlő számára arra az esetre is, ha a bérlő korlátozva volt az autóbusszok használatában. Hangsúlyozta, hogy szavatossági kötelezettsége csak az átadás-átvétel időpontjára vonatkozik, tagadta az alperes által hivatkozott rejtett hibákat, és azt, hogy ezek miatt álltak volna az autóbusszok. Tagadta saját felróhatóságát. Kifejtette, hogy az autóbusszok állása nem szakkérdés, azt az alperesnek okiratokkal kellene bizonyítania, de a becsatolt bizonyítási eszközök nem alkalmasak az alperesi állítások alátámasztására. Az alperes ráadásul olyan időszakra (összesen 473 napra) is visszaköveteli a díjat, amelyre nem is fizetett.
- Az első- és a másodfokú ítélet**
- [21] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 305 459 367 forintot, ezen összegből 298 704 000 forint után 2020. szeptember 5. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt értékével megegyező mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet, illetve a viszontkeresetet elutasította.
- [22] Elsőként a felperes perbeli legitimációját vizsgálta, figyelembe véve a Ptk. 5:111. § (1), (2), (3) és 5:139. § (1) bekezdéseit. E szabályok alapján a zálogjogosult a Ptk. 5:139. §-a szerinti teljesítési utasítás által válik jogosulttá, hogy közvetlenül fellépjen az elzálogosított követelés kötelezettjével szemben, és azt akár saját maga is behajthassa. A követelés jogosultja azonban továbbra is a zálogkötelezett marad. A zálogjogosult a 2021. január 21-i iratban zálogjogára hivatkozva felhívta az alperesi jogelődöt a részére történő teljesítésre. Az alperesi jogelőd választ követően azonban úgy nyilatkozott, hogy egyelőre nem él a Ptk. 5:139. §-a által biztosított azon jogával, hogy az eredeti jogosult helyett érvényesítse a követelést. Ebből az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a követelés jogosultja a felperes, annak érvényesítésére jogosult, perbeli legitimációja fennáll.
- [23] Az alperes érvénytelenségi kifogását illetően, ami a Ptk. 6:98. § (1) bekezdésén alapult, az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperesi jogelődnek nemcsak rendelkezésre állt minden szükséges eszköz az esetleges feltűnő értékaránytalanság előzetes felismerésére, de kifejezett törvényi kötelezettsége is volt ezek igénybevétele a közbeszerzés alapos előkészítése során. Ebből következően az alperes nem támadhatja meg a bérleti szerződést a Ptk. 6:98. §-a alapján, mert a feltűnő értékaránytalanságot felismerhette, így az érvénytelenség megállapításának törvényi feltétele hiányzik.
- [24] Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a bérleti szerződés érvényes. A Ptk. 6:331. § (1) bekezdése értelmében bérleti szerződés alapján a bérlő köteles a bérleti díj fizetésére, ez alól annyiban mentesülhet, amennyiben alapos a hibás teljesítés miatti kifogása. Ehhez kapcsolódóan rögzítette: bár az alperes állította a 2018. december 14-i megállapodást arról, hogy az alperesi jogelődnek 7 hibrid autóbussz bérleti díjával csökkent összegben áll fenn fizetési kötelezettsége, ilyen megállapodást nem bizonyított.
- [25] Az alperes a beszámítást tartalmazó iratban hibás teljesítésre alapított igényt terjesztett elő, azonban e nyilatkozatát visszavonta, és érdemi védekezése részévé tette anyagi jogi kifogásként. Erre tekintettel a beszámításról nem kellett érdemi döntést hozni.
- [26] Az alperes hibás teljesítésre alapított anyagi jogi kifogásával kapcsolatban az elsőfokú bíróság elsőként azt vizsgálta, pontosan mire kiterjedő szavatosságot vállalt a szerződésben a felperes. Az 1.3. pont értelmében a bérbeadó azt szavatolta, hogy az autóbusszok az átadás-átvételkor, a bérlet kezdő időpontjában alkalmasak a rendeltetésszerű használatra. Ez a rendelkezés lényegében a Ptk. 6:159. § (1) és 6:157. § (1) bekezdése szerinti kellékszavatosság általános szabályával egyezik. Az általános szabályhoz képest tartalmaz eltérést a bérleti szerződések esetében a Ptk. 6:332. § (1) bekezdése, mert a bérbeadó nemcsak a bérlet dolog átadásakor, hanem a használat egész tartama alatt felel azért, hogy a dolog szerződésszerű használatra alkalmas legyen. A szerződő felek a bérleti szerződésben eltértek ettől a rendelkezéstől, és lényegében a szerződésekre vonatkozó általános szabályokat tették a kötelemük tartalmává. A felperes az autóbusszok átadás-átvételkor állapotaért vállalt szavatosságot, ennek az állapotnak pedig része az is, hogy nem állhat fenn olyan rejtett hiba, ami az átadás-átvételkor még nem, később azonban a jármű

- rendeltetésszerű használatát gátoló hibajelenséghez vezet.
- [27] Szakértő három járműrendszerben állapított meg hibákat: a levegőellátó, a kipufogó és a motorhűtőrendszerben, mégpedig a kompresszor szimering hibáját, a kipufogó könyökcső és harmonikacső meghibásodásait, valamint a tágulási tartály repedését és törését. Ezen alkatrészek cseréje tekinthető a hiba szakszerű javításának, az ezzel felmerült költségek sorolhatók a rejtett hibák reális javítási költségei körébe. A rejtett hibák reális javítási költsége összesen, a 28 darab hibrid autóbusz tekintetében 21 272 138 forint.
- [28] Az elsőfokú bíróság szerint a kiegészítés nyomán a szakvélemény aggálytalanná vált. A szakértő indokát adta annak, miért nem vehette figyelembe Szakértőtől pert megelőzően készített szakvéleményét, az alperes hivatkozásával szemben miért csak három járműrendszer esetében állapított meg rejtett hibát. Utalt arra, hogy a hibák megléte, valamint az, hogy az elvégzett javítások ezekkel okozati összefüggésben álltak, az alperes bizonyítási érdeke, a bizonyítatlanság következményeit neki kell viselnie. Az ismételt meghibásodás okának feltáratlansága és bizonyítatlansága ugyancsak az alperes terhére esett.
- [29] Az alperes a szakvélemény kiegészítését követően a szakértő további nyilatkozatát vagy új szakértő kirendelését kérte, azonban lényegében csak megismételte a korábbi felvetéseit, amelyekre a szakértő a szakvélemény kiegészítésében megnyugtató választ adott. Az elsőfokú bíróság valamennyi releváns kérdés tekintetében elfogadta a szakvélemény megállapításait.
- [30] A Ptk. 6:159. § (1), (2) és (4) bekezdése felhívását követően az elsőfokú ítélet rögzítette, hogy az alperes elsődlegesen árleszállítást, másodlagosan a javítási költség megtérítését kérte. A kellékszavatossági jogok rendszere kétfélecsős, az elsőbe a természetbeni reparáció, azaz a hiba kötelezett általi kijavítása, illetve a dolog kicserélése tartozik, míg a másodikba a hibás teljesítés pénzbeli orvoslását célzó igények, amelyeket az alperes érvényesített. Ez utóbbiak csak meghatározott feltételek esetén választhatók, így ha a kötelezett a kijavítást vagy a kicserélést nem vállalta.
- [31] Az elsőfokú bíróság a Kúria 1/2012. (VI. 21.) PK véleményének 3. pontja alapulvételeivel arra a következtetésre jutott, hogy a felperes vitatta a hibás teljesítés tényét, vitatta szavatossági kötelezettségét is, nemcsak a hibák alperesi jogelőd általi jelzésekor, hanem még a perben is, így nem volt akadálya annak, hogy az alperes a hibás teljesítés pénzbeli orvoslását célzó szavatossági igényt érvényesítsen.
- [32] A felperes helytállóan utalt arra, hogy a kijavítás költsége nem azonos az árleszállítással. Ez azonban nem változtat azon, hogy az árleszállítás indokolt mértékének meghatározása során ez az egyik meghatározó szempont. A felperes által hivatkozott BH2017. 225. és BH1985. 394. számú döntés is alátámasztja, hogy az árleszállítás mértéke meghatározásának egyik fontos szempontja a hiba kijavításának költsége, azonban emellett – ezt növelve – más szempontoknak is jelentőségük lehet. Jelen ügyben azonban a BH2017. 225. számú döntésben felsorolt szempontok nem merültek fel. A szakértő azt is vizsgálta, hogy az autóbuszok használhatósága csökkent-e egy hasonló korú és paraméterű, de konstrukciós hibával nem érintett járműflottához viszonyítva. A szakértő szerint a BKV hibrid flottájának hasonló típusú (7900H) járműveivel összevetve nem mutatható ki a használhatóság csökkenése, sőt azt meghaladó értéket, 123%-ot kalkulált. Nem volt megállapítható a per tárgyát képező autóbuszok használhatóságának csökkenése, egyéb, az árleszállítás mértékét befolyásoló (esztétikai, élettartambeli stb.) tényező pedig nem volt, így az elsőfokú bíróság a reális javítási költségek összegével megegyező mértékben állapította meg az alkalmazandó árleszállítást.
- [33] Nincs akadálya annak, hogy a jogosult az elvégzett, de általa még ki nem fizetett javítás költségeit érvényesítse szavatossági igényként, így nem volt jelentősége annak, hogy ténylegesen a bérlő vagy az albérlő fizette meg a javítási költségeket a szerviznek, ráadásul az utóbb bekövetkezett szervezeti jogutódlás folytán egy jogi személyben egyesült a bérlő és az albérlő.
- [34] Az elsőfokú bíróság 21 272 138 forint erejéig találta alaposnak az alperes szavatossági kifogását. A szavatossági igény előterjesztésekor, 2020. szeptember 4-én a felperesnek 298 704 000 forint tőke- és 28 027 505 forint kamatkövetelése állt fenn, az elsőfokú bíróság ezt csökkentette a 21 272 138 forinttal, és a különbözet, valamint a tőkekövetelés után a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése szerinti, az ezt követő időszakra szóló késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest.
- [35] Az alperes a viszontkeresetét a szerződés 3.5. pontjára, valamint a Ptk. 6:336. § (2) bekezdésére alapította, minthogy álláspontja szerint az adott összegben jogalap nélkül fizette meg a bérleti díjat a felperes részére.
- [36] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a 3.5. pont kétségtelenül nem bérleti díj, hanem „szolgáltatási díj” megfizetésére vonatkozó kötelezettségről szól, ebből azonban nem következik, hogy a 3.4. pontban szereplő fizetési kötelezettségek jelentik a szolgáltatási díjat. A parkolási díjak vagy a közlekedési bírságok fel sem merülhetnek, ha a bérlő nem használhatja az autóbuszokat, így ezekre az esetekre nem vonatkozhat a 3.5. pontban rögzített kivétel. A 3.4. pontban szereplő fizetési kötelezettségek nem valamely bérbeadó által nyújtott szolgáltatás ellentételezését jelentik, hanem a bérbeadott járművek üzemeltetése kapcsán felmerülő költségeket, amelyeket a 3.4. pont értelmében a bérlő visel. A szolgáltatási díj tehát a 3.5. pontban a bérleti díjat jelenti. Az alperes nem volt köteles bérleti díjat fizetni, ha a bérbeadónak felróható okból nem használhatta az autóbuszokat.
- [37] A felek a 3.5. pontban rögzítették a megállapodásukat a bérlő bérleti díjfizetési kötelezettségéről, ami nem feleltethető meg a Ptk. alperes által hivatkozott 6:336. § (2) bekezdésének. A bérlet tárgyát képező autóbuszoknak a bérlet kezdetekor, az átadás-átvételkor fennálló esetleges nem megfelelő állapota nem a bérlő, hanem a bérbeadó érdekkörében felmerült ok. A felek azonban a Ptk. 6:59. § (2) bekezdése által biztosított jogokkal élve, a bérlő hátrányára eltértek a Ptk. objektív szabályozásától, és kizárólag arra az esetre mentesítették a bérlőt a díjfizetési kötelezettsége alól, ha az az ok, amely miatt az autóbuszokat nem

- használhatta, a bérbeadónak felróható okból következett be.
- [38] Önmagában az a körülmény, hogy a felperes hibás teljesítése miatt az alperesi jogelőd meghatározott időtartamban nem használhatott egyes autóbuszokat, nem mentesíti őt a bérleti díjfizetési kötelezettség alól. Ehhez annak bizonyítása is szükséges lett volna az alperes részéről, hogy mindez a felperesnek felróható okból következett be. Erről az elsőfokú bíróság tájékoztatta az alperest, aki a felróhatóság körében arra hivatkozott, hogy a felperes egy szakkég, elvárható tőle, hogy ismerje az autóbuszok állapotát, illetve tájékozódnia kellett volna a jármű szerviztörténetéről, továbbá tudnia kellett a bérleti szerződést megelőző gyártói visszahívásokról is. Attól kezdődően, hogy az alperesi jogelőd jelezte a konstrukciós hibákat a felperesnek, semmiképpen sem hivatkozhat a felróhatóság hiányára.
- [39] A Ptk. 1:4. § (1) bekezdése szerinti értékelési körben a „konstrukciós hibákat” nyilvánvalóan nem a felperes okozta, hiszen nem gyártója az autóbuszoknak, e körben felróhatósága nem merülhet fel. A megelőző gyártói visszahívásoknak nincs jelentősége, hiszen az érintett hibák javítása éppen a visszahívás nyomán megtörtént. A járművek szerviztörténetére vonatkozó alperesi hivatkozás pusztán általánosság, nem derül ki belőle, hogy az alperes álláspontja szerint pontosan milyen szervizelőzmények melyik utóbb bekövetkezett hibával álltak összefüggésben, továbbá az alperesi jogelődnek ugyanúgy lehetősége lett volna a szervizelőzmények tanulmányozására mint a felperesnek.
- [40] Szakértő2 szakvéleménye meghatározta azt az időtartamot, ami a rejtett hibák reális javítási idejét jelenthetik (összesen 154 nap), azonban bérbeadói felróhatóság hiányában, a szerződés 3.5. pontja alapján az alperes nem mentesülhet a díjfizetési kötelezettsége alól. Az elsőfokú bíróság ezért utasította el a viszontkeresetet.
- [41] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.
- [42] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [43] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az alperes jogelődjé az elsőfokú eljárás tartama alatt, 2021. szeptember 30-án beolvadt a Cég3-ba, amely 2025. január 1-jén beolvadt az alperesbe. Az elsőfokú bíróság a jogutódlásokat 5. és 129. számú végzéseivel megállapította.
- [44] A másodfokú bíróság kifejtette: a fellebbezésben megjelölt okokból az ítélet hatályon kívül helyezésének és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasításának nincs helye.
- [45] Az elsőfokú ítéletnek a kellékszavatossági igényt 21 272 138 forint erejéig megalapozottnak minősítő megállapításait a fellebbezés nem érintette.
- [46] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a feltárt tényeket helytállón mérlegelte, a jogszabályok túlnyomó részben helytálló értelmezésével megfelelő jogi következtetésre jutott, a kifejtett indokaival nagyjából egyetértett.
- [47] A felperes keresetösségi jogának fennállta körében a másodfokú bíróság megállapította, hogy a perben nem a jelzálogjoggal biztosított követelés megalapozottságáról, hanem elsősorban a bérleti szerződés alapján járó díj érvényesítésére jogosult személyéről, majd ez utóbbi igénynek az alaposágáról kellett dönten. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetösségi jogának fennálltát a Ptk. 5:111. és 5:139. §-a szerinti teljesítési utasítás hiányára tekintettel találta megállapíthatónak, és helytállón mondta ki, hogy teljesítési utasítás nélkül az elzálogosított követelés jogosultja továbbra is a zálogkötelezett felperes maradt.
- [48] A másodfokú bíróság az ítélet indokolását kiegészítve kiemelte, hogy a zálogjogosult 2021. január 21-i felhívását maga az alperes jogelődjé sem tekintette teljesítési utasításnak, mivel a 2021. február 10-i iratából kitűnően tisztázandó kérdésnek tartotta, hogy az érvényesített követelésnek ki a jogosultja, és kérte annak megválaszolását, hogy a zálogjogosult a Ptk. 5:139. §-a alapján átvette-e az elzálogosított követelés érvényesítésének a jogát a zálogkötelezettől. A zálogjogosult pedig a 2021. március 5-i válaszában kijelentette, hogy egyelőre nem él a Ptk. 5:139. §-a által biztosított azon jogával, hogy az eredeti jogosult helyett érvényesítse a követelést. A válaszában szintén szereplő az a felhívás, hogy az alperes jogelődjé kizárólag a zálogjogosult kezébe teljesítsen, az előző nyilatkozatával nyilvánvalóan ellentétben áll. Mindezekből következően világos és határozott teljesítési utasítás adása nem volt a zálogjogosult részéről.
- [49] A másodfokú bíróság megállapítása szerint az elsőfokú bíróság az alperes feltűnő értékaránytalanság miatti érvénytelenségre történt hivatkozásával összefüggésben is helytálló következtetésre jutott, az alperes a bérleti szerződés megtámadására feltűnő értékaránytalanság címen nem jogosult, mert a jogelődjé (az esetleges) feltűnő értékaránytalanságot felismerhette. Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor az alperes érvénytelenségi kifogásának nem adott helyt, és megállapította, hogy az érvényes bérleti szerződés alapján az alperes bérleti díj fizetésére köteles.
- [50] Az elsőfokú bíróság az alperes kellékszavatossági kifogását – elsődlegesen a díjleszállítás, másodlagosan a javítási költség iránti igényt – a bérleti szerződés 1.3. pontjának az értelmezésével és a kiegészített igazságügyi szakértői vélemény megállapításai alapján, azokat elfogadva bírálta el. A bérleti szerződésnek a Ptk. 6:332. § (1) bekezdésében foglalt szabályozástól eltérő rendelkezése értelmében a felperes az autóbuszoknak az átadás-átvétel időpontjában való rendeltetészerű használatra alkalmas állapotáért vállalt szavatosságot, ezért a felelőssége kizárólag az ekkor meglévő, rejtett hibákért állhat fenn.
- [51] Az alperes fellebbezésében a kiegészített szakértői véleményen alapuló megállapításait tartotta fenn visszautalva az ellenkérelmére. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a fellebbezésnek ez a része ilyen tartalommal a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése szerinti felülbírálatra alkalmatlan. Az alperes a fellebbezésében nem adta elő, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a szakértői véleménnyel kapcsolatos indokait mennyiben és milyen okból tartja megalapozatlannak, milyen okból volt jogszabálysértő a bizonyítás eredményének a Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése. A fellebbezés indokainak kifejtése hiányában a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében

- érdemben nem vizsgálhatta az elsőfokú bíróságnak a szakértői véleményt aggálytalannak elfogadó megállapításait. Nem volt lehetőség az elsőfokú bíróságnak a 21 272 138 forint díjleszállítást meghaladó kellékszavatossági kifogást megalapozatlannak minősítő indokolása felülbírálatára és az ítélet rendelkező részének megváltoztatására a kereset szerinti követelés összegének további csökkentésével.
- [52] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan számolta el a kiegészített szakértői vélemény alapján megalapozottnak talált díjleszállítás összegét; az elszámolási mód alkalmazásának indokát azonban pontosította.
- [53] A Ptk. 6:46. §-a a több tartozás esetére irányadó elszámolást akként szabályozza, hogy ha a pénztartozás teljesítéseként fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elegendő, azt – ha a jogosult eltérően nem rendelkezett, és egyértelmű szándéka sem ismerhető fel – elsősorban a költségekre, majd a kamatokra és végül a főtartozásra kell elszámolni. Az alperes díjleszállítás címén fennálló követelését elsődlegesen a felperes kamatkövetelésével szemben kellett elszámolni, amelynek az elsőfokú bíróság által alkalmazott elszámolási mód ténylegesen megfelelt. Így a keresetnek részben helyt adó ítéleti rendelkezés megváltoztatására az alperes alaposnak talált díjleszállítási igényének a kereseti követeléssel szembeni elszámolása tekintetében sem volt ok.
- [54] A másodfokú bíróság megítélése szerint nem tévedett az elsőfokú bíróság a viszontkereset elbírálása során. Az elsőfokú bíróság ítéletének a kiegészített szakértői véleményt aggálytalannak elfogadó indokolását az alperes a fellebbezésében nem támadta, ezért a használatból kiesés tartamára jogalap nélkül megfizetett bérleti díj visszakövetelését tartalmazó viszontkereset eleve csak a szakértői véleményben megállapított időtartam, összesen 154 napra számított bérleti díj tekintetében lehet megalapozott. Az elsőfokú bíróság azért találta a viszontkeresetet teljes mértékben – a 154 napra eső bérleti díj tekintetében is – megalapozatlannak, mert a bérleti szerződés 3.5. és 3.11. pontjainak értelmezésével azt állapította meg, hogy a szerződő felek a bérleti díjfizetési kötelezettséget – a Ptk. 6:336. § (2) bekezdésének szabályozásától a Ptk. 6:59. § (2) bekezdésének megengedő szabályozása alapján eltérve – nem a bérlo érdekörén kívül felmerült valamennyi okból bekövetkezett használhatatlanság esetére, hanem csak arra az esetre zárták ki, ha a bérelt autóbuszok kifejezetten a felperesnek felróható okból nem használhatók. A felek a (kógensnek nem minősülő) Ptk. 6:336. § (2) bekezdésében rögzített kockázattelépítési szabálytól eltértek, a bérleti díjfizetés alóli mentesülést a bérbeadó felróhatóságához kötötték.
- [55] Az alperes állította ugyan, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően értelmezte és alkalmazta a Ptk. 6:336. § (2) bekezdését és a bérleti szerződés 3.5. pontját, azonban a fellebbezése indokolást erre nézve sem tartalmazott. Nem jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróságnak ezeket a megállapításait milyen okból tartja jogszabálysértőnek. Erre tekintettel a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes e körben az elsőfokú ítéletet érdemben nem támadta, kizárólag arra hivatkozott, hogy a bérelt járművek használatból kiesése a felperesnek felróható okból következett be. A másodfokú bíróság azonban az elsőfokú bíróság által a felperes felróhatóságának vizsgálata körében kifejtettekkel maradéktalanul egyetértett.
- [56] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a rejtett hiba fogalmából következően az csak a használat közben vagy egyébként hosszabb idő után derül ki, így a rejtett hibát a felperes attól függetlenül nem észlelhette, hogy milyen szakértelemmel rendelkezett az autóbuszok üzemeltetése, szervizigénye területén. Ugyancsak nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes jogelődje a hibákat a használat ideje alatt, azok kiderülésekor a felperes felé jelezte-e, ugyanis ezek a hibajelzések a hibák rejtett volta miatt utóbb nem alapozhatják meg a felperes felróhatóságát a használatból kiesés miatt. A szakértői véleményben feltárt, rejtett hibának minősülő hibaokokat a felperes a teljesítésekor, az autóbuszok átadásakor nem ismerhette fel, ezért a bérleti szerződés 3.5. pontja alapján az alperes a használatból történt kiesés ideje alatt sem mentesülhet a bérleti díj megfizetése alól.
- [57] Összegezve: az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül adott nagyobb részben helyt a keresetnek, és kötelezte az alperest 305 459 367 forint és ennek 2020. szeptember 5. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatainak a megfizetésére, és nem történt jogszabálysértés a viszontkereset elutasításával.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [58] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereset elutasítását, a viszontkeresetének történő helyt adást, vagy amennyiben erre nincs lehetőség, az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára.
- [59] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 5:111., 5:139., 6:46. §-át, a Pp. 279. § (1) és 370. § (1) bekezdését jelölte meg.
- [60] Állítása szerint a másodfokú bíróság jogszabályba ütköző módon jutott arra a következtetésre, hogy a perben érvényesített teljes követelés jogosultja a felperes, akinek e körben a keresetösségi joga fennáll. A Ptk. 5:111. § (1)-(2) bekezdése és a Ptk. 5:139. §-a megsértésével kapcsolatban kifejtette, hogy a jogerős ítélet [79] bekezdését nem tudja másképp értelmezni, mint hogy aszerint is a zálogjogosult 2021. január 21-i nyilatkozata teljesítési utasításnak minősült. Ehhez képest érthetetlennek és e megállapítással ellentétesnek találta a jogerős ítélet [78] és [80] bekezdéseit, amelyek szerint helytálló az az elsőfokú ítéleti megállapítás, hogy a zálogjogosult nem tett a Ptk. 5:111. és 5:139. §-a szerinti teljesítési utasítást.
- [61] A zálogjogosult 2021. január 21-i iratának utolsó bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy „fent leírtakra hivatkozva a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:111. és 5:139. §-ai alapján kérjük, hogy az (felperes neve)-vel 2018. március 5-én kötött és 2018. április 27-én módosított, fent hivatkozott bérleti szerződésükből fakadó esetlegesen fennálló fizetési kötelezettségükből 224 144 552 forint

- összegnek a jelen levelünk mint teljesítési utasítás kézhezvételét követően ... bankszámlára való megfizetéséről gondoskodni szíveskedjenek.” Ez álláspontja szerint azt jelenti, hogy a zálogjogosult a Ptk. előírásának megfelelő teljesítési utasítást adott részére, amelynek jogkövetkezménye, hogy a teljesítési utasítás kézhezvételét követően az abban foglaltaknak megfelelően csak a zálogjogosult részére teljesítheti a bérleti szerződés alapján fennálló bármely fizetési kötelezettségét a teljesítési utasításban megjelölt összeg erejéig.
- [62] A teljesítési utasítás értékelése, megítélése, jogi minősítése nem a peres felek értelmezésén, véleményén, hanem kizárólag a zálogjogosult nyilatkozatán és annak a Ptk. 5:111. §-ában meghatározott kritériumoknak való megfelelésén alapulhat. Az alperes jogelődje a 2021. február 10-i iratából kitűnően tisztázandó kérdésnek tartotta, hogy az érvényesített követelésnek ki a jogosultja, illetve a 2021. március 16-i iratában tudomásul vette, hogy a zálogjogosult egyelőre nem kíván fellépni vele szemben a zálogjoggal érintett követelések vonatkozásában.
- [63] Az alperes még az utolsó, 2021. április 17-i iratában is azt rögzítette, hogy mivel a bérleti szerződésből eredő követelést vitatta, így nem áll módjában a zálogjogosult teljesítési utasításának eleget tenni. Így iratellenes a másodfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a zálogjogosult felhívását ő sem tekintette teljesítési utasításnak.
- [64] A zálogjogosult 2021. március 5-i válaszirata rögzítette azt is, hogy az alperes jogelődje kizárólag a zálogjogosult kezéhez teljesítsen, amely a másodfokú bíróság álláspontja szerint a zálogjogosult előző nyilatkozatával nyilvánvalóan ellentétben áll. Álláspontja szerint a jogerős ítélet által hivatkozott iratból legfeljebb az a következtetés lenne levonható, hogy a zálogjogosult a teljesítési utasítását visszavonta. Kiemelte, hogy a zálogjogosult csupán arról nyilatkozik, hogy a peres felek között folyamatban lévő perekben nem kíván élni a perbeli fellépés jogával a követelések érvényesítése érdekében, ugyanakkor változatlanul igényt tart arra, hogy az alperes a zálogjoggal érintett követeléseket részére, „a kezeihez” fizesse meg.
- [65] A teljesítési utasítás joghatása az, hogy a kötelezettnek a zálogjogosulthoz kell teljesítenie. A követelés érvényesítése érdekében a zálogjogosult válik jogosulttá fellépésre a kötelezettel szemben, míg az eredeti jogosultnak az a kötelezettsége, hogy ezen igényérvényesítéshez a szükséges okiratokat átadja, jognyilatkozatokat megtegye. Az ezzel ellentétes döntés önmagában megalapozza a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását a zálogjogosult teljesítési utasításában megjelölt 224 144 552 forint erejéig, minden más körülmény vizsgálata nélkül is.
- [66] A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet tévesen, jogsértő módon találta a bérleti szerződés 3.5. és 3.11. pontjának értelmezésével az alperes viszontkeresetét megalapozatlannak arra hivatkozással, hogy a felek a bérlet tárgyának használhatatlansága esetén csak arra az időre járó bérleti díjfizetést zárták ki, amely időre a bérelt autóbuszok kifejezetten a felperesnek felróható okból nem használhatóak, és az a tény, hogy az alperes a használat során a rejtett hibák kiderülésekor a hibákat a felperesnek jelezte, nem alapozhatja meg a felperes felróhatóságát a használatból kiesés miatt.
- [67] A szakértői vélemény a rejtett hibák fennállását meghatározott körben megállapította, és az ezzel összefüggésben felmerült javítási időtartamok tekintetében a járművek bérelő részére történő rendelkezésre nem állásának időtartamát 154 napban rögzítette, bár még ezen időtartam tekintetében sem találta jogosnak a viszontkeresettel érvényesített bérleti díj visszafizetési igényt.
- [68] Érvelése szerint a másodfokú bíróság tévesen, jogszabálysértően jutott arra a következtetésre, hogy a hibák rejtett volta miatt azok javítása és ezáltal a járművek használatból való kiesése nem a felperesnek felróható okból történt. A jogerős ítélet szerint a járművek átadásának időpontjában maga a bérbeadó sem ismerhette fel a hibákat rejtett voltak miatt. De ez nem magyarázza, hogy a rejtett hibák alperes általi feltárását és felperes felé történő jelzését követően a hibák megszüntetésének és ezáltal a járművek használata biztosításának elmaradását az ezen iratváltást követő szerződéses időszakra miért nem tekintette a jogerős ítélet felperesnek felróhatóknak. A felperesnek legkésőbb az alperes jelzésekor, illetve annak visszautasításakor már tisztában kellett lennie azzal, hogy hibásan teljesített és azzal is, hogy a hibás teljesítésért felelősséggel tartozik, valamint az alperesi jelzés alapján arról is tudása kellett, hogy legyen, hogy ezen hibák a járművek használatát akadályozzák. Az, hogy ennek ellenére semmilyen intézkedést nem tett a hibák orvoslása, a használhatóságnak az ő felelősségi körébe tartozó okból bekövetkezett akadályainak megszüntetése iránt, ami egyértelműen megalapozza a felperes felróhatóságát a járművek használatból történő kiesése időtartamára.
- [69] Állította, hogy a másodfokú bíróság jogellenesen alkalmazta a Ptk. 6:46. §-ában foglalt szabályozást a díjleszállítás jogcímén fennálló követelésének elszámolására.
- [70] Az ítéleti rendelkezésekkel ellentétben a díjleszállítás mint szavatossági igény már elnevezéséből is adódóan a fizetendő díjat, a szerződéses ellenérték összegét szállítja le, nem pedig az az után esetlegesen felszámítható késedelmi kamatkövetelést, azaz a hibás teljesítés ezen jogkövetkezményének érvényesítése esetén úgy kell tekinteni a szerződést, mint ha az eleve a csökkentett ellenértékkel jött volna létre a csökkent értékű áru vagy szolgáltatás vonatkozásában (BH2017. 225.).
- [71] Az áru/szolgáltatás ellenértékének megfizetésére irányuló perben szavatossági kifogásként vagy beszámításként történő érvényesítése minden esetben a tökekövetelésként követelt ellenértéket csökkenti, nem pedig annak utóbb felmerülő késedelmi kamatait.
- [72] Addig, amíg az elsőfokú ítélet tévesen ugyan, de az alperes – utóbb visszavont – beszámítást tartalmazó iratára alapította az elszámolást, érthető volt, még ha nem is jogszerű, hogy az ítélet miatt a beszámítást tartalmazó irat előterjesztésének időpontját, 2020. szeptember 4. napját rendelje a kamatszámítás szempontjából releváns időpontnak. A beszámítást tartalmazó irat visszavonását, a kellékszavatossági igény díjleszállításként történő érvényesítését, valamint a jogerős ítélet által az elszámolás jogszabályi alapjaként a Ptk. 6:46. §-ában

- meghatározott elszámolási mód megjelölését követően azonban már semmi sem magyarázza a kamatszámítás szempontjából releváns időpontként 2020. szeptember 4. napjának fenntartását.
- [73] A felülvizsgálati kérelem szerint a Ptk. 6:159. § (2) bekezdés *b)* pontjában szabályozott, az ellenszolgáltatás arányos leszállítására vonatkozó igénynek a teljes ellenszolgáltatásnak az igényérvényesítés módjától, időtartamától, eljárási cselekményektől függően eltérő időtartamra felszámolt kamataival szembeni önkényes elszámolása sérti a szavatossági igényt érvényesítő jogait, és nem alkalmas a kellékszavatossági igény deklarált céljának, a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás egyenértékűségének biztosítására. Az árleszállításnak a szolgáltatásért fizetendő ellenértéket és nem az az után esetlegesen felszámítható járulékokat, kamatokat kell csökkentenie, mivel az már az ellenszolgáltatásra vonatkozó igény (ár) esedékességével egyidejűleg esedékessé válik.
- [74] Rámutatott, hogy a másodfokú bíróság tévesen állapította meg a Pp. 279. § (1) és 370. § (1) bekezdésére hivatkozással, hogy felülvizsgálati jogkörében nem vizsgálhatta érdemben az elsőfokú bíróságnak a szakvéleményt aggálytalannak elfogadó megállapításait. A jogerős ítélet maga is elismeri, hogy a bizonyítás eredménye, így a szakvélemény aggályosságának megítélése is a Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti bírói mérlegelésen alapszik. E körben a bíróság mérlegelte a szakvélemény aggályosságával kapcsolatban felhozott alperesi érveket is, és azokat nem találta megalapozottnak. Az alperes fellebbezése ennek a mérlegelésnek az eredményét vitatta.
- [75] A fellebbezésében csak a szakvélemény aggályosságával kapcsolatos korábbi érveit tudta volna megismételni, más módon vitatni az elsőfokú bíróság döntését e körben nem volt lehetséges. Ugyanakkor a perbeli jogérvényesítést indokolatlanul akadályozza annak megkövetelése, hogy a korábban már előadott és álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által tévesen mérlegelt aggályosságát indokokat ismételtelen tételesen adja elő a fellebbezésében, és ne csupán visszautaljon az azt tartalmazó, részletesen kifejtő korábbi beadványára.
- [76] A felperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [85] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint kisebb részben alapos.
- [86] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b)*, *c)* pont].
- [87] A Kúria rögzíti, hogy a felülvizsgálati kérelem nem érintette a bérleti szerződés feltűnő értékaránytalanság miatti érvénytelenségére alapozott alperesi kifogás elutasítását, ezért e kérdés tárgyában az első- és másodfokú bíróság ítéleti indokolásának részletes ismertetését mellőzte.
- [88] A Kúria a felülvizsgálati kérelem négy felvetését illetően azok sorrendjében fejt ki az álláspontját.
- [89] I. Az alperes a felperes keresetösségi jogának hiányát a zálogjogosultat megillető igényre alapozta és arra, hogy a zálogjogosult teljesítési utasítása miatt a felperes saját javára a követelést nem érvényesítheti. Állította, hogy az eljáró bíróságok helytelenül értelmezték a teljesítési utasítást tartalmazó zálogjogosulti nyilatkozatot. A teljesítési utasítás mikénti értelmezését az eljáró bíróságok részletesen megindokolták. Az alperes ezzel szembeni értelmezése egyrészt a Ptk. 6:8. §-a megsértettként való megjelölése hiányában, másrészt a zálogjogosult határozott nyilatkozata hiányában, nem alkalmas a jogerős ítéleti álláspont felülértékelésére. A megsértett jogszabályi rendelkezés megjelölésének hiánya eleve megalapozatlanná teszi a felülvizsgálati kérelem ezen pontját {Ld. [90] bekezdés}. A Ptk. 6:8. § (1) bekezdése értelmében a jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A nyilatkozó feltehető akaratának tehát a teljesítési utasítás tekintetében jelentősége volt, mint ahogy annak is, hogy azt az alperes hogyan értette, illetve érthette. A zálogjogosult 2021. március 5-i nyilatkozata ugyan tartalmazott ellentmondást, az azonban egyértelműen szerepel ebben, hogy a zálogjogosult egyelőre nem él a Ptk. 5:139. §-a által biztosított azon jogával, hogy az eredeti jogosult helyett érvényesítse a követelést. Ezt a nyilatkozatot az első- és másodfokú bíróság helyesen értelmezte. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperes 2024. november 18. napjáig, azaz az elsőfokú ítélet meghozataláig más a zálogjogosulttól származó, teljesítési utasításnak minősíthető nyilatkozatra nem tudott hivatkozni. Ezért a felperes keresetösségi jogának a hiánya nem állapítható meg.
- [90] II. A viszontkereset elutasítását az alperes amiatt sérelmezte, mert a bérleti szerződés 3.5. és 3.11. pontja téves értelmezésével jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az autóbuszok használatból kiesése körében a felperest nem terheli felróhatóság. Az alperes ez esetben sem jelölte meg megsértett adekvát jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 6:86. §-át, illetve a felróhatóság általános szabályát, a Ptk. 1:4. §-át. Ez a körülmény tartalmilag hiányossá teszi a felülvizsgálati kérelem ezen részét {Ld. [90], [93] bekezdés}. Ezzel együtt is utal a Kúria a bérleti szerződés 3.7. pontjára, amely szerint az autóbuszok használata során keletkezhetnek olyan rendkívüli, kiemelkedő magas javítási, helyreállítási költségek, amelyek nem tartoznak a szokásos karbantartási, javítási események körébe (például fődarabok felújítási igénye, fődarab csere, nagy értékű „kis-fődarabok”, részegységek cseréje, javítása, karambolos sérülések helyreállítása). Ilyenkor a felek megvizsgálják a költségráfordítás indokoltságát, gazdaságosságát, és együtt döntenek a javításról, annak módjáról, a költségek viseléséről (annak megosztásáról). Ez a szerződési kikötés annyit jelent, hogy az egyes javítási igények

- felmerültek a feleknek egyeztetniük kellett volna, és együtt dönteni a javítás módjáról, a költségek viseléséről. Ilyen közös egyeztetés és annak eredménye nem képezte a tényállás részét. Az alperes felülvizsgálati kérelmében maga sem hivatkozott arra, hogy ő e szerződési rendelkezés szerint járt el, a közös döntés a felperes hibájából maradt el.
- [91] III. A Kúria a felperes bérleti díjigénye és az alperes megalapozott javítási költségigénye (mint díjleszállítás) egymással szembeni elszámolása tárgyában egyetértett a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal. A Ptk. 6:46. §-a szerint, ha a pénztartozás teljesítéseként fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elegendő, azt – ha a jogosult eltérően nem rendelkezett, és egyértelmű szándéka sem ismerhető fel – elsősorban a költségekre, majd a kamatokra és végül a főtartozásra kell elszámolni. Egyrészt a perbeli esetben nem lehet szó „fizetett” összegről, hiszen a per tárgya éppen az, hogy a felek kölcsönösen nem teljesítettek egymás felé. Az első- és másodfokú bíróság által alkalmazott elszámolás a felperes bérleti díjkövetelését illetően figyelembe vette a 2020. szeptember 4. napjáig számított kamatokat, de nem vette figyelembe a meg nem fizetett díjleszállítás után számítható kamatokat, amit az alperes érvényesített. Ez így a felperes javára egyoldalú előnyhöz vezetett. Díjleszállítás esetén késedelmi kamat is csak a leszállított díj összege után számítható. A díjleszállítás a törkekövetelés összegét csökkenti. Ezért nem lehetséges a leszállított összegnek a teljes követelés érvényesített költségében és kamatában való elszámolása. A Kúria ennek megfelelően az elszámolást akként teljesítette, hogy a felperest megillető, általa érvényesített 298 704 000 forintból helyezte levonásba a szakértői vélemény szerint az alperest megillető 21 272 138 forintot, és az így kapott 277 431 862 forint, valamint ennek az egyes számlák esedékessége alapján megállapított közeparányos időponttól számított késedelmi kamata erejéig marasztalta az alperest.
- [92] IV. Az alperes sérelmezte a szakértői vélemény aggálytalanként való értékelését.
- [93] A Kúria Pfv.20.797/2016/11. számú precedens ítéletében (megjelent: BH2017. 232.) kimondta, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya: a jogerős ítélet, amely csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt; A felülvizsgálati kérelemben az azt előterjesztő félnek kötelező tartalmi elemként meg kell jelölnie a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértést és a megsértett jogszabályhelyeket, valamint ki kell fejtenie, hogy a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [94] A Kúria Gfv.30.362/2024/7. számú közzétett ítéletében kifejtette, hogy a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat, a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerősen lezárt pernek. Tárgya a jogerős ítélet [Pp. 406. § (1) bekezdés], ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben kell érvelést tartalmaznia, mégpedig a Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott tartalommal ([30] bekezdés). A Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárásjogi, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja ([31] bekezdés). A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabály megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt konkrétan megjelöli a megsértett jogszabályhelyet, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre hivatkozása indokát ismerteti ([32] bekezdés). Nem vezethet eredményre az a felülvizsgálati kérelem, amely jogi érveit nem ütközteti a jogerős ítélet indokolásával [Kúria Pfv.20.844/2019/4. (BH2020. 331.)]. A felülvizsgálati kérelemben ezért az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie [Kúria Pfv.20.797/2016/11. (BH2017. 232.)]. Emellett a felülvizsgálati kérelemben nem elegendő a korábbi nyilatkozatokra történő utalás [Kúria Pfv.20.301/2015/6. (BH2015. 307.)]. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélet tekintetében előadott hivatkozások és indokok vizsgálhatók [Kúria Gfv.30.523/2017/6. (BH2018. 113.)].
- [95] Mindezek tükrében a szakértői vélemény aggályosságával kapcsolatban az alperesnek elő kellett volna adnia az álláspontját szöveges körülírással, mégpedig a jogerős ítéletben írt indokolásra reflektálva. Nem elegendő a szakértői véleményre tett korábbi észrevételeire utalni. A szakértői véleménnyel kapcsolatos felülvizsgálati kérelem részben ezen okból, részben pedig a Pp. 316. §-ának megsértétként való megjelölése hiányában nem alapos.
- [96] A Kúria rögzíti, hogy a megváltoztató rendelkezése ténylegesen a pernyertesség-pervesztesség arányán nem, csak az elszámolás módján változtatott, ezért az elsőfokú bíróság által alkalmazott perköltségszámítást nem érintette és a jogerős ítélettel egyezően határozta meg a fellebbezési eljárási költséget is [Pp. 81. §, 83. § (2) bekezdés, 364. §].
- [97] A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása a Pp. 424. § (3) bekezdésén alapul.

(Kúria Gfv.VI.30.206/2025/5.)

82 Amennyiben a jogosult elmulasztotta a Cstv. 40. §-ában előírt keresetindítási határidőt, nem használhatja a Ptk. szabályait arra, hogy a mulasztása jogkövetkezményeit elhárítsa. Ebből következően, ha a Cstv. 40. §-a szerinti keresetet elő lehetett volna terjeszteni az alapul szolgáló tényállás alapján, de az arra jogosult azt elmulasztotta, a Ptk.-ra történő hivatkozással előterjesztett keresete csak akkor alapos, ha a Cstv. 40. § (1) bekezdésében megfogalmazott törvényi tényállástól eltérő, más releváns tényeken alapuló többlettényállás áll fenn, és azt bizonyítja. A keresetindítási határidő jogvesztő jellege miatt a

mulasztás oka közömbös, és az elévülés nyugvásának szabályaitól eltérően nem lehet tekintettel lenni arra, hogy a jogosult menthető okból, önhibáján kívül-e akadályozva a jogérvényesítésben [1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 1. § (3) bek., 4. § (1) bek., 40. § (1) bek.; 1959. évi IV. törvény (régí Ptk.) 200. § (2) bek., 234. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek perbeli jogelődje és az alperes között 2012. augusztus 19-én létrejött, majd 2012. szeptember 1-jén módosított, 10 év határozott időre kötött szerződés alapján az alperes egy szálloda és étterem használatára, valamint üzemeltetésére volt jogosult havi 1 000 000 forint + áfa összegű díj fizetése mellett.
- [2] A felperesek perbeli jogelődje és az alperes 2015. március 4-én megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) kötöttek, amelyben rögzítették, hogy a felperesek perbeli jogelődjének 700 000 000–800 000 000 forint összegű tartozása áll fenn a Bankkal szemben. A Megállapodás tartalmazta, hogy az alperes vagy az általa kijelölt személy átvállalja a felperesek perbeli jogelődjének a Bank felé fennálló tartozásának kifizetését úgy, hogy a követelést megvásárolja, és ennek fejében a felperesek perbeli jogelődje az alperesre átruházza konyhagépek és felszerelés, valamint egy úszómű tulajdonjogát, továbbá az alperes üzemeltetési díjfizetési kötelezettségét a szerződés teljes idejére elengedi.
- [3] Az üzemeltetési szerződés megkötésekor és módosításakor, valamint a Megállapodás létrejöttékor a felperesek perbeli jogelődjének vezető tisztségviselője a II. rendű felperes, az alperes vezető tisztségviselője VEZETŐ1 volt.
- [4] A felperesek perbeli jogelődje 2017. március 30-tól felszámolás alatt állt, és a felszámoló az üzemeltetési szerződést 2017. június 30-án felmondta. A felszámoló az alperessel 2018. április 4-én, 2018. július 2-án és 2019. január 9-én közölt levelében az alperest felszólította az üzemeltetési díj megfizetésére.
- [5] A Bank2 a 2019. március 6-án megkötött engedményezési szerződésben az általa 2018. október 10-én kelt engedményezési megállapodással megszerzett, a Banknak a felperesek perbeli jogelődjével kötött kölcsönszerződésekből származó követelését 12 000 000 forint ellenében, adásvétel jogcímén VEZETŐ1-re engedményezte, aki 2019-ben ezt a követelést az alperesre engedményezte.
- [6] A Törvényszék a felszámolási eljárást befejező és a felperesek perbeli jogelődjét jogutód nélkül megszüntető, 2020. március 14-én jogerőre emelkedett végzésében a felperesek perbeli jogelődjének az alperessel szemben üzemeltetési díj jogcímén fennálló 78 300 940 forint összegű követelését a hitelezők között felosztotta, és abból – egyebek mellett – 21 662 042 forintot az I. rendű felperesnek, 36 610 847 forintot a Cégnak adott át.
- [7] A Cég a 2022. július 5-én létrejött szerződés alapján az alperessel szemben fennálló fenti követelését a II. rendű felperesre engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] Az I. rendű felperes keresetében az alperest 21 662 042 forint és annak 2014. június 30-tól

számított késedelmi kamata, míg a II. rendű felperes keresetében az alperest 36 610 847 forint és annak ugyanezen időponttól járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

- [9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Allította, hogy a felperesek perbeli jogelődjével a Megállapodás alapján a jövőre nézve is elszámoltak, és mivel a Megállapodásban vállalt kötelezettségét teljesítette, ezért a tartozása megszűnt, üzemeltetési díjfizetési kötelezettsége nem áll fenn.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította.
- [11] Az alperes érdemi védekezésére tekintettel mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a felperesek perbeli jogelődje és az alperes között létrejött Megállapodás alapján megszűnt-e a felperesek perbeli jogelődjének az alperessel szemben fennálló üzemeltetési díjkövetelése. A felperesek bizonyítási érdekébe tartozónak tekintette annak bizonyítását, hogy az alperes díjtartozása a keresetekben megjelölt összegben fennáll, és ezzel szemben az alperes bizonyíthatta, hogy a Megállapodásra figyelemmel díjtartozása nincs.
- [12] Megítélése szerint a Megállapodást magában foglaló okirat tartalmával összhangban állt VEZETŐ 1-nek és a II. rendű felperesnek a perbeli lépését megelőzően tett tanúvallomása. A két tanúvallomást lényegében egybehangzónak tartotta, a tanúk ugyanis a Megállapodás előzményeként egyezően jelölték meg azt, hogy a felperesek perbeli jogelődjét az általa megvalósított projekttel összefüggésben terhelő költségeket részben az alperes viselte, és az egyező tanúvallomások szerint az alperes a felperesek perbeli jogelődjének a Bankkal szemben fennálló tartozását rendezte, amely tartozás alperes általi átvállalása kompenzálta az üzemeltetési díjat. Hivatkozása szerint a 2019. március 6-i engedményezési szerződést tartalmazó okirat és a tanúvallomások alátámasztották, hogy az alperes a Megállapodásból származó kötelezettségét teljesítette, VEZETŐ1 2019. március 6-án megvásárolta a Banknak a felperesek perbeli jogelődjével szemben fennálló, kölcsönszerződésből eredő, másra engedményezett követelését. A II. rendű felperes és VEZETŐ1 tanúvallomásával azt is bizonyítottan tekintette, hogy az utóbbi követelést VEZETŐ1 2019-ben az alperesre engedményezte. Értékelése szerint ezt erősítette meg az utóbb nevezett által a felszámolónak 2018. április 23-án küldött elektronikus levél, amely szerint az alperesnek a felperesek perbeli jogelődjével szemben nincs fizetési kötelezettsége.
- [13] A felperesek perbeli jogelődjének felszámolóbiztos tanúvallomásából – amely szerint a Megállapodás a felszámolási iratok között nem volt fellelhető, azt a felszámoló részére nem adták át – nem tartotta levonhatónak azt a következtetést, hogy a Megállapodás nem jött létre, különös tekintettel arra, hogy ezt a felek sem vitatták. Utalt továbbá arra, hogy az üzemeltetési szerződés díjhátralék miatti felmondása nem jelentette azt, hogy az alperest a szerződés felmondásakor díjfizetési kötelezettség terhelte.

- [14] A Megállapodás tartalma, VEZETŐI tanúvallomása és a felszámolóknak írt levele, valamint a II. rendű felperes tanúvallomása alapján kétséget kizáróan megállapíthatónak nevezte, hogy a szerződő felek 2015. március 4-én az üzemeltetési szerződést anyagi jogi egyezségükkel akként módosították, hogy a felperesek perbeli jogelődje az alperes irányában fennálló üzemeltetési díjkövetelését elengedte. Ennek a szerződésmódosításnak a jogkövetkezményét pedig abban határozta meg, hogy a felperesek által érvényesített üzemeltetési díjkövetelés az alperessel szemben megszűnt, így az a felpereseket nem illeti meg.
- [15] Az I. rendű felperesnek a Megállapodás színleltségére és fedezetelvonó jellegére történt hivatkozásával kapcsolatban figyelemmel volt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 234. § (1) bekezdésére és az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. a) pontjára. Hangsúlyozta továbbá, hogy a szerződés régi Ptk. 207. § (6) bekezdése szerinti színleltség miatti érvénytelensége akkor állapítható meg, ha valamennyi szerződő fél tudatosan színlelte az ügyletkötési akarátát; a szerződés akkor színlelt, ha a felek ténylegesen nem akarnak egymással szerződést kötni, a szándékuk arra irányul, hogy a szerződést, amely a jognyilatkozataik alapján keletkezne, ne kössék meg.
- [16] Ehhez képest megállapította, hogy a Megállapodás színleltség okán fennálló semmisségére utaló peradat, bizonyíték a per során egyáltalán nem állt rendelkezésre, ebben a körben az I. rendű felperes konkrét tényállítást sem tett, bizonyítási indítványait pedig a 2024. március 13-án tartott tárgyaláson visszavonta. Az I. rendű felperes tárgyaláson tett nyilatkozata szerint a 2023. november 30-án benyújtott beadványában foglaltakat nem keresetváltoztatásként, csupán további jogi érvelésként terjesztette elő, így a Megállapodás fedezetelvonó jellege, a régi Ptk. 203. §-a szerinti relatív hatálytalansága, avagy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdése szerinti megtámadási okon alapuló érvénytelensége alapján igényt nem támasztott, és ennek hiányában arról a bíróság sem dönthetett.
- [17] Ezen túlmenően figyelemmel volt az alperesnek arra az érdemi védekezésére, hogy ha a követelés nem szűnt meg, akkor az idő előtti, és az üzemeltetési díjról kiállított számla hiányában késedelmi kamatfizetési kötelezettség nem terhelheti [rég. Ptk. 302. § (2) bekezdés, 303. § (3) bekezdés, GK 66. számú állásfoglalás].
- [18] Azt kétséget kizáróan megállapíthatónak tartotta, hogy a felperesek perbeli jogelődje nem tett eleget a szerződés szerinti számlaadási kötelezettségének. A régi Ptk. 319. § (2) bekezdésére és 321. § (1) bekezdésére figyelemmel ugyanakkor rámutatott arra, hogy megszüntetés esetén a felek a szerződést a jövőre nézve szüntetik meg, és ilyen esetben csak az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás értékét kell megtéríteni, illetve amennyiben az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás pénzzolgáltatás, úgy ez a pénzzolgáltatás visszajár. Ebből arra következtetett, hogy nem foghat helyt az alperesnek az az anyagi jogi kifogása, amely szerint a felperesek követelése még nem vált esedékessé a számla kiállításának elmulasztása miatt, mivel a szerződés megszűnése esetén a felek kötelesek elszámolni, és a felperesek az üzemeltetési díj megfizetésére jogosultak lettek volna, amennyiben a követelés a Megállapodás folytán nem szűnt volna meg. A megszünt szerződés alapján járó követelések iránti kereset időelőttiség okán történő elutasítását a régi Ptk. 319. § (2) bekezdésének figyelembevételével is fogalmilag kizárhatónak tartotta. Utalt azonban arra is, hogy a felmondás 2017. július 7-i hatályosulásával esedékessé vált a tőke visszafizetésére vonatkozó kötelezettség, ezért a teljesítés időpontjáig az alperes késedelembe volt, és erre az időre késedelmi kamatot kellett volna fizetnie.
- [19] Az üzemeltetési szerződés megkötésekor hatályban volt, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 2. § a) pontjára és 16. §-ára, valamint a számvitehről szóló 2000. évi C. törvény 165. § (1) bekezdésére és (3) bekezdés b) pontjára hivatkozással kifejtette, hogy az alperes a védekezésével ellentétben a számla kibocsátásának hiányában is köteles lett volna az általános forgalmi adó megfizetésére, ha a követelés vele szemben nem szűnt volna meg. Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a felek a szerződésben az üzemeltetési díjat az általános forgalmi adó feltüntetésével határozták meg.
- [20] Rögzítette továbbá, hogy utólagos bizonyításnak kizárólag a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 220. § (1) bekezdés a)–e) pontjaiban felsorolt esetekben van helye, és mivel ezek egyike sem állt fenn, ezért az alperes által 2024. április 16-án benyújtott okirati bizonyítékokat a Pp. 220. § (7) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyta.
- [21] Az I. rendű felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 21 662 042 forintot és annak 2017. július 7-től a kifizetésig járó késedelmi kamatát.
- [22] Elsőként a felperesek közötti pertársaság jellegét vizsgálta, és ennek során annak tulajdonított jelentőséget, hogy az I. rendű felperes és a II. rendű felperes jogelődje hitelezőként az üzemeltetési szerződésből eredő díjkövetelés Cstv. 56. § (2) bekezdésébe alapuló felosztása útján, törvényi engedményesként váltak a rájuk osztott követelésrész erejéig az alperessel szembeni díjkövetelés anyagi jogi jogosultjává. A felperesek közötti kapcsolatot csupán abban határozta meg, hogy követelésük ugyanabból a jogviszonyból származik. Ebből arra következtetett, hogy a felperesek között a Pp. 39. § (1) bekezdése szerint a pertársak függetlenségének elve érvényesül.
- [23] Mindezt azért tartotta jelentősnek, mert az I. rendű felperes a fellebbezésében túlnyomórészt a II. rendű felperes által előterjesztett érvénytelenségi kifogások és a Megállapodással kapcsolatos egyéb jogi érvek mentén állította az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltát. Ezzel szemben értékelt, hogy a II. rendű felperes a Megállapodás létre nem jöttével, hatálytalanságával és érvénytelenségével kapcsolatos valamennyi perbeli nyilatkozatát az elsőfokú eljárásban 2024. április 17-én visszavonta.

- Emiatt azt állapította meg, hogy a II. rendű felperes 2023. november 30-án kelt beadványában foglalt tény- és jogállításokat, jogi érveket – beleértve az abban megjelölt érvénytelenségi okokat is – az I. rendű felperes a fellebbezésében már nem adhatta elő, és azokra az elsőfokú ítélet jogszabálysértő jellegének alátámasztásaként sem hivatkozhatott.
- [24] Figyelembe vette, hogy az I. rendű felperes a korábbi II. rendű felperes jogi érveire nem csatlakozott, azokat a Megállapodással kapcsolatos saját jogi érveiként nem adta elő, az elsőfokú eljárásban csak a Megállapodás színleltségét állította, és jogi érvelésnek hivatkozott annak fedezetelvonó jellegére, valamint vitatta a Megállapodás alperes általi teljesítését. Abban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a Megállapodás színleltségét a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá, és az I. rendű felperesnek e tekintetben bizonyítási indítványa nem volt. Az elsőfokú bíróságnak a színleltség hiányával kapcsolatban kifejtett indokait is helyesnek minősítette.
- [25] Nem értett egyet ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével, hogy az I. rendű felperes az üzemeltetési díj teljesítését azért nem követelheti, mert az alperes díjartozását a felperesek perbeli jogelődje a Megállapodásban elengedte. Álláspontja szerint az alperes a Megállapodásra alapítottnan a díj teljesítését nem tagadhatja meg, mert a Megállapodás az elsőfokú bíróság által figyelembe nem vett, a másodfokú elbírálás során észlelt, majd a felek tudomására hozott és az I. rendű felperes által hivatkozott okból, a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülése miatt érvénytelen.
- [26] Rámutatott: az alperes alaptalanul érvelt azzal, hogy az elsőfokú bíróság a Cstv. fenti rendelkezéseinek megkerülését vizsgálta és elbírálta, és ez az adott érvénytelenségi ok másodfokú eljárásban való észlelését és a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos anyagi pervezetését kizárta. Ezzel szemben az elsőfokú eljárás iratai és az elsőfokú ítélet alapján nem kétségesnek tekintette, hogy az elsőfokú bíróság a fenti érvénytelenségi okot nem észlelte, és nem is bírálta el, az elsőfokú ítélet indokolása csak a Cstv. 40. § (1) bekezdése szerinti megtámadási okot említette, amelyről az elsőfokú bíróság az azon alapuló jogérvényesítés hiányában nem döntött. Helytállóan nevezte az alperesnek azt a hivatkozását, hogy a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. pontja szerint csak a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell a bíróságnak hivatalból észlelnie, a 4. b) pont értelmében azonban a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, ha az elsőfokú eljárás adataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen megállapítható, amely feltétel a perbeli esetben fennállt.
- [27] Előrebocsátotta, hogy a Megállapodásra és annak érvénytelenségének megítélésére is a régi Ptk.-t kellett alkalmazni, és ezért a felek másodfokú eljárásban előadott érvelésével ellentétben a szerződés jogszabály megkerülése miatti semmisségét a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján kellett megítélni. Ennek azonban az azonos tartalmú jogszabályi rendelkezés miatt az ügy érdemi elbírálására kiható jelentőséget nem tulajdonított.
- Nem értett egyet az alperesnek azzal az érvelésével, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésében biztosított megtámadási jog önmagában kizárja a megállapodás régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségének vizsgálatát, mert az I. rendű felperes által a jogszabály megkerüléseként definiált magatartásokhoz a Cstv. speciális jogkövetkezményt fűz. Kiemelte, hogy a perbeli jogviszonyra alkalmazandó, 2017. március 30-án hatályos Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadás nem vitásan csak eredményes, jogvesztő határidőben előterjesztett keresettel érvényesíthető. A perbeli esetben azonban az okiratok tartalma alapján nem kétségesnek és a másodfokú eljárásban nem vitásnak nevezte, hogy a felperesek perbeli jogelődje és az alperes nem adta át a felszámolónak a Megállapodást magában foglaló okiratot, és bár az alperes a per kezdetétől az üzemeltetési díjfizetési kötelezettségének a Megállapodás általi megszüntetésével védekezett, a Megállapodást magában foglaló okiratot – a Pp. 199. § (2) bekezdés *ab*) pontjában [helyesen: *a*) pont *ab*) alpontjában] és 200. § a) pontjában írt kötelezettsége ellenére – csak 2023. október 31-én a későbbi II. rendű felperes tanúkenti meghallgatása során csatolta. Megítélése szerint az alperes nem tudott okszerű, logikus és elfogadható magyarázatot adni arra, hogy az általa szerződő félként aláírt Megállapodás miért nincs a birtokában, és ennek okszerű indokaként VEZETŐI tanúvallomása nem szolgálhatott, hiszen a tanú az alperes ügyvezetőjeként jogosult és egyben köteles is volt a szerződések kezelésével kapcsolatos feladatok ellátására, és abban bizonyosan nem volt akadályozva, hogy az okiratot a hozzátartozójától a felszámoló fizetési felszólítására, illetve a védekezés előterjesztésekor beszerezze. Hangsúlyozta: a II. rendű felperes az említett okiratot annak ellenére nem bocsátotta a felszámoló rendelkezésére, hogy az adós ügyvezetőjeként jogszabályon alapuló kötelezettsége volt az iratok átadása, valamint az adós tevékenységével kapcsolatos tájékoztatás megadása, a felszámoló tevékenységének elősegítése.
- [29] A II. rendű felperes és az alperes fenti magatartásából egyértelműen azt a következtetést vonta le, hogy a Megállapodást magában foglaló okiratot és a Megállapodás tartalmát nem kívánták a felszámolónak átadni, illetve tudomására hozni, az csak a felszámolás jogerős befejezését követő több mint három évvel később került a per irataihoz. Mindezek következményének tekintette, hogy a felszámoló a II. rendű felperes mint az adós törvényes képviselőjének jogszabálysértő mulasztása miatt nem tudta a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadási jogát perben érvényesíteni. Ebből a szempontból nem tulajdonított jelentőséget annak, az alperestől származó érvelésnek, hogy a megtámadásra nyitva álló jogvesztő határidő 2018. március 30-án lejárt. Ezzel szemben azt tartotta lényegesnek, hogy a megtámadási jog érvényesítését a II. rendű felperes jogszabálysértő mulasztása akadályozta meg, valamint az adós és az alperes a felszámolási eljárásban el kívánták titkolni a Megállapodás tartalmát, amit egyebekben az alperes fentebb részletezett perbeli magatartása is megerősített. Alaptalanak találta az alperesnek azt az érvelését,

- hogyan a felszámoló a Megállapodást pusztán annak a II. rendű felperes és az alperes által közölt tartalma alapján megtámadhatta volna, a felszámoló ugyanis a vele közöltekből nem kerülhetett azoknak a tényeknek és adatoknak a birtokába, amelyek alapján megítélhette Cstv. 40. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában írt feltételek fennálltát és dönthetett a megtámadásról.
- [30] Hangsúlyozta, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésében biztosított speciális megtámadási jog nem zárja ki, hogy akár a hitelező, akár a felszámoló más ténybeli alapon vagy más jogát érvényesítve megtámadja a szerződést vagy annak semmisségére hivatkozzon. Rámutatott: a Cstv. által a felszámoló és a hitelezők számára biztosított többletjogosultság az adóssal szembeni, a régi Ptk. alapján való jogérvényesítést annyiban korlátozza, hogy az egységes ítélkezési gyakorlat szerint – többlettényállás hiányában – nincs lehetőség arra, hogy a fél (hitelező vagy felszámoló) a Cstv. 40. §-ában előírt speciális keresetindítási határidő elmulasztását a régi Ptk. szabályaira alapított érvénytelenségi per megindításával elhárítsa vagy orvosolja. Ezért az alperes akkor hivatkozhatna alappal a Cstv.-ben biztosított speciális megtámadási jogra, ha az a semmisség megállapítása mellett még alkalmazható lenne. Ezzel szemben rögzítette, hogy a perbeli esetben a felszámoló és a hitelezők határidőhöz kötött, a Cstv. szerinti jogainak érvényesítését az adós ügyvezetője korlátozta, illetve akadályozta.
- [31] Emellett figyelemmel volt arra, hogy az alperes az üzemeltetési díj teljesítését az azt elengedő Megállapodásra hivatkozással kívánta megtagadni, amely védekezésével szemben az I. rendű felperes kifogásként hivatkozott a Megállapodás érvénytelenségére annak körében, hogy a díj érvénytelen jogüggyellett való elengedése miatt a teljesítés jogos okkal nem tagadható meg. Álláspontja szerint ennek nem volt előfeltétele a Cstv. 40. §-án alapuló jogérvényesítés, és nem volt kizárt az sem, hogy az I. rendű felperes a Megállapodás régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségére az alperes védekezésével szemben kifogásként hivatkozzon. Ennek alapján a Megállapodás jogszabály megkerülésére irányuló jellegét, illetve ennek jogkövetkezményét csak annyiban vizsgálta és vonta le, hogy az alperes az üzemeltetési díj teljesítését jogos okkal tagadhatta-e meg vagy se. Vezető!
- [32] A Megállapodás tartalma és az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem találta kétségesnek, hogy a Megállapodás megkötésekor a felperesek perbeli jogelődje már fizetéképtelen volt, az ügyvezetője, a későbbi II. rendű felperes és az alperes által tudottan a tartozásait az esedékességkor nem tudta kifizetni. Mindezt az alperes részéről sem tekintette vitatottnak. Megállapította továbbá, hogy a tanúvallomásokkal ellentétben a felperesek perbeli jogelődje nem kizárólag az Bankkal szembeni kölcsönt nem tudta visszafizetni, hanem az I. rendű felperessel szemben is jelentős összegű, területhasználati díjból eredő tartozást halmozott fel, amely végül az I. rendű felperes kérelmére a felszámolás elrendeléséhez vezetett. Ezen felül az előtte Gf.40.646/2017. számon folyamatban volt perből származó hivatalos tudomásként rögzítette, hogy a felperesek perbeli jogelődjének a korábbi II. rendű felperes, a Cég felé fennálló tartozása is volt, amelynek megfizetése iránt indított per a Megállapodás megkötésekor már folyamatban volt, és ez a per 2018. szeptember 18-án zárult jogerősen a felperesek perbeli jogelődjének marasztalásával. A Megállapodás aláírásakor az abban részes felek törvényes képviselőinek a banki követeléseken felüli egyéb követelésekről is tudniuk kellett, és a Megállapodásban az I. rendű felperes követelését kifejezetten meg is nevezték.
- [33] Álláspontja szerint azzal, hogy egyetlen hitelező, a Bank követelésének meghatározott módon, a követelés alperes általi megvásárlása útján való kielégítése fejében a felperesek perbeli jogelődje az alperessel szembeni üzemeltetési díj- és vételárkövetelését elengedte, és különböző ingóságok tulajdonjogát átruházta az alperesre, a felek megkerülték a Cstv. 1. § (3) bekezdésében és 4. § (1) bekezdésében foglalt szabályokat. Ezzel összefüggésben figyelemmel volt arra, hogy az üzemeltetési szerződésből származó díjkövetelés és a vételárkövetelés, valamint az átruházott ingóságok a felperesek perbeli jogelődjének felszámolási vagyona körébe tartoztak, amelyet a Megállapodással elvontak.
- [34] Kiemelte továbbá, hogy a Megállapodásban részes felek törvényes képviselői egymás közeli hozzátartozói voltak, akik a felperesek perbeli jogelődjének fizetéképtelenségével, pénzügyi és gazdasági helyzetével, a vele szemben támasztott követelésekkel a tanúvallomásokból kitűnően is tudomással bírtak. Nem kétségesnek tekintette, hogy a bizonytalanként engedményezett követelés ellenértékét is jelentősen befolyásolja a követelés megtérülésének lehetősége, így csekély megtérülés esetén az engedményesként fellépni kívánó számára jóval kedvezőbb feltételekkel köthető az adós hitelezőjével engedményezési szerződés, mint a felszámolást megelőzően. A követelések megvásárlása, illetve az erre vállalt kötelezettség valóban nem tiltott, amennyiben azonban – mint a perbeli esetben – a hitelezők közül az adós saját mérlegelése útján kiválasztott egyetlen hitelező előnyben részesítésével a felszámolási vagyon csökkenését idézi elő, az a megállapodás a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdések megkerülésére irányul.
- [35] A szerződő feleknek az említett jogszabályok megkerülésére irányuló szándékát azért sem tartotta kétségesnek, mert ha az adós működésének helyreállítása lett volna a szerződő felek célja, akkor ennek a jogszabály által biztosított módja – ahogyan arra az I. rendű felperes helyesen hivatkozott – a Cstv. 1. § (2) bekezdésében nevesített és II. fejezetében szabályozott csődeljárás lett volna.
- [36] Az ismertett indokokból kitűnően azt, hogy a Megállapodást a szerződő felek a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésével kötötték, az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapíthatónak tartotta. Ehhez az alperes érvelésével ellentétben nem tartotta szükségesnek a Cstv. 40. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontján alapuló megtámadási ok eredményes gyakorlásához szükséges tényállási elemek fennállásának bizonyítását.

- [37] Mindezek alapján megállapította, hogy a Megállapodás a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint mint a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésével kötött szerződés semmis. Ennek azt az általános jogkövetkezményét, hogy a Megállapodás a régi Ptk. 198. § (1) bekezdése szerinti joghatás kiváltására nem alkalmas, azzal azonosította, hogy az alperes a Megállapodásban foglaltak alapján nem mentesül az I. rendű felperessel szemben az üzemeltetési díjfizetési kötelezettség alól.
- [38] Az alperes elévülési kifogását alaptalannak és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek téves értelmezésén alapulóknak nevezte.
- [39] Az alperes részéről a kereset összegének vitatását is alaptalannak találta, mert a felszámolási eljárást befejező jogerős végzés alapján egyértelmű volt, hogy az alperessel szemben fennálló 78 300 940 forint díjkövetelést a bíróság a Cstv. 56. § (2) bekezdése szerint, vagyis a hitelezői követelések erejéig az 57. §-ban foglalt kielégítési sorrend figyelembevételével osztotta fel, amelynek folytán az I. rendű felperesre a keresettel érvényesített összeg jutott.
- [40] Az alperesnek a követelés időelőttiségeivel összefüggő, a fellebbezésben fenntartott érvelését az elsőfokú ítélet e tekintetben helytálló indokai mentén alaptalannak minősítette.
- [41] Alaptalannak tartotta az alperesnek azt az érvelését, hogy a másodfokú eljárásban a kamatfizetés kezdetének reá nézve kedvezőbb, későbbi időpontban való meghatározása a keresetváltoztatás tilalmába ütközik.
- [42] Rögzítette, hogy a semmisség megállapítása érdekében további bizonyítási eljárás lefolytatására nem volt szükség, a II. rendű felperes tanúként való ismételt meghallgatására pedig nem volt eljárásjogi lehetőség, mert a II. rendű felperes a perbelépésének jogerős engedélyezésétől a perben félként vesz részt.
- [43] Mindezen indokok alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és az alperest az I. rendű felperes keresetével egyezően kötelezte a felszámolási eljárást befejező végzésben meghatározott összegű üzemeltetési díj és annak késedelmi kamata megfizetésére.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [44] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [45] Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 2. § (2) bekezdését, 7. § (1) bekezdés 1. pontját, 36. §-át, 37. §-át, 176. § (2) bekezdés *b*) pontját, 237. § (3) bekezdését, 240. § (1) bekezdés *a*) pontját, 263. § (1) bekezdését, 265. § (1) bekezdését, 266. § (2) és (4) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 341. § (1) bekezdését, 342. § (1) és (3) bekezdését, 369. § (1), (3) és (4) bekezdését, 370. § (1), (3) és (4) bekezdését, 371. § (1) bekezdését, 373. § (2)-(3) és (5) bekezdését, 375. § (2) bekezdését, 379. §-át, 383. §-át és 384. § (2) bekezdését, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, 234. §-át és 313. §-át, a Cstv. 1. § (3) bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1)-(3) bekezdéseit jelölte meg. Állította, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.VI.20.724/2020/11. számú határozatától.
- [46] Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság helytelenül értelmezte a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, valamint a Cstv. 1. § (3) bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1)-(3) bekezdéseit. Kifejtette, hogy a Cstv.-be ütköző, annak rendelkezéseit az adós, illetve a hitelezők részéről megkerülni szándékozó vagy azt eredményező jogügyletekhez, magatartásokhoz maga a Cstv., annak 40. § (1) bekezdése fűz kifejezetten polgári jogi szankciót, és a jogérvényesítéshez jogvesztő határidőt rendel. Értelmezése szerint a jogerős ítélet által jogszabály megkerüléseként definiált magatartások a Cstv. 40. § (1) bekezdése alá tartozó magatartások, és az azokhoz tartozó más jogkövetkezmény léte a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján kizárja a semmisség megállapíthatóságát. Ugyanakkor álláspontja szerint az utóbbi jogszabályhely rendelkezése hiányában sem lenne lehetséges, hogy a Cstv. hivatkozott rendelkezései hatálya alá tartozó, azonos magatartást értékelő jogügyletek egyidejűleg semmisnek és megtámadhatónak is minősüljenek, az érvénytelenség e két formájának egyidejű fennállása kizárt. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság a régi Ptk. szerinti tényállások alkalmazásához szükséges többlettényállási elemre nem hivatkozott. Eppen ezért előadta, hogy a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján a Megállapodás semmisségének a Cstv. (1) bekezdés (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésére hivatkozással való megállapíthatósága abban az esetben is kizárt lenne, ha a jogerős ítélet által megállapított – és a részéről vitatott – tényállás és következtetések helytállóak lennének, a jogvesztő határidő lejártával pedig a megtámadásra sincs mód.
- [47] Érvelése értelmében a jogalkotó szándékával, a normaalkotás irányával szembemenő az a fajta értelmezés és jogalkalmazás, amely szerint a törvényi időtartamon túli megállapodásokhoz a megtámadásnál súlyosabb polgári jogi jogkövetkezmények fűződnek. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság a jogszabály megkerülésére vonatkozó érvelése alátámasztásaként olyan körülményekre hivatkozott, amelyek a Megállapodás megkötésekor nem álltak fenn, illetve a felek számára nem voltak, és nem is lehettek ismertek.
- [48] A peradatokból megállapíthatónak tartotta, hogy a felszámolóval együttműködött a szerződéses kapcsolat fennállása és fenntartása által is megkívánt módon és mértékben. Lényegesnek tartotta, hogy a felszámoló először a részére 2018. április 4-én megküldött levélben hívta fel a díjfizetésre. Arra is kitért, hogy amennyiben a Megállapodás nem állt volna a felszámoló rendelkezésére, úgy a felszámoló a felszámolás kezdő időpontját követően a szerződés megszűnéséig az üzemeltetési díjról havonta számlát állított volna ki.
- [49] Megismételte, hogy a Cstv. szerinti megtámadásra vonatkozó jogvesztő határidő 2018. március 30-án járt le, és ha a megtámadás határidőben nem történt meg, akkor azt kizárólag a felszámoló jogszabálysértő mulasztása okozta. Változatlanul állította, hogy a felszámoló részére a Megállapodást átadta. Emiatt a másodfokú bíróság álláspontjával szemben hangsúlyozta, hogy részéről és a felperesek perbeli jogelődjének ügyvezetője részéről semmiféle

- eltitkolási szándék nem állapítható meg. A jogerős ítélet ezzel összefüggő ténymegállapításait teljes mértékben iratellenesnek, logikátlanak, megalapozatlannak és kirívóan okszerűtlennek tartotta.
- [50] Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság a szerződés nyilvánvaló semmisségét hivatalból korlátok között észlelheti és járhat el ennek megfelelően. Ebben a körben előadta, hogy az I. rendű felperes az elsőfokú eljárásban a Megállapodás színlelt voltára, fedezetelvonó jellegére és a Cstv. 40. § (1) bekezdésébe ütközésére hivatkozott, azonban az elsőfokú bíróság felhívására kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az érvénytelenség megállapítása tekintetében keresetváltoztatást előterjeszteni nem kíván, és a hivatkozását jogi érvelésként kérte figyelembe venni. Hangsúlyozta, hogy a Kúria Pfv.V.20.870/2021/7. számú határozatával is megjelenített állandó bírói gyakorlat értelmében a semmisség hivatalbóli észlelése az anyagi pervezetés körébe tartozik.
- [51] A Kúria Pfv.V.20.666/2021/6. számú határozatára utalással kiemelte, hogy a másodfokú eljárásban csak olyan semmisségi ok észlelhető hivatalból, amelyet az elsőfokú bíróság nem észlelt. Mivel az elsőfokú eljárásban mindkét felperes hivatkozott megtámadási és semmisségi okokra, beleértve a Cstv. másodfokú eljárásban megjelölt rendelkezéseibe történő ütközést is, és ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a felpereseket nyilatkoztatta a keresetváltoztatás előterjesztéséről, ezért álláspontja szerint a Megállapodás Cstv. 1. § (3) bekezdése és 4. § (2) bekezdése megkerüléséből eredő semmisségét a másodfokú bíróság már nem észlelhetette hivatalból.
- [52] Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a tényállás megállapításához az I. rendű felperes által állított új tények és az I. rendű felperes által szolgáltatott bizonyítékok mellett a részéről hivatalból ismert új tényeket is felhasználta. Az utóbbiak kapcsán utalt arra, hogy a másodfokú bíróság tájékoztatta a feleket az általa hivatalból megállapított semmisség tényéről, de a korábbi peres eljárásokból szerzett hivatalos tudomásáról nem. Kifogásolta, hogy emiatt az ezzel összefüggő ellenkérelem-változtatás és az utólagos bizonyítás felajánlása lehetőségével nem tudott élni.
- [53] A Kúria Pfv.VI.20.724/2020/11. és Pfv.III.20.611/2022/10. számú határozatára hivatkozással kifejtette, hogy az állandó bírói gyakorlat értelmében a szerződés semmisségének hivatalbóli észlelésére alapított anyagi pervezetés esetén a semmisséggel kapcsolatos jogkövetkezmények levonásának feltétele, hogy a felperes az anyagi pervezetés után a keresetét módosítsa. Ezzel szemben állította, hogy az I. rendű felperes a másodfokú bíróság anyagi pervezetését követően benyújtott beadványában sem a keresetét, sem a fellebbezését nem változtatta meg a másodfokú bíróság által közölt semmisségi okra hivatkozva. Érvelése szerint ezért a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörén túlterjeszkedve hozott döntést. Tévesnek tartotta a másodfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az I. rendű felperes kifogásként hivatkozhatott a Megállapodás érvénytelenségére, az I. rendű felperesnek ugyanis erre abban az esetben lehetett volna módja, ha ő viszontkeresetet vagy beszámítást terjesztett volna elő. Ezzel összefüggésben állította, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a Kúria Pfv.VI.20.724/2020/11. számú határozatától.
- [54] Sérelmesnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság a felek szándékára vonatkozó megállapításai körében nem vette figyelembe a megtérülési szándék ellenkezőjét alátámasztó bizonyítékokat, és ezzel kapcsolatban megalapozatlan tényállást állapított meg.
- [55] A kereset összezszerűségét illetően állította, hogy a felperesek perbeli jogelődjének keresetéhez tartozó kimutatás szerint az érvényesített követelés összege az általános forgalmi adót nem tartalmazta.
- [56] A késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontjának a jogerős ítélet általi megállapítását iratellenesnek és így jogszabálysértőnek tartotta.
- [57] Hivatkozása szerint a másodfokú bíróság a felperesek közötti pertársaság jellegét tévesen határozta meg, a követeléseik ugyanis nem csak azonos jogviszonyból származnak, hanem azonos követelésnek minősülnek, és ennek folytán az ítélet jogereje a perben nem álló jogutódokra is kiterjedne. Előadta továbbá, hogy a per tárgya a felszámolási ügyben eljáró bíróság döntése miatt olyan követelés, amely a szükséges arányosítás hiányában csak egységesen dönthető el. Ennélfogva állította, hogy a másodfokú bíróságnak az egységes pertársaság fennállásának vizsgálatát követően fel kellett volna hívnia az I. rendű felperest a jogutódok perbe állítására, illetve ennek eredménytelensége esetén az eljárást meg kellett volna szüntetnie.
- [58] Az I. rendű felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [68] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.
- [69] Mivel a Pp. 423. § (1) bekezdése a felülvizsgálati kérelem elbírálásának korlátai alóli egyik kivételként az eljárás hivatalbóli megszüntetésének esetét nevesíti, és az alperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 176. § (2) bekezdés *b)* pontjának és 240. § (1) bekezdés *a)* pontjának sérelmét is állította, ezért elsődlegesen ennek az eljárási szabálysértésnek a vizsgálatára volt szükség. Az alperes ezzel összefüggésben a felperesek közötti pertársaság másodfokú bíróság általi téves minősítésére hivatkozott, és ezzel egyidejűleg állította a Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság és a Pp. 37. § *a)* pontjában definiált célszerűségi pertársaság fennállását. Amellett, hogy ez az álláspont önellentmondásos, hiszen a kétféle pertársaságnak eltérőek a jogszabályi feltételei, abszolút perakadályt csak a kényszerű pertársaság esetén kötelező perben állás hiánya jelenthetett volna. Ezzel szemben a másodfokú bíróság helyesen minősítette a felperesek közötti pertársaságot és az együttes perindítást azért tartotta lehetségesnek, mert a perbeli követelések ugyanabból a jogviszonyból eredtek. Ez a Pp. 37. § *b)* pontjában meghatározott célszerűségi pertársaságnak megfeleltethető, és ebből következően – ahogyan a jogerős ítélet indokolása tartalmazta – a felperesek között a Pp. 39. § (1) bekezdése szerint a pertársak függetlenségének elve érvényesült. Ezért a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 36. §-át, 37. § *a)* pontját, 176. § (2) bekezdés *b)* pontját és 240. § (1) bekezdés *a)* pontját.

- [70] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 200. § (2) bekezdését, 234. § (1) bekezdését, 313. §-át, valamint a Cstv. 1. § (3) bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1) bekezdését.
- [71] Az alperes érdemi védekezésének lényege az volt, hogy a felperesek perbeli jogelődjével kötött Megállapodás alapján a felperesek által a perben vele szemben érvényesített üzemeltetési díjkövetelés megszűnt. Az elsőfokú bíróság a Megállapodást a régi Ptk. 240. § (3) bekezdése szerinti anyagi jogi egyezségnek minősítette, amelyben a felperesek perbeli jogelődje az alperes irányában fennálló követelését elengedte. A Megállapodás létrejöttét a felek részéről nem vitatottak tekintette, és az I. rendű felperes által állított semmisségi ok, a régi Ptk. 207. § (6) bekezdésében írt színleltetés fennállását nem tartotta megállapíthatónak. Más érvénytelenségi ok, így a Cstv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott megtámadási ok megvalósulását sem vizsgálta, és a Megállapodás régi Ptk. 203. §-a szerinti fedezetelvonó jellegéről, az ebből fakadó relatív hatálytalanságáról sem foglalt állást. Noha az I. rendű felperes a fellebbezésében a II. rendű felperesnek az elsőfokú eljárásban előadott érvénytelenségi kifogásait is megismételte, a másodfokú bíróság azokat – a felperesek közötti egyszerű pertársaság miatt érvényesülő függetlenség elvére és a II. rendű felperes említett perfelvételi nyilatkozatának visszavonására tekintettel – a felülbírálat során figyelmen kívül hagyta, abban pedig egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a bizonyítékok a színleltetést nem támasztották alá. Az elsőfokú bíróságétól eltérő érdemi döntése azon a jogi következtetésen alapult, hogy a Megállapodás az általa hivatalból észlelt, az anyagi pervezetése keretében a felek tudomására hozott és az I. rendű felperes által megjelölt okból, a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülése miatt, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis. A másodfokú bíróság ezért állapította meg azt, hogy az alperes a Megállapodásra alapítottan a teljesítést nem tagadhatta meg, az abban foglaltak alapján nem mentesült az I. rendű felperessel szemben az üzemeltetési díjfizetési kötelezettség alól.
- [72] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében feltüntetett anyagi jogi jogszabálysértéseket alapvetően arra hivatkozással állította, hogy a másodfokú bíróság által figyelembe vett tényállási elemekhez, a jogszabály megkerüléseként értékelt magatartásokhoz a Cstv. 40. § (1) bekezdése önálló jogkövetkezményt fűz, ami kizárja a régi Ptk. 200. § (2) bekezdésében meghatározott semmisségi ok fennállásának megállapítását. Az állandó bírói gyakorlatra utalással azt is hangsúlyozta, hogy az előbbi jogszabályhely által rögzített jogvesztő határidő elmulasztását a jogosult a régi Ptk. szerinti érvénytelenségi per indításával nem orvosolhatja, a másodfokú bíróság pedig az ehhez szükséges többlettényállási elemre a jogerős ítéletben nem hivatkozott. Álláspontja szerint ezért a Megállapodásnak a jogerős ítéletben írt okból való semmissége az általa egyébként vitatott tényállás alapján sem állapítható meg. Mindezek miatt a felülvizsgálat során elsődlegesen e jogi okfejtés helyességének kérdésében volt indokolt állást foglalni.
- [73] Főszabály szerint mind az adós nevében eljáró felszámoló, mind a hitelezők a Cstv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott egyéves jogvesztő határidőn belül indíthatják meg a Cstv. 40. §-a szerinti keresetüket [Kúria Gfv.VI.30.031/2022/4. (BH 2022.269.)]. A Cstv. 40. § (1) bekezdése alapján a hitelező a felszámolás kezdő időpontját megelőzően az adós és harmadik személyek által kötött szerződéseket csak meghatározott határidőn belül támadhatja. Ha ezt a határidőt elkéste, és a régi Ptk. semmisségre vonatkozó szabályaira hivatkozik, akkor csak abban az esetben lehet vizsgálni az általános polgári jogi szabályok szerint a keresetet, ha az a Cstv. 40. § (1) bekezdéséhez képest többlettényállási elemet tartalmaz (Kúria Gfv.VII.30.320/2012/9.). A Cstv. 40. § (1) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidőt elmulasztó felszámoló csak többlettényállás esetén hivatkozhat a régi Ptk. szerinti semmisségi okokra. A határidő elteltét követően az e jogszabályi rendelkezésben körülírt tényállások alapján igényérvényesítésre nem kerülhet sor, a perindításra jogosultak erre vonatkozó alanyi joga megszűnik. A jogvesztő határidő számítása során nem alkalmazhatók az elévülés nyugvására és megszakítására vonatkozó szabályok [Kúria Pfv.VII.20.695/2017/14. (BH 2018.122.)]. Amennyiben a Cstv. 40. §-ában előírt keresetindítási határidőt a jogosult lekéste, nem használhatja a Ptk. szabályait arra, hogy a mulasztása jogkövetkezményeit elhárítsa. Ebből következően, ha a Cstv. 40. §-a szerinti keresetet elő lehetett volna terjeszteni az alapul szolgáló tényállás alapján, de az arra jogosult azt elmulasztotta, a Ptk.-ra történő hivatkozással előterjesztett keresete csak akkor alapos, ha a Cstv. 40. § (1) bekezdésében megfogalmazott törvényi tényállástól eltérő, más releváns tényeken alapuló többlettényállás áll fenn, és azt bizonyítja [Kúria Gfv.VI.30.045/2025/12. (BH 2025.272.)].
- [74] Az adott esetben a másodfokú bíróság is abból indult ki, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadás csak eredményes, a jogvesztő határidőben előterjesztett keresettel érvényesíthető. Jóllehet a megtámadásra nyitva álló jogvesztő határidő már a keresetindítás előtt, 2018. március 30-án lejárt, a jogerős ítélet indokolása szerint nem ennek volt jelentősége, hanem annak, hogy – a felülvizsgálati kérelemben vitássá tett ténymegállapításokból következően – a felszámoló az adós törvényes képviselőjének jogszabálysértő mulasztása miatt nem tudta a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadási jogát perben érvényesíteni. A másodfokú bíróság emellett figyelemmel volt arra, hogy – az előzőekben megjelölt kúriai határozatok által is megjelenített – ítélkezési gyakorlat szerint többlettényállás hiányában a Cstv. 40. §-ában előírt speciális keresetindítási határidő elmulasztása a régi Ptk. szabályaira alapított érvénytelenségi per megindításával nem elhárítható vagy orvosolható. Ehhez képest azért nem tartotta helytállónak az alperesnek azt az értelmezését, hogy az I. rendű felperes a Cstv.-ben biztosított megtámadási jog korábbi érvényesíthetőségére tekintettel a régi Ptk.

szerinti semmisségre nem hivatkozhat, mert az említett megtámadási jog érvényesítését – a fentebb írtak értelmében – az adós ügyvezetője korlátozta, illetve akadályozta. A másodfokú bíróság a Megállapodás célját abban határozta meg, hogy az a felszámolás körébe tartozó vagyon egy részének elvonására irányult a felperesek perbeli jogelődjé által kiválasztott egyetlen hitelező igényének kielégítésére vállalt kötelezettség ellenében. Ennek figyelembevételével állapította meg, hogy a Megállapodást a szerződő felek a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülésével kötötték. Ezzel indokolta azt is, hogy Cstv. 40. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontján alapuló megtámadási ok eredményes gyakorlásához szükséges tényállási elemek fennállását nem kellett bizonyítani.

[75] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében helyesen érvelt azzal, hogy a másodfokú bíróság által a jogszabály megkerüléseként azonosított magatartások a Cstv. 40. § (1) bekezdésében értékelt magatartások voltak, és azokhoz képest többlettényállási elemekre a másodfokú bíróság nem hivatkozott. A Cstv. 1. § (3) bekezdése a felszámolási eljárás célját, míg a Cstv. 4. § (1) bekezdése a gazdálkodó szervezetnek a csődeljárás és a felszámolási eljárás körébe tartozó vagyonának fogalmát határozza meg. Mindkét jogszabályhely az általános rendelkezések között található, ennek megfelelően tartalmukra az egyes részletszabályok értelmezésekor és alkalmazásakor is figyelemmel kell lenni. Ebből következően a közvetlen megsértésükre vagy megkerülésükre és a szerződés ebből eredő semmisségére [rég. Ptk. 200. § (2) bekezdés] a Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt jogvesztő határidőn túli hivatkozás esetén sem mellőzhető az utóbbi jogszabályhely által meghatározott törvényi tényállásoktól eltérő, azokon túlmutató tényállási elemek fennállásának vizsgálata. Ilyen többlettényállási elem viszont a jogerős ítélet indokolása szerint, a Megállapodásnak a másodfokú bíróság által meghatározott céljának ismeretében sem volt megállapítható. A másodfokú bíróság helyett annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felszámoló és a hitelezők, köztük az I. rendű felperes a Cstv. 40. § (1) bekezdésén alapuló megtámadási jogát azért nem tudta a jogvesztő határidőn belül érvényesíteni, mert ezt az adós törvényes képviselője, vagyis a II. rendű felperes jogszabálysértő módon megakadályozta. A szóban forgó keresetindítási határidő jogvesztő jellege miatt ugyanakkor a mulasztás oka – a másodfokú bíróság álláspontjától eltérően – közömbös volt, és az elévülés nyugvásának szabályaitól eltérően nem lehetett tekintettel lenni arra, hogy a jogosult menthető okból, a hibáján kívül volt-e akadályozva a jogérvényesítésben.

[76] A másodfokú bíróság tehát a Megállapodást a Cstv. 1. § (3) bekezdésének és 4. § (1) bekezdésének megkerülése miatt, a rég. Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján tévesen minősítette semmisnek, és tévesen állapította meg azt is, hogy az alperes a Megállapodásban foglaltak alapján az I. rendű felperessel szemben fennálló üzemeltetési díjfizetési kötelezettsége alól nem mentesült. Ennélfogva a jogerős ítélet a rég. Ptk. 200. § (2) bekezdését, 234. § (1) bekezdését, 313. §-át, valamint a Cstv. 1. § (3)

bekezdését, 4. § (1) bekezdését és 40. § (1) bekezdését is sérti. Mivel pedig ebből következően az I. rendű felperes keresete nem teljesíthető, ezért a felülvizsgálati kérelemben megjelölt további jogszabálysértések vizsgálata szükségtelen volt.

[77] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

(Kúria Gfv.III.30.145/2025/7.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

MUNKAÜGYI SZAKÁG

83 Az Ebktv. által megcélzott védelem, így az ügynevezett egyéb helyzetre tekintettel fennálló is, csak egy meghatározott, adott környezetben értelmezhető, nem pedig általánosságban. Ez a környezet lehet a munkáltatói környezet, a munkáltató által foglalkoztatott más személyek köre. Ebben a körben kell vizsgálni azt, hogy az érintett személy részesült-e más munkavállalóhoz képest eltérő, hátrányos bánásmódban. A „nem cigány” megjelölés bevonható az Ebktv. 8. § t) pontjának hatálya alá, azaz vizsgálendő, hogy a munkáltató jognyilatkozata nem ütközött-e ebbe a tilalomba [Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 1003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 8. § t) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2016. április 16-án kelt munkaszerződése alapján pályázati tanácsadó munkakörben állt az alperes, illetve jogelődje alkalmazásában.
- [2] 2017. december 18-án – a felperes határozatlan idejű munkaviszonyának változatlanul hagyása mellett – határozott időre projektmenedzser munkakörbe helyezték át. Alapbére 650.000 forint volt.
- [3] A főosztályvezető 2019. október 16-i időponttól kezdődően felülvizsgálta az alperes által megvalósított kiemelt projektek működését, különös tekintettel a projektmenedzserek feladatellátására. Ennek során a felperes tevékenységével kapcsolatban hiányosságokat, problémákat állapított meg, amelyről 2020. február 24-én e-mailben tájékoztatta a gazdasági főigazgató-helyettest, az általános főigazgató-helyettest, valamint az osztályvezetőt. Az e-mailben is szereplő megállapításairól 2020. február 27-én személyes megbeszélés után szóban tájékoztatta a munkáltatói jogkör gyakorlóját.
- [4] Az alperes a felperes munkaviszonyát 2020. március 4-én közölte azonnali hatályú felmondással szüntette meg tíz pontban felsorolt indokokkal. Összegzésül kifejtette, hogy a munkavállaló a munkaköri leírásban meghatározott feladatait több alkalommal határidőre nem, vagy egyáltalán nem teljesítette.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme, a megelőző eljárásban hozott határozatok

- [5] A felperes keresetében 7 234 270 forint elmaradt jövedelem címén kártérítést igényelt, valamint 204 086 forint rendszeres juttatás pénzbeli értékét, és 529 750 forint végkielégítést kért.
- [6] Érvelése szerint az alperes a munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg, az azonnali hatályú felmondás elkésett, indokolása nem valós, mert a feladatait határidőre, megfelelően teljesítette. Rendszeresen kapott olyan utasítást, amely jogszabályba, szabályzatba vagy utasításba ütközött. Vitatta a munkáltatói jogkör gyakorlójának tudomásszerzése időpontját is.

- [7] A felperes hivatkozott arra, hogy az alperes intézkedése joggal való visszaélést valósított meg, az jogos érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányult. Ezzel a roma származású célcsoportokkal való együttműködését próbálták befolyásolni. A munkáltató intézkedésének valódi indoka az volt, hogy nem kívánatos személlyé vált az alperesnél. Ennek alapját az a konfliktus képezte, amely amiatt jött létre, hogy az oktatói kifizetések kapcsán keletkezett elmaradásokkal összefüggésben az alperes főigazgatója a felperesnek olyan szerződések aláírására adott utasítást, amelyre jogosultsággal nem rendelkezett, ezért azt megtagadta.
- [8] A felperes diszkriminációra is hivatkozott, hátrányként a jogviszony megszüntetését, védett tulajdonságként „nem cigány” származását jelölte meg. Ezzel összefüggésben az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben (továbbiakban: Ebktv.) 8. § t) pontjában nevesített „egyéb helyzetet”, míg összehasonlítható helyzetben levő csoportként a projekt vezetőségén belül a cigány elsőgenerációs személyeket jelölte meg, nevesítve a szakmai és pénzügyi vezetőt.
- [9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.
- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest elmaradt jövedelemalapú kártérítés, cafeteria juttatás és végkielégítés megfizetésére.
- [11] Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [12] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.VIII.10.074/2023/4. számú végzésével a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére kiterjedően hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [13] A Kúria döntésében rámutatott arra, hogy több felmondási indok esetében egyetlen indok bizonyítottsága is megalapozhatja az intézkedés jogszerűségét. A felmondásban foglalt indokok közül az 1., 2., 3., 8., valamint 10. indok tekintetében úgy foglalt állást, hogy azok valós és okszerű indokát képezték a munkaviszony megszüntetésének.
- [14] Ugyanakkor kifejtette, hogy az eljáró bíróságok téves jogi álláspontjuk miatt nem vizsgálták a felperes keresetének további jogalapi hivatkozásait, így nem folytattak le bizonyítást és nem foglaltak állást az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, illetőleg az alperes joggal való visszaélése tekintetében, ezért az elsőfokú bíróságnak e körben új eljárást kell lefolytatnia és új határozatot kell hoznia.
- [15] A megismételt eljárásra előírta, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével

kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló 4/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 4. pontjára figyelemmel elsődlegesen azt lehet vizsgálni, hogy a hátrányokozás összefüggésben áll-e valamely, az Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonsággal. A joggal való visszaélés a védett tulajdonság valószínűsítése és az alperes sikeres kimentése esetén, illetve védett tulajdonság hiányában vizsgálható a Pp. 265. § (1) bekezdésében előírt bizonyítási érdek szabályai szerint.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [16] A felperes a megismételt eljárásban keresetét és annak jogi indokait változatlan tartalommal fenntartotta.
- [17] Az alperes az alapeljárásban tett nyilatkozatait fenntartotta, és továbbra is a kereset elutasítását indítványozta.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélet

- [18] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [19] Az elsőfokú bíróság előjáróban leszögezte, hogy a Kúria végzésében megállapította, miszerint a bizalmi munkakört betöltő felperes munkáltatói utasításokkal tudatosan szembehelyezkedő magatartása, együttműködési kötelezettségének szándékos megszegése összességében jogszerűen megalapozhatta a legsúlyosabb munkáltatói intézkedést. Erre tekintettel a bíróság a megismételt eljárásban a felperes egyenlő bánásmód követelményének megsértésére vonatkozó jogalapi hivatkozását vizsgálta elsődlegesen.
- [20] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 12. § (1) (2) bekezdésére, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 7. § (1) bekezdésére, 8–10. §-aira, 22. § (1) bekezdés a) pontjára, 19. § (1) bekezdésére.
- [21] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a „nem cigány” származás nem feleltethető meg az Ebktv. 8. § t) pontjában megjelölt egyéb helyzetnek. Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV. 9.) TT sz. állásfoglalása foglalkozik az egyéb helyzet fogalmának meghatározásával. Eszerint az egyéb helyzet fogalma dinamikusan változik, definíciós magját azonban az képezi, hogy a helyzet megléte tárgyilagosan igazolható, homogén csoportképzésre, általánosításra alkalmas, és társadalmi előítéletből táplálkozik. A diszkriminációval szembeni jogvédelem lényegét az egyéb helyzet esetében is az adja, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező panaszos elsődlegesen nem saját magatartása, hanem egy adott csoporthoz tartozása miatt szenved hátrányt. Az állásfoglalás indokolása szerint a védelem középpontjában az össztársadalmilag hátrányos helyzetben lévő csoportok állnak. Az állásfoglalás utalt az Emberi Jogok Európai Bírósága, az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága és az Alkotmánybíróság álláspontjára is.
- [22] Az Alkotmánybíróság két döntésében is vizsgálta a védett tulajdonságok jellegét, ezekből pedig megállapítható, hogy az egyéb helyzet két fő ismérve egyrészt az, hogy tartozzon az egyén személyisége lényegi vonásához, másrészt hogy az egyént egy sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja.
- [23] A felperes védett tulajdonságként „nem cigány” származását mint az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetet jelölte meg. A „nem cigány” származást mint egyéb helyzetet a felperes azzal jellemezte, hogy ő a többiekkel szemben „egy több generációs értelmiségi családból származó, több diplomás, rendezett anyagi háttérrel rendelkező, a cigány célcsoport felé elkötelezett, szociális szakterületen működő szakember, de eltérő identitású, igényű és szükségletű független nő”. A felperes a fenti jellemzőkkel a védett tulajdonságként megjelölt „nem cigány” származást töltötte ki tartalommal, amellyel igazolni kívánta az egyéb helyzetre való hivatkozása alaposágát. Az elsőfokú bíróság szerint a megjelölt tulajdonságok ugyan alkalmasak lehetnek csoportképzésre, azonban semmiképpen nem tekinthetők a felperes személyisége lényegi vonását adó olyan jellemzőnek, amely társadalmi előítéletből táplálkozik, és amely őt sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja.
- [24] A perbeli esetben nem volt megállapítható, hogy az alperes intézkedése sértette az anyagi jogszabályokat, továbbá az egyenlő bánásmód követelményét, ezért az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett a joggal való visszaélés lehetőségét.
- [25] E körben az elsőfokú bíróság utalt az Mt. 7. § (1) bekezdésére és a Kúria 5/2017. (XI. 28.) KMK véleményében megállapítottakra.
- [26] Védett tulajdonság hiányában a bíróság joggal való visszaélésre hivatkozásként értékelte és vizsgálta a felperes azon előadását, amely szerint a konfliktus fő oka „nem cigány” származása, és a munkaviszony megszüntetés háttérében az alperes főigazgatójának felperes irányába származása miatt táplált ellenszenv állt.
- [27] Felperes által megjelölt tanú releváns nyilatkozatot nem tudott tenni, nem egy szervezeti egységben és nem egy projektben dolgozott a felperessel, munkavégzési helyük is eltérő volt.
- [28] X.Y. tanúvallomása ugyancsak nem tartalmazott a joggal való visszaélés megvalósulása szempontjából tényeket, a tanúnak a felperes beosztottjaként a munkavégzésére rálátása volt, azonban a felperes és a főigazgató kapcsolatára nem. A tanú utalt arra, hogy 2019 novemberében indult egy szöbeszéd arról, hogy a felperes eltávolítását tervezik, az, hogy ez miért terjedt el és honnan eredt nem lett alátámasztva.
- [30] Egy másik tanú előadta, hogy ellenérzést, ellenszenvet a főigazgató és a felperes között nem tapasztalt. Egy további tanú vallomása pedig cáfolta, hogy az alperes főigazgatója a felpereshez címzett konkrét utasítást adott volna az oktatói kifizetésekkel kapcsolatos szerződések aláírására, és nem támasztotta alá a felperes és a főigazgató közötti konfliktus tényét sem.
- [31] Az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta meg azt a személyt, aki a perrel érintett időszakban az alperes főigazgatója volt. A tanú vallomása nem támasztotta alá, hogy a jogviszony megszüntetése mögött szubjektív, mögöttes indokok állnának.
- [32] Az elsőfokú bíróság szerint az eljárás során bizonyítást nyertek a felperes azonnali hatályú felmondást megalapozó kötelezettségszegései, és e körben az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy bizonyított lényeges, vétkes és jelentős mértékű

- kötelezettségzegés fennállása esetén nem állapítható meg joggal való visszaélés.
- [33] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [34] A másodfokú bíróság elsődlegesen a felperes által hivatkozott eljárásjogi szabálysértéseket vizsgálta, és arra a következtetésre jutott, hogy az nem szenved olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban, ami a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 380. § c) pontjának alkalmazásával az ítélet kötelező hatályon kívül helyezését eredményezné.
- [35] A másodfokú bíróság – a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjára és 381. §-ára utalást vizsgálva – megállapította, hogy a Kúria eljárása jogszabálysértő voltát az alsóbb fokú bíróságok nem értékelhetik, a Kúria határozatának felülbírálatára nem jogosultak, és a felperes téves hivatkozásával szemben ilyen okból az alkotmánybíróság eljárását sem kezdeményezhetik.
- [36] A Kúria több döntésében kifejtette, hogy a hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatás köti a megismételt eljárásban eljáró bíróságot, illetve a hatályon kívül helyező végzés indokolásában foglalt döntés ki is zárja az e kérdésben való ismételt határozathozatalt (Kúria Pfv.20.280/2023.).
- [37] A felperes azt is tévesen sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a védett tulajdonsággal kapcsolatos álláspontja miatt súlyosan jogsértő módon nem írta elő a bizonyítási kötelezettséget, ezzel jogsértően megfordítva a bizonyítási terhet.
- [38] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállását a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörében akkor módosíthatja vagy egészítheti ki, ha a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősíti.
- [39] A másodfokú bíróság szerint a „nem cigány” származás nem az” egyéb helyzet „mint védendő érték”, hanem az Ebktv. 8. § e) pontja szerint nemzetiséghez való tartozás körében lenne értékelhető. Tekintettel arra, hogy a felperes a „nem cigány” származást az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti védett tulajdonságként kérte figyelembe venni, a másodfokú bíróság a Pp. 2. § (2) bekezdése és 342. § (3) bekezdése alapján kizárólag a felperesi jogállítási keretében foglalhatott állást, így – bár eltérő indokkal – az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a „nem cigány” származás nem tekinthető az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti védett tulajdonságnak.
- [40] A joggal való visszaélés körében a másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság a tanúk vallomásait részletesen értékelte, az értékelés lényeges szempontjairól pedig számot adott.
- [41] Önmagában az a körülmény, hogy a felperesnek az egyik tanúval konfliktusos viszonya volt, vagy az, hogy a tanú szüntette meg a munkaviszonyát, az elfoglaltságot nem alapozhatja meg, ez okból önmagában a tanú teljes vallomásának kirekesztésére nem volt lehetőség. A tanú vallomása pedig cáfolta a munkaviszony megszüntetés kapcsán a mögöttes joggal való visszaélést megvalósító ok fennálltát.
- [42] Az egyéb tanúvallomások felperes által kiemelt elemei, részei nem voltak alkalmasak arra, hogy a másodfokú bíróság olyan következtetésre jusson, miszerint azok az elsőfokú bíróság számára csak a felperes által állított joggal való visszaélésre utaló, mögöttes ok fennállásának megállapítását eredményezhették volna.
- A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes felülvizsgálati ellenkérelme**
- [43] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes elmaradt jövedelemalapú kártérítés, cafeteria juttatás pénzbeli ellenértéke és végkielégítés megfizetésére kötelezését kérte.
- [44] Jogszabálysértésként az Mt. 7. §-át, 12. § (1) bekezdését, 64. § (1) bekezdés c) pontját, 78. § (1) bekezdés a) pontját, (2) bekezdését, a Pp. 380. § c) pontját, 263. § (1) bekezdését, 265. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 346. § (3) (5) bekezdését, 237. § (2) (3) bekezdését, 424. § (3) (4) bekezdését, valamint az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 34. § (7) (8) bekezdését, a Pp. 70. §-át, 72. §-át, 74. § (4) bekezdését, illetve az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXXV. törvény 8. § t) pontját, 19. § (1) bekezdését, 22. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg.
- [45] Előjáróban a felperes eljárásjogi jogszabálysértésként arra hivatkozott, hogy az alperes jogi képviselője nem rendelkezett képviseleti jogosultsággal annak ellenére, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogi képviselőt a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára kötelező. A Magyar Ügyvédi Kamara hatósági nyilvántartásából kiderült, hogy a jogi képviselőként feltüntetett jogtanácsos nem szerepelt a nyilvántartásban aktív státusszal a kérdéses időszakban. A Kúriának hiánypótlásra kellett volna felhívni az alperest, vagy el kellett volna utasítani a felülvizsgálati kérelmet. Annak tárgyában úgy hozott döntést, hogy az alperes jogi képviselőjének nem volt képviseleti jogosultsága.
- [46] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság az Mt. 64. § (1) bekezdés c) pontja és 78. § (1) bekezdés a) pontja alapján a tételes jogszabályba ütközés jogalap tekintetében nem állapított meg tényállást, nem hozott ítéleti döntést és indokolást. Ez pedig olyan lényeges eljárás szabálysértés, ami hatályon kívül helyezést kell, hogy eredményezzen.
- [47] A másodfokú bíróság ítélete jogszabálysértő figyelemmel arra is, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részében a kereset elutasításáról szóló rendelkezés kiterjedt a tételes jogszabályba ütközés jogalapra is, így a felperes teljes keresetéről állást foglalt, azaz minden jogalapi hivatkozást minősített. Az elsőfokú bíróság azonban nem döntött maradéktalanul valamennyi felperes által előterjesztett jogalap vonatkozásában, ez sérti a Pp. 346. § (3) bekezdését, amely szerint a bíróság köteles határozatában valamennyi érdemi kérelemről dönteni, ezt írja elő az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése is.
- [48] Amennyiben a bíróság nem indokolja meg, hogy miért nem adott utasítást a harmadik jogalapra vonatkozóan, az az indokolási kötelezettség megsértését eredményezi.
- [49] A másodfokú bíróság tévedett a felperesi munkaviszony megszüntetés jogszerűsége kérdésében. Az azonnali hatályú felmondás az Mt. 78. § (2) bekezdésébe is ütközik, így az jogellenes. Az elsőfokú bíróságnak ismételt bizonyítás felvételét kellett volna lefolytatnia valamennyi jogalap tekintetében, külön vizsgálva a szubjektív határidők

- megtartottságát. A döntés így eltér a Kúria Mfv.10.002/2021/3. számú precedensképes határozatában foglaltaktól.
- [50] Az Ebktv. 8. § *t*) pontjában megjelenő egyéb helyzet fogalmát a bíróság tévesen szűkíti azzal, hogy azt csak társadalmi előítéletekből táplálkozó esetekre korlátozza. Az Ebktv. és az Alkotmánybíróság határozatai alapján az egyéb helyzet fogalma bővebb értelmezést igényel, és a bíróságoknak konkrétan vizsgálnia kellett volna, hogy a felperest a „nem cigány” származása miatt érte-e hátrányos megkülönböztetés.
- [51] A másodfokú bíróság azért nem vizsgálta az egyenlő bánásmód megsértésének megállapítása körében a jogsérelmet, mert álláspontja szerint a „nem cigány” származás nem az egyéb helyzet mint védendő érték, hanem az Ebktv. 8. § *e*) pontja szerint nemzetiséghez való tartozás körében lenne értékelhető. Ugyanakkor a felperes nem csupán a „nem cigány” származására hivatkozott, hanem azon, a felperes személyiségét meghatározó lényegi tulajdonságokra is, amit az alperes tulajdonított neki, vagyis hogy „a felperes egy több generációs értelmiségi családból származó, több diplomás, rendezett anyagi háttérrel rendelkező, a cigány célcsoport felé elkötelezett, szociális szakterületen működő szakember, de eltérő identitását, igényű és szükségletű, független nő”.
- [52] Az Ebktv. 8. § *t*) pontja szerint a diszkrimináció fogalmába tartozik minden olyan különbségtétel, amelynek nincs jogszerű indoka, és amely egy védett tulajdonság alapján hátrányt okoz.
- [53] A felperes hivatkozott az Alkotmánybíróság 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatára, valamint a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatban foglaltakra.
- [54] Álláspontja szerint a bíróságok megfordították a bizonyítási terhet. A sérelmet szenvedett félnek valószínűsítene kell, hogy hátrány érte és rendelkezik védett tulajdonsággal, míg az alperesnek kell bizonyítania, hogy a hátrány oka nem e védett tulajdonság volt.
- [55] A másodfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy fennállnak-e az Ebktv. 22. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglalt feltételek. A „nem cigány” származás semmilyen módon nem lehet szakmai követelmény, így a munkáltató nem hivatkozhat az Ebktv. 22. § (1) bekezdésére.
- [56] A Kúria ítélkezési gyakorlata egyértelmű abban, hogy az Ebktv. 22. § (1) bekezdés *a*) pontja kizárólag objektív szakmai követelmények esetében alkalmazható (Kúria Mfv.II.10.047/2017/4.). Egy teljesen cigány munkaközösségben a nem cigány származás is védett tulajdonságnak minősülhet, ha bizonyítható, hogy a felperest hátrány érte emiatt.
- [57] A felperes utalt az Mt. 7. §-ában foglaltakra, így arra, hogy a jogokat rendeltetésszerűen kell gyakorolni.
- [58] A jogerős ítélet sérti a Pp. 265. § (1) bekezdését. A hivatkozott szabály szerint a törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.
- [59] A felperes álláspontja szerint az általa meghallgatni kért tanúk egyértelműen alátámasztották felperes álláspontját, vagyis, hogy a munkáltató a munkaviszony megszüntetés során joggal való visszaélést valósított meg.
- [61] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.
- [62] Érvelése szerint a Kúria végzésében egyértelműen rögzítette, hogy a „bizalmi munkakört betöltő felperes munkáltatói utasításokkal tudatosan szembehelyezkedő magatartása, együttműködési kötelezettségének szándékos megszegése összességében jogszerűen megalapozta a legsúlyosabb munkáltatói intézkedést”. A megismételt eljárásban csak azt lehetett vizsgálni, hogy a hátrányokozás összefüggésben állt-e valamely Ebktv-ben felsorolt védett tulajdonsággal.
- [63] A joggal való visszaélés a védett tulajdonság valószínűsítése és az alperes sikeres kimentése esetén, illetve védett tulajdonság hiányában vizsgálható a Pp. 265. § (1) bekezdésében írt bizonyítási érdek szabályai szerint. A megismételt eljárásban az eljáró bíróságoknak már nem kellett vizsgálni az azonnali hatályú felmondás indokainak jogszerűségét.
- [64] Alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet helytállóan fejtette ki, hogy a Kúria döntése nemcsak köti az alsóbb fokú bíróságokat és a feleket, hanem egyben ki is zárja az e kérdésben való ismételt döntést. A tételes jogszabályba ütközés jogszerűségét, ezen belül az objektív és szubjektív határidő megtartottsága körében az első- és másodfokon eljáró bíróság ismételtelen már nem tárgyalhatott, a Kúria álláspontjától eltérő döntést nem hozhatott.
- [65] Alperes álláspontja szerint a bíróságokkal való kapcsolattartás mindvégig elektronikus úton történt, és megállapítható, hogy alperes jogi képviselője jogviszonya és így képviselői jogosultsága megszűnését követően (2023. május 1-től 2023. december 31-ig) perbeli cselekményt nem foganatosított, nyilatkozatot nem tett, így nincs olyan eljárás, amit hatálytalannak lehetne tekinteni.
- [66] Alperes hivatkozott arra is, hogy a felperes a másodfokú eljárás során előadta, miszerint a Pp. 425. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amely azt elutasította.
- [67] Alperes álláspontja szerint helytállóan foglalt állást arról a másodfokú bíróság, hogy a „nem cigány” származás nem egyéb helyzet mint védendő érték. A felperes „nem cigány” származást az Ebktv. 8. § *t*) pontja szerinti védett tulajdonságként kérte figyelembe venni, nem a 8. § *e*) pontja szerint, az eljáró bíróságok azonban a Pp. 2. § (2) bekezdése alapján kizárólag a felperesi jogállítást keretében foglalták állást.
- [68] A diszkriminációval szembeni jogvédelem lényegét az „egyéb helyzet” esetén is az adja, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező személy elsődlegesen nem saját magatartása, hanem egy adott csoporthoz tartozása miatt szenved hátrányt. Az egyéb helyzet tekintetében pedig olyan tulajdonságokra lehet a védelmet kiterjeszteni, amelyek az emberi személyiség lényegi vonásai.
- [69] A joggal való visszaélés körében is helytállóan foglalt állást a jogerős ítélet, a meghallgatott tanúk nyilatkozatait helyesen értékelte, azokból egy-egy előadás kiragadása nem támaszthatja alá a felperes álláspontját.

- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [70] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben megalapozott.
- [71] A Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálhatta a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát figyelemmel a Pp. 523. §-ában foglaltakra is.
- [72] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen eljárásjogi szabálysértésre hivatkozott. Állította, hogy a korábbi felülvizsgálati eljárásban az alperes jogi képviselője képviseleti jogosultsággal nem rendelkezett annak ellenére, hogy az a törvény értelmében kötelező volt, valamint arra utalt, hogy a megismételt eljárásban a bíróság a jogalap tekintetében nem állapított meg tényállást, és döntését nem indokolta, ezáltal megsértette az Mt. 64. § (1) bekezdés c) pontját és 78. § (1) bekezdésében foglaltakat.
- [73] A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy az alsóbb fokú bíróságok a Kúria határozatának felülbírálatára nem jogosultak és ezen okból az Alkotmánybíróság eljárása sem kezdeményezhető. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja csak a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata céljából ad az Alkotmánybíróság eljárására kezdeményezési jogot a bíróságnak. Az Alkotmánybíróság csak a felek által előterjesztett alkotmányjogi panasz alapján vizsgálódhat.
- [74] Jelen eljárásban a megelőző felülvizsgálati kérelem jogszerűsége, illetve a Kúria döntése (végzése) nem volt vizsgálható, az ellen felülvizsgálati kérelemnek nem volt helye. Ebben a perben a Kúria kizárólag az újonnan hozott jogerős ítélet jogszabálysértő voltát tehette vizsgálat tárgyává. Ebből következően fenti hivatkozásokkal ebben az eljárásban már nem volt lehetőség foglalkozni.
- [75] Jelen esetben az elsőfokú bíróság a felperes teljes keresetéről állást foglalt, minden jogalapi hivatkozást vizsgált, és ítéletében döntését megfelelően indokolta. A másodfokú bíróság ítélete [117]-[126] bekezdésében minderről helyesen döntött, jogszabálysértés megállapítására e körben nem volt mód.
- [76] A felperes felülvizsgálati kérelmében azt is sérelmezte, hogy a megismételt eljárásban a bíróságok nem vizsgálták az Mt. 78. § (2) bekezdésében foglaltakat, vagyis nem értékelték azon állítását, hogy a munkáltató a 15 napos szubjektív határidőt nem tartotta meg intézkedés meghozatalakor.
- [77] A felperes ezen érvelésére a megelőző felülvizsgálati eljárásban már nem hivatkozott, ebből következően azt a Kúria nem is vizsgálhatta, ezáltal nem tért el Kúria Mfv.10.002/2021/3. számú precedens határozatában foglaltaktól sem.
- [78] A Kúria korábbi, Mfv.VIII.10.074/2023/4. számú végzésében egyértelműen rögzítette, hogy az alperes a felperes munkáltatói utasításokkal tudatosan szembe helyezkedő magatartása, együttműködési kötelezettségének szándékos megsértése összességében jogszerűen megalapozta a legsúlyosabb munkáltatói intézkedést. Ugyanakkor rögzítette azt is, hogy a bíróságok téves jogi álláspontjuk folytán nem vizsgálták a felperes keresetének további jogalapi hivatkozásait, így nem folytattak le bizonyítást és nem foglaltak állást az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, illetve az alperes joggal való visszaélése tekintetében. A bíróságokat e körben utasította új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. Ebből következően a bíróságok a megismételt eljárásban az azonnali hatályú felmondással, annak indokaival, illetve a szubjektív határidő betartásával már nem foglalkozhattak, kizárólag a Kúria iránymutatásának megfelelő eljárás lefolytatására volt lehetőségük. A megismételt eljárásra vonatkozóan a másodfokú bíróság helytállóan alkalmazta a régi Pp. 275. § (5) bekezdéssel összefüggésben rendelkezést tartalmazó, de a szabályozás azonossága folytán a Pp. 424. § (4) bekezdése alkalmazásakor is irányadó Kúria Pfv.20.280/2023/7., Pfv.21.327/2020/8. számú határozataiban foglaltakat: a hatályon kívül helyező végzésben foglalt iránymutatás köti a megismételt eljárásban a bíróságokat, és kizárja az elbírált kérdésekben az ismételt döntést.
- [79] Az Mt. 7. § (1) bekezdése szerint tilos a joggal való visszaélés. E törvény alkalmazásában joggal való visszaélés különösen, ha az mások jogos érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy ehhez vezet.
- [80] A Kúria 5/2017. (XI. 28.) KMK véleményében megállapította, hogy a joggal való visszaélést megvalósító joggyakorláskor a hátrány valójában valamely egyéni körülményhez kapcsolódik, például a munkáltató ellenszenvén, a munkavállalóval való véleménykülönbségen, konfliktuson alapul függetlenül attól, hogy a hátrányos megkülönböztetéshez hasonló helyzet mutatkozik. Ezek közös jellemzője nem valamely Ebktv-ben meghatározott védett tulajdonság, hanem az alá-főle rendeltséggel, a függőséggel, kiszolgáltatottsággal kapcsolatos helyzet megléte. Az okozott hátrányt nem az osztályadalmi folyamatok, előítéletek és megkülönböztetés, hanem az adott jogviszony hierarchikus rendszere okozza.
- [81] A felperes felülvizsgálati kérelmében foglalt állítása szerint jogviszonya megszüntetésének tényleges oka a főigazgató és közte megromlott viszony, a felettes ártási szándéka volt kiemelve, hogy szakmai munkájával szemben nem merült fel kifogás.
- [82] A jogerős ítélet helytállóan foglalt állást arról, hogy felperesnek nem sikerült bizonyítania, miszerint az azonnali hatályú felmondás joggal való visszaélést valósított meg. A meghallgatott tanúk vallomása nem támasztotta alá a felperes rendeltetésellenességre hivatkozását, amit a jogerős ítélet indokolásában helytállóan rögzített. A tanúknak a felperes és a főigazgató közötti megromlott kapcsolatáról nem volt tudomásuk, és nem állítottak egyéb olyan körülményt sem, ami a rendeltetésellenesség alátámasztására alkalmas lehetett volna.
- [83] A másodfokú bíróság arra is helyesen mutatott rá, hogy a főigazgató nem volt érdektelen tanúnak tekinthető, azonban vallomása a többi rendelkezésre álló bizonyítékkal, nyilatkozattal nem volt ellentétes, és nem merült fel adat arra nézve sem, amely a tanú szavahihetőségét megkérdőjelezné.
- [84] A felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 279. § (1) bekezdését megsértését is sérelmezte. A felülvizsgálati eljárás mint rendkívüli perorvoslati eljárás során általában nem vizsgálható a bíróság

- mérlegelési körébe tartozó tényállás, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljárás bíróság a mérlegelési körébe vont adatok, a felek személyes előadása, a bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésének hiányában azok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.21.474/2011. megjelent BH 2013.119.II., Pfv.I.21.532/2019/7., Pfv.II.20.280/2022/10.)
- [85] A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a bíróságok nem sértették meg a Pp. 279. § (1) bekezdését sem, a bizonyítékok téves értékelése nem volt rögzíthető. Azon felperesi hivatkozás pedig, hogy nem merült fel vele szemben szakmai kifogás (ezért csak más lehetett a jogviszony megszüntetés tényleges indoka) minden alapot nélkülöz, mivel az azonnali hatályú jogviszony felmondás okaiból több valós és okszerű volt, annak indokai között a felperes számos utasításokkal szembehelyezkedő, együttműködési kötelezettséget sértő magatartása szerepelt.
- [86] A diszkrimináció körében azonban tévedett a másodfokú bíróság, amikor ítéletében azt fejtette ki, hogy a „nem cigány” származás nem az „egyéb helyzet” mint védendő érték, hanem az Ebktv. 8. § e) pont szerinti nemzetiséghez való tartozás körében lenne értékelhető.
- [87] A felülvizsgálati kérelem 3. pontja azt tartalmazza, hogy a felperes védendő tulajdonságként egyrészt „nem cigány” származására (tulajdonságára) hivatkozott, másrészt az ő személyiségének egyéb lényegi tulajdonságaira is („több generációs értelmiségi családból származó, több diplomás, rendezett anyagi háttérrel rendelkező, a cigány célcsoport felé elkötelezett, szociális szakterületen működő szakember, de eltérő identitású, igényű és szükségletű, független nő”) utalt.
- [88] A „nem cigány” megjelöléssel a felperes – az iratok alapján világosan megállapíthatóan – arra kívánt utalni, hogy olyan munkahelyi környezetben dolgozott, ahol a munkavállalók, illetve a vezetők meghatározott többsége roma származású (vagyis roma nemzetiségű). Ez egyértelmű megjelölése egy a felperes személyéhez (személyiségéhez) tapadó tulajdonságnak akkor is, ha a tulajdonság megjelölésére negatív megközelítéssel került sor.
- [89] Helyesen hivatkozott a felperes a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatra, amely szerint a hátrányos helyzet (megkülönböztetés) azokkal szemben is fennállhat, akik egy csoporttal, adott esetben a romákkal ellentétes tulajdonságot mutatnak.
- [90] Az Ebktv. által megcélzott védelem, így az úgynevezett „egyéb helyzetre”, tekintettel fennálló védelem is, csak egy meghatározott, adott környezetben értelmezhető, nem pedig általánosságban. Az adott ügyben ez a környezet nyilvánvalóan a munkáltatói környezet, a munkáltató által foglalkoztatott más személyek köre. Ebben a környezetben kell tehát vizsgálni azt, hogy az érintett személy – adott esetben a felperes – részesült-e más munkavállalóhoz képest eltérő, hátrányos bánásmódban. Ebből következően pedig a „nem cigány” megjelölés minden további nélkül bevonható az Ebktv. 8. § t) pontjának hatálya alá, azaz vizsgálni kell, hogy a munkáltatói jognyilatkozat nem ütközött-e ebbe a tilalomba. A másodfokú bíróság mindezt kizárólag azon az alapon mellőzte, hogy – helytelenül – a „nem cigány” minősítést nem tartotta a t) pont hatálya alá tartozónak.
- [91] Ítéletében arra utalt, hogy a felperes „nem cigány” hivatkozása az Ebktv. 8. § e) pontja alapján (nemzetiséghez tartozás) volna értékelendő. Ez a megközelítés azonban helytelen a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. § (1) bekezdésére figyelemmel. Ezen jogszabály meghatározza a nemzetiség fogalmát, amely szerint „E törvény értelmében nemzetiség minden olyan – Magyarország területén legalább egy évszázada honos – népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája és hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás tudatról tesz biznyságot, amely mindezek megőrzésére történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul”. Ez a nemzetiség fogalom a magyar jogrendben univerzális, azaz alkalmazni kell azzal együtt is, hogy az említett jogszabályhely „e törvényre” utal. A felperes ebben az értelemben nemzetiséghez tartozónak semmiképpen nem tekinthető, hiszen számszerű kisebbséghez tartozásra nem hivatkozott. Fontos ebben az összefüggésben az is, hogy az Ebktv. nem rendelkezik önálló, saját nemzetiségfogalommal és egyébként az Alaptörvénynek sincs ilyen önálló fogalma (XXIX. cikk), hanem az is külön sarkalatos törvényre utal. Mindebből következően a másodfokú bíróság a nemzetiségre utalás körében téves álláspontra helyezkedett, míg helytelen álláspontjánál fogva az Ebktv. 8. § t) pontját tévesen értékelte.
- [92] A másodfokú bíróság téves álláspontja folytán mindennek (továbbá felperes védett tulajdonsága körében tett egyéb hivatkozásainak) a vizsgálatát elmulasztotta. Ebből következően pedig a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban kell értékelnie, hogy a „nem cigány” megjelölés az Ebktv. 8. § t) pontjának hatálya alá vonva milyen következményekkel jár, továbbá felperes egyéb hivatkozásai e pont hatálya alá vonhatók-e. Értékelni kell továbbá az Ebktv. 22. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak érvényesülését is.
- [93] Minderre tekintettel a megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak elfoglalt téves jogi álláspontja miatt értékelni és vizsgálni kell, hogy a felperes hivatkozásaira tekintettel megállapítható-e, hogy a munkáltató vele szemben diszkriminációt valósított meg.
- [94] A kifejtettek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot kizárólag a hátrányos megkülönböztetés körében új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

(Kúria Mfv.II.10.091/2025/4.)

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

84 A telekadó fizetési kötelezettséget szabályozó önkormányzati rendelet helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 7. § b) pontjába ütközésének a tényét csak a Kúria Önkormányzati Tanácsa állapíthatja meg, a Kp. XXV. fejezete szerinti eljárás keretében [2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 6. §; 2017. évi I. törvény (Pk.) 146. § (5) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az ingatlannyilvántartásban „kivett, beépítetlen terület” megnevezéssel nyilvántartott ingatlanoknak a felperes 2003. decemberétől tulajdonosa, és telekadó fizetésre kötelezett.
- [2] Az alperesi érdekelt telekadóról szóló, 2016. január 1-jén hatályba lépő 26/2015. (XI. 19.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: Telekadó rendelet) forgalmi érték alapú telekadót vezetett be. Az alperesi érdekelt másik vagyoni típusú adót szabályozó, építményadóról szóló 35/1995. (XII. 15.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Építményadó rendelet) 2016. január 01. előtt és után is területi alapon határozta meg az építményadó összegét.
- [3] Az alperesi érdekelt jegyzője határozatával a perbeli ingatlanra 2016. évre a Telekadó rendelet 3. § (2) bekezdése alapján 223 500 Ft telekadó előírást rendelt el, amely összeg 2017. évre is irányadó volt. A felperes a kivetéses adót 2016. és 2017. évekre megfizette, nem csak a perbeli ingatlanra, hanem a tulajdonában álló valamennyi, kerületben található ingatlan után is, közel 230 millió Ft összegben.
- [4] Az alperes törvényességi felügyeleti jogkörben eljárva törvényességi felhívást terjesztett elő az alperesi érdekeltnél a 2016. január 1-jén hatályba lépő Telekadó rendelettel összefüggésben, felhívva a figyelmet arra, hogy a telekadó alapjának meghatározása jogszabályba ütközik, ugyanis a helyi adóról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 7. § b) pontja az önkormányzat adómegállapítási jogát -többek között - azzal korlátozza, hogy a vagyoni típusú adók adóalapját egységesen rendeli meghatározni; vagy területi alapon, vagy érték alapon – ugyanakkor az alperesi érdekelt Építményadó rendelete 2016. és 2017. évben területi alapú, míg a Telekadó rendelet 2016. január 01-től forgalmi érték alapú adót szabályoz.
- [5] Az alperesi érdekelt a 2018. január 1-jei hatállyal módosította a Telekadó rendeletét, a 28/2017 (X. 26.) Önkormányzati rendelettel és 2018. január 1-jei hatállyal a telekadó alapjaként a telek négyzetméterben számított területét határozta meg. A módosítás ugyanakkor nem rendelkezett a 2016. és 2017. évi telekadóra vonatkozó szabályozás kérdéséről.
- [6] A felperes ezen eltérő adóalap szabályozásra tekintettel terjesztette elő kérelmét az alperesi érdekeltnél, amelyben 2016. és 2017. évi adókötelezettsége megszűnése megállapítását kérte, a Telekadó rendelet Htv. 7. § b) pontjába ütközése miatt.

Az alperesi érdekelt, mint elsőfokú adóhatóság 2022. február 07-én kelt egybefoglalt döntésével egyrészt (1. számú végzés) a felperes kérelmének speciális önellenőrzésként történő elbírálására vonatkozó kérelmét visszautasította, másrészt (2. számú határozat) az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 141. § (8) bekezdése alapján a telekadó kötelezettség 2016. évtől kezdődő megszüntetésére irányuló kérelmét elutasította, harmadrészt (3. számú végzés) a felperes telekadó kötelezettségének 2015. év előtt hatályos rendelkezések alapján történő megállapítására irányuló kérelmét visszautasította.

Az alperes, mint másodfokú önkormányzati adóhatóság az egybefoglalt döntést helybenhagyta. A határozat indokolása szerint a Telekadó rendelet 2016. és 2017. évben hatályos szövege nem került megsemmisítésre, ezért azt a felperessel szemben alkalmaznia kellett.

A kereseti kérelem, a védirat és az alperesi érdekelt nyilatkozata

- [7] A felperes keresetében a határozat megváltoztatását kérte a felperes 2016–2017. évre vonatkozó telekadó kötelezettsége 0 Ft-ban történő megállapításával és az alperes – a felperes részéről már megfizetett – telekadó, és annak késedelmi kamata visszafizetésére kötelezésével. A kereseti érvelés szerint a Telekadó rendelet 2016. és 2017. években hatályos rendelkezései a Htv. 7. § b) pontjába ütköztek.
- [8] Az alperes a védiratában, az alperesi érdekelt perben tett nyilatkozatában a kereset elutasítását indítványozták.
- [9] Az alperesi érdekelt a közigazgatási per tartama alatt bejelentette, hogy a képviselő-testületi ülésen elfogadásra került a 43/2022. (XI. 24.) önkormányzati rendelet, amely az Építményadó rendeletet módosította, 2016. és 2017. évekre az építményadó alapja is forgalmi érték alapúvá vált.
- [10] Az Építményadó rendelet módosítására tekintettel a Törvényszék két alkalommal fordult a Törvényszék Kúria Önkormányzati Tanácsához. A Kúria Önkormányzati Tanácsa az első indítványt Köf.5025/2023/4. számú végzésével visszautasította, majd Köf.5005/2024/3. számú határozatával a Törvényszék ismételt előterjesztett indítványát elutasította. Ez utóbbi határozat indokolása szerint, bár az Építményadó rendeletet módosító rendelkezés visszaható hatályú, ugyanakkor az Építményadó rendelet 8/A §-ba iktatott rendelkezések garantálják, hogy az építményadó-kötelezettség ne legyen terhesebb. Az indokolás szerint az önkormányzat a módosítással aggálymentesen kiküszöbölte a Htv. 7. § b) pontja sérelmét.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [11] A Törvényszék a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával a keresetet elutasította.

- [12] Az ítélet indokolása szerint a Kúria Önkormányzati Tanácsának döntése a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 6. §-a, valamint a Kp. 146. § (5) bekezdése alapján mindenkire nézve kötelező. Miután az alkalmazandó Telekadó rendeletet a Kúria nem találta jogsértőnek, ezért az erre épülő felperesi érvelést sem tekintette megalapozottnak. A felperes eredeti kérelmét az önkormányzati adóhatóságnál telekadó fizetési kötelezettségével összefüggésben terjesztette elő, ezért nem volt indokolt az építményadó rendelet Alaptörvénybe ütközése miatt alkotmánybírói normakontroll kezdeményezése.
- [13] Összességében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy 2016. és 2017. adóévekben a Telekadó rendelet és az Építményadó rendelet – az utóbbi módosítása eredményeként – egységesen szabályozta az adó alapját, ezért a Telekadó rendelet nem sérti a Htv. 7. § *b*) pontját, a korábban fennálló törvénysértés aggálymentesen kiküszöbölésre került az önkormányzat részéről.

A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem

- [14] A jogerős ítélettel szemben a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, ebben kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, elsődlegesen a közigazgatási bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása mellett. Másodlagosan az ítélet megváltoztatását kérte, az alperes határozatának elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítése és az elsőfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására kötelezése mellett.
- [15] Az ítéletet azért találta jogsértőnek, mert az ítélet az Építményadó rendelet módosításán alapult, amely az adó alapját visszamenőleges hatállyal a közigazgatási per tartama alatt változtatta meg 2016. és 2017. évekre nézve. A Kp. 85. § (2) bekezdésére hivatkozva állította, hogy az Építményadó rendelet módosítása a közigazgatási tevékenység megvalósulását, azaz az alperes határozatának meghozatalát és a keresetlevél előterjesztését követően lépett hatályba. Utalt arra, hogy az építményadó rendeleti szabályok módosítása jogalkotással való visszaélést valósít meg, ezért arra ítéletet alapítani nem lehetett volna.
- [16] A felülvizsgálati kérelem szerint az Építményadó rendelet módosítása jogalkotással való visszaélést valósított meg, ugyanis a módosító rendelkezés egyedileg, a felperes jogvitájára lett megalkotva. Mindezzel a felperes jogorvoslathoz való joga is sérült, az alperesi érdekelt ugyanis olyan rendeletet alkotott, amely az önkormányzat oldalán nem állapít meg kötelezettséget, címzetti köre egy üres halmaz, és nincs olyan személy, akinek jogviszonyába valóságosan beavatkozna.
- [17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az ítélet hatályában való fenntartására tett indítványt.
- [18] Az alperes hivatkozott arra is, hogy a visszaélésszerű jogalkotásra történő hivatkozás a felperes érvelésében csak azt követően jelent meg, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa a bírói kezdeményezést elutasította.
- [19] Az alperesi érdekelt a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem tett.

A Kúria egyedi normakontroll eljárás kezdeményezése, és az Alkotmánybíróság határozata

- [20] A Kúria Kfv.I.35.102/2025/8. számú végzésével a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságnál kezdeményezte az alperesi érdekelt Építményadó rendeletének – a 43/2022. (XI. 24.) önkormányzati rendelettel 2023. január 1-jei hatállyal beiktatott – 6. § (3) bekezdése, 7. § (4) bekezdése, 8/A §-a Alaptörvény B. cikk (1) bekezdésébe ütközésének megállapítását, e rendelkezések megsemmisítését és az alaptörvényellenes jogszabályi rendelkezések alkalmazásának kizárását.
- [21] Az Alkotmánybíróság 2025. szeptember 2-án kelt, III/1861-6/2025. számú határozatával megállapította, hogy az építményadóról szóló 35/1995. (XII. 15.) rendelet 6. § (3) bekezdése, 7. § (4) bekezdése, és 8/A §-a alaptörvényellenes, sérti az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdését, ezért azokat kihirdetésükre visszamenőleges hatállyal, 2022. november 24-ével megsemmisítette.
- Az Alkotmánybíróság egyben megállapította, hogy az építményadóról szóló 35/1995. (XII. 15.) rendelete 6. § (3) bekezdése, 7. § (4) bekezdése, és 8/A §-a a Kúria előtt Kfv.I.35.102/2025. számon folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban, valamint bármely bíróság előtt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazható.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az önkormányzati jogalkotó, az alperesi érdekelt, az adóper folyamatban léte alatt a felperes terhére változtatta meg azt az anyagi jogi szabályozást, amelyről a Törvényszék előtti egyedi ügy érdemi eldöntése függött. Utalt arra, hogy az alperesi érdekelt az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott, ezáltal a felperes ellenfelévé vált, miközben jogalkotással változtatta meg az irányadó adójogot.
- [24] Határozata indokolásában megállapította, hogy abból kellett kiindulnia, hogy a telekadóról szóló 26/2015. (XI. 19.) önkormányzati rendelet adóalapja 2016. és 2017. évben törvénysértő volt a Htv. 7. § *b*) pontjába ütközés okán. A felperes keresetét erre a törvénysértésre alapította.
- Az Alkotmánybíróság határozata indokolása szerint az önkormányzat az alkotmánybírói normakontroll eljárással érintett szabályokat a közigazgatási per folyamatban léte alatt alkotta meg, úgy, hogy azok a perre is kihatók. Ezzel a jogalkotással szüntette meg az önkormányzat azt a törvénysértést, amire a felperes a keresetét alapozta. A törvénybe ütköző telekadó tényállása tehát már régen létrejött akkor, amikor az önkormányzat jogalkotással megváltoztatta az anyagi adójogot, ezzel érte el azt, hogy a felperes keresete ne legyen megalapozott. Mindebből az a következtetés volt levonható, hogy a támadott szabályozás a felperes számára hátrányos volt, hiszen ez okozta a kereset elutasítását.
- [26] Utolsó lépésként az Alkotmánybíróság azzal foglalkozott, hogy a sérelmezett szabályozás visszamenőlegesen megváltoztatta-e a múltban létrejött adójogviszony megítélését. Az indokolás szerint, amennyiben a telekadóra vonatkozó 2016. és 2017-es jogviszonyt úgy kell megítélni, hogy a telekadó alapja ezekben az években törvénysértő

volt, akkor a telekadó fizetési kötelezettség ezen okból kifolyólag nem volt jogszerű. Ha viszont a telekadóra vonatkozó 2016. és 2017. évi jogviszonyt úgy kellene megítélni, hogy a telekadó alapja ezen években nem volt törvénysértő, akkor a telekadó fizetési kötelezettség jogszerű volt. Az Alkotmánybíróság határozata indokolása szerint az Építményadó rendelet alkotmánybírósági normakontroll eljárással támadott szabályozása 2023. január 01-én fordította át a jogviszony megítélését, az előbbiről az utóbbira. Mindebből az következik, hogy 2023. január 01-én hatályba lépett sérelmezett szabályozás a folyamatban lévő perben visszamenőlegesen megváltoztatta a 2016. és 2017. évben létrejött, és ekkor anyagi jogi szempontból már teljesedésbe is ment adójogviszony megítélését. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott szabályozás ellentétes a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalmával, amely az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdése részét képezi.

A felek nyilatkozata az Alkotmánybírósági határozat ismeretében

- [29] A felperes a felülvizsgálati eljárás tárgyalásán fenntartotta elsődleges kereseti kérelmét. Kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság határozatának következménye, hogy a Telekadó rendelet a Htv. 7. § b) pontjába ütközik.
- [30] Az alperes felülvizsgálati tárgyaláson előadta, hogy az Alkotmánybíróság határozatát tudomásul veszi, ugyanakkor csatlakozott az alperesi érdekelt írásban tett észrevételében előadott érveléshez.
- [31] Az alperesi érdekelt írásban tett észrevételében - annak tartalma szerint - az ítélet hatályában való fenntartására tett indítványt.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A felülvizsgálati kérelem az Alkotmánybíróság III/1861-6/2025. számú határozatára tekintettel megalapozott az alábbiak miatt.
- [35] A Törvényszék azt követően, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa végzésében kimondta, hogy az Építményadó rendelet visszamenőleges hatályú módosításával mind a Telekadó rendelet, mind az Építményadó rendelet az indítvánnyal érintett 2016–2017. évekre az adó alapját egységesen, az ingatlan korrigált forgalmi értéke alapján határozza meg, így az nem ütközik a Htv. 7. § b) pontjába, sem a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (4) bekezdésébe – a Kúria Önkormányzati Tanácsa végzésében megjelenő indokoláshoz kötve volt.
- [36] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem ismerte fel, hogy az Építményadó rendelet 2016–2017. adóévre vonatkozó utólagos módosítása felveti az alaptörvény-ellenesség lehetőségét.
- [37] Az Alkotmánybíróság egyedi normakontroll eljárása kezdeményezésének az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-a szerint hivatalból is helye van, amennyiben a bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli. Emellett a felülvizsgálati kérelmében a felperes is kérte az Alkotmánybírósági normakontroll eljárás kezdeményezését. Mivel a Kúria a szabályozás alaptörvény-ellenességét

észlelte, ezért az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróság egyedi normakontroll eljárását kezdeményezte.

- [38] Amellett, hogy az Alkotmánybíróság megállapította, az építményadóról szóló 35/1995. (XII. 15.) rendelet 6. § (3) bekezdése, 7. § (4) bekezdése, és 8/A §-a alaptörvény-ellenességét, mert azok sértik az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdését, és a hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket kihirdetésükre visszamenőleges hatállyal megsemmisítette, emellett nem csak a Kúria előtti Kfv.I.35.102/2025. számon folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban, hanem bármely, a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben, általánosan is kizárta azok alkalmazását.
- [39] Az Alkotmánybíróság részletesen ismertetett határozatával megváltoztak azok a jogi és ténybeli körülmények, amelyek alapján az elsőfokú bíróságnak el kellett járnia. Megsemmisítésre került ugyanis az Építményadó rendelet 2016. és 2017. évi adóalap megállapítását szabályozó módosító rendelkezése, miután az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott szabályozás ellentétes a hátrányt okozó visszaható hatályú jogalkotás tilalmával, amely az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdése részét képezi.
- A jogszabályi rendelkezések megsemmisítése eredményeként tényként rögzítendő, hogy a jogvitában figyelembe veendő Telekadó rendelet 2016. és 2017. években az Építményadó rendelethöz eltérően szabályozta az adó alapját. Mindez felveti a Htv. 7. § b) pontjában szereplő, az önkormányzat adó megállapítási jogát korlátozó rendelkezés sérelmét.
- [40] Az önkormányzati rendelet rögzítésén magasabb szintű jogszabályba ütközésének tényét azonban a „rendes” bíróság nem állapíthatja meg, ugyanis az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésében szereplő, önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének megállapítása és megsemmisítése a Bszi. 45. § (1) bekezdése, és a Kp. 12. § (3) bekezdés b) pontjából következően a Kúria Önkormányzati Tanácsa hatáskörébe tartozik.
- [41] A Kúria megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság ismertetett határozata tükrében az alperesi érdekelt és az alperes, alaptalanul hivatkozta arra, hogy az Alkotmánybíróság Építményadó rendelet 2016. és 2017. adóévekre vonatkozó szabályozását megállapító rendelkezések Alkotmánybíróság általi megsemmisítése nincs befolyással a jogvita megítélésére. Nem vitatva, hogy a felperest kizárólag telekadó fizetési kötelezettség terhelte a perben érintett ingatlan után, ugyanakkor a 2016. és 2017. évekre vonatkozó telekadó fizetési kötelezettség jogszabályi alapját megteremtő önkormányzati rendelet jogszerűségének megítélése nem függetleníthető az adott önkormányzat építményadó rendeleti szabályozásától, figyelemmel a Htv. 7. § b) pontjára.
- Az Alaptörvény 32. cikke (3) bekezdése szerint sem lehet önkormányzati rendelet más jogszabállyal ellentétes.
- [42] A fentiekre tekintettel a Kúriának a felülvizsgálati eljárás során a Kp. 121. § (1) bekezdésében szabályozott határozathozatali keretek között nem volt más lehetősége, mint a Törvényszék felülvizsgálni kért határozatának hatályon kívül helyezése, és a közigazgatási bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása.

[43] A Törvényszéknek arra figyelemmel kell eljárnia, hogy az Alkotmánybíróság miután megsemmisítette a 2016. és 2017. adóévekre vonatkozó építményadó alapját meghatározó és utóbb módosító rendelkezéseket, a felperes 2016. és 2017. évi telekadó fizetési kötelezettségének a megítélése jogilag és ténybelileg megváltozott.

Miután az Alkotmánybíróság az építményadóról szóló 35/1995. (XII. 15.) rendelet 6. § (3) bekezdés, 7. § (4) bekezdés és a 8/A. § bekezdések általános alkalmazási tilalmát mondta ki, ezen jogszabályi rendelkezések megsemmisítése mellett, a Törvényszéknek ezen megváltozott jogi környezetre tekintettel kell megfontolás tárgyává tennie ismételten a Kúria Önkormányzati Tanácsához fordulás kérdését, a Telekadó rendelet 2016. és 2017. évi szabályozása Htv. 7. § b) pontja, mint magasabb szintű jogszabályba ütközés vizsgálata tárgyában, amennyiben a felperes a megismételt eljárásban fenntartja ezirányú kérelmét.

(Kúria Kfv.I.35.204/2025/5.)

85 A gazdálkodó alapításától 3 éven belül előterjesztett vámügyi egyszerűsítések (AEOC) engedély iránti kérelem elbírálására irányuló eljárásban a vámhatóság szélesebb körű mérlegelési joggal rendelkezik annak megállapítására, hogy a gazdálkodó működése a vámügyi szabálykövetőség és megbízhatóság szempontjából rejt-e magában kockázatot [952/2013. EU rendelet 39. cikk a) pont; 2447/2015. EU rendelet 24. cikk (4) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2022. augusztus 17-én alakult, bejegyzésére 2022. augusztus 19-én került sor. A cég vezető tisztségviselője és tulajdonosa (50–50%) Ügyvezető-tulajdonos1 és Ügyvezető-tulajdonos2, akiknek édesanyja Kft3 ügyvezető-tulajdonosa, a Kft. v.a. (a továbbiakban: Kft3) ügyvezető tulajdonosa.
- [2] A felperes 2023. április 20-án „Engedélyezett gazdálkodó – vámügyi egyszerűsítések” (Authorised Economic Operator for Customs Simplification – AEOC) engedély iránti kérelmet terjesztett elő a vámhatóságnál. A kérelem részét képező Önértékelési Kérdőíven vámügyekért felelős személyként a Kft3 ügyvezető-tulajdonosát, majd az engedélyezési eljárás során helyette Kft2 ügyvezető tulajdonosát vagy a felperes vámügyiért felelős személyét jelölte meg.
- [3] Az elsőfokú vámhatóság a kérelmet határozatával elutasította.
- [4] Az alperes határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] Határozatát az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Vámkódex) 5. cikkére, 38–39. cikkére, az Unió Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, a Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendeletének (a továbbiakban: VA) 24 - 28. cikkeire, az unió vámjog végrehajtásáról szóló 2017. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Vámtörvény) 82. § (1)–(3) bekezdésére alapította, utalt az Európai Bizottság

Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság „Az engedélyezett gazdálkodókról” szóló TAXUD/B2/047/2011-Rev.6 Iránymutatás” (a továbbiakban: Iránymutatás) rendelkezéseire, az Európai Unió Bírósága C-496/17. (Deutsche Post) ítélet 64. pontjára.

- [6] Indokolása szerint az AEOC engedély kiadásához a Vámkódex 39. cikkében található a) - d) pontokban foglalt feltételeknek együttesen kell teljesülnie. A Vámkódex 39. cikk a) pontjához rendelt – kimondottan a fiatal gazdálkodókra vonatkozó – végrehajtási szabály, a VA 24. cikk (4) bekezdése szerint amennyiben a kérelmezőt három évnél rövidebb ideje alapították, a vámhatóság a rendelkezésére álló nyilvántartások és információk alapján értékeli a Vámkódex 39. cikkének a) pontjában említett kritérium teljesítését. A felperes esetében a Vámkódex 39. cikk a) pontjában foglalt feltétel nem teljesült, továbbá alapos kétség van a Vámkódex preambuluma (24) bekezdése szerinti szabálykövetőség és megbízhatóság követelményét érintően is, ezért az engedélyezett gazdálkodó státusz megadására nincs lehetőség.
- [8] Kifejtette, hogy a felperes képviselőre jogosult személyei egyben a Kft1 képviselőre jogosult személyei és tulajdonosai (50–50%) is, mely társaság AEOC kérelmét az elsőfokú vámhatóság elutasította a Vámkódex 39. cikk a) pontjában foglalt megfelelő előélet kritériumának nem teljesítése okán, mert a vámügyekért felelős személyeként megjelölt személy – aki a Kft3 ügyvezető-tulajdonosa is – szabálykövető, megbízható és jóhiszemű magatartásáról nem tudott meggyőződni, és nem látott garanciát a jövőbeli jogkövető magatartására sem.
- [9] A kérelem módosítását követően megjelölt vámügyekért felelős személy a Kft2 visszavont AEOC engedéllyel rendelkező gazdálkodó ügyvezetője és 75%-ban többségi tulajdonosa. A Kft2 engedélyének visszavonására gazdálkodó kérelmére, a fizetőképesség kritérium nem teljesítése miatt történt. A vámhatóság előtt jelenleg is több olyan gazdálkodó áruátengedést követő ellenőrzése van folyamatban, amely vámeljárásokban közvetett vámjogi képviselőként a Kft3 járt el és az ellenőrzött gazdálkodói kör nagy része felszámolás, vagy végelszámolás alatt áll. Az érintett gazdálkodók a vámhatóság megkereséseire nem reagálnak, a Kft3 mint közvetett képviselő és egyetemleges adós az ellenőrzések során kezdetben együttműködő volt, később azonban a képviselője a vizsgálatok lefolytatását mind passzív, mind aktív módon nehezítette, a vizsgálatokban való közreműködése akadozóvá vált, a Kft3 az előírt köztartozásokat nem fizette meg.
- [10] A felperes jelenlegi és korábbi gazdasági tevékenységét vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy előélete a vámjogszabályok és adószabályok betartása szempontjából nem tekinthető megfelelőnek.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [12] A felperes keresetében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályú megsemmisítését vagy hatályon kívül helyezését, másodlagosan emellett az elsőfokú vámhatóság új

- eljárásra történő kötelezését, harmadlagosan az alperes határozatának a megváltoztatását kérte.
- [13] Álláspontja szerint az alperes határozata sérti a Vámkódex 39. cikk *a*) pontját, a VA 24. cikk (1), (2) és (4) bekezdését, Vámtörvény 6. § (2) bekezdését, 48. § (1) bekezdését, 66. § (2) bekezdését, az Alaptörvény rendelkezéseit.
- [14] Előadta, hogy a Vámkódex 39. cikk *a*) pontja, a VA 24. cikk (1), (2) és (4) bekezdése pontosan meghatározza azon személyek körét, akik tevékenysége az AEOC kérelem elbírálása során vizsgálható. Az ügyvezetők és a vámügyekért felelős személy vonatkozásában a vámhatóság az adószabályok súlyos vagy ismételt megsértését nem állapította meg, egyikük esetében sincs nyilvánított súlyos büncselekmény sem saját, sem a kérelmező gazdasági tevékenységéhez kapcsolódóan. Ezért az első- és másodfokú határozatok jogszabálysértőek.
- [16] Hivatkozott arra, hogy a vámhatóság Kft3 ügyvezető-tulajdonosának és a Kft1-nek a tevékenységét szabályellenesnek, megbízhatatlannak állította be, és a Kft3 ügyvezető-tulajdonosát minden bizonyíték nélkül rosszhiszemű magatartással vádolta.
- [17] Sérelmezte, hogy a vámhatóság a Kft3 tulajdonosi körét, tevékenységét részletesen értékelte, és az AEOC engedély iránti kérelem feltételeinek vizsgálata során döntését ezáltal egy másik céggel, illetve az ügyvezetői édesanyjával kapcsolatos, nem bizonyított tényekre alapította. Ezáltal megsértette az Európai Unió Alapjogi Charta 21. cikke (1) bekezdésében és az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § *c*) pontjában foglalt, a születésen alapuló megkülönböztetés tilalmát, az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, az Alaptörvény XV. cikke szerint (1) bekezdése szerinti törvény előtt egyenlőség elvét azáltal, hogy az anyára hivatkozva a gyermekeket szankcionálta. Utalt az Alkotmánybíróság 9/1990.(IV.25.) AB határozatában foglalt jogértelmezésre.
- [18] Jogszabálysértőnek tartotta azt is, hogy az alperes az Ügyvezető-tulajdonos 2 Kft3-ban történő tulajdonosi részesedését a terhére értékelte.
- [19] Sérelmezte továbbá, hogy a vámeljárással szembeni többségi tulajdonában álló Kft2 AEOC engedélyének a kérelemre történő visszavonását szintén a terhére értékelte, úgy, hogy e körben semmiféle jogsértést a Kft2 vagy a tulajdonosa terhére nem állapított meg.
- A jogerős ítélet**
- [22] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal megsemmisítette, az elsőfokú vámhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [23] A Vámkódex 39. cikkében a VA 24. cikk (1), (2) és (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel az volt a jogi álláspontja, hogy a jogszabályi rendelkezések egyértelműen meghatározzák, hogy mely személyeket kell értékelési körbe vonni és a vizsgálatot milyen körben kell lefolytatni. A tárgyi esetben az ügyvezetők, valamint a vámügyekért felelős személy vonatkozásában áll fenn az alperes vizsgálódási kötelezettsége. A felperes kérelmét módosította, a Kft3 ügyvezető-tulajdonosa helyett a Kft2 ügyvezetőjét jelölte meg vámeljárással szembeni felelős személyként, ezért a Kft3 ügyvezető-tulajdonosa és a Kft1 a vizsgálati körbe nem volt vonható. A felperestől eltérő jogalany minősülő Kft1 képviselőre jogosult személyei a felperes ügyvezetői ugyan azonos személyek, azonban ez nem jelent erre tekintettel ügyazonosságot.
- [24] A felperes AEOC engedély iránti kérelem feltételeinek vizsgálata nem alapulhat a felperestől független Kft3 értékelésén, a két cég tevékenysége és szerepe, előélete „nem mosható össze”.
- [25] Megítélése szerint a vámügyekért bejelentett személy és a Kft2, valamint a Kft3 és a Kft2 kapcsolata, a Kft2 AEOC engedélyének visszaadása a felperes kérelmének elbírálásakor érdemi jelentőséggel nem bír, a jelen jogvitában ugyanis nem a Kft2 fizetőképessége, anyagi helyzete az értékelendő körülmény.
- [26] Osztotta a felperes álláspontját a körben is, hogy a Kft3 és a felperes ügyfélkörét illető átfedések a felperes kérelmének elbírálásakor negatív hatással nem bírhatnak, és az azonos érdekeltségi kör - jogi szabályozottság hiányában - a Kft3 és a felperes viszonylatában nem alapozza meg azt a következtetést, hogy a felperest irányító személyek korábban olyan vállalatot vezettek, amelyek elkerülték kötelezettségeiket, majd azzal a szándékkal kívántak új vállalatot létrehozni, hogy a Kft3 tevékenységét folytassák.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [28] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását kérte.
- [29] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (1) és (4) bekezdésében, a 4. § (1) bekezdésében, 85. § (1) bekezdésében, illetve a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (4)–(5) bekezdéseiben, továbbá a Vámkódex Preambulumának (24) pontjában, a 39. cikk *a*) pontjában, a VA 24. cikk (1) és (4) bekezdésében foglaltakat.
- [30] Előadta, hogy a Vámkódex Preambulumában megfogalmazásra kerülnek a jogalkotó céljai. Ennek (24) pontja szerint a „szabálykövető és megbízható” gazdálkodók részére kell megadni az engedélyezett gazdálkodói státuszt. Az Európai Unió Bírósága C-496/17. (Deutsche Post) ítéletében még ennél is határozottabban fogalmaz, amikor kimondja, hogy az a tény, hogy a vámhatóságok az AEOC-státuszt valamely gazdasági szereplőnek megadják, gyakorlatilag egyenértékű azzal, hogy ez utóbbira ruházzák a vámszabályozás ellenőrzése feladatainak egy részét. Ennél fogva fontos, hogy valamennyi jogalkalmazó a jogalkotói cél szem előtt tartásával, azzal összhangban értelmezze és alkalmazza a jogszabályokat az AEOC kérelmek kapcsán.
- [31] Az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta a VA. 24. cikk (4) bekezdésében foglaltakat, mely szerint a három évnél rövidebb ideje alakult kérelmező esetében – amilyen felperes is – a vámhatóság rendelkezésére álló nyilvántartások és információk alapján kell értékelni a Vámkódex 39. cikkének *a*) pontjában említett kritériumok

- teljesítését, hiszen ezen fiatal gazdálkodók esetén a vámhatóságnak csekély mennyiségű információ áll rendelkezésére a megbízhatóság követelményeinek vizsgálatára.
- [33] A vámhatóság nem csak feltárta a VA 24. cikk (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározott személyeken keresztül kirajzolódó kapcsolati hálót, az érintettek tevékenységét elemezte, majd ezeket együttesen is értékelve, a Vámkódex Preambulumának (24) pontjában rögzített szabálykövetőség és megbízhatóság szempontjából hozta meg a döntését. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság az alperes által felsorolt tényeket egyenként és kirívóan okszerűtlenül értékelte a jogszabály szövegéhez képest indokolatlanul megszorító értelmezéssel és az adós maradt a feltárt bizonyítékok egymásra tekintettel történő értékelésével.
- [34] Az elsőfokú bíróság nem értékelte azon, nyilvántartásában fellelhető tény, hogy a felperes a kérelmén a Kft3 EORI számát tüntette fel, és ez elképzelhetetlen, amennyiben a társaságok közt nincs kapcsolat. Értékelés nélkül maradt, hogy a felperes megalakulása (2022. augusztus 17.) és a Kft3 végelszámolásának elrendelése (2022. december 01.) közötti rövid időtartam telt el. Ezen információk birtokában az eljáró vámhatóságnak nemcsak joga, hanem kötelessége is volt az eljárás során vizsgálat tárgyává tenni a Kft3 tevékenységét, valamint a Kft3 végelszámolásához és AEOC engedélyének visszavonásához vezető körülményeket.
- [35] Hangsúlyozta, hogy a Kft2 tekintetében érdemi jelentősége van annak, hogy a felperes vámügyi feladatok elvégzéséért felelős személy olyan társaságban végez vámügyi tevékenységet, mely az AEOC-engedély feltételeként a Vámkódex 39. cikk *c*) pontjában előírt fizetőképességi kritériumot nem tudta teljesíteni, melyre tekintettel az engedély visszavonását kérte. Ez magában hordozza azt a kockázatot, hogy e követelményt a felperes sem fogja tudni teljesíteni.
- [37] A felperes joghatályos felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [38] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [40] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét az „engedélyezett gazdálkodói státusz” törvényes feltételeinek vizsgálata érdekében a Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pont *aa*) alpontja alapján a joggyakorlat fejlesztése érdekében a Kfv.V.35.149/2025/2. számú végzésével befogadta.
- [41] A Kúria megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a felperes alapításától számított három éven belül előterjesztett „vámügyi egyszerűsítések” engedélykérelme elbírálásánál mérlegelendő szempontokat a szabályozás célját tekintve indokolatlanul szűkítően vizsgálta, ezért döntése meghozatalakor téves következtetésre jutott.
- [42] A felperes, mint vámjogi képviselő „vámügyi egyszerűsítések” típusú engedélyezett gazdálkodó státusz iránti kérelmet terjesztett elő. Ez az engedély lehetővé teszi a jogosultja számára, hogy bizonyos egyszerűsítéseket élvezzen. A státuszt valamennyi tagállam vámhatóságai elismerik, amennyiben a vámjogszabályokban meghatározott követelmények teljesülnek. A kritériumok teljesítése esetén a vámhatóságoknak engedélyezniük kell, hogy a gazdálkodó az egyszerűsítésben részesüljön, és az engedélyezett gazdálkodó státusz megadásakor egyszer már megvizsgált kritériumokat a vámhatóságok a vámeljárások során nem vizsgálják újra. Az engedély lényege tehát, hogy az engedélyes a vámellenőrzés során kedvezőbb elbánásban részesül, mint mások, így többek között kevesebb fizikai és okmányalapú ellenőrzésen kell átesnie. Szükség esetén a vámhatóságok más hatóságokkal folytatott konzultációt követően adják meg ezt a státuszt [Vámkódex 38. cikk (1)–(6) bekezdés].
- [43] A „vámügyi egyszerűsítések” típusú státuszhoz megkövetelt kritériumok a Vámkódex 39. cikke szerint többfélék:
- vámjogszabályok és adószabályok súlyos vagy ismételt megsértésének – ideértve a kérelmező gazdasági tevékenységeihez kapcsolódó súlyos bűncselekmény nyilvántartásának – hiánya [*a*] pont];
  - váma bizonyítása, hogy olyan nyilvántartásokat vezet, amelyek lehetővé teszik a megfelelő vámellenőrzést [*b*] pont];
  - fizetőképesség [*c*] pont];
  - gyakorlati jellegű szakértelem, vagy szakmai képesítés [*d*] pont].
- [44] A perbeli esetben a vámhatóság az adó- és vámjogszabályok súlyos vagy ismételt megsértésének hiánya, tehát a Vámkódex 39. § *a*) pontja körében tárt fel olyan körülményeket, amelyek miatt a felperes kérelmét elutasította.
- [46] A Vámkódex 39. cikk *a*) pontjának, valamint a VA 24. cikk (1)–(2) és (4) bekezdésének együttes értelmezéséből az következik, hogy amennyiben a kérelmező olyan nem természetes személy, amely alapítása és a kérelem előterjesztése között három év még nem telt el, az engedélyezés folyamata eltér attól az esettől, amikor a gazdálkodó már több, mint három éve működik, és saját, megbízható tevékenysége jogán részesülhet a vámügyi könnyítésekben. A három éve még nem létező gazdálkodó esetén azonban a szabálykövetési, megbízhatósági kritérium a saját tevékenység alapján nem ítéltető meg a kellő bizonyossággal, ezért a vámhatóság felhatalmazást kapott a meghatározott személyi körön túlmutató vizsgálatra. Annak megítélésakor tehát, hogy teljesül-e a három éve még nem létező kérelmező tekintetében az adó- és vámjogszabályok súlyos vagy ismételt megsértésének hiánya, mint engedélyezési feltétel, a vámhatóság a VA 24. cikk (4) bekezdése alapján a rendelkezésére álló nyilvántartások és információk alapján szélesebb körű vizsgálatot végezhet, és az engedélyezési kritériumokat nem kizárólag a VA 24. cikk (1) bekezdés *a–c*) pontjában meghatározott személyi körre értékelheti. Felhasználhat minden olyan tény, amely a kérelmező megbízhatóságára, szabálykövetési hajlandóságára utal, illetve arra kockázatos lehet.
- [48] Mindezek alapján a Kúria álláspontja szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kizárólag a felperes ügyvezetői, valamint a vámügyekért felelősként általa bejelentett személy vonatkozásában áll fenn az alperes vizsgálódási kötelezettsége (lehetősége). Önmagában tehát az, hogy ezen természetes személyek az előző három évben a vámjogszabályokat vagy adószabályokat súlyosan vagy ismételten nem sértettek meg, illetve

- súlyos bűncselekményt velük kapcsolatban nem tartanak nyilván, - lévén a felperes újonnan alakult társaság - a Vámkódex 39. cikk *a*) pontjában írt kritérium teljesítését nem eredményezi.
- [49] Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a VA 24. cikk (1) bekezdés *a)*-*c*) pontjában meghatározott természetes személyek tevékenységét tartotta a kérelem elbírálása során vizsgálhatónak, a vámhatóság értékelési körébe vont tényekről azt állapította meg, hogy azok nem relevánsak.
- [50] Ezzel szemben a Kúria álláspontja az, hogy amennyiben ezen személyekhez tartozó gazdálkodók működése alapos okkal ébreszt kétséget a vámhatóságban a felperes jövőbeli tevékenységének megbízhatósága, szabálykövetési hajlandósága és kilátásit illetően, a feltárt tények a kérelem elutasításának okszerű alapjául szolgálhatnak. Ennek következtében az elsőfokú bíróságnak a feltárt tények eltérő, az AEOC engedély célját szem előtt tartó értékelést kellett volna elvégeznie.
- [52] Kiemeli a Kúria, hogy az egyes körülmények együttes értékelése alapján vonható csak le a felperes megbízható gazdálkodói minőségére vonatkozó következtetés.
- [53] A felperes gazdasági tevékenységét nyilvánvalóan az abban közreműködő természetes személyek fejtik ki, ezért a Kúria megítélése szerint a vámhatóság okszerűen vizsgálta a felperes kérelmében szereplő természetes személyek korábbi vámügyi tevékenységét, mert abból a felperes működésének vámügyi szempontú kockázataira okszerű következtetéseket lehet levonni.
- [55] Kiemeli a Kúria, hogy a felperessel azonos ügyvezetés alatt álló Kft1 AEOC kérelmének a vámhatóság nem adott helyet, a vámügyekért felelős személy tulajdonában álló Kft2 AEOC engedélye a kritériumok nemteljesítés miatt visszavonásra került, a Kft3 AEOC engedélyéhez hasonlóan. A Kft2 ügyvezető tulajdonosát jelentette be a felperes vámügyelért felelős személynek, és ez a személy volt a Kft3 vámügyiért is felelős. A felperest az azonos család által tulajdonolt Kft3 végelszámolásának elhatározása után alapították, a felperes és a Kft3 ügyfélköre – a vizsgálat időpontjában – $\frac{3}{4}$ részben megegyezett a Kft3 ügyfélkörével, a Kft1, a Kft3 és a felperes tulajdonosai, ügyvezetői között közeli hozzátartozói viszony áll fenn, a társaságok azonos gazdasági tevékenységi köre mellett.
- [56] A három éven belül alapított kérelmezők esetén a fentebb kifejtettek szerint a vámhatóságot megillető szélesebb mérlegelési körön alapuló döntés jogszerűségét ezen körülmények összességükben megalapozhatják, mert a felperes működését illetően kockázatot jelenthetnek. Az elsőfokú bíróság tévesen hiányolta az „azonos érdekeltségi kör” és az „azonos ügyfélkör” fogalmának norma szintű szabályozását. A felpereshez kötődő természetes személyek cégei azonos érdekeltségbe tartozónak számítnak, különös tekintettel a tevékenységi kör azonosságára, és az ügyfélkör nagymértékű azonossága szintén nem igényel jogszabályi fogalm meghatározást.
- [57] Hangsúlyozza a Kúria, hogy a szélesebb körű mérlegelési jog a vámhatóságot azért illeti meg, mert a kérelmező felperes saját működését illetően nem áll ellengendő adat ahhoz, hogy a múltbeli működéséből a jövőbeni működésére megalapozottan lehessen következtetni. A VA 24. cikk (4) bekezdésében írt három éves időszak elteltével a felperes AEOC engedély-kérélmé már az általános szabályok szerint bírálendő el, és ezen időszakot követően már kizárólag a VA 24. cikk (1) bekezdés *a)*-*c*) pontjában meghatározott személyek tevékenysége alapján kell állást foglalni a Vámkódex 39. cikk *a*) pontjában szereplő AEOC kritérium teljesüléséről.
- [60] Mindezen indokok alapján az elsőfokú bíróság ítélete sérti a VA 24. cikk (4) bekezdését, ezért a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [61] Az elsőfokú bíróság az új eljárásban a Kúria jogértelmezését követve köteles vizsgálni a felperes AEOC kérelmének elbírálása során a vámhatóság által feltárt tényeket, és azokat egymásra tekintettel, összefüggéseiben mérlegelve dönteni arról, hogy azok megalapozottan teszik-e kockázatosá a felperes működését a vámügyi szabálykövetőség és megbízhatóság szempontjából.

(Kúria Kfv.V.35.149/2025/7.)

86 Annak eldöntéséhez, hogy közigazgatási jogvitának van-e helye valamely ügyben, a Kp. által felállított többszintű definíció valamennyi elemének vizsgálata szükséges. Önmagában az, hogy a támadott cselekmény alakszerű döntésben nem ölt testet, nem zárja ki, hogy az az érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatását eredményezi. Ha a tájékoztató levél tartalma alapján joghatás kiváltására alkalmas, akkor az – az egyéb feltételek fennállása esetén – közigazgatási perben vitatható. Az már az ügy érdemére tartozó kérdés, hogy a tájékoztató levelet a közigazgatási szerv hatáskörében eljárva hozta-e meg [2017. évi I. törvény (Kp.) 4. § (1) bek., 48. §].

A felülvizsgálati kérelem alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a Versenyen a férfi asztalitenisz csapat tagjaként harmadik helyezést ért el. Erre hivatkozva az alperesnél olimpiai járadékra vonatkozó kérelmet terjesztett elő. Az alperes a 2023. január 4-i keltezésű levelében arról tájékoztatta, hogy az asztalitenisz nem szerepelt az az évi olimpia programján, ezért az eredmény után járadék nem adható.
- [2] A felperes a keresetében elsődlegesen a tájékoztató levél hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan annak megváltoztatását kérte.
- [3] Az alperes a védiratában elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság végzése

- [4] Az elsőfokú bíróság végzésével a keresetlevelet visszautasította, mert megállapította, hogy bár az alperes közigazgatási szervnek minősül, az olimpiai járadék ügyében nem rendelkezik önálló közigazgatási feladat- és hatáskörrel, a tájékoztató levél nem közigazgatási cselekmény, mert az alperes a felperes olimpiai járadékra való jogosultságáról nem dönthetett. Így a tájékoztató levél jogszerűségének vizsgálata nem tartozik a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) hatálya alá.

A fellebbezés és az észrevétel

- [5] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú végzés megváltoztatásával a visszautasítás mellőzését és az elsőfokú bíróságnak az ügy tárgyalására való kötelezését kérte.
- [6] Elismerte, hogy a kérelmét rossz helyen nyújtotta be, azonban álláspontja szerint a keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján visszautasítani csak akkor lehet, ha a támadott aktus közigazgatási tevékenységnek minősül, de annak vitatását törvény kizárja, azonban ilyen okot az elsőfokú végzés nem jelölt meg. Kifejtette, hogy az alperes közigazgatási jogalkalmazói tevékenységet végzett, cselekménye közigazgatási cselekmény, függetlenül attól, hogy arra rendelkezik-e hatáskörrel. Az alperes mint köztisztület közigazgatási szerv, hatáskörének hiányára hivatkozva a keresetlevél bíróság általi visszautasítása nem jogszerű, mert ilyen okot a Kp. 48. §-a nem nevesít. Ezt az értelmezést az ügyféli jogaimak elvonásának, szubjektív jogvédelme kiüresítésének tartotta. Kifejtette, hogy az alperes eljárására akkor is az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezései az irányadók, ha adott ügyben nincs hatásköre, vagyis legalább a kérelem áttételéről kellett volna határoznia.

A felülvizsgálni kért jogerős határozat

- [8] A másodfokú bíróság jogerős végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [9] A jogerős végzés szerint a hézagmentes jogvédelem biztosításának fontosságát hangsúlyozó kúriai gyakorlat értelmében a közigazgatási tevékenységnek három lényeges, konjunktív fogalmi eleme van: a tevékenységet közigazgatási szerv végzi, a tevékenység közigazgatási jog általi szabályozott, továbbá, hogy joghatást vált ki.
- [10] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a hatásköre vizsgálatánál helytállóan indult ki a közigazgatási jogvita fogalmából, és helyesen azonosította annak konjunktív fogalmi elemeit, amelyek vizsgálatával jog- és okszerűen jutott arra, hogy a tájékoztató levél nem irányulhatott a felperes jogi helyzetének megváltoztatására és azt nem is eredményezte. Rámutatott, hogy a tájékoztatóval az alperes célja nem az elé vitt ügy valamilyen módon való rendezése volt, abban döntéstartalmú akaratkinyilvánítása – hatásköre hiányának miatt – nem volt.
- [12] A jogerős végzés szerint az alperes az olimpiai járadékkal összefüggő hatósági eljárásokban hatáskörrel nem rendelkezik, így kizárt, hogy az annak megállapítását célzó kérelem tárgyában joghatás kiváltására alkalmas, közigazgatási perben a közigazgatási bíróság által felülvizsgálható magatartást (közigazgatási jogalkalmazói tevékenységet) tanúsítson.
- [14] A jogerős végzés szerint helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a Kp. 48. § (1) bekezdés *d*) pontja nem alkalmazható, mert az azt feltételezi, hogy a Kp. 4. §-a szerinti közigazgatási tevékenység fogalmi elemei fennállnak. Ennek hiányában nem a Kp. 48. § (1) bekezdés *d*) pontja szerinti visszautasítási ok, hanem ugyanezen szakasz *b*) pontja szerinti visszautasítási ok áll fenn. A Kp. 48. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a keresetlevél visszautasításának további feltétele, hogy arra csak akkor kerülhet sor,

ha az áttétel szabályai nem alkalmazhatók. A rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg, hogy lenne olyan „más bíróság vagy más hatóság”, amely jogosult volna az alperesnek – a hatáskörébe nem tartozó ügyben kiadott – tájékoztató levele elleni kifogás elbírálására, ezért az áttétel lehetőségének hiányában a keresetlevél visszautasítása jogszerű volt.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [17] Felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [18] Előadta, hogy a Versenyen csapatban III. helyezést ért el, így a Sporttv. rendelkezései alapján járadékra jogosult, ezért nyújtotta be kérelmét rossz helyre (az alperesnél), de ez nem jogosította fel az alperest, hogy a kérelmet érdemben hatáskör hiányában elbírálja. Sérelmezte, hogy a perbeli tájékoztató levél egy évvel van vissza dátumozva, sem újszámot, sem jogorvoslati tájékoztatást nem tartalmaz, sőt alperes az eredeti kérelmét is visszapostázta a részére.
- [19] Álláspontja szerint a jogerős végzés sérti a Kp. 4. § és 48. §-át, továbbá az Alaptörvény XXIV. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapjogát.
- [20] Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem, vagy csak hiányosan vizsgálta azt, hogy az alperes közigazgatási szervnek minősül-e, ezért megalapozatlan következtetésekre jutott. E körben arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróságnak értékelnie kellett volna az alperes közzeladatait, illetve közjogi természetét.
- [21] A tájékoztató levél közigazgatási cselekménynek minősülésével kapcsolatban nagy terjedelemben hivatkozta az egyik – másodfokú bíróság által hivatkozott – Kp. kommentárt, és abból a jogerős ítéletétől eltérő következtetésre jutott.
- [22] Arra is hivatkozott, hogy ha a tájékoztató levél Kp. 4. § szerint nem közigazgatási cselekmény, akkor vizsgálni kellett volna azt, hogy közjogi jogvitáról van-e szó. Álláspontja szerint, ha olyan közjogi jogvitáról van szó, amelyre a jogalkotó nem biztosít bírói utat, a visszautasítás előtt vizsgálni kellett volna, hogy ezzel a bírósághoz fordulás joga nem üresedik-e ki.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [27] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [30] A Kúria először is azt vizsgálta, hogy a tájékoztató levél közigazgatási cselekménynek minősül-e.
- [31] Ahhoz, hogy eldönthető legyen, hogy közigazgatási jogvitának van-e helye valamely ügyben, a Kp. által felállított többszintű definíció valamennyi elemének vizsgálata szükséges. A Kp. 4. §-a tartalmazza a közigazgatási jogvita meghatározását, a többszintű szabályozás első lépcsője a Kp. 4. § (1) bekezdésében annak kimondása, hogy a közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási tevékenység jogszerűségével kapcsolatos jogvita. A Kp. második lépcsőként a 4. § (1) bekezdésében meghatározza a közigazgatási tevékenység három elemét: közigazgatási szerv valósította meg, a közigazgatási jog által szabályozott tevékenység, az azzal érintett jogalany

- jogi helyzetének megváltoztatására irányul vagy azt eredményezi, tehát joghatást kiváltó. A Kp. 4. § szövege a (2) és (3) bekezdésében ezen kívül értelmezést segítő meghatározást ad a közigazgatási tevékenység, illetve a közigazgatási cselekmény vonatkozásában, emellett a további bekezdések is újabb értelmezést segítő rendelkezéseket tartalmaznak. A többszintű definíció valamennyi elemének vizsgálatával és azok összegzése alapján levont következtetéssel állapítható meg, hogy a kereset közigazgatási per tárgyát képezi/képezheti-e {Kpkf.39.470/2020/2. Indokolás [8]}.
- [32] A perben nem volt vitatott, hogy az alperes közigazgatási szerv, és, hogy az olimpiai járadékkal kapcsolatos eljárást a közigazgatási jog szabályozza. A jogvita lényegi eleme az, hogy tájékoztató levél joghatás kiváltására irányul-e, vagy azt eredményezi-e. Vagyis, ha a tevékenységet közigazgatási szerv végzi is, melyet a közigazgatási jog szabályoz, azonban a tevékenység az azzal érintett jogalany jogi helyzetének a megváltoztatását, a joghatás kiváltására való alkalmasságot nem hordozza magában, akkor nem minősül közigazgatási tevékenységnek, s mint ilyen közigazgatási per tárgya sem lehet.
- [33] Közigazgatási jogvita tárgya kizárólag a közigazgatási szerv közigazgatási tevékenysége lehet, és ennek megítélése során vizsgálni kell a cselekmény, a döntés tartalmát. A bíróság hivatalból, annak tartalma szerint veszi figyelembe, minősíti a közigazgatási tevékenységet, és azt a megfelelő eljárásban bírálja el. E rendelkezéshez kapcsolódóan a Kp. 45. § (2) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a téves formában megvalósított közigazgatási tevékenységet a tartalmának megfelelő eljárási rendben bírálja el. Hasonló következtetésre jutott a Kúria akkor is, amikor rámutatott, hogy egyedi döntés nem csupán alakszerű határozat vagy végzés lehet, hanem akár alakszerűtlen formában megjelenő közigazgatási aktus is, amelynek jogszerűsége így közigazgatási jogvita tárgyát képezheti (Kpkf.39.029/2021/2., Indokolás [14] bekezdés). Ugyanakkor abban is töretlen a bírósági joggyakorlat, hogy a joghatás kiváltására való alkalmatlanság kizárja, hogy az alperes sérelmezett magatartása közigazgatási jogvita tárgya legyen (Kpkf.39.275/2020/2. és Kpkf.39.560/2021/2. végzések). Közigazgatási perben vitatható közigazgatási tevékenység nem csupán alakszerű határozat vagy végzés lehet, hanem az alakszerű formát nélkülöző közigazgatási aktus is, akár abban az esetben is, ha azt a közigazgatási szerv tájékoztató levélnek tekinti (Kpkf.39.560/2021/2., Kpkf.40.523/2021/2.). Azt, hogy a tájékoztató levél megfelel-e a közigazgatási perben vitatható közigazgatási tevékenység kritériumainak, az adott tényállás releváns elemei alapján kell értékelni. Ha az alperes tájékoztatója tartalmazza a határozattal szemben támasztott tartalmi kritériumokat – a kérelmet megtagadja, jogorvoslati tájékoztatót tartalmaz stb. – akkor joghatás kiváltására alkalmas {Kkk.IV.39.012/2023/3. Indokolás [22]}.
- [34] A Kúria megítélése szerint – szemben a felperes hivatkozásával – a másodfokú bíróság elvégezte a közigazgatási cselekmény háromelemű tesztjét, azonban tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a harmadik konjunktív feltétel, jelesül a joghatás kiváltására való alkalmasság hiánya miatt az alperes tájékoztató levele nem minősül közigazgatási cselekménynek.
- [35] Az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja szerint a jogorvoslati eljárások során a döntést meg kell semmisíteni, illetve vissza kell vonni, és szükség esetén új eljárást kell lefolytatni, ha – az ideiglenes intézkedést kivéve – az ügy nem tartozik az eljáró hatóság hatáskörébe. A Kp. 85. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni, a bíróság hivatalból veszi figyelembe. A joghatás kiváltására való alkalmatlanság és a hatáskör hiánya, mint az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisségi ok *prima facie* könnyen összehasonlíthatóknak tűnik. Ha a közigazgatási cselekmény tesztjének lefolytatása során megállapítható, hogy a vitatott cselekményt hatóság valósította meg, egyúttal felmerül, hogy arra nem volt hatásköre, akkor a joghatás kiváltására való alkalmasság tekintetében különös körülménnyel kell eljárni. Ha felmerül a közigazgatási cselekmény megvalósítására vonatkozó hatáskör hiánya, akkor az Ákr. 123. §-a értelmében a cselekményt meg kell semmisíteni. Ha a hatáskör hiányában meghozott döntéseket joghatás kiváltására alkalmatlannak tekintené a gyakorlat, akkor kiüresítené az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisségi okot, egyúttal pedig az ilyen, hatáskör hiányában megvalósított cselekményekkel szemben nem biztosítana közigazgatási bírói jogvédelmet.
- [36] A hatáskör és a joghatás kiváltására való alkalmasság tehát két külön jogfogalom, azok egymással nem keverhetők, mindkettő önállóan vizsgálendő. Az alperes tájékoztató levele tartalmilag azt jelenti, hogy a felperes nem jogosult az olimpiai járadékra, azaz a kérelme elutasításra került. Ez lényegében egy egyedi döntés, amelynek jogi hatása az, hogy a felperes nem kap olimpiai járadékot. Ezzel a Kp. 4. § (1) bekezdés harmadik eleme is megvalósult, így az alperes tájékoztató levele közigazgatási jogvita tárgya lehet, annak jogszerűségét a felperes közigazgatási perben vitathatja. Ettől teljesen eltérő, az ügy érdemét érintő kérdés, hogy a tájékoztató levelet az alperes hatáskörében eljárva hozta-e meg, vagy annak hiányában, amely miatt az semmis.
- [37] A felperes hivatkozott a házagsmentes jogvédelem követelményének sérelmére is. Ezzel összefüggésben a következőkre kell rámutatni: Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. [...] Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti”.
- [38] A XXVIII. cikk (1) bekezdése – a tulajdonképpeni tisztességes eljáráshoz való jog (*fair trial*) tételezése mellett – általában biztosítja azt, hogy a vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit bíróság bírálja el. Erre figyelemmel kell értékelni a (7)

bekezdés rendelkezéseit. A jogorvoslati jog alaptörvényi szabályának két tényállási elemét kell vizsgálni: van-e bírósági, hatósági vagy más közigazgatási döntés, továbbá, hogy ez az érintett jogát vagy jogos érdekét sérti-e. Ez azt jelenti, hogy ha mindkét elem megvalósul, az Alaptörvény biztosítja a jogorvoslatihoz való jogot.

- [39] A Kp. 4. § (1) bekezdése és 45. § (2) bekezdése a garancia arra, hogy a közigazgatási szerv alakszerűtlen cselekménye ellen is kérhet jogvédelmet a jogsérelmet szenvedett fél. A hézagmentes jogvédelem tehát teljesült.
- [40] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a felperes keresetlevele Kp. 48. § (1) bekezdés szerinti visszautasításának nem volt helye, ezért a Kp. 121. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján a felperes keresetlevelét érdemi vizsgálat nélkül visszautasító első- és az azt helybenhagyó másodfokú közigazgatási bírósági végzéseket hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot utasította új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.
- [41] A megismételt eljárásban a keresetlevél nem utasítható vissza a közigazgatási cselekmény hiánya miatt. Egyéb eljárásjogi akadály hiányában a felperes keresetét érdemben el kell bírálani.

(Kúria Kfv.VI.37.360/2025/5.)

87A Jat. 15. § (1) bekezdés b) pontjából nem következik a kérelemre indult, folyamatban lévő eljárásban az időközben (azaz a kérelem benyújtását követően) módosult anyagi jogi jogszabályi rendelkezések alkalmazhatósága, mivel ez a szabályozási átmenet az új eljárás jogi jogszabályi rendelkezések vonatkozásában érvényesül [2010. évi CXXX törvény (Jat.) 15. § (1) bek. b) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a kizárólagos tulajdonában álló ingatlanok vonatkozásában 2023. december 6. napján egyesített telekalakítási engedélyezési kérelmet nyújtott be. A kérelmet az alperes a 2024. február 5. napján meghozott határozatával elutasította. A felperes keresetére eljáró törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a határozatot megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Az elsőfokú bíróság iránymutatásként előírta, hogy az alperesnek pontosan számot kell adnia a megállapított tényállásról, a bizonyítékokról, a mérlegelés és a döntés indokairól, valamint az azt megalapozó jogszabályhelyekről, döntéséből ki kell tűnnie, hogy a megállapított tények és a jogszabályi előírások hogyan viszonyulnak egymáshoz, döntése hogyan következik mindezekből, továbbá az állami főépítész véleményét a bizonyítékok között értékelni kell.
- [2] Az alperes az ítéletet 2024. október 1. napján vette át, 2024. október 9. napján új eljárást indított, amelynek során beszerezte az Állami Főépítészeti Iroda, valamint a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály véleményét.
- [3] Az alperes a 2024. december 14. napján kelt határozatával a telekalakítási engedélyezési kérelmet elutasította. Határozatában rögzítette, hogy az Állami Főépítészeti Iroda, valamint a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály feljegyzései megalapozott szakmai

véleményt tartalmaznak, a megállapítások okszerűek, azokat a feljegyzésben rögzített adatok és tények, jogszabályi hivatkozások alátámasztják. Megállapította, hogy a telekalakítás nem felel meg az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 23. § (1) bekezdésében foglaltaknak, valamint az Étv. 2. § 28. pontja szerinti és az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló 384/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 23/I. §-a szerint meghatározott illeszkedési szabályoknak.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Álláspontja szerint az alperes a telekalakításnál figyelembe vett szomszédos telkek meghatározása során nem adta indokát a vonatkozó jogszabályhely megjelölésével annak, hogy miért kizárólag a közös telekhatárral rendelkező ingatlanok vehetőek figyelembe. Hivatkozott a Magyar Építészettről szóló 2023. évi C. törvény (a továbbiakban: Méptv.) 16. § 122. pontjában meghatározott telektömb fogalmára, valamint az illeszkedés vonatkozásában a Méptv. 83. § (1)–(5) bekezdésének rendelkezéseire, sérelmezve, hogy az alperes nem a telektömbben található ingatlanokat vizsgálta. Jogszabálysértésként nevesítette a Kr. 23/I. §-át, mivel az alperes olyan szempontból vizsgálta a telekalakítási helyszínrajzot, ami nem releváns. Álláspontja szerint az illeszkedés szabályainak a perbeli telekösszevonás megfelel.
- [5] Az alperes a védiratában kérte a kereset elutasítását, álláspontja szerint határozatában eleget tett indokolási kötelezettségének, az eljárást a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően folytatta le.
- [6] A felperes a peres eljárás során nyilatkozott arról, hogy a Kr. 23/I. § (3) bekezdésének hatályon kívül helyezése után helyébe az illeszkedés vizsgálatára a Méptv. 83. §-a lépett, amely szerint az illeszkedés akkor teljesül, ha a telek, a telektömb vagy a szomszédos telek paramétereire igazodik.

A jogerős ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság a 2025. május 7. napján meghozott jogerős ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 97. § (1) és (3) bekezdésének, valamint a Kp. 36. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 358. § (2) bekezdésének rendelkezéséből következően rögzítette, hogy az alperes megismételt eljárása 2024. október 1. napjával indult, ettől kezdve folyamatban lévő eljárásnak minősült. Megállapította, hogy az alperes a határozatát az Étv. és a Kr. rendelkezéseire alapította, azonban az Étv. 2024. szeptember 30. napján hatályon kívül lett helyezve, a Kr. 23/B. §-ának és 23/I. §-ának rendelkezései pedig megváltoztak. Rögzítette, hogy a telekalakítási engedélyezési eljárásban 2024. október 1. napjától már nem az Étv., hanem a Méptv. rendelkezéseit kell alkalmazni. Utalt a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. § (1) bekezdésének *b*) pontjában foglalt rendelkezésre, amely szerint a jogszabályi rendelkezést - ha

- jogszabály eltérően nem rendelkezik - a hatálybalépést követően megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni.
- [8] Megállapította, hogy az alperes a határozatát az ügyben nem alkalmazható jogszabályi rendelkezésekre alapította, ezért a határozatot a Kp. 92. § (1) bekezdésének *c)* pontja alapján megsemmisítette és az alperest a Kp. 89. § (1) bekezdésének *b)* pontja alapján új eljárás lefolytatására kötelezte. Iránymutatásként előírta, hogy az új eljárásban az alperesnek a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően kell az eljárását lefolytatnia és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Akr.) 81. §-ának megfelelő indokolással ellátott döntést hoznia.
- Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes felülvizsgálati ellenkérelme**
- [9] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a Kp. 121. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását. Perköltségigénnyel élt, annak felszámítására költségjegyzéket csatolt. A felülvizsgálati kérelem érvei körében előadta, hogy álláspontja szerint a jogerős ítéletnek a Jat. 15. § (1) bekezdés *b)* pontjára alapított hivatkozása sérti a Jat. 15. § (1) és (2) bekezdéseit.
- [10] Hangsúlyozta, hogy a Kr. 21. § (1) bekezdése alapján a telekalakítási eljárás kérelemre induló eljárás, a felperes kérelmének benyújtásakor (2023. december 6.) az Étv. volt hatályos. A Méptv. átmeneti rendelkezései (51. cím), valamint a Méptv. hatálybalépésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 285/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet nem tartalmaz a Méptv. alkalmazására vonatkozó rendelkezést, ilyen jogszabályi előírást a jogerős ítélet sem nevesít, nincs olyan jogszabály, amely a folyamatban lévő és a megismételt telekalakítási eljárásokra alkalmazni rendelte volna a 2024. október 1. napján hatályba lépett Méptv. rendelkezéseit. Kiemelte, hogy a megismételt eljárás alapját változatlanul a felperes 2023. december 6. napján, az Étv. hatálya alatt benyújtott kérelme képezte.
- [11] Az alperes a megismételt eljárás lényege, jellemzője körében utalt a Kúria Kfv.37.522/2024/10. számú, a Kfv.35.057/2022/5. számú (BH2022.8.219), továbbá Kfv.37.814/2020/12. számú határozatára.
- [12] Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság értelmezése szerint az alperest új eljárásra kötelező ítélet 2024. október 1-jei átvételével megindult a megismételt eljárás, ettől kezdve folyamatban lévő eljárásnak minősül, s az új eljárásra kötelező bírósági határozat átvételének időpontjában hatályos jogszabályokat kell alkalmazni, amely jogértelmezés oda vezetne, hogy az ügyfél a jogszabályváltozás miatt nem kerül olyan helyzetbe, mintha a hatóság eleve jogszabályszerűen járt volna el. Hangsúlyozta, hogy egységes a Kúria gyakorlata (Kfv.38.000/2015/5., Kfv.37.299/2023/16., Kfv.37.099/2015/3., Kfv.37.339/2009/4., Kfv.37548/2013/5., Kfv.37.039/2018/6., Kfv.47.148/2015/8., Kfv.35.097/2015/6.) abban a tekintetben, hogy az eljárás megindulásakor hatályos jogszabályokat kell alkalmazni. A Jat. 15. § (1) és (2) bekezdésének értelmezése tekintetében hivatkozott a Kúria Kfv.37.344/2019/9. számú ítéletére (BH2020. 56.), az anyagi és eljárási szabályok változása közötti különbségre.
- [13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását. Kérte továbbá az alperes kötelezését a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltség megfizetésére, ennek keretében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2004. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (1) bekezdésének *a)* pontja alapján az ügyvédi munkadíjra tartott igényt. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a jogszabályoknak megfelel. Előadta, hogy az új eljárásra kötelező ítélet folytán annak közlésétől, azaz 2024. október 1. napjával az alperes eljárása megindult, ettől kezdve folyamatban lévő eljárásnak minősült, s az elsőfokú bíróság a Jat. 15. § (1) bekezdés *b)* pontja folytán megállapította, hogy a Méptv. rendelkezéseit kell alkalmazni. A Kp. 85. § (3) bekezdés *b)* pontja szerint a bíróság hivatalból veszi figyelembe a közigazgatási cselekménynek az ügyben nem alkalmazandó jogszabályi rendelkezésre alapítását.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [14] A felülvizsgálati kérelmet a Kúria a Kp. 118. §-a alkalmazásával befogadta és a jogerős ítélet jogszerűségét érdemben vizsgálta.
- [15] Az alperes felülvizsgálati kérelme - a következők szerint - alapos.
- [16] A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között, a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre állt iratok és bizonyítékok alapján hozza meg döntését. A Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdésének, továbbá a Kp. 120. § (5) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Jat. 15. §-ának értelmezése során nem vizsgálta, hogy a releváns jogszabálymódosítások anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabályi rendelkezéseket érintenek, így a Jat. rendelkezéséből nem kellő megalapozottsággal vonta le azt a következtetést, hogy az alperesnek a határozat meghozatala során a Méptv. rendelkezéseit kellett volna alkalmaznia. Az alperes felülvizsgálati érveivel és a felperes ellenérveivel összefüggésben a Kúria a következőket emeli ki.
- [17] A Kúria alaposnak értékelte a Jat. 15. §-ának értelmezése körében kifejtett alperesi érveket. A Jat. 15. § (1) bekezdése értelmében a jogszabályi rendelkezést - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a hatálybalépését követően keletkezett a) tényekre és jogviszonyokra, valamint b) megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. A Jat. 15. §-a szerinti szabályozási átmenetet a Kúria már több határozatában vizsgálta, amelynek során rögzítette (Kfv.37.401/2012/3.), hogy a Jat. 15. §-a az anyagi és az eljárási szabályokra különböző szabályozási átmenetről rendelkezik, így különbséget kell tenni az anyagi és eljárási szabályok változása között. E szerint, ha a módosító jogszabály nem rendelkezik a folyamatban lévő ügyeket illetően, az anyagi viszonyokra a korábbi jogi szabályozást, míg az eljárási viszonyokra a

- megkezdett eljárási cselekmény befejezéséig a régít, a következőre már az új szabályozást kell alkalmazni.
- [18] Az alperes által is nevesített Kfv.37.344/2019/9. számú – BHGY-ban közzétett, valamint BH 2020.56. számon is megjelent – kúriai határozat a döntés elvi tartalmaként rögzíti, hogy a folyamatban lévő ügyben az időközi anyagi jogi jogszabály módosítást csak akkor kell alkalmazni, ha a jogalkotó erről kifejezetten rendelkezett, ellenkező esetben az eljárás megindításakor hatályos anyagi jogi jogszabály alapján kell eljárni. A Kúria a Kfv.37.344/2019/9. számú határozat kapcsán rámutat arra, hogy annak tárgya nem telekalakítási engedélyezési ügy, továbbá nem került sor új eljárásra kötelezés folytán közigazgatási határozat meghozatalára, így jelentős tényállásbeli különbségek állnak fenn, ezért az abban foglaltak annyiban tekintendők irányadónak, hogy a Jat. 15. §-ának alkalmazása során különbséget kell tenni az anyagi jogi és az eljárási jogi jogszabályok módosítása között.
- [19] Az elsőfokú bíróság az alkalmazandó jogszabály vizsgálata során azt helytállóan állapította meg, hogy az Etv. hatályon kívül helyezése folytán 2024. október 1. napjától már a Méptv. rendelkezései a hatályosak, miként arra is helyesen mutatott rá, hogy a Méptv. releváns rendelkezéseire szabályozási átmenetet a jogalkotó nem rögzített. Az elsőfokú bíróság azt azonban nem vizsgálta, hogy az Etv. telekalakítási engedélyezési eljárásra vonatkozó, a felperes kérelmének elbírálása szempontjából releváns, de már hatályon kívül helyezett rendelkezései, különösen az Etv. 2. §-ának 28. pontja és 23. §-ának (1) bekezdése, valamint azzal összefüggésben a Kr. 23/B. §-ának és 23/I. §-ának módosult rendelkezései anyagi jogi vagy eljárásjogi normák, ezáltal a Jat. 15. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezései alapján alkalmazhatóak-e az újonnan hatályba lépett jogszabályi rendelkezések. Az elsőfokú bíróság a Jat. 15. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján az újonnan hatályba lépett jogszabály alkalmazhatóságáról úgy foglalt állást, hogy az annak megállapításához szükséges vizsgálatot csak részben végezte el, így következtetése nem megalapozott.
- [20] Az alperes a Kr. 21. § (1) bekezdésére hivatkozva helyesen emelte ki, hogy a telekalakítási eljárás kérelemre induló eljárás. Ennélfogva a jelen per tárgyát képező határozat kérelemre indult eljárásban hozott határozat, amely releváns körülmény nem hagyható figyelmen kívül az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések vizsgálatakor. A felperes a telekalakítás engedélyezése iránti kérelmet 2023. december 6. napján nyújtotta be, e kérelemből keletkezett az alperes eljárási kötelezettsége, a kérelem alapján indult meg az alperes előtt az eljárás. Az alperes a jelen per tárgyát képező határozatot az elsőfokú bíróság ítéletével elrendelt új eljárásban hozta, ennek folytán az új eljárás megindításáról rendelkezett ugyan, ez azonban nem érinti az alkalmazandó anyagi jogi szabályok meghatározása szempontjából releváns tény, a kérelem benyújtásának időpontját.
- [21] A Kúria helyesnek értékelte azt az alperesi érvelést is, miszerint a bíróság új eljárást elrendelő ítélete nem teremt új ügyet, annak ellenére, hogy a Kp. 89. § (1) bekezdés *b*) pontja a közigazgatási cselekmény megsemmisítése, hatályon kívül helyezése mellett szükség esetén lehetővé teszi a közigazgatási szerv új eljárásra kötelezését. A Kúria hangsúlyozza, hogy az így elrendelt „új eljárás”-ban az alperes ismételtlen a felperes eredetileg benyújtott kérelmét bírálta el, mivel az alperes eljárási kötelezettségét keletkeztető kérelem a megsemmisítő ítéleti rendelkezés folytán elbírálatlanná vált. A Kp. fogalomhasználata (új eljárás) ellenére tartalmilag nem új ügyről, hanem a már lefolytatott eljárás megismétléséről, a megsemmisítő ítélet folytán elbírálatlanná vált eredeti kérelem ismételt elbírálásáról van szó, mivel a kérelem tárgyában először meghozott döntés jogsértő volt.
- [22] Az alperes által a felülvizsgálati kérelemben nevesített kúriai határozatok valóban rögzítik, hogy „a megismételt eljárás nem teremt új ügyet” (Kfv.35.057/2022/5. számú határozat), továbbá, hogy „az ügyfél joggal várhatja el, hogy a megismételt eljárás során olyan helyzetbe kerülhessen, mintha a hatóság eleve jogszabályszerűen járt volna el” (Kfv.37.814/2020/12. számú határozat), azonban a nevesített kúriai határozatok nem felelnek meg a precedensképeség kritériumának. A Kfv.35.057/2022/5. számú ítélet támogatási ügyben született, amelyben a Kúria nem az eljárás megindulásának ideje, hanem a vizsgálódás lehetséges keretei kapcsán mutatott rá, hogy a megismételt eljárás nem teremt új ügyet. A Kfv.37.814/2020/12. számú határozat pedig versenyügyben hozott határozat, ahol a Kúria a megismételt eljárás garanciális szerepét hangsúlyozva emelte ki, hogy mit tekint az ügyfél jogos elvárásának. A Kúria értékelése szerint jelen perbeli üggyel az üzazonosság, ezáltal az összemérhetőség nem áll fenn, így e kúriai határozatoktól való eltérés nem állapítható meg.
- [23] Jelen perbeli ügyben annak van jelentősége, hogy a megismételt eljárásban az alperes az eredeti kérelemről döntött, az eljárás a Kr. 21. § (1) bekezdése alapján változatlanul kérelemre folyó eljárás, amely a felperes 2023. december 6. napján benyújtott kérelmének az elbírálására irányul, s a kérelem benyújtásának időpontja az eljárás megismétlésével nem változott. A Kúria értékelése szerint az alperes által hivatkozott kúriai határozatok (Kfv.38.000/2015/5., Kfv.37.299/2023/16., Kfv.37.099/2015/3., Kfv.37.339/2009/4., Kfv.37.548/2013/5., Kfv.37.039/2018/6., Kfv.47.148/2015/8., Kfv.35.097/2015/6.) csak kisebb részben tekinthetők precedensképes határozatoknak, mert azok jelen perbeli üggyel eltérő ügyben, így támogatási ügyben, földforgalmi ügyben, ingatlan-nyilvántartási ügyben, környezetvédelmi ügyben, kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyása iránti kérelem ügyben hozott határozatok, tényállásukat és az alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket tekintve is olyan eltérések állnak fenn, amelyek nem teszik lehetővé az összevethetőséget, ugyanakkor annyiban irányadóak, hogy a kérelemre indult eljárásban a kérelem időpontjában hatályos anyagi szabályok szerint kell döntenet, illetve az eljárási cselekmények idején hatályos eljárási szabályok alkalmazandóak, mely alól csak az képezhet kivételt, ha a jogalkotó az

- új szabályozás bevezetésekor átmeneti rendelkezésében ettől eltérően rendelkezik.
- [24] A Kúria a fentiekre figyelemmel a Kp. 121. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [25] A fentiekre figyelemmel a felperes eredeti kérelmét – főszabály szerint – 2023. december 6. napján hatályos anyagi szabályok és a hatósági eljárás idején hatályos eljárási szabályok alapján kellett elbírálni a hatóságnak. A főszabálytól való eltérésre csak akkor van lehetőség, ha a jogalkotó az alkalmazott anyagi és eljárási szabályokat időközben (akár a hatósági, akár a bírósági eljárás alatt) úgy módosította, hogy azok alkalmazást átmeneti rendelkezésben a főszabálytól eltérően rendezte, s az átmeneti rendelkezések lehetőséget adtak a főszabály szerint alkalmazandó jogszabályoktól való eltérésre. Ezért az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy az ügy elbírálása során alkalmazott anyagi és eljárási jogszabályokban bekövetkezett-e módosítás, ha igen, akkor a módosult szabályok alkalmazását a jogalkotó átmeneti rendelkezés mellett vagy anélkül, a Jat. szabályai szerint írta elő. Amennyiben a módosításhoz a jogalkotó nem fűzött az ügyben releváns átmeneti rendelkezést, akkor a bíróságnak a főszabály szerint és a Jat. 15. §-ával összhangban kell eljárnia. A Jat. 15. § (1) bekezdés b) pontjából nem következik a kérelemre indult, folyamatban lévő eljárásban az időközben (azaz a kérelem benyújtását követően) módosult anyagi jogi jogszabályi rendelkezések alkalmazhatósága, mivel ez a szabályozási átmenet az új eljárási jogi jogszabályi rendelkezések vonatkozásában érvényesül.
- [26] Felhívja a Kúria az elsőfokú bíróság figyelmét arra, hogy a Kr. 23/I. §-ának és 34. §-ának rendelkezései 2025. augusztus 28. napjával módosultak, mely módosítás kapcsán indokolt az átmeneti rendelkezések és a módosult rendelkezések alkalmazásának külön vizsgálata. E rendelkezés elemzését a Kúria a felülvizsgálati kérelem korlátai miatt nem végezhetette el.

(Kúria Kfv.I.37.522/2025/7.)

88 Az ingatlanügyi hatóságnak mint regisztratív szervnek az ingatlan-nyilvántartási állapotot alapul véve kell vizsgálnia, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok megfelelnek-e az Inytv. által megkövetelt formai és tartalmi követelményeknek, a vételi jog gyakorlása esetén az ingatlan megvásárlására vonatkozó egyoldalú nyilatkozatot a kötelezett, azaz az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos felé megtették-e [1997. évi CXLI. törvény (Inytv.) 39. § (3) bek. e)–f) pont, (6) bek., 49. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2021. október 27-én vételi jogot alapító szerződést kötött a perben nem álló Zrt.-vel (a továbbiakban: Zrt.) a perbeli ingatlan vonatkozásában.
- [2] A felperes 2023. november 15-én kérte a tulajdonjoga bejegyzését a perbeli ingatlanra. Kérelméhez csatolta a 2023. február 20-án kelt „Vételi jog gyakorlást tartalmazó jognyilatkozat” megnevezésű iratot, melyben egyrészt a felperes a Zrt. felé kijelentette, hogy élni kíván vételi jogával, másrészt a Zrt. kijelentette, hogy a joggyakorló nyilatkozatot átvette, elismerte és megadta az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 32. § (1) bekezdés f) pontja szerinti bejegyzési engedélyt a felperes tulajdonjoga bejegyzéséhez. A felperesi érdekelt ugyanezen a napon – a perbeli ingatlanra – szintén tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmet nyújtott be.
- [3] A felperesi érdekelt 2024. január 3-án rangsorcsere iránti kérelmet terjesztett elő, melyben a felperes tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmének a felperesi érdekelt tulajdonjog bejegyzés iránti kérelme előtt történő elbírálását kérte. Csatolta a felperes, a felperesi érdekelt és a Zrt. rangsor cseréről szóló közös nyilatkozatát.
- [4] Az alperes a 2024. január 15. napján kelt határozatával a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt adott, egyúttal a felperes tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét az Inytv. 32. § (2) bekezdés d) pontjára és a 39. § (3) bekezdés e) pontjára hivatkozással elutasította, mert megállapította, hogy a „Vételi jog gyakorlást tartalmazó jognyilatkozat” elnevezésű irat nem tartalmaz ügyvédi ellenjegyzést. Felhívta a felperes figyelmét arra, hogy a kérelmét az Inytv. 39. § (6) bekezdésére hivatkozással 15 napon belül ismételtlen előterjeszheti, és ha a feltárt hiányosságot pótolja, akkor a beadvány megtartja eredeti ranghelyét.
- [5] Az alperes a fenti elutasító határozattal egy napon kelt határozatával a felperesi érdekelt kérelmére indult eljárásban bejegyezte a perbeli ingatlanra a felperesi érdekelt tulajdonjogát.
- [6] A felperes 2024. február 20. napján ismételtlen kérte vétel jogcímén a tulajdonjoga bejegyzését a perbeli ingatlanra. Kérelmében hivatkozott a bejegyzési kérelmét elutasító határozatra és az Inytv. 39. § (6) bekezdésére.
- [7] Az alperes a 2024. április 18. napján kelt határozatában a felperes – 2024. február 20-i – tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét elutasította.
- [8] A Legfelsőbb Bíróság KGD2012.39. számon közzétett döntésére hivatkozással rögzítette, hogy az Inytv. 29. §-a alapján jogok bejegyzésének olyan okirat alapján van helye, amely tartalmazza a bejegyzést megengedő nyilatkozatot. Ha a bejegyzés alapjául szolgáló okirat ilyen bejegyzési engedélyt nem tartalmaz, az Inytv. ezen szakasza lehetőséget biztosít annak külön, a bejegyzés alapjául szolgáló okirattal azonos alakissággal rendelkező okiratban történő megadására.
- [9] Kifejtette, hogy az ingatlan-nyilvántartás szigorú szabálya a rangsor elve, amelynek betartása garanciális jellegű követelmény. Amennyiben az adott rangsor szerinti eljárás véglegesen befejeződött, akkor lehet megkezdeni a rangsorban következő ingatlan-nyilvántartási eljárást, amely eljárás elintézésének kiindulási alapját az az ingatlan-nyilvántartási állapot fogja képezni, amely a megelőző rangsor szerinti eljárás eredményeképpen kialakult.
- [10] Hangsúlyozta, hogy a ranghely az adott ingatlan-nyilvántartási eljárásban bejegyzett jog hatályosulási időpontját jelenti. Az Inytv. 39. § (6) bekezdése a ranghely megtartását engedi, az ügyintézés rangsorát ugyanakkor nem változtatja meg; az adott kérelmet követő további bejegyzésre is kiterjedő joghatást

- nem biztosít. Amennyiben tehát az Inyvtv. 39. § (3) bekezdésében felsorolt valamely elutasítási okra tekintettel a kérelmet elutasítják, és a döntés átvételétől számított 15 napon belül új kérelemben pótolják az elutasító határozatban megjelölt hiányosságokat, akkor a beadvány megtartja az eredeti benyújtásának megfelelő ranghelyét, azonban ezen a korábbi ranghelyen történő tulajdonjog bejegyzés hatálya nem terjed ki az azt követő bejegyzésekre. Ha tehát időközben a tulajdonos egy harmadik személyre ruhazza át a tulajdonjogát, úgy a vételi jog jogosultjának tulajdonjoga bejegyzéséhez már az új tulajdonosnak kell hozzájárulnia. A vételi jog gyakorlást tartalmazó jognyilatkozat ugyan tartalmaz bejegyzési engedélyt, de nem a jelenleg bejegyzett, hanem a korábbi tulajdonostól, így az az Inyvtv. 29. §-ában, valamint a 32. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott kötelező tartalmi elemként nem fogadható el. A bejegyzési engedély hiánya az Inyvtv. 39. § (3) bekezdés f) pontja szerint nem pótolható, ezért a felperes tulajdonjog bejegyzési kérelmét el kell utasítani.
- [11] Ugyanezen okból azt sem tartotta igazoltnak, hogy a vételi jog jogosultja a perbeli ingatlan megvásárlására vonatkozó egyoldalú nyilatkozatát megtette. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:226. § (2) bekezdése alapján ugyanis a vételi jog mindenkor kötelezettje az, akivel szemben gyakorolható a vételi jog. Ez az ingatlan mindenkor tulajdonosát jelenti, vagyis a jogosult joggyakorló nyilatkozatát az ingatlan mindenkor tulajdonosával kell közölni.
- [12] Egyéb, pótolható hiányosságot (B400 jelű NAV adatlap) is megállapított, de az elutasítási okra figyelemmel hiánypótlási felhívás kibocsátását nem tartotta indokoltnak.
- A felperes keresete, az alperes védekezése**
- [13] A felperes keresettel élt az alperes határozata ellen, melyben idézte a Ptk. 5:38. § (2) bekezdését, 5:169. §-át, 5:178. § (2) bekezdését, 5:180. § (1), (4) és (6) bekezdéseit, 6:225. § (1) bekezdését, 6:226. § (1) bekezdését, az Inyvtv. 55. § (1)–(2) bekezdéseit, 60. § (2) bekezdését és 61. §-át. Pontosított keresetében az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte akként, hogy elsőként a rangsorcsere kérelemről, majd ezt követően a felperes, utána pedig a felperesi érdekelt „tulajdonjogi igényéről” határozzon. Kérte a kereseti kérelme törlés, kiigazítás iránti igényként történő elbírálását és az alperes kötelezését arra, hogy a határozatot megelőző jogszerű ingatlan-nyilvántartási állapotot állítsa helyre, továbbá a ranghely megváltoztatását, mint jogilag jelentős tényt jegyezze fel. Arra hivatkozott, hogy az alperes megsértette a rangsor elvét azzal, hogy a felperesi érdekelt kérelmét az ő kérelmét megelőzően bírálta el annak ellenére, hogy helyt adott a rangsorcsere iránti kérelemnek. Ezzel figyelmen kívül hagyta a felek rendelkezési joga alapján megváltoztatott rangsor anyagi jogi hatását. Az alperesi érdekelt tulajdonjogának bejegyzésére annak ellenére került sor, hogy nem állt rendelkezésre a felperes jóváhagyó nyilatkozata. Előadta, hogy a „ranghely alapító” kérelme időpontjában a perbeli ingatlan tulajdonosa a Zrt. volt, így jogszerűen adta meg a bejegyzési engedélyt.
- [14] Az alperes védekezése a kereset elutasítására irányult a határozatában kifejtett indokok alapján.
- [15] A felperesi érdekelt csatlakozott a felperes által előadottakhoz.
- A jogerős ítélet**
- [16] Az elsőfokú bíróság a 2025. május 6. napján kelt jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [19] Kifejtette, hogy az alperes eljárása regisztratív jellegű. Az ingatlan-nyilvántartásba jog és jogilag jelentős tény bejegyzésére, feljegyzésére és adatok átvezetésére jogszabályban meghatározott okirat, továbbá bírósági vagy hatósági határozat alapján kerülhet csak sor. Az ingatlanügyi hatóság feladata a kérelmek és az azok alapjául szolgáló okiratok alakitartalmi követelményeinek vizsgálata, eljárásában az okiratiság elve érvényesül.
- [20] Az elsőfokú bíróság a periratok között elfekvő 2024. május 29-i keltezésű Tulajdoni Lap-Munkapéldányból megállapította, hogy a perbeli ingatlan tulajdonosa a felperesi érdekelt, aki a tulajdonjogát a bejegyző határozattal vétel jogcímen szerezte a tulajdonostól. A III/25. sorszám alatt 2025. 10. 28-i érkezési idővel szerepel a felperes vételi joga 2026. október 27-ig.
- [21] A Ptk. 5:180. § (1)–(6) bekezdéseire, 6:226. § (2) bekezdésére, valamint az Inyvtv. 7. § (1) bekezdésére, 44. § (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a vételi jog mindenkor kötelezettje az, akivel szemben gyakorolható a vételi jog. A perbeli ingatlan vonatkozásában ez a mindenkor tulajdonos (jelen esetben a felperesi érdekelt) jelenti, akivel a felperesnek a joggyakorló nyilatkozatát közölnie kell(ett volna). Az Inyvtv. 29. §-ában foglaltakra figyelemmel az Inyvtv. 32. § (1) bekezdés f) pontja értelmében – amely szerint az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapjául szolgáló okiratnak tartalmaznia kell a bejegyzett jogosult bejegyzést engedő feltétlen és visszavonhatatlan nyilatkozatát – a vételi jog jogosultjának (a felperesnek) igazolnia kell(ett volna), hogy a perbeli ingatlan megvásárlására vonatkozó egyoldalú nyilatkozatát a kötelezett (a felperesi érdekelt) felé megtette. Ilyen nyilatkozatot azonban a felperes nem csatolt.
- [22] Rámutatott, hogy az ingatlan-nyilvántartási rangsor betartásának elve garanciális szabály, amely akként érvényesül, hogy az ingatlanügyi hatóság az iktatási sorrendiség betartásával dönthet az bejegyzési kérelmekről. Mindaddig nem kezdheti meg a következő iktatott kérelem elintézését, amíg az azt megelőzően érkezett kérelmet el nem intézi. Egy kérelem ranghelye, valamint a kérelmek rangsora ingatlan-nyilvántartási eljárási szabály is, amelynek megsértése eljárásjogi jogszabálysértést jelent. A kérelem, illetve a bejegyzés ranghelye határozza meg azok rangsorát, azaz egyrészt a kérelmek elbírálásának, másrészt pedig az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogok anyagi jogi értelemben vett hatályosulásának, érvényesíthetőségének sorrendjét [Ptk. 5:169. §].
- [23] Az Inyvtv. 39. § (6) bekezdése csak a ranghely megtartását engedi, az ügyintézés rangsorát nem változtatja meg. A korábbi ranghelyen történt tulajdonjog bejegyzés hatálya nem terjed ki az azt követő bejegyzésekre, ezért a korábbi tulajdonostól származó bejegyzési engedély az időközben bekövetkezett tulajdonosváltás folytán már nem

fogadható el. Tekintettel arra, hogy az Inyvtv. 39. § (3) bekezdés f) pontja értelmében a felperesi érdekeltől származó bejegyzést engedélyező nyilatkozat megléte a kérelem kötelező tartalmi eleme, amelynek hiánya nem pótolható, az alperes a kérelmet jogszerűen utasította el.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [24] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését vagy megváltoztatását, az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Alláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Inyvtv. 5. § (1) bekezdését, 6. §-át, 7. § (1) bekezdését, 17. § (1)–(2) bekezdéseit, 43. §-át, 44. § (1), (2) és (3) bekezdéseit, 47/A. § (1) bekezdés a) pontját, az Inyvtv. végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Inyvtv. vhr.) 15. § (3) bekezdését és 83. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 5:13. §-át, 5:37. §-át, 5:169. §-át, 5:171. §-át, 5:179. §-át, 5:180. § (3), (4) és (6) bekezdését, 5:181. §-át, 6:225. §-át és 6:226. §-át, továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. §-át.
- [25] Alláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogkérdésben eltért a Kúria Kfv.V.37.455/2024/7. (BH 2025.76.), Kfv.III.37.203/2018/9., Kfv.III.37.013/2016/6., Kfv.III.37.357/2021/8., valamint a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.122/2007/7., Kfv.III.37.345/2009/3. számon közzétett határozataitól.
- [26] Előadta, hogy az alperes a felperesi érdekelt tulajdonjogát a felek rangsorcsereére vonatkozó rendelkezése és a rangsor elv megsértésével a felperes tulajdonjogát megelőzően bejegyezte, ezt követően pedig a saját jogellenes eljárásával előidézett helytelen ingatlan-nyilvántartási állapotra hivatkozással jogellenesen tagadta meg a vételi jog gyakorlása útján szerzett tulajdonjogi igényének a bejegyzését. A jogerős ítélet az erre vonatkozó kereseti kérelmet nem bírálta el.
- [27] Állította, hogy a rangsorcsere ténye feltüntetéseinek hiánya „az eljárás semmisségéhez” vezet, az alperes ezzel megsértette a Ptk. 5:179. § (1)–(3) bekezdéseit, az Inyvtv. 17. § (1)–(2) bekezdéseit és a 44. § (2)–(3) bekezdéseit.
- [28] Idézte az Inyvtv. 7. § (1) bekezdését, 17. § (1)–(2) bekezdéseit, 44. § (1)–(3) bekezdéseit, az Inyvtv. vhr. 83. § (1) bekezdését, a Ptk. 5:180. § (3), (4) és (6) bekezdéseit, és előadta, hogy az alperes akkor járt volna helyesen, ha a rangsorcsere iránti kérelemnek helyt ad, ennek tényét az ingatlan-nyilvántartásba feljegyzi, majd a felperes tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmének helyt ad, és végül a felperesi érdekelt tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmét elutasítja.
- [29] Hivatkozott az Inyvtv. 39. § (6) bekezdésére, 47/A. § (1) bekezdés a) pontjára, a Ptk. 5:169. §-ára és előadta, hogy a kérelem elintézése alatt a jogerős elintézés kell érteni, ezért az alperes megsértette a rangsor elvét.
- [30] Arra is hivatkozott, hogy az alperes olyan feltételeket támasztott a kérelmével szemben (vételi nyilatkozat ügyvéd általi ellenjegyzése), melyeket az Inyvtv. és az Inyvtv. vhr. nem ír elő, továbbá ellentétes számos bírósági határozattal alátámasztott gyakorlattal. Emellett a saját egyoldalú nyilatkozat megtétele esetén kétség sem férhet a nyilatkozattevő személyéhez, valamint a kézjegy azonosságához, így a kérelmező által tett nyilatkozat valódiságát ügyvédi ellenjegyzéshez kötni az észszerűség követelményével sem egyeztethető össze. Az alperes határozata olyan anyagi jogi helyzetet alakított ki, melyben a felperes annak ellenére nem szerezhetett bejegyzési igénye rangsorában tulajdonjogot, hogy jogszerűen gyakorolta vételi jogát, és az érintettek már előre megállapodtak abban, hogy a bejegyzési igénye és a bejegyzett joga rangsorban (anyagi jogi és eljárásjogi értelemben is) megelőzi a felperesi érdekelt kérelmét.
- [31] A jogerős ítélet tévesen állapítja meg, hogy a felperesi érdekelttel kellett volna a vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozatot közölni, mivel a vételi jog gyakorlás és a tulajdonjog bejegyzés ranghely időpontjában (2023. november 15-én) a perbeli ingatlan bejegyzett tulajdonosa a Zrt. volt. A vételi jogát 2023. február 22-én közölt egyoldalú nyilatkozat útján, anyagi jogi következményekkel gyakorolta, a vételi jog pedig a teljesítés útján megszűnt, így a nyilatkozat ismételt beszerzése tőle nem követelhető.
- [32] Alláspontja szerint az alperes határozata ellentétes az Inyvtv. vhr. 15. § (3) bekezdésének és a Ptk. 5:181. §-ának rendelkezéseivel is, tekintettel arra, hogy a felperesi érdekelt tulajdonjogát a vételi jog jogosult, azaz a felperes hozzájárulása nélkül jegyezte be, így a jogerős ítélet sérti a Ptk. 5:13. §-át, 6:225. §-át és 6:226. §-át, valamint az Alaptörvény 28. cikkét.
- [33] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Alláspontja szerint a felperes a rangsor és a ranghely fogalmát tévesen azonos jelentéssel ruházta fel. Ugyanakkor az Inyvtv. 17. § 24. pontja szerinti ranghely megváltoztatása azt jelenti, hogy a tulajdoni lapra két bejegyzett jog jogosultja (tipikusan két zálogjog jogosultja) megállapodik abban, hogy a jogaik ranghelyét megcserélik. Az Inyvtv. vhr. 38. §-a alapján a bejegyzések ranghelyének megváltoztatása tényét az összes érdekelt fél okiratba foglalt nyilatkozata alapján lehet az ingatlan-nyilvántartásba feljegyezni. Ez teljesen eltérő fogalom az ügyintézés rangsorától.
- [34] A felperes és a felperesi érdekelt kérelmeire indult mindkét eljárás lezárult, méghozzá olyan sorrendben, ahogyan a felek akarták. Az ezen eljárások vonatkozásában benyújtott rangsorcsere kérelem nem tekinthető minden további kérelem vonatkozásában követendőnek. Az ügy elintézése alatt az eljárást lezáró határozatot kell érteni, következik ez az Inyvtv. 48–49. §-aiból is.
- [35] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az Inyvtv. 39. § (6) bekezdése csak a ranghely megtartását engedi, az ügyintézés rangsorát nem változtatja meg. Az adott kérelmet követő további bejegyzésre is kiterjedő joghatást az Inyvtv. 39. § (6) bekezdése nem biztosít.
- [36] Hangsúlyozta, hogy az Inyvtv. 60. § (2) bekezdése és 61. §-a biztosítja annak a lehetőségét, hogy az esetlegesen jogszabálysértő, de egy jogorvoslati eljárásban megváltoztatott ingatlan-nyilvántartási döntések ne akadályozzák a későbbi jogszerzéseket.

[37] A felperesi érdekelt észrevételt nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdésének alkalmazásával befogadta, majd az érdemi elbírálás eredményeként megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [39] A Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem keretei között – a megjelölt jogszabálysértések mentén – vizsgálta felül. Ennek során a Kúria azon állított jogszabálysértéseket vizsgálhatta, amelyhez a felperes konkrét, a jogerős ítélettel összefüggő indokolást is társított. A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúriának a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján kellett döntenie.
- [40] A Kúria megállapította, hogy a törvényszék helytállóan határozta meg a jelen per kereteit, azaz azt, hogy a perben nem a felek rangsorcsere iránti kérelmének helyt adó, egyidejűleg a felperes tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmét elutasító határozat, és nem is a felperesi érdekelt tulajdonjogát bejegyző határozat jogszerűségéről kellett döntenie. Ebből következően a felperes alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében a – határozat meghozatalakor hatályos – Ptk. 5:179. § (1)–(3) bekezdései, 5:180. § (3), (4) és (6) bekezdései, az Inyvtv. 7. § (1) bekezdése, 17. § (1)–(2) bekezdései és a 44. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Inyvtv. vhr. 83. § (1) bekezdése figyelmen kívül hagyására. E jogszabályhelyek megsértését ugyanis a felperes nem a jelen perben felülvizsgált határozattal összefüggésben állította. Az alperes perbeli – a jogerős ítélettel felülvizsgált – határozata a felperes 2024. február 20. napján benyújtott tulajdonjog bejegyzése iránti kérelméről döntött. E döntésnek sem rangsorcsere iránti kérelem, sem annak feljegyzése, sem a vételi nyilatkozat ügyvéd általi ellenjegyzésének szükségessége, sem a felperesi érdekelt tulajdonjogának bejegyzése nem volt a tárgya. Ez utóbbi bejegyzést a felek keresettel nem támadták, ezért a felperes mindazon hivatkozása, amely a felperesi érdekelt tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmének teljesítését, ehhez a saját hozzájáruló nyilatkozatának hiányát kifogásolja, továbbá a perbeli kérelme benyújtásakor bejegyzett tulajdonos személyét vitatja, és ezzel összefüggésben állítja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát {Inyvtv. vhr. 15. § (3) bekezdés, Ptk. 5:13. §, 5:181. §, 6:225. §, 6:226. §}, minden alapot nélkülöz.
- [41] A fentiek előre bocsátását követően a Kúria rögzíti, hogy az ingatlanügyi hatóság regisztratív szerv, amely a bejegyzés alapjául szolgáló okiratokat, kérelmeket, illetőleg megkeresést olyan szempontból vizsgálja, hogy azok megfelelnek-e az Inyvtv.-ben foglalt alaki és tartalmi feltételeknek {Kfv.IV.37.757/2018/9. [23]; Kfv.VI.37.796/2022/8. [38]}. Ezt a gyakorlatot megerősítette az 1/2021. Közigazgatási-polgári jogegységi határozat is, amikor kimondta: „az ingatlanügyi hatóság regisztratív szerv, feladata az ingatlan-nyilvántartás vezetése. A tulajdonjog bejegyzésére irányuló eljárásban az ingatlanügyi

hatóság – a jogszabályban előírt hiánypótlási eseteket kivéve – bizonyítást nem folytathat le, kizárólag az azt vizsgálhatja, hogy a benyújtott okirat megfelel-e a bejegyzés alapjául szolgáló okiratokkal szemben támasztott tartalmi és formai követelményeknek” {1/2021. KPJE [17]}.

- [42] A perbeli esetben a felperes első tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmét – mint hiánypótlásra alkalmatlant, az Inyvtv. 39. § (3) bekezdés e) pontja alapján – az alperes a 2024. január 15. napján elutasította, mert megállapította, hogy a „Vételi jog gyakorlást tartalmazó jognyilatkozat” elnevezésű irat nem tartalmaz ügyvédi ellenjegyzést. A beadvány „elintézése” ezzel megtörtént, a felperes a függőben tartásról szóló Inyvtv. 47/A. § (1) bekezdés a) pontjára alaptalanul hivatkozott. Az e határozatban felhívott Inyvtv. 39. § (6) bekezdése lehetőséget ad arra, hogy a beadvány megtartsa a benyújtás időpontjának megfelelő ranghelyét, ha az elutasításra a (3) bekezdésben foglaltak miatt került sor, és a döntés átvételétől számított 15 napon belül új kérelemben pótolta az elutasításról szóló határozatban megjelölt hiányosságokat.
- [43] A felek között nem volt vitatott, hogy a vételi jog gyakorlásán alapuló tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem teljesítésének feltétele, hogy a jogosult a kötelezett felé az ingatlan megvásárlására vonatkozó nyilatkozatát megtegye és a bejegyzési engedélyt csatolja.
- [44] A felperes az Inyvtv. 39. § (6) bekezdésére hivatkozással nyújtotta be a második, a jelen perben felülvizsgált határozattal elbíralt tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmét, melyhez – a felek által szintén nem vitatottan – nem az ingatlan-nyilvántartásba e kérelem benyújtásakor bejegyzett tulajdonos bejegyzési engedélyt csatolta, illetve a vételi jogát gyakorló jognyilatkozatát nem e bejegyzett tulajdonos felé tette meg. A felek között mindezek alapján az volt vitatott, hogy az Inyvtv. 39. § (6) bekezdésének, így a „beadvány megtartja a benyújtás időpontjának megfelelő ranghelyét” kitételnek tulajdonítható-e olyan értelmezés, mely szerint a felperes második kérelmét az alperesnek az időközben bekövetkező tulajdonosváltást, így egy már elbíralt kérelmet figyelmen kívül hagyva kellett volna elintéznie.
- [45] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy az Inyvtv. 39. § (6) bekezdése az adott – hiánypótlást nem tűrő – kérelem elutasítását követő további bejegyzés kiterjedő joghatást nem enged. Másféppen megfogalmazva az Inyvtv. 39. § (6) bekezdésére alapított tulajdonjog bejegyzés iránti kérelem a már elintézett beadványok rangsorát (az ügyek elintézés sorrendjét) visszamenőlegesen nem változtatja meg. Amennyiben a tulajdonos időközben harmadik személyre ruhazza át a tulajdonjogát, úgy a felperes Inyvtv. 39. § (6) bekezdése alapján, azaz nem a korábbi kérelme hiánypótlásaként benyújtott, új kérelmén alapuló tulajdonjoga bejegyzéséhez az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos engedélye szükséges. Következik ez az Inyvtv. 49. § (1) bekezdéséből is, mely szerint az ingatlan-nyilvántartásba jog és tény csak azzal szemben jegyezhető be, aki ott jogosultként már szerepel, vagy akit egyidejűleg jogosultként bejegyeznek. Ehelyütt ismételt hangsúlyozza a Kúria, hogy a

- felek a felperesi érdekelt tulajdonjogának bejegyzését nem támadták, e tárgyban a felek között per nincs folyamatban.
- [46] Az alperesnek, mint regisztratív hatóságnak az ingatlan-nyilvántartási állapotot alapul véve – egyebek mellett – azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes által csatolt, a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok megfelelnek-e az Inyvtv. által megkövetelt formai és tartalmi követelményeknek. A per korábbiakban meghatározott kereteit figyelembe véve a törvényszék alappal jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a fent megjelölt kötelezettségének eleget tett és a határozatában helytállóan állapította meg, hogy a csatolt bejegyzési engedélyt nem az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos adta [Inyvtv. vhr. 15. § (4) bekezdés, Inyvtv. 29. §, 32. § (1) bekezdés *f* pont], mint ahogyan a vételi jog gyakorlását tartalmazó nyilatkozatot sem a bejegyzett tulajdonosnak címezték [Ptk. 6:225. § (1) bekezdés, 6:226. § (2) bekezdés]. Figyelemmel arra, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okirat (engedély) nem pótolható hiányosság, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a kérelem Inyvtv. 39. § (3) bekezdés *f* pontja szerinti elutasítása jogszerű volt.
- [47] A Kúria megállapította továbbá, hogy a felperes a Kp. 115. § (1) bekezdésére alapítottnan nem megalapozottan hivatkozott arra sem, hogy a törvényszék a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltért. A felhívott határozatok kapcsán egyrészt az ügyazonosság sem a jogkérdés, sem a jogkérdés szempontjából releváns tények, sem az alkalmazandó jogszabályok, sem a kereseti és felülvizsgálati kérelmek érvrendszere tekintetében nem állapítható meg; másrészt a Legfelsőbb Bíróság által 2012. január 1. előtt hozott, az adott jogkérdés tekintetében későbbi határozattal meg nem erősített határozatokhoz precedenshatás nem fűződik.
- [48] A Kúria megállapította, hogy a BH 2025.76. számú közzétett Kfv.V.37.455/2024/7. számú határozata alapvetően a kereseti kérelem tisztázásával kapcsolatos anyagi pervezetésre vonatkozó követelményekkel foglalkozik; a kérelmek elbírálásának, illetve az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogok anyagi jogi értelemben vett hatályosulásának, érvényesíthetőségének sorrendjére vonatkozó általános megállapítását az elsőfokú bíróság maga is irányadónak tekintette és idézte a jogerős ítéletében. A felperes által felhívott Kfv.III.37.357/2021/8. számú ítélet a vételi joggal kapcsolatban azt mondja ki, hogy nem tartozik az ingatlanügyi hatóság hatáskörébe annak eldöntése, hogy a vételi jog érvényesen fennállt-e, az opciós jog jogosultja jogszerűen gyakorolta-e jogát, vagy sem; továbbá a jognyilatkozat térítvevénye utólagos benyújtásának kérdését taglalja, mely kérdések a jelen eljárásban nem voltak vitatottak. A Kfv.III.37.203/2018/9. számon közzétett határozat az Inyvtv. és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény egymáshoz való viszonyával kapcsolatos megállapításokat tartalmaz, míg a Kfv.III.37.013/2016/6. számú határozat fő kérdése az ingatlan-nyilvántartási helyesbítés jogintézménye.
- [50] Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a felperes hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság a tényállást a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 279. § (1) bekezdése szerint állapította meg, döntésének jogi indokolása a Kp. 84. § (2) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelel, ezért a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- (Kúria Kfv.III.37.437/2025/11.)
- 89** Az iratbetekintés a hatóságnál történő, a kezelésében lévő iratanyag megismerését, a hatóságnál történő hozzáférést jelenti. Az Akr. 33. § (4) bekezdéséből nem következik az ügyiratok másolatának megküldési kötelezettsége. Ha a hatóság eljárása során szerzői jog által védett tervdokumentációt bizonyítékként felhasznál, akkor az az Szjt. 41. § (2) bekezdése szerinti szabad felhasználás körébe tartozik, ezért az főszabály szerint az iratbetekintés során megtekinthető [2016. évi CL. törvény (Akr.) 27. § (2) bek., 33. § (1) bek., 34. § (2) bek.; 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) 41. § (2) bek.].
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**
- [1] A felperes először 2024. február 5. és 14. napján iratbetekintési és a tervdokumentáció iratmásolatainak elektronikus úton történő kiadása iránti kérelemmel fordult az alpereshez, aki előbb 2024. február 19. napján kelt válaszában arról tájékoztatta, hogy ugyan az iratanyag elektronikus megküldésére kötelezettsége nincs, azonban „Az útépitési engedélyezés tárgyában született valamennyi iratot” elektronikusan megküldi. Mivel ez nem történt meg teljeskörűen, a felperes a 2024. február 27. napján kelt beadványában az útépitési engedélyezési során keletkezett tervek, vázrajzok elektronikus úton történő megküldését, és az eljárás megindításának alapjául szolgáló kérelemnek és annak valamennyi mellékletének a megküldését kérte. Az alperes a 2024. március 25. napján kelt levelében arról tájékoztatta a felperest mint ügyfelet, hogy az iratbetekintésre megküldött iratok mellékletét képezték az engedély iránti kérelmek, továbbá, hogy – álláspontja szerint – nem áll módjában az útépitési terveket megküldeni, mert azok szellemi tulajdon tárgyát képezik, így azok a szerzői jog jogosultjánál, vagyis a tervezőnél megtekinthetők. A főügyészség 2024. szeptember 19. napján kelt átiratában felhívással élt és indítványozta, hogy az alperes a felperes iratbetekintési kérelmét a jogszabályban előírt módon és formában 60 napon belül bírálja el. Az alperes a felhívást követően a felperes kérelmét a 2024. október 18. napján kelt végzésével elutasította, mert az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Akr.) nem ismeri az iratmegküldés jogintézményét, kizárólag a döntés közzétételét, vagyis kézbesítését írja elő számára, továbbá, hogy jogszabály nem zárja ki az iratok postai, vagy elektronikus úton történő megküldését, de nem is teszi számára azt kötelezővé, végül arra is hivatkozott, hogy a tervek szellemi tulajdon tárgyai, amelyek a szerzőt illetik, azokat a felperesnek nem tudja megküldeni.
- A kereseti kérelem és az alperes védekezése**
- [2] A felperes keresetében elsődlegesen a végzés megsemmisítését és az alperes új eljárásra

- kötelezését, másodlagosan a végzés hatályon kívüli helyezését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.
- [3] Arra hivatkozott, hogy az eljárásban ügyfél volt, a kerékpárút építése érinti az ingatlanait, ezért az építési engedélyezési eljárásnak az iratanyagát az Ákr. 33. §-a alapján megtekintheti, az iratokról másolatot kérhet. Kifejtette, hogy a tervek megküldése nem minősül a tervek feletti vagyoni jogok átruházásának, jogszerűtlen felhasználásának. Álláspontja szerint az alperes megsértette az Ákr. 10. §-át, 30. §-át és 33. §-át. Sérelmezte, hogy a perbeli végzéssel elutasított kérelmében nem csak az építési engedélyezési eljárás során keletkezett vázrajzokat, terveket kérte, hanem az eljárás megindításának alapjául szolgáló kérelmet és annak valamennyi mellékletét is, amiket az alperes nemcsak, hogy nem küldött meg, de azokról nem hozott döntést. Álláspontja szerint a döntés sérti az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: Eüsztv.) 9. §-át és 13. §-át, az Ákr. 2. §-át, 5. §-át, 6. §-át, 10. §-át, 33. §-át, 50. §-át, 85. §-át, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 53/A. §-át, 53/I. §-át, 53/J. §-át, az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdését, 10. § (3) bekezdését, 18. § (1) és (4) bekezdését, valamint az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet I. melléklet 1.8.3. pontját. Vitatta az alperes szerzői jogi védelemre vonatkozó hivatkozásának megalapozottságát, mert álláspontja szerint az ügyirat adatainak védelmére az Ákr. rendelkezései vonatkoznak.
- [4] Az alperes védíratában – végzése megalapozottságára hivatkozva – a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a tervdokumentáció nem iratanyag, nem a döntés része, hanem annak mintegy tartozéka, amelyet a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) alapján szerzői jog védi. Állította, hogy a felperes részére három alkalommal biztosított iratbetekintési jogot, azonban iratbetekintési jogával a felperes nem élt. Tájékoztatta felperest arról is, hogy a terveket, vázrajzokat a tervezőnél tekintheti meg. Rámutatott, hogy a felperes által megjelölt jogszabályok egy része nem áll összefüggésben a keresettel. Kifejtette, hogy az iratmegküldés jogintézményét az Ákr. nem ismeri, csak a döntés közlését rendeli el, más irat kötelező megküldéséről nem rendelkezik. Arra is hivatkozott, hogy a felperes nem teljesítette az Ákr. 6. § (1) bekezdéséből fakadó együttműködési kötelezettségét.
- A jogerős ítélet**
- [5] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes végzését megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [6] Az elsőfokú bíróság a – Fővárosi Törvényszék 111.K.706.881/2021/13. számú ítéletére hivatkozva – kifejtette, hogy az „építészeti alkotások” védelme nem írhatja felül a garanciális ügyféli jogok érvényesülését. Rámutatott, hogy az alperes eljárása során elsősorban a benyújtott tervek engedélyezésének a letéteményese, nem pedig a szerzői jogok őre. Az iratbetekintés során megismert adatok esetleges visszaélészerű felhasználásának hátrányos jogkövetkezményeit a felperes viseli. Az iratbetekintés célja pedig nem a tervek jogosulatlan felhasználásának elősegítése, hanem az ügyféli jogok biztosítása. Azt is kifejtette, hogy az iratbetekintésnek az eljárás jellegéhez kell igazodnia, ami azt jelenti, hogy ha elektronikus felületen történik az ügyintézés, az iratbetekintést is elektronikusan kell biztosítani. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes döntésében nem rendelkezett a felperesnek az eljárás megindítása alapjául szolgáló kérelem és annak valamennyi mellékletére vonatkozó kérelméről és azokat meg sem küldte a felperes részére. Kifejtette, hogy a felperes kérelme az iratmásolat kiadására irányult, ennek az alperes nem tett eleget, kizárólag az iratbetekintést biztosította. Az elsőfokú bíróság szerint, mivel a felperes az iratok másolatának megküldését elektronikus úton kérte, a kapcsolatot az alperessel elektronikus úton tartotta, az alperesnek az iratok megküldését is elektronikus úton kellett volna biztosítania.
- [7] A jogerős ítélet szerint az alperes az eljárás elhúzódsával valóban megsértette az Ákr. 50. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt határidőt, azonban ez az ügy érdemére nem hatott ki.
- [8] Az elsőfokú bíróság iránymutatása szerint a megismételt eljárásban az alperesnek elsősorban elektronikus úton kell a vázrajzokat, terveket, az eljárás iratait, köztük az eljárás megindításának alapjául szolgáló kérelmet és annak valamennyi mellékletét a felperes rendelkezésére bocsátani. Ha az iratbetekintés elutasításának lehet helye, az alperesnek beazonosítható módon meg kell jelölni az iratot és indokolnia kell az elutasítás okát.
- A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem**
- [9] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [10] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott a Fővárosi Törvényszék ítéletére, mert míg az annak alapjául szolgáló megelőző eljárásban a közigazgatási szerv bizonyos iratokba való betekintést is megtagadta, addig a jelen pert megelőző eljárásban az alperes az iratbetekintési jogot a felperes részére biztosította, több időpontot is megjelölt, amikor a felperes élni lehetett volna az iratbetekintési jogával.
- [11] Azzal vitatta a jogerős ítéletnek azon megállapítását, miszerint ő nem a szerzői jogok őre, hogy ez az Ákr. 27. § (2) bekezdését és ezen keresztül az Szt. 1. § (2) bekezdés l) pontját és a 18. § (1) bekezdését is sérti.
- [12] Mivel a perbeli tervek, vázrajzok az Szt. alapján szerzői jogi védelem alá tartoznak, azaz megfelelnek az Ákr. 27. § (2) bekezdésében szereplő törvény által védett adatnak, az Ákr. 27. § (2) bekezdése azzal,

- hogy a hatóságnak gondoskodnia kell arról, hogy törvény által védett adat ne kerüljön nyilvánosságra, illetve ne juthasson illetéktelen személy tudomására, a hatóságot a szerzői jog öre pozíciójába helyezi. Lehetősége volt a felperesnek a tervek és vázrajzok megtekintésére, de azt az Szjt. 18. §-a alapján nem továbbíthatta. Arra is hivatkozott, hogy az Szjt. az Ákr.-hez képest speciális szabályozásnak minősül, továbbá az Ákr.-en belül az Ákr. 27. § (2) bekezdése a 33. §-hoz képest is speciális szabályozás. Álláspontja szerint a speciális szabályozás megelőzi az általános jogszabályi rendelkezéseket, így jogszerűen utasította vissza a felperes kérelmét.
- [13] Sérelmezte azt is, hogy a jogerős ítéletben nincs részletes indoklás arról, hogy a végzésében szereplő Szjt. hivatkozás miért lenne téves, ez pedig sérti a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését, amelyet az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegésnek tartott.
- [14] Álláspontja alátámasztására a felülvizsgálati tárgyaláson is hivatkozott a főügyészség felhívására, amely szerint „az Ákr. 34. § (2) bekezdésében írt korlátból fakadóan az iratbetekintési jog nem jelenti egyben az ügy iratai teljes körű megismerésének a feltétlen lehetőségét. A hivatkozott jogszabályhely szerinti korlátozás – a megkövetelt szükségesség és arányosság követelményére figyelemmel – akként is érvényesíthető, hogy az iratbetekintést csak meghatározott formában engedi meg, egyes formák tekintetében pedig korlátokat állít végzésében a hatóság (például a lemásolását, kivonatolását tiltja meg, de a betekintést nem), ahogy előfordulhat, hogy az iratok között olyan szerzői mű található, melynek többszörözéséhez a szerzői jog jogosultjának engedélye kell”.
- [15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- [16] Arra hivatkozott, hogy az Ákr. 33. §-a szerinti iratbetekintési jog olyan garanciális jellegű ügyféli jog, amely az Alaptörvény XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képezi, amely és az azt magában foglaló másolatkészítési jog az ügyfelet teljes terjedelmében megilleti. Vitatta az alperes Ákr. 27. §-ára vonatkozó hivatkozását, mert álláspontja szerint a szerzői joggal védett művek nem tartoznak a védett adatok körébe. Rámutatott, hogy az utépítési engedélyezési eljárás több ingatlanát is érinti, ha nem ismerheti meg a műszaki terveket stb. nem tudja, hogy az ingatlanai milyen mértékben érintettek az építkezés során. Az iratok megismerésének hiánya pedig elzárhatja jogorvoslati jogának gyakorlásától. Megjegyezte, hogy az alperes Ákr. 27. § (2) bekezdése olyan új hivatkozás, amelyre sem a megelőző eljárásban, sem pedig az elsőfokú bíróság előtt nem hivatkozott, a Kp. 117. (3) bekezdés alapján nem vehető figyelembe a felülvizsgálati eljárás során. Kifejtette, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme önellentmondásos, mert ha a tervek, vázrajzok védett adatnak minősülnének, vagy ilyen adatot tartalmaznának, akkor az alperes az iratbetekintés lehetőségét teljes mértékben kizárná.
- [17] Rámutatott, hogy az Szjt. 41. § (2) bekezdése szerint bírósági, továbbá közigazgatási vagy más hatósági eljárásban a mű bizonyítás céljára, a célnak megfelelő módon és mértékben felhasználható. Az Európai Unió Bíróságának C-637/19. ítélet, 32. pontjára hivatkozva kifejtette, hogy a szerzői jog, a szerzői jogi oltalom alatt álló művek védelme nem lehet fontosabb az alapvető jogoknál. Megjegyezte, hogy az ilyen jellegű beruházáshoz kapcsolódó tervek a nemzeti tervvagyon részét képezik, és a nemzeti tervvagyonba tartozó építészeti-műszaki dokumentációk összessége közgyűjteménynek minősül. Azt is kifejtette, hogy az iratmásolat(ok) kiadása nem tekinthető valamely szerzői jog védelme alatt álló mű többszörözésének, vagy visszaélés-szerűen gyakorolt felhasználásnak.
- [18] Hivatkozott a Kúria Kfv.I.38.161/2021/13. számú határozatára, amelyben az iratmegismerési (iratbetekintési) jog szerepét hangsúlyozta, amikor kimondta, hogy „az iratbetekintési jog, valamint a szüntelő eljárás folytatásának elrendelése, ezáltal az eljárás folytatásáról az ügyfél tájékoztatása garanciális ügyféli jog, amely biztosításának hiánya elzárja az ügyfelet az eljárásban való tényleges részvételtől, így ezek megsértése az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, függetlenül attól, hogy kiható-e az alperes érdemi döntésére”.
- [19] Felhívta továbbá az Európai Unió Bíróságának C-189/2018. számon az ún. Glencore-ügyben hozott ítélete indoklásának 51. és 52. pontjait, amelyek szerint „[...] az a követelmény, mely szerint valamely személy megismertethesse álláspontját azon elemekkel kapcsolatban, amelyekre a közigazgatási szerv a határozatát alapozni kívánja feltételezi, hogy annak címzettjei számára lehetővé tették ezen elemek megismerését. [...] A hatóság döntését alátámasztó bizonyítékok/bizonyítási eszközök ismeretének hiányában az ügyfél nem tehet bizonyítási indítványt, észrevételt, nem képes releváns fellebbezés, majd a döntés véglegessé válását követően keresetlevél - előterjesztésére”.
- Arra is hivatkozott, hogy a hatóságot terhelő jogszerűség elvéből következően az iratbetekintés nem korlátozható a döntésben felhasználható bizonyítékokra, az a döntéssel összefüggő valamennyi bizonyítási eszközre kiterjed.
- [20] Az általános és jogszabályoknak megfelelő közigazgatási gyakorlatra való hivatkozásaként egy másik kormányhivatalnak egy ingatlanal kapcsolatos iratbetekintési gyakorlatát is bemutatta. Ott a hatóság értesítette a felperest, és kiemelte, hogy a hatóság az ügy iratairól kérelemre (E-papír, ÉTDR) másolatot készít, melyet elektronikus formában továbbít.
- [21] A felperes a felülvizsgálati tárgyaláson kifejtette, hogy az alperesnek folyamatosan kellett volna biztosítania az iratok megtekintésének lehetőségét, és nemcsak a három megadott időpontban, amikor külföldön tartózkodott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [22] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.
- [23] A Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között bírálta felül.
- [24] A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem

- elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ab)* alpontjára tekintettel azért fogadta be, mert megítélése szerint az iratbetekintési jog gyakorlásával kapcsolatban a szerzői jog által védett tervek megismerése olyan elvi jelentőségű és az ügyféli jogok érvényesülésére gyakorolt hatása miatt különleges súlyú jogkérdés, ami nem pusztán túlmutat az egyedi ügyön, hanem a jogalanyok széles körét (egyes ügytípusokban akár valamennyi hatósági ügy ügyfelét) is érintheti, s mint ilyen, a társadalmi jelentősége megállapítható.
- [26] A szellemi tulajdon által védett művek hatósági eljárásban való megismerhetősége kapcsán nem csak az Ákr. 33–34. §-ának előírásaira, hanem – ennyiben helyes volt az alperes hivatkozása – az Ákr. 27. § (2) bekezdésére is figyelemmel kell lenni, az ugyanis egyes esetekben valóban megalapozhatja az ügyfél iratbetekintési jogának jogszerű korlátozását. E rendelkezés a hatóság feladatává teszi, hogy gondoskodjék arról, hogy a törvény által védett titok és törvény által védett egyéb adat (együtt: védett adat) ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és e védett adatok törvényben meghatározott védelme a hatóság eljárásában is biztosított legyen. A perbeli esetben az volt a perdöntő kérdés, hogy a hatósági eljárásban a kérelemhez csatolt – nem vitásan a szellemi tulajdon által védett – tervrajzok mennyiben tartoznak a védett adat fogalma alá.
- [27] Az iratbetekintési jog a hatósági eljárásban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes ügyintézéshez való jog egyik alapvető eleme. Az iratbetekintési jog az egyik olyan alapvető eljárásjogi jogintézmény, amely biztosítja, hogy az eljárás ne az ügyfél nélkül, hanem vele zajljon. Az iratbetekintési jog korlátozása vagy kizárása megakadályozhatja, hogy az ügyfél nyilatkozattételi, vagy éppen indítványozási jogát gyakorolja, és végső esetben az ügyfél jogorvoslathoz való jogának alaptörvény-ellenes korlátozását is eredményezheti, mert a hatósági eljárás iratainak ismerete nélkül nem lesz abban a helyzetben, hogy a jogos érdekeit érintő közhatalmi tevékenység jogszerűségéről vagy jogellenességéről meggyőződjön. Ezért is rendelkezik az Ákr. 33. § (1) bekezdése úgy, hogy az ügyfél az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthet az eljárás során keletkezett iratba.
- [28] Azt Ákr. 27. § (2) bekezdése a védett adat fogalmát generálklauzula-szerűen határozza meg, vagyis nem sorolja fel pontosan, hogy milyen adatok megóvásáról kell a hatóságnak gondoskodnia. E rendelkezés alapján akkor korlátozható az ügyfél iratbetekintési joga, ha a védett adatot külön felhatalmazás nélkül nem ismerheti meg. Ez a minősített adatok esetén magától értetődő, azonban más védett adat esetében egy többlépcsős teszt elvégzését igényli. Először a védett adatot kell azonosítani. Ennek során a hatóságnak azonosítania kell, hogy az iratok között van-e törvény által védett titok (pl. minősített adat, üzleti, vagy hivatásbeli titok stb.), vagy törvény által védett egyéb adat (pl. tanú zártan kezelt adata, nem nyilvános, vagy törvény rendelkezése alapján nem megismerhető adat). Ezt követően azt kell megvizsgálnia hatóságnak, hogy a szóban forgó védett adatra vonatkozó rendelkezés ellenére a titokgazda, illetve az adattal rendelkezni jogosult lehetővé teszi-e annak megismerését. Hangsúlyozni kell, hogy e körben a hatóságnak az adat megóvására vonatkozó kötelezettségéből fakadóan különös körültekintéssel kell eljárnia, így ha bármilyen kétsége merülne fel, annak eloszlátása érdekében nem mellőzhető a titokgazda vagy az adattal rendelkezni jogosult nyilatkozatának beszerzése.
- [29] Helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a perbeli tervdokumentáció szerzői jog által védett. Az Szjt. 41. § (2) bekezdése szerint bírósági, továbbá közigazgatási vagy más hatósági eljárásban a mű bizonyítás céljára, a célnak megfelelő módon és mértékben felhasználható. E rendelkezés a bírósági és hatósági eljárások körében bármilyen szerzői vagyoni jog alól kivételt enged. Így szabad felhasználás alá esik a mű többszörözése vagy terjesztése a szükséges – vagy jogszabály által előírt – példányszámban, az eljárásban részes felek, így a hatósági eljárás ügyfele számára. E szabad felhasználás alkotmányos alapja pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog, amely a szellemi tulajdon jogszerű korlátja lehet (hasonlóan ld. az Európai Unió Bírósága C–637/19. ítéletének 32. pontját).
- [30] A végzés nem tartalmazott arra vonatkozó indokolást, hogy az iratbetekintés megtagadása az Ákr. mely rendelkezésén alapul, mely iratok, illetve azok mely része, milyen védett adatnak minősülne, ezért ezt a kérdést a Kúria érdemben nem vizsgálhatta. E helyütt indokolt azonban megjegyezni, hogy előfordulhat olyan eset, amikor az egyébként szerzői jogi védelem alatt álló irat olyan védett adatot is tartalmaz, amelynek megóvásáról a hatóságnak gondoskodnia kell. Ilyen lehet különösen a műben szereplő minősített adat, vagy éppen üzleti titok. Ha ilyen védett adatot tartalmaz a mű, az pusztán az Szjt. 41. § (2) bekezdése alapján nem lesz megismerhető, a védett adat megóvásáról a hatóságnak – pl. az Ákr. 34. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával – gondoskodnia kell. Ennek az értelmezésnek felelt meg egyébként a főügyészség felhívásában is kifejtett álláspont is, amely csak példaként és feltételes módban vetette fel azt az esetet, amikor az Ákr. 34. § (2) bekezdése alapján az iratbetekintési jog gyakorlása módjának differenciált engedélyezéséről írt, és feltételes módban utalt arra az esetre, ha az iratok között olyan szerzői mű található, melynek többszörözéséhez a szerzői jog jogosultjának engedélye kell. A fentiek szerint a perbeli ügyben a tervrajzok a Szjt. 41. § (2) bekezdése alapján szabad felhasználás alá esnek. Ha az alperes meggyőződése szerint az ügy iratai között fellelhető szerzői mű megismerése nem tartozik az Szjt. 41. § (2) bekezdésének hatálya alá, azt az iratbetekintés iránti kérelem elutasítása során az Ákr. meghatározott rendelkezésére utalással indokolnia kell. Ha azonban eljárása során szerzői művet bizonyítékként felhasznál, akkor az az Szjt. 41. § (2) bekezdés szerinti szabad felhasználás körébe tartozik.
- [31] Erre figyelemmel megállapítható, hogy az alperes alaptalanul vitatta a jogerős ítélet azon

megállapítását, amely szerint önmagában a szerzői jogi védelem ténye nem alapozza meg a tervrajzok megismerésének és az arról való másolatkészítetés elutasítását.

- [32] Az iratbetekintési jog gyakorlásával kapcsolatban indokolt rámutatni a következőkre.
- [33] Az Ákr. 33. § (4) bekezdéséből nem következik a másolatok megküldésének kötelezettsége. A hatósági eljárásban az iratanyag a hatóságnál található meg. Az iratbetekintés a hatóságnál történő, a kezelésében lévő iratanyag megismerését, a hatóságnál történő hozzáférést jelenti. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely az iratok megküldését általános jelleggel előírná a hatóság számára az iratok postai, vagy elektronikus úton történő megküldését, de ezt kizáró szabály sincs. Az iratbetekintési jog az adott ügytípus sajátosságaira figyelemmel biztosítandó, illetve gyakorolható. Ha az adott ügyben teljes egészében elektronikus eljárásnak van helye, akkor értelemszerűen az iratbetekintésre is elektronikus úton van mód, (így pl. az építési hatósági eljárásokban fő szabályként az ÉTDR-ben). Az ilyen esetekben az irat megismerése és arról való másolat készítése is történhet elektronikus úton, az adott informatikai rendszeren belül, függetlenül a hatóság ügyfélfogadási rendjétől, vagy éppen munkarendjétől. Ha azonban az Ákr. 34. § (2) bekezdésére figyelemmel az iratbetekintési jog korlátozására kerül sor, és az a korlátozás az elektronikus rendszerben nem biztosítható, akkor – csakúgy mint a nem elektronikus eljárásokban, vagy az olyan eljárásokban, amelyek ügyintézési felülete az elektronikus iratbetekintés lehetőségét nem biztosítják – az iratbetekintésre fizikai értelemben is a hatóságnál van csak mód.
- [34] Az Ákr. 33. § (1) bekezdése, vagyis, hogy az ügyfél az eljárás bármely szakaszában betekinthez az iratokba, azt is jelenti, hogy az ügyfél bármikor kérheti az iratokba való betekintést. Ez azonban nem jelenti sem azt, hogy az iratbetekintési jog gyakorlásához általában a hatósággal való előzetes egyeztetésre volna szükség, de azt sem, amit a felperes a felülvizsgálati tárgyaláson állított, hogy az alperesnek folyamatosan kellett volna biztosítani az iratok megtekintésének lehetőségét. Az ügyfélnek az iratbetekintési joga gyakorlása során tekintettel kell lennie a hatóság munkarendjére, ügyfélfogadási rendjére az Ákr. 6. §-ában rögzített együttműködési kötelezettségéből fakadóan.
- [35] Az alperes azt is sérelmezte, hogy a jogerős ítélet nem tartalmaz részletes indoklást arról, hogy a perbeli végzésben szereplő Szjt. hivatkozás miért lenne téves. Ezzel összefüggésben indokolt rámutatni, hogy a jogerős ítélet [15]–[17] bekezdéseiben – az Szjt. 41. § (2) bekezdésének felhívása nélkül – kifejtette, hogy miért nem hivatkozhat az alperes a szerzői jogvédelemre e körben. Az elsőfokú bíróság eleget tett tehát indokolási kötelezettségének. Amint arra a Kúria Kfv.IV.37.288/2022/13. számú ítéletében rámutatott, a bíróságnak a kereseti kérelemben foglaltakra kell reagálnia, de sem a felperes, sem pedig az alperes nem formálhat jogot arra, hogy milyen szerkezetű, milyen terjedelmű és milyen mélységű legyen annak indokolása akkor, ha a bíróság a kereseti kérelemben foglaltakat egyébként kimeríti. Erre figyelemmel a

Kúria az alperes jogerős ítélet teljességével kapcsolatos hivatkozását nem találta alaposnak.

- [36] A Kúria mindezek alapján nem találta megalapozottnak a felülvizsgálati kérelmet, ezért a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.VI.37.539/2025/8.)

90A közigazgatási perben hozott ítéletnek a keresetben foglalt jogsérelmek mentén a bíróság teljes körű, egyértelmű, ellentmondásmentes állásfoglalását kell tartalmaznia a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűségéről. Ha a bíróság valamely jogszabályi hivatkozás vagy az arra vonatkozó érvelés alapján olyan következtetést von le, amelynek folytán az egyéb hivatkozások okszerűtlenné válnak vagy figyelembevételük az ügy eldöntéséhez már nem szükséges, az utóbbiak részletes értékelését a bíróság mellőzheti. A mellőzés tényére és okára az indokolásnak ilyen esetben is ki kell térnie [2017. évi törvény (Kp.) 2. § (4) bek., 85. § (1) bek., 86. § (1) bek.; 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (5) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az erdészeti hatóság 2019. április 11-i megkeresése nyomán eljárva az alperes ingatlanügyi hatóság a 2023. szeptember 19-én kelt, keresettel támadott egyszerűsített határozatával a felperes 2022. augusztus 23-án és szeptember 2-án adásvétellel megszerzett, összesen 4480/10080 tulajdoni hányadát képező alrészletének művelési ágát az ingatlan-nyilvántartásban szántó megjelöléséről erdő megjelölésére vezette át.

A felperes keresete, az alperes védekezése

- [2] A felperes közigazgatási pert indított, keresetében az alperes egyszerűsített határozatának megsemmisítését, illetve hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Az elsőfokú bíróság előtt sérelmezte egyebek mellett, hogy az alperes túllépte az ügyintézési határidőt [az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 15. §, 50. §, 104. § (1) bekezdés a) pont], elmulasztotta az eljárás megindítása tényének feljegyzését [az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inyvtv.) végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Inytv. vhr.) 4. § (2) bekezdés 9. pont], a változással érintett terület nagyságában eltérés mutatkozik [Inytv. vhr. 51. § (1) bekezdés], a tényállás tisztázatlan [Inytv. vhr. 64. § (1) és (3) bekezdés], az összhangba hozatalra irányuló eljárásra nem került sor [Inytv. 94. § (11) és (12) bekezdés].
- [3] Az alperes védekezése a kereset elutasítására irányult, fenntartotta az egyszerűsített határozatában foglaltakat.

Az alapeljárás és a Kúria végzése

- [4] Az elsőfokú bíróság a 2024. március 7-én kelt jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [5] Indokolásában az Inytv. 25. § (1) bekezdésére utalással kiemelte, hogy az ingatlan-nyilvántartási eljárás önálló, regisztratív típusú közigazgatási hatósági eljárás, amely elkülönül a bejegyzés alapját képező más eljárásoktól, jelen esetben az

- erdőhatósági eljárástól. Ezért azt nem kellett vizsgálnia, hogy az erdészeti hatóság vétett-e eljárási hibát az erdőterületek Országos Erdőállomány Adattárban (a továbbiakban: OEA) való rögzítésekor. Az Inyvtv. 6. § (1) bekezdésének, 34. §-ának, valamint az Inyvtv. vhr. 39/A. § (1) és (3) bekezdéseinek felhívása mellett kifejtette, hogy az alperest tényállás-tisztázási kötelezettség csak a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok jogszabályban meghatározott alaki kellékei tekintetében terhelte, a megkeresés alapjául szolgáló eljárás felülbírálatára nem volt hatásköre. Rámutatott, hogy az alperes nyilvánvaló, határidő-túllépésben megvalósuló szabályszegése abban az esetben hatott volna ki az ügy érdemére, ha a rendelkezésre álló határidőn belül más következtetésre kellett volna jutnia, mint annak leteltét követően. Az ügy érdeme szempontjából az Inyvtv. 2019. január 2. és április 14. között hatályos 94. § (11) bekezdése szerinti határidőnek nem volt jelentősége, mert e rendelkezés hatályon kívül helyezését követően az alperes az erdészeti hatóság megkeresése nyomán nem juthatott más következtetésre, mint arra, hogy az erdő művelési ágat az ingatlan-nyilvántartásban át kell vezetni. A határidő be nem tartása miatti jogsérelem a felperesnél nem a per tárgyát képező közigazgatási ügy érdeme vonatkozásában, hanem ott keletkezhetett, hogy az ingatlan-nyilvántartás, mint közhiteles nyilvántartás adataira támaszkodva eredeti tulajdonszerzési érdekeivel nem állt összhangban olyan ingatlan megszerzése, amelynek művelési ága erdő.
- [6] Összefoglalóan megállapította, hogy a per tárgyát képező közigazgatási tevékenység jogsértést nem valósított meg, az alperes eljárása és határozata a kereseti kérelem által sérelmezett körben a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 1. § (4a) bekezdésében, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 6. § (1) bekezdésében, 38. § (7) bekezdésében, az Inyvtv. 6. § (1) bekezdés a) pontjában, 26. § (4) bekezdésében, 27. § (2) bekezdésében, 28. § (1) bekezdésében, 28/A. § (1) és (2) bekezdésében, az Inyvtv. 2019. január 2. és április 14. között hatályos 94. § (11) és (12) bekezdéseiben, valamint az Inyvtv. vhr. 47. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat az ügy érdemére kiható módon nem sértette, erre tekintettel döntött az alaptalan kereset elutasításáról a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva. Hangsúlyozta, hogy bár az alperes által elkövetett jogszabálysértésnek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, tény, hogy az alperes a 2019. január 2. és április 14. között hatályos Inyvtv. időszakában érkezett megkeresés teljesítéséről olyan mértékben késedelmesen intézkedett, hogy amiatt az időközben a per tárgya szerinti ingatlanon tulajdont szerző felperes a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adataira támaszkodva alappal juthatott arra a következtetésre, hogy az általa megvásárolni kívánt ingatlan nem erdő művelési ágban van. Az alperes az ügyintézési késedelmével a felperes részére nyilvánvalóan kárt okozott, mely kár megtérítésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:548. § (1) bekezdése alapján, a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség körében köteles.
- [7] A felperes felülvizsgálati kérelmére eljárva a Kúria a 2024. november 5-én kelt végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [8] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmétől eloldódott, a jogerős ítélete alapjául szolgáló indokokról nem adott a kellő mértékben számot, ami a Kp. 2. § (4) bekezdésében, 86. § (1) bekezdésében és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdésében írt követelménynek nem feleltethető meg, ezáltal sérült az Alaptörvényben meghatározott tisztességes bírósági eljárás elve, az indokolási kötelezettség követelménye. Az elsőfokú bíróság a felperes lényegi kereseti hivatkozásaira nem adott érdemi választ. A felülvizsgálati kérelemben e körben felhívott Inyvtv. vhr. 4. § (2) bekezdés 9. pontját, 64. § (1) és (3) bekezdéseit, továbbá az Ákr. 15. §-át, 50. §-át, valamint 104. § (1) bekezdés a) pontját a felperes a keresetlevelében megjelölte, ezekhez kapcsolódó perbeli nyilatkozatait megtette. Ehhez képest az elsőfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában e jogszabályhelyekről említést sem tett, a felperes releváns előadásait nem értékelte. A Kúria kitért arra is, hogy az elsőfokú bíróság a jogerős ítélet jogalapjaként a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontját hívta fel: az alaptalan kereset elutasításáról rendelkezett, miközben indokolása szerint az alperes eljárási szabályt szegett. Továbbá, az elsőfokú bíróság a keresetben foglaltakon túlterjeszkedve, és a polgári bíróság hatáskörét átvéve tett megállapítást a közigazgatási jogkörben okozott kár és az annak megtérítésére való kötelezettség tekintetében.
- [9] A megismételt eljárásra nézve a Kúria meghagyta, hogy az elsőfokú bíróságnak a felperes kereseti érvelését ismételten meg kell vizsgálnia, ítéletében az abban szereplő valamennyi, jogilag releváns kérdésről döntenie kell, ítéletének indokolásában pedig megfelelő részletességgel be kell számolnia arról a gondolati folyamatról, amelynek mentén – az alperes támadott határozatában, a felperes keresetében, továbbá az alperes védekezésében foglaltakra figyelemmel – az érdemi döntését meghozta. Szem előtt kell tartania, hogy a kereseti kérelem kimerítésének követelményéből, a bíróság indokolási kötelezettségéből következik, hogy az elsőfokú bíróságnak az állított jogszabálysértéssel kapcsolatos kereseti érvelés lényeges elemeit meg kell vizsgálnia és e vizsgálatáról számot kell adnia.
- A megismételt eljárásban hozott jogerős ítélet**
- [10] A megismételt eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság a 2025. március 25-én kelt és jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [11] Indokolásában lényegében megismételte az alapeljárásban hozott jogerős ítéletének indokolásában foglaltakat.
- [12] Az alperes kártérítési felelősségével kapcsolatos megállapítását úgy pontosította, hogy az alperes által megvalósított határidő mulasztás az ügy érdemére nem hatott ki, azonban a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése alapján közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség megállapításának lehet helye polgári

perben, amennyiben a felperes azt bizonyítja, hogy vételi szándékát nem gyakorolta volna, amennyiben a rendelkezésre álló közhiteles nyilvántartásokból az adásvételi szerződés megkötésekor arra a következtetésre jut, hogy a perrel érintett terület erdő művelési ágú. Kifejtette: az Inyvtv. vhr. rendelkezéséből egyértelmű, hogy a határidőben lefolytatott eljárás nyomán a tulajdoni lap 3. része tartalmazza az ingatlanhoz, vagy a bejegyzett jogokhoz, illetve annak jogosultjaihoz kapcsolódó tények közül egyebek között a földminősítési eljárás megindításának tényét is, az Inyvtv. vhr. 47. § (1) bekezdéséből pedig az következik, hogy az OEA-ban erdőrészlétként szereplő területet az ingatlan-nyilvántartásban erdő művelési ágban kell nyilvántartani. Hozzátette: nem volt vitatott az ügyben az sem, hogy az Inyvtv. vhr. 62. § (2) bekezdés a) pontja alapján a földrészlét nyilvántartott művelési ága más művelési ágra történő átalakítása művelési ág változásnak minősül, amelyhez az Inyvtv. 64. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakon túl az Inyvtv. vhr. 47. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint körben kerülhet sor. Az ügyben nem volt vitatott, hogy az alperes a részére az Ákr. 51. §-ban meghatározott határidőn túl járt el, mivel azonban az ügyben felügyeleti intézkedés elrendelésére nem került sor, a bíróságnak az Ákr. 15. §-ban és 104. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt rendelkezések megsértésével okozott esetleges jogsértést nem kellett vizsgálnia.

- [13] Összefoglalóan arra jutott, hogy per tárgya szerinti közigazgatási tevékenység jogsértést nem valósított meg, az alperes eljárása és határozata a kereseti kérelem által sérelmezett körben a Tfv. 1. § (4a) bekezdésében, az Evt. 6. § (1) bekezdésében, 38. § (7) bekezdésében, az Inyvtv. 6. § (1) bekezdésének a) pontjában, 26. § (4) bekezdésében, 27. § (2) bekezdésében, 28. § (1) bekezdésében, 28/A. §-ban, az Inyvtv. vhr. 4. § (2) bekezdésének 9. pontjában, 47. § (1) bekezdésében és (2) bekezdésében, 62. § (2) bekezdésének a) pontjában, 64. § (1) és (3) bekezdésében, az Ákr. 15. §-ban, 50. §-ban, valamint 104. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakat az ügy érdemére kiható módon nem sértette, erre tekintettel az alaptalan kereset elutasításáról rendelkezett a Kp. 88. § (1) bekezdésének a) pontja alapján.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [14] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatásával a közigazgatási cselekmény megsemmisítését, és a közigazgatási szerv új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Perköltséget számított fel.
- [15] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott jogerős ítéletében sem foglalkozott több, általa megjelölt jogsérelemmel. Az Inyvtv. vhr. 4. § (2) bekezdés 9. pontjában foglalt kötelezettség elmaradását és annak lehetséges jogkövetkezményeit egyáltalán nem értékelte, a jogerős ítélet nem tartalmaz indokolást erre a jogszabálysértésre vonatkozóan. Az Inyvtv. vhr. 51. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettség elmaradásával és annak lehetséges jogkövetkezményeivel az elsőfokú bíróság ugyancsak nem foglalkozott, a jogerős

ítéletben nincs megállapítás az általa hivatkozott 507 m² terület nagyságú eltéréssel kapcsolatban. Az elsőfokú bíróság szintén nem értékelte az Inyvtv. vhr. 64. § (1) és (3) bekezdéseiben foglalt kötelezettség elmaradásával és annak lehetséges jogkövetkezményeivel kapcsolatos érvelését. Hangoztatta, hogy a keresetében e körben nem az erdészeti hatóság eljárását vitatta, hanem azt állította, hogy az alperes nem tett eleget a törvényben foglalt kötelezettségeinek, és ezzel neki jogsérelemet okozott, ezt az állítást pedig a Kúria Kfv.II.38.070/2015/8. számú közzétett határozatban foglaltakkal támasztotta alá. Az elsőfokú bíróság nem reagált a kereseti kérelmében megjelölt jogsértésre, azt nem bírálta el. Kifogásolta, hogy az ügyintézési határidőt érintően az elsőfokú bíróság nem tért ki arra, hogy az ingatlan-nyilvántartási állapotban alappal bízott, és az átminősítés megtörténtét megelőzően elkezdte a terület tisztítását és szántóként való művelését. Ezt – azaz az ingatlan természetbeni állapotát – figyelembe véve az alperes az Inyvtv. vhr. 64. § (1) és (3) bekezdésében írt kötelezettségét teljesítve juthatott volna más következtetésre, mint a terület művelési ágának átvezetése. Előadta továbbá, hogy az Inyvtv. 2019. január 2. és április 14. között hatályos 94. § (11) és (12) bekezdéseinek megsértésére vonatkozó kereseti érvelése kapcsán az elsőfokú bíróság több megállapítást is tett, azonban ezek álláspontja szerint kirívóan okszerűtlenek és iratellenesek. Az alperes kártérítő felelősségére vonatkozó megállapításokat irat- és jogszabályellenesnek tartotta. Jogi álláspontját e körben is részletesen kifejtette.

- [16] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- [17] Álláspontja szerint a jogerős ítélet megalapozott és jogszerű. Az elsőfokú bíróság az ítéletet megismételt eljárásban hozta, amelynek során a Kúria végzésében adott iránymutatás kötötte, és abban foglaltaknak pedig a jogerős ítélet – esetleg az indokolás kisebb pontosításával – megfelel. Az elsőfokú bíróság egyértelmű, ellentmondásmentes állásfoglalása az ügyben az, hogy ha egy terület az OEA-ban erdő művelési ágban van nyilvántartva, akkor az ingatlanügyi hatóság megkeresés nyomán eljárva, regisztratív hatáskörében ezzel ellentétes megállapításra nem juthat. A bíróság egyértelműsítette a határidő-mulasztással kapcsolatos jogi indokolását, amivel kapcsolatban megjegyezte, hogy nem ügyintézési határidőt mulasztott, hanem az eljárás megindítására vonatkozó, az Ákr. 104. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott eljárási kötelezettségét nem tudta kapacitáshiány miatt teljesíteni. Hangoztatta, hogy az elsőfokú bíróság a kereset valamennyi lényeges elemét megvizsgálta, és megválaszolta. E kérdésekhez kapcsolódó jogi érvelését a felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtette. Az Inyvtv. 2019. január 2. és április 14. között hatályos 94. § (11) és (12) bekezdésével kapcsolatos elsőbírői indokokkal többségében egyetértett, azonban nézete szerint a felperest sem közigazgatási, sem polgári jogi jogsérelem nem érte, mert szerinte a felperes tényelődása nem mindenben felel meg az elsőfokú bíróság által több perben is felülvizsgált, a hatóság által megállapított tényállásnak.

- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [18] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdésének alkalmazásával befogadta, mert annak a) pont ad) alpontja alapján – a felperes által előadottakra figyelemmel – a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott eljárási szabályszegések érdemi vizsgálata volt indokolt.
- [19] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem keretei között – a megjelölt jogszabálysértések mentén – vizsgálta felül. A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúriának a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján kellett döntenie. A Kúria az érdemi elbírálás eredményeként megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – alapos.
- [20] A Kúria az előzményi végzésében részletesen foglalkozott a kereseti kérelemhez kötöttség elvével, a kereseti kérelem kimerítésének kötelezettségével, és ezzel összefüggésben az ítélet jogi indokolásának tartalmával kapcsolatos előírásokkal [Kp. 2. § (4) bekezdés, 37. § (1) bekezdés f) pont, 84. § (2) bekezdés, 85. § (1) bekezdés, 86. § (1) bekezdés, Pp. 346. § (5) bekezdés]. Bemutatta a kapcsolódó alkotmánybírósági és kúriai gyakorlatot [pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 17/2024. (VII. 23.) AB határozat, 3338/2024. (IX. 23.) AB határozat, Kfv.V.35.279/2024/7., Kfv.VI.37.519/2024/3. és Kfv.VII.37.577/2024/2. számú kúriai határozatok]. Elvi élel mutatott rá arra, hogy a közigazgatási perben hozott ítéletnek a keresetben foglalt jogsérelmek mentén a bíróság teljes körű, egyértelmű, ellentmondásmentes állásfoglalását kell tartalmaznia a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűségéről. Ha a bíróság valamely jogszabályi hivatkozás vagy az arra vonatkozó érvelés alapján olyan következtetést von le, amely folytán az egyéb hivatkozások okszerűtlenné válnak vagy figyelembevételük az ügy eldöntéséhez már nem szükséges, az utóbbiak részletes értékelését a bíróság mellőzheti. A mellőzés tényére és okára az indokolásnak ilyen esetben is ki kell térnie.
- [21] Bár a Kúria a megismételt eljárásra nézve azt az egyértelmű iránymutatást adta, hogy az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmét merítse ki, az ítéletét ennek megfelelően indokolja, ennek ellenére a felperes a felülvizsgálati kérelmében alappal kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság lényegi kereseti hivatkozásaira még mindig nem adott érdemi választ. A felperes több olyan jogszabályhely alperes általi megsértésével is érvelt, amely érveléseire azután az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott jogerős ítéletének indokolásában sem tért ki.
- [22] A Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet jogi indokolása javarészt az alapeljárásban hozott jogerős ítélet jogi indokolásának a megismétlése: a jogerős ítélet indokolásának [29], [30], [31], [32], [33], [34], [35], [36], [37], [38], [39], [40], [42], [49], [50], [51], [52], [53], [54], [55], [56], [57], [58], [59], illetve [60] bekezdései – sorrendben – az alapeljárásban hozott jogerős ítélet indokolása [20], [21], [22], [23], [24], [25], [26], [27], [28], [29], [30], [31], [32]-[33], [34], [36], [39], [40], [41], [42], [43], [44], [45], [46], [47], illetve [49] bekezdéseinek feleltethetők meg. Az elsőfokú bíróság az alperes kártérítő felelősségével kapcsolatos megállapítását pontosította ugyan, azonban a felülvizsgálati kérelemben sérelmezett körben – mindenekelőtt az Inyvtv. vhr. 4. § (2) bekezdés 9. pontjával, 51. § (1) bekezdésével, 64. § (1) és (3) bekezdéseivel, a Kúria Kfv.II.38.070/2015/8. számú közzétett határozatával összefüggésben – érdemi jogi indokolást továbbra sem adott, illetve nem tért ki arra sem, hogy e jogszabályi hivatkozások, illetve a kapcsolódó kereseti érvelés részletes értékelését mely okból mellőzte. Az elsőfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásának tartalmilag új [63] bekezdésében „az Inyvtv.” 64. § (1) és (3) bekezdéseiről tett említést, a [65] bekezdésben szereplő felsorolás pedig ugyan tartalmazza az Inyvtv. vhr. 4. § (2) bekezdés 9. pontját, valamint 64. § (1) és (3) bekezdéseit is (mint amelyeket az alperes az ügy érdemére kiható módon nem sértett meg), ez azonban önmagában, további kifejtés, részletezés nélkül – miként az alapeljárásban – nem fogadható el a kereseti érvelés vizsgálatáról számot adó indokolásként. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárást követően sem fejtette ki, hogy a felperes konkrét, a perben előadott érvelésével összefüggésben – legalábbis a felülvizsgálati kérelemben sérelmezett körben – mi az álláspontja. Van-e megítélése szerint jogi jelentősége vagy sincs – és miért – a perbeli ügyben a felperes által felhívott Inyvtv. vhr. 4. § (2) bekezdés 9. pontjában, 51. § (1) bekezdésben, illetve 64. § (1) és (3) bekezdéseiben, a Kúria Kfv.II.38.070/2015/8. számú közzétett határozatában foglaltaknak, kifejezetten a kapcsolódó kereseti érvelés tükrében?
- [23] Kiemeli a Kúria, hogy az elsőfokú peres eljárásban a felperes által kifogásolt, a bíróság által nem vizsgált és el nem bírált jogsérelmekről a felülvizsgálati eljárásban nem foglalhat állást, mert az az elsőfokú bíróság hatáskörének elvonását eredményezné. A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amely a Kp. 115. § (1) bekezdésében felsorolt jogerős határozatokkal szemben vehető igénybe azok jogszabálysértő, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérő voltára hivatkozással. A felülvizsgálati eljárás tárgya a bíróság jogerős határozata, a felülvizsgálati kérelmében a félnek a jogerős ítéletben foglalt jogi érveléssel kell ütköztetnie saját érveit. A felülvizsgálati eljárás tárgyát annak vizsgálata, hogy az alperes a keresetben megjelölt és a felülvizsgálati kérelemben megismételt jogsértéseket elkövette-e, közvetlenül, a bíróság döntése, erre vonatkozó állásfoglalása nélkül nem képezheti (Kfv.VII.45.018/2025/6.).
- [24] A Kúria hangsúlyozza: a felülvizsgálni kért jogerős ítélet a fenti hiányosságok miatt továbbra sem tartalmazza a keresetben foglalt jogsérelmek mentén az elsőfokú bíróság teljes körű, egyértelmű, ellentmondásmentes állásfoglalását a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűségéről. A jogerős ítélet indokolásából ez alkalommal sem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy az elsőfokú bíróság az alperes terhére mely jogszabálysértéseket ítelt megállapíthatónak és melyeket nem, illetve, hogy volt-e olyan eljárási jogszabálysértés, amely kihatott az ügy érdemére, és ha igen, akkor

- mennyiben és miként hatott ki. Az elsőfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásának [55] bekezdésében ezúttal is – minden előzmény, magyarázat nélkül – „nyilvánvaló, határidő-túllépésben megvalósuló szabályszegést” rótt az alperes terhére. Az indokolás [61] bekezdésében írt „pontosítás” szerint „az alperes által megvalósított határidő mulasztás az ügy érdemére nem hatott ki”. Mindehhez képest az indokolás [65] bekezdésében ezúttal is sommásan azt állapította meg, hogy a per tárgyát képező közigazgatási tevékenység „jogsértést nem valósított meg”. Majd ugyanebben bekezdésben a fentebb már említettek szerint, az alapeljárásban hozott jogerős ítélethez hasonlóan felsorolt egyes jogszabályhelyeket [a Tfv. 1. § – az indokolás [31] bekezdésében a korábbihoz hasonlóan tévesen, a (4) bekezdés a) pontjának szövegével idézett – (4a) bekezdését, az Evt. 6. § (1) bekezdését, 38. § (7) bekezdését, az Inyvtv. 6. § (1) bekezdés – azóta sem létező – a) pontját, 26. § (4) bekezdését, 27. § (2) bekezdését, 28. § (1) bekezdését, 28/A. §-át, az Inyvtv. vhr. 4. § (2) bekezdés 9. pontját, 47. § (1) és (2) bekezdéseit, 62. § (2) bekezdés a) pontját, 64. § (1) és (3) bekezdéseit, az Ákr. 15. §-át, 50. §-át, 104. § (1) bekezdés a) pontját], azonban ezeket javarészt csak itt említette a perbeli tényállásra vetített elemzésük nélkül, a felek által előterjesztett kérelmek és észrevételek, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdések maradéktalan azonosítása és értékelése így ezúttal is elmaradt. A jogerős ítéletből most is csak annyi tudható, hogy az egymás után sorolt jogszabályhelyek az elsőfokú bíróság szerint „az ügy érdemére kihatóan nem sérültek”. Az elsőfokú bíróság az ítéletének jogalapjaként most is a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontját hívta fel: „az alaptalan kereset” elutasításáról rendelkezett, miközben – amit arra a Kúria már a hatályon kívül helyező végzésében is rámutatott – ha olyan eljárási szabályszegés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a bíróságnak a keresetet a Kp. 88. § (1) bekezdés c) pontja alapján kell elutasítania.
- [25] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban is a felperes kereseti kérelmétől eloldódva hozta meg az érdemi döntését, a jogerős ítélete alapjául szolgáló indokokról így most sem adott megfelelően számot, mindez pedig a Kp. 2. § (4) bekezdésében, 86. § (1) bekezdésében és a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt követelményeknek továbbra sem felel meg, sérti az Alaptörvényben meghatározott tisztességes bírósági eljárás elvét, az indokolási kötelezettség követelményét. A kifejtettek miatt egyúttal eltér a korábbi felülvizsgálati határozatban adott iránymutatástól, és végső soron érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan.
- [26] Minderre tekintettel a Kúria a feleknek az ügy érdemével kapcsolatos felülvizsgálati érvelésével ez alkalommal sem foglalkozhatott, az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozott jogerős ítéletét a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján hatályon kívül kellett helyeznie, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kellett utasítania.
- [27] Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság a korábbi felülvizsgálati határozatban adott iránymutatásnak maradéktalanul nem tett eleget, túlnyomórészt ismételtelen elkövette ugyanazokat a

hibákat, amelyek miatt már az alapeljárásban hozott jogerős ítéletét is hatályon kívül kellett helyezni, ezért a Kúria a Kp. 121. § (5) bekezdésének utolsó mondatát alkalmazva az újabb megismételt eljárásra nézve indokoltnak tartotta annak elrendelését, hogy az ügyet új bírói tanács bírálja el. Ez a rendelkezés nem érinti az elsőfokú bíróság Kp. 8. §-a alapján meghatározott összetételét.

- [28] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria előző eljárásban hozott végzésében írt iránymutatásának megfelelően kell eljárnia, a felperes kereseti kérelmét ki kell mérítenie, az abban megjelölt jogszabályhelyek és jogi érvelés mentén kell értékelnie az alperes határozatának jogszerűségét.

(Kúria Kfv. VII.37.446/2025/6.)

91 **Az önkormányzat a közterület-használattal kapcsolatos rendeletében nem írhat elő a közterületen álló közvilágítási-, villany- és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése esetére közterület-használati engedély beszerzését, valamint használati díj megfizetését [2023. évi C. törvény (Méptv.) 16. § 73. pont; 2011. évi CXCVI. törvény (Nvtv.) 5. § (3) bek.; 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13. §, 23. § (4) bek.; 2003. évi C. törvény (Ehtv.) 94. § (1), (2a) és (4a) bek., 96. § (1) bek.; 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 10. § (8) bek.]**

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alapügy felperese Abony város közterületein álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok hálózatát üzemelteti, az oszlopok használatát elektronikus hírközlő szolgáltatók részére átengedi.
- [2] Abony Város Önkormányzata (továbbiakban: önkormányzat) Polgármestere (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a 2025. március 18. napján kelt határozatával kötelezte a felperest Abony város közigazgatási területén, a közterületen álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése után közterület-használati kérelem haladéktalan benyújtására, valamint a 2024. évben felülvizsgált oszlopszám alapján 10 254 000 forint 2025. évi közterület használati díj megfizetésére.
- [3] Az önkormányzat képviselő-testülete, mint másodfokú hatóság (az alapügy alperese) a 2025. május 29. napján hozott határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta és kötelezte a felperest a közterület-használati díj megfizetésére és a közterület-foglalás engedélyezése iránti kérelem benyújtásával a jogellenes állapot megszüntetésére. Határozatát az Abony Város Önkormányzat Képviselő-testületének a közterületek eltérő használatáról szóló 8/2016. (IV. 29.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: Ör.) 6. § m) pontjára és a 3. melléklete 17. pontjára alapította. Az Ör. 3. melléklet 17. pontja szerint a közterületen álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése után fizetendő díj mértéke központi terület esetében 6000 Ft/db/év, egyéb területen 6000 Ft/db/év, s ennek figyelembevételével állapította meg az alperes a fizetendő összeget.

- [4] Az alapügy felperese ezen döntéssel szemben keresetet terjesztett elő a törvénytől, amelyben az alperesi határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte.

Az indítvány és az önkormányzat védírata

- [5] A törvényszék (a továbbiakban: indítványozó bíróság) a 2025. szeptember 10. napján kelt végzésével a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsának eljárását kezdeményezte és egyidejűleg a per tárgyalását felfüggesztette.
- [6] Az indítványozó bíróság álláspontja szerint az Ör. 6. § m) pontja és a 3. melléklet 17. pontja más jogszabályba ütközik, ezért azok megsemmisítését kérte, továbbá azt is, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa mondja ki, hogy a megsemmisített rendelkezések valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben nem alkalmazhatók.
- [7] Az indítványozó bíróság többek között kiemelte, hogy az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (továbbiakban: Ehtv.) 94. § (2a) bekezdése szerint a hálózatüzemeltető és az elektronikus hírközlési szolgáltató együttműködnek a nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózatok kiépítése érdekében, ennek keretében a hálózatüzemeltető köteles túrni a fizikai infrastruktúrájának felhasználását vagy köteles a fizikai infrastruktúrájának alkalmassá tételét elvégezni. Az Ehtv. 94. § (4a) bekezdése értelmében pedig az elektronikus hírközlési építmény elhelyezését a közterület tulajdonosa túrni köteles, a tulajdonosi hozzájárulást megadottnak kell tekinteni. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésére is, amely alapján az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.
- [8] Az indítványozó bíróság álláspontja szerint az Eht. törvényi szinten rendezi az elektronikus hírközlési építmény elhelyezésére, a fizikai infrastruktúra felhasználására, igénybevételére vonatkozó szabályokat, korlátozásokat, és az Eht. 96. § (1) bekezdése kifejezetten rögzíti a korlátozás közterület vonatkozásában történő ingyenességét. Az indítvány állítja, hogy az önkormányzat magasabb szintű jogszabály által rendezett életviszonyt – közterület-használati jogviszonynak minősítve – szabályozási tárgykörébe vont az Alaptörvény 32. cikkébe ütközően.
- [9] Az önkormányzat tévesen minősítette az élethelyzetet közterület-használatnak. Hivatkozott ezzel összefüggésben a Kúria 1/2022. Közigazgatási-polgári jogegységi határozatára (a továbbiakban: 1/2022. jogegységi határozat), amely rögzíti, hogy a közterület-használati jogviszony közjogi jogviszony. Kiemelte továbbá, hogy a közterület legfőbb jellemzője, hogy azt – rendeltetésének megfelelően – bárki használhatja. A közterület tehát közfunkciót teljesít, ezért közvagyonnak minősül az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése értelmében.
- [10] Az indítványozó bíróság hangsúlyozta, hogy a közterület-használati jogviszonyban az önkormányzat, mint tulajdonos helyzete azért is sajátos, mert nemcsak szerződő félként vesz részt a jogviszonyban, hanem egyúttal szabályozója is az önmagát érintő jogviszonynak, amelyben a helyi

közhatalom az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján eredeti jogalkotói jogkörében alkot önkormányzati rendeletet. Kiemelte, hogy a közterület véges, nem áll korlátlanul rendelkezésre, ezért a – jogszerű – rendeltetéstől eltérő (egyéni érdeket szolgáló) használatot a közvagyon tulajdonosa, az önkormányzat közhatalomként szabályozza. A Kúria Kfv.37.470/2013/8. számú határozata alapján hivatkozott arra, hogy a közterület-használati jogviszony a helyi önkormányzat által szabályozott helyi közügynek minősül. Kiemelte továbbá, hogy e szerződéses jogviszonyban szerződési szabadságról nincs szó, az egyik félnek ugyanis csak a feltételek elfogadására vagy el nem fogadására van lehetősége, azok alakítására nincs befolyással.

- [11] Az indítvány szerint a törvényhozó a közterület használatát az elektronikus hírközlési szolgáltatások biztosítása érdekében kivette az önkormányzati szabályozás lehetősége alól, pontosan azért, mivel magasabb közérdeket kívánt szolgálni. Ezt támasztja alá a közterület-használati jogviszony ellenérték fejében történő használatának sajátossága is, mivel adott használati díj el nem fogadása esetén a közterület használata lehetetlenné válik. Ennek következtében a szolgáltatót más fizikai infrastruktúra létesítésére ösztönöznék, amely ellentétes azzal a jogalkotói szándékkal, hogy a fizikai infrastruktúra, azaz a villanyoszlopok lehetőség szerint közterületen, azokat megosztva, több szolgáltató által használva kerüljenek felhasználásra. Mindemellett maga a jogalkotó már meghatározta a korlátozás folytán keletkező igény jogcímét, az Eht. 96. § (1) bekezdése alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti kártalanítást, ami kizárja, hogy közterület-használati díj fizetésének kötelezettsége keletkezzen.
- [12] Az indítványozó bíróság rámutatott, hogy egyrészt az önkormányzati rendelet más ágazati jogszabály által szabályozott életviszonyt vont szabályozási körébe, másrésztől tévesen minősítette a használatot közterület-használati jogviszonynak, így az Ör. vitatott rendelkezései az Alaptörvény 32. cikkébe, az Eht. 94. § (2a), (4a) bekezdéseibe és 96. §-ába ütköznek.
- [13] Az Önkormányzati Tanács a Kp. 140. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 42. § (1) bekezdése alapján az érintett önkormányzatot felhívta az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.
- [14] Az önkormányzat védíratot nem terjesztett elő.

Az Önkormányzati Tanács döntésének indokai

- [15] Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.
- [16] A Kúria Önkormányzati Tanácsának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az önkormányzat a magasabb jogszabályoknak megfelelően állapított-e meg díjfizetési kötelezettséget a közterületen álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése után.
- [17] Az indítvány szempontjából releváns Ör. vitatott rendelkezései a következők:
„6. § Közterületet közterület-használati engedélyben foglaltak szerint és az abban meghatározott használati díj megfizetése ellenében, rendeltetéstől

eltérően használni különösen az alábbi esetekben lehet:

m) A közterületen álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése.”

3. melléklet 17. pont: „közterületen álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése (oszlop Ft/db/év) Központi terület: 6.000 Ft/db/év; Egyéb terület: 6000 Ft/db/év.”

I.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa először a közterülettel, mint közjósággal kapcsolatos alapvető szintű gyakorlatát tekintette át, s figyelemmel az indítványozó által hivatkozott 1/2022. jogegységi határozatra, valamint az időközben bekövetkezett jogszabályi változásokra, a jelen ügy szempontjából az alábbi elvi tételekre kíván rávilágítani.

[19] A magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény (a továbbiakban: Méptv.) 16. § 73. pontja szerint közterület: (...) közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván.

[20] A közterület közfunkciót tölt be, ekképp közvagyonnak minősül az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése értelmében, amely szerint az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. „A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése (...)”. Az önkormányzatok közvagyonnak minősülő tulajdoni tárgyaikkal nem rendelkeznek szabadon, tulajdonjoguk gyakorlása célhoz kötött: közfeladataikat, közérdekű célokat kötelesek megvalósítani a tulajdonukba tartozó közterületi vagyonuk hasznosításával (Kfv.37.470/2013/8.). A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 5. § (3) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező nemzeti vagyonba tartoznak a) a helyi közutak és műtárgyaik, b) a helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok, közkertek.

A szabályozás alapján megállapítható, hogy a helyi önkormányzat tulajdonában álló egyes közterületek a forgalomképtelen törzsvagyonba tartoznak. A helyi önkormányzat a törzsvagyonra tekintetében nem ugyanolyan tulajdonosi jogok gyakorlója, mint az üzleti vagyonát illetően. Ez a körülmény a létesíthető jogviszonyok tekintetében jelentős korlátot jelent, amelyek fő tartalma az Alaptörvényen és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényen (a továbbiakban: Möt.) kívül az Nvtv. szabályozásán alapul.

[21] Mind a Kúria Önkormányzati Tanácsának joggyakorlata (Köf.5030/2017/3., Köf.5033/2017/4., Köf.5031/2019/5., Köf.5010/2021/4. számú határozatok), mind az 1/2022. jogegységi határozat alapján kiemelhető, hogy a közterület, mint „véges közjóság” rendelkezésre állásának biztosításában a kormányzatnak különböző szinteken van szerepe. A közterület-használat bárki számára történő hozzáférhetőségének biztosítása helyi szinten az Möt. 13. § (1) bekezdés 2. pontjában adott feladatellátási felhatalmazással összefüggésben a települési önkormányzat feladata. Azaz a

közterülettel kapcsolatos használati viszonyok egyik alanya mindig az állam, illetve annak nevében eljáró közigazgatási szerv, beleértve ebbe a helyi önkormányzatot is.

[22] A közterületet rendeltetésszerűen, főszabályként bárki, ellenérték nélkül használhatja. A – jogszerű, mégis – rendeltetéstől eltérő használat (a közterület tartós egyéni igénybevétele) csak szabályozott módon történhet. A közterület végeessége okán a többlet-, vagy meghatározott keretek között kizárólagos jogosultság gyakorlása fizetési kötelezettséggel járhat (Köf.5033/2017/4.). Ugyanakkor a közterület-használati jogviszonyban az önkormányzat nem magántulajdonosi minőségében jelenik meg, hanem mint a köztulajdonnal való rendelkezésre törvényi felhatalmazással bíró jogalany. Az önkormányzat, mint tulajdonos helyzete azért is sajátos, mert nemcsak szerződő félként vesz részt a jogviszonyban, hanem mint szabályozója is az önmagát érintő jogviszonynak, amelyben a helyi közhatalom az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján eredeti jogalkotói jogkörében alkot normatív aktust (önkormányzati rendeletet).

[23] A Köf.5033/2017/4. számú határozat alapján kimunkált gyakorlat szerint a közterület használatával kapcsolatos jogviszony közjogi jogviszony, ugyanakkor komplex is, ahol a közjogi és a magánjogi viszonyok olykor egymáshoz kapcsolódhatnak. A rendeleti szabályozásnak ugyanis nem egyetlen célja a kizárólagos használat feltételeinek rögzítése. A jogforrás rendeltetése elsősorban az egyéni közterület-használók számára a közjóság élvezete zavartalanságának a biztosítása, különös tekintettel arra, hogy „szűfoltosság”, azaz túlhasználat viszonyai közepette kell fenntartani a hozzáférés jogát, figyelemmel a bárki által való igénybevételeire.

II.

[24] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a fentieket követően azt vizsgálta, hogy e speciális keretszabályozáshoz hogyan viszonyul az Ör. által bevezetett szabályozás.

[25] Az Ehtv. 94. § (1) bekezdése alapvető szinten rögzíti, hogy „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.”

[26] Az Ehtv. 94. § (2a) bekezdése továbbá azt is szabályozza, hogy: „A hálózatüzemeltető és az elektronikus hírközlési szolgáltató együttműködnek a nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózatok kiépítése érdekében, ennek keretében a hálózatüzemeltető köteles túrni a fizikai infrastruktúrájának felhasználását vagy köteles a fizikai infrastruktúrájának alkalmassá tételét elvégezni. Az elektronikus hírközlési építmény kiépítésének és karbantartásának költségeit az elektronikus hírközlési szolgáltató viseli.”

[27] Az Ehtv. 94. § (4a) bekezdése kimondja hogy: „Az elektronikus hírközlési építmény elhelyezését a közterület tulajdonosa (használója vagy kezelője) túrni köteles, a tulajdonosi hozzájárulást

- megadottnak kell tekinteni. Ha az építési munka megkezdéséhez közterület-használati hozzájárulás, kezelői vagy üzemeltetői hozzájárulás (a továbbiakban együtt e bekezdésben: hozzájárulás) szükséges, azt az elektronikus hírközlési szolgáltató kérelmének benyújtásától számított – ha jogszabály vagy szabályzat rövidebb határidőt nem állapít meg – 30 napon belül ki kell adni. A hozzájárulás formája egyoldalú nyilatkozat vagy megállapodás is lehet. Ha a hozzájárulás megadására feljogosított személy vagy szerv a hozzájárulás megadásáról neki felróhatóan vagy az érdekkörében felmerült egyéb okból határidőn belül nem nyilatkozik, a hozzájárulást a kérelemben foglaltaknak megfelelően megadottnak kell tekinteni.”
- [28] A jogalkotó lényegében a közterület-használat vonatkozásában jelentkező közösségi érdeket jeleníti meg az Ehtv. 96. § (1) bekezdésének szabályozásában azzal, hogy többek között a közterület és az állami tulajdonban álló ingatlan kivételt képeznek a korlátozás mértékének megfelelő, a Ptk. szerinti kártalanítás alól. E rendelkezés a következőképpen szól: „Az érintett ingatlan tulajdonosát – a közterület, az állami tulajdonban álló ingatlan, a közös eszközhasználattal érintett elektronikus hírközlési építmény tulajdonosa, valamint a 94. § (4e) bekezdés alapján létesített nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózattal érintett ingatlan tulajdonosa kivételével – az e törvényből eredő korlátozás mértékének megfelelő, a Ptk. szerinti kártalanítás illeti meg.”
- [29] Az önkormányzatok rendeletalkotási joga közterülethasználat tárgyában az Möt.v.-n alapul, mégpedig annak 23. § (4) bekezdés 19. pontján. Eszerint a szabályok és díjak megállapítása a törvényben meghatározott kötelező feladat. Ebből következően ez a jog nem a tulajdonosi mivoltból származik. A fenti szabályokat összevetve egyértelműen megállapítható, hogy az elektronikus hírközlési építmény elhelyezését a közterület tulajdonosa (használója vagy kezelője, így az önkormányzat is) tűrni köteles, s annak korlátozó előírására helyi rendeletben nincs lehetőség.
- [30] A rendeleti szabályozás jogosultsága éppen az, hogy a közterületek mindenki által való használhatósága ne sérüljön. Ehhez képest kerülhet sor a magáncélú igénybevétel, azaz a meghatározott feltételek közötti kizárólagos használat körülményeinek előírására, aminek része a kizárólagossággal elérhető hasznok ellenében díjfizetés megállapítása is. Azonban jelen esetben az infrastruktúra közterületen való elhelyezése nem magánérdekből, hanem közérdekből történik.
- [31] A helyi közművek kiépítése helyi közérdek, ahogyan a már meglévő infrastruktúra további hasznosítása is a helyi közösség érdeke – amelyet helyi szinten a közügyeken keresztül az önkormányzat képviseli –, egyúttal a hálózatüzemeltetőnek is együttműködési kötelezettsége van az elektronikus hírközlési szolgáltatóval. Az Ör. 6. § *m*) pontja a közterületen álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok bérbeadása, hasznosítása, használatának átengedése esetére ír elő közterület-használati engedély beszerzését, valamint az Ör. 3. melléklet 17. pontja szerinti használati díj megfizetését. A fenti szabályozás alapján tehát az Ör. a létrejött közjogi jogviszonyban (és esetlegesen a hálózatüzemeltető és az elektronikus hírközlési szolgáltató között létrejött magánjogi jogviszonyba) kíván beavatkozni normatív szabályozási úton.
- [32] Egyfelől a közüzemi szolgáltatáshoz kapcsolódó oszlopok elhelyezését közösségi érdekből a közterületen biztosítani szükséges, másfelől az Ehtv. alapján a hálózatüzemeltető köteles (tehát nincs mérlegelési lehetősége) tűrni a fizikai infrastruktúrájának felhasználását vagy köteles a fizikai infrastruktúrájának alkalmassá tételét elvégezni. Az Ör. szabályozása pedig lényegében arra kötelezné a hálózatüzemeltetőt, hogy ne engedje infrastruktúrájának más célú (vagy más általi) felhasználását, mivel ebben az esetben közterület-használati engedély beszerzése és a használati díj megfizetése volna számára kötelezővé, mely egyúttal többletköltséget teremtene.
- [33] A Kúria Önkormányzati Tanácsa mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az önkormányzat az Eht. 94. § (2a), (4a) bekezdéseibe és 96. §-ába ütköző módon vonta engedélyezési és díjfizetési kötelezettség alá a 6. § *m*) pontja szerinti közterületen álló közvilágítási-, villany-, és telefonoszlopok bérbeadását, hasznosítását, használatának átengedését. Erre tekintettel megállapítható, hogy az Ör. 6. § *m*) pontja és a 3. melléklet 17. pontja más jogszabályba ütközik, ezért azt a Kúria Önkormányzati Tanácsa – figyelembe véve a Kp. 146. § (3) bekezdését és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 10. § (8) bekezdését – a Kp. 146. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján megsemmisítette.

(Kúria Köf.5.026/2025/4.)

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

HATÁROZATAI

I.

C-48/24 Vilnius tarptautinē mokykla ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet

1) Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó az adott tagállamban letelepedett olyan magán oktatási intézmény helyzetére, amelynek tőkájében más tagállamok állampolgára olyan részesedéssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy irányítást biztosító befolyást gyakoroljon döntéseire, és meghatározza annak tevékenységét, amennyiben ezen intézmény a letelepedése szerinti tagállamban nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot, és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot díjazás ellenében nyújt.

2) Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal a hatálya alá tartozó helyzetben nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében az a magán oktatási intézmény, amely e tagállam hivatalos nyelvétől eltérő nyelven nyújt nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot, és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot, köteles ellenőrizni, hogy a nyilvánossággal és a közigazgatási hatóságokkal rendszeres kommunikációt folytató tanárai és adminisztratív személyzete megfelelnek-e az e hivatalos nyelv középfokú ismeretére vonatkozó követelménynek, amennyiben az ilyen szabályozást az említett hivatalos nyelv védelmének és népszerűsítésének célkitűzése igazolja, és e szabályozás szükséges és arányos e cél eléréséhez. E feltétel nem teljesül, ha az említett szabályozás kivétel vagy könnyítés lehetősége nélkül vonatkozik az általa érintett valamennyi személyre, és arra kötelezi őket, hogy a hivatalos nyelv előírt szintje ismeretének igazolása érdekében az érintett tagállam adott szerve által kiállított, e tagállam területén szervezett nyelvvizsga alapján kiadott bizonyítványt mutassanak be.

3) A 2013. november 20-i 2013/55/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 53. cikkének (1) bekezdését az EUMSZ 49. cikkel összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a hatálya alá tartozó helyzetekben az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében azon magán oktatási intézmény tanárainak, amely e tagállam hivatalos nyelvétől eltérő nyelven nyújt nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot, és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot, meg kell felelniük az e hivatalos nyelv

középfokú ismeretére vonatkozó követelménynek, amennyiben az ilyen szabályozást az említett hivatalos nyelv védelmének és népszerűsítésének célkitűzése igazolja, és e szabályozás szükséges és arányos e cél eléréséhez. E feltétel nem teljesül, ha az említett szabályozás kivétel vagy könnyítés lehetősége nélkül vonatkozik az általa érintett valamennyi személyre, és arra kötelezi őket, hogy a hivatalos nyelv előírt szintje ismeretének igazolása érdekében az érintett tagállam adott szerve által kiállított, e tagállam területén szervezett nyelvvizsga alapján kiadott bizonyítványt mutassanak be.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 49. cikknek, valamint a 2013. november 20-i 2013/55/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2013. L 354., 132. o.) módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2005. L 255., 22. o.; helyesbítések: HL 2007. L 271., 18. o.; HL 2008. L 93., 28. o.; HL 2014. L 305., 115. o.; a továbbiakban: 2005/36 irányelv) 53. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a VŠĮ „Vilnius tarptautinē mokykla” (vilniusi nemzetközi iskola, Litvánia; a továbbiakban: VTM) és a Valstybinė kalbos inspekcija (állami nyelvi felügyelőség, Litvánia; a továbbiakban: VKI) között a VTM számára előírt azon követelmény tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy tanárai és adminisztratív személyzete a litván nyelvtudás meghatározott szintjének ismeretét tanúsító vizsgát tegyenek le.

Az alapeljárás

17 A VTM, egy litván állampolgár által alapított magán oktatási intézmény, 2004 óta folytatja tevékenységét Litvániában. Az alapügy tényállásának megvalósulása idején tőkéje 49,96%-ban egy finn állampolgár, 25,02%-ban egy dán állampolgár, 25,02%-ban pedig az Amerikai Egyesült Államok egy állampolgárának tulajdonában volt.

18 A VTM megszerezte az ahhoz szükséges közigazgatási engedélyeket, hogy az alsó és felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot, valamint a „Cambridge International AS/A levels” középfokú oktatási programot angol nyelven nyújtsa.

19 2022. május 19-én és 25-én a VKI vizsgálatot folytatott a VTM-nél annak ellenőrzése érdekében, hogy az megfelel-e a hivatalos nyelvről szóló törvényben és az 1688. sz. rendeletben előírt követelményeknek. E vizsgálat keretében megállapította, hogy a VTM tizennyolc munkavállalója, köztük az igazgató, annak oktatási helyettese, egy szociálpedagógus és tizenöt tanár nem teljesítette a hivatalos nyelv ismerete 1688. sz. rendeletben meghatározott II. kategóriájának megfelelő nyelvvizsgát, illetve nem nyújtotta be a szükséges

dokumentumokat. E tizenhárca munkavállaló közül öt tagállami állampolgár, míg tizenhárom harmadik államok állampolgára volt.

20 E körülmények között a VKI 2022. május 26-i meghagyásában arra kötelezte a VTM-et, hogy gondoskodjon arról, hogy az említett munkavállalói 2023. február 2-ig letegyék e nyelvvizsgát, és erről 2023. február 9-ig tájékoztassák az illetékes hatóságot. A VKI arról is tájékoztatta a VTM-et, hogy az e követelményeknek való meg nem felelés a litván jogban előírt részletes szabályoknak megfelelően szankcionálandó (a továbbiakban: 2022. május 26-i meghagyás).

21 A VTM a 2022. május 26-i meghagyás hatályon kívül helyezése iránti keresetet terjesztett a Vilniaus apygardos administracinis teismas (vilniusi megyei közigazgatási bíróság, Litvánia) elé.

22 Mivel e keresetet elutasították, a VTM fellebbezést nyújtott be a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismashoz (Litvánia legfelsőbb közigazgatási bírósága), a kérdést előterjesztő bírósághoz.

23 E bíróság először is arra keres választ, hogy az alapügyben szereplő helyzet az EUMSZ 49. cikk hatálya alá tartozik-e. E tekintetben megjegyzi, hogy bár a VTM Litvániában telepedett le, és litván állampolgár alapította, tőkéje részben a Litván Köztársaságtól eltérő tagállamok állampolgárai tulajdonában van. Hozzáteszi, hogy a VTM díjazás ellenében nyújtja oktatási programjait. Ezt követően, amennyiben az EUMSZ 49. cikk alkalmazandó egy ilyen helyzetre, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a letelepedés szabadságának a litván szabályozásból eredő korlátozását igazolja-e közérdeken alapuló nyomós ok, és az tiszteletben tartja-e az arányosság elvét, kiemelve különösen, hogy e szabályozás nem ír elő semmilyen kivételt az általa meghatározott nyelvi követelmény alól. Végül azt a kérdést teszi fel, hogy a 2005/36 irányelv lehetővé teszi-e ilyen követelmény alkalmazását a VTM-hez hasonló nemzetközi iskolák szabályozott szakmát gyakorló személyzetére.

24 E körülmények között a Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litvánia legfelsőbb közigazgatási bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni az [EUMSZ 49. cikket], hogy e rendelkezés hatálya alá tartozik az államnyelv ismeretére vonatkozóan a nemzeti jog által előírt azon követelmény, amely a természetes személy által alapított, nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó tagozatot, a felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot végrehajtó oktatási intézmény adminisztratív személyzetére és tanáira irányul?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az [EUMSZ 49. cikket], hogy azzal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely szerint az államnyelv ismeretére irányuló követelmény az érintett oktatási intézmény tevékenységére jellemző körülményektől függetlenül, kivétel nélkül vonatkozik egyrészt a természetes személy által alapított, nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó tagozatot, a felső tagozatot és a

gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot végrehajtó oktatási intézményben dolgozó valamennyi tanárra, másrészt pedig az ilyen oktatási intézmény adminisztratív személyzetére?

3) Úgy kell-e értelmezni a [2005/36] irányelv 53. cikkét, hogy azzal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely szerint az államnyelv ismeretére irányuló követelmény az érintett oktatási intézmény tevékenységére jellemző körülményektől függetlenül, kivétel nélkül vonatkozik a természetes személy által alapított, nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó tagozatot, a felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot megvalósító oktatási intézményben dolgozó valamennyi tanárra?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

29 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 49. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó a valamely tagállamban letelepedett olyan magán oktatási intézmény helyzetére, amelynek tőkéjében más tagállamok állampolgárai részesedéssel rendelkeznek, amennyiben ezen intézmény a letelepedése szerinti tagállamban nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot nyújt.

30 E tekintetben az EUMSZ 49. cikk a második bekezdésében kimondja, hogy a szabad letelepedés magában foglalja a jogot gazdasági tevékenység önálló vállalkozóként történő megkezdésére és folytatására, vállalkozások, így különösen az EUMSZ 54. cikk második bekezdése szerinti társaságok alapítására és irányítására, a letelepedés országának joga által a saját állampolgáraitól előírt feltételek szerint, figyelemmel a tőkére vonatkozó fejezet rendelkezéseire is.

31 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az EUM-Szerződés értelmében vett „letelepedés” fogalma nagyon tág jelentéssel bír, amely magában foglalja azt a lehetőséget, hogy valamely tagállam állampolgára állandó és folyamatos jelleggel részt vegyen a származási államától eltérő tagállam gazdasági életében, és abból hasznot húzzon (2024. október 4-i Litvánia és társai kontra Parlament és Tanács [Mobilitási csomag] ítélet, C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, 363. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 E fogalom tehát a fogadó tagállamban állandó telephelyen, határozatlan ideig ténylegesen végzett gazdasági tevékenységet foglalja magában. A fogalom tehát azt feltételezi, hogy az érintett társaság valóban letelepedett e tagállamban, és ott ténylegesen gazdasági tevékenységet végez (2024. október 4-i Litvánia és társai kontra Parlament és Tanács [Mobilitási csomag] ítélet, C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, 364. pont).

33 Ekképpen a Bíróság már kimondta, hogy a letelepedés szabadságának körébe tartozik az olyan helyzet, amikor valamely tagállami állampolgár valamely más tagállamban letelepedett társaság tőkéjében fennálló olyan részesedést szerez, amely lehetővé teszi számára, hogy irányítást biztosító befolyást gyakoroljon e társaság döntéseire, és meghatározza annak tevékenységeit (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i AGET Iraklis ítélet,

C-201/15, EU:C:2016:972, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a 2022. május 26-i meghagyás elfogadásának időpontjában a Litvániában letelepedett, és ott állandó és folyamatos jelleggel oktatási programokat nyújtó VTM tőkéje többek között 49,96%-ban egy finn állampolgár, és 25,02%-ban egy dán állampolgár tulajdonában volt, ami főszabály szerint lehetővé teszi ezen állampolgárok számára, hogy irányítást biztosító befolyást gyakoroljanak ezen oktatási intézmény döntéseire, és meghatározzák annak tevékenységeit (lásd analógia útján: 2008. december 22-i Truck Center ítélet, C-282/07, EU:C:2008:762, 28. és 29. pont).

35 Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgó helyzetre kiterjedhet az EUMSZ 49. cikk hatálya, feltéve hogy a jelen ítélet 31. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően megállapítást nyer, hogy a VTM ténylegesen gazdasági tevékenységet folytat Litvániában való letelepedése révén.

36 Mindazonáltal, míg a kérdést előterjesztő bíróság kizárólag az EUMSZ 49. cikk értelmezését kéri, a holland kormány úgy véli, hogy az alapügyben szóban forgó helyzetet az EUMSZ 45. cikkre tekintettel kell megvizsgálni, mivel a litván nyelv ismeretének követelménye a VTM munkavállalói számára előírt kötelezettség.

37 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy amennyiben valamely nemzeti intézkedés egyidejűleg több alapvető szabadsághoz is kapcsolódik, a Bíróság azt főszabály szerint csupán az egyik szabadságra tekintettel vizsgálja meg, ha kiderül, hogy az adott ügy körülményei között a többi szabadság az elsődleges képest teljesen másodlagos, és ahhoz kapcsolódhat. Az elsődleges alapvető szabadság meghatározása érdekében figyelembe kell venni az érintett szabályozás célját, valamint adott esetben az alapeljárás tényállási elemeit (lásd ebben az értelemben: 2020. június 11-i KOB-ítélet, C-206/19, EU:C:2020:463, 23. és 25. pont; 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 50. és 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 A Bíróság megállapította továbbá, hogy annak ellenére, hogy az EUMSZ 45. cikkben előírt szabad mozgáshoz való jogok a munkavállalóknak kedveznek, e cikk megfogalmazásában semmi nem utal arra, hogy ezekre a jogokra mások, különösen a munkáltatók nem hivatkozhatnak. A hatékonyság és a hasznosság érdekében ugyanis a munkavállalók azon joga, hogy hátrányos megkülönböztetés nélkül alkalmazzák és foglalkoztassák őket, szükségszerűen együtt jár a munkáltatónak azzal a jogaival, hogy a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően alkalmazza őket (lásd ebben az értelemben: 1998. május 7-i Clean Car Autoservice ítélet, C-350/96, EU:C:1998:205, 19. és 20. pont; valamint 2012. december 13-i Caves Krier Frères ítélet, C-379/11, EU:C:2012:798, 28. pont).

39 Mindemellett azonkívül, hogy az alapkeresetet a VTM saját kezdeményezésére terjesztette elő, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, és ezt a Bíróság elé terjesztett észrevételek sem kérdőjelezzik meg, hogy az e keresettel érintett 2022. május 26-i meghagyást nem a személyi állomány érintett tizennyolc tagjának, hanem magának a VTM-nek címezték, mivel a VKI azt róta fel neki, hogy nem tett eleget az annak biztosítására irányuló kötelezettségének, hogy

személyzete megfeleljen a litván nyelv ismeretére vonatkozó, a nemzeti szabályozásban előírt követelményeknek. E szabályozás alapján ugyanis a külföldi államok és nemzetközi szervezetek által kidolgozott oktatási programok alkalmazására vonatkozó engedély jogosultja köteles többek között ellenőrizni az oktatási és tudományügyi miniszter által jóváhagyott általános programoknak megfelelően a hivatalos nyelv ismeretét, biztosítani, hogy a tanárok és oktatási szolgáltatók képzése és képesítése megfeleljen az oktatási programban meghatározott követelményeknek, köteles továbbá tiszteletben tartani az oktatásról szóló törvény és más jogi aktusok követelményeit, valamint a felügyeleti hatóságok kérésére rendelkezésükre köteles bocsátani az oktatási program végrehajtásával kapcsolatos dokumentumokat és adatokat, és lehetővé tenni azok ellenőrzését.

40 Végül az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem utal arra, hogy a VTM a kérdést előterjesztő bíróság előtt hivatkozott volna azon jogára, hogy munkavállalóit a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó szabályoknak megfelelően alkalmazza.

41 Így, figyelembe véve mind az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás tárgyát, mind pedig az alapeljárás tárgyát, az alapügyet az EUMSZ 49. cikkre tekintettel kell értékelni.

42 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy a felsőoktatási képzések díjazás ellenében történő szervezése az EUMSZ harmadik részének IV. címében a letelepedési jogról szóló 2. fejezet hatálya alá tartozó gazdasági tevékenységnek minősül, ha azt valamely tagállam állampolgára egy másik tagállamban az ez utóbbi tagállamban található elsődleges vagy másodlagos lakóhelyről állandó és folyamatos jelleggel végzi (2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Mivel valamely oktatási tevékenység gazdasági tevékenységnek minősítése attól függ, hogy a képzéseket díjazás ellenében nyújtják-e, nem pedig az oktatás azon fokától, amelyhez kapcsolódnak, ez az ítélkezési gyakorlat analógia útján alkalmazandó az alsó és felső tagozatos, illetve a középfokú képzések díjazás ellenében történő, adott tagállamban letelepedett olyan magán oktatási intézmény általi szervezésére, amelynek tőkéjében valamely másik tagállam állampolgára olyan részesedéssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy irányítást biztosító befolyást gyakoroljon döntéseire, és meghatározza annak tevékenységét.

43 A jelen ügyben tehát a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a VTM az általa biztosított oktatási programokat díjazás ellenében nyújtja-e.

44 Az eddigi megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó a valamely tagállamban letelepedett olyan magán oktatási intézmény helyzetére, amelynek tőkéjében más tagállamok állampolgára olyan részesedéssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy irányítást biztosító befolyást gyakoroljon döntéseire, és meghatározza annak tevékenységét, amennyiben ezen intézmény a letelepedése szerinti tagállamban nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot díjazás ellenében nyújt.

A második kérdésről

45 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a litván szabályozás arra kötelezi a magán oktatási intézményeket, hogy ellenőrizzék, hogy a nyilvánossággal és a közigazgatási hatóságokkal rendszeres kommunikációt folytató tanáraik és adminisztratív személyzetük rendelkezik-e a litván nyelv II. kategóriának megfelelő ismeretével, amely megfelel többek között e személyek azon képességének, hogy megértsenek számukra ismerős témákról szóló beszélt vagy írott szövegeket, a mindennapi élet vagy a munka számos témájáról kifejezzék gondolataikat, vagy egyszerű és összefüggő szöveget írjanak számukra ismerős témákról.

46 Így második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az EUMSZ 49. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétben a hatálya alá tartozó helyzetekben az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében az a magán oktatási intézmény, amely e tagállam hivatalos nyelvtől eltérő nyelven nyújt nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot, köteles ellenőrizni, hogy a nyilvánossággal és a közigazgatási hatóságokkal rendszeres kommunikációt folytató tanárai és adminisztratív személyzete megfelel-e az e hivatalos nyelv középfokú ismeretére vonatkozó követelménynek.

Az EUMSZ 49. cikkben biztosított szabadság korlátozásának fennállásáról

47 Az EUMSZ 6. cikk értelmében az Unió hatáskörrel rendelkezik – többek között az oktatás területén – a tagállamok intézkedéseit támogató, összehangoló vagy kiegészítő intézkedések végrehajtására. Bár az uniós jog nem sérti a tagállamoknak egyrészt az oktatás tartalmára és az oktatási rendszer szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét, valamint a kulturális és nyelvi sokszínűségét, másrészt a szakképzés tartalmát és szervezeti felépítését, amint az az EUMSZ 165. cikk (1) bekezdésből, illetve az EUMSZ 166. cikk (1) bekezdésből következik, e hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek azonban tiszteletben tartani az uniós jogot, különösen a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezéseket (2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 58. és 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 E tekintetben az EUMSZ 49. cikk első albekezdése úgy rendelkezik, hogy az EUM-Szerződés harmadik része IV. címének 2. fejezetében megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos a valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén történő szabad letelepedésére vonatkozó minden korlátozás. A letelepedés szabadsága korlátozásának tekintendő minden olyan intézkedés, amely az EUMSZ 49. cikk által biztosított szabadságok gyakorlását tiltja, zavarja, vagy kevésbé vonzóvá teszi (2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 60. és 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

49 A jelen esetben, bár igaz, hogy a Litván Köztársaságtól eltérő tagállamok állampolgárai letelepedhetnek e tagállam területén, és ott magán oktatási intézmény keretében a litván nyelvtől eltérő nyelven nyújthatnak oktatási programokat, e lehetőség főszabály szerint továbbra is a hatályos szabályozásban

előírt nyelvi követelmény tiszteletben tartásától függ. Így a VKI a 2022. május 26-i meghagyással e követelmény megsértése miatt írta elő a VTM számára, hogy a nyilvánossággal és a közigazgatási hatóságokkal rendszeres kommunikációt folytató tanárai és adminisztratív személyzete bizonyítsák a litván nyelv II. kategóriának megfelelő ismeretét.

50 Márpedig az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás – azon kööttségek miatt, amelyeket a megfelelően képzett személyzet felvétele terén vonhat maga után – alkalmas arra, hogy kevésbé vonzóvá tegye más tagállamok állampolgárai számára, hogy Litvániában olyan oktatási intézményt hozzanak létre és működtessenek, amelynek célja, hogy a litván nyelvtől eltérő nyelven nyújtson oktatási programokat, és ez a letelepedés szabadsága korlátozásának minősül.

Az EUMSZ 49. cikkben biztosított szabadság korlátozásának igazolásáról

51 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a letelepedési szabadság korlátozása csak akkor fogadható el, ha azt először is közérdeken alapuló kényszerítő ok igazolja, másodsor pedig megfelel az arányosság elvének, ami azt jelenti, hogy alkalmas az elérni kívánt cél koherens és szisztematikus módon történő megvalósításának biztosítására, nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket, és nem aránytalan e célhoz képest (lásd ebben az értelemben: 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Jelen esetben, ami a közérdeken alapuló kényszerítő ok fennállását illeti, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az alapügyben vitatott nemzeti szabályozás célja a Litván Köztársaság hivatalos nyelve használatának védelme és előmozdítása, amely olyan jogos cél, amely főszabály szerint alkalmas az uniós jog által előírt alapvető szabadságok korlátozásának igazolására (lásd analógia útján: 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 67–70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 Az EUSZ 3. cikk (3) bekezdésének negyedik albekezdése, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 22. cikke értelmében ugyanis az Unió tiszteletben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét, és az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésével összhangban tiszteletben tartja tagállamai nemzeti identitását is, amelynek részét képezi az érintett tagállam hivatalos nyelvének védelme is (2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 Azon kérdést illetően, hogy az alapügyben vitatott nemzeti szabályozás alkalmas-e a litván nyelv védelme és népszerűsítése jogos céljának elérésére, nem haladja-e meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket, és nem aránytalan-e ezen célhoz képest, végső soron a kérdést előterjesztő, az alapeljárásbeli tények értékelésére és a nemzeti jogszabályok értelmezésére kizárólagos hatáskörrel rendelkező bíróság feladata annak meghatározása, hogy az említett szabályozás mennyiben felel meg e követelményeknek (lásd analógia útján: 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

55 Mindazonáltal a Bíróság, amelynek az a feladata, hogy hasznos választ adjon az előterjesztő bíróságnak, hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az alapeljárás iratai, valamint az elé terjesztett írásbeli és szóbeli észrevételek alapján útmutatást adjon a bíróságnak a döntéshez (lásd analógia útján: 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.).

56 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy az olyan tagállami szabályozás, mint amelyről az alapeljárásban szó van, alkalmasnak tűnik e tagállam hivatalos nyelvének védelmére és népszerűsítésére irányuló cél megvalósításának biztosítására. Az ilyen szabályozás ugyanis elősegíti az említett nyelv azon személyek általi használatát, akikre e nyelvi követelmény vonatkozik a tanulókkal, a tanulók szüleivel és általában a nyilvánossággal, valamint különösen az adminisztratív személyzet esetében a nemzeti közigazgatási hatóságokkal fenntartott kapcsolataikban.

57 E szabályozás azonban csak akkor tekinthető a megvalósítani kívánt cél elérésére alkalmasnak, ha azt koherensen és szisztematikusan hajtják végre (2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 Márpedig úgy tűnik, hogy a jelen ügyben ez a helyzet, mivel – amint az a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik – az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás nemcsak a Litvániában található valamennyi oktatási intézményre alkalmazandó, hanem ezen intézmények valamennyi olyan munkavállalójára is, akiknek a feladatai magukban foglalják többek között a más személyekkel folytatott rendszeres kommunikációt és hivatalos formanyomtatványok kitöltését.

59 Másodszor, az alapügyben vitatott nemzeti szabályozás szükségességét, és különösen az abban szereplő nyelvi követelményt illetően, emlékeztetni kell arra, hogy az alapvető szabadságokat korlátozó intézkedések csak akkor igazolhatók, ha e célkitűzés kevésbé korlátozó intézkedésekkel nem érhető el (lásd ebben az értelemben: 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 Ebben az összefüggésben, bár a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a hivatalos nyelv védelmére irányuló politikájuk célkitűzéseinek elérésére alkalmas intézkedések megválasztásában, mivel e politika az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésének értelmében a nemzeti identitás kifejeződése), ez a mérlegelési jogkör azonban nem igazolhatja a magánszemélyeket megillető, a Szerződésekben az alapvető szabadságaikat rögzítő rendelkezésekből fakadó jogok súlyos sérelmét (2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 A jelen ügyben, noha a Litván Köztársaság – amint azt a jogszabályai tanúsítják – hivatalos nyelve magas szintű védelmét és népszerűsítését kívánja biztosítani, nem bizonyított – amint arra a főtanácsnok az indítványának 54. pontjában rámutatott –, hogy az alapügyben szóban forgó nyelvi követelménynél kevésbé korlátozó intézkedések elérhetik-e ugyanolyan hatékonysággal a kitűzött célt.

62 Ily módon úgy tűnik, hogy az alapügyben szóban forgó nyelvi követelmény önmagában megfelel a szükségességre vonatkozó feltételének.

63 E feltétel vizsgálata során azonban figyelembe kell venni a nemzeti szabályozás által az e nyelvi követelmény teljesülésének megállapításához előírt bizonyítási módokat is.

64 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ítélet 27. pontjában említett információkérésre adott válaszában jelezte, hogy a nemzeti szabályozás szerint az a személynek, aki bizonyítani kívánja, hogy rendelkezik a litván nyelv elvárt szintű ismeretével, a Nacionalinė švietimo agentūra (Nemzeti Oktatási Ügynökség, Litvánia) által kiállított, Litvánia területén szervezett nyelvvizsga alapján kiadott bizonyítványt kell bemutatnia.

65 Egy bizonyítvány bemutatása valóban tekinthető olyan tényezőnek, amely lehetővé teszi az előírt nyelvismeret értékelését (lásd analógia útján: 2015. február 5-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-317/14, EU:C:2015:63, 27. pont). Mindazonáltal az, hogy egy magánoktatási intézményben betöltendő állásra pályázó személy a litván jogszabályokban előírt bizonyítvány megszerzésén kívül más módon nem tudja igazolni, hogy megfelel a nyelvismeretre vonatkozó követelménynek, túllépni látszik az elérni kívánt jogszerű cél megvalósításához szükséges mértéket, mivel kizárja a valamely más tagállamban szerzett bizonyítvány vagy diploma birtokosa azon szintű ismereteinek tekintetbevételét, amelyek megszerzése, tekintettel azon tanulmányok jellegére és időtartamára, amelyek befejezését a bizonyítvány vagy diploma tanúsítja, vélelmezhető (lásd analógia útján: 2015. február 5-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-317/14, EU:C:2015:63, 29. pont).

66 E körülmények között úgy tűnik, hogy az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely az általa érintett személyek számára előírja, hogy annak bizonyítása érdekében, hogy rendelkeznek a hivatalos nyelv elvárt szintű ismeretével, az érintett tagállam adott szerve által kiállított, e tagállam területén szervezett nyelvvizsga alapján kiadott bizonyítványt kell bemutatniuk, túllépi a jogszerű céljának eléréséhez szükséges mértéket, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

67 Harmadszor, az alapügyben vitatott nemzeti szabályozás szigorú értelemben vett arányos jellegét illetően emlékeztetni kell arra, hogy egy olyan közérdekű célkitűzést, mint a hivatalos nyelv védelme és népszerűsítése, nem lehet anélkül megvalósítani, hogy a nemzeti intézkedés ne venné figyelembe, hogy azokat össze kell egyeztetni az ezen intézkedéssel érintett – a Szerződésekben foglalt – alapvető jogokkal és elvekkel, mivel el kell végezni egyrészt e célkitűzések, másrészt pedig a szóban forgó jogok és elvek közötti kiegyensúlyozott mérlegelést annak biztosítása érdekében, hogy az ezen intézkedéssel okozott hátrányok ne legyenek aránytalanok az említett célokhoz képest (lásd analógia útján: 2025. december 18-i Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge ítélet, C-417/23, EU:C:2025:1017, 168. pont).

68 Így olyan helyzetben, amikor valamely tagállam a hivatalos nyelvének védelmére és népszerűsítésére irányuló cél elérése érdekében nyelvi követelményt kíván előírni a magán oktatási intézmények tanáraival és adminisztratív személyzetének bizonyos tagjaival szemben, el kell végeznie e közérdekű cél és az EUMSZ 49. cikkből eredő jogok kiegyensúlyozott mérlegelését. Ilyen kiegyensúlyozott mérlegelésre kerülne sor például

egy olyan nemzeti szabályozás esetében, amely rendelkezne a hivatalos nyelv ismerete szintjének a felvételt követő fokozatos megfelelés lehetőségéről, az elvárt nyelvismereti szintnek a munkaviszony időtartamának függvényében történő csökkentése lehetőségéről, vagy e nyelvi követelmény alóli mentesség bevezetésének lehetőségéről olyan esetekben, ahol azt megfelelő körülmények indokolják, különösen akkor, ha a megüresedett álláshelyre nem jelentkezik egyetlen teljes képesítéssel rendelkező jelölt sem (lásd ebben az értelemben: 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet, C-391/20, EU:C:2022:638, 84. és 85. pont).

69 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó nyelvi követelmény – e tekintetben kivételek és könnyítések meghatározása nélkül – a munkába lépéstől kezdve és a munkaszerződés időtartamától függetlenül vonatkozik valamennyi olyan tanárra és az adminisztratív személyzet valamennyi olyan tagjára, akik valamely magán oktatási intézmény alkalmazásában állnak, és a nyilvánossággal és a közigazgatási hatóságokkal rendszeres kommunikációt folytatnak.

70 Következésképpen úgy tűnik, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás nem felel meg a szigorú értelemben vett arányosság elvének abban az értelemben, hogy aránytalannak tűnik az elérni kívánt célhoz képest, aminek megítélése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

71 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy a hatálya alá tartozó helyzetben nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében az a magán oktatási intézmény, amely e tagállam hivatalos nyelvétől eltérő nyelven nyújt nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot, köteles ellenőrizni, hogy a nyilvánossággal és a közigazgatási hatóságokkal rendszeres kommunikációt folytató tanárai és adminisztratív személyzete megfelelnek-e az e hivatalos nyelv középfokú ismeretére vonatkozó követelménynek, amennyiben az ilyen szabályozást az említett hivatalos nyelv védelmének és népszerűsítésének célkitűzése igazolja, és e szabályozás szükséges és arányos e cél eléréséhez. E feltétel nem teljesül, ha az említett szabályozás kivétel vagy könnyítés lehetősége nélkül vonatkozik az általa érintett valamennyi személyre, és arra kötelezi őket, hogy a hivatalos nyelv előírt szintje ismeretének igazolása érdekében az érintett tagállam adott szerve által kiállított, e tagállam területén szervezett nyelvvizsga alapján kiadott bizonyítványt mutassanak be.

A harmadik kérdéstről

72 Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2005/36 irányelv 53. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes a hatálya alá tartozó helyzetekben az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében azon magán oktatási intézmény tanárainak, amely e tagállam hivatalos nyelvétől eltérő nyelven nyújt nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot, meg kell felelniük az e hivatalos nyelv középfokú ismeretére vonatkozó követelménynek.

73 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2005/36 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében ezen irányelv rendelkezéseit a tagállamok minden olyan állampolgárára alkalmazni kell, aki egy attól eltérő tagállamban kíván egy szabályozott szakmát gyakorolni, mint amelyben szakmai képesítését szerezte.

74 Egyébiránt ezen irányelv 53. cikkének (1) bekezdése szerint a szakmai képesítések elismerésének hatálya alá tartozó szakembereknek a szakma fogadó tagállamban történő gyakorlásához szükséges nyelvismerettel kell rendelkezniük.

75 Így a jelen ügyben annak ellenőrzése érdekében, hogy az alapjogvita a 2005/36 irányelv 53. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e, a kérdést előterjesztő bíróság feladata előzetesen megvizsgálni, hogy a VTM azon oktatói, akik nem litván állampolgárok, a Litván Köztársaságtól eltérő tagállamokban szereztek-e meg szakmai képesítésüket, és Litvániában elismerték-e ezen szakmai képesítéseiket.

76 E megfontolásra figyelemmel, meg kell állapítani, hogy – tekintettel az oktatásnak a tagállamok hivatalos nyelve védelmére és népszerűsítésére irányuló politika megvalósításában betöltött jelentőségére, valamint arra, hogy a tanárok nem csupán az általuk nyújtott oktatás révén, hanem az oktatási intézmény mindennapos életében való részvételük és a diákjaikkal ápolt kiváltságos kapcsolataik révén is lényeges szerepet játszanak – azon tagállam hivatalos nyelvének ismerete, amelyben szakmájukat gyakorolják, olyan követelménynek tekinthető, amely a szakmájuk gyakorlásához szükséges nyelvismeretnek minősül a 2005/36 irányelv 53. cikke (1) bekezdésének értelmében (lásd analógia útján: 1989. november 28-i Groener ítélet, C-379/87, EU:C:1989:599, 19–21. pont).

77 Mindazonáltal figyelembe kell venni azon tény, hogy a 2005/36 irányelvet az uniós jog, különösen az EUMSZ 49. cikk által biztosított alapvető szabadságok fényében kell értelmezni abban az esetben, ha – mint az alapügyben is – a tagállami szabályozás arra kötelezi a területén letelepedett oktatási intézményeket, hogy gondoskodjanak arról, hogy tanáraik megfeleljenek egy meghatározott nyelvi követelménynek.

78 Így az ilyen szabályozásnak a 2005/36 irányelv 53. cikkének – EUMSZ 49. cikkel összefüggésben értelmezett – (1) bekezdésével való összhangját ugyanazon kritériumok alapján kell értékelni, mint amelyek az ilyen szabályozás EUMSZ 49. cikkel való összhangjának vizsgálatára alkalmazandók, és amelyekre a jelen ítélet 51–68. pontja hivatkozik, ami azt jelenti, hogy meg kell vizsgálni, hogy az említett szabályozást igazolja-e az érintett tagállam hivatalos nyelve védelmének és népszerűsítésének célkitűzése, valamint hogy az szükséges és arányos-e ezen cél eléréséhez.

79 Mellékesen meg kell jegyezni, hogy a 2005/36 irányelv 53. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az e cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettségnek való megfelelés ellenőrzését a betegek biztonságára kihatással nem bíró szakmák esetében csak a szakember által folytatni kívánt szakmai tevékenység tekintetében elégséges nyelvismerete vonatkozásában fennálló „komoly és valós kétségek” esetén lehet előírni.

80 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2005/36 irányelv 53. cikkének (1) bekezdését az EUMSZ 49. cikkel összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a hatálya alá tartozó helyzetekben az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében azon magán

oktatási intézmény tanárainak, amely e tagállam hivatalos nyelvétől eltérő nyelven nyújt nemzetközi középfokú oktatási programot, valamint az alsó és felső tagozatot és a gimnázium első két évét lefedő nemzetközi érettségi programot, meg kell felelniük az e hivatalos nyelv középfokú ismeretére vonatkozó követelménynek, amennyiben az ilyen szabályozást az említett hivatalos nyelv védelmének és népszerűsítésének célkitűzése igazolja, és e szabályozás szükséges és arányos e cél eléréséhez. E feltétel nem teljesül, ha az említett szabályozás kivétel vagy könnyítés lehetősége nélkül vonatkozik az általa érintett valamennyi személyre, és arra kötelezi őket, hogy a hivatalos nyelv előírt szintje ismeretének igazolása érdekében az érintett tagállam adott szerve által kiállított, e tagállam területén szervezett nyelvvizsga alapján kiadott bizonyítványt mutassanak be.

II.

C-490/24 Stichting Koskea ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet

A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni: az ezen irányelvben előírt kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak a közlekedési balesetben érintett egyetlen gépjármű vezetője által elszenvedett károokra még akkor sem kell kiterjednie, ha az egyik utas beavatkozott e gépjármű vezetésébe, és e balesetet e beavatkozás okozta.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 263., 11. o.) 12. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az ED vagyongazdálkodóként eljáró Stichting Koskea alapítvány és a Reaal Schadeverzekering NV cégneven működő Nationale Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij NV (a továbbiakban: Nationale Nederlanden) között a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás által nyújtandó fedezet terjedelme tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

11 2016 végén ED közlekedési balesetet szenvedett, miközben egy labdarúgóklub kisbuszát vezette, amelyben e klub volt edzője és két csapattag ült. Miközben az ED által vezetett kisbusz körülbelül 70 km/h sebességgel közlekedett, a korábbi edző, aki a vezető jobb oldalán hátul ült, hirtelen behúzza a kéziféket. A kisbusz megcsúszott és több oszlopnak nekiütközött. ED, valamint az utasülésein helyet foglaló csapattársai kirepült a gépjárműből. Ez utóbbi behalt a sérüléseibe. ED súlyosan megsérült, és maradandó jelleggel viseli e baleset súlyos következményeit. A volt edző és a másik csapattag könnyebb sérüléseket szenvedett.

12 A kisbusz tulajdonosa, a labdarúgóklub gépjármű-felelősségbiztosítást a Reaal Schadeverzekeringnél kötött, amely később egyesült a

Nationale Nederlanden. A klub ezenkívül az utasokra vonatkozó balesetbiztosítást is kötött a Nationale Nederlandennél (a továbbiakban: balesetbiztosítás).

13 A balesetből eredő saját kárai tekintetében ED, amelyet a vagyont kezelő és érdekeit védő Stichting Koskea képvisel, azt kérte a Nationale Nederlandentől, hogy e balesetbiztosítás alapján nyújtson számára fedezetet. 2020 januárjában e társaság ügyvédje arról tájékoztatta ED-t, hogy rá vonatkozóan nem áll fenn az említett balesetbiztosítás általi fedezet, mivel a baleset körülményeire vonatkozó rendőrségi jelentés azt állapította meg, hogy a kisbuszt alkohol fogyasztását követően és annak befolyása alatt vezette. Az ügyvéd azt is jelezte, hogy a WAM által előírt kötelező felelősségbiztosítás alapján sem illetheti meg fedezet, mivel az nem terjed ki a gépjármű vezetője által elszenvedett károokra.

14 Az ED nevében és javára eljáró Stichting Koskea keresetet indított a rechtbank Noord-Nederland (észak-hollandiai bíróság, Hollandia) előtt annak megállapítása iránt, hogy a Nationale Nederlanden a WAM alapján köteles megtéríteni az érintett által elszenvedett és az őt a jövőben érő kárt. E kereset alátámasztása érdekében ezen alapítvány többek között arra hivatkozott, hogy a gépjármű vezetője által elszenvedett károk kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás általi fedezetének a WAM 4. cikkének (1) bekezdésében előírt kizárása a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel bár a baleset időpontjában ED vezette a gépjárművet, e rendelkezés értelmében már nem volt gépjárművezetőnek tekinthető, mivel a kézifék behúzásával a volt edző gépjárművezetőként járt el.

15 2020. október 22-i ítéletével e bíróság helyt adott ennek a keresetnek. Lényegében úgy vélte, hogy attól a pillanattól kezdve, amikor a volt edző behúzza a kéziféket, ED már nem volt abban a helyzetben, hogy ténylegesen vezesse ezt a kisbuszt, következésképpen már nem volt a WAM 4. cikkének (1) bekezdése értelmében vett gépjárművezetőjének tekinthető.

16 A Nationale Nederlanden ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a Gerechtshof Arnhem-Leeuwardenhez (arnhem-leeuwardeni fellebbviteli bíróság, Hollandia). 2022. december 13-i ítéletével e bíróság lényegében azzal az indokkal helyezte hatályon kívül az említett ítéletet, hogy ED nem vesztette el gépjárművezetői minőségét amiatt, hogy a volt edző behúzza a kéziféket. E tekintetben rámutatott arra, hogy továbbra is ő volt az a személy, aki e gépjármű volánjához ült, beindította azt, meghatározta a sebességét és kiválasztotta a haladási irányt. Így e bíróság szerint a gépjármű vezérlését ő működtette, és az, hogy a volt edző hirtelen behúzza a kéziféket, és így vezetési műveletet hajtott végre, semmit nem változtat ezen.

17 A Stichting Koskea felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) előtt, amely a kérdést előterjesztő bíróság. E bíróság előtt azt állítja, hogy ED-t már nem lehetett a kisbusz vezetőjének tekinteni azt követően, hogy a volt edző behúzza a kéziféket, mivel ez a cselekmény megfosztotta őt attól a lehetőségtől, hogy ténylegesen vezesse e járművet.

18 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a holland jogalkotó a 90/232 irányelv 1. cikkének első bekezdését – amely jelenleg a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése – ültette át a WAM 4. cikkének (1) bekezdésébe, amely szerint a kötelező

gépjármű-felelősségbiztosítás a gépjármű vezetője kivételével kiterjed valamennyi utasnak a gépjárműhasználatból eredő személyi sérülésével kapcsolatos felelősségre. Megjegyzi azonban, hogy a „gépjármű vezetőjének” e fogalmát sem ez utóbbi irányelv, sem az általa felváltott irányelvek nem határozzák meg.

19 A Bíróság az e területre vonatkozó ítélkezési gyakorlatában mindig hangsúlyozta a közlekedési balesetet szenvedett utasok védelmének fontosságát, valamint az annak biztosítására irányuló célkitűzést, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás lehetővé tegye a gépjármű által okozott közlekedési balesetet elszenvedő valamennyi utas számára az általuk elszenvedett károk megtérítését. Mindazonáltal ezen ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése különbséget tesz a gépjárművezető és a többi utas között.

20 E körülményekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti kötelező felelősségbiztosításnak ki kell terjednie az érintett gépjármű eredeti vezetője által elszenvedett károkért való felelősségre, ha valamely utas beavatkozott e gépjármű vezetésébe, és ez a beavatkozás balesetet okozott. Amennyiben ez az eset áll fenn, úgy véli, hogy felmerül a kérdés, hogy az uniós jog előír-e bizonyos követelményeket, amelyeket figyelembe kell venni annak meghatározása érdekében, hogy az alapügyben szóban forgó körülmények között az a személy, aki a baleset időpontjában a gépjármű kormányánál ült, elveszítette-e gépjárművezetői minőségét, következésképpen igényelheti-e a 2009/103 irányelvből eredő védelmet.

21 E körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„(1) Úgy kell-e értelmezni a [2009/103 irányelv] 12. cikkének (1) bekezdését, hogy a kötelező felelősségbiztosításnak ki kell terjednie a gépjármű (eredeti) vezetője által elszenvedett kárra egy olyan helyzetben, amelyben egy utas beavatkozik a gépjármű vezetésébe, és e beavatkozás miatt baleset következik be?”

(2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, következnek-e az uniós jogból meghatározott követelmények, amelyeket a nemzeti bíróságnak tiszteletben kell tartania annak értékelése során, hogy egy, a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében vett gépjárművezető a gépjárművezetői minőséget a jelen ügy körülményei között elveszítette-e, és hogy esetleg részesülhet-e az általános szabály alapján az utasokat megillető védelemben?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

22 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az ezen irányelvben előírt kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak a közlekedési

balesetben érintett egyetlen gépjármű vezetője által elszenvedett károokra még akkor sem kell kiterjednie, ha az utas beavatkozott e gépjármű vezetésébe, és e balesetet e beavatkozás okozta.

23 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem annak szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelyek az említett rendelkezés részét képezik (lásd: 1983. november 17-i Merck ítélet, 292/82, EU:C:1983:335, 12. pont; 2025. október 30-i Killybegs Fishing Enterprises és társai ítélet, C-546/24, EU:C:2025:844, 16. pont).

24 Szintén az állandó ítélkezési gyakorlat részét képezi, hogy azon kifejezések értelmét és terjedelmét, amelyekre az uniós jog semmilyen meghatározást nem ad, és nem utal a tagállamok jogára, az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentésük szerint kell meghatározni, figyelembe véve azon szövegkörnyezetet, amelyben a kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelyek e kifejezések részét képezik (lásd ebben az értelemben: 2011. október 18-i Brüstle ítélet, C-34/10, EU:C:2011:669, 25. és 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2024. szeptember 5-i BIOR-ítélet, C-344/23, EU:C:2024:696, 40. pont).

25 Elsősorban, ami a 2009/103 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének szövegét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés szerint – ezen irányelv 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének sérelme nélkül, amely az alapügyben nem releváns kivételt fogalmaz meg, az említett irányelv 3. cikkében említett biztosítás „a gépjármű vezetője kivételével” kiterjed „valamennyi utasnak” a gépjárműhasználatból eredő személyi sérülésével kapcsolatos felelősségre.

26 Ugyanezen irányelv 3. cikkének első bekezdése értelmében, figyelemmel ezen irányelv 5. cikkének alkalmazására, amely a gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség alóli, az alapügy szempontjából szintén nem releváns eltéréseket ír elő, minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a saját területén szokásosan üzemben tartott gépjárművek rendelkezzenek gépjármű-felelősségbiztosítással.

27 Az általa felváltott irányelvekhez hasonlóan a 2009/103 irányelv sem a „vezető”, sem az „utas” fogalmát nem határozza meg, és nem is utal a tagállamok jogára e fogalom terjedelmének meghatározása érdekében. Ami e kifejezéseknek az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentését illeti, meg kell állapítani, hogy a „vezető” kifejezés olyan személyre vonatkozik, aki valamit vagy valakit vezet vagy irányít. A gépjárművel kapcsolatban ez a fogalom arra a személyre vonatkozik, aki a gépjármű kormányánál vagy vezérlőberendezésénél foglal helyet, és azt irányítja. Az „utas” kifejezés olyan személyt jelöl, akit járművel szállítanak, és aki nem irányítja azt.

28 E tényezőkre tekintettel a 2009/103 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének szövegéből arra lehet következtetni, hogy először is a gépjárműben a „vezetője kivételével” több utas is lehet, de főszabály szerint egyszerre csak egy gépjárművezető. Ezt követően, eltekintve a különleges esetektől – különösen a vezetői engedély megszerzésére irányuló kísérő melletti vezetési gyakorlat esetében, amelyre különös szabályok vonatkozhatnak – a „vezető” kifejezés általában arra a személyre vonatkozik, aki a gépjármű kormányánál vagy

vezérlőberendezésénél foglal helyet és azt vezeti, míg az „utas” kifejezés olyan személyre vonatkozik, aki az érintett járműben máshol utazik, és nem vezeti azt. Végül e rendelkezés nem írja elő, hogy a gépjármű „vezetője” által elszenvedett károkért való felelősségre az említett irányelv 3. cikkében említett biztosításnak kellene kiterjednie.

29 Másodsorban, ami azt a háttérrel illeti, amelybe a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése illeszkedik, először is meg kell állapítani, hogy ezen irányelv 1. cikkének 1. pontja úgy határozza meg a „gépjármű” fogalmát, mint amely „minden szárazföldi közlekedésre szolgáló és mechanikus erővel működtetett, de nem sínen közlekedő gépjármű, valamint a pótkocsi, akkor is, ha nincs a gépjárműhöz kapcsolva”.

30 30 Az ezen irányelv értelmében vett gépjárművet tehát szükségszerűen mechanikus erő működteti (lásd ebben az értelemben: 2023. október 12-i KBC Verzekeringen ítélet, C-286/22, EU:C:2023:767, 37., 38. és 40. pont), főszabály szerint minden forgalomban lévő jármű – az önvezető gépjárművek kivételével – vezetővel és vezetőüléssel rendelkezik, és ez a gépjárművezető az a személy, aki a járműben a kormányánál ülve a gépjármű közlekedése céljából annak mechanikus erejét működteti, vagy abban a helyzetben van, hogy azt működtetheti.

31 Másodsorban, bár a 2009/103 irányelv 3. cikkének negyedik bekezdése úgy rendelkezik, hogy az első albekezdésben említett biztosítás kötelezően kiterjed mind az anyagi kárra, mind a személyi sérülésre, e rendelkezésnek az ezen irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben történő értelmezéséből az következik, hogy különösen „a gépjármű vezetője kivételével” „valamennyi utas” személyi sérüléséről van szó.

32 Harmadszor, az említett irányelv 12. cikkének (2) bekezdése értelmében baleset esetén a biztosított személy, a gépjármű vezetője vagy bármely más, a magánjog értelmében felelős személy családtagjai, akik felelősségét az ugyanezen irányelv 3. cikkében említett biztosítás fedezi, e családi kapcsolat miatt a személyi sérülés tekintetében nem zárhatók ki a biztosítás köréből. Ezenkívül a 2009/103 irányelv 12. cikke (3) bekezdésének első albekezdése szerint az ezen irányelv 3. cikkében említett biztosítás kiterjed az olyan gyalogosokat, kerékpárosokat és a közút többi, nem motorizált használatját ért személyi sérülésekre és anyagi kárra, akik egy gépjármű részvételével bekövetkezett baleset következményeként a nemzeti polgári jog értelmében kártérítésre jogosultak. Egyébiránt ezen irányelv 13. cikkének (3) bekezdése pontosítja, hogy a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy bármely jogszabályi rendelkezés vagy a biztosítási kötvényben található szerződéses kikötés, amely a biztosítás köréből azon az alapon zár ki egy utast, hogy tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a gépjármű vezetője a baleset idején alkohol vagy más kábító hatású anyag befolyása alatt állt, érvénytelennek minősüljön az ilyen utas kárigénye vonatkozásában.

33 E rendelkezések a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdéséhez hasonlóan megkülönböztetik a gépjármű vezetőjét azoktól az egyéb személyektől, akik a gépjárműben utazhattak, valamint a nem a gépjárműben tartózkodó, de a gépjárművel kapcsolatos közlekedési baleset által érintett egyéb közúthasználóktól. Így a baleset károsultjainak kategóriáit lényegében az abban

érintett gépjármű vezetőjével szembeállítva határozzák meg.

34 Negyedszer meg kell állapítani, hogy ezen irányelv 12. cikke (3) bekezdése második albekezdésének megfelelően az irányelv 12. cikke nem érinti sem a polgári jogi felelősséget, sem a kártérítés összegét. Következésképpen az a szerep, amelyet a gépjármű egyik vagy másik használója – mint a jelen esetben a kéziféket behúzó utas – betölthet a baleset lefolyásában, és következképpen a károk bekövetkezésében, a baleset bekövetkezésének helye szerinti tagállamban hatályos polgári jogi felelősségi rendszer szerint meghatározhatja, hogy melyik személy tartozik polgári jogi felelősséggel a balesetért, és befolyásolhatja a kártérítés mértékét. Ez utóbbi szempontok azonban eltérnek a 2009/103 irányelvben előírt kötelező biztosítás személyre szóló fedezetének terjedelmétől.

35 E tekintetben a Bíróság többször megállapította, hogy a harmadik feleknek okozott károkat fedező gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség eltér a polgári jogi felelősség alapján történő kártérítés mértékétől. Amíg ugyanis az előbbit az uniós szabályozás határozza meg és garantálja, addig az utóbbit alapvetően a nemzeti jog szabályozza (2011. március 17-i Carvalho Ferreira Santos ítélet, C-484/09, EU:C:2011:158, 31. pont; 2023. október 12-i KBC Verzekeringen ítélet, C-286/22, EU:C:2023:767, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 E szövegbeli és kontextuális elemek összessége tehát arra utal, hogy a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely utasnak a gépjármű vezetésébe való beavatkozása, amely balesetet okoz, nem járhat azzal a következménnyel, hogy megfosztja e gépjármű vezetőjét a járművezetői minőségétől, különben sértené a gépjármű vezetője és a harmadik fél károsultak közötti alapvető különbségtételt, amely az ezen irányelv által bevezetett kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási rendszert jellemzi, valamint az ilyen biztosítási kötelezettség és a károk polgári jogi felelősség alapján történő megtérítésének mértéke közötti különbségtételt, amelyet a nemzeti jog szabályoz.

37 Harmadsorban meg kell állapítani, hogy ezt az értelmezést megerősítik a 2009/103 irányelv által követett célok.

38 Egyrészt kétségtelen, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó uniós szabályozás fejlődéséből kitűnik, hogy az uniós jogalkotó folyamatosan biztosította és erősítette az ezen gépjárművek által okozott balesetek károsultjainak védelmére irányuló célkitűzést (2017. december 20-i Núñez Torreiro ítélet, C-334/16, EU:C:2017:1007, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2025. április 30-i Nastolo ítélet, C-370/24, EU:C:2025:300, 39. pont).

39 Mindazonáltal, amint arra a főtanácsnok az indítványának 40. pontjában lényegében rámutatott, e célt sértené, ha véletlenszerű ténybeli körülmények alapján a jármű kormányánál ülő személy elveszíthetné gépjárművezetői minőségét amiatt, hogy egy utas beavatkozik e jármű vezetésébe. Ugyanis, mivel – amint az a jelen ítélet 28. és 30. pontjában megállapításra került – főszabály szerint – az önvezető gépjárművek kivételével – minden gépjárműnek van vezetője, az a tény, hogy a gépjármű kormányánál ülő személyt megfosztják a járművezetői minőségétől, azzal a

következéssel járna, hogy ebben az esetben ez az utas minősülne vezetőnek, és következésképpen ki lenne zárva az ezen irányelv által a harmadik fél károsultak, köztük az utasok számára biztosítani kívánt védelemből. 40 Ezenkívül az ilyen lehetőségből eredő jogbizonytalanság önmagában összeegyeztethetetlen az említett céllal.

41 Másrészt, amint arra a főtanácsnok az indítványának 38. pontjában rámutatott, a jelen ítélet 38. pontjában említett jogszabályi fejlődést az is jellemezte, hogy a 90/232 irányelv elfogadása óta állandó jelleggel és kifejezetten kizárt, hogy a járművezető által elszenvedett károkat az uniós jog által előírt kötelező felelősségbiztosítás fedezze, mivel az említett szabályozás mindig is csak a vezető, illetve az utasok vagy más harmadik felek közötti különbségtételt ismerte el (lásd ebben az értelemben: 2011. december 1-jei Churchill Insurance Company Limited és Evans ítélet, C-442/10, EU:C:2011:799, 27–31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Ezenkívül e jogalkotási fejlődésből semmi nem utal arra, hogy az uniós jogalkotó szándéka arra irányult volna, hogy a gépjárművek közlekedéséből eredő polgári jogi felelősség biztosítására vonatkozó kötelezettséget a harmadik feleknek okozott károk fedezetén túl is harmonizálja, és ilyen szándék a 2009/103 irányelvből sem tűnik ki. Az irányelv (21) preambulumbekzdése egyébiránt kimondja, hogy a biztosított személy, a gépjármű vezetője vagy bármely más felelős személy családtagjai részére hasonló védelmet kell nyújtani, mint az „egyéb harmadik fél károsultak” részére. Hasonlóképpen, ezen irányelv (23) preambulumbekzdése a biztosítási fedezetnek a „gépjármű valamennyi utasára” történő kiterjesztésére hivatkozik, és lényegében pontosítja, hogy az olyan nemzeti jogszabály vagy szerződéses kikötés főszabály szerint hatástalan jellege, amely bizonyos körülmények között kizárja a kötelező felelősségbiztosítás fedezetét a „harmadik fél károsultak kárigényei” tekintetében, nem érinti többek között azt a felelősséget, amely az alkalmazandó nemzeti jog alapján az érintett utasokat terhelheti.

43 Következésképpen az uniós jog jelenlegi állása szerint továbbra is a tagállamok nemzeti joga szabályozza annak esetleges kötelezettségét, hogy a közlekedési balesetben egyedülként érintett gépjármű vezetője által elszenvedett károkat biztosítás útján fedezzék.

44 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2009/103 irányelv 12. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelvben előírt kötelező gépjármű-felelősségbiztosításnak a közlekedési balesetben egyedülként érintett gépjármű vezetője által elszenvedett károkat még akkor sem kell kiterjednie, ha az egyik utas beavatkozott e gépjármű vezetésébe, és e balesetet e beavatkozás okozta.

A második kérdéstről

45 Az első kérdésre adott válasza tekintettel a második kérdést nem szükséges megválaszolni.

III.

C-680/24 - WizzAir Hungary ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet

1) A repülőtéri díjakról szóló, 2009. március 11-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 3. pontját

a következőképpen kell értelmezni:

a „repülőtér használójának” e rendelkezésben meghatározott fogalmával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerinti módosítása céljából a repülőtér-irányító szervezet csak a „repülőtér állandó jellegű használóival” köteles konzultálni, ahogyan azokat a nemzeti jogszabályok meghatározzák.

2) A 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdését ezen irányelv 11. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikkének 3. pontjával, valamint 6. cikkének (2) bekezdésével és (5) bekezdésének második albekezdésével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

amikor a független felügyeleti hatóság a repülőtér-irányító szervezet javaslatára alapján, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében meghatározza vagy jóváhagyja a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének módosításait, köteles az e 2. cikk 3. pontjában meghatározott azon „repülőtér-használókkal” konzultálni, akikkel a repülőtér-irányító szervezet e javaslat kidolgozása során nem konzultált megfelelően.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a repülőtéri díjakról szóló, 2009. március 11-i 2009/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 70., 11. o.; helyesbítés: HL 2013. L 130., 60. o.) 2. cikke 3. pontjának, 6. cikke (2) bekezdésének, 6. cikke (5) bekezdése első albekezdése a) pontjának és második albekezdésének, valamint 11. cikke (7) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az egyfelől a WizzAir Hungary Légitársaság Kft. (a továbbiakban: WizzAir), egy budapesti (Magyarország) székhelyű légitársaság, másfelől pedig a Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego (a polgári légiforgalmi hatóság elnöke, Lengyelország) (a továbbiakban: az ULC elnöke) között folyamatban lévő azon jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgyát azon határozat jogszerűsége képezi, amelyben az ULC elnöke elutasította a WizzAir arra irányuló kérelmét, hogy a varsói Chopin repülőtérre (Lengyelország) (a továbbiakban: Chopin repülőtér) vonatkozó repülőtéri díjak szintjének vagy szerkezetének módosítására irányuló eljárásban részes félként ismerjék el.

Az alapeljárás

11 2019. július 31-én olyan kérelem érkezett az ULC elnökéhez – aki a 2009/12 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése értelmében vett független felügyeleti hatóság –, amely a Chopin repülőtérrel kapcsolatos repülőtéri díjak módosításának jóváhagyására vonatkozott, és amelyet a Polskie Porty Lotnicze S. A. (a továbbiakban: PPL), vagyis e repülőtér ezen irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett irányító szervezete terjesztett elő. E kérelemhez mellékeltek az azon konzultációkat igazoló dokumentumokat, amelyekre olyan találkozó során került sor, amelyet 2019. május 15-én tartottak 65 olyan légi fuvarozóval, amelyek a légi közlekedésről szóló törvény 77. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében a

Chopin repülőtér „állandó jellegű használóinak” minősülnek.

12 2019. július 18-án a WizzAir, amely a Chopin repülőtérnek a 2009/12 irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett használója, azt kérte az ULC elnökétől, hogy a Chopin repülőtér repülőtéri díjtáblázatának módosítására irányuló eljárásban részes félként ismerjék el.

13 2019. október 31-i határozatával (a továbbiakban: vitatott határozat) az ULC elnöke jóváhagyta e díjtáblázat bizonyos módosításait, míg egyéb módosítások jóváhagyását megtagadta. Miután megállapította, hogy a WizzAir nem felel meg az alkalmazandó nemzeti jogszabályok által előírt feltételeknek, nem engedte őt részt venni a szóban forgó eljárásban, e határozatot pedig csak a PPL-lel közölte.

14 A Wizzair keresetet indított e határozattal szemben a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (varsói vajdasági közigazgatási bíróság, Lengyelország) előtt, amely a kérdést előterjesztő bíróság. E bíróság előtt az ULC elnöke arra hivatkozott, hogy e kereset elfogadhatatlan, vagy másodlagosan megalapozatlan, mivel a WizzAirnek nem fűződik jogi érdeke a szóban forgó repülőtéri díjtáblázat módosításainak jóváhagyásához.

15 2020. augusztus 19-i ítéletével e bíróság formai okokból megsemmisítette a vitatott határozatot azzal az indokkal, hogy e határozat olyan bizonyítékokon alapult, amelyeket csak részben fordítottak le lengyel nyelvre. Az ULC elnöke és a PPL felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben.

16 2024. április 24-i ítéletével a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország) hatályon kívül helyezte a megtámadott ítéletet, az ügyet pedig visszautalta a kérdést előterjesztő bíróság elé azzal az indokkal, hogy ez az ítélet nem adott egyértelmű választ arra, hogy milyen bizonyítékok voltak szükségesek a megtámadott határozat jogszerűségének értékeléséhez, sem pedig arra, hogy mely, az ügyiratokban szereplő konkrét bizonyítékokat nem fordították le lengyel nyelvre.

17 E visszautalást követően a kérdést előterjesztő bíróság a következőket állapította meg:

– a repülőtéri díjaknak vagy maximális szintjüknek az ULC elnöke mint független felügyeleti hatóság általi meghatározására vagy jóváhagyására irányuló, a légi közlekedésről szóló törvény 77. és 77d. cikkében meghatározott eljárás megfelel a 2009/12 irányelv 6. cikke (5) bekezdése első albekezdésének a) pontjában előírt, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárásnak;

– a szóban forgó módosítások jóváhagyása iránti kérelemnek az ULC elnökéhez való benyújtását megelőzően a PPL lefolytatta a 2009/12 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése és a légi közlekedésről szóló törvény 77. cikkének (1) bekezdése szerinti konzultációkat, viszont kizárólag azzal a 65 joggal, amelyek megfeleltek a Chopin repülőtér állandó jellegű használójával kapcsolatos, e 77. cikk (2) bekezdése értelmében vett kritériumnak, miközben a vitatott határozat elfogadását megelőző év során 137 olyan joggal működött e repülőtér, amelyek megfeleltek a repülőtér használójával kapcsolatos, a 2009/12 irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett kritériumnak;

– a repülőtéri díjak PPL által benyújtott módosításainak vizsgálata során az ULC elnöke nem

konzultált a 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdése értelmében vett „érintett felekkel”.

18 A kérdést előterjesztő bíróság egyrészt arra keresi a választ, hogy amikor a független felügyeleti hatóság a 2009/12 irányelv 6. cikke (5) bekezdése első albekezdésének a) pontjában említett, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében meghatározza vagy jóváhagyja a repülőtéri díjak szintjének vagy szerkezetének módosításait, köteles-e lefolytatni az ezen irányelv 11. cikkének (7) bekezdésében előírt konzultációkat.

19 E bíróság úgy véli, hogy e kérdésre igenlő választ kell adni, még akkor is, ha a 2009/12 irányelv 6. cikke (5) bekezdése első albekezdésének a) pontja lehetővé teszi, hogy a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárásra ne alkalmazzák ezen irányelv 6. cikkének (3) bekezdését, amely a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének a repülőtér-irányító szervezet által elhatározott módosításaira vonatkozik, és kifejezetten utal az említett irányelv 11. cikkére. E bíróság álláspontja szerint az utóbbi cikk (7) bekezdésében előírt konzultációs kötelezettség célja többek között ezen eljárás átláthatóságának biztosítása, és nem kizárólag az e cikkben előírt esetre alkalmazandó.

20 Másrészt, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a 2009/12 irányelv 6. cikkének az ezen irányelv 2. cikkének 3. pontjával összefüggésben értelmezett (2) bekezdésével ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében csak a légi közlekedésről szóló törvény 77. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, „a repülőtér állandó jelleggel használó légi fuvarozókkal”, nem pedig az e 2. cikk 3. pontjában meghatározott valamennyi „repülőtér-használóval” kell konzultálni akkor, amikor a repülőtér-irányító szervezet úgy dönt, hogy módosítja a repülőtéri díjak rendszerét vagy szintjét.

21 A kérdést előterjesztő bíróság – amely e kérdés vonatkozásában is úgy véli, hogy arra igenlő választ kell adni – kiemeli, hogy a 2009/12 irányelv egyetlen rendelkezése sem teszi lehetővé a repülőtér használói közötti különbségtételt azon az alapon, hogy milyen gyakran használják az érintett repülőtér, ellentétben azzal, amit a légi közlekedésről szóló törvény 77. cikkének (2) bekezdése előír.

22 E körülmények között a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (varsói vajdasági közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni [a 2009/12 irányelv] 11. cikkének (7) bekezdését, hogy a független felügyeleti hatóság e rendelkezésből eredő azon kötelezettsége, hogy a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének módosítására az [ezen] irányelv 6. cikke szerint adott indokolás vizsgálatakor az érintett felekkel konzultáljon, nem érinti az [említett] irányelv 6. cikke (5) bekezdés[e] [első albekezdésének] a) pontja szerinti, a nemzeti jogszabályokban előírt kötelező eljárás e szerv általi alkalmazásának esetét, amely eljárás a repülőtéri díjak vagy maximális szintjük független felügyeleti hatóság általi meghatározására vagy jóváhagyására vonatkozik, figyelembe véve a nemzeti eljárás átláthatóságának az [ugyanezen] irányelv 6. cikke (5) bekezdésének második [albekezdéséből] következő követelményét?

2) Összegegyeztethető-e [a 2009/12 irányelv] 6. cikkének az irányelv 2. cikkének 3. pontjával összefüggésben értelmezett (2) bekezdésével, ha a repülőtér-irányító szervezet a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének módosításakor csak az adott repülőtérre állandó jelleggel használó légi fuvarozókkal vagy az őket képviselő szervezetekkel, különösen a légi fuvarozók adott repülőtérén működő bizottságával vagy a légi fuvarozók szövetségeivel konzultál, nem pedig a repülőtér használóival, ahol is a repülőtér használója [az ezen] irányelv 2. cikkének 3. pontja alapján az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely utasokat, postai küldeményeket és/vagy árut szállít légi úton az adott repülőtérre, vagy az adott repülőtérrel?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A második kérdéstről

23 Második kérdésével, amelyet elsőként kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2009/12 irányelv 2. cikkének 3. pontját akként kell-e értelmezni, hogy a „repülőtér használójának” e rendelkezésben meghatározott fogalmával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerinti módosítása céljából a repülőtér-irányító szervezet csak a „repülőtér állandó jellegű használóival” köteles konzultálni, ahogyan azokat a nemzeti jogszabályok meghatározzák.

24 Először is, a „repülőtér használójának” fogalmát a 2009/12 irányelv 2. cikkének 3. pontja akként határozza meg, mint „az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely utasokat, postai küldeményeket és/vagy árut szállít légi úton az adott repülőtérre, vagy az adott repülőtérrel”. Az uniós jog által a tagállamok jogára való hivatkozás nélkül meghatározott fogalomként ezt az egész Európai Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2025. április 30-i Galte ítélet, C-63/24, EU:C:2025:292, 28. pont).

25 Ki kell emelni, hogy e 2. cikk 3. pontjának szövegében az „az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely utasokat, postai küldeményeket és/vagy árut szállít légi úton az adott repülőtérre, vagy az adott repülőtérrel” kifejezés használata az uniós jogalkotó azon szándékáról tanúskodik, hogy e személyek összességét korlátozás nélkül bevonja e fogalomba. Az említett személyeknek tehát mindegyikével konzultálni kell a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének a 2009/12 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerinti módosításairól.

26 Másodsor, az említett 2. cikk 3. pontjának e szó szerinti értelmezését e rendelkezés rendszertani értelmezése is megerősíti.

27 Egyrészt, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével – amelyet a 2009/12 irányelv (11) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 3. cikke biztosít – ellentétes ezen irányelv 2. cikke 3. pontjának olyan értelmezése, amely szerint ez utóbbi rendelkezés lehetővé teszi, hogy az adott repülőtérre vagy az adott repülőtérrel utasokat, postai küldeményeket és/vagy árut szállító összes légi fuvarozó közül némelyeket kizárjanak olyan, hátrányosan megkülönböztető kritériumok alapján, amelyeket nemzeti szinten állapítottak meg.

28 Így az említett irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében az összes repülőtér-használóval – akiket ezen irányelv 2. cikkének 3. pontja tágran határoz meg – konzultálni kell a repülőtér-irányító szervezet azon javaslatairól, amelyek a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének módosítására irányulnak, annak érdekében, hogy e módosítások a lehető legnagyobb mértékben az e repülőtér-használók és a repülőtér-irányító szervezet között létrejött megállapodás tárgyát képezzék.

29 Másrészt, a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének módosításával kapcsolatos konzultáció korlátozása, következésképpen pedig az e módosításokkal kapcsolatos információkhoz való hozzáférésnek a repülőtér-használók hátrányosan megkülönböztető kritériumok alapján megállapított szűkebb körére korlátozása sértheti a 2009/12 irányelv (13) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdésében biztosított átláthatóság elvét is. E 7. cikk (1) bekezdése ugyanis arra kötelezi a repülőtér-irányító szervezetet, hogy minden olyan esetben, amikor ilyen konzultációkat kell tartani, „a repülőtér valamennyi használójához” eljuttassa az általa felszámított összes díj rendszerének vagy szintjének meghatározásához alapul szolgáló összetevőkre vonatkozó információkat.

30 Márpedig, amint azt a Bíróság pontosította, az átláthatóság elve és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve szorosan összefügg, mivel az előbbi elv tiszteletben tartása lehetővé teszi a repülőtér használói számára, hogy feltárják az utóbbi elv megsértéseit (lásd ebben az értelemben: 2019. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-379/18, EU:C:2019:1000, 49. pont).

31 Harmadrészt, amint azt írásbeli észrevételeiben Írország is hangsúlyozza, annak lehetővé tétele, hogy valamely repülőtér-irányító szervezet kizárólag a legfontosabb légi fuvarozókkal konzultáljon, azzal a kockázattal járna, hogy a repülőtéri díjak szerkezetét illetően előnyben részesíti e fuvarozókat, továbbá e lehetőség akadályt képezhetne az új belépők számára, valamint sérthetné a légi fuvarozók közötti torzulásmentes versenyt.

32 Negyedrészt, a 2009/12 irányelv 7. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy az egyetlen feltétel, amelyet az ezen irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett „repülőtér-használónak” teljesítenie kell ahhoz, hogy a repülőtér-irányító szervezet az említett irányelv 6. cikke (2) bekezdésének megfelelően konzultáljon vele – amint azt írásbeli észrevételeiben a lengyel kormány is kiemelte –, nem más, mint az átláthatóság elvéből is eredő azon kötelezettség tiszteletben tartása, hogy valamennyi konzultációt megelőzően e szervezet rendelkezésére kell bocsátania azokat az információkat, amelyek különösen a forgalommal, továbbá flottájának összetételével és használatával kapcsolatos előrejelzésekre, valamint az adott repülőtérrel kapcsolatos fejlesztési projektjeire és igényeire vonatkoznak.

33 Harmadszor, a 2009/12 irányelv 2. cikke 3. pontjának e rendszertani értelmezését megerősíti ezen irányelvnek többek között a (2) preambulumbekkezdésében kimondott célja is, nevezetesen az, hogy a repülőtéri díjak alapvető összetevőinek és kialakításuk módjának szabályozása, valamint a repülőtér-irányító szervezetek és a repülőtér-használók közötti kapcsolatra vonatkozó alapvető követelmények szabályozása érdekében egységes keretet kell létrehozni, annak megakadályozása végett, hogy e

szervezetek e repülőtér-használókkal szemben privilegizált helyzetbe kerüljenek, ekként pedig fennálljon az e helyzettel való visszaélés kockázata (lásd ebben az értelemben: 2011. május 12-i Luxemburg kontra Parlament és Tanács ítélet, C-176/09, EU:C:2011:290, 66. pont). Az ilyen célkitűzést ugyanis veszélyeztetné, ha e 2. cikk 3. pontját akként kellene értelmezni, hogy a nemzeti jogalkotó kizárhat a „repülőtér használójának” fogalmából olyan természetes vagy jogi személyeket, akik utasokat, postai küldeményeket és/vagy árut szállítanak légi úton az adott repülőtérre, vagy az adott repülőtérről.

34 Az eddigiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2009/12 irányelv 2. cikkének 3. pontját akként kell értelmezni, hogy a „repülőtér használójának” e rendelkezésben meghatározott fogalmával ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerinti módosítása céljából a repülőtér-irányító szervezet csak a „repülőtér állandó jellegű használóival” köteles konzultálni, ahogyan azokat a nemzeti jogszabályok meghatározzák.

Az első kérdésről

35 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdését ezen irányelv 11. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikkének 3. pontjával, valamint 6. cikkének (2) bekezdésével és (5) bekezdésének második albekezdésével összefüggésben akként kell-e értelmezni, hogy amikor a független felügyeleti hatóság a repülőtér-irányító szervezet javaslata alapján, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében meghatározza vagy jóváhagyja a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének módosításait, e hatóság köteles az e 2. cikk 3. pontjában meghatározott „repülőtér-használókkal” konzultálni.

36 A 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdéséből kitűnik, hogy amikor valamely független felügyeleti hatóság jogorvoslati szervként, az ezen irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében szabályozott eljárás keretében megvizsgálja a repülőtéri díjak rendszerével vagy szintjével kapcsolatos olyan módosítás igazolását, amelyről valamely repülőtér-irányító szervezet anélkül hozott döntést, hogy az az e szervezet és az említett irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett repülőtér-használók közötti megállapodás tárgyát képezte volna, e hatóságnak hozzá kell férnie a többek között e repülőtér-használóktól származó szükséges információkhoz, és konzultálnia kell e használókkal annak érdekében, hogy a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb az ügy beterjesztését követő négy hónapon belül végleges, kötelező erejű határozatot hozzon.

37 A repülőtér használói ugyanis a 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdése értelmében vett „érintett felek”, e minőségükben pedig bíróság előtt hivatkozhatnak az ezen irányelv 3., 6. és 7. cikkéből eredő jogokra, amely cikkek a repülőtér-irányító szervezettel szemben is kötelezettségeket írnak elő (lásd ebben az értelemben: 2019. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-379/18, EU:C:2019:1000, 58. pont).

38 A kérdést előterjesztő bíróság azzal kapcsolatos kétségei, hogy a 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdése alkalmazandó-e az ezen irányelv 6. cikke (5)

bekezdése első albekezdésének a) pontjában említett, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében, abból erednek, hogy e 11. cikkre az említett irányelv 6. cikkének (3) bekezdése utal. Amint azt ugyanis e bíróság hangsúlyozza, e 6. cikk (3) bekezdése nem alkalmazható a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárásra, azon döntés folytán, amelyet a jelen ügyben a lengyel jogalkotó ugyanezen irányelv 6. cikke (5) bekezdése első albekezdésének a) pontja alapján hozott.

39 Az e 6. cikk (5) bekezdése első albekezdésének a) pontjában említett, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás értelmében a független felügyeleti hatóság, nem pedig a repülőtér-irányító szervezet feladata, hogy kötelező erejű határozat útján meghatározza vagy jóváhagyja a repülőtéri díjakat vagy azok maximális szintjét, valamint módosításokat vezessen be e díjak mértéke vagy szerkezete tekintetében.

40 Amint azt írásbeli észrevételeiben a WizzAir és az Európai Bizottság is hangsúlyozza, a 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdése alkalmazandó az olyan eljárásokra, amelyekben – a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárástól eltérően – főszabály szerint a repülőtér-irányító szervezet határozza meg vagy hagyja jóvá a repülőtéri díjak rendszerét és annak módosításait. A független felügyeleti hatóság csak jogorvoslati szervként, abban az esetben jár el, ha a repülőtér használói részéről nem áll fenn egyetértés a repülőtér-irányító szervezet e díjak rendszerét vagy szintjét módosító határozatával kapcsolatban, annak érdekében, hogy a repülőtér-használók érveire tekintettel megvizsgálja az e szervezet által az ilyen módosítás igazolása érdekében felhozott indokokat, amint azt a 2009/12 irányelv 6. cikkének (3) bekezdése előírja, utalva ezen irányelv 11. cikkére.

41 Mindazonáltal, ellentétben azzal, amit Írország és a PPL az írásbeli észrevételeiben állít, ebből egyáltalán nem következik, hogy az ezen irányelv 6. cikke (5) bekezdése első albekezdésének a) pontjában említett, nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében a független felügyeleti hatóság mentesülne az említett irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett „repülőtér-használóval” való konzultáció kötelezettsége alól, különösen akkor, ha e használó azt állítja e hatóság előtt, hogy hátrányosan megkülönböztető módon kizárták őt az említett irányelv 6. cikkében előírt konzultációkból.

42 Elsőként ugyanis a 2009/12 irányelv 11. cikkének ugyanezen irányelv (12) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből az következik, hogy a független felügyeleti hatóságnak biztosítania kell legalább az ezen irányelv 6. cikke alapján előírt feladatok ellátását, továbbá a határozatok pártatlanságának tiszteletben tartását, valamint az említett irányelv helyes és hatékony alkalmazását. E hatóság ezenkívül, ugyanezen irányelv 3. cikkének első mondatával összhangban, garantálja a megkülönböztetés tilalma elvének tiszteletben tartását (lásd ebben az értelemben: 2019. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-379/18, EU:C:2019:1000, 43. pont).

43 Márpedig a független felügyeleti hatóságra ily módon ráruházott feladatok nem változhatnak aszerint, hogy e hatóság a 2009/12 irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében szabályozott, a repülőtéri díjak jóváhagyására vagy módosítására irányuló eljárás keretében vagy az ezen irányelv 6. cikke (5) bekezdése

első albekezdésének a) pontjában említett, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében jár-e el. E rendelkezés kizárólag arra hatalmazza fel a tagállamokat, hogy úgy döntsenek, ez utóbbi eljárásra nem alkalmazzák e 6. cikk (3) és (4) bekezdését.

44 Másodsor, a 2009/12 irányelv 6. cikke (5) bekezdésének második albekezdéséből az következik, hogy az e bekezdésben említett, nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárásoknak, valamint az azokra alkalmazandó feltételeknek és kritériumoknak „relevánsnak, objektívnek, megkülönböztetésmentesnek és átláthatónak” kell lenniük.

45 Konkrétabban, e nemzeti eljárásoknak meg kell felelniük a 2009/12 irányelv 6. cikke (1) és (2) bekezdésének (lásd ebben az értelemben: 2019. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-379/18, EU:C:2019:1000, 45. pont), amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítsák egyrészt azt, hogy a repülőtér-irányító szervezet és a repülőtér használói közötti rendszeres konzultáció céljára kötelező eljárás jöjjön létre többek között a repülőtéri dírendszer működéséről, másrészt pedig azt, hogy az e díjak rendszerét vagy szintjét érintő változások, ha lehetséges, e szervezet és a repülőtér használói között létrejött megegyezéssel valósuljanak meg.

46 Következésképpen a 2009/12 irányelv 11. cikkének az e cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (7) bekezdését, valamint ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdését és (5) bekezdésének második albekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében a repülőtér-irányító szervezet a repülőtéri díjak szintjére vagy szerkezetére vonatkozó módosítások jóváhagyása iránti kérelmet terjeszt a független felügyeleti hatóság elé, e hatóság köteles konzultálni minden olyan, az említett irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett repülőtér-használóval, akivel e szervezet nem konzultált e módosításokról, megsértve ezzel ugyanezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdését. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy az alkalmazandó nemzeti jogszabályok szerinti eljárás keretében akként fordultak a független felügyeleti hatósághoz, hogy az a szóban forgó repülőtéri díjak szintjének vagy szerkezetének módosítására kizárólagos hatáskörrel rendelkező szervként, nem pedig jogorvoslati szervként járjon el.

47 Az e rendelkezések által vele szemben előírt konzultáció révén a független felügyeleti hatóságnak módjában áll hatékony ellenőrzést gyakorolni a repülőtér-irányító szervezet által lefolytatott előzetes konzultációs eljárás szabályszerűsége és megfelelősége vonatkozásában, tekintettel a 2009/12 irányelvben előírt alapvető követelményekre, vagyis a hátrányos megkülönböztetéstől való mentességre, az átláthatóságra és az ezen irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett repülőtér-használókkal való konzultációra, amely követelmények teljes mértékben alkalmazandók a repülőtéri díjak meghatározásával vagy jóváhagyásával kapcsolatos, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárásra, valamint e díjak szintjének vagy szerkezetének módosításaira.

48 E kontextusban azt is pontosítani kell – amint azt írásbeli észrevételeiben a lengyel kormány is tette –, hogy a megfelelő ügyintézés és az arányosság elvének megfelelően a 2009/12 irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a független felügyeleti hatóság nem köteles konzultációkat folytatni annak érdekében, hogy az alkalmazandó nemzeti jog

szerinti eljárásnak megfelelően jóváhagyja a repülőtéri díjak szintjének vagy szerkezetének a repülőtér-irányító szervezet által elé terjesztett módosításait, ha e célból e hatóság hozzáférhet a többek között az ezen irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett repülőtér-használóktól származó szükséges információkhoz, továbbá ha e szervezet – összhangban az említett irányelv 6. cikkének a hátrányos megkülönböztetés tilalma és az átláthatóság elvével összefüggésben értelmezett (2) bekezdésével – megfelelően konzultált e repülőtér-használókkal.

49 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a vitatott határozatot az ULC elnöke a 2009/12 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése értelmében vett független felügyeleti hatóságként a nemzeti jogszabályok szerinti azon kötelező eljárás végén fogadta el, amely kizárólagos hatáskört biztosít neki arra, hogy a repülőtér-irányító szervezet javaslatára módosítsa a repülőtéri díjak szintjét vagy szerkezetét. Márpedig e szervezet 65 olyan légi fuvarozóval konzultált, akik a légi közlekedésről szóló törvény 77. §-ának (2) bekezdése értelmében a Chopin repülőtér „állandó jellegű használói”, miközben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információk szerint e határozat elfogadásának időpontjában 137 jogalany – köztük a WizzAir – volt akként azonosítva, hogy ők az ezen irányelv 2. cikkének 3. pontja értelmében vett „repülőtér-használók”.

50 A vitatott határozatot tehát úgy tűnik, anélkül fogadták el, hogy előzetesen konzultált volna a WizzAirrel akár a repülőtér-irányító szervezet, amikor kidolgozta a Chopin repülőtér repülőtéri díjai szintjének vagy szerkezetének módosítására irányuló, a független felügyeleti hatósághoz benyújtandó javaslatokat, akár pedig e hatóság, amikor jóváhagyta e módosításokat, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

51 A fenti indokokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2009/12 irányelv 11. cikkének (7) bekezdését ezen irányelv 11. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikkének 3. pontjával, valamint 6. cikkének (2) bekezdésével és (5) bekezdésének második albekezdésével összefüggésben akként kell értelmezni, hogy amikor a független felügyeleti hatóság a repülőtér-irányító szervezet javaslatára alapján, a nemzeti jogszabályok szerinti kötelező eljárás keretében meghatározza vagy jóváhagyja a repülőtéri díjak rendszerének vagy szintjének módosításait, köteles az e 2. cikk 3. pontjában meghatározott azon „repülőtér-használókkal” konzultálni, akikkel a repülőtér-irányító szervezet e javaslat kidolgozása során nem konzultált megfelelően.

IV.

C-864/24 Valora Effekten Handel ügyben 2026. február 12-én hozott ítélet

A 2013. október 22-i 2013/50/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról szóló, 2004. december 15-i 2004/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontját

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétben az olyan tagállami szabályozás, amely előírja, hogy a módosított 2004/109 irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott bejelentési követelményeket a szavazati jogok olyan birtokosaira is alkalmazni kell, akik azon részvények kibocsátójával szemben, amelyekhez e szavazati jogok kapcsolódnak, más módon hangolják össze magatartásukat, mint az e birtokosok között létrejött, a módosított 2004/109 irányelv 10. cikkének a) pontjában szereplő „megállapodás” alapján, mivel az ilyen nemzeti szabályozásból eredő követelmény nem áll közvetlen kapcsolatban az e 3. cikk (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii) pontja értelmében vett „nyilvános vételi ajánlatokkal, összefonódásokkal és a társaságok tulajdonjogát vagy irányítását befolyásoló más ügyletekkel”.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2013. október 22-i 2013/50/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2013. L 294., 13. o.) módosított, a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról szóló, 2004. december 15-i 2004/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 390., 38. o., a továbbiakban: 2004/109 irányelv) 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdése iii. pontjának értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a GT, a Beteiligungen im Baltikum AG és a VCI Venture Capital und Immobilien AG, valamint a Valora Effekten Handel AG (a továbbiakban: Valora) között a Valora 2018. évi közgyűlésén elfogadott bizonyos határozatok érvényessége tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

17 Az alapeljárás felperesei, az alapeljárás alperesének, a Valorának a részvényesei, keresetet indítottak a Landgericht Mannheim (mannheimi regionális bíróság, Németország) előtt, amelynek útján megtámadtak bizonyos határozatokat, amelyeket a Valora 2018. évi közgyűlésén fogadtak el.

18 Miután a Landgericht Mannheim (mannheimi regionális bíróság) elutasította e keresetet, az alapeljárás felperesei fellebbezést nyújtottak be az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság, Németország) előtt.

19 Ez utóbbi bíróság azzal az indokkal utasította el e fellebbezést, hogy a WpHG 44. §-ának (1) bekezdése értelmében nem jogosultak megtámadni a Valora közgyűlésének határozatait, mivel nem tettek eleget a WpHG 33. és 34. §-ából eredő bejelentési kötelezettségüknek. Az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) e tekintetben úgy ítélte meg, hogy az alapeljárás egyes felperesei által, valamint egy harmadik személy, azaz a K. AG által a Valorában birtokolt részvényekhez kapcsolódó szavazati jogokat kölcsönösen nekik kell tulajdonítani, mivel 2017 és 2019 között az alapeljárás felperesei és a K. társaság összehangolták magatartásukat a WpHG 34. §-ának (2) bekezdése értelmében.

20 E tekintetben az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) az alapeljárás felperesei, valamint a K. társaság által a Valora 2017. és

2018. évi rendes közgyűlésére tekintettel benyújtott nyilatkozatok alapján megállapította, hogy a 2017. év folyamán az e felperesek és a K. társaság tulajdonában lévő részvényekhez kapcsolódó szavazati jogok együttesen meghaladták a Valora szavazati jogainak 10%-át, miközben a 2018. év folyamán e jogok e küszöbérték alá estek, anélkül hogy az említett felperesek erről tájékoztatták volna a pénzügyi szolgáltatások szövetségi felügyeleti hivatalát, amint azt a WpHG 33. §-a előírja.

21 Egyébiránt, tekintettel arra a körülményre, hogy az alapeljárás felperesei és a K. társaság összehangolták magatartásukat, az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) nem tartotta szükségesnek annak eldöntését, hogy e felpereseket kötelezte-e a szavazati joguk gyakorlására vonatkozó megállapodás.

22 A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország), amely a kérdést előterjesztő bíróság, és amelyhez az alapeljárás felperesei az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, arra keresi a választ, hogy a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdésének negyedik albekezdése lehetővé teszi-e a tagállamok számára, hogy a WpHG 34. §-ának (2) bekezdéséhez hasonló olyan rendelkezést fogadjanak el, amely az ezen irányelv 10. cikkében előírtakon túlmenő bejelentési követelményeket ír elő.

23 E tekintetben kifejti, hogy az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) úgy ítélte meg, hogy az alapeljárás minden egyes felperesének kell tudni a többi felperes, valamint a K. társaság szavazati jogait, mivel közöttük a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának második fordulata értelmében vett „más módon” történő összehangolás áll fenn. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) megjegyzi, hogy amennyiben megállapítást nyer, hogy e rendelkezés nem felel meg az uniós jognak, hatályon kívül kell helyezni az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) ítéletét, és vissza kell utalni az ügyet ez utóbbi bíróság elé annak érdekében, hogy az az ügy további vizsgálata alapján határozzon arról, hogy fennáll-e „megállapodás” a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának első fordulata értelmében az alapeljárás felperesei és a K. társaság között. Ha viszont megállapítást nyer, hogy a 34. § (2) bekezdése első mondatának második fordulata összeegyeztethető az uniós joggal, a Bundesgerichtshofnak (szövetségi legfelsőbb bíróság) el kellene utasítania az elé terjesztett felülvizsgálati kérelmet. Ez utóbbi esetben az alapeljárás felperesei és a K. társaság között a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának első fordulata értelmében vett „megállapodás” fennállása nem releváns.

24 A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) kifejti, hogy a WpHG 34. §-a (2) bekezdésének az uniós joggal való összeegyeztethetőségének kérdése vitatott a német jogirodalomban. Azok a szerzők, akik azt állítják, hogy e rendelkezés összeegyeztethető az uniós joggal, elsősorban a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdése iii. pontjának keletkezéstörténetére támaszkodnak. E szerzők szerint ebből az következik, hogy e 34. § (2) bekezdése éppen az „összehangolt fellépés” koncepció fenntartására irányult, amely kapcsán számos tagállam úgy ítélte meg, hogy igazolta létjogosultságát.

25 E bíróság hozzáteszi, hogy az említett szerzők szerint megállapítható, hogy a WpHG 34. §-ának (2) bekezdése a nyilvános vételi ajánlatokra vonatkozó rendelkezésnek minősül a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontja értelmében. E tézis mellett szól az a tény, hogy a német jogalkotó úgy döntött, hogy a WpHG 34. §-ának (2) bekezdését a Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz (az értékpapírok vásárlásáról és a vállalatfelvásárlásról szóló törvény) (BGBl. 2001. I, 3822. o.) 30. §-ának (2) bekezdésében szereplő kifejezésekkel egyezően szövegezi meg, amely törvény célja a 2004/25 irányelv német jogba való átültetése. Egyébiránt a pénzügyi szolgáltatások szövetségi felügyeleti hivatala ellenőrzi mind ez utóbbi törvény rendelkezéseinek a betartását a 2004/25 irányelv 4. cikke értelmében vett felügyeleti hatóság minőségben, mind pedig a WpHG által előírt bejelentési kötelezettségeknek a betartását a 2004/109 irányelv 24. cikke értelmében vett illetékes hatóság minőségben.

26 E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

„Úgy kell-e értelmezni a [2004/109] irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontját, hogy azzal ellentétes a [WpHG] 34. §-a (2) bekezdése első mondatának második fordulata, amely szerint a szavazati jogok betudásához nincs szükség a bejelentésre kötelezett személy és a harmadik fél között a szavazati jogok gyakorlása tekintetében létrejött megállapodásra, hanem sokkal inkább elegendő a ténybeli körülményeken alapuló, más módon összehangolt magatartás?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

27 A Valora vitatja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát azzal az indokkal, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által előterjesztett kérdés nem releváns az alapügy megoldása szempontjából. Lényegében arra hivatkozik, hogy az abban szereplő körülmények között valóban fennáll a 2004/109 irányelv 10. cikkének a) pontja értelmében vett „megállapodás”. Mindenesetre e körülmények az e 10. cikk e) pontjában foglalt, a bejelentési kötelezettség alá tartozó személy ellenőrzése alatt álló vállalkozás szavazati jogaira vonatkozó esetkörbe is beletartoznak.

28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli keretben – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – felvetett, az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A nemzeti bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemről való határozathozatalt a Bíróság csak abban az esetben tagadhatja meg, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2025. augusztus

1-jei Alace és Canpelli ítélet, C-758/24 és C-759/24, EÜ:C:2025:591, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

29 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) megállapította, hogy az alapeljárás felperesei és a K. társaság között a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának második fordulata értelmében vett „más módon” történő összehangolás állt fenn.

30 Kétségtelen, hogy a 2004/109 irányelv hatálya alá tartozó társaság értékpapírjainak több tulajdonosa közötti összehangolás fennállása arra utaló valószínűsítő körülménynek minősülhet, hogy e tulajdonosok az ezen irányelv 10. cikkének a) pontja és a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának első fordulata értelmében vett „megállapodást” kötöttek.

31 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati kérelemmel érintett ítéletben az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) kifejezetten tartózkodott annak megállapításától, hogy az alapeljárás felperesei és a K. társaság között a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának első fordulata értelmében vett „megállapodás” áll fenn. Az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) úgy véli ugyanis, hogy az a tény, hogy az alapeljárás felperesei és a K. társaság összehangoltan jártak el, elegendő a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondata második fordulata alkalmazásának igazolásához, amely fordulat a „más módon” történő összehangolásra vonatkozik.

32 A kérdést előterjesztő bíróság ezért azt kívánja megtudni, hogy a 2004/109 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának második fordulata. Amint azt e bíróság kifejtette, az e kérdésre adandó nemleges válasz esetén e felülvizsgálati kérelmet el kell utasítani. Ezzel szemben igenlő válasz esetén, az említett bíróság jelzi, hogy helyt kell adnia az említett felülvizsgálati kérelemnek, hatályon kívül kell helyeznie az Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) ítéletét, és vissza kell utalnia az ügyet ez utóbbi bíróság elé annak érdekében, hogy az határozzon a 2004/109 irányelv 10. cikkének a) pontja és a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának első fordulata értelmében vett, az alapeljárás felperesei és a K. társaság közötti esetleges „megállapodás” fennállásáról.

33 A Valora által a 2004/109 irányelv 10. cikkének e) pontjára tett hivatkozást illetően elegendő megjegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból nem tűnik ki, hogy az alapügy tényállásának értékelésére kizárólagos hatáskörrel rendelkező Oberlandesgericht Karlsruhe (karlsruhei regionális felsőbbbíróság) megállapította volna olyan helyzet fennállását, amelyben valamely vállalkozás felett ellenőrzést gyakorol olyan személy, mint amelyre e rendelkezés hivatkozik.

34 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés releváns az alapügy megoldása szempontjából, így a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

35 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely előírja, hogy az ezen irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott bejelentési követelményeket a szavazati jogok olyan birtokosaira is alkalmazni kell, akik azon részvények kibocsátójával szemben, amelyekhez e szavazati jogok kapcsolódnak, más módon hangolják össze magatartásukat, mint az e birtokosok között létrejött, az említett irányelv 10. cikkének a) pontjában szereplő „megállapodás” alapján.

36 Amint az a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének szövegéből is kitűnik, a székhely szerinti tagállam nem alkalmazhat az ezen irányelvben meghatározottaknál szigorúbb követelményeket a részvényesekre vagy a 10. cikkben, illetve a 13. cikkben említett természetes vagy jogi személyekre, e tilalomhoz azonban e negyedik albekezdés i-iii. pontjában foglalt három kivétel kapcsolódik (2021. szeptember 9-i Adler Real Estate és társai ítélet, C-605/18, EU:C:2021:712, 30. pont).

37 Így különösen, e 3. cikk (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontjában szereplő kivétel lehetővé teszi a székhely szerinti tagállam számára, hogy a részvényesekre vagy különösen a 2004/109 irányelv 10. cikkében említett természetes vagy jogi személyekre „olyan törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket [alkalmazzanak], amelyeket a tagállamok által kijelölt hatóságok által felügyelt nyilvános vételi ajánlatokkal, összefonódásokkal és a társaságok tulajdonjogát vagy irányítását befolyásoló más ügyletekkel kapcsolatban fogadtak el a [2004/25] irányelv 4. cikke alapján” (lásd ebben az értelemben: 2021. szeptember 9-i Adler Real Estate és társai ítélet, C-605/18, EU:C:2021:712, 32. pont).

38 E kivétel tehát két feltételtől függ, amelyek közül az első abban áll, hogy a 2004/109 irányelvben meghatározottaknál szigorúbb követelményeket a jelen ítélet előző pontjában felsorolt ügyletekre vonatkozó törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseknek kell előírniuk, a második pedig, hogy e követelményeket a tagállamok által kijelölt hatóságoknak kell felügyelnie a 2004/25 irányelv 4. cikke alapján. E két feltétel kumulatív jellegű (lásd ebben az értelemben: 2021. szeptember 9-i Adler Real Estate és társai ítélet, C-605/18, EU:C:2021:712, 33., 37. és 45. pont).

39 A Bíróság megállapította, hogy az (1a) bekezdésnek a 2004/109 irányelv 3. cikkébe a 2013/50 irányelvvel való beiktatása az azon természetes és jogi személyekre alkalmazandó bejelentési kötelezettségek egyenlőtlen szintű harmonizációjának orvoslására irányult, akik vagy amelyek valamely tagállam szabályozott piacán tevékenykedő kibocsátók értékpapírjait megszerzik vagy más módon kezelik, azon lehetőség miatt, amelyet a 2004/109 irányelv – a 2013/50 irányelvvel való módosítását megelőzően – biztosított a székhely szerinti tagállam számára azzal kapcsolatban, hogy a részvények vagy más pénzügyi eszközök tulajdonosaira vonatkozóan az irányelvben előírtaknál szigorúbb bejelentési követelményeket írjon elő. A 2013/50 irányelv, amelynek célja, amint azt a (12) preambulumbekkezdése kifejti, hogy harmonizált rendszert hozzon létre a jelentős arányú szavazati jog

bejelentésére, tehát eltörölte a tagállamok ezen lehetőségét, fenntartva a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének i-iii. pontjában előírt kivételeket (2021. szeptember 9-i Adler Real Estate és társai ítélet, C-605/18, EU:C:2021:712, 31. pont).

40 E 3. cikk (1a) bekezdésének céljára tekintettel, amely e rendszer létrehozására irányul, szigorúan kell értelmezni a székhely szerinti tagállam számára előírt, azon tilalom alóli kivételeket, hogy a részvények vagy más pénzügyi eszközök tulajdonosaira vonatkozóan szigorúbb bejelentési követelményeket írjanak elő (2021. szeptember 9-i Adler Real Estate és társai ítélet, C-605/18, EU:C:2021:712, 41. pont).

41 Következésképpen a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontjában előírt kivétel szigorú értelmezése keretében meg kell állapítani, hogy az csak azokra a szigorúbb bejelentési követelményekre vonatkozik, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a tagállam által a nyilvános vételi ajánlatokkal, összefonódásokkal és a társaságok tulajdonjogát vagy irányítását befolyásoló más ügyletekkel kapcsolatban elfogadott törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezésekhez.

42 Ezzel szemben nem tekinthetők úgy, hogy e kivétel hatálya alá tartoznak a valamely tagállamban található vagy működő szabályozott piacra már bevezetett értékpapírok kibocsátóira vonatkozó információk közzétételére vonatkozó törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések, amelyek a nyilvános vételi ajánlat, az összefonódás vagy a vállalkozások tulajdonjogát és irányítását befolyásoló más ügylet fennállásától függetlenül alkalmazandók. Az a tény, hogy az e rendelkezések hatálya alá tartozó információk relevánsak lehetnek az érintett vállalkozás értékpapírjainak megszerzésére irányuló nyilvános vételi ajánlat, e vállalkozásnak egy másik vállalkozással való összefonódása vagy az előbbi vállalkozás tulajdonjogát és irányítását befolyásoló más ügylet esetében, nem elegendő az eltérő értelmezés igazolásához.

43 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy az alkalmazandó német szabályozásnak megfelelően a WpHG 34. §-ának (2) bekezdéséből eredő szigorúbb követelmények felügyelete a pénzügyi szolgáltatások szövetségi felügyeleti hivatalának feladata, amely egyben a Németországi Szövetségi Köztársaság által a 2004/25 irányelv 4. cikkének megfelelően kijelölt hatóság is.

44 Következésképpen úgy tűnik, hogy a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontjában előírt kivétel alkalmazásának a jelen ítélet 38. pontjában említett második feltétele teljesül, fenntartva – amennyiben szükséges – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő értékeléseket.

45 Mindazonáltal az e bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának második fordulata minden olyan helyzetben alkalmazandó, amely az ezen irányelv 9. cikke szerinti bejelentési kötelezettséget keletkeztethet. Ennélfogva nem tűnik úgy, hogy e rendelkezés közvetlen kapcsolatban áll a „nyilvános vételi ajánlatokkal, összefonódásokkal és a társaságok tulajdonjogát vagy irányítását befolyásoló más ügyletekkel”, amint azt az említett irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontja

megköveteli, aminek vizsgálata azonban az említett bíróság feladata.

46 A kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott azon tény, hogy a WpHG 34. §-a (2) bekezdésének szövege megegyezik a német jog más olyan rendelkezésének szövegével, amely az értékpapírok megszerzésére és a nyilvános vételi ajánlatokra vonatkozik, e tekintetben nem releváns.

47 A 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdése iii. pontjának alkalmazása szempontjából ugyanis a döntő tényező nem a szóban forgó nemzeti rendelkezés szövegében, hanem annak hatályában rejlik, amelynek kizárólag a nyilvános vételi ajánlatokra, összefonódásokra és a társaságok tulajdonjogát vagy irányítását befolyásoló más ügyletekre kell vonatkoznia.

48 Ami a kérdést előterjesztő bíróság azon állítását illeti, amely szerint lényegében a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontja egy olyan kompromisszum eredménye, amelyet a 2013/50 irányelv elfogadására irányuló eljárás során érték el, és amely a WpHG 34. §-a (2) bekezdése első mondatának második fordulatához hasonló nemzeti rendelkezések megőrzésére irányult, elegendő rámutatni arra, hogy az ilyen körülmény, még ha bizonyítást is nyerne, nem igazolhatná e 3. cikk (1a) bekezdése negyedik albekezdésének olyan értelmezését, hogy annak hatálya alá tartoznának olyan nemzeti rendelkezések, amelyekre a szövege nem vonatkozik, annál is inkább, mivel – amint az a jelen ítélet 40. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik – az említett 3. cikk (1a) bekezdését szigorúan kell értelmezni.

49 A fenti megfontolások összességére tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság kérdésére azt a választ kell adni, hogy a 2004/109 irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely előírja, hogy az ezen irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott bejelentési követelményeket a szavazati jogok olyan birtokosaira is alkalmazni kell, akik azon részvények kibocsátójával szemben, amelyekhez e szavazati jogok kapcsolódnak, más módon hangolják össze magatartásukat, mint az e birtokosok között létrejött, az említett irányelv 10. cikkének a) pontjában szereplő „megállapodás” alapján, mivel az ilyen nemzeti szabályozásból eredő követelmény nem áll közvetlen kapcsolatban az e 3. cikk (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii) pontja értelmében vett „nyilvános vételi ajánlatokkal, összefonódásokkal és a társaságok tulajdonjogát vagy irányítását befolyásoló más ügyletekkel”.

FÓRUM

Lovas Dóra*

Napfény alatt: A napelemes kiserőművek jogi útvesztői

Absztrakt

A hazai energiagazdálkodásban egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak a napenergia hasznosítására irányuló kezdeményezések, különösen a kisebb teljesítményű napelemes rendszerek telepítése. Ezzel párhuzamosan egyre gyakrabban kerülnek napirendre Magyarországon is azok a jogi kérdések, amelyek a megvalósítás során felmerülnek. A tanulmány négy olyan kúriai határozatot vizsgál, amelyek az engedélyezési, illetve az adózási kötelezettségek során kialakult problémákra világítanak rá. Két engedélyezéssel kapcsolatos ügy az örökségvédelem és a környezeti célok közötti ütközési pontokat mutatja be. A másik két eset azzal foglalkozik, hogy miként értelmezi a bíróság a napelemek jogi státuszát az illetékkötelezettség és a fordított áfa adózás szempontjából. A jogértelmezés során kirajzolódik, hogy a bíróságok többnyire szigorúan követik a hatályos szabályokat, még akkor is, ha ezek nem feltétlenül tükrözik a fenntarthatósági törekvések igényeit.

Under the Sunlight: The Legal Labyrinth of Small-Scale Solar Power Plants

Abstract

Initiatives aimed at harnessing solar energy are gaining increasing prominence in Hungary's energy management landscape, particularly through the installation of small-scale photovoltaic systems. Alongside this growth, legal challenges arising during project implementation have come to the forefront of public and professional discourse. This paper examines four decisions issued by the Hungarian Supreme Court, which highlight key issues related to permitting procedures and taxation obligations. Two of the cases explore the tension between heritage protection and environmental objectives in the context of permit approvals. The other two focus on how courts interpret the legal status of photovoltaic systems in relation to property transfer taxes and reverse VAT schemes. The analysis reveals that Hungarian courts tend to apply existing legal norms strictly, even when such

interpretations do not necessarily align with broader sustainability goals.

Bevezetés

A megújuló energiaforrások, különösen a napenergia egyre jelentősebb szerepet töltenek be a fenntartható energiagazdálkodásban, és ezzel párhuzamosan a napelemes kiserőművek létesítése is növekvő tendenciát mutat Magyarországon.¹ A beruházások növekedése azonban nemcsak technikai és gazdasági, hanem komoly jogi kérdéseket is felvet. Ezek közül kiemelkednek az engedélyezési eljárásokkal, illetve a közteherhivatali kötelezettségekkel kapcsolatos problémák, amelyek a hatósági és bírósági gyakorlatban is vitatott pontokat jelentenek.

Tanulmányomban négy, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett kúriai döntés bemutatására és a kapcsolódó pontok elemzésére vállalkozom, melyek közül kettő a napelemes kiserőművek engedélyezéséhez kötődő hatósági döntések felülvizsgálatát, míg a másik kettő az ilyen beruházásokkal kapcsolatban felmerülő közteherfizetési kötelezettség eljárásjogi kérdését tárgyalja. A vizsgált ügyek egyaránt rávilágítanak a terület újdonságával kapcsolatos problémákra, a napelemes kiserőművek engedélyezésével összefüggő speciális szabályokra, különösen az örökségvédelem és környezeti fenntarthatóság ellentétes érdekeivel összefüggésben, illetve a közteherfizetési kötelezettség nehezen értelmezhető pontjaira.

A tanulmány célja, hogy a négy kúriai döntés elemzésén keresztül bemutassa a napelemes kiserőművekkel kapcsolatos bírósági gyakorlat jelenlegi állását, illetve annak ellentmondásait. Kiemelt szempont, hogy a bíróságok mennyiben tudnak következetesen és jogbiztonságot erősítő módon eljárni egy olyan szakterületen, ahol a beruházások gyorsasága és gazdasági jelentősége miatt különösen fontos a jogi eljárások kiszámíthatósága. A vizsgálat módszertani alapját az ítéletek részletes jogi elemzése képezi, amelyet a vonatkozó jogszabályi környezet és a szakirodalmi háttér kontextusába ágyazva értelmezek.

Alláspontom szerint a kúriai gyakorlat bár egységes az elemzett kérdésben, viszont a napelemes kiserőművek telepítésével kapcsolatban a jogalkotó részéről szabályozási környezet pontosítására lenne szükség, hiszen Magyarország klímacéljainak² való eléréséhez nélkülözhetetlen, hogy a fenntarthatósági

* A szerző a kézirat lezárásakor főtanácsadó, Kúria; PhD adjunktus, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pénzügyi Jogi Tanszék. A tanulmány a szerző álláspontját tartalmazza, és az nem értelmezhető a Kúria állásfoglalásaként.

¹ Rekordot döntött a speciális naperőművek magyarországi telepítése, de idő kellett hozzá.

2024. augusztus, www.portfolio.hu/uzlet/20240831/rekordot-dontott-a-specialis-naperomuvek-magyarorszag-i-telepitesi-de-ido-kellett-hozza-706707 (2026. március 30.)

² 2020. évi XLIV. törvény a klímavédelemlről.

szempontok elsőbbséget élvezzenek a többi területtel szemben. Ebben a körben kiemelhető a Nemzeti Klímavédelmi Hatóság szerepe is, amely alkalmas lehet a klímapolitikai szempontok következetesebb érvényesítésére, ugyanakkor hatásköreinek és tényleges befolyásának jogszabályi megerősítése nélkül a fenntarthatósági célok elsőbbsége továbbra is esetleges marad.

I. A napelemes energiatermelés gazdasági és szabályozási környezete Magyarországon

A napelemes rendszerek elterjedését Magyarországon több, egymással összefüggő tényező ösztönzi, köztük a technológiai fejlődés, a szabályozási környezet változásai, valamint a gazdasági és a környezetvédelmi szempontok. Ezek a beruházások érdemben hozzájárulnak Magyarország klímavédelmi vállalásaihoz, különösen az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez, amelyet az Európai Unió szabályaival összhangban a 2020-as Nemzeti Energia- és Klímaterv (a továbbiakban: NEKT) is rögzít. A terv célul tűzte ki, hogy 2030-ra legalább 21%-ra növekedjen a megújuló energiaforrások részaránya a végső energiafelhasználásban. A NEKT 2023-as felülvizsgált verziója szerint Magyarország a megújuló energiaforrások arányát 2030-ra 30%-ra kívánja emelni, a korábbi 21%-ról. Ezen belül a napelemes rendszerek kapacitásának növelésére is jelentős hangsúlyt kíván fektetni. A cél az, hogy a naperőművi kapacitás tekintetében a 2019-es 1 GW feletti érték 2025-re 6,9 GW-ra, 2030-ra pedig 12 GW-ra növekedjen, míg a 2050-es évekre meghaladja a 20 GW-ot.³ Kiemelten indokolt a napelemes rendszerek támogatása azokban a térségekben, ahol a széntüzelésű erőművek kiváltásával jelentős fajlagos kibocsátáscsökkentés érhető el. Ez különösen fontos az ország energetikai struktúrájának átalakítása szempontjából, amely az energiaszuverenitás és az ellátásbiztonság megerősítését is szolgálja.⁴

A megújuló energiaforrásokat érintő gazdasági ösztönzők között kulcsszerepet játszik a támogatási rendszer. A hazai kötelező átvételi (KAT) rendszer – amelyet az 56/2002. (XII. 29.) GKM rendelet szabályozott, majd később a Megújuló Támogatási Rendszer (METAR) váltotta fel – hosszú ideig nem követte a technológiai költségek csökkenését, így a megtérülés korlátozott volt. Ez a helyzet 2016 után változott meg jelentősen, amikor a technológia olcsóbbá vált, és a szabályozási környezet is kedvezően alakult. A METAR-rendszer, amely 2017-től lépett hatályba a 389/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet alapján, már aukciós alapon biztosít támogatást a nagyobb rendszerek számára, míg a kisebb termelők tekintetében továbbra is elérhető

maradt a garantált átvétel lehetősége. Ez pedig jobban igazodik a piaci viszonyokhoz, és kiszámíthatóbb megtérülést biztosít. A beruházások vonzerejét tovább növeli, hogy a hagyományosan biztonságosnak tartott befektetések – például állampapírok vagy bankbetétek – alacsony hozamszintje miatt a napelemes rendszerek versenyképes alternatívát kínálnak mind a lakossági, mind a vállalati szereplők számára.⁵ A gazdasági megtérülést ráadásul kedvezően befolyásolja az, hogy egyre több országban árképzési mechanizmusok révén árazzák be a szén-dioxid-kibocsátást, ami közvetve növeli a megújuló piaci értékét.

Az időjárásfüggő termelésből fakadó kihívásokat ma már egyre korszerűbb digitális rendszerek segítik kezelni. A negyedórás alapú elszámolás, amelyet az 5/2018. (VI. 29.) MEKH rendelet vezetett be, pontosabb tervezést tesz lehetővé, elősegítve a hálózati egyensúly fenntartását.

A fenti tényezők együttesen eredményezik, hogy Magyarországon folyamatosan növekszik a napelemes rendszerek telepítésének üteme. A Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia szerint a napenergia-termelés 2040-re akár a villamosenergia-fogyasztás 28–30%-át is fedezheti.⁶

II. A kúriai gyakorlat bemutatása és elemzése

II.1. Napelemes kiserőművek és egyes közterhek eljárási jogi kérdései

Első kérdés, amelyet fontos megválaszolni a közteherviselési kötelezettség fizetésével kapcsolatban, hogy a napelemes kiserőművek az ingatlan alkotórészének tekinthetőek-e vagy sem. Egyes 2010 utáni ügyekben még a régi Ptk.-t (1959. évi IV. törvény) kellett alkalmazni, amely szerint alkotórésznek azokat a dolgokat tekintjük, amelyek a földdel állandó jelleggel összeköttetésben vannak, oly módon, hogy az elválasztással a dolog vagy elválasztott része elpusztulna, illetőleg az elválasztással értéke vagy használhatósága számottevően csökkenne.⁷ Ennek értelmében egy napelemrendszer akkor válhat az ingatlan részévé (alkotórészévé), ha az fizikailag rögzített az épülethez vagy a földhöz, funkcionálisan elválaszthatatlan az ingatlan rendeltetészerű használatától, és tartós jelleggel van jelen. Ha viszont a dolog (például a napelemes rendszer) leszerelhető úgy, hogy működőképessége, illetve az ingatlan értéke vagy használata nem sérül, akkor az nem tekinthető az ingatlan részének, hanem önálló, ingó dolognak minősül. Az adóhatóság a hivatkozott ügyekben is azt az álláspontot képviseli, hogy ha a napelem nem válik szerves részévé az ingatlanak, akkor nem ahhoz kapcsolódó építési-szerelési

³ Nemzeti Energia- és Klímaterv, 2023. évi felülvizsgált változat.

https://commission.europa.eu/system/files/2023-09/HUNGARY%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030%20_HU.pdf (2026. március 30.)

⁴ Hungary brings coal exit forward by five years, to 2025. www.euractiv.com/section/eet/news/hungary-brings-coal-exit-forward-by-five-years-to-2025/ (2026. március 30.)

⁵ HOLLÓSY Zsolt–POÓR Judit–CSIZMÁSNÉ TÓTH Judit: *Háztartási méretű kiserőművek – napelemes gazdaságossági vizsgálata*, Studia Mundi Economica, 2019/6, 22–33.

⁶ Innovációs és Technológiai Minisztérium: Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020–2050. 44. <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/5/54/54e/54e01bf45e08607b21906196f75d836de9d6cc47.pdf> (2026. március 29.)

⁷ A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény 95. § (1) bekezdés.

tevékenységről van szó. Az új Polgári Törvénykönyv⁸ is átveszi az alkotórésznek ezt a fogalmát.

Két – a BHGY-ben közzétett – kúriai döntést emelek ki és elemzek, amelyek a napelemrendszerek és a közteherviselési kötelezettség kapcsolatával függenek össze. A 2017-ben hozott kúriai döntésben⁹ a felperes napelemrendszerek leszállításával, illetve telepítésével foglalkozott, és az általános forgalmi adóról szóló törvény¹⁰ 142. §-a alapján fordított adózást alkalmazott, mivel a megrendelő új építésű ingatlanra tett nyilatkozatot. Az általános forgalmi adót alapvetően annak az adóalanynak kell megfizetnie, aki a termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást végzi. Speciális szabályok vonatkoznak a fordított adózásra, amely akkor lép életbe, ha a szolgáltatás egy másik országban székhellyel rendelkező adóalanytól származik, vagy a terméket olyan belföldi adóalany szerzi be, aki nem letelepedett Magyarországon. A fordított adózás alkalmazandó egyes szektorokban, például az építőiparban, ingatlanértékesítésnél, illetve bizonyos mezőgazdasági termékeknél.¹¹

Az adóhatóság az ellenőrzése során azonban úgy ítélte meg, hogy a felperes tevékenysége elsősorban termékértékesítés, nem szolgáltatás, így nem alkalmazható a fordított adózás, mivel álláspontja szerint még abban az esetben is, ha a felperes tevékenysége szolgáltatásnak minősülne, az önmagában nem alapozná meg a fordított adózás alkalmazhatóságát. A jogszabályi feltételek szerint ugyanis a fordított adózás kizárólag olyan szolgáltatások esetén alkalmazható, amelyek kifejezetten ingatlanhoz kapcsolódnak. Az érintett időszakban az ingatlan fogalmát a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény határozta meg, amely alapján – az adóhatóság szerint – a napelemrendszerek nem tekinthetők az ingatlan részének, hiszen azok a megrendelő nyilatkozata szerint bármikor leszerelhetők anélkül, hogy ez működőképességüket vagy funkciójukat befolyásolná. Az elsőfokú adóhatóság adóhiányt, és ezért adóbírságot és késedelmi pótlékot állapított meg. A döntést az alperes – másodfokú – adóhatóság is helybenhagyta. A felperes bírósághoz fordult, amely nem adott helyt a keresetének, mivel álláspontja szerint a napelemek felszerelése egységes, komplex szolgáltatás, de azok nem váltak az ingatlan alkotórészévé, így a fordított adózás nem alkalmazható. A döntés az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.)¹² és egy korábbi legfelsőbb bírósági döntés¹³ alapján szűken értelmezte az „alkotórész” fogalmát, csak a fizikai egyesítésre koncentrálva.

A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelyben többek között arra hivatkozott, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta a funkcionális összetartozás szempontját, és a tervezési dokumentációkat sem vette figyelembe. A Kúria a

felülvizsgálati kérelemnek helyt adott, megállapítva, hogy az elsőfokú bíróság túlságosan leszűkítve értelmezte az alkotórészi minőséget, kizárólag a fizikai kapcsolatra alapozva ítélte. A Kúria rámutatott, hogy a polgári jogi gyakorlat alapján az alkotórész nemcsak fizikai, hanem funkcionális kapcsolat útján is létrejöhet – például, ha a leválasztás jelentősen csökkenti az értéket vagy a használhatóságot. A funkcionális kapcsolat meglétének megítélése szakértői kérdés, amit az elsőfokú bíróság nem vizsgált kellő mélységben. Mivel a felülvizsgálati eljárásban új bizonyíték nem vehető fel, a Kúria végzésével hatályon kívül helyezte a bíróság döntését és új eljárásra utasította azt. A megismételt eljárásban kizárólag arra kell koncentrálni, hogy a napelemek az adott esetben alkotórésznek minősülnek-e, és a bíróságnak a felperest a bizonyítási teher viseléséről is tájékoztatnia kell.

A döntés elvi jelentősége, hogy rögzíti: az alkotórészi minőséget nem lehet pusztán a fizikai kapcsolatra alapozni, figyelembe kell venni a funkcionális kapcsolatot is, valamint az érték- és használhatóság-csökkenést. A Kúria döntése üdvözlendő, mert kijavította az elsőfokú ítélet leegyszerűsítő szemléletét, és a polgári jogi dogmatikát követve komplexebb megközelítést követelt meg, ezzel precedenst teremtve. Ugyanakkor az, hogy a napelemrendszer alkotórészi minősége csak egyedi szakértői vizsgálattal ítélnélhető meg, lényegesen hosszabbíthatja majd az ehhez hasonló eljárásokat.

A másik ügyben 2024-ben hozott döntést a Kúria.¹⁴ A felülvizsgálati ügy középpontjában egy külterületi ingatlan adásvétele és az ahhoz kapcsolódó visszterhes vagyónátruházási illeték megállapítása állt. A felperes 2023-ban megvásárolt egy „kivett kisteljesítményű erómű” megnevezésű ingatlant, de az adásvételi szerződés szerint kizárólag a földterület tulajdonjogát szerezte meg, a rajta található napelempark nem volt az ügylet tárgya. Az ingatlant ezt megelőzően egy Kft. használta, és hozta létre a napelemes kiserőművet, amely elmozdítható és a Kft. kizárólagos tulajdonában állt. Az adóhatóság azonban az ingatlan forgalmi értékének megállapításakor a napelempark értékét is figyelembe vette, és több mint 6 millió forint illetékfizetési kötelezettséget állapított meg, arra hivatkozva, hogy a felépítmény a föld alkotórésze. A döntést helybenhagyó másodfokú adóhatóság döntésével szemben a bírósághoz fordult. Az elsőfokú bíróság a felperesnek adott igazat: megállapította, hogy nem valósult meg vagyonszerzés a felépítményre nézve, ezért az illetéket kizárólag a földterület értéke után lehet kiszabni. Indokolásában hangsúlyozta, hogy a felépítmény nem képezte az adásvétel tárgyát, és a bíróság nem vitatta ugyan az alperes azon álláspontját, hogy funkcionálisan lehet alkotórész, de ez a konkrét jogviszonyban nem elegendő a tulajdonjog keletkezésének megállapításához.

⁸ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény.

⁹ Kúria Kfv.I.35.434/2017/4.

¹⁰ 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról.

¹¹ BÉKÉS Balázs–HALÁSZ Zsolt: *Forgalmi adók és a vámjogi szabályozás alapjai*, Budapest, Wolters Kluwer, 2021.

¹² Ezt a törvényt felváltotta a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény.

¹³ Legfelsőbb Bíróság Kfv.V.35.411/2010/4.

¹⁴ Kúria Kfv.35.234/2024/7.

Az alperes adóhatóság felülvizsgálatot kért a Kúriától, mivel álláspontja szerint a föld és a felépítmény funkcionálisan összetartoznak, így egységes vagyonszerzést történt. A felperes ezzel szemben azt hangsúlyozta, hogy nem történt vagyonátruházás a felépítményre, mivel annak tulajdonjogát nem szerezte meg, így illetékkötelezettség sem keletkezhetett. Kiemelte, hogy a Ptk. 5:15. §-a szerinti alkotórészi kapcsolat fizikai tartós egyesítést igényel, és a napelemek bármikor leszerelhetők. Emellett sérelmezte, hogy az adóhatóság nem végzett érdemi bizonyítást e kérdésben.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálásakor szintén a felperes álláspontját fogadta el, és helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését. Rögzítette, hogy a visszterhes vagyonátruházási illeték alapja csak az a vagyon lehet, amelynek tulajdonjoga ténylegesen átszállt. Az Itv.¹⁵ és a Ptk. alapján az alkotórészi kapcsolat önmagában nem teremt tulajdonjogot a felépítményre, különösen akkor, ha az ténylegesen más személy (a Kft.) tulajdonában van, és azt az eladó nem adta el. Az adóhatóságnak – az ingatlan-nyilvántartást is figyelembe véve – először meg kellett volna állapítania, hogy a felperes csak földet vásárolt, vagy olyan ingatlant, amelyhez egyébként, azzal alkotórészi kapcsolatban álló dolog is tartozik.

A különbség a két kúriai döntés között látható. Az első ügyben a Kúria az áfát érintő fordított adózás vonatkozásában a napelemrendszer alkotórészi minőségét vizsgálta, és megállapította, hogy a napelemek esetében a funkcionális összetartozás is alapot adhat az alkotórészi minőség megállapításához. Hangsúlyozta, hogy a napelemek nemcsak fizikai kapcsolat alapján, hanem a működésük szempontjából is alkotórészként kezelhetők, ami a bírósági eljárásban szakértői vizsgálatot igényel.

A második – illetékkiszabással kapcsolatos – ügyben viszont a Kúria arra összpontosított, hogy a felperes csak a földterület tulajdonjogát szerezte meg, a napelempark nem volt az ügylet tárgya. A Kúria szerint az alkotórészi kapcsolat nem elég ahhoz, hogy a felépítményre is tulajdonjogot keletkeztessen, különösen, ha a felépítmény más személy tulajdonában maradt. A Kúria több korábbi döntésében kimondta már, hogy az adóhatóságnak az ingatlan-nyilvántartás adatait figyelembe kell vennie az illeték tárgya megállapításánál.¹⁶

II.2. Napelemes kiserőművek és az engedélyeztetés kérdése

A napelemes rendszerek telepítésének engedélyezési eljárását több jogszabály szabályozza, és a telepítési eljárás is számos lépésből áll. Először a telepítéshez szükséges építési engedélyt kell kérni, korábban az Étv. alapján, majd napjainkban az e törvényt felváltó, magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény szabályai szerint. Az építési hatóságnál benyújtott kérelmet követően a hatóság a helyi építési szabályzatok és jogszabályok figyelembevételével dönt a napelemes rendszer telepítésének engedélyezéséről. Műemlék épületek

esetén külön műemlékvédelmi engedély szükséges, amely a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szabályai szerint történik, és a műemlékvédelmi hatóság véleményezi a terveket.

Ezen kívül, ha a napelemes rendszert a közműhálózatra szeretnék csatlakoztatni, helyi áramszolgáltatói engedély szükséges, amelyet az áramszolgáltató társaságok szabályozásai alapján kell beszerezni. A napelemes rendszerek telepítésének és hálózatra csatlakozásának feltételeit a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény, valamint a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló irányelvvel összefüggő egyes törvények módosításáról rendelkező 2021. évi LV. törvény határozza meg, amely előírásokat a teljes engedélyezési folyamat során figyelembe kell venni. Az önkormányzatok helyi építési szabályzatai további specifikus előírásokat tartalmazhatnak, amelyeket a telepítés előtt figyelembe kell venni.

Ezzel a speciális eljárással kapcsolatosan a Kúria 2024-ben két döntést is hozott. Az egyik ügyben¹⁷ a felperes Eger belvárosában, műemléki jelentőségű területen található ingatlanának tetőzetére 2022 őszén napelemeket telepített anélkül, hogy azt az örökségvédelmi hatóságnak bejelentette volna. A hatóság hivatalból eljárást indított, majd határozatban kötelezte a felperest a napelemek leszerelésére, mivel azok elhelyezkedése zavarja a műemléki környezet történeti összképét. A határozat szerint a napelemek a közterületről és kilátópontokról jól láthatók, az Egri Vár látványát zavarják, és a modern elemek nem illeszkednek a történelmi környezetbe.

A felperes keresetet nyújtott be, kiemelve, hogy nem tudott a bejelentési kötelezettségről, valamint jelentős anyagi kárt szenvedne a leszerelés következtében. Érvelése szerint a városban számos más épületen is található modern technikai berendezések, például klímák, amelyek hasonló vizuális hatással bírnak. A bíróság a keresetnek helyt adott, megsemmisítette a határozatot, és új eljárásra kötelezte az alperest. Az ítélet szerint a napelemek nem zavarják a műemléki környezet érvényesülését, a klímaválság és az energiafüggetlenség pedig új szempontokat is indokoltá tesz. A bíróság itt kifejezetten hivatkozott az Európai Zöld Megállapodásra.¹⁸

Az örökségvédelmi hatóság felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál, sérelmezve, hogy a bíróság olyan szempontokat is figyelembe vett – például energiapolitikai vagy klímavédelmi célokat –, amelyeket a jogszabályok nem írnak elő. A Kúria helyt adott a felülvizsgálati kérelemnek, és megállapította, hogy a felülvizsgálni kért ítélet jogszabálysértő.

A Kúria döntésének lényege, hogy a bíróság túlterjeszkedett hatáskörén, amikor a kulturális örökségvédelmi szabályokon túlmutató társadalmi és környezeti szempontokat is figyelembe vett. A bíróság a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 81. § (3) bekezdés c) pontját alkalmazta, holott a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontja lett volna irányadó. A két szabály célja hasonló, de

¹⁵ 1990. évi XCIII. törvény az illetékekről.

¹⁶ Kúria Kfv.V.35.153/2021/12.

¹⁷ Kúria Kfv.37.641/2024/6.

¹⁸ Európai Zöld Megállapodás, www.consilium.europa.eu/hu/policies/european-green-deal/ (2026. március 31.)

különböző területekre vonatkoznak. A Kúria rámutatott: a műemléki jelentőségű területeken nem megengedett az olyan beavatkozás, amely a történeti összképet vagy a műemléki érték érvényesülését zavarja – akkor sem, ha az energiapolitikai szempontból hasznos. Így a Kúria hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Álláspontja szerint a bíróság nem vehette volna figyelembe például azt sem, hogy Eger más épületein is találhatók hasonló modern elemek, mivel azok nem képezték az eljárás tárgyát. A döntés nyomatékossította: a kulturális örökség védelme közérdek, amelyet a magánérdekek – még ha méltányolhatók is – nem írhatnak felül.

A Kúria a másik perbeli ügyben¹⁹ is alaposnak találta az alperes felülvizsgálati kérelmét, és hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet. A vitás helyzet lényege abban állt, hogy a felperes műemléki jelentőségű területen, de nem műemlék épületén engedély nélkül helyezett el napelemeket, amit az örökségvédelmi hatóság visszasságként kezelte, kötelezve a felperest annak eltávolítására. A bíróság azonban első fokon a felperes javára döntött, figyelembe véve a környezeti, energetikai és társadalmi változásokat.

A Kúria döntésének központi eleme az volt, hogy a bíróság túllépett az ügy keretein azáltal, hogy a teljes városképet vonta vizsgálat alá, holott csak a konkrét műemléki jelentőségű terület örökségvédelmi értékeinek megőrzése volt a kérdés.²⁰ A Kúria szerint a bíróság a Kr. 68. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt mérlegelési szempontokat önkényesen bővítette, különösen azáltal, hogy olyan – egyébként legitim – érvekre hivatkozott, mint a klímaváltozás, energiastratégia és a zöld átmenet.

A fenti ügyekkel kapcsolatban megjegyzendő, hogy bár a Kúria szigorú ragaszkodását a hatályos jogszabályi keretekhez a jogbiztonság szempontjából fontosnak tartom, azonban a területen véleményem szerint jogalkotói beavatkozásra van szükség, amely a jogszabályokat a változó társadalmi és politikai környezethez, az Európai Unió által is elvárt fenntarthatósági szempontokhoz igazítja.

A döntések a jövőbeli esetekre nézve komoly üzenetet hordoznak: a jelenlegi örökségvédelmi szabályozás nem képes befogadni a környezetvédelmi szempontokat, és a hatóságoknak kizárólag az örökségvédelem szűk értelmezése mentén van mozgásterük. Ez a hozzáállás hosszabb távon az örökségvédelem társadalmi elfogadottságának gyengüléséhez vezethet, különösen akkor, ha az fenntarthatósági törekvésekkel kerül szembe.

Összegzés

A tanulmány következtetései szerint a jelenleg hatályos jogi szabályozásban megjelenhet a környezetvédelmi és energiapolitikai célok ütközése más közérdekkel. A funkcionális alkotórészi viszony elismerése előrelépés, de a gyakorlati alkalmazása szakértői vizsgálatokra szorul, ami lassíthatja az eljárásokat. A Kúria többször is hangsúlyozta, hogy az örökségvédelmi előírások elsőbbséget élveznek,

még a klímapolitikai célokkal szemben is. Ez az álláspont jogilag megalapozott, ugyanakkor társadalmi elfogadottsága kérdése lehet a jövőben. A zöld átmenet célkitűzései nem részei a hatályos jogi mérlegelési szempontoknak, ezért a jogalkalmazásban ezek kevésbé jelenhetnek meg. Ebből következően a jogalkotónak kell biztosítania, hogy a hazai szabályozás összhangba kerüljön az Európai Unió fenntarthatósági céljaival. A tanulmány hangsúlyozza, hogy a beruházók részéről nagy az igény a világos és egységes engedélyezési és adózási szabályokra a napelemes kiserőmű beruházások gyors és kiszámítható megvalósítása érdekében. A Kúria gyakorlata egységes és döntései precedensteremtők, azok a meglévő keretekbe illeszkednek, így álláspontom szerint Magyarország klímacéljainak elérését a jogszabályok módosítása segítené elő.

Felhasznált irodalom

- [1] HOLLÓSY Zsolt–POÓR Judit–CSIZMÁSNÉ Tóth Judit: *Háztartási méretű kiserőművek – napelemes gazdaságossági vizsgálata*, Studia Mundi Economica folyóirat 2019/6, 22–33.
- [2] BÉKÉS Balázs–HALÁSZ Zsolt: *Forgalmi adók és a vámjogi szabályozás alapjai*, Budapest, Wolters Kluwer, 2021.

Jogszabályok

- [1] 2023. évi C. törvény a magyar építészetről.
- [2] 2021. évi LV. törvény a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló irányelvvel összefüggő egyes törvények módosításáról.
- [3] 2020. évi XLIV. törvény a klímavédelemről.
- [4] 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről.
- [5] 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról.
- [6] 2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról.
- [7] 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről.
- [8] 1990. évi XCIII. törvény az illetékekről.
- [9] 1959. évi IV. törvény a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről.
- [10] 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról.

Bíróági döntések

- [1] Kúria Kfv.37.643/2024/5.
- [2] Kúria Kfv.37.641/2024/6.
- [3] Kúria Kfv.35.234/2024/7.
- [4] Kúria Kfv.V.35.153/2021/12.
- [5] Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5.
- [6] Kúria Kfv.I.35.434/2017/4.
- [7] Legfelsőbb Bíróság Kfv.V.35.411/2010/4.

¹⁹ Kúria Kfv.37.643/2024/5.

²⁰ Ezzel már foglalkozott: Kúria Kfv.IV.37.759/2020/5.

Internetes források

- [1] Innovációs és Technológiai Minisztérium: Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020–2050. 44. <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/5/54/54e/54e01bf45e08607b21906196f75d836de9d6cc47.pdf> (2026. március 29.).
- [2] Rekordot döntött a speciális naperőművek magyarországi telepítése, de idő kellett hozzá. 2024. augusztus, www.portfolio.hu/uzlet/20240831/rekordot-dontott-a-specialis-naperomuvek-magyarorszagi-telepitese-de-ido-kellett-hozza-706707 (2026. március 30.).
- [3] Nemzeti Energia- és Klímaterv, 2023. évi felülvizsgált változat. https://commission.europa.eu/system/files/2023-09/HUNGARY%20-%20DRAFT%20UPDATED%20NECP%202021-2030%20_HU.pdf (2026. március 30.).
- [4] Hungary brings coal exit forward by five years, to 2025. www.euractiv.com/section/eet/news/hungary-brings-coal-exit-forward-by-five-years-to-2025/ (2026. március 30.).
- [5] Európai Zöld Megállapodás, www.consilium.europa.eu/hu/policies/european-green-deal/ (2026. március 31.).

KÚRIAI DÖNTÉSEK
Bírósági Határozatok
A Kúria lapja

A szerkesztőbizottság elnöke:
Dr. Ábrahám Márta, a Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet igazgatója

Főszerkesztő:
Dr. Balogh Zsolt, kúriai tanácselnök

A szerkesztőbizottság tagjai:
Böszörményiné dr. Kovács Katalin, elnökhelyettes
Dr. Csák Zsolt, kollégiumvezető
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna, kúriai bíró
Dr. Somogyi Gábor, kúriai tanácselnök
Dr. Molnár Ferencné, kúriai tanácselnök
Dr. Orosz Árpád, kollégiumvezető
Dr. Dzsula Marianna, kúriai bíró
Dr. Stark Marianna, kúriai tanácselnök
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, kúriai tanácselnök
Dr. Kalas Tibor, kollégiumvezető
Dr. Hajnal Péter, kúriai tanácselnök
Dr. Kiss Árpád Lajos, kúriai bíró

Jogi szaknyelvi lektor:
Dr. habil. Beliznai Kinga tanszékvezető egyetemi docens

A kiadó, szerkesztőség címe:
Kúria
1055 Budapest, Markó utca 16.
Kiadja:
Kúria – Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet

A kiadásért felel: a Kúria Werbőczy István Országbírói Kutatóintézetének igazgatója

Megjelenik havonként.

ISSN 2786-3964 (Online)
